

Berxwedana dîrokî a Afrînê 1.

Abdusamet Yîgît

Berxwedana dîrokî a Afrînê 1.

Weşanên SORAN e

Çille-Sebat-Adar

21 Sebat 2018

Edîtor : Zeynel Abidîn Han

Berpîrsiyariya Redaksiyonê: Zagros Baran

Grafîk û Design : Gazîn Han

email: han-grafik@hotmail.de

<https://www.facebook.com/kovaraxwenas>

Çap û Grêdan : Concept Medienhaus GmbH

Bûlowstr. 56-57 10783 Berlîn

ISBN 978-3-981668-67-4

Berxwedana dírokî a Afrînê

Pêşgotin:

Ku mirov ji kîjan aliyê ve hilde li dest wê, berxwedana afrînê wê, encamên wê yên weke yên berxwedana kobanê a dírokî û destpêka wê hebin. Kurdan bi berxwedana dírokî a kobanê re wê bibînin ku wê, hêz û qûdreta wan wê karibê çî bikê. Wê dírokê wê binivîsênin bi berxwedanê. Kobanê wê weke zayînek bê. Piştî wê re wê, gav bi gav wê pêvajoya berxwedanê û rizgarkirina Kurdistanê wê li rojava wê, xwe bide domandin. Wê herêmên rojava wê ji bin dagirkirya DAÎŞê wê werina rizgarkirin. Wê piştê wê, raqqa wê were rizgarkirin. Piştê jî wê heta rizgarkirina dêra-zorê wê bidomê. Li hemberê wê berxwedanê wê pêvajoyên hêrişên DAÎŞê, îranê, rejima tirk û rejima sûrî a baasê wê bênavber wê bidom in.

Ne zêde bi gelek wê, pêvajoya hêrişên çeteyên haşdî-şabî wê li başûrê Kurdistanê wê li dijî rêveberîya Kurd wê di dewama yên DAÎŞê de wê werina pêşxistin li ser serê Kurdistan.

Berxwedana Afrînê wê piştî ya kobanê wê berxwedana duyem a dírokî bê. Wê di dewama ya kobanê de wê pêşkevê. Lê ji aliyekê din ve jî wê, berxwedana afrînê wê weke pêvajoya berxwedanê dawî a piştî wê pêşktina mazin ku wê, derbeyek mazin li hêzên ku ew hêrişî Kurdan dikê wê bixê. Hêzên herêmê ên weke rejima tirk wê bi hêrişa li ser afrînê re wê bixwezin ku ew derbeyekê li Kurdan bixin. Wê çawa wê rêveberîya Kurd a li rojava bi tafisênin wê bi wê armancê wê hêrişî afrînê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê berxwedana afrînê wê weke berxwedanaka parastina nixwên xwe yên civakî jî bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê berxwedana afrînê wê weke berxwedanaka civakî a li dijî dagirkerîyê bê. Berxwedana afrînê wê weke berxwedanaka dírokî a Kurdan bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê werênê li ser ziman ku berxwedana afrînê wê piştî ya kobanê wê berxwedanaka kawayî a Kurdên şiyarbûyî û li xwe xwedî derdikevin bê. Piştî pêvajoyeka weke ya 40 salî wê dema berxwedana wê di dawîyê de wê bi xwe re wê werênê. Ya ku em wê î ro dijîn wê ev bê. Ber vê yekê wê, tenê temenê wan berxwedanan bi leşkerî û hwd wê hebê. Wê jî wê zêdetirî jî wê bi şiyariya civakî temenê wê afirîya. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Civakek ew li xwe şiyar bû wê, ti tank û top wê nikaribinê de. Mînaqa rojava û berxwedana kobanê û ya afrînê wê nişanaka wê bê. Ber vê yekê wê ev rastî wê ev bê. Kurdann bi berxwedana kobanê re ew destpka dema berxwedanan da destpêkir. Di vê çerçoveyê de wê, demeka mazin û dírokî bê. Di vê çerçoveyê de wê

dema berxwedanan wê, bi gîyan û şîyarîya civakî û xwenaskirina wê re wê bibê. Ya ku em wê, î ro bi Kurdan û pêşketinên wan re dijîn we ev bê.

Wê weke berxwedana kobanê wê ya afrînê jî wê bê malê dîrokê. Ku encam çî jî bê wê, ew berxwedan wê di dîrokê de wê jî wê were bahskirin. Ev weke rastiyeke ya. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê, têgîna gîyane berxwêdêr wê, di vê çerçoveyê de wê, li Kurdistanê wê bidest nivîsandina dîrokê wê bikê. Rastiya berxwedana afrînê û ya şengal wê temenê pêvajoya rizgarkirina herêmên rojava û ya raaqeyê wê çêkê. Ev pêvajoyên rizgarkirin û berxwedanê jî wê, temenê pêşketina pêvajoya berxwedana afrînê wê çêbikê. Berxwedana afrînê wê, rastiya civakî a Kurdistanî wê, weke encama wê bi awayekî berxwêdêr wê bide nîşandin.

Di vê çerçoveyê de wê, berxwedana kobanê wê, bêgûman wê gelek aliyên wê yên ku mirov wê hilde li dest wê hebin. Wê, encamên wê berxwedana dîrokî wê, ne tenê li rojava wê li başûrê bakûr, rojhilat û hemû deverên din ên Kurdistanî jî wê bibê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev weke Kurdekê di van rojên dijwar ên ku ew berxwedana afrînê dibê de van rêzan dinivîsênim, weke ku min çawa di rojên dijwar pêvajoya berxwedana kobanê bi ya kobanê re bi wê re bi heman rengê hanî lli ser ziman. Wê jî bi min re ew têgihîştina civakî xort da çêkirin û da hanîn li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman wê, di vê pirtûkê de werê dîtin ku wê, weke ku wê bi rewşa başûr re wê hink rewşên ku ew weke li ser kerkûkê û başûr re wê bi gotina 'têkçûnê' ku wê, werênina li ser ziman wê çendî şaş bê emê li ser wê jî bisekin in. Wê ev rengên şîrovê hem ji nezanî û hem jî ji nekarîna fahmkirina rojev bê. Rastî jî wê ji wê pîrr cûdatir bê.

Kurdistan di vê demê de di pêvajoyek berxwedanî de derbas dibê. Ev pêvajoya berxwedanê wê di zane min de wê zêdetirî wê kûr bibê. Heta ku pîrsgirêka Kurd bi vê rengê newê çareserkirin wê bidomê û ê pêşkevê. Ev wê nîşnaka wê jî bê ku ev tekoşîna 40 salî gihiştîya armanca û şîyarîya civakî pêşxistîya bi têgihîştin kiriya û gîyane wê derxistîya li holê. Di vê rengê û awayê de wê, bi awayekê vekirî mirov dikarê wê, werênê li wer ziman.

Berxwedana afrînê wê nîşanaka wê bê. Wê berxwedana afrînê wê nîşanaka gîyan civakî a ku ew li gorî demê pêşketina wê bê. Di vê çerçoveyê de wê berxwedana afrînê wê nîşanaka demeka nû a civakî û bi gîyane civakî a berxwêdêr a li giştîya Kurdistanê û rojhilat jî bê. Wê, di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ya ku wê tenê pêwîst bê rêveberîyek rast û dûrûst ê pêwîst bê ku ew li gorî rastiya wwê civakê politikayan pêşbixê bê. Wekî din wê hemû temenê wê hebê.

Mîjarê mirov nikarê tenê weke rewşa dagirkerîya rejîma tirk ku ew dixwezê afrînê dagir bikê bi wê weke dagirkerîyekê bi tenê wê werênê li ser ziman. Li herêmê, di aslê xwe de wê, bi vê rengê wê gîyaneka civakî a li heremê ku wê di dema ronansê de wê hebê û wê bi pêşketin û serdestîya osmanîyan re wê were tafisandin wê, di vê demê de wê jinûve wê derkevê li dika dîrokê. Berxwedana kobanê jî û ya afrînê jî wê, li dijî wê, navê rengê gîyan civakîya dema nû bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Rastiya afrînê wê, bi xwe re wê, gelek pêşketinan wê werênê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê di serî de wê, werênê li ser ziman. Ber vê yekê jî wê, mihtacê rast fahmkirin û hanîna li ser ziman bê. Bi wê re wê mihtacê bi temenê wê û hemû aliyên wê

yên civakî re hatina li ser ziman wê bi wê hebê. Em ku wê, rastîya wê baş fahm nekin emê nikaribin wê, bi tememî wê werênina li ser ziman.

Afrîn wê, dîroka wê di demên hûrîyan de jî wê, bi heman rengê wê bijî. Minaq wê keyên hîttîti ên weke key Tuthalya wê, seferên dagirkirin wê ji herêmen afrînê û heta helebê wê li darbixê. Wê gelek herêman wê ji dîrokê bibê. Lê wê dîsa wê ew wê negihijê armanca xwe.

Bêgûman wê weke berxwedana kobanê wê ya afrînê jî wê li dijî şerê jenosîdkirina civaka Kurd wê pêşkêvê. Dema ku mirov navaroka pirtûkê bixwênê jî wê mirov wê bibînê. Lê li vir bo ez balê bikişênima li ser wê gîyan û şiyarîya civakî a di temenê wê berxwedanê ya min navê wê kir *'berxwedana afrînê a dîrokî.'* wê di zane mmin de wê ev rasttir bê. Ber ku wê rastîya civakî a vê dema berxwedanan wê balê bikişênê li ser wê û tekoşîna civakî a ku ew pêşdikeve. Ji aliyekê din ve jî wê, bi navê berxwedana afrînê em balê dikişênina li dema berxwedanan ku ew pêşdikeve jî.

Abdusamet Yigit, 23.01.2018

Berxwedana dîrokî a Afrînê

Berxwedana Afrînê a dîrokî di 20ê çîleya 2018an de wê bi li dijî hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê sekinînê re wê destpêbikê.

Weke pêvajoya pêşî a destpêka hêrişa li Afrînê Dagirkirina îdlîbê bi levkirina rûsya û rejima tirk re dibê. Em ji vir destpê bi pêvajoya hêrişên li ser afrînê bikin. Rewşa îdlîbê bi dagirkeriya rejima tirk re wê, bi armanca domandina şer û dijminatîya wê ya li civake Kurd bê.

Hêrişên dawî ên li ser afrînê ku wê di dewama dagirkirina îdlîbê de wê werin

Di van rojên dawî de nûçeyên hêrişkirina çeteyên cebetil-nasr û cihadîstên din li Afrînê tê. Her wusa, ji aliyê din ve jî, ji bin ve hinek nûçe ji nava tirkîya tîn ku li herêmên weke Antebê ku dikevina dahma Afrînê de, rayadarên tirk weke ku hin amederkarîya jî dikin. Gelek dordor van amedekerîyên li hewirdora antebê û hêrişên çeteyên cebetil-nasr' û cihadîstan bi hevdû re şîrove dikin û dibêjin ku ' ev destpêka pêlek din ya hêrişkirinê ya ku bi alikarîya tirkîya li rojava bibe. Di serî de dixwezîna ku xûrixandinê bi hêrişan li wir jî bikin. Bi wê re jî, bi awayekî di fiilîyetê de çeteyên cebetil-nasr' weke ku ambargo danîna li ser herêmê. Ev demek a ku nûçeyên hêrişê ji wê herêma rojavayê Kurdistanê tîn. ...

Wusa xûya dike ku ev civîna ku tê gotin ku wê li 'Rîyadê' were kirin, wê bê destpêka pêlna nû ya herîşan li herêmên Kurdan. Weke ku bi vê nivînê re pêvajoya hêrişan ji nû ve bi rêxistinî dikin. Heta nûha bi navê 'DAÎŞ'ê hêrişî herêmê dikir. Nûha herêmên ku çeteyên DAÎŞ'ê di destê xwe de digrin, di pêvajoya vê civînê de radeştî çeteyên Ahrar el-şam û cebetil-nasr dike. Di vê çerçoveyê de ya ku mirov kifş dike, ev rêxistinna olî na. Ev rêxistinna dewletî ên ku rejimên weke tirkîya û hwd, bi alikarîya hin dewletên din ên herêmê ava kirina, û dem bi dem wan bi kardihênin. Ji vê rewşê tê fahmkirin ku piştî civîna li 'Rîyadê' wê navê çeteyên Ahrar el-şam û cebetil-nasr' wê zêdetir were rojevê. Ev jî, weke çerçoveyek û rastîyek vê vê pêvajoya şer ku bi DAÎŞ'ê re li rojava destpêkirîya ya.

Di serî de wusa dihê fahmkirin ku DAÎŞ, ne rêxistineka. Navê pêvajoyek şer ya ku rejimên herêmê ên weke tirkîya li hemberî xalkên herêmê bi rêxistina kirina na. Her wusa, rejimên olî ên weke Sûûdî û hwd jî, di hin wan waran de alikarîyê didina van pêvajoyên şer ên li hemberî xalkên herêmê ku dihê meşandin û rêvebirin.

Ku mirov ku ji kûderê ve lê binerê, her wusa wusa dihê ditin ku têkilîya hêzên tirk ên li beşîka û musilê bi van hêrişan ve heya. Her wusa, dema ku mirov di çerçoveya hêrişên li rojava de li mijarê binerê, divê ku mirov hebûna hêzên tirk li beşîka û musilê,

civînen weke ya li Rîyadê û pêla hêrişên nû ên çeteyên cebetil-nasr ên li ser Afrînê divê ku mirov bi hevdû re hilde li dest. Her wusa, hebûna leşkerên tirk li beşîka û musilê, DAÎŞ, wê ji xwe re weke 'ewlakariyekê' jî dibîne. Di vê çerçoveyê de rejîma tirk konseptê şer a li hemberî Kurdistan ku daya destpêkirin bi rêve dibe. Dema ku mirov mirov rewşa hebûna hêzên tirk ên li beşîka û musilê, ji hêrişên wê yên li dijî civate Kurd û li rojava ku dibe bi destê çeteyên weke 'cebetil-nasr û hwd, wê hingê, ev ji wê re bê weke sernûxûmandinekê ji nîyetên wê yên vêşarî re. Di serî de divê ku mirov vê yekê werêne ser ziman. Piştî, rizgarkirina şengalê ji destê çeteyên DAÎŞ'ê, hebûna leşkerên tirk a li beşîka, bi civîna li Rîyadê û hêrişên li ser Afrînê re dikeve rojevê de. Li vir, divê ku mirov vê yekê jî werêne ser ziman ku tirkîya li piştî hêrişên cebetil-nasr ên li ser Afrînê, weke ku çawa li pişt hêrişên DAÎŞê bû di dema ku hêrişî kobanê dikirin. Her wusa, di vê çerçoveyê de divê ku mirov rastiyê biawayekî werêne ser ziman. Tirkîya, di serî de di vê demê de giranî daya ser listîka xwe ya di xate di nava kobanê û Afrînê de. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov werêne ser ziman ku herêmên weke cerablus'ê, ezaz û herêmên ku weke herêmên tirkmenan dihên bi navkirin, li wan temenê hêrişên li herêmê bi rêxistin dikin. Nûha, rejîma tirk, bi destê çeteyên cebetil-nasr', ku ev demeka ji herêma antebê ve alikariyê ji wan re dişene, dike ku pêlek nû ya hêrişan li ser Afrînê bide destpêkirin. Leyistik, vêçarê, di xate di nava Afrîn û Kobanê de dihê leyistin.

Weke ku çawa di dema ku hêrişî kobanê kirin de giranî dabûbûna hêrişên li ser taxên Kurdistan ên li Halabê jî. Di vê demê de jî, giraniyê didina ser hêrişên li van herêmên ên weke taxên eşrefîya û şêx-maqsûd. Di vê çerçoveyê de armanca bi van hêrişan re jî, dixwezin ku gelek nûqtayên hêrişê bi carekê biafirênin. Her wusa, ji gelek nûqtayan ve weke pêlên hêrişê bidina destpêkirin. Êdî bi wê re, nehêlin ku hêzên parastinê ên Kurd, tenê karibin hêza xwe li nûqtayekê bikina kom. Wusa xûya dike û ji hebûna leşkerên tirk ên li beşîka û musilê, mirov fahm dike ku li wir jî, heya ku pêlna nû yên hêrişê li ser başûrê Kurdistanê bidina destpêkirin. Hebûna leşkerên tirk ên li beşîka, hinekî jî, mirov dikarê di vê çerçoveyê de rava bike û werêne ser ziman.

Êrişên li hember Afrînê pêk tên, bi konseptê înkâr û tûnekirinê ya li dijî Rojava ve girêdayî ya. Ev konseptê bi hewldana bêstatû hiştina Kurdistan a. Her wusa, di vê çerçoveyê de divê ku mirov bi vê mantiqê civîna li Rîyadê û hêrişên li Afrînê bi hevdû ve girêdayî jî bi alikariya tirkîya û konseptê wê ya şer bi hevdû re werêne ser ziman. Her wusa divê ku mirov vê yekê jî werêne ser ziman ku hêrişên li hemberî Afrînê berdewamiya hêrişên li hemberî Kantona Cizîr û Kantona Kobanê na. Di dewama wan de ev hêriş dihên kirin. Di vê çerçoveyê de wusa dihê ditin û xuyakirin ku bi civîna li Rîyadê re dixwezin ku rewşa xwe nû bikin û li ser wê re pêlek nû ya hêrişê li hemberî rojava û Kurdistanîyan bidina destpêkirin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê civîna li Rîyadê, weke civîna destpêkirina hêrişan û civîna ku di wê de pêlên nû ên hêrişê li rojava dihên plankirin jî werêne ser ziman.

Hêrişên li Afrînê, civîna li Rîyadê û hebûna leşkerên tirk li beşîka ku bo parastina DAÎŞ'ê na, çerçoveya hêrişên nû ên li rojava û li herêmê jî diafirêne. Divê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî werêne ser ziman ku piştî vê civîna li Rîyadê, wê hêriş li xalkên herêmê zêdetir bibin bi destê çeteyên DAÎŞ, Ahrar el-şam û cebetil-nasr. Wusa dihê xuya kirin ku di vê civînê de, ev komên cihadîst jî, dihên hanîn li cem hevdû û di nava wan de koordînasyonêk dihê çêkirin. Civîna li Rîyadê, mirov dikarê di vê

çerçoveyê de bi vî rengî jî bixwêne. Bi vî rengî, ev hêzên ku hanîna cem hevdû, wê êdî wan bi pêlek nû ya hêrişê re bidina hêrişkirin li ser rojava. Di serî de divê ku mirov balê bikişêne li ser vê. Her wusa, heya ku pêlên nû li ser şengalê jî bîna dayîn destpêkirin. Ji ber ku ji Musilê û heta herêmên din ên rojava, têkilîya wan bi rizgarkirina şengalê re hat birrîn. Nûha, wê bixwezî û hewl bidin ku wê rêyê cardin bidest bixin. Bo vê yekê, wê xwe biceribênin. Bo vê yekê, divê ku mirov balê bikişêne li ser wê jî ku piştî civîna li Rîyadê, li başûrê Kurdistanê jî û li rojavayê Kurdistanê pêlên ên hêrişkirinê dibin, wê bi wan dixwezî ku cardin rewşa xwe li herêmê xort bikin. Di vê çerçoveyê de civîna li Rîyadê, weke civînaka xwe nûkirinê ya van hêzên hêrişkar jî mirov dikarê werêne ser ziman.

Afrîn û hêrişên rejîma tirk ên li ser wê

Afrîn herêmeka Kurdistanê a pirr kevn û dîrokî ya. Heta roja me jî wê, bermehîyên wê yên ku ew ji demên hûrî û mîtannîyan mana wê, ji gelek lêkolînên 'erkolojîkî' hwd re wê bê temen. Afrîn wê, herêmeka Kurdistanê a ku ew dora wê çiyayî ya. Di nava Kurdan de jî wê, hertimî wê, di vegotin û çîrokên wan de wê bahse rêwîtiyên wan ên ji cizîra bota, nisêbînê û heta Afrîn û Qamişlo wê hertimî wê ji wan wê were bahs kirin. Di vê çerçoveyê de wê afrîn wê, weke herêmeka giring a dîrokî bê. Di aslê xwe de wê, weke ku wê çawa wê serêkahnîyê wê were qatkirin û wê qatek di nava sînorê tirkiya de wê were hiştin û wê ji wê re bê gotin 'ceylanpinar' û qata din wê di nava sînorê sûrî de wê were hiştin wê, bi heman rengê wê Afrîn wê were qatkirin. Ji herêma Xatayê û heta ku wê bigihijê Entabê wê, herêma wê ku ew dihê lêkolînkirin û dîroka wê were kolandin û derxistin li rohnîyê wê, were dîtin ku ew herêmên weke Entabê û hwd wê, weke herêma ku ew di vê çerçoveyê de ew bi heman heman rengî hatina qatkirin bin.

Rayadarên tirk ew dema ku hêrişî Afrînê dikin ew di serî de ew dizanin ku ew rastîya dîrokî were derxistin li holê wê, ev rastî jî wê derkevina li holê. Ber vê yekê, di nava rojava û bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê tirkiya de hatîya hiştin wê, hêtên weke 'hêtên berlinê' wê çê bikin. Çendî ku hêtê berlinê' nekarîya ku almanan ji hevdû cuda bikê wê hêtê rejîma tirk jî wê, nikaribê Kurdên rojavayê Kurdistanê û bakûrê Kurdistanê ji hevdû cuda bikê.

Li vir di serî de mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rewşa Kurdan li herêmê êdî weke rewşek rojhilat derdikeve li pêş. Pirsgirêka Kurd ku ew temenê wê bi di konfaranse lozanê de ew hat avêtin î ro li ser wê re mudahaleyên ku ew li rojhilat dihên kirin em şahidyê ji wan re dikin. Lê em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku rewşa Kurdan wê, weke rewşeka ku wê, êdî wê ti kesek nikaribê wê bê statû bide hiştin. Hêrişên rejîma tirk ên ji xate ezaz û cerablûsê wê, di serî de wê, çawa wê pêşîya statûya civake Kurd wê bigirê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê, bahse hêriş, dagirkerî û politikayên wê binerê.

Rewşa herêmê ew hat dîtin ku ew, ji dema ku osmanîyan ve ku ew serdestbûn li herêmê, ti carî dawî li şer, pevçûn û komkujîyan li herêmê ne hatîya. Gelek xalkên herêmê ku heta vê demê bi hezaran salan hebûna xwe dana domandin wê, ji vê demê û pêde wê nikaribin hebûna xwe bidina domandin. Wê, werina ji dîrokê birin. Di vê çerçoveyê de dîroka anatolîa û mesopotamîya wê, weke dîrokeka ku wê, qirkirina xalkan jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê werê nivîsandin. Heta roja me wê, gelek xalk wê werina ji dîrokê birin. Hemû hêrişên ku ew di çerçoveya desthilatdariya

metingerî de ku ew hatina pêşxistin î ro em piştî şerê DAÎŞê pêvajoyeka wê ya din şahidî wê dikin. Bêgûman DAÎŞ wê, weke rêxistineka kontra ku ew di bin maskeya olê de ku ew hatî avakirin û wê bi wê çawa wê di gihîştîya rojhilat de wê derbeyê li Kurdan bixê bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê, çawa wê li Afganîstan Talîban, li Filistanê hamas, li nîjarya boko-haram, li somali el-şabab û hwd ku ew hatina avakirin wê, bi heman mantiqê wê li Kurdistanê wê DAÎŞê wê avabikin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê li rojhilat û Kurdistanê DAÎŞê weke projeya sedsalê a jenosîdkirina civakên herêmê jî wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku di vê dema ku hêzên Kurd ew, li Raqqeyê bo rizgarkirina wê şer dikin hanîna rojeve û pêşxistina hêrîşên li ser Afrînê wê aliyekî wê yê bi vir ve girêdayî jî wê hebê. Wê çawa wê, oparasyona rizgarkirina Raqqeyê wê vala derxin wê, di wê çerçoveyê de bê. Di serî de mirov divê ku wê, di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Jî aliyekî din ve jî hêrîşên li ser Afrînê mirov dikarê di dema pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li rojava ên li ezaz û cerablûsê de jî wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ew li gorî xwe hizir dikin ku wan, 'ezaz û cerablûs girtîya û pêşîya gihîştina li hevdû a kantona afrîn û kobanê girtina.' Lê di aslê xwe de di rastiye de koban jî, ezaz û cerablûs jî û afrîn jî wê, herêmna Kurdistanê bin. Ev herêm wê weke herêmna rojavayê Kurdistanê bin. Di serî de mirov divê ku wê yekê wê, werênê li ser ziman. Hemû hêrîş û dagirkeryên rejima tirk wê, çawa wê pêşîya pêşketina statûya Kurdan bigirê wê, di wê çerçoveyê de bê. Di dewama wê de mirov dikarê ji aliyekê pêvajoyên hêrîşên rejima tirk ên li bajarên bakûrê Kurdistanê û wê dikirin em, pêvajoya hêrîşên li ezaz, cerablûs û nûha jî li afrînê di dewama wê de wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, heta ku mantiqê rejima tirk ê ku wê, bi wê hemû parlamamên û ankû bijartîyên Kurd girtin û avêtina li zindanê û 'kayyum avêt li şaradarîyên Kurd û rejima kayyumê li ser serê herêmê di awa û rengêkî 'rewşa awarta' de pêşxist ku mirov wê fahm nekê mirov wê, nikaribê pêvajoya hêrîşên wê yên li ser afrînê jî baş fahmbikê. Di serî de divê ku mirov têkiliya hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê û pêşxistina rejima kayyuman li bakûrê Kurdistanê bi hevdû re dênê. Ber ku wê, di çerçoveya politikayên wê di çerçoveya înkâr Kurd û dijminatîya wê ya li hebûna Kurd de wê bi hevdû ve wê girêdayî bin.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku hêrîşên li ser Afrînê wê, di serî de wê, weke deewama hêrîşên rejima ên ên li bajarên Kurdan ên weke li Cizîrabota, nisêbînê, geverê, silopiya, farqînê, Sûrê û hwd de wê bibê. Î ro hewldanên rûxandina Sûrê wê di vê çerçoveyê de bê. Wê çawa wê mejiyê civakî û hişmendîya wan ya herêmî ku ew hebûya wê bi rûxandinê û goçberkirinê wê ji holê rabiikin di wê çerçoveyê de Sûrê xira dikin, hêrîşî Afrînê dikin û her roj di çerçoveya oparasyonên qirkirina siyêsî de bi dehan Kurdistanîyan digirin û diavêjina li zindanan.

Hewldana hêrîşkirina li Afrînê û bi wê re gûharandina demografîya wê, mirov dikarê di rewşa xirakirin û rûxandina sûrê de wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Mantiq û zihniyet heman mantiq û zihniyet a. Wê çawa wê, mejiyê civakê ê dîrokî wê tûnabikin wê, di vê çerçoveyê de wê ew hêrîş wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, ew hêrîşên ku ew î ro dihên kirin wê, çawa wê, bi wan wê hebûna civakê wê tûnabikin di wê çerçoveyê de wan hêrîşan dikin. Hêrîşên rejima tirk ên li hebûna civake Kurd, bi çêkirina bendavan, rûxandina herêmên dîrokî ên weke heskif û Sûrê, hêrîşên weke

dagirkeriyê li herêmên weke Ezaz û cerablûs û li ser afrînê û bi oparasyonên wê yên leşkerî ên li hemû deverên bakûrê Kurdistanê dimeşênê re mirov, dikarê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê, rastîya wê fahmbikê. Her wusa li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku hêrişên li ser Afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka hêrişên rejima tirk ku mirov dikarê di dewama hêrişên DAÎŞê ên ji Musilê û heta şengalê û kobanê ku wê kirina de jî wan, werênina li ser ziman. Î ro ji kobanê û heta raqeyê xate berxwedana Kurdistanê ku ew li herêma hatîya pêşxistin dîrok nivîsandîya. Her wusa em, divê ku vê yekê wê, werênina li ser ziman ku hêrişê Afrînê bikin jî wê, ti encamê wê bi dest nexin. Di devereka weke kobanê de bi hemû hêza hêrişê kirin û encam bi dest nexistin. Vêca wê li herêmekê weke Afrînê ku ew hemû dora çiyane wê encamê bigirin.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Afrînê Kurdistan a. Dil û xamla Kurdistanê ya. Ji serdemên hûrî û mîtannîyan ve wê, Afrînê wê weke navendek jîyane civakî a Kurdistanî bê. Dîroka Afrînê ku mirov wê lêkolîn bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke dîrokeka herêma a bi pir dîrokî bê. Î ro, ji herêmên Afrînê ên weke Marê û hwd, bineter û nivîsên bizmarî ên ku ew ji demên hûrî û mîtannîyan ku ew dihên dîtin wê, ew wê rastiyê wê zêdetirî wê piştrastbikin. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya jîyane civakî a li herêmê wê pîrr zêde wê, bide dîyarkirin. Li kevîya ava-firatê wê Afrînê wê di deman de wê, weke herêmek teybet a Kurdistanî bê. Minaqê heta roja me jî ku Kurd, bahse afrînê dikin wê, ji herêmên Nisêbînê û li ser çiyayê sîpî re wê heta Afrînê û qamişlo wê bahse wê bi hevdu re wê bikin. Ber ku ev hersê herêm wê, weke herêma ku wê, hertimî wê, di vê çerçoveyê de wê, li wan rêwîti wê pîrr zêde wê bibin. Wê, weke çerçoveyeka welatî wê di sêkoşeya afrîn, qamişlo û nisêbînê de wê jîyanek civakî û şariştanî a pîrr kevn wê hebê. Lê Afrînê weke herêmekê mazin mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Î ro gelek herêmên Antabê ku ew di nava sînorê tirkîya de ew hatina hiştin wê, herêmên Afrîna şêrîn bin. Wê, ew wê piştî ku ew rejim hatina vakirin wê, xat di nava jîyane van bajarên Kurdistanê de wê, were kişandin. Minaqê wê, di nava şûka serêkahnîyê de wê, xate trenê ku ew hatîya kişandin wê weke sînor wê were danîşandin û wê ew weke sînor wê were herêkirin. Wê bi wê re wê, weke ku wê li serêkahnîyê wê bibê wê çawa wê malbat wê ji hevdu wê werina qatkirin wê li afrînê û herêmên wê yên ku ew di bin navê Antebê de ku ew li vî aliyê sînor hatina hiştin jî wê wusa bê.

Afrînê wê, weke Herêma Çiyayê Kurmêncê (ku weke çiyayê Kurda jî dihê bi navkirin) ku ew dihê bi navkirin wê, ji aliyê Çandiniyê ve ew gelek dewlemend e. Ev herêm, berî her tiştî, bi zeytûnên xwe gelek bi nav û deng e. Bi milyonan darên zeytûnan li vir hene û hema tu kûda binêrî her zeytûn xuyadikin. Darên zeytûnan, ku hatine rêzêkirin, axa vê herêma pîrr rind û xweşik xemilandine. Kurd ji zeytûnan zeytê derdixin û difiroşin, yan jî zeytûnan wisa difiroşin. Wekî din jî wê, ji aliyê çandiniyê ve wê gelek herêmek cûr bi cûr bê. Wê gelek tişt wê li wê werina çandin. Ji her aliyê ve wê, weke herêmek dewlemend bê. Heta roja me jî herêma afrînê bi dewlemendiyên xwe têra xwe dora xwe jî kirîya. Ber wê dewlemendîya wê bûya ku wê, hertimî wê, di her dmeê de wê mirov wê goç wê bikin.

Di roja me de hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê wê ji aliyekî ve wê çawa wê mirovan ji herêma bide ravandin wê, bi wê armancê jî wê werina kirin. Bo ku ew demografiya wê bidina gûharandin wan hêrişan bi wê armancê dikin. Afrînê wê, di nava mamikên

Kurdan de wê hertimî wê xwediye cihêkî teybet bê. Wê, di vê herêmê de wê, li keviya firatê wê jîyane ku ew li wê heya wê, ew herêm wê, di nava wê de wê, weke navendek teybet bê. Hêrîşên ku ew î ro li herêmên Afrînê dihên kirin wê, weke hêrîşna namerdenê ên li hebûna civake Kurd bin.

Li herêmê ne tenê li bakûrê Kurdistanê wê li van herêman jî wê rejima tirk wê hertimî wê şerê tûnakirina Kurdan wê bi wan re wê bide. Di vê çerçoveyê de wê, ev bi dehan salane ku wê şerê tûnakirina civake Kurd li bakûrê Kurdistanê bi civake Kurd re meşandîya. Bi wê re jî wê, çawa wê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd wê bibê sêrî wê, zimanê civake Kurd wê qadaxabikê û pêvajoyên bişavtinê û ankû asimilasyonê wê li ser çand û jîyane wan wê bide meşandin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê re jî wê, pêvajoyên hêrîşên leşkerî û hwd wê di nava civake Kurd de wê bide pêşxistin. Heta roja me jî wê, ji destpêka komare tirk wê ew dawî li wan newê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di demên berê de jî wê gelek Kurdên ku ew ji sînor derbas dibûn û diçûn ku ew malbatên xwe bibînin wê di bin navê 'qaçaxçîtîyê' de we werina qatilkirin. ..

Heta roja me wê, bi sadan Kurd wê, bi wê rengê werina qatilkirin. Weke tê zanîn Kurdistanî piştî ku sînor di nava bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de hat kişandin wê, gotina 'serxatê' wê bi aliyê bakûrê Kurdistanê û gotina 'binxatê' jî wê bo aliyê rojavayê Kurdistanê wê werênina li ser ziman. Gotina 'serxat' û 'binxatê' wê bixwe jî wê, dema ku mirov wê wateya wan ya di mejiyê Kurdan de wê lêkolîn bikê wê, ew bi wê re wê, rewşa qatkirina malbatên wan û jîyane wan wê were kifşkirin. Dema ku wê mirovek wê ji bakûrê wê bûhûrî rojava bûba wê bo wî bi heta gotin ku 'ew çû binxatê û xizmên xwe yên malbatê dîtin û hat.' Di vê çerçoveyê de wê, ew wê were hanîn li ser ziman. Rejima tirk û ya baasê a sûrî, çendî ku ji herdû aliyan ve sînor bi mayîn kirin jî lê wê, ew jî wê pêşîya çûyîna Kurdan wê nikaribê bigirê. Ber ku Kurdên wê aliyê û aliyê din jî wê, xizmên hevdu bin. Î ro jî mirov dikarê bo 'hêtê rejima tirk' ê ku wê di nava rojava û bakûrê de kişandîya jî wê dikarê wê werênê li ser ziman. Ew hêt wê, weke hêstê namerdî û bêbaxtîyê wê bibê malê dîrokê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Afrîn Kurdistan bixwe ya. Dil û şîrîniya Kurdistanê ya. Her hêrîşa li Afrînê hemû Kurd û Kurdistanî wê li xwe û li rûmeta xwe dibînin. Hemû hêrîşên ku ew li Afrînê û herêmên din ên rojava dihên kirin mirov, dikarê weke hêrîşên li mirovatiyê ên bêbaxt wan werênê li ser ziman û şermazar bikê.

Piştî gihiştina xweserî û ankû denezendina qantona afrînê wê, hêrîş li wê zêdetir bibin.

Em li vir bi çend gotina di destpêkê de hinekî li ser vê rewşa denezendina qantona afrînê û piştî wê zêdebûna hêrîşên li herêmê hildina li dest. Lê bi wê re jî em, divê ku hinekî li ser rewşa afrînê a civakî, cihê wê yê di nava çand û dîroka Kurd û Kurdistanê de jî wê li ser wê bisekin in.

Herêma Afrînê, giringîya wê ya navendî a şaristanî û denezendina rêveberîya wê ya xweser û wateya wê bi dîroka wê ya civakî û herêmî re çî ya em ji vir û pê de hinekî li ser wê jî bisekin in.

Li ser herêma Afrînê, giringîya wê ya navendî a şaristanî û denezendina rêveberîya wê ya xweser; Piştî denezîna xweserîya kantona Cizîrê û ya kantona Kobanê, î ro jî, ya

kantona Afrînê hat kirin. Weke tê zanîn rojavayê Kurdistanê, li sê kantonan hatibû beşkirin û her kantonê bi serê xwe rêveberî û xweserîya xwe denezend. Î ro jî, kantona Afrînê rêveberî û xweserîya denezend. Li vir, divê ku em bibêjin ku çend ku ji herêmên rojavayê Kurdistanê ên weke Serêkahnîyê, Kobanê û Afrînê weke hevdû û nêzî hevdû jî bin, bi demê re hin teybetmendî bi wan re jî afirîna. Ji Afrînê heta Qamişlo û ji afrîn û Qamişlo û heta Nisêbînê û Cizîra botanê, divê ku em di xatekê de bi hevdû re û di çerçoveyekê de bi mejûyê re werênina ser ziman. Nisêbîn û Qamişlo, li rex hevdû na. Heta ku em dikarin bibêjin ku ne tenê ji aliyê ardnîgarî û domografî û hwd ve weke hevdû û yek in, her wusa ji aliyê rengê pêşketina civatî û hwd jî, em nikarin wan ji hevdû dûr werênina ser ziman.

Bo vê yekê, dema ku rêveberîya xweser a rojavayê Kurdistanê ku were denezendin ku herî zêde li van herêmên bakûrê Kurdistanê bandûra xwe de bide der û deng vedê jî, divê ku em hinekî bi van aliyên wan ên hevbeş ên weke ardnîgarî, domografî û rengê pêşketina civatî û hwd re, werênina ser ziman. Her wusa, ji aliyê çand û ziman ve jî, mirov dikarê heman tiştî werêne ser ziman. Kurdî(kurmancî)ya ku li van herêmên bakûrê Kurdistanê dihê axiftin û rengê çandî ku pêşketîya em li Afrînê, Qamişlo, Kobanê û hwd, dikarin bibînin. Her wusa, ji aliyê civaknasîya civatî û hwd ve jî, em divê ku bi hevdû re û di temenekî weke hevdû de şîrove bikin û werênina ser ziman.

Rojavayê Kurdistanê, rengê awayê domografîya wê ya civatî ku mirov lê binerê, mirov wê rengê wê yê pêşketinê bi xosletên wê re divê temenê de ku di temenekî Kurdistanê de divê ku mirov werêne ser ziman. Rengê pêşketina, van herêman, giring a. Bi teybetî, li wê sêkika Serêkahnîyê, Kobanê û Afrînê, bi teybetî lê binerê û wê hilde li destê. Navenda vê sêkikê jî, çiyayê Kurda dibe. Çiyayê Kurda, bandûra wê, li pêşketina wê herêmê bûya. Ev herêmên weke navendna şariştanî ku mirov dikarê werêne ser ziman ên weke serêkahnîyê, Kobanê û Afrînê, bi dîroka wan ya hemdem ya pêşketinê û pêşveçûnê ku em ji dema Gûtî, hûrî û mîtannîyan û hwd bidina destpêkirin, li vê herêmê pêşketinê ku dane çêkirin bi wê pêşketina herêmê û a serdemên ku hatina û çûna hemûyan jî daye kifşkirin.

Li vir, divê ku em vê yekê jî bibêjin ku Mîtra bixwe jî, oldarekî Mîtannî bû. Di dema Mîtannîyan de jîya. Hizrên ku wî hanîna ser ziman, wê bandûra wê li pêşketina herêmê bigiştî bibe. Mîtra, rastîyaka wê herêmê ya. Di dema wî de Mîtannî, xwediyê pêşketinaka mazin jî bûya. Mîtra jî, pêşketina wî, di wê sêkika serêkahnîyê, Kobanê û Afrînê de bûya. Mîtra, piştî xwe daye çiyayê Kurda. Piştî jî, êdî berê xwe dide bi rojê ve û navê 'yazdanê xwe yê mazin' dihêne ser ziman.

Di vê sêkikîyêya rojava de Afrîn, xwediyê giringîyaka mazin a. Bi teybetî Afrîn, navê wê weke navê qamişlo û Nisêbînê di nava çîrok û çivanok û vegotinên civatî ên Kurdî de jî pirr zêde cih girtîya. Bi vanê wan helbest hatina gotin. Ev rewş û xweşgotin û bigotinkirina navê van herêman ji du tiştan û sedeman tê. Yek, ew rengê jîyan û şaristanîya ku li wan pêşketîya ya. Aliyê din jî, navendîtiya wan dîrokî ya. Ev herêm, bi hizrî û hişmedî, di mejiyê mirov de jî weke navend in. Navendna perwerdekirinê na. Bi teybetî, Afrîn û hewirdora wê, vê aliyê ve xwediyê pirr teybetmendiyên giring û mazin a. Divê ku em bibêjin ku Afrîn, weke bajarekî Kurdistanê ê kevnera jî ya. Di demên berf zayînê ên di dema hûrî û mitannîyan de ev yek wusa bûya. Bi çiyayê Kurda re çiyayên vê herêma Kurdistanê ên weke çiyayê Lêlûn, çiyayê xastîyan, çiyayê hawarê û hwd jî, hena ku herêmê zêdetirî di pêşketina wê re weyn leyistina. Her wusa, şatên çemî ku ji

çemê mazin ê firatê diherîkîn ber Afrînê û herêmên wê hebûn. Di dema Hûrî û mitannîyan de, herêma Dîlokê û hewirdora wê û hwd, bi hevdû re bûn. Dîlok, weke aliyekî din ê Afrînê ê vê bajarê kevnera ê Kurdistanê bû. Pêşketina li Afrînê bi têgihiştina wê ya ku pêşdiket de jî, Afrînê ji ber çîyayê Kurda û hwd, li ser bajarên Kurdistanê ên weke Dîlokê û hwd ve diherikand bi ber herêmên Anatolia roja me bixwe jî.

Li herêmê, ji aliyê avîya vê jî, ku mirov lê dinerê, di nava çîya û navçeyên wê de di buhurê. Minaq; çemê Afrîn heya ku, di navçeya Şikakan re tê heya ber bajarê Afrînê û di deşta Cûmê re derbas dibe û diçe Deşta Hemqê, ku ew tevî Çemê Asê û Çemê Reş dibe. Çemê Afrînê ku ku di demên berî zayînê de weke çemekî nêzî ê firatê mazin û bilind bûya, ji herêmên Bakûrê Kurdistanê ên weke dîlok û Mereşê şaqekî wê diharikî heta 'Kela Horî' ku diket ber çîyayê Kurda de. Şaqê din jî, şaqê 'çemê reş' a, ku ev şaqê wê, girêdanîyaka wê çemê bi 'çemê reş' ê li bakûrê Kurdistanê li herêma botanê ku di ber çîyayê Sipî re diharikê ve hebû. Herdû çemên ku di berçîyayê sipî ve diharikî ên "çemê sipî" û "çemê reş" di hundûrê çîyayê Sipî de tevî hevdû di bin. Lê piştê bi wê tevîbûnê jî, bi ber rojavayê Kurdistanê ve herîkîna şaqekî wê mazin heya ku li deverna mazin xwe dide der û li deverna winda dibe ya. Lê li herêma Afrînê herîkîna wê jî weke şaqekî 'çemê Afrînê' dibe û diharikê. Çemê Afrînê di demên berê de heta derya sipî dihat.

Giringîya vê çemê bi navê 'çemê reş' ew a ku di demên berê de, mirovan di ber çem re ji vê herêma botanê bi meşê diçûn ku hata ku diçûn û xwe digihandina herêma Afrînê berçîyayê Kurda. Ev herêm, bi çîya û zevî û daristanên xwe re di demên berê de pîr gurr û mazin bûn. Çîya, di nava wê şînyê û avîyê de dibû. Di aslê xwe de, ev herîna şaqê çemê reş, weke rêyeka ku mirov di ber re diçû û digihişt wê herêmê jî. Bi vê yekê, herêm bi hev ve girêdayî jî bûn.

Jîyaneka xweza û bi xwezayê re di wê xatê de pêşketibû. Ev herêm hemû weke ku di demên gûtî, hûrî û mitannîyan de jî dihat gotin, weke 'herêma botanê' dihatin bi nav kirin. Bi vê rengê, bi hevdû re bûn. Herêma rojavayê Kurdistanê, bi vê rengî temenekî mazin ê jîyanî û pêşketina jîyane serdestî û pêşketî hebû. Bi teybetî, herêma Afrînê, ku mirov bibêje, divê ku mirov bibêje ku ku heta roja me jî weke hin 'bermehî' ku mana, kirman û qasrên kevnera ên ji dema hûrî û mitannîyan û hwd, didîna nîşandin ku ev herêm, di wan deman de jî weke herêmek navend û pêşketî bû. Ev herêma Afrînê ku em divê ku î ro jî, weke herêmeka kevnera a herêma Kurdistanê bi nav bikin, di wan demên xwe yê buhurandina de, weke dibistanaka perwerdekirinê jî kar dîtiya ji deman re. Zaneyan, xwe li wê herêmê girtîya. Ev herêm, weke herêmek navdar ku ji aliyê her zaneyî ve dihat zanîn bû.

De ne, weke aliyekî Cizîra bota bû ku perwerde dikir. Lê mirovên ku bo perwerde ji gelekên herêmên din ên dîr dihatina vê herêmê jî, wê li hewirdora wê bigerîyan û bidîtiya. Her wusa, herêmên weke Afrînê û hwd jî, ji wan herêmên ku her zaneyî dikir ku xwe bigihandayê ku hinekî zanebûn ji wê bigirta. Bo vê yekê, divê ku mirov Afrînê weke herêmeka teybet û bi meşî werênê ser ziman.

Afrîn, teybetmendîya wê ya ji çîyayê Kurda bê, û ankû ji çîyakên din ên weke çîyayê Lêlûn, çîyayê xastîyan, çîyayê hawarê û hwd bê, û ankû ji wan çemên wê ên ku mazin û bilind ku di nava wê de diharikî, weke niştecihekî şaristanî ê herêmê ku bi zanebûna xwe re pêşketî bû. Li Kurdistanê, navên weke navê Afrînê, Nisêbînê,

Qamişlo, Cizîra bota û hwd, ku dihatin ser ziman, renekî bi têgihîştin ê civaknasî di mejiyê mirov de bihiş dikirin ku mirov weke ku di nava xewnên biafsûn de bijî bê li mirov dihat.

Ev rewş, wê bike ku ev herêm ku ji Cizîra bota û Nisêbînê û ku heta Afrînê, Kobanê, serêkahniyê û hwd, ku mirov xatekê xîz bike û bi wê xatê civaknasîyeka dîrokî a teybet a şaristanî ku pêşketî ku divê ku mirov bêne berbîra xwe. Bi vê awayê û rengê, êdî mirov wê baştir wê fahm bike. Lê em vê jî bibêjin ku ev xate ku me ji Cizîra bota û Nisêbînê û ku heta Afrînê, kobanê, serêkahniyê û hwd ku me xîzkirî ku mirov wê fahm bike, mirov wê nikaribê bi tememî wê rengê pêşketinê ê li ber firatê ê bi dîrokê re jî baş fahm bike. Ev, weke teybetmendiyaka ku mirov divê ku wê fahm bike ya. Hinekî jî, rengî civaknasîya pêşketina li ber firatê di vê xatê de vêşartî ya.

Afrîn jî, weke navendeka girîng a vê xatê ya. Her wusa Koban jî. Koban, navê wê em ji dema Hûrî û mîtannîyan jî kifş dikin. Em dibînin ku di vê demê de jî, bi rengê xwe pêşketîya. Her wusa, herêma serêkahniyê jî, ku weke navend û paytaxta Mîtannîyan jî bûya bi navê "weşokanî", divê ku mirov bi wan re werêne ser ziman. Ev herêm, bi reng û pêşketinên xwe ên bi dîrokê re, hê jî, ne hatina fahm kirin û li bendî fahmkirinê na. Bi nivîskî, kifşên ku ji van herêman hatina kirin û tên ser ziman, têrê nakin ku em bi tememî vê herêmê fahm bikin. Berî hertiştî divê ku em rengê jîyane wê di xwezabûna wê de kifş bikin û bi wê hewl bidin ku fahm bikin. Emê hingî, wê baştir fahm bikin. Ev herêm û ankû sêkika ku pişta xwe dide çiyayê Kurda, navendeka şaristanî a bi mejûyî ya. Dîroka vê herêmê, bi civaknasîya wê re û bi rastîya wê re divê ku mirov fahm bike.

Dema ku mirov hinekî jî dîrokê zanibê, ku mirov diçê vê herêmê, mirov bêhna hûrî û mîtannîyan dihilde. Mirov, di mejiyê xwe de, weke ku dihê welatê hûrî û mîtannîyan, ew hîs û hêst bi mirov çêdibe. Bi rastî jî, wusa ya. Ji xwe, ev herêm warê hûrî û mîtannîyan a. Hûrîyan, dema ku bahse welatê xwe û ankû axa ku ew ji wê na û li ser dijîn dikirin, di gotin "warê" me. Ev gotin, ji wan mîrete ya. Ji vê gotina "war" jî, gotina "welat" hatîya derhanîn û afirandin. Ev jî, êdî dibe navê welatê wan.

Afrîn, bi dîroka xwe re, weke navendka perwerdekirinê jî kar dîtîya. Li wir, mirov vê yekê ji kûderê fahm bike? Mirov ji wan bermehiyên kirman, dibistan û qasrên demên berî zayîna Îsa û hwd, mirov fahm dike. Heta roja me jî, ew bermehî, weke nîşanaka wê dîroka wê, li herêma Afrînê dimênin û li berxwe didin ku hê jî bimênin û bijîn li jîyanê.

Dema ku mirov di nava wan herêmên Afrînê de dimeşê, mirov wan kirman û bermehiyên ku tenê weke serê şêran, ga, laş û şerê mirovan ku cûr bi cûr hatina çêkirin, cihên li hevdû civînê ên di rengê dîyatroyên anfi de û hwd, mirov pirr rastî wan tê. Ev, bi serê xwe têgihîştinekê bi dîroka herêmê re û pêşketinên wê ên demên berê re dide me. Şaristanîyên demên berên ku li vê herêmê pêşketîna, ji dema Sûmerîyan, û heta dema Urîyan, Gûtî, hûrî û mîtannîyan û hwd bigra û heta ku digihijê desthilatên merwanî û Eyûbîyan û hwd, mirov rastî gelek pêşketinên dîrokê ên ku li vê herêmê bûna tê. Vê herêma rojavayê Kurdistanê, ji wan re navendîtî bi dîroka xwe re kirîya. Herî zêde, bermehiyên dema hûrî û mîtannîyan û hwd, mirov rastî wan tê. Ku em, weke ku di demên berî zayînê û piştî zayînê de jî bû, em serêkahniya bakûrê Kurdistanî û ya li aliyê rojavayê Kurdistanê ku di sadsale 20'an de sînor di nava wan de hat xizkirin ku em bi hevdû re hildina li dest, em divê ku bibêjin ku em rastî rewş û dîmenekî pirr berfireh ê dîrokî, şaristanî û hwd werin. Pêşketinên olî û hwd jî, em divê ji bîrnekin ku ev herêm ji wan re weke navendekê ya.

Afrîn, weke herêmek teybet ya ku weke navendek şaristanî, divê ku mirov bibêje ku weynea wê ya dîrokî heya di pêşketina herêmê de. BI teybetî, ew weyna wê, bi çîyayê Kurda hebûya. Çîyayê Kurda û çîyayên din ên weke çîyayê hawarê, çîyayê Lêlûn, çîyayê xastîyan û hwd, bandûra Afrînê li ser herêmên li dora wî mazintir kirîya. Her wusa, bi van çîyayên wê re, li herêmê, Afrîn bûya weke navendekê jî.

Lê Afrîn, ji herêma Afrînê, ku mirov bi ber KObanê, Qamişlo, Serêkahniyê ve tê û ji van herêman jî heta herêmên weke ên bakûrê Kurdistanê ên weke Reha, Nisêbîn, Cizîrê û hwd, weke qadaka giring ya ku bi civaknasîyaka xort û pêşketî a şaristanî na. Pêşketina van herêman û jîyane li wan, bi teybetî, di dema Hûrî û mîtannîyan de, zêdetirî pêşketîya. Di temenekî şaristanî de pêşketina wan bûya. Lê Li vir, dûbare divê ku ez bibêjim ku Ev çem û çîyayên li van herêman, weke rêyna ku mirovan ew dişopandin û ji herêman û diçûna herêman. Di demên berê de, ev çemên van herêman, mazintir û bilindtir bûn. Çend ku di roja me de, ji ber gelek sedeman ava ku di wan çeman de diharikê kêmbûbe jî, em divê ku bibêjin ku di demên berê de pirr bilind bû. Şînatîya wê pirr zêde hebû. Her cûra şînatî û zad û qûtê xwarinê û bo xwarinê li van herêman bi gelek cûrayên şînatîyê re şîn dibin. Ev jî, aliyekî din ku jîyane herêmê geştir dikir bû.

Bi teybetî, ev herêmên ber çîyayê Kurda, divê ku em bibêjin ku bi şînatî û heyîna xwe re temenê pêşketina jîyanê diafirand. Bo vê yekê, weke herêmek pirr avî û ku lê pirr tişt şîn dibûn, êdî pêşketina jîyane dide kifşkirin.

Şaqên çemên afrînê ên weke 'çemê reş' û hwd, destpêkek ya ku jê diherikîn li bakûrê Kurdistanê ji herêma botanê ji ber çîyayê Sipî bûn. Çend ku di cihê ku di wan re diharikî li cihna winda dibû û piştê li cihna cardin serê xwe derdixist jî, lê dîsa bênavber diharikî û li herêma Afrînê tevî çemê Afrînê ê navdar dibûn. Çemê Afrînê jî, şaqna wê ên ku diherikîn heta herêma Dîlokê û Mereşê yanî vî aliyê bakûrê Kurdistanê hebûn. Ji xwe, Dîlok û hwd, weke herêma ku li kevîya herêma Afrînê ku wê temem dikirin bûn. Mirov ne dikarî ne dîlok û herêmên li dora wê ji Afrînê dûr werêne ser ziman û ne jî dikarî Afrînê bê wan werêne ser ziman. Bi awayekî bi vî rengî bi hevdû ve girêdayî bûn. Bi vî rengî, weke herêmek mazin bi hevdû ve hebûn. Bi vê rengê, bandûra wê li herêmên ber derya sipî û derya reş jî pirr zêde dibû. Ji xwe çemê Afrînê diherikî û heta digihişt deryaya sipî. ..

Ev herêm, bi serê xwe bi vî rengî, weke herêmek ku dibû weke navendek şaristanî jî. Ev herêm, bi vî rengî, xwedîyê pêşketinê bû û bandûra wê hebû. Di dema Hûrî û mîtannîyan de, ew pêşketina Afrînê ya dîrokî hebû. Ji xwe, ev herêm, weke herêmek navendî bû di nava pêşketin û şaristanîya wan de. Dema ku em bahse pêşketin û pêşveçûnên navendî û şaristanî ên li ber firatê bikin, divê ku em bi teybetî navê Afrîn û herêma wê ya mazin bikin. Di xateka ku ji ber çîyayê Kurda û heta ber çemê firatê û ji wir jî bi ber Nisêbîn û Cizîra bota û çemê Diclê ve ku mirov tê, mirov di nava jîyanek geş û şaristanîyek pêşketî a li vî herêmê de dimeşê. Çawa ku em nikarin Nisêbîn û Qamişlo ji hevdû çûda werênina ser ziman, emê nikaribin Afrînê û Çîyayê Kurda jî bi serêkahniyê re ji wan çûda werênina ser ziman. Her wusa, em çendî ku nikarin bi vî rengî van herêman ji hevdû çûda werênina ser ziman, emê nikaribin ji botanê û çîyayê sipî, çîyayê gabarê, çîyayê cudî û hwd jî dûr û çûda werênina ser ziman. Ev herêm, weke herêmek navend a ku ji çîyayê Kurda û heta berfiratê û ji wir jî heta ber dîclê û hwd. Vê herêma Kurdistanê Afrînê, cardin navendîtiya xwe ya şaristanî denezend.

Rêveberîya xwe ya xweser denezend. Li gorî vê dîrok û rûmetê ya. Li gorî rastîya wê û mejûya wê ya. Li gorî rastteqînîya wê ya. Jîyane li ber'çiyayê Kurda' li Afrînê pîr xweş û rengîn a weke ku çawa ku di dema hûrî û mîtannîyan de bû. Pîroz bê, li newîyên Hûrî û mîtannîyan Kurdan.

Li ser hêrîşên rejîma tirk ên li ser Afrînê

Rejîma tirk ji destpêka wê ve wê, hertimî hêrîşî Kurdan kirîya. Bi sedan komkuji hanîna li serê civake Kurd. Dîroka wê, ji aliyê Kurdan ve wê, weke dîroka kirina komkujiyên wê yên li ser serê civake Kurd û xalkên din ên li herêmê wê were dîtin. Ku em dîroka wê ya bi kirina komkujiyên ku wê kirina re wê, hildina li dest em, dikarin bi cildan pirtûkan bi nivîsênin. Di dewama wê de em, mirov dikarê dîroka komkujiyên ku wê hanîna li serê civake Kurd wê, werênê li ser zîman. Bi teybetî piştî tekoşîna maf û azadîya civake Kurd PKKê dest bi tekoşîna azadîyê li Kurdistanê kir û pê de wê, gelek komkuji wê, bi armanca tafisandinê wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyeka komkujîyan ên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd wê, li demê belevkirî wê were pêşxistin. Bi teybetî wê, piştî salên di 2014'an û pê de wê, ast û pîvan û şideta komkujiyên ku wê, rejîma tirk wê werênê li serê civake Kurd wê, zêdetir û diwartir wê bibê. Bi vê wê armancê wê bi alîkarîya îranê û hin hêzên derve û rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatiya qatkirin wê pêşî DAÎŞ û piştre "haşdî-şabî" wê, werina pêşxistin û wê bînin ajotin li ser serê civake Kurd.

Wê bi destê wan hêzan wê weke li şengalê û kobanê wê komkujiyên hovane ên xadar wê bikin. Di dewama wê de wê li rojava wê, piçûk mazin wê bi sedan komkuji wê bîdestê van komên çete ku wê bîdestê rejîma tirk û hwd wê werina avakirin wê bînin kirin. Wê di dewama wê de wê, ev komkuji wê, heta roja me wê bi pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê re wê bîdomê. Di aslê xwe de wê pêvajoya hêrîşên li Afrînê ku wê, di roja me de bin wê, bi mantiq û zihniyeta ku wê, bi wê komkujîya şengalê û kobanê ên hov wê werina kirin wê bê kirin. Di dewama wê de mirov dikarê bêjê ku wê, bi zihniyeta saddamwarî a ku bi wê komkujiyên helebçê û ankû anfalê hatina kirin wê bê kirin.

Bo ku Kurd nebîna xwediyê ti statûyê û ew werina tûnakirin wê, heta roja me wê, bi her rengê û awayê wê rejîma tirk wê şerê xwe wê li hemberî civake Kurd wê bikê. Di pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li ser rojava û beşên din ên Kurdistanê de wê, dema ku rejîma tirk dît ku wê DAÎŞê wê nikaribê wê bo wê derbeyê li Kurdistan bixê wê, bi wê armancê û di dewama wê de wê ew bixwe wê derkeve li pîyasayê. Wê, di dewama wê de wê, herêmên rojavayê Kurdistanê ên weke carablûsê, azazê, babê û hwd wê dagirbikê. Wê piştre wê bixwezê ku ew wê dagirkerîya xwe heta afrînê bibê.

Di pêvajoyên hêrîşên li başûrê Kurdistanê de wê, kesên ku ew weke "rêveber" ew li pêş in wê hem bi nêzanîya wan û hem jî wê di berdêla çend berjewendîyên malbatî de wê xîyanetê bi wan bidîna kirin wê, jinûve wê pêvajoyek dagirkerîyê wê, li başûr wê pêşbixin. Piştre wê bixwezê heman tiştê li deverên din jî wê pêşbixin. Piştî wê re hêrîşên li ser afrînê wê bikin û bixwazin ku wê pêşbixin. Pêvajoya hêrîşên li Afrînê û ankû li deverêk din a rojava wê ne tenê wê weke pêvajoyek hêrîşê a li ê bajarê bi tenê bê. Wê ji zêdetirî wê weke pêvajoyek hêrîşî a li giştîya rojava bê. Ber kû wê çawa wê çawa bixwezî ku ew pêşîya statûya Kurd bigirin wê wan hêrîşan wê bikin. Hemû hêrîşên li vê demê ên weke li hemû bajarên bakûrê Kurdistanê ku artişa tirk dikê,

hêrîşên li başûr û şengalê û rojava û hemû herêmên wê ên weke kobanê û afrînê û hwd mirov dikarê van hêrîşan hemû hêrîşan bişibihênê li rengê hêrîşên destpêka yekîtiya sovyet ku wê bên kirin. Hêrîşên vê demê wê bi awayekê wê hêrîşên tafisandina şoreşa Kurd bin.

Hêrîşên ku em li rojava dibînin ên weke li afrînê, helebê û herêmên din ên rojava wê, di dîrokê de wê hêrîşên bi vê rengê ên hov wê li herêmê wê werina kirin. Mînaq wê di dema hûrî-mîtannîyan de wê, keyê Hîtûtî key Tuthalya wê, bi rengê ku wê, rejîma tirk wê hêrîşî rojava û herêmên wê yên weke Afrînê û hwd wê bikê wê, ew jî wê bikê. Key Tuthaya wê, ji herêmên anatolîa û heta helebê wê, gelek herêman wê di şûr de wê, derbas bikê û heta wê ji dîrokê jî wê bibê. Lê tevî ku wê gelek komkujiyan jî wê bikê wê encama ku ew dixwezê wê bidest nexê. Piştî wî re wê, heta ku wê, dem wê were dema îskender wê gelek caran wê bi wê rengê wê li herêmê ê hêrîş wê werina kirin. Ji aliyekê din ve jî wê, di dema îskender de jî û piştê wê di dema osmanîyan de jî wê, gelek caran wê, hêrîşên talan û dagirkerîyê ên weke yên ku rejîma tirk wan î ro dikê wê ew bikin. Lê wê, dîsa wê, nikaribin encamê bidest bixin.

Rejîma tirk ku wê hebûna xwe li ser esasê tûna hasibandin û tûnakirina Kurdan avakirîya wê, di wê çerçoveyê de wê, hêrîşên tûnakirinê ê li Kurdan wê pêşbixê. Pêvajoya hêrîşên ku rejîma tirk piştî salên 2014'an û pê de ew li dardixê wê, ji yên berê cûdatir bê. Kurd wê di gelek qadan de wê pêşketinê mazin bi xwe re wê çêbikin û wê destekvîyên mazin wê bidest bixin. Rejîma tirk û rayadarên wê jî wê, çawa wê, wan tûnabikê wê, di vê çerçoveyê de wê, hêrîşan wê pêşbixê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê, hêrîşên vê demê wê bi tememî wê xosletên wan wê ew bê ku wê, li hebûna civake Kurd wê bên kirin bin. Weke hêrîşên li afrînê dibin wê, bi vê rengê bin. Hêrîşên li bajarên bakûrê Kurdistanê ên weke cizra bota, nisêbîn, gever, silopî, farqînê sûrê û hwd wê, di vê rengê û awayê de bin. Wê, hêrîşê bi tememî şikandina vîna civake Kurd û hebûna wê bin. Wê, hêrîşên bi armacan ji hevdû belavkirina civake Kurd bin. Nîjadperestîya tirk ku ew desthilatdar a wê, bi tememê wê hemû demên xwe wê weke dema î ro wê bi şerê tûnakirinê wê bikê weke demên şer ên bi civake Kurd re.

Hêrîşên di vê demê de ku ew li hebûna civake Kurd dibin ji aliyê rejîma tirk ve wê, çendî ku wê, zirarê bidîna civake Kurd jî lê wê, nikaribin pêşîya pêşktina Kurdan bigirin û wê nikaribin encamê bidest bixin bin. Wê tenê wê weke hêrîşên domandina pîrsgirekê û pêşilêgertina çareserîyê bin. Wekî din mirov nikaribê wan bi tiştê din wan bi wasif bikê. Bî tememî wê, hêrîşên vê demê wê çawa wê pêşîya çareserîyên siyêsî wê bigrin wê bi wê armancê wê werina kirin. Bêgûman wê, ev jî wê encamê bidest nexin. Lê wê tenê pêvajoya bi xwûn wê dirêjtir bikin. Wê weke din wê ti bandûra wan nebê. Ji aliyekê din ve jî rejîma tirk ku ew heta roja me ew nebûya xwediyê çandak civakî û xalkîti wê, çawa wê çaa civakî a Kurdistanî wê tûnabikê wê, hêrîşên xwe li wê pêşbixê.

Di aslê xwe de ev dem wê, weke demek demezrîner bê bo Kurdan. Kurd, di vê demê de çendî ku ew li wan hêrîş werina kirin jî wê, serkevtî bin. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Pêvajoya berxwedana rojava a ji kobanê û heta roja me li afrînê wê, pêvajoyeka ku wê, di wê de wê Kurd wê hem tekoşîna maf û azadîyê û ya xwe-parastinê bidin û hem jî wê, bi wê re wê, xwe û pergale xwe ya civakî wê pêşbixin û wê temenê wê pêşbixin û wê biavêjin. Ji vê aliyê ve mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman ku Kurd di vê çerçoveyê de wê, di nava şer de wê, jîyane xwe wê, avabikin.

Di vê demê de mirov dikarê rengê hêrişên rejima tirk weke hêrişên li giştîya civakê jî wan werênê li ser ziman. Weke hêrişên bi armanca rûxandina civakî wan hilde li dest û wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê pêşketina ku Kurdan di nava xwe de çêkirina wê tûnabikin wê, bi wê armançê wê hêriş bikin. Rejimên herêmê ên metinger û despot û dîktator wê, hertimî wê bi tûnekirin û harifandina pêşketina xalkên herêmê re wê temenê serdestîya xwe wê li ser serê wan çêbikin. Sedemeka pêşketina xalkên herêmê li şûn mayîna jî wê, di destpêkê de wê ev bê.

Hêrişên li Afrînê ên di vê demê de ku ew li rojava dihên kirin wê, weke hêrişên ku wê, çawa wê pêşîya pêşketina wê bigirin bin. Bêgûman wê hêrişa li afrînê wê ne tenê weke hêrişeka li wê bê. Divê ku mirov weke hêrişeka giştî a li rojava û li sazûman û pergale wê ya civakî a Kurdistanî jî wê bihasibênê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê bitafîsênin wê, bi wê armançê wê hêrişên xwe wê bikin. Kurd di vê demê de ji her demê zêdetirî pêwîstîya wan bi yekîtiya navxweyî wê hebê. Heta roja me, hemû feleketên ku ew li rojava, başûr, bakûr û rojhilat ku ew hatina hanîn li serê wan wê, sedemeka wan jî wê, nebûna yekîti û tifaqa nava Kurdan bê. Di pêvajoya hêrişên li başûr-şengalê û li rojava-kobanê de û heta roja me li Afrînê û hwd wê, dîsa wê ev sedem wê serdest bê di temenê wan hêrişan de. Ku bixwe ku ew yekbin wê ji her aliyê ve wê bixwe wê karibin pêşîya hêrişan bigirin. Ji aliyekê din ve jî wê, civake xwe wê, ji bin pêvajoya hêrişên rejima tirk, ya îranê, ya îraqê û sûrî jî wê derxin û wê derxina li serfireziyê.

Î ro Afrîn weke kobanê dibin pêvajoyên hêrişên xadar û hov de ya. Weke ku çawa Kurdistanî bo kobanê û şengalê rabûna serpiyan û dûnya rakirina li ser piyan divê ku ew heman tiştê bo Afrînê û deverên ên Kurdistanê ku wê hêrişên li wan bê kirin jî wê bikin. Ev dem wê dema tekoşîna maf û azadiyê, serkevtinê û demezrendin û parastina wê bê. Kurd ku ew î ro vê nekin û destkevtiyên ne parêzên û nekirina malê hemû beşên din ên Kurdistanê wê demê wê, nikaribin bahse maf û azadiyê û serxwebûnê û hwd jî bikin. Di aslê xwe de wê, bi şewayekê wê tekoşîna wê ji nûha û pêde wê, bi rewşenbîrî, demokratîkî, dîplomatikî û hemû aliyên din wê destpêbikê. Wê ev dem wê asil wê rabûna ser piyan û şiyarbûnê wê ji me Kurdistanîyan wê bixwezê. Tenê hêrişên rejima tirk ên ku ew divê ku ew werina lenetkirin û şermazarkirin tenê bi lenetkirin û şermazarkirina wan re bi sînor newê mayîn. Wekî din her qad weke qada tekoşînê were dîtin û pêşxistin. Ji vê demê û pêde ya ku wê ji hemû Kurd û Kurdistanîyan û kesên ku ew ji xwe re dibêjin ez mirov wê, dem wê bixwezê.

Afrîn jî wê weke kobanê wê, bê kleha berxwedanê. Wê serkeve. Wê, serkevtina Afrînê wê bê serkevtina hemû rojava û serkevtina misogerya wê jî. Wê bi wê re wê, were dayîn nişandin ku Kurd ew êdî wê li hemberî ti hêrişê wê neşikihin û wê têkneçin. Ji berxwedana kobanê û heta ya afrînê wê, dîroka rojava wê, beşe dîroka mirovatiyê û xalkên mesopotamîkî a herî bi rûmet bê ku wê li dijî zilma dahaqan û namerdan ku wê were pêşxistin bê.

Leyistika qirêj a li ser Afrînê re dihê leyistin

Rejimên herêmê ku ew Kurdistan di nava wan de li çaran hatîya qatkirin ew hertimî wê, çawa wê Kurdan bi hevdu bidina şerkiirn û wê li ser wê re wê, xwe û serdestîya xwe wê bidina domandin wê bikevina nava hewldanên wê de. Dema ku mijar bibê rojhilat wê, rewşa hêzên ku ew xwe dikina serdest û ankû ew ku bi wê rengê tev digerihi jî wê, zêdetir wê derkevina li holê. Ji destpêka şerê cihanê ê yekem ve wê li

herêmê wê şerê hegomokî wê, bê dayîn. Pêşî wê amerika, îtalya, firansa, ingilistan û hwd bin. Wê, Kurdistan wê, destpêka qatkirina wê, ji aliyekê ve wê, herê wê demê. Dema ku îngiliz li herêmê dibin wê, hingî wê, herêma ku ew î ro weke 'îraq' dihê bi navkirin wê li wê serdest bin. Wê, di rewşên tafisandina Kurdan de wê, ew jî wê bi awayekê wê, cih bigirin. Fransiz jî wê di wê demê de wê li Sûrîya roja me wê serdest bin. Wê, pêşî di sykec-picot û lozanê de wê, temenê wê qatkirina herêmên Kurdan ku wê bê temenê şeran heta roja me wê bê avêtin. Piştî jî wê, ev bi paxtên weke yên sadabadê, baxdadê û peymanî cezayîrê ku ew dihê mohrkirin re wê bê domandin.

Li herêmê, ev pêvajoyên şerên hegomonîk wê, ji aliyekê ve jî wê, temenê qirkirina xalkên herêmê a bi dest rejimên herêmê jî wê, pêşbixê. Minaq wê, dema ku wê rejima tirk wê, piştî xwe wê, bide wan hêzên hegomonîk û wê şerê jenosîdkirina civake Kurd wê bimeşênê.

Dema ku mijar Kurd bê wê bêgûman wê gelek tiştên ku mirov dikarê bêjê wê hebin. Heta roja me wê ew çerçoveya şerên hegomonîkî wê, temenê şer û pevçûnên li herêmê bin. Piştî şerê cihanê ê duyem wê rûsya û amarika wê li hemberî hevdû wê bi pêşbazî wê derkevina li holê. Sîyeseta ku ew dikin wê, di roja me de jî wê, were domandin. Li herêmê wê, bi teybetî wê Kurd wê gelek pêvajoyên komkujiyan wê di encama wê de wê bijîn. Minaq wê, heta roja me wê bi sedan komkuji wê bi destê rejima tirk wê werina hanîn li serê civake Kurd û wê ti kesek di derbarê wê de wê gotinê nebêjê.

Rejimên herêmê ku ew Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê şerê wê qatkirin wê, bi biha û hewldana ji dîrokê birina civake Kurd wê, li ser serê wê bidina domandin. Wê, ev şerê jenosîdkirina civake wê heta roja me wê bidomênê. Î ro, bi teybetî li rojavayê Kurdistanê bi hêrişên rejima tirk ê li dijî hebûna civake Kurd re em, wê dibînin. Pêşî bi pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên hov bi alikariya tirkîyê û hwd wê, were rojevê. Nûha jî wê, weke li ser afrînê bi hêrişên rejima tirk re wê, were li rojevê. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrişên li dijî civake Kurd pêşdixin wê, çawa wê, wê tûnakirna civakî wê bina sêrî wê, di wê çerçoveyê de bê.

Piştî pêvajoya şerê dagirkirinê ê rejima tirk ku wê li dijî Afrînê destpêkir û pê de wê, gelek rastî wê, di vê çerçoveyê de wê, werina dîtin. Piştî hevdîtînen Ardogan li Firansa û yên serokwezaretên tirk li almanya û rûsya wê pêvajoya hêrişên li dijî Afrînê wê werina destpêkirin. Rûsya wê, bi têgîna ku ew di ava girik de masîyan bigirê wê bêjê ku 'Wê, di encama dayîna çekên hemdem wê, temenê şer li afrînê wê çêbikê.' Di zane min de wê, ev gotina rayadarên rûs ê hem ne rast bê û hem jî wê, ji aliyekê din ve wê, ji gelek nêzikatîyên bi şerê hegomonîkî ku ew bi amarika re li sêrî didin wê ser wê binûxûmênê. Ji aliyekê din ve jî ji wê zêdetirî wê, mijara hêrişên rejima tirk ên li hemberî civake Kurd wê, bi armancên wê yên weke yên tûnakiirna civake Kurd û hebûna wê ve wê girêdayî bin.

Di vê çerçoveyê de wê, rûsya jî û wê amerika jî wê bibînê ku wê rejima tirk wê pêvajoyeka şerê jenosîdî wê li ser serê civake Kurd wê bimeşênê. Lê ji aliye amarika û rojava ve wê, rejima tirk wê xwe bisipêrê têkiliyên xwe li ser NATO re. Ji aliye Rûsya ve jî wê, xwe bisipêrê rewşa têkiliyên herêmî û hwd. BI Rûsya û amarika re wê hemû cihan wê şahidiyê ji komkujiyên rejima tirk ên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd wê bikin. Lê wê li hemberî wan wê, ti dengî wê dernexin. Di vê awayê de mirov dikarê bi sadan minaqan werênê li ser ziman.

Li vir ez wê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, li herêmê wê pêvajoya şerê vê dema nû ê rejima tirk ê li hemberî rojava, afrînê û herêmên din ên rojava wê, tenê û tenê wê bi armanca wê ya tûnakirina civake Kurd ve wê girêdayî bê. Wê, çawa wê, bakûrê Kurdistanê wê, bikê tirk û wê, nav û nasnemaya Kurdistanî a wê tûnabikê wê, di wê çerçoveyê de bê. Li meclîsa tirk qadaxaya navê Kurd û Kurdistanê wê, weke minaqe wê bê. Her wusa wê, bi politikayên xwe yên weke 'zagona şarq û îslahatê' û hwd re wê, temenê dîyasporaya Kurdan ji Kurdistanê wê bi tûndûtûjîya ku ew li ser serê wan pêşdixê wê, pêşbixê.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman 'bêstatû hiştina Kurdan' li herêmê wê, hertimî wê temenê pêvajoyên şerê rejimên herêmê ên weke rejima tirk li ser serê civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, di vê demê de wê, çawa wê bêstatûtîyê wê bidina domandin wê, şerê wê weke ku wê bi pêvajoya hêrîşên dagirkirinê ên li ser afrînê ên rejima tirk re wê were dîtin.

Li vir ez wê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, ev pêvajoyên şeran wê dibin navên cûda û ankû gotinan de wê bê xwestin ku ew ser wê binûxûmênin. Pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd ê bi hêrîşên li ser afrînê ku rejima tirk dikê wê navê 'çiqilê zeytonê' wê lê were kirin. Ev nav wê, bi serê xwe wê weke navekê sernûxûmandinê bê. Di dema sale 1999î de wê, rejima tirk wê li zindanan wê oparasyonên qirkirinê wê bikê û wê bi sadan zindaniyên Kurd wê qatilkê. Lê wê, di wê de jî wê, navê "wergera li jîyanê" wê li oparasyonên xwe yên komkujiyê wê bikê. Ev rengê navlêkirinê wê weke kevneşopîyeka sernûxûmandinê a komkujiyên wê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di demên pêşde wê, çawa wê, ew wê were binavkirin wê, li ser wê binavkirinê re wê hem ser wan komkujiyan wê, di mejîyan de wê, ser wê binûxûmêne û hem jî wê, xwe bi wê bide herêkirin. Saddam jî navê 'enfalê' ku wê navê sûreyekê kuranê bê wê li oparasyonên jenosîdkirina Kurdan ên li başûrê Kurdistanê wê bikê. Wê, ew jî wê, di heman reng û awayê de bê.

Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman wê, pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê ku rejima tirk di 21ê çileyê 2018'an de wê, weke pêvajoyeka ku mirov wê, di vê rengê û awayê de wê, bi zihniyeta wê re wê, weke pêvajoya jenosîdkirinê wê, werênê li ser ziman. Divê ku mirov di dewama pêvajoyên komkujiyê ên ku wê, li cizra bota, nisêbîn, silopî, geve, sûr, farqîn û hwd kirina de wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka komkujiyê wê, werênina li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî weke pêvajoya komkujiya li helebçê, şengalê, kobanê û hwd wê, werênê li ser ziman. Di dema komkujiyên li helebçê, şengalê û kobanê de em, divê ku wê pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê wê werênina li ser ziman.

Li vir ev jî wê, weke aliyekê din ê wê bê ku wê, komkujiyên ku ew li ser serê Kurdan dikê û dimeşênê wê, weke pêvajoyekê û bi renekê wê di çerçoveya konsepteka ku wê çekiriya de bê. Hêrîşên li Afrînê wê, li kesên sivîl wê bibin. Di roja 20, çileyê de wê dema ku wê, hewl bidin ku ew di bejehiyê de ew, herin û afrînê dagirbikin û dema ku wê nikarîbû wê piştê wê, bi ser 80 balafirên şer ên f-16'an wê rakirin û wê herêmên Afrînê û dordorên wê û navenda wê bombabaran bikin. Di vê çerçoveyê de wê, bi hêza hewayî wê bikê û bixwezê ku ew encamê bidest bixê. Wê destûra bikarhanîna hêza hewayî jî wê ji rûsya wê bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê binxatbikê û wê werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li er Afrînê wê, weke ya pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li ser kobanê wê hemû Kurdistanîyên li welêt û yên dervî welêt wê daxê li qadan. Wê xwepêşandinên şermazarkirinê wê di her qadê de wê li dijî hêrîşên rejima tirk wê ew bibê. Li hemû bajarên welatên ewropa wê, ew xwepêşandinên şermazarkirina rejima tirk û hêrîşên wê ew wê, bibê. Di dewama wê de wê, li pêşîya balyozxaneyên amarika, rûsya û hwd wê, çalakiyan wê li darbixin. Ber ku wê, dema ku destûra van herdû hêzan nebê wê, rejima tirk wê nekarîba afrînê hêrîşbikê û b hêzên hewayê wê bombardiman bikê bê. Ji vê aliyê ve wê, weke aliyekê din ê giring wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, hêrîşa li ser Afrînê wê piştî bûyîna wê, bédengîya navnetewî a li hemberî jî wê, vê rastiye wê bide diyarkirin ku wê levkirinek wê di temenê wê de wê hebê.

Heta roja me wê, rayagiştî a navnetewî wê, ew wê kevneşopîya xwe wê xira nekê û wê hertimî li hemberî komkujiyên rejima tirk ên ku ew dihênê li serê civake Kurd wê bédeng bimênê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, ji rejima tirk û rayadarên wê re wê bê weke temenê wêrekiyekê k uew di dewama wê de komkujiyên din ên nû jî dem bi dem wan bikin li ser serê Kurdan.

Pêvajoyên komkujiyên li ser afrînê wê bêgûman wê gelek aliyên wê yên ku mirov wan hilde li dest û werênê li ser ziman wê hebin. Di destpêkê de wê, ji aliyê Kurdan, rojava û statûya Kurdan a mihtemel ku wê Kurd li wir wê bidest bixin ve wê, girêdayî mirov dikarê hilde li dest. Ji xwe wê, weke renekê hêrîşî ê bi armanca li wê rewşê bixwe jî bê. Ji aliye din ve jî wê, dema ku mirov wê hilde li dest wê ji aliyê bakûrê Kurdistanê û şerê rejima tirk ê li hemberî beşa civake Kurd a li bakûrê Kurdistanê vê girêdayî mirov dikarê wê hilde li dest. Aliyê din ê sêyem jî wê, ji aliyê zihniyeta wê ya metinger ve bê.

Di vê demê de Kurd, gihiştina asteka pirr zêde mazin. her wusa şiyarî û destkevtiyên wan wê, zêdebin. Wê hemû hêrîş jî wê li van rewşan bê. Wê, çawa wê, pêvajoya pêşketina Kurdan wê bi şunve wê bidîyê de wê, di wê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bi gotineka din mirov dikarê weke şewayekê hêrîşî ê dij-şoresî jî wê, pêvajoya hêrîşên rejima tirk ku wê di dewama yên DAÎŞê de wê bikê wê, werênê li ser ziman. Pêvajoya hêrîşên li ser şengalê, kobanê û herêmên din ên başûr û rojava û bakûrê Kurdistanê mirov wan, hinekî jî vê aliyê ve wan divê ku bixwênê. Ber ku wê, di rastiye de wê, rastiya di temenê wan hêrîşên li van herêmên Kurdistanê û civake Kurd de wê ev hebê.

Di vê demê de leyistika qirêj a li ser afrînê dihê leyistin wê pirralî bê. Ji aliyekê ve wê, weke hemleyeka rûsya a li dijî amarika jî bê. Ji gotinên rayadarên rûs ên bi rengê hêncetên di temenê hêrîşê de wê, çekdayîna li hêzên Kurd nîşandan jî wê, vê rastiye wê piştrast bikê. Ji aliyekê din ve jî wê, rûsya wê, bi wê re wê, çawa wê, Kurdan wê, bi hêrîşên rejima tirk re wê dorpeçbikê û wê bikê nava lapê rejimê de wê, li ser wê re wê bihizirê. Rejima tirk jî wê, ji dil dixwezê. Bo ku ew pirsgirêka Kurd a bakûrê Kurdistanê a di nava sînorê de wê, çareser nekê ew, serî li her rê û rêbazê dide. Dikeve sad rengî de.

Di vê çerçoveyê de wê, danûstandina berdû a amarika û rûsya weke di şewayê 'polîsê baş û polîsê nebaş' de wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, weke ku wê piştî hêrîşên li ser Afrînê wê werê li ser ziman wê, levkirinek di nava rûsya, rejimê û rejima tirk de wê li ser pêvajoya hêrîşkiirna li Afrînê wê hebê. Wê, bi wê levkirinê wê, weke ku wê, were ser

ziman wê li Îdlibê wê, balafirgeha 'abû zûhûr' wê, were radestkirin li hêzên rejimê û wê di berdêla wê de wê, ew jî yanî rejima tirk wê destûrê bidinê ku ew hêrîşî afrînê bikê.

Afrîn wê, xwediyê qadaka bej bê. Ku Kurd biryara berxwedanê bidin wê, ti kesek nikaribê li wir serdest bibê. Ev di dîrokê de jî wusa bûya. Her wusa ji şerê gerillayîti re jî wê musaft bê. Heta Kurd pêvajoyeka bi vê rengê bi hêzek hindik re jî bidina destpêkirin û berxwedana bi taqîkên gerîla re dewlemend bikin wê herêmên azad û cerablûsê jî wê, ji çeteyên rejima tirk û hêza wê ya metinger a hov wê xilasbikin. Pêvajo bi ber pêvajoyek bi vê rengî diçê. Wê dîrok jî wê, hertimî wê hêrîşên weke yên li ser helebçê, kobanê û şengalê şermazarkiriya wê ya li ser Afrînê re jî wê şermazarbikê û wê di wijdanê mirovan de wê mahkûm bikê.

Hêrîşên rejima tirk ên li ser Kurdên rojava û polîtîka Rûsya a tehdîdê li hemberî Kurdistan

Pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê ku wê, piştî 20 çîleya 2018an û pê de wê bi destê rejima tirk wê were dayîn destpêkirin wê, aliyekê wê yê bi Rûsya ve girêdayî jî wê hebê. Rûsya li vir di aslê xwe de wê, weke zihniyeta di temenê wan hêrîşan de a li pişt perde jî wê, di dîmenekê de wê, were li berçav. Herî zêde ku em zêde dîr neçin. Hevserokê konfederasyona rojava Aldar Xalîl di telewîsyona Kurd 'stêrk tv' yê de radigihênê ku "Rûsya ji me dixwest ku em Afrînê ji rejimê re bihêlin. Bo wê jî bi hêrîşkirinên rejima tirk em tehdîd dikirin." Ev gotin di aslê xwe de wê, ji aliyekê ve wê, rewşa hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê wê ji aliyekê ve wê vebêjê. her çendî ku rayadarên Rûsî hêncetên weke 'dayîna çekên hemdem' weke sedem û 'provakasyonê' werênina li ser ziman jî lê wê, ev tenê wê weke gotinna manipûlakirina rewşê bin. Di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, Rûsya wê, dijminatîya rejima tirk a li dijî civake Kurd wê dibîne û wê, çawa wê ew wê li dijî Kurdistan wê bikarbêne û wê biwê encamê wê li gorî politikayên xwe wê bidest bixê wê, di wê çerçoveyê de wê, destûra hêrîşkirinên rejima tirk ên li ser Afrînê wê bide.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, li vir jî levkirinekê di nava Rûsya û rejima tirk zêdetirî wê rewşên 'defecto' ên bi politika û siyaseta şer a li herêmê ve girêdayî wê, di vê çerçoveyê de wê dîmenekê wê biafirênin. Li vir di aslê xwe de wê, rewşa dijatîya Rûsya wê, bi vê rengê wê bi aliyê rejimê ve wê xwe di çerçoveya dana pêşxistina hêrîşên rejima tirk ve wê, xwe bide diyarkirin.

Li vir di aslê xwe de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ew rengê siyaseta Rûsya wê, weke renegekê siyasetî e pîr qirêt û ji hemû pîvanên mirovatîyê wê dîr bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, her çendî ku wê, rûsya wê Amarika wê, weke sedema şer û pêşxistina şer û provakasyonan wê bide diyarkirin jî lê di aslê xwe de wê, bi vê rengê wê, ji Amarika zêdetirî wê, ew di rewş û pozîsyoneka bi vê rengê de bê. Ez ne parazvanê Amarika me. Amarika bixwe jî ew şaşiyên xwe yên mazin wê, bi têkiliyên xwe yên bi tirkiya û hwd re wê li hemberî Kurdistan wê hem di demên bûhûrî de û hem jî wê di demên roja me de wê bikê. Lê li vir Rûsya ev kirina wê ya pêşî ji Kurdistan xwestina radestkirina afrînê li rejimê û piştê tehdîdkirina ya Kurdistan bi rejima tirk û hêrîşên wê re wê, weke renegekê polîtîkî ku wê bi awayekê ji pîvanên mirovatîyê dîr wê bikeve nava rûpelên dîrokê de.

Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, demê mirov dikarê rewşa hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê wê, weke renegekê 'cezakirina

Kurdan a ji aliyê Rûsya ve" jî wê, werênê li ser ziman. Dema ku em, gotinên Aldar xalîl ên weke ku wî hanîna li ser ziman û bilêvkirina û gotîya 'rûsya ji me xwest ku em afrînê rafestê rejimê bikin û piştî wê bi hêrîşên tirkîya em tehdîd dikir wê, di vê çerçoveyê de wê, ev gotin wê bi temen bê. Wê weke aliyekê din ê giring jî wê, xwe bi vê rengê wê bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, weke aliyekê din jî wê, werênê li ser ziman ku wê rûsya wê, li vir wê, bi politikaya xwe ya li sûrî re wê, di vê çerçoveyê de wê, bikevê pozisyoneka ku ew hebûna hemû Kurdan tehdîd dikê û yan jî bi hovên weke rejima tirk û hwd re dide tehdîdkirin. Ji xwe re wê, dema ku ew bê û ankû amarika bê ku wê care pêşî wê destûrê bidina tirkîya ku wê bikeve cerablûsê û ezazê de jî wê, di aslê xwe de wê, ji aliyekê ve wê temenê wê politikaya xirêt ku ew hatiya pêşxistin jî bê. Di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, weke aliyekê din jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rejima tirk û rayadarên wê, ji xwe re bi dijberî û dijminatîya xwe li Kurdan re wan dîroka xwe bi xwûna Kurdan nivîsandîya.

Pêvajoyên hêrîşên li ser kobanê û şengalê jî wê, di encama van politikayên qirêt ên hêzên mazin de bê. Her çendî ku wê Amarika jî û rûsya jî wê xwe weke li dijî DAÎŞê bidina nîşandin û wê li dijî komkujiyên li ser şengalê û kobanê wê bidina nîşandin jî lê wê ji aliyekê ve wê, ev politikayên wan ên bi vê rengê ên weke yên ku rûsya bi wan Kurdan tehdîd dikê wê, di encama politikayê bi rengê de wê ew komkujiyên hovane wê temenê wan wê were çêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ne amarika jî û ne rûsya jî wê xwe nikaribin weke DAÎŞê xwe ji vabalê komkujîya şengalê jî, ya kobanê jî û ya î ro ya Afrînê jî xilasbikin. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev zihniyet wê heta roja me wê, li temenê di temenê pêşnexistina çareserîyan de bê. Wê di şerên li herêmê ên bi destê rejimên herêmê ên weke rejima tirk ên faşîst bê û ankû bi destê hin hêzên derve ên weke DAÎŞê û hwd hanîna li herêmê bo ku ew komkujiyên ku wan hizir dikir ku ew wan bikin ku ew bi wê bidina kîrin û hwd wê, di encama politika û zihniyetên bi vê rengê de bê.

Î ro Afrîn di encama van politikayên DAÎŞwarî de wê, bi destûrdayîna rûsya û hwd re wê, bê xistin bin pêvajoyên hêrîşên rejima tirk de. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê herêmên Kurdan ku ew, bi awayekê ji şerê navxweyî ên sûrî dîr hatina girtin û weke wan ne hatina rûxandin wê, çawa wan bidina rûxandin û li ser wê re wê hinekî din pêşketina xalkê herêmê bi sîn ve bidin û li ser wê re wê xwe serdest bikin. Di vê rengê û awayê de wê, di encama zihniyeteke bi vî rengî de wê, destûra hêrîşên rejima tirk ên li ser afrînê wê bidin. Î ro li ser Afrînê wê destûra hêrîşên hov ên rejima tirk didin. Siba wê bi vê zihniyeta kujar wê, li deverêkî din a rojava û ankû ya Kurdistanê a din wê bi heman rengê wê temenê hêrîşê wê were çêkirin û wê destûr ji wê re wê were dayîn. Di vê çerçoveyê de ev rengê zihniyetî wê, çendî ku wê xwe weke "pêşketî", "modern" û "bi mirovî" wê bide nîşandin jî wê, ev gotin wê, tenê wê weke gotinna maske wê ji vê rengê wê zihniyetê a serdest re bin. Di vê rengê û awayê de wê bi teybetî mmirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê wê, di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê biawayekê kûr ji gelek aliyan ve wê şirovebikê û werênê li ser ziman. Di aslê xwe de divê jî ku mirov wê bikê. Ber ku ev newê kîrin wê, rengê politika û zihniyeta

kujar ku ew li herêmê her timî temenê şerkirinan çê dikê wê, vêşarî û ankû sernûxûmandî wê bimênê.

Li herêmê ev sedsaleka ku wê bi vê rengê wê hêzên hegomonîk û yên herêmî ên faşîst û dîktator wê, pêvajoyên şer û tûnakirinê wê, li ser serê civake Kurd wê li Kurdistanê wê bi hevdu re di ahengekê de wê birêxistinbikin û wê bikina meriyetê de. Di vê rengê û awayê de ku em rewşa pêvajoyên şer û konseptên şer wê, li ser serê Kurdan wê pêşbixin. Rewşa başûrê Kurdistanê û piştî referandûmê ku ew bi hêrişên çeteyên hasdî-şabî hat pêşxistin em dikarin wê jî di vê rengê û awayê de wê şîrovebikin û wê werênina li ser ziman. Ev politikayên tûnakirin û bêî ku ew çareserîyek jî wan re were dîtin wê çawa wê pîrsgirêkan wê bidina domandin bê. Yanî wê, ne sîyeseta çareserker bê. Ji aliyekê din ve jî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê rewşa rojava wê, di vê çerçoveyê de bê. Heta roja me ku ew çend sedsaleka ku Kurd bêstatû hatina hiştin li herêmên wan û pêvajoyên şer li ser wê rewşa bêstatû hiştinê re ku ew li ser serê wan dihên pêşxistin wê, dîsa wê, di encama wê zihniyeta kujar a serdest ku wê, xwe bi rengê gotina 'modernîteyê' û 'mirovatiyê' bi maske kiriya û sernûxûmandiya de bê.

Li vir em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, pêvajoyên hêrişên li ser rojava û yên li ser şengalê, kobanê û î ro Afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin. Wê çawa wê pêşî wê pêşketina civakî û herêmî wê tûnabikin. Wê bi wê re wê, derfet û temenê xwe lê serdestkirinê wê çêbikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê ew werina kirin. Afrîn wê, çawa wê ew bê kirin şengal û kobanek dîn a nû di vê çerçoveyê de ew pêvajoya hêrişan li wê bi destûra rûsya û destê tirkîya li wê hatiya dayîn destpêkîrin.

Ji aliyê rûsya ve hêrişên rejima tirk ên li ser Afrînê

Piştî ku wê, di 20 çileyê 2018an de wê pêvajoya hêrişên artîşa rejima tirk û çeteyên wê li ser rojava û bi teybetî afrînê wê destpêbikê wê, bi wê re wê, ji gelek aliyan ve wê, ev weke mijarekê wê bê hildan li dest. Ji aliyekê din ve jî wê, rewşa Afrînê ji aliyê hebûna rûsya, nêzîkatîya wê ya li Kurdan politikayên wê ve wê, weke ku wê jinûve wê xêva mirov wê nûbikê û wê bi wê re wê gelek tiştan wê werênê li ser ziman. Bêgûman wê dema ku wê, bahse bi destûra Rûsya hêrişên rejima tirk ên li ser Afrînê wê werina kirin wê, ne belesebepe bê ku wê bê şibandin li komare Kurd a mihabadê. Wateya komare Kurd a mihabadê wê çi bê? Mihabad wê, dema ku wê, di dema şerê cihanê ê duyemîn de wê biketina artîşa sovyet li rojhilatê Kurdistanê û li wir avakirina komare Kurd a mihabadê re wê were şibandin. Wê, ev komare Kurd wê, temenê 11 heyv bin. Ber çî wê temenê wê 11 heyv bin. Ber ku wê, piştî ku wê, di berdêla levkirinna politîkî û aborî weke li ser nifta hazarê re wê, rûsya demê û ankû hêzên sovyetê wê hêzên xwe ji herêmê wê vekîşênin û wê artîşa îranê wê bidest hêrişên xwe yên li ser rojhilatê Kurdistanê bikê û wê gelek komkujiyan wê werênê li serê Kurdan.

Di dewama wê de wê, ev wê weke birinenekê jî wê li herêmê wê di nava Kurdan û tîkiliyên Kurd û rûs de wê xwe bide domandin. Her dema ku wê, ji aliyê Kurdan ve wê bahse komare mihabadê wê were kirin w 'vekişîna hêzên sovyetê' ji mihabadê û piştî hêrişên xadar û hov ên rejima îranê a demê wê were bîra her Kurdî. Di dewama wê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa komare Kurd a mihabadê lê wê bo Kurdan jî wê bê weke fêr û cerbeka azmûnî a dîrokî jî. Ji wê demê û heta vê demê wê bêgûman wê gelek tişt wê bi gûharin. Wê Kurdên î ro jî wê, ne Kurdên wê demê bin.

Lê komare Kurd wê, temenê kevneşopîya tekoşîna maf û azadî û serbixwebûna Kurdistanê a rojhilat û başûrê Kurdistanê jî wê biavêjê. Ku î ro li başûrê Kurdistanê ku mirov bahse rêveberîyek Kurd bi hemû kêmesîyên wê re bikê em, divê wê hebûna rêveberîya Kurd weke deyndarê rewşa komare Kurd a mihabadê jî wê, werênina li ser ziman. Ji aliyê din ve jî wê, komare Kurd a mihabadê wê, fêr û azmûneke mazin bi netewperwerîya Kurdistanî wê li beşên din ê Kurdistanê wê weke mîreta wê di mejîyan de wê li şûn xwe wê bihêlê.

Î ro em dema ku em bahse vê dema ku wê di wê de wê pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê dikin em wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê Kurd wê, di mejiyê xwe de wê li hemû beşên Kurdistanê ku wê tenê li rojava û başûr wê li rojhilat û bakûrê Kurdistanê jî wê, xwediyê têgîneka Kurdistanî, netewperwerî û têgîneka Kurdistanî a serdest û serwer a di mejiyê xwe de bin. Ji vê aliyê ve mirov dikarê wê jî wê, weke aliyekê din wê, werênê li ser ziman ku wê, ev jî wê, weke aliyekê din wê, xwe bide dîyarkirin ku wê Kurd wê, di mejiyê xwe de wê xwediyê serdestîyeka Kurdistanî bin. Di vê demê de li başûr, rojava, bakûr û rojhilat hemû hêrîşên ku wê li hebûna civake Kurd wê biplan wê werina kirin û pêşxistin wê, bi armanca ku wê çawa wê serdestîya Kurdistanî wê jî mejîyan wê derxin bê. Hinekî jî mirov di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Li başûrê Kurdistanê di vê demê wê di dawîya sale 2017'an de wê pêvajoya piştî rafarandûmê ku wê, rewşa weke vekîşandina hêzên Kurd ji bajarên Kurd ên dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistan hatina hiştin û li ser wê re pêşxistina teorî û nîqaşên bi gotinên weke "têkçûnê" û hwd li ser bajarên Kurd ên weke kerkûkê û hwd re jî wê, di aslê xwe de wê, di temenê wan de wê armanca bi vê rengê a qirêj wê hebê. Wê di dewama wê de wê, bi wê derûnîya ku wê piştî wê re wê bikin ku wê biafirênin wê pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê û hwd wê bi berdewamî wê pêşbixin.

Li vir divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê rewşa Afrînê wê weke rewşeka teybet bê ku mirov wê bi teybetî wê werênê li ser ziman bê. Di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê Afrîn wê, li vir wê gelek xosletên wê yên teybet ji aliyê dîroka Kurdistanê û civake Kurd û çanda wê ve wê hebin. Wê bi teybetî wê, dema ku wê, pêvajoyên hêrîşên hovane wê li wê werina kirin wê, çawa wê ew xosletên wê yên civakî wê werina tûnakirin ji dîrokê birin wê bi wê armancê wê ew hêrîş wê werina kirin.

Li vir di aslê xwe de wê, dema ku wê, rewşa pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê wê, di vê demê de wê weke "bi destûra rûsya wê rejîma tirk wê hêrîşî Afrînê bikê" jî wê, di vê çerçoveyê de wê, gelek aliyên din ên ku em di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman wê hebin. Wê pêşî ji Kurdan bixwezê ku ew Afrînê jî rejimê re bihêlin. Ku Kurd wê herê nakin wê, ji wan re wê dû bijartinan wê bide li pêş. Wê ji Kurdan re wê bêjê 'yan winê herêbikin û Afrînê radestî rejimê bikin û yan jî wê rastî hêrîşên rejîma tirk werin. Wê bi wê re wê, ji aliyekê din ve wê, Kurdan di nava wê dualîtîya rejîma baasê û ya tirk de wê bide hiştin. Ev şewayê tehdîdê ê rûsya li ser Kurdan wê, piştî wê, pêvajoyên li ser Afrînê ê, di encama wê de wê rûbide. Di dewama wê de em wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, weke aliyekê din ê giring wê rewşa Kurd a bi tekoşîna wê re wê, di wê çerçoveyê de wê çawa wê were derbekirin wê, di wê çerçoveyê de wê, ew hêrîş wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, ew derbeye ku wê, li Kobanê bi DAÎŞê dixwestin ku wê li Kurdan bixin û nekarin li Kurdan bixin wê, çawa wê di dewama

pêvajoyên hêrîşên li ser civake Kurd de wê ji kobanê û heta afrînê wê ew wê bikin wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê were kirin.

Dema ku em ji aliyê tekoşîna Kurdistanî a herêmi ve wê hildina li dest em, di serî de wê pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê em divê ku wan di çerçoveyekê de bi giştî wan hildina li dest. Rewşa pêvajoya hêrîşên li ser kobanê û rojava, rewşa şengalê û hêrîşên li deverên ên li başûr, rewşa piştî referandûma başûrê Kurdistanê ku ew hatina pêşxistin bi rewşa weke hêrîşên çeteyên 'haşdî-şabî' û hwd re wê, bi pêvajoyên hêrîşên vê demê ên li ser rojava, bakûrê Kurdistanê û afrînê û hwd re bi hevdû re hilde li dest. Lê dema ku em wê, di dewama hevdû de hildina li dest jî em divê ku vê pêvajoya giştî a şer ya li dijî hebûna civake Kurd wê, mirov dikarê bi şibihênê pêvajoya hêrîşên ku ew li destpêka kirina 'şoreşa cotmehê' a sovyetê hatina kirin bi armanca tafisandina wê, wê xosletên vê pêvajoya hêrîşên vê demê ên li Kurdistanê dihên kirin wê weke hevdû bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê weke aliyekê din wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman.

Ev pêvajoya hêrîşên ku ew li Kurdistanê dibin wê, çendî ku wê, di ragihandinên rûsya, amarika, netewên yekbûyî, welatên din ên ewropa û hwd de wê, weke 'pêvajoya leşkerî' wê werê li ser ziman jî lê wê ev gotin wê ji aliyekê ve wê weke gotineka sernûxûmandinê wê ji rengê hêrîşên ku ew di vê demê de li Kurdistanê û civake Kurd dihên re bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de em divê ku wê kifşbikin. Em dema ku rengê hêrîşan bidina berçavên xwe wê, di pêvajoya hêrîşên DAÎŞ ên li rojava û kobanê de wê, bi tememî wê bajar werina tarûmar kirin û wê bi tememî wê girseyên civakî wê werina goçberkirin. Wê bi milyonan wê mirov wê ji cih û warên wan wê werina kirin. Wê pêvajoya herî xadar, hov û zalimane wê di vê çerçoveyê de wê li şengalê wê werê kirin. Dema ku wê DAÎŞê wan hêrîşên hov wê li berçavê hemû cihanê wê bikê wê, bi gotina "qatle Kurdan halal a" wê, ew wan hêrîş û komkujiyan wê bikê. Wê dest biavêjê jinan û zarokan. Wê, her cûreyên xirêt ku wê, çawa bi wan wê civakê ji hevdû wê bi felişênin wê, bi wê armancê wê bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, ne pêvajoya hêrîşên çeteyên DAÎŞê û ne jî pêvajoyên piştî ên çeteyên haşdî-şabî û ne jî di dawîya wê de weke ku wê rejima tirk wê li dijî rojava û bi teybetî Afrînê wê hêrîşan wê pêşbixê wê, ne hêrîşên leşkerî bin. Wê di bin maske û rengên hêrîşên leşkerî de wê, weke hêrîşna li hebûna civake Kurd a ku ew pêşketî jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Weke aliyekê din jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrîşên rejima tirk wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka hêrîşî a bi tememî wê li jîyane sivil û tûnakirina wê bê. Li bakûrê Kurdistanê wê, bi awayekî vekirî û li berçav wê, bi hêrîşên artîşa tirk ên li cizira bota, nisêbînê geverê, sûr, farqînê, silopî, hezexê û hwd, bi van deveran wê li gelek deverên din ku wê ew hêrîş wê werina kirin wê bi tememî wê jîyane civakî û rûxandina temenê wê ji xwe re wê bikina armanc. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê din wê bi teybetî mirov wê di dewama wê de wê, werênê li ser ziman. Di vê demê de wê, dema ku wê bi pêvajoya hêrîşên rejima tirk û artîşa wê ya li ser Afrînê re ku wê, ji armanc û serkevîneka leşkerî zêdetirî wê, weke xwediyê armanca ku wê, bi wê çawa wê temenê jîyane Kurdistanî a civake Kurd wê li wê herêmi wê xirabikin wê bi wê armancê wê hêrîş bikin. Wê weke ku wê çawa wê hêrîşên DAÎŞê wê sadîsad wê di vê rengê û awayê de wê, weke hêrîşna li jîyane civakî a sivil bin wê,

piştire wê hemû hêrişên ku ew dibin û hêrişên ku wê artişa tirk wê li afrîne wê bikê wê bi tememî wê, bi vê rengê û awayê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê hêrişên vê demê ku wê rejima tirk û çeteyên ku ew bi wê re şer dikin li dijî Kurdan wê bi temenî wê, di vê rengê û awayê de wê, pêvajoyên hêrişan wê bikin. Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya hêrişên vê demê weke pêvajoya hêrişên li jîyane sivil bi armanca tûnakirina wê û di bin maskeya hêrişên leşkerî de ku ew dihên vêşartin wan, werênê li ser ziman.

” Dîmenê rewşa başûrê Kurdistanê û ji wê hewldana gav avêtin

Piştî referandûma li başûrê Kurdistanê û pê de wê, hem rayadarên tirk jî û yên îranî wê, ew wê întîbay wê bikin ku ew çêbikin ku wê, dema ku ew kengî bixwezin wê karibin bikevina deverekê de. Wê, ew wê întîbayê wê bikin ku ew wê, çêbikin ku wê, di mejiyana de wê bixwezin ku wê bi wê bi cih bikin ku ew di vê warê de wê, ti kesek nikaribê li hemberî wan wê bisekinê. Di rewşa başûrê Kurdistanê de wê, dema ku ew xîyanet nebûba û Kurdan biryara berxwedanê dababa wê, hêzên îraqî jî û yên çeteyên haşdî-şabî jî wê gavekê jî wê pêşde neçûbûban. Lê Kurdan li wir berxwe neda. Wê ji gelek herêmên başûrê Kurdistanê ên ku ew di sale 2014’an û berî wê ve dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin û rêveberîya îraqê soz daya ku wê bi madeya 140î wê ew wan çareserbikê jî û piştire ku çaresernekirîya wê, li ser wê re wê, ew rewş wê, were pêşxistin.

Ev dîmenê li rojavayê Kurdistanê ku Kurd gav bi gav pêşde diçin û herêmên xwe kontrol dikin wê, çawa wê, dibin dîmenekê ‘têkçûyî’ de wê, werênina li ser ziman wê, îran û tirkiya wê bi xîyaneta navxweyî re wê levbikin û wê ew wê dîmenê wê biafirêin. Li ser wê dîmene re jî wê, dema ku wê, Ardogan wê her devê xwe wê, bi zarîni û qêrîni wê bahse Afrîne bikê û wê bahse dagirkirina wê bikê wê, li ser wê dîmenê re wê biaxiftan. Wan, hizir dikir ku wê, weke dîmenê wê hinek kes û ankû aşîrna wê ji herêmê wê bikina bin kontrola xwe wê li ser wan re wê, heman rewşê wê pêşbixin.

Li vir wê dema ku wan oparasyona Afrîne li gorî xwe dana destpêkirin bi destûra Rûsya wê demê wan, dît ku wê, ti tişt wê, weke ku ew dixwezin wê nebê û wê pêşnekeve. Piştire jî wan bi destûra rûya wê, di roja 20 çileyê 2018an de wê nêzî 100 balafirên şer wê rakin û wê hemû herêmên Kurdistanê ên li dora afrîne wê bombardabaran bikin. Lê wê jî wê, ti encamê wê li gorî xwe wê, bidest nexin.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşekê wê bixwe re wê, bijîn. Lê li vir em di dewama wê de li ser rewşa Afrîne hinekî din bi wûcana wê re li ser wê bisekin in. Ber çî wê afrîn wê, wilqasî wê giring bê? ber çî wê, afrîn wê weke armanc wê bê xwestin ku ew were kirin bindest? Herêma Afrîne wê herêmek bejahî û wê bigihijê heta ber bahre sipî. Wê weke deriyê Kurdan ê li bahre sipî divebê jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dema pêvajoya hêrişên DAÎŞê de jî wê, plana bi hêrişên DAÎŞê re wê were çêkirin wê ew ba ku wê, ji kerkukê, şengalê û heta hesekê, qamişlo, kobanê û Afrîne di xatekê ew wan çeteyên hov serdest bikin û bi wan bi wê rengê derbeyondê li Kurdan bixin. Bi gotineka din wê plana bi navê DAÎŞê a rejimên wê, weke planaka ji nû ve dagirkirin, qatkirina Kurdistanê û civake Kurd bixwe jî bê. Lê ew tevî gelek zirar û komkujiyan bi serneket. Di dewama wê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman

ku wê, di vê rengê û awayê de wê, ew wê, weke aliyekê din ê giring wê, xwe bide dîyarkirin.

Hêrîşên DAÎŞÊ bi serneketin. Piştî wê jî wê li rojava wê, konfederasyona rojava wê, li bakûrê sûrî wê pêşkeve û wê were pêşxistin. Wê carê rejima tirk wê çawa wê tengav bikê, pêşîya pêşketina wê bigirê û wê, bi awayekê wê dorpêçbikê û derîyê wê ku ew li bahre sipî divebê wê bigirê û bi wê re ew bi destûra Rûsya wê dest hêrîşa li afrînê bikê. Hêrîşa li Afrînê wê, hêrîşeka ku wê, di vê çerçoveyê de wê, bi plan wê, were kirin bê.

Dema ku mirov pêvajoya hêrîşên li afrînê hilde li dest mirov wê, di vê rengê û awayê de wê, nikaribê ji rewşa jeo-stretejîkî û jeo-politikî a herêmê dûr wê werênê li ser ziman. Divê ku mirov wê, bi wê ve girêdayî wê bi teybetî wê, werênê li ser ziman. Bi wê re rewşa Afrînê a jeo-stretejîkî û jeo-politikî wê hem ji aliyê rewşa Kurdan a herêmê, hem ji aliyê rewşa giştîya sûrî û politikayên wê yê bi serdestîya herêmê wê têkiliya wê hebê û hem jî wê, ji aliyê hêzên serdest û metinger ên ku wan Kurdistan di nava xwe de kiriya çarqat ku wê, çawa wê, pêşîya statûya civake Kurd li Kurdistanê wê bigirin wê, hinekî wê, di vê rengê û awayê de wê, bixwezin ku wê, bigirin. Hewldanên dagirkirina Afrînê di aslê xwe de mirov dikarê bi politikayên rewşa başûrê Kurdistanê ên ku wê, herêmên başûr ên weke kerkûkê, garmîyanê, xanaqînê, şengalê, maxmûrê û gelek deverên ku ew dervî sînorê başûrê Kurdistanê hatina hiştin û bi wan çawa rewşa başûr kirina bin kontrolê wê bixwazin ku ew heman rewşê bi heman rengê li ser rewşa rojava û afrînê û dagirkirina afrînê û hwd re jî wê rewşê pêşbixin. Yanî politika û zihniyet wê heman politika û zihniyet bê. Bi gotineka din wê bihizirin ku ew nikarin pêşîya Kurdan û pêşketina wan bigirin. Lê wê çawa wê wan kontrolbikin wê, li ser wê re wê, van politikayên dagirkirinê û metingerîyê wê pêşbixin.

Dema ku mirov ji vê aliyê li pêvajoya destpêka hêrîşên li ser Afrînê binerê wê, ew wê were dîtin ku wê ji aliyekê ve wê, di mantiqê pêvajoya hêrîşên çeteyên haşdî-şabî ên li başûrê Kurdistanê de jî bê. Lê ji aliyekê din ve jî wê, pêvajoya hêrîşên li ser afrînê wê, bi armanca kontrolkirina Kurdan bê. Ber vê yekê ya ku wê, hêzên hegomînikî ên weke Rûsya û amarika jî wê, nexwazin ku ew li dijî pêşketina Kurdan û statûya wê bin. Lê wê weke çawa wê kontrol bikin wê, bi vê rengê wê, rêyên hêrîşê wê vekin û ankû wê bidina vekirin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, pêvajoya hêrîşên li ser afrînê wê ji aliyê din ê sêyemî ve jî wê, di dewama pêvajoya politikayên li ser ENKSê de ku wê werina pêşxistin jî bê. Dema ku ew rejimên herêmê ên weke rejima tirk bi wan bi serneketin wê, demê wê çawa wê, li şûna wê, ku wê weke wê bi bandûr bê wê, renekê politikî wê pêşbixin wê, pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, bi teybetî wê mantiqê kontrolkirina weke ya başûrê Kurdistanê a ji salên 2003' an ve ku ew li başûr hatîya pêşxistin wê, di temenê van hêrîşên li ser afrînê de jî wê hebê.

Dema ku mirov rastîya hêrîşên li başûr, pêvajoyên wê yên sîyesî, rengên mudahaleyên li wê dibin ku em li wan dinerin wê, di awayekê cûda de wê, weke wê wê xwediyê renekê bê. Li vir di aslê xwe de wê, rewşa hêrîşên li ser afrînê wê mantiqê wê, ji aliyekê din ve jî wê, bi rewşa başûr re mirov dikarê bi çerçoveya mantiqê herêmên başûrê Kurdistanê ên kerkûkê, garmîyan, xanaqîn, maxmûr, şengal û glk deverên din ku ew dervî sînorê rêveberîya başûr hatina hiştin em, dikarin van pêvajoyên hêrîşên li ser rojava û Afrînê hildina li dest û wan fahmbikin. Wê, di heman pêvajoyê û mantiqê de bê.

Pêvajoya hêrîşên li ser Afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke renekê şer û hêrîşa bi armanca hewldana kontrolkirina pêşketina rojava jî bê. Wê, di vê rengê û awayê de

mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Pêvajoya rewşa hêrîşên li ser rojava weke li ser Afrînê wê, bêgûman ku ew ji aliyekê ve bisernekevin wê, bi vê mantiqê wê li deverên din wê hewl bidin ku wê pêşbixin. Dema ku wê, Rûsya û rejima sûrî wê, bi ahenge hêrîşên rejima tirk wê encamê bidest nexin wê, li ser rejimê re wê, hewl bidin ku ew bi alikariya rûsya û rejima tirk ji deverta din ve bi heman rengê wê pêvajoyên hêrîşên di bin maskeya 'serdestkirina rejimê li ser axa sûrî' de wê pêşbixin. Di vê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman.

Ev rewş hemû wê bi hevdu re wê, girêdayî bin. Wê berî civîna ku ew dihat gotin ya "socî" ku wê biheta li darxistin ev hêrîşa li ser Afrînê pêşxistin wê, bi vê armancê bê. Di serî de wê, dema ku ew hêrîşên rejima tirk bi serkevin û bi wê herina wê civînê wê demê wê, di dewama wê de wê civînên weke yên socî' jî wê, bikina cihên gavavêtina politikayên di dewama wê de. Di serî de divê ku mirov wê fahmbikê û wê, werênê li ser ziman.

Li vir ji aliyekê din ve jî wê, ev wê, were dîtî ku wê, rewşa Afrînê û hêrîşên li ser wê, ji vê aliyê ve jî wê, giring bê ku mirov wan hilde li dest ku wê, bi hewldana dorpêçkirina konfederasyonê rojava bê. Rûsya ew, bi hênceta ku li rojava konfederasyonê pêşkeve wê, Amarika piştî bidîyê û wê li herêmê wê bibê xwedî hêz jî wê, di vê çerçoveyê de wê, herê bi ser Kurdan de. Ji aliyekê din ve jî ew ji destpêkê ve dewetkirina tirkîya li nava sûrî û dagirkirina wê ya cerablûsê, azadê, babê û heta kişandina hêzên tirk li îdlîbê hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya politika û hinek armancên siyêsî de wê bibê. Tirkîya jî wê weke ahmaqê nezan, çavsor û di jîminê Kurd wê, xwe bi dilûcan we biavêjê li ser wê. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa Sûrî de wê, pêvajoyên şer wê bi wê li hemberî Kurdan wê werina pêşxistin.

Di dewama wê de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrîşên li ser rojava ên ji destpêkê ve ên bi DAÎŞê û hwd re jî mirov, dikarê ji aliyekê ve di dewama van hêrîşên li ser Afrînê de wê, hilde li dest. Rûsya ku ew xwe bi tememî weke li dijî DAÎŞê dide nîşandin di aslê xwe de wê, ji aliyekê ve wê, bikeve pozisyona ku ew di rengekê weke yê DAÎŞê de politika dikê de. Di vê çerçoveyê de mirov dikeve gûmanê de ku tîkiliya Rûsya ji hin aliyan ve bi çeteyên DAÎŞê re heya û ankû nîn a ew, di mejiyê mirov de weke hizrekê pêşdikeve.

Li vir ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa tirkîya û rûsya wê, di vê çerçoveyê de wê, di reng û awayê de wê, weke ku wê, di rewşa DAÎŞê a li hemberî Kurdan de wê bigihîjê li hevdu. Di vê çerçoveyê de wê, bi rengê hêrîşên li ser Afrînê û hwd re wê, ev wê were dîtî. Di dewama w de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev jî wê, weke aliyekê din ê teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Li vir ez wê jî bêjim ku em, bo ku rastîyê baş fahmbikin em, divê ku di mejî û şîroyeyên xwe de derkevina dervî gotinên klîşe ên hêzên hegomonîk ên weke rûsya û amarika jî. Di vê çerçoveyê de wê, hingî wê rastî wê, werê dîtî. Ber ku ew bi gotinên xwe yên klîşeyên siyêsî wê bixwazin ku rengê dîtî û fahmkirina mirov a di van rewşan de bidina dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, ne tenê li başûr, bakûr û rojhilatê Kurdistanê wê li rojava jî wê, rewşa Kurdan wê weke rewşek ji êgir bê. Wê rengê siyêseta her hêzî wê bi derew û manipûlasyonên wan re wê, bide li berçav. Wê weke neynikekê wê erk û kar wê bibîne. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa Kurd wê, derkeve li pêş. Di vê rengê û awayê de ku mejiyekê hinekî jî di hizirê ku ew bihizirê wê van rastîyan wê bi hesanî wê bibîne. Wê,

rastîya hêzên derve a li Kurdan wê, bi nêzîkatîya wan li Kurdan û gotinên wan ên sîyesetê ku ew bi wan dikin re wê, bi hesanî wê, rastiyê wê fahmbikin û wê bibînin.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa afrînê jî wê, gelek tiştan wê, bide dîyarkirin. Sernekevîna hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê wê, nîşanaka wê jî bê ku wê, politikayên ku wan li başûr li dijî Kurdan ceribandina û bi wan encam girtina wê, li rojava wê li hemberî Kurdan wê nikaribin bi wan encamê bigirin. Di vê çerçoveyê de wê, hinekî wê ew rengê sîyeseta wan wê rewşa serkevîna berxwedana Afrînê wê, îflasa wê jî wê werênê.

Rewşa berxwedana Afrînê wê, di aslê xwe de wê, di vê rengê û awayê de wê gelek rastîyan wê di rengê nêzîkatîya hêzên herêmî û yên ne herêmî wê raxê li berçav. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî bêjê ku wê hêrîşa li afrînê û berxwedana afrînê wê, bê miladek jî di vê çerçoveyê de. Wê rengê politikayên herêmên herêmî û yên ne herêmî wê bide eşkerekirin. Wê, rastîya wan raxê li berçav. Wê weke fektora neynîkê wê kar û erk bibîne.

Afrîn wê, di vê rengê de wê, bêgûman wê, pêvajoya wê ya berxwedanê û serkevîna wê, di dewama ya kobanê de wê, gelek rastiyên dîrokî wê, ji nûve wê, bi xwe re wê derxê li pêş. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rastîya berxwedana afrînê wê, temenê rengê sîyeseta nû jî wê ne tenê li rojava û sûrî wê li giştîya herêmê jî wê, bi xwe re wê bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, rastîya wê, xwe bi awayekê wê bide dîyarkirin. Rastîya afrînê wê, di vê rengê û awayê de wê, weke rastîyeka giring bê. Wê weke rastîyeka dîrokî bê. Ev herêma Kurdistanê wê, di dema hûrî û mîtannîyan de jî wê, weke herêmek stretejikî wê xwedî wûcan û temen bê. Ber vê yekê ya ku wê keyên hîtîfî ên weke key Tuthaya wê, bo ew derbeyê li wê herêmê û desthilatdarîya hûrîyan bixin wê, pêvajoya hêrîşên li ser afrînê û jî wê heta helebê wê bidin. Wê gelek herêman wê bi tememî di şûr de wê derbas bikin û jî dîrokê bibin. Lê wê dîsa wê ne gihijina armanca xwe.

Em di roja me de heman rewşê bi rengê hêrîşên rejima tirk re li herêmê dibînin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrîşên li ser rojava wê, di nava wan de wê, hêrîşên weke yên li kobanê, afrînê û hwd wê, weke rengna hêrîşî ên stretejikî ên li rojava û Kurdên rojava û rewşa wan bin ku ew dihên pêşxistin bin. Her çendî ku wê, ev hêrîş wê di nava giştîya pêvajoya hêrîşê de wê, were li ser ziman jî lê wê cihê van hêrîşên hov wê, di dîrokê de wê giring bê.

Hêrîşên li ser afrînê wê, ne weke pêvajoyek hêrîşan a tenê li ser rewşa bajarekê Kurd bê. Wê jî wê zêdetirî wê, xwediyê wate û giringiyeka bi wê re bê. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev jî wê weke aliyekê giring wê, xwe bide dîyarkirin bê. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa hêrîşên li ser rojava de wê, rewşa afrînê wê, dîrokî û giring bê.

Li ser temen û çerçoveya şerê afrînê û şûnpêya wê ya bi şerê rejima tirk ê li bakûrê Kurdistanê ku ew heya.

Li afrînê di roja sêyan ya hêrîşên rejima tirk de wê li gelek herêmên afrînê ên weke taco, cindirîsê, qirînê, qastel cindê, omera û hwd wê, bi gelek deverên din ên bersinor re wê şerek dijwar wê biqawimê. Bi gotineka din wê li gelek herêmên bersinor wê şerê hêrîşên dagirkeriyê û bersiv dayina li wê bi dijwari wê bibê.

Hêzên Kurd hêvi nedikirin ku wê rusya wê hêzên vekîşênê. Pişti rusya hêzên vekîşand Kurd wê weke ku wê rasti xiyaneta rusya werin wê di xwe de wê hîs bikin. Wê Kurd wê bilêv ji bikin û wê werênina ser ziman ku "rasti xiyaneta rusya hatina." Pêvajoya şerê rejima tirk ê li dijî rojava wê, çawa wê bi wê pêşîya statûya Kurd wê bigirê wê bo wê bê. Bi teybetî wê, Kurd wê, di vê pêvajoya ku wê, di wê de wê, li darxistina civîna 'socî' ku wê li ser wê biaxifin û wê bahse tevlibûna wê were kirin de wê, di wê demê de wê, vekîşîna rusya hêzên xwe û destûr dayîna hêrîşên rejima tirk wê, pîr zêde wê, di mejiyê Kurdan de wê, cih bigirê.

Ji xwe rejima tirk li ser navê Kurd çî dibîne ji xwe re dikê armanc û sedema hêrîşê. Rûsya jî ev dizanî. Tevî ku wê ev dizanî wê pêvajoya hêrîşê rejima tirk destûr dayê de. Ji aliyekê din ve wê, hinek rengên din jî wê, bi şîroveyi wê werina li ser ziman. Minaq wê, hinek wê bîna li ser ziman ku wê, hertimî rejima tirk hêrîşa li Afrîn dihanî li ser ziman. Rûsya û amarika jî dizanîn ku wê, nikaribin wê dagirbikin û li wê hebûna xwe biparêzên. Ber ku wan hêzên mazin ew dizanî li ser wê re wan destûra hêrîşê daya rejima tirk.

Di vê çerçoveyê de wê şîroveyên ku wê werina kirin wê, bi wan wê were gotin ku ev destûra hêrîşkirina rejima tirk a li afrînê dayîne jî wê, bo dawîlêhanîna gotinên wê yên weke bi armanca hêrîşkirina li afrînê jî wê werênin.

Heta roja me wê, şîroveyên ku wê, li ser hêrîşên li ser afrînê û hêrîşa li wê werina kirin jî wê, bi rewşa jeopolîtîkî a afrînê a bo rojava re wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa afrînê wê bêgûman wê bo rojava wê, jeo-polîtîkê bê. Wê weke derfeyê wê yê vekirî ê li bahre sipî jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, were li ser ziman. Ev aliyê Afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Lê ku mirov ji kîjan aliyê ve wê li wê binerê wê, temen û armanca hêrîşê wê bi rewşa statûya Kurd û rêveberîya Kurd a ku wan li rojavayê Kurdistanê avakirîya re wê, girêdayî bê. Di destpêka pêvajoya avakirina rêveberîya rojava de wê, dema ku wê Kurd wê ji kobanê wê destpêbikin û wê dest dênina li ser rêveberîya bajarên xwe wê, T. Ardogan wê derkeve berçapameniyê û wê bêjê ku 'emê ji rewşek bûyî û dawîbûyî re nebêjin eywellaah." Watêya vê gotinê wê ev bê ku emê çî bi navê Kurd bi rêveberî were avakirin emê ji xwe re biikina armanc û hêrîşî wê bikin bê. Di vê çerçoveyê de wê pêşî wê bo ku wê pêşîya wê bigirin wê hin Kurdên ku wan kişandîna li rexê xwe wê, bi navê ENKSê ê û hwd wê bikarbênin. Lê ew ji wê encamê nagirin. Piştê wê pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê pêşbixin. Ji wê jî wê, encamê negirin. Piştê jî wê, rejima tirk wê bixwe wê pêvajoya dagirkeriyê wê weke ji cerablûs û azazê û hwd wê destpêbikê û wê heta pêvajoya dagirkirina îdlîbê û hêrîşkirina li afrînê wê werênê.

Berî vê hêrîşa li Afrînê ku wê, di 20ê çileyê 2018an de wê destpêbikê wê T. ardogan wê herê fîransa. Wê, berî wê, wê were li ser ziman ku wê, li ser hêrîşek mihtemel re wê 'levbikin.' Berî hêrîşa li afrînê gerên weke yên T. ardogan ên li fîransa, çûyîna serokê artîş û saloxgerîya tirk li rûsya û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê pêvajoya hêrîşê de jî wê, rêveberîya amarika û ya ewropa wê bi gotinên weke 'em bi fikar in' û ankû 'em bi matirsî na' wê, hizrên xwe wê werênina li ser ziman. Wê hizir û gotin û gavên wan wê ji wê zêdetirî wê pêşde wê neçin.

Ji aliyekê din ve jî wê, neteweyên yekbûyî wê biheman rengê wê fikarên xwe wê werênina li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ev gotin wê, ji aliyekê ve wê, di temenekê

zimmî de wê, weke levkirineka ku wê, di bin van gotinan de ew hafî kirin jî wê bahse wê were kirin. Ev gotin wê, weke gotinna ser wê nûxûmandinê jî wê, werina li ser ziman bin.

Pêvajoya hêrişên li kobanê ku wê destpêbikê wê, çawa wê Kurdistanî wê li hemû deverên cihanê wê rabina li ser pîyan û wê, xwepêşandinên şermazarkirinê wê li darbixin wê, di vê dema ku hêriş li afrînê dihê kirin de jî wê, derkevina li qadan û wê, xwepêşandinên şermazarkirina hêrişên rejima tirk û çeteyên wê ên li ser afrînê wê bikin. Afrîn wê, weke qadaka mazin bê. Wê piştî xwe wê bide çîyayê mazin ê kurmanç. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, herêmên wê asê bin. Di rewşek berxwedanî de wê, karibin derfetên mazin bidina mirov.

Di aslê xwe de wê, afrîn wê çendî wê, werin kirin bin hêrişên dagirkeriyê de lê wê, di aslê xwe de wê, ev hêriş wê li hemû Kurd û Kurdistanîyan bin. Hemû mirovên bi rûmet û piçekî hesiyet bi wan re ku heya wê weke hêrişna li xwe wê bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, derkevina li qadan û wê xwepêşandinan wê bikin û wê bertekên xwe wê bidina nîşandin û wê hêrişan lenet bikin.

Rejima tirk wê ber çî wê hêrişî afrînê wê bikê? Ev pirs wê gelek caran wê bê pirsîn wê di çerçoveya dijberîya wê ya li dijî rojava de wê, were bersivandin. Lê ji wê jî mirov dikarê hinekî din wîrdetir herê. Di serî de beşa Kurdistanê a bakûrê Kurdistanê a mazin di nava sînorê rejima tirk de hafîya hiştin û ji destpêka komare tirk ve wê, şerê tûnakirina nasnema û hebûna Kurd wê li wir wê bide. Wê, di pêvajoya pêşketina rojava de wê, di nava sînorê bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de wê, hêt lêkin. Ew hêtên ku wan lêkir jî wê, gelek çaran wê weke 'hêtê berlinê' wê were bi navkirin û wê were lenetkirin. Wê were şermazarkirin. Ber ku ew hêt di nava civakekê de ew hafîbû kişandin.

Lê pêşketina rojava wê hêtê şermê' ku Kurd wî hêtî weke 'hêtê şermê' bi nav dikin jî wê derbas bikê. Wê, di nava Kurdan de wê pêşketina rojava wê şîyarîyekê jî wê çêbikê. Rejima tirk ew li gorî xwe dihizirî û digot ku 'ez, rojava bi tafisênin ezê pêşîya şîyarîya li bakûrê Kurdistanê jî bigirim.' Wê bi vê mantiqê wê hêrişî rojava bikê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, şerê jenosîdkirina civake Kurd wê, derbasî sînorê bakûrê Kurdistanê bikê wê, li rojava û li başûr jî wê bi wê rengê wê li dijî civake Kurd bi komkujiyên fizîkî, çandî û hwd wê, bide domandin. Pêvajoya hêrişên wê yên li rojava û li ser afrînê em divê ku wê di dewama wê pêvajoya jenosîdkirina wê ya li ser serê civake Kurd wê pêxistî de wê hildina li dest.

Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajo wê, weke pêvajoyna şerê fizîkî ku wê b tememî wê hebûna civakî wê êdî wê ji xwe re wê bikê armanc bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Kengî pêvajoya hêriş û şerê rejima tirk ji leşkerî derket û rastarast hebûna civake Kurd a sivîl ji xwe re kir armanc? Wê, dîroka wê, heta salên 2012'an wê herê. Ji vê demê û pê de wê gav bi gav wê, hebûna civakî û rûxandina nava wê ji xwe re wê bikê armanc. Ber ku wê, li bakûrê Kurdistanê wê Kurd wê pîrranîya şaradarîyên herêmê bakûrê Kurdistanê wê bikina destê xwe. Wê rêveberîya xwe ya ku ew ji aliyê hemû Kurdan ve dihê pêşwazîkirin wê avabikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, sazîyên çandê û zimên wê li bakûrê Kurdistanê wê pêşkevin. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajo wê, li bakûrê Kurdistanê wê ji 7 heta 70 salê wê bi her Kurdî re wê bê temenê têgihîştin û şîyarîyeka Kurdistanî a li xwe. Wê, di aslê xwe de wê, rojava û şoreşa rojava wê, di dewama wê de wê, were.

Piştî wê, êdî wê rejima tirk wê şerê xwe yê bi Kurdan re wê ji bejehiyê wê bi tememî wê bi herikênê nava bajarên Kurdan. Wê, bi dest rûxandina bajarên Kurdan bikê. Wê, bajarên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê ên weke cizîra bota, nisêbîn, silopî, şirnax, gever, farqîn, sûr, hezex û hwd wê, bi wan re wê gelek deverên wê bi tememî wê bajar wê, werina rûxandin û kavilkirin. Kurdan heta vê demê tenê di nava rûpelên pirtûkên ku ew hatibûbûna nivîsandina de xwandibûn ku wê, di dema osmanîyan de wê bajarên Kurdan wê werina kavilkirin. Lê ew kavilkirin çawa bû û çawa dibû wan tevkîr nedikir. Lê piştî ku wan bi awayekî zindî jîyan êdî ne tenê ya ku wan jîyankir wan ew di mejiyê xwe de dît wê, bi wê re wê, rengên kavilkirinên berê ên dema osmanîyan û destpêka komarê ku wê li Kurdistanê wê were kirm wê, ew jî wê, di mejiyê wan de wê, bi vejê. Wê zindî bibê.

Pêvajoya pêşî a kavilkirin wê, di salên 1991 û heta salên 1994'an de wê, bibê. Di vê demê de wê, rejima tirk wê ser çar hezar Kurdên Kurdan wê kavilbikê, bi şawitênê û wê bi milyonan xalkê Kurd ku ew di wan gûndan de dijî wê bide goçberkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajo jî wê, were jîyankirin. Lê tevî wê jî wê, Kurd wê bi şûn ve wê avê neavêjin. Wê serî li ber zilma rejima tirk wê nedênin. Di vê çerçoveyê de wê jî em wê werênina li ser ziman ku wê, piştî wê, Kurd wê ew wê rûxandin û kevilkirina ku ew dijî wê, wergerênina li şîyarî û têgihîştinaka dîrokî a Kurdistanî ku wê bi wê rabina ser xwe. Di aslê xwe de wê, pêşketina bakûrê Kurdistanê a salên dawî jî û ya rojava jî wê, hinekî encama wan pêvajoyên zor û bi zilm bê. Wê, nifşên nû ên Kurd wê bi wê re wê, rabina serpiyan. Wê bi wê têgihîştinê wê mazin bibin. Ber vê yekê ya ku wê, li rojava jî û li bakûrê jî û li hemû deverên din ên Kurdistanê wê heta dilopa xwûna xwe ya dawî wê, tekoşîna maf û azadîyê wê bêgûman û bêşert û merc wê bidin. Ya ku wê jî aliyekê ve wê Kurdan bi serbixê jî wê, di aslê xwe de wê, ev bê.

Li kobanê jî, li şengalê jî, li deverên din ên başûr û rojava û bakûr jî wê, weke ku em î ro di pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê de wê dibînin wê, hemû hêrîşên wan wê li berxwedana wê nifşê Kurd ê ku ew piştî wan rûxandin û kavilkirinan re tê wê li wê bialiqê. Di serî de mirov divê ku wê, binxatbikê. Wê di nava beşên Kurdistanê de wê, sînor wê rabin. Her çendî ku wê, li ser partiyên Kurd ên weke PDKê re wê, têgina qatîtîyê a Kurdistanî wê di mejiyên de wê bikin wê bidina hiştin jî lê wê ew jî wê bi sernekeve. Refarandûma başûr wê, ber ku wê, di vê çerçoveyê de wê, hizirkir wê, encama wê xirab bibê ji wê re. Yanî em tenê encama referandûmê bi xîyaneta nava Kurd re bi sînor wê, werênina li ser ziman wê, kêmbimênê. Divê ku em ji van aliyên ve jî wê hildina li dest.

Di serî de Kurd wê, di pêvajoyeka dîrokî de wê, derbas bibin. Wê ne tenê wê hêrîşên rejimên serdest lê wê kêmesiyên "sîyesetmederên Kurd" jî wê, ji aliyekê ve wê, di temenê wan pêvajoyên dijwar ên ku ew dijî de wê cih bigirê. Di serî de wê tifaqek di nava wan de wê nebê. Ji her seriyekî wê dengê wê derkeve. Wê, li dora rêzik û rêgezna netewî ên Kurdistanî wê newina cem hevdu. Wê, ev jî wê bê sedem ku wê, hinek wê ji aliyê îranê ve wê werina bikarhanî û hinek jî wê ji aliyê rejima tirk ve wê werina bikarhanî. Di serî de wê, ev rewş wê, weke derbeyeka ku wê li mejiyê Kurd bixwe jî bê.

Li vir ez vê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrîşên li Afrînê jî wê, hinekî wê ev aliyên wê hebin. Wê weke ku wê çawa wê di pêvajoya hêrîşên li ser

kobanê û şengalê de wê hebin bin. Di vê çerçoveyê de wê jî em divê ku wê binxat bikin. Ji aliyekî din ve jî wê, mirov dikarê weke aliyekî din wê, werênê li ser ziman.

Li Kurdistanê wê, pêvajoyên hêrişê ên vê demê ku wê piştî salên 1994'an wê werin bi ber me û roja me ve wê, ji pêvajoyên şerên leşkerî wê derkevin. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê bi awayekê rastarast wê hebûna civakî a sivil û şariştanî wê ji xwe re wê bikina armanc ku wê tûna bikin. Dema ku zimanê civakekê were qadaxakirin, newê hiştin ku ew bi ziman û çanda xwe ew xwe pêşbixê û perwerde bikê û bi ser wê de pêvajoyên şer ên fizîkî û hwd li ser wê werina pêşxistin wê ew bê jenosîd. Ya ku wê, rejima tirk wê li ser serê civake Kurd wê bikê jî wê ev bê.

Ji aliyekî din ve jî mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di rewşa Kurd jî wê, piştê wê, dema ku wê sal wê werina salên piştî 2000an wê hin bi hin wê ew jî wê bi civakî wê dest bi li darxistina xwepêşandinên şermazarkirina şerên rejimên herêmê ên li ser serê wan bikin. Di vê çerçoveyê de wê, têgîna civakî a xort û pêşketî wê bi demê re wê derkeve li pêş. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev pêvajo wê hin bi hin wê, pêşkevin. Wê, bi rewşa desthilatdariya civakî a b şaradariyan û hwd re wê zêdetirî wê pêşkeve. Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê tekoşin wê bê malê girseyan wê bi wê re di ahengekê de wê rejimên herêmê jî wê şerên xwe wê ji çiyayan w bi herikênina l inava bajaran rastarast bi civakê û nava civakê re. Wê di nava civakê de wê, bi civakê re wê ew wê şerê xwe wê bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, li ser wê rewşê de wê, Kurd wê, êdî wê xatariya li ser serê xwe wê bibînin. Wê bibînin ku wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê hebûna wan ya civakî wê ji xwe re wê bikin armanc. Ber vê yekê wê, rewşa statûya civakî a Kurdistanê wê ji vê demê û pê de wê, zêdetirî wê bikeve rojava mirov de. Ber ku wê, rêya pêşilêgirtina hêrişên li hebûna xwe ya civakî wê bi xwe gihandina li statûyê re ê bibînin. Tekoşina maf û azadiyê û ya statûyê wê, di vê çerçoveyê de wê, zêdetirî wê derkevina li pêş. Rojavayê Kurdistan û başûrê Kurdistanê wê rewşa wan wê di vê çerçoveyê de wê bi giringî wê derkvina li pêş û wê ji wan wê were bahskirin. Di vê çerçoveyê de wê, rejimên herêmê ên weke îran û tirkiya wê zêdetirî wê li ser vê rastiyê re herêmên Kurdistanê ên gihiştina rewşa bidest xistina statûyê wê ji xwe re wê bikina armanc û wê hêrişî wan bikin. Rewşa başûrê Kurdistanê a piştî referandûmê û rewşa hêrişên li ser rojava û bi teybetî afrînê wê hinekî wê encama wê rastiyê bin. Wê bi demê re wê, di mejiyê her Kurdî de wê, cih bigirê ku wê ji ber bê statûtiyê û bêwelatîtiyê wê hemû hêriş û komkuji wê werina li serê wan. Wê, di vê hizirkirina xwe de jî wê, ne şaş û ne xelat bin.

Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku mirov wê, piştî salên 2012'an û pê de wê bibîne wê li bakûrê Kurdistanê jî û li rojava jî û li rojhilatê Kurdistanê jî û li başûrê Kurdistanê jî wê, rewşa rewşa statûya wê di her firsendê de wê werina li ser ziman. LI bakûrê Kurdistanê denezendina xweseriya demokratîk û piştê pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li bajarên Kurdan wê hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê biqawimê. Di aslê xwe de wê, pêvajoya hêrişên li bakûrê Kurdistanê li bajarên wê û rûxandina wan ji aliyê artişa tirk ve wê, çawa wê, temenê wê, rewşa xweser a civakî a Kurd wê tûna bikin wê, bi wê armancê wê bibin. Ku çi hêncetên din jî ew bibînin û werênina li ser ziman jî wê, rastî wê ev bê. Piştê wê, dema ku wê, hêrişî şengal û kobanê bikin û bi rûxênin wê bi vê armancê bê. Di dawiyê de wê weke ku wê di 20 çileyê 2018an de wê artişa tirk wê dest bi hêrişên li

afrînê wê bikê wê di vê çerçoveyê de wê ew wan hêrişên xwe wê pêşbixê. Wê ev hêriş wê ji hêrişna leşkerî zêdetirî wê hêrişna li jîyane civakî a sivil bin. Dema ku wê, di 21'ê çileyê 2018an de wê, rejima tirk wê ser sad(100) balafirên şer wê rakê wê afrînê, navenda wê û hewirdora wê bide bombabarankirin wê, di vê çerçoveyê de wê, di destpêkê de wê, qadên jîyanê ên sivil wê bi zanebûn û bi awayekî plankirî wê werina armanc girtin.

Lê wê, piştê wê, bêjin ku "me, çeperên YPGê' bombardiman kir." Ev gotina weke "me, çeperên YPGê bombardiman kir" wê weke gotineka sernûxûmandina stretejiya rejima tirk a bi armanca tûna kirina jîyan sivil a civakî bê. Ber çî wê, zêdetirî wê bi leşkerî û ankû weke leşkerî wê zêde bidina nişandin? Ji du aliyan ve wê ev giring bê ku mirov wê fahmbikê. Aliyê pêşî wê rewşa weke leşkerî nişandina wê ji rêwşên wekên bi plankirî hêrişên li jîyane sivil ku ew dikin ku wê bi wê ser wê binûxûmênin. Ya din jî wê, dema ku wê, weke leşkerî nişandin wê weke temenê meşrû kirina hêrişkirin, şerkirin û domandina wê bê. Wê bo van aliyan wê bikarbênin.

Di dewama wê de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa hêrişên li jîyanê civakî wê, di vê çerçoveyê de wê, di bin maskeya şerê leşkerî de wê veşerên. Gotina "terorê" jî wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya şerê leşkerî de wê, weke şewayekê xirab dana nişandinê, krminalizekirinê û meşrû dayîna nişandina şerê leşkerî ê li ser serê civakê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê gotinê wê di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev gotinên weke 'terorê', 'şerê leşkerî' û hwd wê, çawa wê, dîmenê şerê rejimê ê li hemberî hebûna civake sivil wê di bin wê de wê wer vêşartin wê bi wê armancê wê were ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê pêvajoya hêrişên li ser afrînê wê zêdetirî wê, gelek rastiyên wê derxê li berçav û wê bi mirov wê bide ravakirin. Di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê weke aliyekê din ê giring wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê pêvajoya şerê rejima tirk ê li dijî afrînê wê rastîya şerê wê yê li dijî civake sivil a Kurd ku ew di bin van gotinan de wê di veşerê jî wê bide nişandin li berçav. Pêvajoya înkarkirina Kurdan wê, Kurd wê di salên 1990î de wê dawîyê li wê werênin. Wê piştê wê, li şûna wê, armancên domandina wê înkare û domandina wê, wê, bi vê rengê wê li ser dîmenê artişê, şerê leşkerî ku ew bi gotina 'tekoşîna li dijî terorê' bi nav dikin û hwd de wê, were domandin heta roja me. Di vê çerçoveyê de ber çî wê dema ku wê ji destpêka şerê sûrî de wê, bi israrî wê, rayadarên tirk wê hewl bidin ku navê rêxistinên Kurd ên weke PYD, YPG, YPJ û hwd wê, bi ya DAÎŞê re wê di heman hevokê de wê hewl bidin ku li rex hevdu werênina li ser ziman? Wê, têkiliya vê rewşê wê, bi şerê wan yên ku ew hem bi wê hebûna civakê tûna dikin û hem jî weke maske jî şerê xwe yê li ser serê hebûna civake Kurd a sivil re weke maske bi kardihênin wê bo wê bê.

Dema ku ev alî newina dîtin wê ber çî wê bi zêdeyî wê gotina terorê wê bikardihênin wê newê fahmkirin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê gotina terorê û hwd re wê, çawa wê di ahengekê de wê, şerê xwe wê bikin û wê pergale xwe ya darizandinê a dadê û hwd wê, di wê rengê de wê bikina xizmeta şerê xwe yê li dijî hebûna civake Kurd de.

Em li vir wê jî wê werênina li ser ziman ku wê, rewşa şerê rejima tirk ê li dijî afrînê wê di dewama şerê wê yê li bakûrê Kurdistanê ê li ser serê civake Kurd ku ew dikê û didomê de bê.

Çerçoveya şerê jenosîdê ê li Kurdistanê û li dijî wê, çerçoveya berxwedana dîrokî ji kobanê heta afrînê.

Em di sale 2017'an de dijîn. Lê mixabin hê pêvajoyên şerê jenosîdkirina civake Kurd, bi fizîkî, çandî, ramanî, ramiyarî û hwd, wê bi van aliyan re wê, bi gelek aliyan din re wê, bidomê. Jenosîd ku zimanê civakekê were qadaxakirin û pêvajoyên hêrişê bi armanca tûnakirinê bi fizîkî, çandî û ramanî li hebûna wê, werina kirin bê. Jenosîd, dema ku hebûna civakekê û ankû gelekî were armanc girtin bo tûnakirinê dihêne ser ziman. Î ro, em dema ku li rewşa şerê rejimên herêmê ên weke rejima tirk û şerê wan ê li ser serê civate Kurd ku mirov li wê dinerê, mirov dibînê hebûna civake Kurd di çerçoveya tûnakirinê û ji dîrokê birinê de dihê armanc girtin. Zimanê Kurdî ê civake Kurd, hatîya qadaxa kirin. Ti Kurd, nikarin bi zimanê xwe perwerde bibînin. Bi wê re jî Kurd, ne xwediyê wê maf û azadîyê na ku ew werina nimînêr ('temsîl kirin') kirin. Em divê ku vê yekê jî bi wê re werênina ser ziman ku hebûna civakek bi armaca tûnakirinê û dîrokê birinê ku were armanc girtin ji aliyê zimanî, çandî, siyêsî, rewşenbîrî û hwd ve, wê hingê ew bê jenosîd. Rejima tirk wê, di pêvajoya konseptê şer a ku wê li dijî Kurdan pêxistî wê, di çerçoveya wê de wê. Rojnema, kovar, tv' hwd ku çend bi Kurdî û bo Kurdan weşanê dikin wê, wan bigirê. Bi wê re jî wê, bi sinor nemênê wê, tv'yên Kurdan ên li li ewropa vebûna wê, çawa wan bide girtin wê, di nava dîplomasî û xabateka mazin de bê. Di encama wê xabatê de wê, şirketa 'ewtelsat'ê wê di sale 2016'an û 2017'an de wê, tv'yên Kurdan û girtina wê, bike rojeva xwe û armanca xwe de. Wê di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî girîng ê vê pêvajoyê bê. Em vê jî wê, di dewama wê pêvajoyê de wê, werênina li ser ziman.

Bi teybetî, di vê xabatê de min giranî da rewşa domandina şerê jenosîdkirina civake Kurd ê di çeyreka pêşî a sedsala 21'ê de ku ew hemû cihan li ber wê bêdeng a. Ji xwe, em dema ku em li wê rewşa rejimên ku ew jenosîdê dikin nerin, jenosîdên ku hatina kirin, em bi wan re dibînin ku ew dibînin ku ew pêşî wê di rojên ku ew jenosîd hatina kirin de wê herkesek dibê bêdeng, weke ker û lal. Di vê çerçoveyê de mirov, werêne ser ziman ku wê bi teybetî em divê ku em wê werênina li ser ziman ku em di çerçoveya serdemên dawî de werênina ser ziman, ku sedsale 20'an weke sedsaleka ku wê bigiştî di wê de şerê jenosîdkirina civake Kurd ku wê bi wê re wê were meşandin bê. Komkujiya Zilanê('1926'), Komkujiya dersimê('1937'), komkujiya Helebçê('1988'), Komkujiya şengalê('2014'), Komkujiya kobanê('2014') û hwd, çend ji wan komkujiyên bi tevkujî hatina hanîn li serê civake Kurd bin. Her yekê ku wê di van komkujîyan de wê di wan de bi deh hezaran Kurd wê werinaqatîl kirin. Bi wê re jî, divê ku mirov wê jî bibêje ku wê bi sedan komkujiyên din ên ku ew hatina hanîn li serê civate Kurd hebin. Komkujiyên ku wê, rejima Îranê wê li rojhilatê Kurdistanê wê werênê li serê Kurdan, Komkujiyên ku wê rejima baasê a Sûrî wê li rojavayê Kurdistanê wê werênê li serê Kurdan, komkujiyên ku wê rejima baasê a Îraqê ku wê li başûrê Kurdistanê wê hanîna li serê civake Kurd, komkujiyên rejima tirk wê li bakûrê Kurdistanê ku wê kirina û hanîna li serê civate Kurd û hwd, pêwîsta ku mirov bahse wan bike û wan werêne ser ziman. Ev komkujiyên ku wan rejimên ku wê hebûna Kurd û Kurdistanê wê, di nava wan de wê were qatkirin li çaran wê, wê di dewama wê de wê, temenê domandina pêvajoyên

komkujiyan ên li ser serê civake Kurd jî bin. Ev pêvajo hê li ser serê civake Kurd diom in. Ez weke kesekî Kurd ku ez bi çavên şerê xwe şahidîyê ji wan re dikim wan bi minaqn wan ên şenber re wan di vir de bi çerçoveya wan a teorîkî re dikim ku wan werênima li ser ziman. Ez, vê xabatê li ser 'jenosîda Kurd' di dawîya çeyreka pêşî a sedsale 21'ê de ew hê didomê wê, dikim. Ev jî, dide nîşandin ku wê heta vê kêlikê jî, wijdanê mirovatîyê, tenê wê li hemberî wan komkuji û pêvajoyên wan ên li ser serê civake Kurd wê, bi temaşakirinê re wê bi sînor bê. Li komkujiyên ku wê bi armanca jenosîdê ku ew dihênin hanîn serê civake Kurd wê, tenê binerin û temaşa bikin.

Pêvajoyên şerê jenosîdkirina civake Kurd wê, wê ji demên li dora şerê cihanê ê yekem û pê ve wê zêdetirî wê bi awayekî 'sistemîkî' wê, bi hevkarîya rejimên weke rejîma îranê, tirkîya, îraq û sûrî a bihevdu re wê, zêdetirî wê were meşandin. Wê bihevdu re wê, ev rejim ku ew piştî şerê cihanê ê yekem wê avabibin wê, paxtên weke paxta sadabadê wê, li darbixin. Piştê wê, di wê rengê de wê, paxtên weke yên baxdadê û cezayîrê wê li darbixin. Wê, ev jî wê, weke destpêkna bi pêngavî wê di şerê rejimên herêmê ên li hemberî Kurdan de bê.

Em dema ku van pêvajoyên şerê rejimên herêmê ên li hemberî hebûna civake Kurd wê, hildina li dest em, divê ku wê, di çerçoveyek giştî a herêmî de wê, hildina li dest. Wê, ev pêvajo û şerên wê ên li hemberî civake Kurd ên bi armanca tûnakirina wê wê bandûra wan li giştîya rojhilat û xalkên wê bibê. Heta roja me ku wê li herêmê wê pêşketineka rast û pak bi demokratîkî û hwd wê, di xwe de çenekê wê hinekî wê sedema wan ev bê. Ber vê yekê mirov dikarê ji aliyekî ve jî wê, werênê li ser ziman ku wê çareserkirina pîrsgirêka Kurd wê, di serî de wê, weke destpêkeka li rojhilat a bi pêşketina wê û demokratîkbûna wê û hwd re jî bê.

Piştî pêvajoya muhdaleyê li îraqê wê, li herêmê wê hemû kevir wê ji cihên xwe wê werina labitandin. Wê, ji salên 1990î û pê de wê heta salên 2012'an û hwd wê, li herêmê wê, pêvajoyeka şer wê li îraqê û li dora wê ku wê destê hemû hêzên rojhilatî û ne rojhilatî wê di wê de wê hebê wê, bi wê re wê pêşkeve. Wê, di encama wê de wê, bi hezaran sivîl wê werina qatilkirin. Ev pêvajo wê, ber çî wê, zêde wê bi xwûn bê. Wê, hinekî wê, sedema wê, pîrsgirêka Kurd ku ew îran û tirkîya jî ew mudatabê wê na û beşa Kurdistanê a rojhilat di nava sînorê îranê de hatiya hiştin û ya beşa Kurdistan a bakûr jî ku ew di nava sînorê tirkîya de ew hatiya hiştin wê, ew rejim wê şerê wê li herêmê wê bi Kurdan û hwd re wê, bidin.

Sedema pêvajoya mudahale li îraqê zêde bi xwûnbûna wê, wê ev herdû rejimên ku ew du beşên Kurdistanê di nava sînorê wan de hatiya hiştin bê. Ku gotin rast were gotin wê, bê gotin ku wê ev rejim wê şerê wan beşên Kurdistanê ên di nava sînorê xwe de ku ew hatiya hiştin wê li qada îraqê wê bidin. Ev şerê wan wê, hem bi Kurdan û bi hewirdora wan re wê heta roja me jî wê, bide domê. Piştî ku wê pêvajoya şerê navxweyî bi mudahaleyên derve ên weke yên Amarika û hwd li Sûrî destpêkir û pê de wê, bi heman rengî wê, ji wê pêvajoya îraqê wê, zêdetirî wê bi xwûntir bibê. Pêvajoya şerê li Sûrî wê, bide nîşandin ku wê, rejimên herêmê wê, di wê warê de wê, zêde ti fêr û ders wê, ji mejûya xwe ya derbaskirina a bi xwûn wê dernexistibin.

Di dewama wê de em divê ku vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku wê, pêvajoya şerê li Sûrî wê, bi hevkarîya îran û tirkîya û destpêka Civîna wan ya berî destpêka şerê DAÎŞê a li hemberî civake Kurd li Kurdistanê ku ew li qasra sadabadê li dardixin û pê de wê, pêvajoyek şer a giştî wê li hemberî civake Kurd û beşên wê werê dayîn

destpêkirin. Wê ev cîvîna li qasra sadabadê a ku wê, di wê de rayadarên îranî û tirk wê di wê de wê amede bin wê, weke destpêka şerê DAÎŞê a li hemberî civake Kurd jî bê. Di dewama wê de wê, ne bi demek zêde dirêj re wê, piştî civînê wê, di encama levkirineka bi hikûmeta Malîkî a Îraqê re wê ew wê hemû hêzên xwe yên îraqî wê ji Mûsil û herêmên wê bidina vekişandin. Wê ew wê radestî DAÎŞ wê, were kirin. Piştî wê, DAÎŞ ku ew li wir hat bicihkirin wê pêşî wê biajona bi ser Kurdên Şengalê û başûr de. Piştî wê, biajona bi ser rojava de. Wê ev wê, weke destpêkek bûya. Rejimên herêmê ên weke Îran û tirkîya wê, hêvîyeka pîr zêde mazin wê bi DAÎŞ û kontrayên wan ên di nava wê de ku ew li dijî Kurdan şer dikin wê, girêbidin. Wê hêvî bikin ku ew wê, derbeyek mazin wê li civake Kurd bixê û wê, di encama wê de wê, ji rewşa Kurd û pirsgerêka Kurd wê xilasbûban.

Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek şer a pîr zêde mazin ku wê, dîrok wê zêde şahîdîyê wê nekê wê li hemberî Kurdan wê li her deverê wê bê dayîn destpêkirin. Lê yekî ku ew dîroka Kurdan bizanibê wê, vê jî bizanibê ku ew çendî hêrîşên mazin li wan bibin wê, berxwedanek mazin jî wê li dijî wê bidin. Destana kawa wê, weke destanaka wê gîyane berxwedêr bê. Ev destan û gîyane wê, di derbarê Kurdan û gîyane wan de wê, karîbê hişmendîyeka baş bide mirov. Ev destana Kurd wê, hertimî wê, di mejiyê wan de wê, bi vejînî wê zindî bê.

Di pêvajoya hêrîşên jenosîdkirina civake Kurd de wê, ev gîyan wê weke ku me li Kobanê û ankû bi berxwedana kobanê re û li gelek deverên din weke dît re wê, serkevtinên mazin wê bi xwe re wê bi berxwedana xwe re wê werênê.

Li Kurdistanê ev pêvajo wê, weke pêvajoyîna li berçav bin. Heta roja me wê, di çerçoveya pêvajo û konseptên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd û tûna wan û navê wan jî herêmên wan wê, li vê gîyane berxwedêr a civake Kurd wê bialiqê. Wê, bi sernekevê. Di roja me de wê, weke ku em li bakûrê Kurdistanê li hemberî rejîma tirk, li rojhilatê Kurdistanê li hemberî rejîma îranê, li Sûrî û îraqê pêşî li hemberî rejîmên baasê' û piştî komên çete ên weke DAÎŞê ku wê, bi alîkarîya rejîmên weke rejîma tirk û hwd wê, bi hovîtiya sedsalê wê hêrîşî civake Kurd bikin wê, li berxwe bidin. Ev rewş wê, di roja me de jî wê, xwe bide diyarkirin.

Li rojavayê Kurdistanê li ser axa Kurdên hûrîyî û mîtannîyî wê, ew gîyan wê bijî. Kurdên vê herêmê û heta herêmên botanê ên bakûrê Kurdistanê wê, di rêzekê de wê, weke herêmna ku mirov wan di vê çerçoveyê de wan hilde li dest bê. Dîroka pêvajoyên şerên bi armanca tûnakirina civake Kurd wê, piştî avabûna osmanî û hwd re wê, zêdetirî wê li herêmê bidomê. Dîroka osmanîyan wê, weke dîrokeka şerên wê yên li herêmê û dervî herêmê a bi Kurdan û xalkên din re bê. Her wusa wê, heman rewş wê, i îranê wê, bi sefewîyan re wê, xwe bide domandin. Sefewî wê, weke rêveberîyeka ku wê, di temenê avakirina wê de wê Kurd wê hebin. Yê weke avakarê wê, şeyfedînê Erdebîlî wê, bi aslê xwe Kurd bin. Lê piştî ku wê heta dema şah îsmail ku wê Kurd jî nava wê rêveberîyê wê werina paqijkirin û pê de wê, ev rêveberî wê, weke rêveberîyeka xazaba Kurdan. Wê bîdest komkujiyên ku wê, werênê serê civake Kurd bê. Şahên wê ên weke mohammed xûdabendî wê herêmên weke bokan û hwd wê, Kurdan wê bi tememî wê di dema xwe de wê, fermana wê bide ku ew di şûr de werina derbaskirin. Piştî jî wê, di dema şah abbas de wê, hebûna êlên Kurdan ên rojhilatê Kurdistanê wê, bi planî wê were jî hevdû qatkirin. Wê gelek aşîrên êlên Kurdan wê jî herêmên wan wê werina

‘sûrgûnkirin’ li herêmên din ên îranê û hwd. Heta ku wê, gelek ji wan wê werina sûrgûn kirin li herêmên dervî îranê jî.

Yavuz selîm weke siltanê osmanî wê, vê rewşê wê, bibînê û wê bixwezê ku ew ji wê sûdbigirê. Ber vê yekê wê gelek aşîrên Kurd ên herêmê wê bi wan re wê têkiliyê dênê û wê, di rewşa ‘şerê çardiranê’ bi wê re wê, karibê şerkevîtinê wê, bidestbixê. Ev rewş wê, tenê ji rewşek ji wan rewşan bê. Piştî jî wê, rewşên li dijî Kurdan wê, li herêmê wê bidom in. Osmanî û piştî wê komare tirk ku ew li herêmê ava dibin wê, hertimî wê bi gîyanek mêtîngerî wê nêzî xalkên herêmê bibin. Xalkên herêmê jî wê, vê rewşê baş bibînin. Wê ji sedsale 18’min û pê de wê, ev wê bê temenê raperînên xalkan ên li dijî osmanî. Ev rewş wê, heta roja me wê, bi Kurdan re wê, bidomê. Di temenê hemû komkujiyên rejîma tirk de jî wê, ev gîyane metîngerî ku wê mîreta girtîya ji dema osmanîyan wê hebê. Di vê çerçoveyê de em, vê yekê wê, bibêjin ku wê, rejîma tirk wê, di ti demê de wê, herêmê û xalkên herêmê baş fahm nekin û nas nekin. Wê, hertimî wê, di çerçoveyek ku wê, çawa wê, li ser wan karibin xwe serdest bikin de wê, nêzî wan bibin. Ev rewş wê, heta roja me wê, di rewşa Kurdan de wê, bi awayekî vekirî wê xwe bide dîyarkirin. Di rewşa hêrîşên rejîma tirk ên roja me ku ew li herêmên Kurdan dikê wê, ev gîyan hebê. Kurd ku ew di nava xwe de wê, osmanî û demên wê bibîrbikin wê, çawa wê bajarên wan kavilkirina wê bibîr bikin. Îro jî wê, rejîma tirk wê, bi heman rengî wê nêzî bibê. Di sale 2015’an û 2016’an de kavilkirina bajarên Kurdan ên weke Cizîra bota, silopî, nisêbîn, şîrnax, gever, sûr, farqîn û hwd wê, bi gelek deverên din re wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bê. Wê biheman gîyanê wê, werina kavilkirin. Bi komkuji û gîyane komkujiyan wê, çawa wê, xwe serdestbikin wê, di wê çerçoveyê de wê, nêz bibin. Mantiqê ‘aqîncîtiyê’ ku ew diçûna kûderê wê, ew wir talan û kavilbikin û wê piştî wê, xwe weke xwediyê wê bidina nîşandin wê, di temenê rengê hêrîşên rejîma tirk de bê. Ev mantiq wê, weke mantiqêkî bêahlaq û di kirinên xwe de wê her tiştê wê ji xwe re wê mubah bibînê bê. Wê bi komkujiyan wê xwe li ser lingan bigirê.

Mantiqê aqîncîtiyê wê, weke mantiqêkî ku wê, çawa wê, bi talangerî ku ew çî bidest bixê ku ew weke qizînkirineka destê xwe wê bibînê. Wê, dema ku wê, hêrîşî herêman bikin wê, weke ku DAÎŞê di roja me de wê bikê wê, dest biavêjina jin û zarokan. Wê wan weke «qanîmet» wê, desteserkin. Di dewama wê de wê, weke ‘malê xwe’ wê bibînin. Wê di vê çerçoveyê de wê, hêrîşên xwe kirina. Di mantiqê wan de wê, tiştî ku wan talankirîya û ankû devera ku ew bi komkujiyan ketinê wê «weke ya wan bê.» Wê ‘çawa wê xwe bikina xwediyê wê» wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bin. Ev gîyan û rewşên bêahlaq ên aqîncîtiyê wê, di roja me de wê, di temenê înkara Kurd û hewldana ji dîrokê birina hebûna civake Kurd û navê wê de jî bê. Wê heta roja me wê, hemû herêmên Kurdan wê, navê wan ên Kurdî wê qadaxabikin û wê navên tirkî wê li wan bikin. Wê, zimanê Kurdî wê qadaxabikin. Wê bi wê re wê, zimanê tirkî wê bikin ku ew wê, serdest bikin. Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekî wê, herina bi ser herêmên Kurdan de. Wê, çawa wê, xwe ‘xwediyê wê’ bidina nîşandin wê, di nava hewldana wê de bin. Ev wê, weke xosletekê wê mantiqê ê qirêj bê ku ew ‘devera ku ew bi metîngerî ku ew ketiyê ku ew wê, weke ya xwe bibînê û ankû weke devereke ku ew ji xwe re wê, dibînê bê. Wê biheman rengê û mantiqê wê, nêz bibê.

Hêrîşên ku ew zihniyet bi rejîma tirk re li herêmên Kurdan û hebûna wan û çand û zimanê wan dikê wê, di temenê wê de wê, ev mantiqê yê dîrokî ê bêahlaq ku ew her

tiştê bi metingerî ji xwe re rast dibînê wê hebê. Weke ku wê zihniyetê çawa herêmên bakûrê Kurdistanê dagirkirina wê, bi heman rengî wê, piştî şerê cihanê ê duyem wê hewldana dagirkirina kibrisê jî wê bikê. Rûdana pirsgirêka kibrisê û heta roja me domandina wê, wê di temenê wê de ev zihniyet wê hebê.

Ber ku ev zihniyeta vê mantiqê bi metingerî ew devera ku ew ketîyê û wê pêşî ew talankir wê, piştê wê xwe weke xwedîyê wê bide nişandin. Di roja me de wê, wê, li herêmên Kurdan wê, çawa wê pêşîya statûya Kurdan wê bigrin wê, hêrişên xwe wê li bakûr û rojavayê Kurdistanê jî wê bidina domandin. Heta roja me wê, hêrişên wê di vê çerçoveyê de wê, bidomê. Dema ku civake ew zimanê wê were qadaxakirin, hebûna wê were xistin bin pêvajoyên şerên bi armanca tûnakirinê û bi wê re pêvajoyên bişavtinê û ankû asîmlasyon li ser serê wê bidina domandin wê, ew bê jenosîd. Ya ku ew di roja me de ew li ser serê civake Kurd dihê kirin jî wê, ev bê. Kurd wê, di vê demê de wê, di nava lapên konseptek bi armanca jenosîdê de wê, werina girtin. Wê bi wê re wê, çawa wê, ew werina tûnakirin wê, di vê çerçoveyê de wê, herina bi ser wan de. Her wusa ji her aliyê ve wê, ev pêvajoya şerên li ser ser civake Kurd wê, bèn domandin. Wê werina pêxistin.

Hebûna civake Kurd wê, weke hebûneka ku wê, ew di vê çerçoveyê de wê, di nava dorpêçkirina konseptek bi armanca jenosîdkirinê de bê. Em Kurd î ro li hemberî wê konsepta rejima tirk a bi armanca jenosîdkirina civake Kurd li berxwe didin. Pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd wê, weke pêvajoyana ku wê, di armanca tûnakirina civakê de bin. Her wusa wê, weke rê û rêbazeka tûnakirinê wê 'bêstatû hiştin' bê. Di vê çerçoveyê de wê, bo ku ew pêvajoya jenosîdê were domandin li ser serê civakê ew bêstatû hiştin wê çawa wê were domandin wê, li rê û rêbazên wê were lêgerîn. Ev di roja me de wê, weke armanca rejima tirk ku ew di temenê hemû konseptên wê yên şerên wê yên li dijî civake Kurd de bê. Dîplomasîya xwe wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rêxistinkiriya û hoyandîya û kirina armanca wê de. Di dewama wê de wê, çawa wê, ew wê, rewş wê bide domandin wê, li ser wê, bisekinê. Ber vê yekê wê, înkâr wê, çendî ku wê, weke rewşeka statûyî a sînoran wê were nişandin jî lê wê, di temenê wê de wê, politika û armanca tûnakirina hebûna civakê wê bihemû aliyên wê re wê, di wê de wê hebê.

'Pirsgirêka Kurd', hebûna civake Kurd û tekoşîna maf, azadî û serbixwebûnê wê, tevî hemû hêriş û komkujiyan wê bidomê. Kurdan, asra sedsale 20an bi tekoşîna maf û azadiyê re derbaskir. Bi sedan komkujiyên weke komkujiya zilanê, komkujiya dersimê, komkujiya helebçê, komkujiya şengalê û kobanê û hwd jîyankirin. Hê jî bi berdehamî pêvajoyên bi vê rengê wan dijîn. Rewşa Kurdan, bi piştî mudahaleya li sûrî re wê, bikeve pêvajoyek nû de. Di aslê xwe de wê, mudahaleya li sûrî wê ahange herêmê wê ji cihê wê bide hejandin. Bandûra wê hejandinê jî wê bi awayekê mayînda wê xwe bidina dîyarkirin. Di dewama wê de wê, pêvajoya ku wê, di wê de wê referandûma başûrê Kurdistanê wê, were kirin wê, pêşkeve.

Ev pêvajo, bêgûman di nava Kurdan bixwe de jî hê ji gelek aliyên ve bi tememî ne hatîya fahmkirin. Di mijarên netewî de ji hev cûda hizirkirina wan û ne hatina cemhevî wê, nişanaka wê bê. Ji nava Kurdan wê, bi awayekê wê rewşeka weke 'dijKurd' wê were afirandin û wê were derxistin pêşberî hevdû. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa referandûma başûrê Kurdistanê de wê, ev wê, were ditin.

Li vir mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku hêzên ku ew dixwezî ku herêmê sîyesetê bikin ew di vê demê de naxwezî ku ew pirsgirêka Kurd bi awayekê tam were

careserkin. Ya ku mirov wê fahm dikê ew a ku ew dixwezin ku ev sedsal jî bi rijîna xwûna Kurdan û xalkên din ên herêma re bi wê re were derbaskirin. Ber vê yekê di vê çerçoveyê de nêzî mijarê dibin.

Kurd, li beşa rojhilatê Kurdistanê kued di nava sînorê îranê de hatî hiştin û beşa bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê tirkîya de hatî hiştin wê, zêdetirî wê were dîtin ku wê, bi hemû awayê wê, maf û azadîya Kurdan wê nebê. Di vê demê de wê, di pêvajoya referandûma başûrê Kurdistanê de wê were dîtin ku wê, hema bêja hemû cihan wê li dijî wê hebê. Di sedsale me de wê levkirineka cihanî di çerçoveya neteweyên yekbûyî de wê hebê. Wê gelek destûrên wê yên weke li ser esasê mafê mirovan, li ser pêşaroja xwe bûna xwediyê gotinê û hwd wê hebin. Lê di aslê xwe de wê, ji temen ve wê ev levkirina sedsalê wê were dîtin ku wê pirsgirêkeka wê ya ku mirov wê, di çerçoveya wijdan û têgîna mirovatîyê de wê hilde li dest wê hebê. Di sedsale me de hê domandîna hebûna pirsgirêka Kurd li çar welatên rojhilat û hwd wê, nîşanaka wê bê.

Hin bi hin wusa dihê dîtin ku wê, pirsgirêka wijdan mirovatî û hwd wê, li gelek waran wê bidina dîyarkirin. Li parzemîna ewropa jî helwesta rêveberîya îspanîya a bi tûndûtîj ya li hemberî referandûma serxwebûnê a qatalonya(01.10.2017) jî wê, mirov dikarê di vê çerçoveyê de wê, hilde li dest. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de ku mirov dahûrînekê di çerçoveya giştîya sedsalê asta wê ya ku ew hatîyê de ku ew hatî ku mirov wê bikê wê mirov wê karibê di çerçoveya pirsgirêka mirovatîyê û têgîn û felsefeya wê de wê, hilde li dest. Dema ku mirov dîrokê ji destpêka pêvajoyên şariştaniyî ve wê hilde li dest wê, bi wê re wê, were dîtin ku wê, hertimî wê, hebûna rêveberîyên ku ew dixwezin hêzê di destê xwe de bigirin û xwe serdest û serwer bidina hiştin û domandin wê, hemû dîrok wê weke dîroka şerê wan yê bi civakan û ankû bi hevdû re ku wê, derbas bibê bê. Tenê di sedsale 20an de wê du şerên cihanî wê pêkwerin. Lê wusa dihê dîtin ku wê, hê jî wê, ji wê ti fêr û azmûnên baş wê ne hatibê derxistin. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku di dewama wê de î ro, ev pirsgirêkên di çerçoveya têgîna azadîyê de xwe didina dîyarkirin.

Civak wê, weke dareka çandî a li ser temenê xwe bê. Wê hertimî wê bixwezê ku ew pêşkeve û çiqilên xwe yên nû pêşbixê. Wê, bi wê rengê wê, bi wê re wê di nava pêşketinekê de bê. Bo wê pêşketina wê jî wê, weke av û arda ku ew li ser wê mazin dibê wê, azadî wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê pêşketin wê bi aqil bibê wê zêdetirî wê pêwîstîya azadîyê bi fahmkirina wê re wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ber vê yekê yê bê ku wê, hertimî wê şerên navxweyî, pirsgirêkên navxweyî û ankû yên derveyî û hwd wê, rûbidin. Wê, ji vê demê û pêde wê zêdetirî jî wê ev rûbidin.

Di serî de mirov dikarê vê yekê wê, werênê li ser ziman ku wê, pirsgirêka azadîyê wê, weke pirsgirêka giştî ku wê, hertimî wê xwe bide dîyarkirin. Wê aliyekî wê, bi xwe çawa û çiqasî azad hîskirinê ve jî wê girêdayî bê. Têgînên weke yên bi rengê "nîjada pûxta" ku me, di sedsale 20an bi nazîyan re dîtin wê, bi rêveberî û netewên serdest re wê, li hemberî xalk û civakên din ên ku ew di bindest û kontrola xwe de digirin wê, xwe bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, ev hîskirin wê, bi serê xwe di temenê gelek raperînên bi hundûrîni û derveyî ên civakan ku wê li hemberî wan rêveber û netewan wê xweşnebinîya xwe wê werênina li ser ziman û bide dîyarkirin bê.

Di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê, ev rewş wê zêdetirî wê bi rengêkî qarîqatûrî ê vê rengê nazîsm'ê de wê xwe li rojhilat wê bi rejimên wê yên serdest re wê di bin

maskeya nîjadperestîyê, olê û hwd de ku ew hatîya vêşartin jî wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekî ve jî wê, di temenê gelek pîrsgirêkên herêmê ên bi pêşneketinê re wê ev hebê. Di rewşa pîrsgirêka Kurd de jî wê, ev zêdetirî wê were hîskirin. Bêhna nîjadperestîyê wê weke bêhneka lewitî wê di temenê hemû pêvajoyên şer û hêrişan ên li hemberî civake Kurd ku ew dikin ku ew îran bê, îraq bê, sûrî bê û tirkîya bê wê xwe bide dîyarkirin.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya hêrişan di roja me de wê, zêdetirî wê xwe li hemberî civake Kurd wê bide dîyarkirin. Di roja me de li rojavayê Kurdistanê, li bakûrê Kurdistanê, li başûrê Kurdistanê û li rojhilatê Kurdistanê mirov wê, bibînê. Di vê sedsalê de ku mirov di çerçoveya pîrsgirêkên wê yên weke wijdan û mirovatîyî de wê, werênê li ser ziman wê, heta roja me wê, tevî ku wê bi sedan wê komkuji wê ev rejimên ku me bahse wan kirin wê werina li serê civake Kurd lê wê, ti kesek û rêveberî wê nehildina li rojava xwe. Wê li hemberî wê, di bédengîyeka ku wijdanê mirov reş dide nîşandin de wê xwe bidina girtin. Li ewropa ku wê, weke parzemîna pêşketî a serdemê jî wê were li ser ziman wê, ew bédengî wê zêdetirî wê were dîtîn. Bédengîya li ewropa mirov dikarê weke pîrsgirêkek wijdanî, ahlaqî, mirovatî û felsefîkî jî wê werênê li ser ziman.

Di sedsale me de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ber vê yekê bê ku wê, heta roja me wê, ev ser 50 salî re bê wê gelek pêvajoyên komkujiyan ên bi xwûn ku wê di wan de wê bi dehhezaran Kurdistanî wê werina qatilkirin wê werina pêşxistin lê wê, li hemberî wan wê deng wê jî ti kesekî wê dernekeve. Ji vê aliyê ve mirov dikarê nîrx û destûrên wê yên ku ew pêşketî a ên weke yên sazîyên weke neteweyên yekbûyî û giştîya ewropa jî wê bikeve berlêpirsînê de. Di aslê xwe de mirov dikarê, serdema bi hemû asta wê ya pêşketî û hêsta wê ya mirovatîyê re wê bikê berlêpirsînê de.

Piştî rewşa rojava wê komkujiyên weke yên li şengalê, kobanê û gelek deverên din ên herêmên Kurdistanê wê werina pêşxistin. Wê rejîma tirk wê pêvajoyeka rûxandinê wê li hemû bajarên bakûrê Kurdistanê wê bide destpêkirin. Lê wê li hemberî wê deng jî ti kesekî wê dernekevê. Ji aliyekî din ve jî wê, ev jî wê, weke aliyekî din bê ku wê, heta roja me wê ew pêvajoya rûxandinê wê were domandin.

Bi awayekê ku mirov wê, ji wê ecêbmayî bimênê wê piştî referandûmê wê li ser bertekên rayadarên tirk re wê, rayadarên Kurd ên başûrê Kurdistanê wê bîna li ser ziman ku "ew, ne li bendî bertekna bi vê rengê bûn, şaş ma." Di vê hevokê de wê, gotina "libendêbûnê" wê weke gotineka ku mirov wê dikarê wê hilde li dest bê. Gelo ew li bendî çî bûn? Rejîmeka ku wê, heta roja me wê, dîroka xwe bi şerkirina bi civake Kurd re derbaskirîya wê, helwestek çawa wê bide nîşandin? Di aslê xwe de wê, şaşbûna ku rayadarên Kurd bidina nîşandin mirov, dikarê bi gotinên wan re bide nîşandin. Rejîmeka ku ew li hemberê beşeka mazin a civake te pêvajoyên şer û jenosîdê dimeşên tu jî wê, li bendê çî dibê? Yanî tu dikarê li bendê tiştêkê bê? Di serî de em, dikarin vê gotinê wê werênina li ser ziman.

Bêgûman rejîmeka ku ew pêvajoyên jenosîd li hemberî civakekê bimeşênin û endamên wê civakê jî wê di hevîyekê de bin ew, yan xwefiroş in û yan jî ahmaqên sedsalê na. Ev gotin jî wê li hemberî wan wê sivik wê bimênin.

Ji aliyekî din ve jî mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman ku pêvajoyên şer ku ew rejîmên herêmê li hemberî Kurdan wan dimeşênin wê, dîroka wan wê pîr kevî wê herê.

Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Kurd, di vê demê de di pêvajoyeka wusa derbas dibin ku wê, hê gelek pêvajoyên şer wê li hemberî wan wê werina pêşxistin bin. Ji aliyekî din ve jî gotinên raaydarên rejimên herêmê, kirin û her wusa rayagiştî a navnetewî û gotin û nêzîkatîyên wan ku mirov li wan dinerê wê, ev wê were dîtin. Mînaq helwesta rayadarên amerîkî piştî ku wan li dijî referandûmê da nişandin wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd wê, zêdetirî wê, bi zimanekê hêrişkarî wê herina bi ser Kurdan de. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekî din ve jî pêvajoya ku em di wê de derbas dibin wê, di vê demê de wê, rejimên herêmê ew ber ku hebûna civake Kurd û Kurdistan di nava wan de hatiya qatkirin û ew nexwezî ku maf û azadîya wan nasbikin ew, rewşa Kurdan bi pêşketina wan ya ku ew dibê re ji xwe re wê, weke 'pîrsgirêk' dibînin û hêrişî wê pêşketina wan dikin. Pêvajoyên hêrişê ên rejima tirk ên li bakûrê Kurdistanê ku ew bi berdeyamî heta roja me dikê mirov wan, dikarê bi vê rengê bixwênê. Yên îran, sûrî û îraqê jî mirov dikarê wan bi wê rengê bixwênê. Di vê çerçoveyê de ew diçina bi ser Kurdan de. Rewşa weke di bin navê "vegûharîna bajarîyê ('kentsel dönüştürme') de ku rayadarên bi mantiqê gûharîna 'demografîya civake Kurd' ku ew, weke mudahaleyên tûnekirinê li civakê pêşdixin wê, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Rewşa gotina 'vegûharîna bajarîyê' ku ew weke politikayekê pêşdixin wê, weke renegekê stretejiya mudahaleyên li demografîya civake Kurd ên bi armanca gûharandinê bin. Yan jî wê, ji aliyekê ve wê, weke rewşeka sernûxûmandinê wê bikarbênin.

Di dewama wê de mirov, divê ku hinekî jî li ser temenê hêrişên li ser rojava û pêvajoya jenosîdê a li ser bakûrê Kurdistanê jî bihizirê. Wê ev jî wê, weke aliyekî giring ku mirov wê bi temenê wê re wê fahmbikê. Ti kirin wê bê temenê wê nebê û neafirê. Ber vê yekê divê ku mirov, kirinê, li ser temenê wê bihizirê. T. Erdogan bi hêvîyeka mazin çû Amarîka di hefteya sêyem a gûlane 2017an de. Hêvî dikir ku wê, pêşiyê li alîkarîya çekên giran a dayîna li Kurdan wê bigirê. Rojekê berî çûyîna wî ji aliyê Trump ve mohrkirina biryarnemeya dayîna çekên giran li hêzên Kurd ên rojava wê, destpêka şikeştina hêvîyên T. Erdogan û rejima tirk bê. Lê tevî wê jî wê, T. Erdogan ew gera xwe li Amarîka kir. Piştî mohrkirina biryarnemayê ji aliyê Trump ve jî wê, çendî ku bêhêvî wê bimênin jî wê, gerê li amarîka bikin. Kirina gerê li amerîka wê aliyekî wê yê din wê hebê. Di serî de wê, di çerçoveya pêvajoya şerê derûniyê ê rejima tirk întîbayên ku ew dixwezê ku ew li derve û di hundûr de di mejîyan de bide çêkirin wê, di wê çerçoveyê de wê, kirina wê gerê giring ba.

Lê bi wê re jî wê, bi wê re wê, piştî T. Erdogan vegeerîya li welêt wê, di serî de wê, bi hêrs wê werênina li ser ziman ku "wan biryara xwe da ya." Wateya wê gotinê çî bû? Wateya wê ew bû ku wan, ya ku hêvî dikirin ku wan bi dest nexistîya. Piştî Gera T. Erdogan a destvala ku ew vegeerîya li malê wê di cih de piştî wê gerê bi du rojan wê biryara rûxandina herêma dîrokî a Sûrê wê bidin. Di heman demê de wê li ser herêmên Afrînê ên weke Raco re wê balafirên xwe yên şer wê bidina firandin. Di dewama wê de jî wê li bajarê ingilistan ê Manchester wê hêrişeka DAÎŞê a hov wê bi xwekujiyê wê were kirin û wê herî hindik wê 22 kesên sîvil wê werina qatilkirin. Mirov dikarê wan rewşên weke di heman rojê de biryara rûxandina Sûrê, firandina balafirên şer li ser Afrîn û herêmên wê yên weke Raco û komkujîya hovana a li bajarê ingilistanê a li Manchester ê ku wê piştî gera T. Erdogan bi du rojan wê werina kirin wan, weke rasthatinê şîrovebikê û werênê li ser ziman?

Di serî de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, di çerçoveya politikayên şer ên rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd de wê, ji aliyekî ve wê têkiliyeka wan bi hevdu re wê hebê. Li ser rewşa Kurd û pirsgirêka Kurd û di wê rewşa pirsgirêka Kurd de wê, di çerçoveya politikayên rejimên herêmê de wê wateyeka wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê ev wê xwe bidê diyarkirin.

Ji aliyekî din ve jî wê, T. Erdogan wê di civîna "sazîya zimanê tirkî" de wê bi xîfê û wê werênê li ser ziman ku "mirov, dema ku hêrişekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê." Weke ku rejima tirk bixwe ku ew kesê ku van gotinan dibêjê ku ew serokê wê ya ku ew li hemberî Kurdan wê dikê. BI gotineka din wê, zimanê Kurdî qadaxabikin, û wê herîşên tûnakirinê wê li hebûna civake Kurd wê pêşbixin. Yanî ev gotinên T. Erdogan ên bi rengê» mirov, dema ku hêrişekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê" wê, rengê politika û kirinên wan ên li hemberî civake Kurd jî wê werênina li ser ziman. Weke ku ew çawa ku wê, dihênê li ser ziman wê, di wê çerçoveyê de wê politikayên hêrişê wê li hemberî civake Kurd wê pêşbixin. Ji destpêka komarê ve wê, ew wê bikin. Di destpêka komarê de wê weke maskeya sernûxûmandinê wê gotinên weke "aşqîya" û hwd bikarbihanîyan. Di roja me de jî wê, gotina "terorê" wê bikarbênin ji hebûna civake Kurd re.

Weke ku T. Erdogan dihênê li ser ziman bo ku ew şariştaniya civake Kurdistanê û civaketiya wê tûnabikin wê, destpêka hêrişên xwe wê li ser ziman û çanda Kurdî re wê li civake Kurd wê bidina destpêkirin. Wê, di wê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrişê wê li hebûna civake Kurd wê bidina pêşxistin. Bi wê re jî wê, di ahengekê de wê, pêvajoyên hêrişên fizikî ên weke bi komkujiyan û hwd wê, pêşbixin. Ev rewş wê, î ro li Kurdistanê wê, were pêşxistin bê. Di aslê xwe de wê, Gotinên T. Erdogan wê, bi awayekî pirr rast û vekirî wê rengê hêrişên wan ên li hebûna civake Kurd ku wan ji kûderê dana destpêkirin wê werênê li ser ziman. Em gotina T. Erdogan a bi rengê "mirov, dema ku hêrişekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê" ku em wê, di reng û şewayekî rast de wê şrovebikin wê, rengê hêrişên wan ên li hebûna civake Kurd jî wê, werênê li ser ziman. Pêşî wê li ser zimanê civake Kurd re wê li civake Kurd wê bidest hêrişê li wê bikin. Piştê jî wê, di dewama wê de wê, hêrişên xwe yê din ên fizikî ên weke bi oparasyonên leşkerî û hêrişên li ser sazîyên polisan û kontrayên xwe re wê li nava civake Kurd wê pêşbixê.

Em di vê çerçoveyê de wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê ev wê xwe bide diyarkirin wê, pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li hebûna civake Kurd wê, di çerçoveya mantiqê jenosîdkirina wê de bê. Li vir em, divê ku wê jî bibêjin ku î ro jî wê, di sedsala 21ê de hê pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd li ser serê wê didom in. Dema ku civakek zimanê wê were qadaxakirin û pêvajoyên bişavtinê û ankû asimilasyonê li ser çand û hebûna wê re were meşandin û bi wê re di ahengekê de pêvajoyên hêrişan li hebûna wê werina pêşxistin wê ev bi awayekî vekirî wê jenosîd bê. Divê ku mirov wê, weke rewşeka jenosîd wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrişan ên li hebûna civake Kurd wê, di roja me de wê li giştîya Kurdistanê wê, werina belavkirin. Li her beşên Kurdistanê wê, ev rewşên hêrişan wê bi awayekî bi plan wê werina pêşxistin û domandin. Di rojê de bahse 'denezendina serxwebûna Kurdistanê' dihê kirin. Heta ku wê, ji gelek sazîyên navnetewî jî wê, were hanîn li ser ziman. Lê çendî ku ev pêvajoya weke 'defacto' li ser serê civake Kurd dihê

domandin ew jî bi xwe re hertimî bi berdewamî temenê kirina komkujiyan li ser serê civake Kurd bê. Ya ku em î ro şahidiyê ji wê re dikin jî wê, ev bê.

Li bakûrê Kurdistanê, rejima tirk bo ku ew pêvajoya xwe jenosîdkirina civake Kurd li ser serê wê bibê sêrî bi devê hin kesan bo ku mejiyê wan tevlihev bikê wê, wê bahse 'destpêkirina pêvajoya çareseriyê' wê were kirin. Rejima tirk wê, di ti demê de wê, bi vê zihniyeta xwe ne di wê rewşê de bê ku ew bahse pêvajoya çareseriyê bikê jî. Ber ku ew bixwe jî dizanê ku ew derewan dikin wê, vê wê bahse "kesên weke serokaşîrên Kurd' weke "mihatab" wê bikin. Lê di aslê xwe de wê, ev rewş bixwe jî wê, regekî din ê bi navê 'pêvajoya çareseriyê' ê şerê rejimê ê bi Kurdan re bê. Mirov dikarê wê jî bi wê rengê wê werênê li ser ziman ku wê, weke konsepteka şer a li dijî hebûna civake Kurd ku ew navê wê "kirina pêvajoya çareseriyê" wê werênina li rojevê. Lê di aslê xwe de wê, ev jî wê, weke aliyekî din ê tevlihev kirina mejiyên û xapandinê bê.

Wê çawa wê weke ku T. Erdogan bixwe dihênê li ser ziman wê pêvajoyeka şer a bi rengê ku ew dihênê li ser ziman bi gotina weke "mirov, dema ku hêrîşekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêrîş ji ziman wê destpê bikê" ew bo ku pêvajoyeka şer a di temenê bernemeyên bişavtinê û ankû asimlesyonê de wê pêşbixin wê, van gotinan wê werênina li ser ziman. Di çerçoveya nêzîkatîya rejima tirk de mirov dikarê gotina 'pêvajoya çareseriyê' a di mejiyê wan de wê, bi mantiqê gotina T. Erdogan a bi rengê» mirov, dema ku hêrîşekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêrîş ji ziman wê destpê bikê" wê, bi wê hilde li dest û wê fahmbikê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, hingî wê, di awayekî rast de wê, rengê wê û mantiqê wê, bi awayekî rast wê, di çerçoveya pêvajoyên wan ên hêrîşê ên li hebûna civake Kurd wan ji destpêka komarê ve rayadarên tirk pêş dixin wê bide fahmkirin.

Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê çerçoveya pêvajoyên hêrîşên rejima tirk ên li hebûna civake Kurd û xalkên din ên Kurdistanî ku mirov wê, bi awayekî rast wê fahmbikê wê, ev gotina T. Erdogan a bi navê» mirov, dema ku hêrîşekê li şariştaniyekê bikê wê, ew hêrîş ji ziman wê destpê bikê" wê, pîr baş wê werênê li ser ziman. Cihê ku wî ev gotin hanîya li ser ziman û ew armanca ku wî weke di çerçoveya tirkîtiyê û parastina wê de ku wî hanîya li ser ziman wê tenê wê ji vê gotinê ku ew weke regekî stretejiya wan a li dijî hebûna xalkan dihênê li ser ziman wê, li ser wê binûxûmenê. Wekî din wê cih û rengê gotinê wê ti wateya wê nebê.

Ji destpêka komarê ve wê, zimanê Kurdî wê li civake Kurd wê were qadaxakirin û wê newê hiştin ku ew bi zimanê xwe biaxifin, xwe werênina li ser ziman, xwe perwerde bikin û binivîsênin. Di dewama wê de wê, mirovên ku wan bi Kurdî nivîsandina wê yan wê weke rewşenbîrê Kurd Musa Anter wê werina qatilkirin û yan jî wê, weke bi hezaran Kurdan wê di roja me de wê, werina xistin li zindanan. Di dewama wê de wê, li ser pergale dadê re wê, li gorî xwe wê hêncetan wê bi gotinên weke 'terorê' û hwd re wê çêbikin û wê bi dehan tv û rojnemeyên Kurd wê, bîr girtin û bin pêvajoyên hêrîşê de. Yê ku ji civake Kurd re bi Kurdî dinivîsênin wê çawa wê kriminalize bikin wê, di wê çerçoveyê de wê, herina bi ser wan de.

Hêrîşên li bakûrê Kurdistanê ku ew di roja me de ew dihên kirin û pêşxistin wê, di çerçoveya tûnakirina hebûna civake Kurd de bê. Rûxandina deverên weke kirman ên dîrokî ku ew ser 5 hezar salan re li ser pîyan mana ên weke Sûrê, birca belek a li cizîra bota û gelek deverên din wê, çawa wê xêv û ankû haffzaya civakî a civakê wê tûna bikin bin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov rûxandinên wan ên dawî ên li Cizîra bota, Sûrê,

Nisêbinê, Geverê, Silopî, Şirnaxê û gelek deverên din ên bajarên Kurdistan bi vê rengê û mantiqê wan werênê li ser ziman. Hewldana di bin avê de hiştina heskîfê ji mirov dikarê wê, di vê çerçoveyê de wê hilde li dest û wê fahmbikê. Di dewama wê de gelek deverên din ên dîrokî bêî ku ew derfet ji wan re were hiştin ku ew lêkolînên weke bi kolanzanî û ankû erkolojikî li wan werê kirin wê, bendavana wê li wan çêbikin û wê tûna bikin. Di çerçoveya gotina T. Ardogan de ku wê, dema ku "mirov, dema ku hêrişekê li şariştanîyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê" wê, çawa wê xêv û ankû hafîzaya wê ya civakî wê, tûna bikê wê, di wê çerçoveyê de wê ev hewldanên bi vî rengî wê werina pêşxistin.

Di dewama wê de wê, ev wê bibê ku wê, pêvajoya hêrişên xwe wê li hebûna şariştanîyên mesopotamî û Kurdistanî wê pêşbixin. Rêbazê bişavtinê û ankû asîmlekirinê weke bi gotinê zimanê Kurdî û ankû rewşên dîrokî wê çawa wê di zanîngehên xwe de wê di çerçoveyeka ji mejî, xêv û ankû hafîzaya hebûna civake Kurd wê werina dûrkin wê werina hildan li dest. Wê, di vê çerçoveyê de wê, hêri zêde wê dîroka herêmên Kurdistanê wê di bin navê mesopotamîya de wê werê hildan li dest ji aliyê kesên qaşo weke 'aqadamîsyen' ve. Lê wê bi îtinayeka ku wê çawa wê ji navê wê civake ku ew dîroka wê dîr wê werênina li ser ziman wê, hewl bidina ku wê binivîsênin û wê ew wê werênina li ser ziman. Di rengê nivîsandina di bin navê "aqadamîsyenîyê" de ku ew hatîya hanî li ser ziman wê, temenê wan pêvajoyên bişavtinê wê werê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, aqil, zanîin, zanîst û hwd wê, hemû afrînerîyên aqil mirov wê li dijî hebûna civakê wê, werina bi reng û awakirin û pêşxistin.

Di bin navê "aqadamîsyenîyê" de wê, çawa wê, pêvajoyên asîmîlasyonê û ankû weke T. Ardogan dihênê li ser ziman bi rengê ku "mirov, dema ku hêrişekê li şariştanîyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê" wê, di vê çerçoveyê de wê, şewayekî pêşketinê wê di bin reng û navê gotina "aqadamîsyenîyê" de wê li tirkîya û herêmê din ên ku ew rejimên din ên weke îran, îraq û sûrî li wan serdest a wê, werê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, rengê aqadamîsyenîyê wê, weke renegekî ku mirov wê bi zêdeyî nikaribê di çerçoveya rastîya aqadamîsyenîya rast de wê hilde li dest û wê herêbikê bê. Temenê gotina T. Ardogan a bi rengê ku "mirov, dema ku hêrişekê li şariştanîyekê bikê wê, ew hêriş ji ziman wê destpê bikê" wê, ev rengê pêşketina ûcûbe ê di bin navê gotina aqadamîsyenîyê de ku ew hatîya pêşxistin wê biafirênê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê temenê hemû pîrgirêkên rojhilat ên zimanî, çandî, civakî û pêvajoyên şer ên li hemberî hebûna şariştanîyan wê, ew rengê pêşketina bi navê "aqadamîsyenîyê" ku ew li herêmê hatîya pêşxistin wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev gotina "aqadamîsyenîyê" a li rejimê li welatên weke tirkîya, îran, sûrî, îraqê û hwd wê goristana şariştan û civakên dîrokî ên herêmê bin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, weke gotina aqadamîsyenîyê wê weke kujarekî wê li ser kursiyê dadgehê wê bide rûnandin û çendî ku di çerçoveya gûnehên wê de cezayan bidîyê de jî wê kê mîmênê ji wê re.

Temenê hêrişên li hebûna civakan ku wê li herêmê î ro li hebûna civakan wê bibin û wê di pêşaroyê de jî wê bibin wê dîsa wê, ev gotina aqadamîsyenîyê û rengê pêşketina wê û navaroka wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de mirov divê ku li ser navê mirovatîyê jî gelek aliyan ve wê gotina aqadamîsyenîyê bi hemû komkujîyên ku wê dana kirin û zihniyeta wê re wê, hilde li dest. Bêgûman li herêmê wê, rengê ola herêmê

a serdest û pêşketina wê jî wê, di destê wê gotina aqadamisyenîyê de wê, weke maskeyeka ku wê hemû pisîtîyên xwe yên bi zihniyetî wê di bin wê de wê veşêrê bê. Di vê çerçoveyê de ku mirov navaroka wê gotina aqadamisyenî a li herêmê ku ew di zanîngehên herêmê de hatîya pêşxistin wê fahm nekê wê pêvajoya hêriş, komkuji û jenosîdî ku ew li herêmê û dervî herêmê herêmê bi destê wê hatina pêxistin ku ew di bin navê olê de bin û ankû di bin navekî din de bin mirov wê wan baş fahm nekê.

Ku wê, rejima tirk wê pêvajoyên hêriş û komkujiyan bi salan wê li ser serê civake Kurd li bakûrê Kurdistanê wê bidina domandin û wê di roja me de wê ew wê bi herikênina li rojava û herêmên başûrê Kurdistanê ên weke bi hêrişên li ser serê qandil û şengalê jî wê, di temenê wê de wê, ev rewş wê hebin. Di serî de mirov, bo ku rastîya herêmê bi awayekî rast û baş fahmbikê, divê ku mirov bi mejiyê xwe û fahmkirina xwe derkeve dervî wê rengê hizirkirina bi gotina 'aqadamîsyenîya' li herêmê ku ew pêşketîya. Heta ku mirov wê, înkâr nekê û dernekeve dervî wê, ne wê karibê rastîya herêmê bi dîrok û civaketîya wê re wê rast bibînê û ne jî wê karibê bi ber pêşaroyê ve pêşketinaka rast û pak bide çêkirin. Her wusa di dewama wê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku mirov wê, ne jî karibê pêşketineka bi mirovatî bide çêkirin bê. Di serî de wê, zihniyeta ku ew bi vê gotina aqadamisyenîyê re ew, bi hatîya pêşxistin û pêşîya hemû pêşketina herêmê girtîya û hertimî pêşketina herêmê weke ku wê bi rûxandina li îraqê, li sûrî, li bajarên her çar aliyê Kurdistanê û gelek deverên din ên herêmê ku wê biheman rengî rûxandîya. Wê di dîrokê de jî wê, bi heman rengî rûxandîya.

Bêgûman wê, ev gotin û gelek gotinên din ên weke wê ên bingihîn ku ew di çerçoveya giştîya herêmê de wan hilde li dest mirov, divê ku bi rengê wan jî hilde li dest û wan fahmbikê. Heta ku ew nebê jî wê, ji xwe wê li herêmê wê, pêşketineka rast nebê. Wê hertimî jî wê, li herêmê wê xwûna mirov û mirovatîyê wê birijihê.

Afrîn û hêrişên rejima tirk ên li ser wê, mirov divê ku di dewama wê de li ser wê bisekinê. Afrîn herêmeka Kurdistanê a pîrr kevn û dîrokî ya. Heta roja me jî wê, bermehîyên wê yên ku ew ji demên hûrî û mîtannîyan mana wê, ji gelek lêkolînên 'erkolojîkî' hwd re wê bê temen. Afrîn wê, herêmeka Kurdistanê a ku ew dora wê çîyayî ya. Di nava Kurdan de jî wê, hertimî wê, di vegotin û çîrokên wan de wê bahse rêwîtiyên wan ên ji cizîra bota, nisêbînê û heta Afrîn û Qamişlo wê hertimî wê ji wan wê were bahs kirin. Di vê çerçoveyê de wê afrîn wê, weke herêmeka giring a dîrokî bê. Di aslê xwe de wê, weke ku wê çawa wê serêkahnîyê wê were qatkirin û wê qatek di nava sînorê tirkîya de wê were hiştin û wê ji wê re bê gotin 'ceylanpinar' û qata din wê di nava sînorê sûrî de wê were hiştin wê, bi heman rengê wê Afrîn wê were qatkirin. Ji herêma Xatayê û heta ku wê bigihijê Entabê wê, herêma wê ku ew dihê lêkolînkirin û dîroka wê were kolandin û derxistin li rohnîyê wê, were dîtin ku ew herêmên weke Entabê û hwd wê, weke herêmna ku ew di vê çerçoveyê de ew bi heman heman rengî hatina qatkirin bin.

Rayadarên tirk ew dema ku hêrişî Afrînê dikin ew di serî de ew dizanin ku ew rastîya dîrokî were derxistin li holê wê, ev rastî jî wê derkevina li holê. Ber vê yekê, di nava rojava û bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê tirkîya de hatîya hiştin wê, hêtên weke 'hêtên berlîné' wê çê bikin. Çendî ku hêtê berlîné' nekarîya ku almanan ji hevdû cuda bikê wê hêtê rejima tirk jî wê, nikaribê Kurdên rojavayê Kurdistanê û bakûrê Kurdistanê ji hevdû cuda bikê.

Li vir di serî de mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rewşa Kurdan li herêmê êdî weke rewşek rojhilat derdikeve li pêş. Pirsgirêka Kurd ku ew temenê wê bi di konfaranse lozanê de ew hat avêtin î ro li ser wê re mudahaleyên ku ew li rojhilat dihên kirin em şahidyê ji wan re dikin. Lê em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku rewşa Kurdan wê, weke rewşeka ku wê, êdî wê ti kesek nikaribê wê bê statû bide hiştin. Hêrişên rejima tirk ên ji xate ezaz û cerablûsê wê, di serî de wê, çawa wê pêşîya statûya civake Kurd wê bigirê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê, bahse hêriş, dagirkerî û politikayên wê binerê.

Rewşa herêmê ew hat dîtin ku ew, ji dema ku osmanîyan ve ku ew serdestbûn li herêmê, ti carî dawî li şer, pevçûn û komkujiyan li herêmê ne hatîya. Gelek xalkên herêmê ku heta vê demê bi hezaran salan hebûna xwe dana domandin wê, ji vê demê û pêde wê nikaribin hebûna xwe bidina domandin. Wê, werina ji dîrokê birin. Di vê çerçoveyê de dîroka anatolîa û mesopotamîya wê, weke dîrokeka ku wê, qirkirina xalkan jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê werê nivîsandin. Heta roja me wê, gelek xalk wê werina ji dîrokê birin. Hemû hêrişên ku ew di çerçoveya desthilatdariya metingerî de ku ew hatina pêşxistin î ro em piştî şerê DAÎŞê pêvajoyeka wê ya din şahidî wê dikin. Bêgûman DAÎŞ wê, weke rêxistineka kontra ku ew di bin maskeya olê de ku ew hatî avakirin û wê bi wê çawa wê di gihîştîya rojhilat de wê derbeyê li Kurdan bixê bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê, çawa wê li Afganîstan Talîban, li Filistanê hamas, li nîjarya boko-haram, li somalî el-şabab û hwd ku ew hatina avakirin wê, bi heman mantiqê wê li Kurdistanê wê DAÎŞê wê avabikin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê li rojhilat û Kurdistanê DAÎŞê weke projeya sedsalê a jenosîdkirina civakên herêmê jî wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku di vê dema ku hêzên Kurd ew, li Raqqeyê bo rizgarkirina wê şer dikin hanîna rojeve û pêşxistina hêrişên li ser Afrînê wê aliyekî wê yê bi vir ve girêdayî jî wê hebê. Wê çawa wê, oparasyona rizgarkirina Raqqeyê wê vala derxin wê, di wê çerçoveyê de bê. Di serî de mirov divê ku wê, di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekî din ve jî hêrişên li ser Afrînê mirov dikarê di dema pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li rojava ên li ezaz û cerablûsê de jî wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ew li gorî xwe hizir dikin ku wan, 'ezaz û cerablûs girtîya û pêşîya gihîştina li hevdû a kantona afrîn û kobanê girtina.' Lê di aslê xwe de di rastiyê de koban jî, ezaz û cerablûs jî û afrîn jî wê, herêmna Kurdistanê bin. Ev herêm wê weke herêmna rojavayê Kurdistanê bin. Di serî de mirov divê ku wê yekê wê, werênê li ser ziman. Hemû hêriş û dagirkeryên rejima tirk wê, çawa wê pêşîya pêşketina statûya Kurdan bigirê wê, di wê çerçoveyê de bê. Di dewama wê de mirov dikarê ji aliyekê pêvajoyên hêrişên rejima tirk ên li bajarên bakûrê Kurdistanê û wê dikirin em, pêvajoya hêrişên li ezaz, cerablûs û nûha jî li afrînê di dewama wê de wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, heta ku mantiqê rejima tirk ê ku wê, bi wê hemû parlamamên û ankû bijartîyên Kurd girtin û avêtina li zindanê û 'kayyum avêt li şaradariyên Kurd û rejima kayyumê li ser serê herêmê' di awa jî rengêkî 'rewşa awarta' de pêşxist ku mirov wê fahm nekê mirov wê, nikaribê pêvajoya hêrişên wê yên li ser afrînê jî baş fahmbikê. Di serî de divê ku mirov têkiliya hêrişên rejima tirk ên li ser Afrînê û pêşxistina rejima kayyuman li bakûrê Kurdistanê bi hevdû re dênê. Ber ku wê, di çerçoveya politikayên wê di

çerçoveya înkâr Kurd û dijminatîya wê ya li hebûna Kurd de wê bi hevdû ve wê girêdayî bin.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku hêrîşên li ser Afrînê wê, di serî de wê, weke deewama hêrîşên rejima ên ên li bajarên Kurdan ên weke li Cizîrabota, nisêbînê, geverê, silopîya, farqînê, Sûrê û hwd de wê bibê. Î ro hewldanên rûxandina Sûrê wê di vê çerçoveyê de bê. Wê çawa wê mejiyê civakî û hişmendîya wan ya herêmî ku ew hebûya wê bi rûxandinê û goçberkirinê wê ji holê rabiikin di wê çerçoveyê de Sûrê xira dikin, hêrîşî Afrînê dikin û her roj di çerçoveya oparasyonên qirkirina siyêsî de bi dehan Kurdistanîyan digirin û diavêjina li zindanan.

Hewldana hêrîşkirina li Afrînê û bi wê re gûharandina demografîya wê, mirov dikarê di rewşa xirakirin û rûxandina sûrê de wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Mantiq û zihniyet heman mantiq û zihniyet a. Wê çawa wê, mejiyê civakê ê dîrokî wê tûnabikin wê, di vê çerçoveyê de wê ew hêrîş wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, ew hêrîşên ku ew î ro dihên kirin wê, çawa wê, bi wan wê hebûna civakê wê tûnabikin di wê çerçoveyê de wan hêrîşan dikin. Hêrîşên rejima tirk ên li hebûna civake Kurd, bi çêkirina bendavan, rûxandina herêmên dîrokî ên weke heskîf û Sûrê, hêrîşên weke dagirkeriyê li herêmên weke Ezaz û cerablûs û li ser afrînê û bi oparasyonên wê yên leşkerî ên li hemû deverên bakûrê Kurdistanê dimeşênê re mirov, dikarê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê, rastîya wê fahmbikê. Her wusa li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku hêrîşên li ser Afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka hêrîşên rejima tirk ku mirov dikarê di dewama hêrîşên DAÎŞê ên ji Musilê û heta şengalê û kobanê ku wê kirina de jî wan, werênina li ser ziman. Î ro jî kobanê û heta raqqeyê xate berxwedana Kurdistanê ku ew li herêmê hatîya pêşxistin dîrok nivîsandîya. Her wusa em, divê ku vê yekê wê, werênina li ser ziman ku hêrîşî Afrînê bikin jî wê, ti encamê wê bi dest nexin. Di devreka weke kobanê de bi hemû hêza hêrîş kirin û encam bi dest nexistin. Vêca wê li herêmeka weke Afrînê ku ew hemû dora çîyane wê encamê bigirin.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Afrîn Kurdistan a. Dil û xamla Kurdistanê ya. Ji serdemên hûrî û mîtannîyan ve wê, Afrîn wê weke navendek jîyane civakî a Kurdistanî bê. Dîroka Afrînê ku mirov wê lêkolîn bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke dîrokeka herêmê a bi pir dîrokî bê. Î ro, ji herêmên Afrînê ên weke Marê û hwd, bineter û nivîsên bizmarî ên ku ew ji demên hûrî û mîtannîyan ku ew dihên dîtin wê, ew wê rastiyê wê zêdetirî wê piştrastbikin. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya jîyane civakî a li herêm wê pîrr zêde wê, bide dîyarkirin. Li kevîya ava-firatê wê Afrîn wê di deman de wê, weke herêmek teybet a Kurdistanî bê. Mînaq heta roja me jî ku Kurd, bahse afrînê dikin wê, ji herêmên Nisêbînê û li ser çîyayê sîpî re wê heta Afrîn û qamişlo wê bahse wê bi hevdû re wê bikin. Ber ku ev hersê herêm wê, weke herêma ku wê, hertimî wê, di vê çerçoveyê de wê, li wan rêwîti wê pîrr zêde wê bibin. Wê, weke çerçoveyeka welatî wê di sékoşeya afrîn, qamişlo û nisêbînê de wê jîyanek civakî û şariştanî a pîrr kevn wê hebê. Lê Afrîn weke herêmeka mazin mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Î ro gelek herêmên Antabê ku ew di nava sînorê tirkîya de ew hatina hiştin wê, herêmên Afrîna şêrîn bin. Wê, ew wê piştî ku ew rejim hatina vakirin wê, xat di nava jîyane van bajarên Kurdistanê de wê, were kişandin. Mînaq wê, di nava şûka serêkahnîyê de wê, xate trenê ku ew hatîya kişandin wê weke sînor wê were danîşandin û wê ew weke sînor wê were herêkirin. Wê bi wê re wê, weke ku wê li

serêkahniyê wê bibê wê çawa wê malbat wê ji hevdû wê werina qatkirin wê li afrînê û herêmên wê yên ku ew di bin navê Antebê de ku ew li vî aliyê sînor hatina hiştin jî wê wusa bê.

Afrîn wê, weke Herêma Çiyayê Kurmênc(ku weke çiyayê Kurda jî dihê bi navkirin) ku ew dihê bi navkirin wê, ji aliyê Çandiniyê ve ew gelek dewlemend e. Ev herêm, berî her tiştî, bi zeytûnên xwe gelek bi nav û deng e. Bi milyonan darên zeytûnan li vir hene û hema tu kûda binêrî her zeytûn xuyadikin. Darên zeytûnan, ku hatine rêzkirin, axa vê herêmê pir rind û xweşik xemilandine. Kurd ji zeytûnan zeytê derdixin û difiroşin, yan jî zeytûnan wisa difiroşin. Wekî din jî wê, ji aliyê çandiniyê ve wê gelek herêmek cûr bi cûr bê. Wê gelek tişt wê li wê werina çandin. Ji her aliyê ve wê, weke herêmek dewlemend bê. Heta roja me jî herêma afrînê bi dewlemendiyên xwe têra xwe dora xwe jî kirîya. Ber wê dewlemendiya wê bûya ku wê, hertimî wê, di her dimeê de wê mirov wê goç wê bikin.

Di roja me de hêrîşên rejima tirk ên li ser afrînê wê ji aliyekî ve wê çawa wê mirovan ji herêmê bide ravandin wê, bi wê armancê jî wê werina kirin. Bo ku ew demografiya wê bidina gûharandin wan hêrîşan bi wê armancê dikin. Afrîn wê, di nava mamikên Kurdan de wê hertimî wê xwediyê cihekî teybet bê. Wê, di vê herêmê de wê, li keviya firatê wê jîyane ku ew li wê heya wê, ew herêm wê, di nava wê de wê, weke navendek teybet bê. Hêrîşên ku ew î ro li herêmên Afrînê dihên kirin wê, weke hêrîşna namerdenê ên li hebûna civake Kurd bin.

Li herêmê ne tenê li bakûrê Kurdistanê wê li van herêman jî wê rejima tirk wê hertimî wê şerê tûnakirina Kurdan wê bi wan re wê bide. Di vê çerçoveyê de wê, ev bi dehan salane ku wê şerê tûnakirina civake Kurd li bakûrê Kurdistanê bi civake Kurd re meşandiya. Bi wê re jî wê, çawa wê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd wê bibê sêrf wê, zimanê civake Kurd wê qadaxabikê û pêvajoyên bişavtinê û ankû asimilasyonê wê li ser çand û jîyane wan wê bide meşandin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê re jî wê, pêvajoyên hêrîşên leşkerî û hwd wê di nava civake Kurd de wê bide pêşxistin. Heta roja me jî wê, ji destpêka komare tirk wê ew dawî li wan newê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di demên berê de jî wê gelek Kurdên ku ew ji sînor derbas dibûn û diçun ku ew malbatên xwe bibînin wê di bin navê 'qaçaxçitiyê' de wê werina qatilkirin. ..

Heta roja me wê, bi sadan Kurd wê, bi wê rengê werina qatilkirin. Weke tê zanîn Kurdistanî piştî ku sînor di nava bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de hat kişandin wê, gotina 'serxatê' wê bi aliyê bakûrê Kurdistanê û gotina 'binxatê' jî wê bo aliyê rojavayê Kurdistanê wê werênina li ser ziman. Gotina 'serxat' û 'binxatê' wê bixwe jî wê, dema ku mirov wê wateya wan ya di mejiyê Kurdan de wê lêkolîn bikê wê, ew bi wê re wê, rewşa qatkirina malbatên wan û jîyane wan wê were kifşkirin. Dema ku wê mirovek wê ji bakûrê wê bûhûrî rojava bûba wê bo wî bi heta gotin ku 'ew çû binxatê û xizmên xwe yên malbatê dîtin û hat.' Di vê çerçoveyê de wê, ew wê were hanîn li ser ziman. Rejima tirk û ya baasê a sûrî, çendî ku ji herdû aliyên ve sînor bi mayîn kirin jî lê wê, ew jî wê pêşiya çûyîna Kurdan wê nikaribê bigirê. Ber ku Kurdên wê aliyê û aliyê din jî wê, xizmên hevdû bin. Î ro jî mirov dikarê bo 'hêtê rejima tirk' ê ku wê di nava rojava û bakûrê de kişandiya jî wê dikarê wê werênê li ser ziman. Ew hêt wê, weke hêstê namerdî û bêbaxtiyê wê bibê malê dîrokê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Afrîn Kurdistan bixwe ya. Dil û şîrîniya Kurdistanê ya. Her hêrişê li Afrînê hemû Kurd û Kurdistanî wê li xwe û li rûmeta xwe dibînin. Hemû hêrişên ku ew li Afrînê û herêmên din ên rojava dihên kirin mirov, dikarê weke hêrişên li mirovatîyê ên bêbaxt wan werênê li ser ziman û şermazar bikê.

Li rewşa pîrsgirêka hizirkirina mejiyê Kurd Dema ku mirov li ser mejiyê Kurd bihizirê wê, weke aliyekî giring wê qatbûn, beşbûn, jî dîrokê û têgihiştina wê dûrbûn, bêfelsefêbûn û hwd wê, weke xosletên wê, xwe bidina dîyarkirin. Bêfelsefêbûn wê, temenê wê, li ser ne xwendina rastîya civake xwe bixwe bê. Di rastîyê de ku mirov dîroka Kurd ya civakî û ya aqil wê, li wê bihizirê wê, çerçoveyek berfireh wê, xwe bide dîyarkirin. Lê di roja me de wê, bi awayekî rast wê, xwendin û hildana li dest wê, pîrsgirêka herî mazin ê mejiyê Kurd ê ku ew dihizirê bê. Rejim û hêzên ku ew metingerîyê li ser serê civake Kurd pêşdixin û ankû pêşxistina wê, jî mejiyê Kurd ê ku ew dihizirê wê, zêdetir wê xwediyê fahmkirina maztir bê. Ew jî wê, li gorî xwe wê, çawa wê rastiyê berevajî bikê wê, bi wê armancê wê bixwênê. Pîrsgirêka rast û di cih de xwendinê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî din wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin.

Li vir di dewama wê de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku mirov bahse pîrsgirêkên mejiyê Kurd ê ku ew dihizirê bikê wê, bi gelek aliyên weke bi fahmkirina jî dîrokê, rast gihiştin û pêşxistina felsefeyê û hwd re wê, li ser pîrsgirêka rengê bi karhanîn û ankû bi karnehanîna zimanê wê civakê re girêdayî wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, Wê pîrsgirêkên civakî wê, xwe bidina dîyarkirin. mejiyekî giştî ku ew di çerçoveya giştîya civakê de bihizirê û rastî, pîrsgirêk û astengîyên wê yên di jîyanê de wan derxê têgihiştinê û werênê li ser ziman wê nebê. Di roja me de wê, ev pîrsgirêk wê, li ser rengê hizirkirina li ser rêxistin û ankû partîyan û çerçoveya wan re hizirkirina li civakê û li gorî wê qatkirina civakê wê xwe bide dîyarkirin. Î ro wê, pîrsgirêka herî mazin wê, ne rejimîn metinger ên li ser serê civake Kurd bê. Wê ev mejiyê Kurd ê dihizirê û bi hezar awa û rengê qatbûnên wê, li şûna wê, weke astengîyek herî mazin wê xwe bide dîyarkirin bê.

Em î ro çendî ku bahse "oto-asîmlesyonê" dikin. Em dikarin di heman rengê û mantiqê de bahse wî mejiyê Kurd ê dihizirê jî bikê. Ew jî wê, bi rengê hizirkirina xwe ya di roja me de wê, qatbûneka li ser rêxistinên sîyesî û hwd re ku ew hatîya pêşxistin wê, temenê wê qatbûnê di nava xwe de barî pêşarojê dikê. Di vê çerçoveyê de ew, kesên ku ew xwe weke "rewşenbîr" û ankû "nivîskar" wê, ne li gorî civakê lê wê li gorî hinek rêxistinên wê bihizirin bi nerin û wê werênina li ser ziman. Mejiyê rewşenberîya Kurd wê, ne di wê ast û sîyanê de bê ku ew karibê xwe bikê pozisyoneka li ser hemû sazî û rêxistinên Kurd ên sîyesî re. Dema ku rewşa wê ev bê wê, êdî wê, weke rewşeka wê ya ku ew pîr zêde ku ew di nava civakê de bi felsefîkî û hizirkirina xwe bileyizê jî wê tûnabê. Yan jî wê, di rewşek bêcîdîyet de wê bimênê. Li şûna ku wê, ew xwe bikişênina li rewşek cidî wê, li bendê bin ku ew werina hildan li cidîyetê. Ya ku wê, temenê cidîyeta mirov wê, biafirênê wê kirin, keseyet û ast û pîvane mirov a hizirkirinê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, jî wê, werênê li ser ziman ku wê, piştî bedirxanîyan wê, rewşenbîrîya Kurd wê, bimirê û wê ne rabê li ser pîyan. Di roja me de jî wê, ew ne rabûna wê ya li ser pîyan wê hebê. Wê, nikaribê pêşengîyekê bikê. Wê,

nikaribê di rewşeka rênîşan a bo civakê bê. Ber ku ew di mejiyê xwe de wê, bê pîvan, ziman û çanda civakî û felsefeya dîroka xwe wê bihizirê.

Wusa bihizirin ku kesekî ku ew ji xwe re dibêjê 'ez rewşenbîrîm' di nava civake Kurd de ku ew çendî binivîsênê jî wê, ji têgihiştin û felsefeya dîrokê, civakê, zimanê civakê û ahaqê wê yê civakî, civaknasî û derûnîya civakê wê dîr bê. Wê ne di çerçoveya hebûna civakê de wê, xwediyê keseyetîyêkê bê. Wê, ne di çerçoveya derûnîya civakî de wê, xwediyê derûnîyêkê bê. Wê di xwe de wê, hezar qatî bê. Wê, bi wê rewşa xwe jî wê, di xwe de wê xwe mazin bibînê. Wê ne mutavazî bê. Wê ne jidil û bidil bê. Wê di xwe de wê, xwediyê derûnîya metingerên civake xwe bê. Wê li gorî wan û 'weke wan' wê, bixwezê ku ew bihizirê, werênê li ser ziman û bi zimanê wan xwe bêne li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, xwediyê derûnîyêkê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bibêjê ku wê rewşenberîya ku wê, di rewşek têkçûyî de wê, di xwe de wê bigevizê û wê hatinûçûyînan wê bijî. Hatinûçûyînen mejiyê mirovê Kurd ê dihizirê wê, di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, di wê rewşê de bê ku ew çendî ku ew dihizirê wê, li şûna ku wê, pêşîya civakê wê vekê wê, zêdetirî wê astengîyan wê, biafirênê. Wê taqnan wê li pêşîya meşîna civakê wê bide çêkirin.

Ber çî wê mejiyê mirovê Kurd ê dihizirê wê, di vê rewşê de bê? Ber ku ew di xwe de ne xwediyê felsefe, armanc û taqîk stretejiyên civakî ên bi hizirkirinê bê. Ev jî wê ji aliyekî ve wê, bi xwezayî wê mejiyê mirovê Kurd ê ku ew weke 'rewşenbîr' û ankû 'nivîskar' ku ew dihizirê wê, bikê lingekî pêvajoya jenosîda li ser serê civake Kurd ku ew dihê meşandin. Çî dihizirê û bo çî wê dihizirê ew bixwe jî wê, nikaribê gotinê zêde li ser wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê, ji bi rêvebirinê û weke dîv li pay kesên din meşîne wê ji xwe re wê bikê kar. Ev jî wê, ji ber wê bê ku wê, nexwediyê keseyetîyêkê rewşenbîr bê. Wê di wê çerçoveyê de wê, ne xwediyê keseyetîyêkê rêxistinîrî bê. Wê ne xwediyê felsefeyek civakî bê. Wê, ne xwediyê aqilekî bi wê re ê civakî, dîrokî û keseyetî bê.

Di vê çerçoveyê de mirov, dema ku di roja me de pîrsgirêka Kurd û ankû pîrsgirêkên civake Kurd wan werênina li ser ziman em, divê ku vê keseyetîyêkê weke aliyekî wan pîrsgirêkan û afirandina wan jî wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, afirandina pîrsgirêkan wê bi dû awayan bê. Yek wê bi acizîya wî bê. Ber ku wê, nekaribê bibê bersivê û wê mejiyekî wê yê civakî ku ew xwe berpîrsîyar hîsbikê ku ew bibê bersiv jî wê tûnebê. Li vir di aslê xwe de mirov, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê, pêwîstî bi rast fahmkirina gotina nivîskariyê û rewşenbîrîyê û pîvanên wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov wê, di serî de wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov, divê hinekî jî li ser rewşa rojhilat, NATO û berê xwe dayîna wê ya li rojhilat û Kurdistanê jî wê, hildina li dest.

Di civîna NATO'yê a hefteya dawî a heyva gûlane 2017'an de bû wê, weke civîneka giring bê. Piştî ku hemû rexneyên Trump ên li wê, wê di vê civînê de wê, bi awayekî wê li gorî xwesteka wî wê were ji nûve bi erkkirin. Lê di vê civînê de wê, weke aliyekî giring ku wê derkeve li pêş wê, biryara tevlibûna wê ya li 'koalîsyona navnetewî a li dijî DAÎŞ'ê' bê. Ev jî wê, weke aliyekî din ku wê, bandûra wê li giştîya sîyeseta herêmê wê were kirin bê. Li herêmê piştî ku mudahaleya li Sûrî wê, weke aliyekî giring wê, gengêşîya di nava Rûsya û Amerîka de bê. Wê di alozî û şerê navxweyî ê Sûrîya de wê, ev bi zêdeyî wê mohra xwe wê li wê bide. Tirkîya bi zêdeyî wê, tenê rojeveka wê hebê.

Ew jî wê, ew bê ku Kurd nebina xwedyê ti statüyê bê. ber vê yekê wê, şerekî pîrr lewîfî û qirêj wê, li bakûrê Kurdistanê û rojava û li beşên din ên Kurdistanê wê li hemberî civake Kurd wê bide destpêkirin.

Li rojhilat wê, dema ku mirov bahse sîyeseta wê bikê wê, bêgûman wê, herêma Kurdan Kurdistan wê weke cihekî giring wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rewşê de pîrsgirêka Kurd û çareserkirina wê, wê hem wê weke aliyekî stretejîkî wê xwe bide dîyarkirin û hem jî wê, weke rojeveka gûncew wê xwe bide dîyarkirin.

Biryara NATO a tevî koalîsyona li dijî DAÎŞê bûyîn jî wê, encamên wê yên giring ên sîyesî wê li herêmê wê hebin. Di serî de wê, li dijî îtîfaqe rûsya-Çîn-Îranê jî wê, weke rewşekê wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rewşê de wê, weke aliyekî giring wê, ev jî wê, were ditin ku ev rejimên herêmê ên weke Îran, Sûrî, Îraq û di dawîya dawî de Tirkîya ku wê, rastî mudahaleyê wê werin temenê mudaheleya li wan wê, di destpêkêa sadsale 20an wê, ji aliyê Îngîlis û firansizan ve wê, were çêkirin. Di dema ku wê, konfaransa lozanê wê were li darxistin wê Sûrîya roja me wê bin metingerîya firansizan de bê. Wê iraqe roja me jî wê, di bin metingerîya firansizan de bê. Wê ev konferans jî wê, li gorî politika û xwestekên van herdû hêzan wê li herêmê bi dizaynkirina wê re wê, were bi encam kirin.

Statûya ku wan li herêmê pêşxist û bi wê Sûrî û Îraq avakirin û di nava îran, sûrî, îraq û Tirkîya de Kurdistan beşkirin wê, li ser wê re wê jî wê demê û heta roja me jî wê, temenê mudahaleyên li herêmê ku wê li ser wê re wê pêşbixin bê. Î ro jî wê, Îraq û Sûrî mudahele li wan hatîya kirin. Îran mudahele î ro dihê axiftin. Wê di heman rewşê de wê, tirkîya wê hebê. Tirkîya bixwezê û nexwezê jî wê bikeve wê rewşê de. Ji aliyekî din ve jî ew, çend xwe weke aligirê rojava û ankû ewropa bide nîşandin jî wê, xwe jî wê mudaheleyê xilas nekê. Ku ev mudahele bixwûn bê û ankû bêxwûn bê.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşek nû wê li herêmê wê derkeve li holê. Rejimên ku ew Kurdistan di nava wan de hatîya beşkirin ew, ne di demên xwe yên bûhûrî de xwedyê wê qûdretê bûna ku ew bixwe wê pîrsgirêkê di çerçoveyek mirovane de wê çareser bikin û ne jî di roja me de xwedyê wê qûdret û rûmetê na. Ya ku hêzên rojava û heta Amerika û Rûsya jî wê dibîne ev a. Ev jî wê, ji aliyekî din ve jî wê, temenê hemû mudahaleyên ku wê li ser wan re wê li rojhilat wê were kirin bê. Aqilekê ku wê pîrsgirêka ku xwe wê heta sedsale 21'ê û sale 2017an û wê bixwezê ku ew jî wir bide domandî bi ber pêşarajê ve wê, ne aqilekî bi aqil û rast bê. Wê, di aslê xwe de wê, ne aqilekê ku wê, ders û fêr ji dîroka herêmê bixwe jî derxîstiya bê. Çend ku wê, bi xwe re wê bahse zanebûnê û 'pêşketinê' wê bikê jî wê, rewş wê, ne wusa bê. Îran wê, bi hildana çek û teknolojiyê wê ên wê yên ji Rûsya û Çînê wê, ew wê bi wan ve wê girêdayî bê. Tirkîya bi Amerika û welatên ewropî ve. Rejimên din ên li herêmê jî wê, bi vê rengê wê di heman rewşê de bin.

Li rojhilat wê, ev rewş wê, hertimî wê, temenê mudaheleyan wê çêbikê. Gotina pêşiyên Kurd heya, Wan hertimî dihanî li ser ziman ku "xwe bike rewşek wusa de ku tu herimî destê xwe biavêjê de." Em dikarin vê gotin wê, bi vê rengê tercûma û ankû şîrove bikin ku 'li herêmê rejimna wusa bi wê zihnîyetê bidîna avakirin ku ew hertimî temenê mudahaleyê jî wê re biafirênê. Ya ku î ro em, şahidiya wê dikin jî wê, ev bê. Î ran jî û Tirkîya jî di aslê xwe de wê, bi rengê aqilê xwe û sîyeseta ku ew dikin wê, ne jî rojhilat tevbigerihin. Wê, weke rejimna metînger a li ser serê rojhilat wê, tevbigerihin.

Bi mantiqê metingerîyê hem nêzîkî xalkê xwe û hem jî xalkên din ên li herêmê bûna. Ev jî wê, di temenê hemû têkçûnên wan ên demên bûrî, î ro û di demên pêşde jî bê.

Li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, î ro wê li rojhilat wê, sîyeseta ku ew dihê meşandin wê, ber ku wê ji aliyê dîrok û civakîyê ve wê, temenê wê nebê wê, hertimî wê rasti mudahaleyan wê werê. Ya ku wê li pêşîya demokratîkbûyîna wê jî bê wê, ev bê. Ber vê yekê wê rewşê mirov dikarê wê ji gelek aliyên ve wê, hilde li dest.

Ji aliyekî din ve jî a NATO ya bi biryara tevlibûyîna wê ya li koalîsyona li dijî DAÎŞê ve û bi wê re bi rewşa wê ya berê xwe dayîna li rojhilat re jî mirov wê, divê ku wê hilde li dest. Di aslê xwe de wê, di awayekî fîliyetê de wê, piştî xûrixîna *yekîtiya sovyet* wê, bi awayekî aktiv wê bi mudahaleya li îraqê re wê, ev pêvajoyê wê, bê dayîn destpêkirin. Berî wê, di dema yekîtiya sovyet de wê, mudahaleyên li Sûrî û cûdakirina Libnanê jî wê û weke welatekê denezendina wê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, hinek rewşên ku mirov wan bi wê ve girêdayî hilde li dest bê. Lê li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser zimann ku wê, mudahaleya li Sûrî wê, ji dema bav Esad ve wê, bidomê. Di dema kur Esad û ankû beşar Esad ve wê, ev rewş wê, werê hildan li pozîsyonekê din.

Di aslê xwe de wê, ya ku wê, pêvajoya mudahaleya li Sûrî wê zêdetir wê bixwûn bikê wê, rewşa bêstatû hiştina Kurdan bê. Di konferansa Lozanê de qatkirina Kurdistanê di nava îran, sûrî, îraqê û tirkîyê de wê, ji aliyekî din ve wê, weke amedekirina temenê mudahaleyên roja me ku ew li Sûrî û ankû rojhilat dihên kirin jî bê. Ya ku wê, ev her çar rejim wê bi carekê wê fahmnekirina jî wê, ev bê.

Lê di aslê xwe de wê rewşa Kurdan wê, weke rewşa xalkekî rohilatî wê, hertimî wê bi herêmên wan ve wê, di awayekî stretejîkî de bê. Di dema Lîdyayîyan de jî wê, ev yek wê werê ditin û hêrişên lîdyayîyan ku wê, heta pêvajoya şerê ber çemê sor û ankû heyls'ê ku wê werê kirin bi Medîyayîyan re wê, xwe bide dîyarkirin. Piştî wan re wê, rewşa Îskender ku Kurd wî weke *îskenderê Zûrqerneyn* binav dikin wê, di heman şewayê de wê, bidomê. Rengê mudahaleya dagirkerî a îskender wê piştî bi roma, hêrişên bîzansîyan û piştî bi osmanîyan û di roja me de jî wê, rengê sîyeseta amerîka-rûsya ku ew di awayekî bi hevdu re di pêşbazîyê de wê li herêmê dikin de wê, xwe bide domandin.

Li rojhilat wê, herêmên Kurdan wê, çendî ku wê, ji aliyê van her çar rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin û ardnîgarîya ku ew li ser wê, serdest in wê giring û stretejîkî bê, wê, bi heman rengî wê, bo giştîya herêmê bixwe jî wê, xwediyê heman giringîyê bê. Î ro wê, hinek lêkolînan û şîrovevan wê, tenê ji aliyê dewlemendîyên serardî û binardî û hwd ve wê, şîrovebikin. Lê ev wê tenê wê, ji rewşa bi armanca xwe serdestkirina li herêmê wê, tenê ji sadî 10an wê, werênê li ser ziman. Wê, ev rewşa bi navê bi armanca bidestxistina dewlemendîyên herêmê wê, tenê wê aliyekî piçûk wê bi xwe re wê, werênê li ser ziman. Ji wê zêdetir wê, aliyekî din ê stretejîkî wê, bo sîyeseta serwerîyê a li giştîya `Asya mazin` wê giringîya wê hebê. Di aslê xwe de wê, hê di dema hîtîtan de wê, ew wê, Kurdistanê wê, weke derîyê tebûna li Asya mazin wê şîrovebikin û wê, bi vê rengê wê di rengê hêrişên îran û rejima tirk ên li hemberî civake Kurd de wê, pêvajoyîna hêrişên bi hovî û xadar wê li herêmê wê li dijî desthilatdarîyên Kurd ên demî ên hûrî û mîtanîyan wê li darbixin. Hêrişên rejima tirk

ên li dijî rojava û bakûrê Kurdistanê wê hinekî jî mirov dikarê di wê rengê de wê bixwênê.

Di dewama wê de mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, Kurdistaneka ku ew bi giştî li ser axa xwe hemû serdest a wê, karibê wê, weke ku wê di serdemên berê de jî wê, were ditin wê li hemû herêmê û hewirdora wê karibê temenê serdestiyê biafirênê. Her wusa di nava çar rejimên metinger ên li herêmê ku ew hatina avakirin û qatkirina Kurdistanê di nava wan de wê, ji aliyekî ve wê, dema ku ew şerê berhevkirina wê, were pêşxistin de wê, di vê çerçoveyê de wê, encamên dîrokî wê, bi xwe re wê derxê li holê. Ya ku em î ro hem bi tekoşîna maf û azadiyê a civake Kurd re û hem jî bi siyasetên ku ew li ser wê re û rewşa civake Kurd û hebûna Kurdistanê re dihên pêşxistin de mirov wê yekê wê, dibînin. Di vê çerçoveyê de mirov di dewama wê de wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê, hin hêzên li rojhilatî wê, dihizirin û di bêjin ku rêveberîya li anatolia li wê bi tenê nayê hiştin wilqasî giring a ewê, nûha dikin ku ew bi heman mantiqê nêzî Kurdistanê û mudahaleyên li ser pîrsgirêka Kurd re ku emê ji nûha pêde zêdetirî bibînin û bibina şahidê wan wê, di vê mantiqê de wê, werina pêşxistin. Bêgûman wê, pîrsgirêka Kurd wê, di çerçoveya giştîya herêmê de wê, were çareserkirin. Heta ku ew were çareserkirin wê, bi wê re wê, çawa wê, ji hevdû felîşendin û ji nûva dîzaynkirina rewşa rejimên herêmê û siyaseta wan û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi hevdû re wê di ahengekê de wê, xwe bide dîyarkirin bê.

Li vir wê, em dibînin ku wê Kurdistan wê, were çareserkirin. Ku pîrsgirêka Kurd piştî şerê cihanê ê duym rejimên herêmê ên weke îran û tirkiya bi rejimên din ên ku ew weke sûrî û îraqê ku ew nû hatina avakirin ku ew hatiba çareserkirin wê, temenê mudahaleyên roja me ku wê li herêmê li ser pîrsgirêka Kurd re wê were kirin û bi wê re mudaheleyên ku wê li ser pîrsgirêka Kurd re wê li rejimên weke îran û tirkiya wê bihata kirin wê temenê wê hatiba ji holê rakirin. Lê aqilê wan wilqasî ne mazin dît û wusa na xabitî. Di dewama wê de wê, mejiyê Kurd ku ew li ser beş û rêxistinên Kurd û Kurdistanê re hatîya qatkirin û li ser hinek kesên ku ew weke nivîskar bi wê dihizirin re wê, ew qatkirina civakî wê, weke temenê wê tafisandinê wê, ji aliyekî din ve wê, were bikarhanîn. Ev mejiyê qatbûyî ê Kurd wê, zirera wê, hertimî wê zêdetirî wê li wê hebê. Ber ku wê ev mejî wê, ne xwediyê felsefeyeka xwe ya bingihîn a ku ew xwe li ser wê re pêşbixê û di çerçoveyeka yekîtiya civakî, dîrokî, felsefîkî ahlaqî û hwd bihzirê de ya wê, êdî wê, di rewşa hizirkirina xwe wê, bi awayekî xwezayî wê, li ser rêxistinên siyêsî re bê û ankû rewşên din ên ku wê rejimên herêmê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, li gorî wan wê, ew mejî wê xabata qatkirin û domandina wê qatkirna civakî wê bo wan û li ser navê bi awayekî xwezayî wê bileyizê. Pîrsgirêka fahmkirina rewşenbîriya Kurd wê, di serî de wê, fahmkirina hebûna civake Kurd a bi awayekî rast bê. Di dewama wê de wê, bi awayekî rast li gorî hizirkirin bê. Wê mejiyê rewşenbîriya Kurd, ew bêfelsetîya wê, hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê, di temenê wê, biqat û piç bi piç hizirkirina wê bê. Ber vê yekê wan, li şûna ku wê ew wê bikin wê, rêya tafisandinê di çerçoveya hinek nîjadperestîtiya li wan bixwe jî hatîya îxracîrî wê hêrîşê tînakirinê wê li hebûna civake Kurd wê bixin. Di roja me de wê, ev hêrîş wê, di asta herî jor de wê xwe bidîna domandin.

Rejimên herêmê heta vê demê bi ne çareserkirna pîrsgirêka Kurd re hanîna demê wê, temenê mudahaleyê li wan jî bê. Ber vê yekê wê, dema ku bahse tirkiya dikin û dihê

gotin ku 'ew hêzên rojavayî dibêjin ku tirkîya di rewşa mudaheleyek mihtemel de dixwezê ku ew helwesta xwe safî û zelal bide nîşandin jî wê, di zane min de wê, tirkîya bi helwesta wê re wê, heta deverekê wê di vê rewşa politikaya bi navê mudaheleya li rojhilat de wê, xwediyê rewşê bê. Lê rewşa giring de wê, ti carî wê, êdî wê, nebê. Weke berê ew rewşa wê ya weke bi navê 'wûcana wê ya stretejikî' wê, bi rewşa hebûna beşa Kurdistanê a di nava sînorê de wê hebê. Ber vê yekê di rewşek mihtemel çareserkirina pirsgirêka Kurd de wê, ew rewşa tirkîya jî wê nebê. Wê rewşa anatolia jî wê, bi vê rengê wê, zêde wê bandûra wê li ser wê nebê.

Li herêmê wê, rewşa bilindbûna rewşa Kurdistanê û bi wê re çareserkirina pirsgirêka Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi stretejiyeka li demê belavkirî ew, di çerçoveya mudaheleyên li herêmê ku ew dihên kirin de ew dihê pêşxistin. Ya ku mirov wê, nûha dibîne jî ev bixwe ya. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdistanê, her çendî ku wê, weke denezendina serxwebûnê bi başûrê Kurdistanê ve bi sînor dihê nîqaşkirin jî lê di aslê xwe de ku mirov di çerçoveya vê pêvajoya mudaheleyê de li wê dinerê mirov, wê bi awayekî vekirî kifşdikê ku wê, ev bo giştîya Kurdistanî, yanî her çar qatên Kurdistanê ên rojhilatê Kurdistanê jî, rojavayê Kurdistanê jî, bakûrê Kurdistanê û başûrê Kurdistanê wê di heman awayê de wê bûhûrîner bê. Ber ku hêzên ku ew li herêmê sîyeseta ya bi rengê mudahaleya li herêmê ku wan temenê wê di şerê cihanê ê yekemên de avêt wê, di vê çerçoveyê de wê, çerçoveyeka giştî de wê, temenê wê mudaheleyê li giştîya rojhilat wê pêşbixin. ..

Di vê çerçoveyê de wê, ne li ser tirkîya re lê li ser Kurdîstana serbixwe re wê, mudahaleya dîrokê ku wê, têkçûneka ji ya dema îskender ne kêmtir wê, bi hêzên aqamanîşî wê bide jîyankirin temenê wê, bi vê rengê li ser qatkirina Kurdistanê re hatîya avêtin. Mantiqê qatkirina Kurdistanê wê, weke mantiqê, di rengê weke ku rewşa îskender a bi hêrişên li rojhilat ew hatîya barkirin li rewşek stretejikî û ew bi wê rengê di çerçoveya wê de Kurdistan hat qatkirin û nûha jî li ser wê re şer û sîyeseta wê stretejiyê li herêmê li ser mudahaleyên ku ew bi wê li herêmê dihên kirin re ew dihê pêşxistin.

Ya ku ew, heta roja me ji aliyê hêzên herêmê ve ew baş ne hatîya fahmkirin ev a. Hê jî ew baş ne hatîya fahmkirin. Di çerçoveya mantiqek nîjadperestî de wê, ti carî wê, rewşa vê sîyesetê wê mirov wê nikaribê rast bixwênê. Ya ku ew weke xefkekê li herêmê hatîya pêşxistin jî li ser zêhnê re wê ev bê.

Di aslê xwe de wê, rejimên herêmê ên weke tirkîya, îran, sûrî û îraqê wê, biawayekî vekirî wê ew li dora lozanê û mantiqê wê wê bînd gihandin li hevdu û wê, ew bînd xistina parastina wê de. Her çendî ku wan rejimên herêmê şerê tafisandina Kurdan bi wan re didan, di aslê xwe de wan şerê tûnakirina xwe jî bi wê re dida. Ya ku ew nûha dihê ditin jî wê, ew bê. Nûha jî weke ku wê, li tirkîya dihê ditin ku ew bi rewşa pêşxistina rêveberîya kesî weke 'pergale serokwezîrtiyê' û bi wê re pêvajoya hêrişên rejîma tirk ên li hebûna civake Kurd wê, tenê wê xîmetî vê stretejiyê wê bikê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rengê sîyesetê wê, pêşîya pêşketin û bilindbûna Kurdan wê nebê. Weke ku heta roja me negirtîya wê di roja me de jî wê, negirê. Wê zêdetirî wê, ji Kurdan re wê, bibê peyxam ku ew li xwe şîyarbibin û werina xwe û li hemberî wan rejimên ku ew destê wan di xwûna Kurdan de sor bûya şerbikin û xwe ji wan xilasbikin. Pêvajoyên wan ên hêrişî ên li hebûna civake Kurd wê, tenê wê temenê ji hevdu dûrketinê wê xorttirtir bikê. Ji wê pê de wê, ti fêdeya wê li ti tiştî nebê.

Mîrov nikarê vê sîyesetê weke Kurdan berê bi nav dikir' weke sîyeseta koran' jî wê, werênê li ser ziman. Ev sîyeseta ku ew dikin wê ji sîyeseta koran jî wê, xirabtir û bêçav bê.

Pêvajoya mudaheleya li Sûrî ku ew amerika rojava pêşxist wan, hizir dikir ku wê, Rûsya wê li dijî wê, helwestek mihtemel wê bi vê rengê wê bide nîşandin. Pêvajoya rûxandina Sûrîya weke ku wan di vê çerçoveyê de hizir kir pêşxist. Di dewama wê de jî wê, nûha wê li ser wê re wê, temenê mudaheleya sererastkirinê dihê pêşxistin. Ev pêvajoya Sûrîya wê, bi awayekî yek kêr û ankû yek zêde wê, li herêmên din jî wê, werê pêşxistin. Di dewama wê de wê, reng û şewayên wê yên din jî wê, were pêşxistin. Ji nûha de ku mirov wê pêşbibinê, hewce nakê ku mirov zêde xwediyê aqilekî mazin bê.

Rewşa hemû dewletçikên piçûk ên araban jî wê di nav de wê hemû rewşên rejimên herêmî wê di nava wê pêvajoya mudahaleyê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa îran û tirkîya di nav de wê, ew hebê. Di vê çerçoveyê de wê, sîyeseta mudaheleyên li Sûrî û ankû li rojhilat wê her çendî ku wê, weke şerê sîyesî ê nava rûsya û amerika de wê di awayekî de wê xwe bide dîyarkirin jî lê wê, di aslê xwe de wê, di awayekî pêşdîtî de wê, ev herdû alî jî wê, di rewşa sîyeseta li herêmê de wê, bi levkirin û beşkirin û li deverna weke bi awayekî şerkirina bi hevdû re û ankû li ser wê rewşa şerkirina bi hevdû re levkirinê û hwd re wê, pêvajoyê wê bidomênin. Ev jî wê, temenê wê bê ku wê, hem wê temenê parastina wan a rewşa xwe û pêşxistina wê bê û hem jî wê, bi wê re wê bi hevdû re wê di ahengekê de wê, temenê mudahaleyê wê li herêmê wê gav bi gav wê, were pêşxistin û domandin.

Li rojhilat wê, weke ku mirov wê bi nivîsan dibînê her hêz wê li gorî xwe û dîtina xwe wê dihênê li ser ziman. Herkesek ji aliyê xwe ve wê, bi rengên leyistikên sîyesî û zêhnî ên servekirî û sergirtî û hwd re wê, ji aliyê xwe ve wê, bikin û bixwezin ku wê rewşa xwe biparêzên. Wê, di vê çerçoveyê de wê, weke di nava pêvajoya şerekî sîyesî de bin. Ev jî wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekî ku ew hatîya dizaynkirin bê. Wê, rewşa van rejimên herêmê û sîyeseta wan wê, weke ku ew di rengê hevdû de wê dikin wê ji rewşa 'simîth' ê di filmê 'Matrix' wê ne bûhûrê û wê derbas nebê. Ji xwe wan xwe bi sîyeseta ku ew dikin re kirina wê rewşê û rengê de. Di vê çerçoveyê de wê, kî bibê "neo"yê nû ê weke xilasker jî ew jî wê, di vê rewşa pêvajoyê û sîyesetkirina wê de wê, bi awayekî rol dayina li hevdû û di wê de bi leyistinê re ew dihê dîtî û kifşkirin.

Pêvajoya mudahaleyê li Sûrî, şerkirina li wê, pêşxistina DAÎŞê û dawî li wê hanîna wê, li ser wê re pêvajoyên mudahaleyê ku ew hatina pêşxistin û dihên pêşxistin û hwd wê, hemû wê, di vê çerçoveyê de wê di reng û awayekê de wê, dîmenekî wê, bidemê me. Pêvajoya nûha ku NATO bixwê jî ew, weke ku ew tevî 'koalîsyona li dijî DAÎŞê' bû wê, weke ku wê pêvajoya pêşî a şerê li rojhilat ku ew di çerçoveya Sûrî de hat meşandin ku ew weke ku ew hatîya hanîn li ber dawîyê. Pêvajoya xilaskirina Raqqeyê wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke renegekî sîyesî wê, bide dîyarkirin. Di dema ronansê de wê, di pêvajoya destpêkê a pêşketina kapitalîzmê de wê, weyna welatkên di zikhev de ên weke Canova, floransa û venedîkê ku wê çibûya wê, di roja me de wê, di çerçoveya vê sîyeseta li rojhilat de wê rewşa Raqqeyê wê, di heman awayê de wê, xwediyê rewş û awayekê bê. Rewşa Raqqeyê, mirov nikarê wê tenê wê weke rewşeka bi parastina yekparatîya Sûrî re wê werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de mirov wê, nikaribê wê, tenê wê, weke bi derbeyeka mazin li DAÎŞê xistinê jî wê,

werênê li ser ziman. Wê Di çerçoveya hemû Azmûnên Kurd û tekoşîna Kurd û her wusa ên hêzên nav netewî ên weke li Afganîstanê, welatên din ên afrîqa rojhilat û hwd wê, di wê çerçoveyê de wê wergerihina li stretejiyekê. Yên ku weke rejîma tirk û îranê ku ew ten bi armanca bêstatûya Kurd re mijul dibûn û mejiyê xwe dixabitandin û bi wê re her roj li nava îraqê wê bombayan wê bidina taqandin wê temenê wê, sîyesetê jî wê, ji aliyekî din ve wê, bidina pêşxistin.

Di aslê xwe de wê, ev rewşa li Îraqê wê ji aliyekî din ve wê, di temenê rewşa li Sûrî de bê. Lê li vir wê, çendî ku wê weke ku wê, bi rûxandina Sûrî re wê, heman rewşê wê, werê li berçav wê, ew dîmenê ku ew dihê li berçav wê tenê weke dîmenekî xapînok bê. Mîrov divê ku wê, derkeve dervî wî dîmenî û karibê rewşa sîyesî bixwênê. Birêz Ocalan xistin û bi darvekirina Saddam şiband Luîs'ê 16' min ê li firansa. Di zane min de wê, pêvajoya piştî rewşa şoreşa firansa çî bû wê, ji vê aliyê rojhilat û mudahaleyên li wê ve jî mirov, dikarê wê bi nerînekê wê hilde li dest û wê fahmbikê. Wê, ev jî wê, hinek nerîn, ditin û têgihên balkêş wê bide dîyarkirin di çerçoveya fahmkirina rewşê de.

Li vir mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di dewama wê de wê, rewşa Kurdistanê wê, ku mirov ji kîjan aliyê ve wê, lê binerê wê bi wê re wê, were ditin ku wê derkeve li pêş. Li herêmê hêzên weke Rûsya û Amarika jî wê dibînin û fahm dikin ku li herêmê meşandina sîyesetê û di wê de piştî dayîmna gelekî weke gelê Kurd ku ew di hemû pêvajoyên sîyeseta herêmê ên demên bûhûrî de wê, xwedi weyn û rol bê wê, zêdetirî wê temenekî wê, werênê. Rûsya heta roja me jî wê, bi kevneşopîyên ku em dikarin weke bermehiyên Kurdên Şadadî li herêmê mana wan ji xwe re dikê bingeh bi çand abawerîya mesihîyê a di çerçoveya xwe pêşxistîya re û ew li ser wê re dijî. Ev rewş wê li herêmê wê bo pirranîya hêzên ku ew sîyesetê dikin wê bûhûrîner bê. Di dewama wê de wê, stretejiya Kurdistanê wê, weke stretejiyeka nû a bi hezar salan bê. Di dewama wê de wê, ev streteji wê, weke stretejiyeka ku mirov wê, dikarê bibêjê ku wê pêşaroja wê hebê bê. Ya ku ew nûha dihê pêşxistin jî ev a. Ev jî bi wê re ew dihê ditin ku wê, çerçoveya Kurdistan û stretejiya wê de mirov, divê ku wê li giştîya Kurdistanê li her çar qatên wê bihizirê. Ev jî wê, di destpêkê de wê, weke mudaheleyeka giştî a li herêmê û li rejimên herêmê bê.

Di rewşa sîyeseta herêmê de wê, Kurd wê, weke ku wê, bi rizgarkirina Raqqeyê re wê temenê wê diavêjin. Di vê çerçoveyê de ku mirov çawa û ji kîjan aliyê ve wê, li wê binerê û wê hilde li dest jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di awayekî de wê, xwe bide dîyarkirin. Rewşa rizgarkirina Raqqeyê wê biqasî rewşa ku ew weke sembolekê hat girtin û bi darvekirin a Saddam wê giring û dîrokî bê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê hilde li dest. Di rewşa rojava de jî wê, ev jî wê, were ditin ku wê weke şoreşeka dema Sûmer ku ew di dema xwe de ew li herêmê bû wê, bi heman rengî wê weynea wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, hemû hêrîşên ku rejimên herêmê ên weke rejîma tirk û îranê û hwd ku ew li Kurdan dikin wê, weke hêrîşên ku ew li xwe bixwe dikin jî bin. Di vê çerçoveyê de wê, weke hêrîşên ku ew wê dawîya wan wê li herêmê wê bi zihniyeta wan re wê werênê bê.

Lê ku mirov ji kîjan aliyê ve jî wê, binerê mirov, dikarê wê bibêjê ku wê pêşaroja xalkên herêmê wê hebê. Lê wê pêşaroja rejimên ku ew î ro li rojhilat serdest in û destê wan di xwûna gelên herêmê de sor bûya wê nebê. Ew jî ji xwe î ro ew şer û tekoşîna wê hebûna xwe bi pêşaroja xalkên herêmê re didin. Ya ku mirov wê, di serî de wê, kifşbikê wê, ev bê. Di dewama wê de mirov divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li

herêmê wê, weke ku me bi rewşa îraqê re wê, weke pêvajoyek nû dît em, di di dewama wê de wê, bi Sûrî û pêvajoyên piştê wê jî divê ku wê, werênina li ser ziman wê heman rewş wê were ditin. Rewşa ne çareserkirina pirsgerêka krud wê, ji nûha û pêde wê fatûraya wê, ji rejimên herêmê re wê, zêdetirî wê derkeve. Ev jî ew weke pêvajoyekê di rêya xwe de di meşê.

Rewşa bakûrê Kurdistanê, rojava û weke hêzek herêmi herêkirina Kurdan.

Di destpêka wê de mirov divê ku mirov li ser gotinên weke 'xwesorî' û 'serxwebûnê' ku ew li ser wan re civake Kurd mejiyê wê hatîya qatkirin jî li wan bihizirê. Ev gotin wê, weke ku ew li ser rêxistinên re weke "vajî hevdû" ku ew dihênina li ser ziman wê, bi rastî wê wusa vajî hevdû bê? Di rastîyê de wê, ev nîqaş wê, ji aliyekê ve wê, di temenê wê de wê ne fahmkirineka bi rastîya civakê re wê hebê. Dema ku mirov ji rastiya civakê bi navê civakê dîrket û ew hanî li ser ziman wê, hingî ev xwe bi wê rengê wê bidina dîyarkirin. Rejimên herêmê wê, li ser wan ne fahmkirinên rêxistinên Kurd re jî wê, li nava wan bileyizin û heta ku wê, 'paxtaka dij-Kurd' wê ji di nava Kurdan de wê bi destê Kurdan wê li dijî Kurdan wê bikin ku wê pêşbixin. Ber vê yekê berî ku mirov li vir were li ser rewşa rojava û fahmkirina wê, em van gotinan jî hinekî li ser wan bisekin in û wan fahmbikin.

.Xwesorî û serxwebûn, du têgînên ku mirov li ser têgîna azadiyê re wan b hevdû re di ahengekê de bi rewşa jîyane civakê re mirov, dikarê wan fahmbikê.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê wê têgîna 'xwesorîyê' û ya 'serxwebûnê' wê, weke dû têgîn û felsefeyên bi wan şirove li ser Kurdistanê dihên pêşxistin. Ev herdû gotin wê, çawa wê têkiliyek wan wê bi hevdû re wê hebê? Di destpêkê de divê ku mirov ji vê pirsê destpê bikê û wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, weke aliyekî giring wê, ev wê, were fahmkirin. Di rewşa têgîna xwesorîyê de wê, di gelek şiroveyên ku ew dihên pêşxistin de wê, weke "vejî serxwebûnê" jî wê, were şirovekirin. Tabî wê, ev wê bi wê ve girêdayî bê ku mirov ji kûve binerê bê. Dema ku mirov, ji nerîneka vajî hevdû a dijber de binerê wê, bi wê re wê, werênina li ser ziman. Lê ku mirov di çerçoveyeka hevdû temem dikê de wê, li wan binerê wê, hingî wê, ev wê, bi wê rengê wê were fahmkirin.

Dema ku wê, rewşa medîya jî wê weke desthilatdariyeka Kurdistanî ku ew berî zayîna îsa li dora sedsale 6' min avabûya wê gotinên weke 'federasyonê' û hwd wê, bo wê werina hanîn li ser ziman. Di aslê xwe de ev herdû bê ku mirov temenê wan li dijberîyeka li hevdû bide rûnandin wê mihtacê fahmkirineka rast a bi xwe re û bi hevdû re bin. Di vê çerçoveyê de wan ji dû aliyên ve mirov wan, divê ku wê, werênê li ser ziman.

Di nava jîyane civake Kurd a demên medîya de wê, gelek êlên Kurd ku wê, her yekê, wê di nava xwe de wê, bi dehan aşîrên Kurd wê, bihawênê wê hebin. Her yekê wê, li herêma xwe wê, weke dewletekê wê bijî. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku mirov wê, di rewşa medîya de wê bibinê wê dema ku ew êlên Kurd bi hevdû re tevdiagerîyan wê ji hevdû bixwezin ku ew mudahaleyê li jîyane hevdû û serdestîya hevdû nekin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, têgîneka federasyonî ku wê temenê wê li ser bi hevdû re di vê çerçoveyê de di welatê xwe bijîn de wê, were hanîn li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja me de wê, têgîna xwesorîyê ku wê Kurd wê bikarbênin wê dema ku mirov li rengên şiroveyên

ku ew dibin wê de ew dihên kirin ku mirov wê binerê wê ji vê necûdatir wê bi têtîn û têtîhştinekê wê werê hanîn li ser ziman. Di dewama wê de wê, bi vê rengê wê, ew wê bi têtîneka navxweyî re jî wê, were hanîn li ser ziman. Hebûna jîyane civake Kurd û demografiya wê ya civakî ku mirov wê hinekî dênê li ber xwe û li ser wê bihizirê û wê bikê ku wê fahmbikê wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê re wê were dîtîn ku wê, di nava wê de wê, gelek baweriyên ji hev cûda ên Kurdistanî ku ew di wê de bicihbûna û ankû li wê bi demê re pêşketina wê werina dîtîn. Mînaq wê, li Kurdistanê wê, lekî, feylî, yarsanî, êzîdî, şebekî, û hwd wê, hebin. Ji aliyekî din ve jî mirov ku wê li ser ziman re wê, şîrove bikê wê, gelek zaravayên zimanê Kurdî ên weke kurmancî zazakî, soranî, goranî, hewramî û hwd wê, bi gelek devikên din re wê hebin. Ev jî li herêmên xwe wê weke rengên zimanê Kurdî wê bicih bibin û wê yekser wê bina zimanê danûstandinê.

Di dewama wê de mirov dikarê bi gelek aliyên din re wê, cûdahiyên bi vê rengê wê, werênê li ser ziman. Mînaq wê, kêmtewên herêmkî ên weke sûryanî, mahalmî û hwd wê, weke wê hinek komên din ên civakî jî wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê rewşa wê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser rewşên bawerî, zimanî, kêmtewî û hwd re wê, gelek rengên ji hevdû cûda wê derkevin li holê. Lê ev rewş hemû wê li Kurdistanê wê, bijîn. Di dewama wê de ku mirov wan hilde li dest wê, bi vê rengê wê, di nava civakê de wê, rengên komên civakî ên weke koçeran û hwd jî wê hebin ku ew wê, weke komna civakî wê tenê wê jîyane civakî a bi xwezayê re ku ew dibijêrên û wê weke rengekî jîyane xwe ya civakî wê pêşdixin û pêvajoyên pêşketina jîyane civakî bi wê re dijîn wê hebin. Ev wê, weke aliyekî din ê civake Kurd jî bê.

Lê li vir divê ku mirov wê jî wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku ew ev kom hemû wê, xwediyê mejûyek bin. Mînaq pîrsgirêka baawerîyan ku wê, çawa wê, weke hevdû kirina wan dibê wê xwe bide dîyarkirin. Ji xwe, aliyekî pîrsgirêka Kurdên êzîdî ji aliyê têtîna baweriyê ve wê, bi wê re wê, xwe bide dîyarkirin bê. Di dewama wê de mirov, divê ku wê, bi heman rengê weke rewşa Kurdên êzîdî li bakûrê Kurdistanê rewşa Kurdên elewî û ankû elewîtîyê jî wê, werênê li ser ziman. Li rojhilatê Kurdistanê mirov dikarê rewşa Kurdên yarsan wan bi heman rengê wê werênê li ser ziman. Ev jî wê, weke aliyê jîyanî û bawerî ku wê, bê xwestin ku ew xwe biparêzên bin. Di dewama wê de wê, dema ku mirov pîrsgirêkên her çar beşên Kurdistanê çareserbikê her çar rejimên metinger ên weke îran, îraq, sûrî û tirkiya re jî wê, ev ji aliyê nava civakê Kurd ve jî wê, ev pîrsgirêk wê xwe ji aliyekî ve wê, di nava wê de wê, bidina dîyarkirin...

Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, mijare parastin, rewşa wan a jîyanî, rengê wan ê bawerî û civakî ku ew bi xosletên xwe yê teybet pêşketîya jî wê bê xwestin ku ew were parastin. Dema ku ew newê esasgirtin û hemû di zimanekê, baweriyekê û her wusa yekrengîyeka civakî de were dayîn jîyankirin û mahkûmkirin ku ew bijî wê, bêgûman wê, vê carê wê ji aliyê hebûna civakî ve wê, ev pîrsgirêk wê xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de em, divê ku wê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku ew mijar wê, weke mijarna ku ew di çerçoveya giştîya civake Kurd û têtîna netewîtîya wê de di çerçoveya giştîya Kurdistanê de wê werina hildan li dest bin.

Ji aliyê mijare têtîna xweseriyê ve ku mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, weke modeleka civakî a pergal û sazûmana jîyane civakê ku wê, bi wê re wê hemû beşên civakê wê bi wê re wê karibin xwe bi reng û bawerîya xwe wê, di nava xwe civake xwe bixwe de ku wê xwe birêxistin bikin û biparêzên ku ew wê werênina li ser ziman wê

rast û di cih de bê. Lê li vir em vê yekê wê, werênina li ser ziman ku wê, di çerçoveya têgîneka azad a Kurdistanî de wê serbixwebûna Kurdistanê jî ku mirov wê, bi pêşketina wê re şîrovebikê wê, bi vê rengê wê, weke mijareka ku wê, ti kesek wê xwe nikaribê bide alikî bê. Di vê çerçoveyê de van herdû mijaran di çerçoveyek rast de ku mirov wê, hilde li dest û wê fahmbikê û hinekî ku mirov di zanîna wê de kûrbibê wê, bi wê re wê, were dîtin ku wê, ji gelek ji gelek aliyên ve wê, ne weke hevdu bin. Ji aliyê netewên serdest ên metinger ve wê, mijare têgîna xweserîyê wê weke têgîneka 'kêmetewên ku ew li ser wan axan dijîn wê hebûn û pêşketina wê di wê de wê were girtin bê. Di aslê xwe de wê, gotina girtinê mirov dikarê di çerçoveya pêvajoyên pêşketinê de wê weke gotina 'zindankirina wan' jî wê, şîrovebikê û wê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa têgîna xweserîyê wê, di aslê xwe de wê, ku mirov wê bi awayekê rast wê, hilde li dest wê ne li dijî hebûn û têgîna serxwebûnê bê. Wê ji aliyê giştîya têgîna serxwebûn û jîyankirina bi jîyane civakî a di navaroka wê de wê, di çerçoveyek demokratîkî de wê, xwediyê wateyekê bê. Heman tiştê ji aliyê têgîna xweserîyê ve jî ku mirov binerê wê, mirov dikarê wê, bi wê rengê wê, wernê li ser ziman û wê bi wê rengê wê şîrovebikê. Yekperestî ku ew bi mantiqê wê têgîna serxwebûnê were hildan li dest wê, bi demê re wê, weke têgîneka jenosîdkar ku ew li ser serê civakê wekhevdişîyê bi xwe re wê, bi yek zimanî, yek çandî, yek bawerîyê û hwd re wê pêşbixê. Ya ku wê, hertimî wê, ji pêşketina civakê wê bide qûsandin jî bê wê, ev bê. Bo ku ew "yekbûna" ku ew bahse wê dihê kirin ku ew were çêkirin wê, ji hemû rengên civakî û komên civakî ên bawerî, civakî û zimanî û hwd wê, werina qûsandin. Yan jî wê, hinek wê ji rengê jîyane xwe wê feregetê wê bikin û wê xwe tabîî reng û awayê din bikin. Ev jî wê, bi xwe re wê, rewşeka ku wê hertimî wê, bi wê re wê, di her demê de wê di çerçoveya jîyane giştî a wê yekêtiyê de ku wê pêşxistin wê were kirin wê her pêşketinê cûda ên nava civakê wê, ew wê yan wê werina redkirin û yan jî wê li gorî wê xûsandin û ankû 'sererastkirin' wê di wan de wê were pêşxistin.

Ev rengê têgîna 'serxwebûnê' wê, ne li gorî hebûna civakeka pîrr reng û pîrr bawerî û pîrr zaravayî a di nava xwe de bê. Lê ev wê wateyê ku wê têgîna xweserîyê û ya serxwebixwebûnê wê vajî hevdu bin? Na, wê ti carî wê ev wê newê wê wateyê. Di çerçoveya azadîya hebûna civakê de divê ku mirov wê hilde li dest. Azadîya civakê û çerçoveya wê ya jîyanî wê, li vir wê giring bê ku mirov wê baş fahmbikê bê. Di çerçoveyek azadîya giştî a civakî de wê, rengê wê yê serbixwebûnê a civakî jî wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li vir têgîna serxwebûnê û ya xweserîyê wê di çerçoveyek ahengî de wê hevdu wê ji hevdu re wê pêwîstî bibînin. Heta ku mirov hinekî di çerçoveya wê de wê, werênê li ser ziman wê, bo civakekê wê têgîna serxwebûnê wê li ser têgîna azadîya wê re wê çendî weke nan û avê wê ji wê re wê pêwîst bê wê, bi heman rengê wê ji sererastkirina nava wê têgîna serxwebûnê bi sazûmanî û pergaliya civakî re wê têgîna xweserîyê wê ew jî wê, ji wê têgîna serxwebûnê re wê weke nan û avê û bêhnstandinê wê ji mirov re wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê, divê ku mirov di serî de li gorî felsefeya wê fahmbikê û wê hilde li dest. Mînaq ez, di nava giştîya serbixwebûna Kurdistanê de wê, rengê bawerîya êzdayî wê li kûderê bê? Ew rengê wan ê bawerîyê cûda ya. Li rojhilatê

Kurdistanê ez yarsanîyan bi rengê wan re wê li kûderê bicih bikim? Li bakûrê Kurdistanê elewîyên Kurd bi rengê wan ên bawerî, zaravayê zimanî û hwd re li kûderê bicih bikim? Weke van ez dikarim gelek rewşên din jî werênima li ser ziman.

Mînaq wê 'vatîqan' wê li îtalya bê. Lê di nava wê de wê, weke navendeka rûhanî a bawerîyî a qatolikî wê xwediyê xweserîya xwe bê. Wê ew ji navenda xwe wê, rengê pêşketina xwe û rêvebirina xwe wê bide dîyarkirin. Lê ew jî wê, di nava giştîya îtalya de wê xwediyê cihêkê bê. Bi heman rengê û felsefeyê mirov dikarê rewşa êzîdîyan di nava giştîya Kurdistanê de wê, hilde li dest. Rewşa yarsanîyan di çerçoveya giştîya Kurdistanê de wê hilde li dest. Rewşa reng û bawerîyên din ên civakî mirov dikarê wê, hilde li dest. Lê ji aliyekî din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya civakî de wê di asta giştî de wê xwediyê rê û şewayên rast ên di asta civakî de ku ew hertimî bi hevdû re têkiliyê dênin û tevlîhvdû jî bibin. Wê, bi wê re wê, bi demê re wê çendî ku wê pêşketina xwe ya cûda wê pêşbixin û wê bidina domandin wê, bi heman rengê pêşketina xwe ya cûda re jî wê reng bidina li civakê û giştîya civakî û wê li gorî wê xwe bi hebûn û bandûra xwe re wê bidina dîyarkirin. Ev jî wê, weke aliyekî wan ê teybet bê. Di vê rewşê de wê, wê civak wê, bi vê rengê wê, her pêşketina ku ew li şûn ma weke mejû wê, hem wê şûnpêya wê civakê û hem jî ya wê koma civakî a xweser bê. D vê çerçoveyê de wê, rewşek civakî a pêşketî wê xwe li ser temen û nîrxên xwe yên civakî re wê, pêşkevin. Wê baştirin wê têkiliyê wê bi hevdû re wê dênin û wê, bawerîyên hevdû ên cûda jî wê herêbiikin. Wê li hevdû hevdû nebin. Ber ku wê hîsbikin û fahmbikin ku ew bi wê jî bê ew jî hevdû na.

Di aslê xwe de wê, di çerçoveya têgîna azadî û serbixwebûna Kurdistanê û civake Kurd de wê, xweserî wê, weke pêwîstîyeka zerorî a ku wê, bi wê naaroka wê were rastkirin û sererastkirin. Wê, bi wê re wê, nîrx û cûdahîyên civakî wê weke cihêrengîyên wê werina dîtin û wê bi wê re wê werina parastin û pêşxistina wan wê were dayîn domandin. Hebûna civakekê ti carî wê ne xwediyê rengekê bê. Ku ew bi rengekê bê û ankû tenê zimanekê bê, ew jî wê, weke civak wê hanîn li ser ziman wê mirov bikeve zorê de. Di vê çerçoveyê de di çerçoveya wê de wê, were li ser ziman. Ku çerçoveya civakî weke çerçoveyek şariştanî wê, mirov wê hilde li dest wê, ev rengên pêşketina nava wê û parastina wan û hanîna wan li ser ziman wê weke pêwîstîyeka zerorî a ji wê û pêşketina wê ya bi ber pêşerojê re jî bê.

Di vê çerçoveyê de li ser têgîna azadîyê têkilîya gotinên xwweserîyê û serxwebûnê mirov dikarê bi teybetî werênê li ser ziman. Ber çî têgîna civakîyên roja me ji çerçoveyek rast a şariştanî dûrketina? Ber ku ew di bin rejimekê de na. Ew tenê bi zimanekê xwe hanîna li ser ziman li wê hatina mahkûmkirin. Û bi wê re jî ew, ber ku ew di rengekî de û di awayekê de û bi awayekî ve ew dihên dayîn pêşxistin. Di çerçoveyek zihniyetî de ew ber ku ew dihên pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, demê wê çerçoveya ku ew weke çerçoveya civakî jî ew dihê hanîn li ser ziman jî mirov, wê nikarê weke çerçoveyek civakî wê şirovebikê û wê werênê li ser ziman. Li vir em ber çî her serdemên civake Kurd ên demên bûhûrî ku ew dema gûftîyan bê, ku ew dema qasîftîyan bê, ku ew dema hûrîyan bê, kû ew dema mîtannîyan bê, ku ew dema medîya bê û hwd di dewama wê de ku ew dema şirove dikin em bi çerçoveyek civakî a şariştanî wê şirove dikin? Ber ku ew di nava xwe de ew bi wê rengê ew, pêşketinên wan ên cûda hatina parastin. Ew jî pêşketinên cûda bi demê re bûna temenê pêşketinên din ên cûda.

Ji wê zêdetir jî wê, di çerçoveyek giştî de wê hebûna civakê wê, bi wê re wê, were li ser ziman.

Li vir di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku têtîgînê weke serxwebûnê jî û yên xweserîyê jî ew pêwîstî bi têtîkiliyeka wan ya rast fahmkirinê a bi hevdû re wê hebê. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku mirov di çerçoveya giştî a civakî de wê, bihizirê wê têtîgîna serxwebûnê wê bi felsefeya zadîyê ku ew hatî şîştin wê weke nan û avê wê ji wê civakê re ku ew karibê hebûna xwe bi ber pêşerojê ve bide domandin wê pêwîst bê. Di dewama wê de mirov, ku dîsa di çerçoveya giştî a civakî de bihizirê wê, di navaroka wê de wê bibînê ku wê rengên cûda ên zimanî, çandî, bawerîyî, kêmetewîyî û hwd wê hebin. Parastina beşekê jî wê civakê wê weke parastineka rengekê wê bê. Wê nikaribê bibê parastina giştî a wê civakê û çerçoveya wê ya şariştanî. Di serî de divê ku mirov vê yekê wê, bi têtîgîna wê ya felsefeyê re wê hildina li dest û wê fahmbikin. Bi têtîgîneka fetîşîzmî ku mirov gotinan hilde li dest wê, ji wê û pêde wê çavê mirov wê dînyê nebînê. Lê çendî ku mirov nebînê jî wê, dervî wê, dînyeyek ku ew di jî wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, hingî wê di danîna têtîkiliyan de jî wê, bikeve zorê de wê. Wê li şûna herîkbarîyekê wê bikeve rewşeka kevneperest de.

Di rastîyê de mirov, wê dibînê ne yên ku bahse têtîgîna xweserîyê dikin ew baş fahmkirina û ne jî yên ku ew bahse têtîgîna serxwebûnê dikin ew baş bi felsefeyeka jîyanî, civakî û şariştanî ew fahmkirina. Li vir, li şûna ku mirov li jî aliyê van gotinan ve bînerê mirov, divê ku ji aliyê hebûna civakê ve li van gotinan bînerê û wan fahmbikê û wan hilde li dest û bigihênê li felsefe û şîroveyekê. Dema ku ev hat kirin wê, hingî wê, were dîtin û fahmkirin ku wê ev ev gotin wê ne vajî hevdû bin. Wê pêwîstîyên hevdû bin. Ku mirov serxwebûnê jî hilde li dest û têtîgîna xweserîyê jî hilde li dest û ku mirov ne li ser çerçoveya giştîya civakê re wê hilde li dest wê, bi xwe re wê, tenê ji civakê ji civaketîya wê derxistinê û pêde wê kêrî ti karê û pêşketinê newin. Serxwebûn bi çerçoveya giştîya civakê re wê, weke çerçoveya hebûna wê û parastina wê bê. Wê weke çerçoveya azadîya wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, têtîgîna xweserîyê jî wê, di nava wê civakê de wê heman rewşê wê li ser reng, cûdahî û pêşveçûnên nû ên civakê ku ew werina hildan li misogerîyê re wê, xwedî heman weynê bê. Li ser herêmên xweser, kantonên rojava û şengalê û hwd jî di vê çerçoveyê de divê ku ew were nerîn.

. Şoreşa rojava û berî wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, bandûra wê li pêşketinên rojava me wê hebin. Ku em ji kîjan aliyê ve wê, lê bînerin wê ev yek wê, were dîtin. Rejîma tirk ji dîroka komare xwe ve wê, li hemberî civake Kurd şerekê tûnakirinê meşand. Lê bi serneket. Şerê T. Erdogan ê bi armanca tûnakirina hebûna civake Kurd ku wî di dema xwe de bi hemû hêzên dewletê re li ser serê Kurdan meşand wê, weke şerê herê qirêj ê sedsalê û dawî ê wê jî bê.

Herêmê, pêvajoya piştî rûxîna yekîtiya sovyet wê, li herêmê wê gelek dewletkên piçûk wê derkevina li holê. Lê wê, tenê rewşa Kurdan wê, weke xwe wê bimênê. Rejîmên herêmê ku wan Kurd Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, şerê tûnakirina civake Kurd wê, bi civake Kurd re wê bidin. Wê şerê DAÎŞê, wê şerê wan ê dawî ê sedsalê ê herî qirêj û bi xwûn bê ku wan li dijî hebûna civake Kurd bi rêxistin kir û pêşxist. Wê di encama wê de wê Kurd wê, zirerek mazin wê bibînin. Lê wê, bi stretejîkî wê, têtîkneçin. Ber vê yekê wê, rejîmên herêmê wê, zêdetirî wê li Kurdan wê bihêrs bin.

Li bakûrê Kurdistanê girtina sîyesetmederên Kurdan û şerê rejima tirk ê bi civake Kurd re wê, bi armanca tûnakirin û şikandina civake Kurd bê. Mirov dikarê T. Erdogan weke Tansû çillerê roja me jî wî werênê li ser ziman. Wê şerekî pîrr bi qirêj wê bi civake Kurd re wê bimşênin. Wê bajarên Kurdan wê, birûxênin. Wê bi wê re wê, bi sînor nemênin wê, çawa wê, Kurdan wê, werênina berhevdû wê, her wusa wê, li ser rêveberîya başûr re wê, bikin ku wê çawa wê nakokîyan di nava rêxistinên Kurd de wê, çêbikin û wê li ser wê re wê Kurdan bidina berhevdû ku ew bi gotinê û fîzîkî hêrîşî hevdu bikin.

Li başûrê Kurdistanê hêrîşên di bin maskeya 'şerê birakûjî' de ku wê, li şengalê wê rejima tirk wê bi çend komên çete wê bide kirin wê, nişanaka wê bê. Di dewama wê de wê, hêrîşên wê yên li rojava jî wê, bênavber wê bidom in.

Rayadarên tirk her rê û rêbaz ceribandina ku ew Kurdan bêstatû bihêlin û bêhêz bikin û hêrîşî wan bikin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja me de jî wê, ev rewş wê bidomê. Dîplomasîya rejima tirk a î ro li emerika û welatên ewropa wê, tenê wê, di rewşeka li dijî Kurdan de wê, reng û awa bigirê û wê kar bikê.

Lê rewşa rojava û ankû şoreşa wê, li rojhilat hemû kevir ji cihê wan labitand. Êdî wê ti tişt wê, weke berê nebê. Di vê demê de li rojava rêveberîyeka federetif a Kurd bi hêza xwe re avabûya. Biryara dawî a emerika a 'dayina çekên giran li hêzên herêmê ên Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, nişanaka wê bê ku wê Kurd wê, êdî wê weke hêzek herêmî wê werina herêkirin bê. Tevî hemû dîplomasîya rayadarn tirk jî wê, ev rewş bibin.

Gelo piştî vanqas komkuji û rewşên ku ew derketina li holê wê, di demên pêş de wê, rayadarên tirk wê bi çi rûyî wê gotina "Kurd" bikarbênin û rewşên weke nêzîkbûna li wan wê bikin? Heta roja me wê, pêşî Kurd bikuştin û wê piştî wê gotina "'birayê min ê Kurd" û hwd wê bikarbihanîya. Di aslê xwe de wê, ev gotin wê, çendî wê, nişanaka nemerdfyekê bin wê, dîrok wê baş binivîsênê.

Ya rast piştî wê dîroka wê ya Kurdan a li ser serê civake Kurd û van kirinên wê yên qirêj ên bi komkuji ku wê li ser serê civake Kurd wê, meşandina ku ew, hinekî hesiyet bi wan re hebê wê, hema pilê xwe pirtên xwe bidina li hevdu wê ji herêmên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê di nav de wê vekîşihin û wê çardin wê gotina Kurd û navê Kurd wê di zimanê xwe de wê bi lêv nekin.

Nûha jî berî gera T.. Erdogan a li Emerika ku wê, berî wî wê hemû rayadarên wî yên dewletî wê herina wir û wê dîplomasîyekê wê bikin. Hin gotinên 'mihtemel' ku ew dihên gotin ku berî gera Erdogan sîyesetmederên Kurd dihên berdan û ev wê nişanaka pêvajoy nû bê" jî wê, di aslê xwe de wê, nerast bê. Pêvajoyek nû were dayîn destpêkirin jî wê, êdî ti cidiyeta wê nebê. Ti bawerîya Kurdan bi rayadarên tirk, rejimê û ti saziyên wê nemaya. Refarandûma dawî a 16'ê nîsanê wê xelege dawî bê ku wê, rêya Kurd û tirkan wê ji hevdu wê cûda bikê. Wê ji hemû herêmên Kurdan wê dengên 'na' wê derkeve, çendî ku wê li gelemperîya tirkîya bi alikarîya hemû partiyên wê, wê dengên 'herê' wê derkevê jî.

Kurd di vê demê de wê, li herêmê wê, weke hêzekê wê, derkevina li pêş. Rewşa Kurdan li herêmê wê, ji vê demê û pê de wê, zêdetirî wê, derkeve li pêş. Hêzên li herêmê ku ew sîyesetê dikin weke Emerika û rûsya jî rewşa giringîya Kurdan a stretejîkî a li herêmê wê dibînin. Di vê çerçoveyê de wê, ev destpêka pêvajoyek nû jî bê. Li

herêmê şoreşa rojava kî çî bêjê û bi çî nav bikê bila bikê lê wê, divê ku mirov werênê li ser ziman ku hemû kevir ji cihê wan labitandina.

Li herêmê piştî wê, pêvajoyek nû destpêkirîya. Nûha ya ku ew li Kurdan dikeve ku ew di nava xwe de li herêmê tifaqek giştî çêbikin a. Wê tifaqek Kurdan ku ew çê bikin di nava xwe de wê, rewşa Kurdan di nava vanqas gengêşiyên li herêmê wê xorttir bikê. Kurd jî ber vê yekê ew, divê ku hemû nakokiyên xwe dênina li aliyekî û bi hevdû re werina cemhevdû û tifaqek xwe çêbikin. Sazîyna xwe yên weke 'kongira netewî' û ankû meclîsa avaker a giştîya Kurdistanê û hwd dikarê were avakirin.

Biryara dîrokî a emerika ya weke 'dayîna çekên giran li herêmên rojava ên Kurd' jî wê, di vê çerçoveyê de wê, nîşanaka wê bê ku wê, Kurd bi rewşa xwe ya herêmî re wê bikevina pêvajoyek nû de. Wê li herêmê wê, pêvajoyek nû wê, destpêbikê. Di vê çerçoveyê de wê, li gorî wê jî wê, ya ku wê bikeve ser milê hemû Kurdan de ku ew di nava xwe de tifaqek xwe ya dîrokî wê çêbikin û bi hevdû re rewşa xwe ya Kurdistanî û herêmî derxina li astek bilind.

Li herêmê, wê ya ku wê Kurdan ji vê rewşê xilasbikê jî wê, ev bê. Di roja me de wê, nakokiyên di nava partiyên Kurd de ên weke di nava partiyên bakûr û başûr ên mazin de wê, ji fêdeyê zêdetir wê zîrêrê li giştîya civake Kurd wê bikê. Dikê jî. Ber vê yekê ev nakokî li şûna ku wê, bina temenê dijberîyê, dikarin werina xistin li temenê nêzbûna li hevdû. Bi vê rengê pêvajoyekê, divê Kurd ji aliyê xwe ve di nava xwe bidina destpêkirin.

Rewşa Kurdan wê, ji herkesî zêdetirî wê Kurdan alaqaqdar bikê. Lê heta roja me wê, ji bilî Kurdan wê herkesek wê, gotinê wê li ser wan bibêjin. Ber ku tifaqek di nava Kurdan pêşketîya wê, nikaribin ji derfetên dîrokî ên ku ew li pêşîya rûdana sûd wergerin. Civake Kurd gavek din bi pêş ve bibin.

Her çendî ku wê, rewşên weke hêrîşên li şengalê û hwd wê, partiyên Kurd wê, di nava xwe de wê, dijberîyên xwe re wê, bi hêzên derve ve girêdayî wê nîqaşbikin jî lê wê, ew hêrîş hemû wê di temenê wan de wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd wê hebin. Rewşa hêrîşên dawî ên li şengalê divê ku mirov wê, bi rewşa dema ku wê rêxistinên Kurd wê li hewlêrê wê werina cem hevdû wê levbikin û wê 'peymanan hewlêrê' wê di nava xwe wê çêbikin û piştî wê, di cih de wê, Dawutoglu wê herêmê başûrê Kurdistanê wê, di cih de wê, bi hinek rêxistinên Kurd re wê hevdîtîne wê bikê wê nîfaqê wê bikê nava wê peymanê wê bide xirakirin û hwd, bi hevdû re wan hilde li dest. Wê ew hêrîşa li şengalê wê, weke encama wê zihniyeta ku ew nîfaq di nava Kurdan de çêkir bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa rêxistinên Kurdan ku ew li ser rewşa beşên Kurdistanê re ku ew dijberî di nava wan de hatîya pêşxistin wê, ew dijberî wê, weke temenê wê nîfaqek nava wan jî wê, were pêşxistin bê. Wê, di temenê wê de jî wê, cihbigirê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê wê, di roja me de wê, li pêşîya pêşketina Kurdan wê, ji rejimên ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin zêdetirî wê rewşa rêxistinên Kurd ku ew bi dijberî û hwd hatina xistin li pozisyoneka li dijî hevdû wê, li pêştir bê. Wê ew rewşa Kurdan a navxweyî wê, temenê hemû hêrîşên ku ew di roja me de li wan dihên pêşxistin jî bê. Wê di dewama wê de wê, temenê hemû şerên navxweyî ku ew di navê birakujî

werina li ser ziman û ankû bi navna din werina li ser ziman jî bê. Ber vê yekê, ev rewşa Kurd wê weke rewşek giring bê ku mirov wê, fahmbikê.

Dunyayê êdî hin bi hin ew rastîya Kurd fahm dikê. Ev di berdêla berdêlên giran de bû. Bi dehan komkujiyên mazin rejimên herêmê hanîna li serê civake Kurd. Hê jî ew komkuji dihên hanîn li serê Kurdan. Kurd jî ew jî di nava xwe de êdî ew divê ku ew rûpelekî nû vekin. Ew hewce nakê ku werina ser hizrên hevdû. Li dora hebûna civake Kurd û rêgezên bi armanca parastina wê, werina li cem hevdû wê karibê temenekî pirir zêde ji wan re çêbikê ku ew bi hevdû re tevbigihin. Mejiyekî netewî wê, heta roja me jî wê, di nava rêxistinên Kurdan ên piçûk jî û mazin de jî wê, nebê ku ew li gorî wê, bihevdû re bidin û bistênin û pirsgirêkên xwe çareserbikin. Wê têgîna partîyê û parastina wê, bo hemûyan wê li pêşîya hebûna wê civake ku ew dibêjin em ji na jî bê.

Kurd li herêmên xwe ew di pêvajoyek dîrokî de ew derbas dibin. Divê ku ew di serî de vê yekê bizanibin. Bi hevdû re rewşek nû a li gorî wê, dema nû di nava xwe de wê pêşbixin. Bi hevdû re danûstandinên xwe pêşbixin. Heta roja me, wê ti sazîyên serpartîyan re wê, nebin ku ew gotina xwe li hemû partîyên Kurd bidê hisandin. Di serî de ew di vê demê de wan sazîyên xwe yên netewî ên li ser partîyan re avabikin. Lê wekî din wê dîrok wan afû nekê.

Li rojhilat pêşketina tifaqên nû, mijare serxwebûna Kurdistan û rewşa giştî a rojhilat jî mirov di dewama wê de hilde li dest wê giring bê. Serxwebûn û azadî mafê Kurdan jî ya. Heta ez dikarim bêjim ku ji herkesekê zêdetirê mafê Kurdan a. Ber ku Kurd weke xalkekî herî kevn a. Xwediyê dîrokek herî kevn a. Heta roja me jî Kurdan ber ku ew bêwelat man û hemû maf û azadiya wan ji destê wan hatîya girtin, rastî gelek komkujiyan hatina. Komkujiya Zilanê, agirî, dersimê, Helebçê, û bi dehan komkujiyên din ku ew li başûr, rojava, bakûr û rojhilatê Kurdistanê wê ber wê, were hanîn li serê Kurdan. Komare Kurd a Mihabade ku ew hat ji holêrakin wê piştî wê, pêvajo û pêleka hêrîşan wê li hemberê Kurdistanîyê rojhilatî wê were dayîn destpêkirin.

Di roja me de Kurd, ji ber ku ew Kurd in û maf û azadiya xwe û serbixwebûna xwe dixwezin ew rastî komkujiyan dihên. Ji ber wê ya ku î ro, bi dehan hezaran Kurdistanî di zindanan rejima tirk de na. Ji ber wê ya ku bi hezaran Kurdistanî bi destê rejima îranê hatina girtin û bi dervekirin. Dîsa ji ber wê ya ku li rojava, heta roja ewqas hêrîş bi xadarî wê, sedema wê ev bê. Heta roja me wê, sedema hemû hêrîş û komkujiyên ku rejimên herêmê ên weke rejima îranê, îraqê, sûrî û tirk ku wan hanîna serê civake Kurd wê ev bê. Ji nûha de li îraqê, weke hêzek şîî pêşxistina 'haşdî şabî' wê, weke hêzek nû a dagirkerî a farîsî wê li herêmên Kurdistanê û deverên li dora wê, were pêşxistin. Wê, ev hêz wê, çawa wê, di nava Kurdan de wê, bêtifaqîyê wê çê bikê wê, di wê çerçoveyê de wê, karbikê. Tenê bi navê "şerkirina bi DAÎŞê" re wê, hanîna li ser ziman wê, xelat bê. Mirov dikarê bi şewayekî din li hemberî Kurdan û bi armancên wê re 'Haşdî şabî' wê, weke DAÎŞê ku ew orjîna wê farîsîya wê, werênê li ser ziman. Lê di rewşa pêşxistin û li dora herêmên Kurdan bicihkirin û ankû li hin herêmên Kurdan weke şengalê bicihkirin wê destê rejima tirk jî wê bi yê îranê re wê di wê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, 'haşdî şabî' wê, weke projeyeka îranê a bi wê pêşî serxwebûn û pêşketina Kurdistanê girtinê û ne gihiştina çêkirina tifaqek Kurdistanî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bê. Di çerçoveya "şerkirina bi DAÎŞê re" derketina li pêş jî wê, di vê

çerçoveyê de wê weke maskeyê bê ji wê re ku ew wê, çawa wê, xwe bide bikarhanîn bê.

Lê di aslê xwe de wê, mirov dikarê jî wê, werênê li ser ziman ku îran di politikayên ên weke roja me ên bi dijminane ên li gelê Kurd bidomênê wê, 'hêzên haşdî şabî' wê navê pêvajoyek şer a di demên pêş de ku wê, weke ya DAÎŞê ku wê, bi hebûna civake Kurd re wê, were kirin û pêşxistin jî bê. Ji nûha de temen, reng û nîşanekên wê xwe didina nişandin.

Bi teybetî hin herêmên başûrê Kurdistanê û şengelê û dora wan ji xwe re kirina armanc jî wê, tenê wê, rastîya wê bide nişandin. Di dewama wê de wê, gotinên weke "ew ji komên civakî ên civakî ên herêmê komên xwe yên leşkerî ava dikê jî wê, tenê şewayekî nû ê metingerî ku wê, ol wê ji wê re weke maske wê were bikarhanîn û wê bi wê re wê were pêşxistin bê. Bêgûman bêtifaqîya Kurdan û bi hevdû re tevnegerîya wan wê, temenê van politikayên hêzên herêmê ên li hemberî civake Kurd wê, biafirênê. Heta roja me wê, her timî wê telîya rayadarên îranî û tirk wê di wê de wê hebê ku ew hertimî dikin ku di nava Kurdan de bêtifaqîyê pêşbixin ku ew newina cem hevdû. Weke encamên wê jî mirov dikarê van rewşên bi vî rengî wan werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de di vê çerçoveyê de ku mirov bihzirê wê gelek tiştên ku mirov wê divê ku wan bibêjê wê bibînê. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan û ankû pirsgirêka Kurd wê, li herêmê wê, weke rewşek giştî bê. Wê bi denezendina serxwebûna başûrê Kurdistanê re wê, pirsgirêka Kurd jî wê, newê çareserkirin. Lê li vir ew giring dibê ku Kurd, bi awayekî destûrî û rêgezî wê, dijberîyê li hemberî hevdû nedina nişandin û rewşên bi vî rengî ew, pişt bidina hevdû û bi hevdû re di tifaqekê de pêşbixin. Ev wê giring bê. Heta ku ez dikarim bêjim ku wê, dema ku serxwebûna Kurdistanê wê, rewş û rengên pirsgirêka Kurd bi şîroveyên wê yên herêmî re wê, pêwîstî wê bi wê bide nişandin ku mirov ji nû ve di çerçoveya konjektûra herêmê de wê ji nû ve şîrove bikê û wê hilde li dest. Ev yek wê, pêwîst bê û giring bê.

Lê di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê dema ku mirov bahse rewşa Kurdan bikê wê, rewşeka Kurdan wê, ji du aliyan ve mirov dikarê wê werêninê li ser ziman. Aliyê pêşî wê, aliyê bêtifaqîya nava Kurdan bê. Aliyê din jî wê, hewldan û kiryarên rejimên herêmê ên ku Kurdistan di nava wan de hatî qatkirin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa bêstatû hiştina Kurdan wê bidina domandin wê, li gorî wê, bihizirin û wê herkirinê wê pêşbixin.

Li Kurdistanê, di vê demê de Kurd di demek dîrokî de derbas dibin. Di vê demê de jî pêwîstîya wan bi tifaqek navxweyî heya. Sînorên ku ew bi zêhnî, sîyesî û ardnîgarî ku ew di nava wan de hatina danîn wan ji holê rabikin. Wan derbas bikin. Ev wê, weke aliyekî giring bê.

Denezendina serxwebûna Kurdistanê bêgûman wê, weke mafekî meşrû ê Kurdistanîyan bê. Dîroka civake Kurd û Kurdistanê wê dîroka cihanê a herî kevn bê. Di dewama wê de wê, weke aliyekî giring wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku Kurd, heta roja me di demên bi vî rengî ên dîrokî de ku wan, dest dana hevdû pêşveçûnên dîrokî bidest xistina.

Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê li Kurdistanê referandûma serxwebûnê wê, weke aliyekî giring wê, werê li rojevê. Kirina referandûma serxwebûna Kurdistanê wê, weke helwesteka rast û di cih de bê. Wê weke helwesteka civakî a ku ew bixwe li ser xwe û pêşaroja xwe bibê xwediyê gotinê bê.

Rêgeza bo civakan a dayina kifşkirinê a qadera wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Bi wê re wê, werênê li ser ziman. Lê divê ku mirov wê, rewşa başûr wê, karibê bi tekoşîna wê re li her çar beşên din ên Kurdistanê jî wê pêşbixê. Di vê çerçoveyê de rewşa rêgeze referandûma serxwebûnê mirov, divê ku wê, di çerçoveya herçav beşên Kurdistanê de wê, hilde li dest û fahmbikê.

Li rojhilat pêşketina tifaqên nû, mijare serxwebûna Kurdistan û rewşa giştî a rojhilat mirov, di dewama wê de mirov wê, divê ku wê hilde li dest. Kurd, di vê demê de di pêvajoyek pîr giring û dîrokî de derbas dibin. Di vê pêvajoya giring û dîrokî de jî wê, ya ku wê, ji wan re wê bide qizincirin wê, yekîtî û tifaqa nava wan bê. Di serî de li her çar beşên Kurdistanê hêz, keseyet, rêxistin û hwd ew, bi hevdû re di nava yekîtî û tifaqakê de bin. Dema ku Kurd, li dîroka xwe binerîn wê, bibînin ku wê, di demên berê de jî wê, ya ku wê bi wan daya qizincirin wê ev bê. Piştî dema gûftîyan, di dema hûrîyan de tifaqa nava aşîrên hûrîyî, piştî dema hûrîyan tifaqa nava aşîrên mîtannîyî, piştî dema mîtannîyan aşîrên dema medîya, piştî dema medîya aşîrên Kurd ên dema desthilatdarîyên ên kekoyîdî, eyerîdî, yazdî, şadadî û hwd wê, tenê çend ji ji wan minaqan bin

Gelek kesên ku di roja me de wê, dema ku ew nîqaşên serxwebûnê di nava xwe de dikin ew jî wê, yan li ser esasê dijîtîya hinek rêxistinên Kurd re wê bikin. Heman tiştê mirov wê li aliyê din jî wê dibînin. Di aslê xwe de wê, ev şewayên nîqaşan ku çendî ku hin kesên ku ew ji xwe re dibêjin "rewşenbîr" dikin jî lê, di aslê xwe de mirov ne dikarê van rengên nîqaşên bi rewşenbîrîyê re werênê li ser ziman û ne jî dikarê bi rastîya civake Kurd re wê, werênê li ser ziman. Ku serxwebûn bibê jî wê, çawa wê li esasê dijîtîya aliyekî din û ankû beşeka din a Kurdistanê wê bikin? Di serî ve ev alî hemû wê, didina nîşandin ku wê, hê ev dordorên Kurd ji têgih, mejî û rastîya aqilê netewî dîr in.

Di rastîyê de mirov, dema ku bahse hebûna civakê bikê wê, di serî de wê, bi hevdû re wê, bi hemû cihrengîyên wê re wê di çerçoveyekê de wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Ji kîjan aliyê ve mirov li wê binerê wê, rewşa rojavayê Kurdistanê wê, di çerçoveya parastina temenê başûrê Kurdistanê û nîqaşên wê yên serxwebûnê de jî wê, xwediyê aliyekî giring bê. Bi wê re di dema hêrîşên DAÎŞê li başûr, rojava û hwd bi carekê destpêkir bi hevdû re hêzên Kurd ên pêşmerge jî û gerilla jî bi hevdû re her çar beşên Kurdistanê ji wan hêrîşan parastin. Berzanî bixwe jî çû Maxmûrê û bi hêzên Gerilla re rûnişt. Dîmen û helwesta rast a ev bû, ne ya ku î ro hin kes di çerçoveya dijberîyan de li gorî aqilên xwe yên piçûk û hwd re ku ew li ser dijberîya rêxistinekê re li dijî hevdû bahse hevdû dikin. Yan jî ku bahse serxwebûnê bikin wê, li ser dijberîya hin alî û rêxistinên Kurd re wê, wê bikin.

Ev mejiyên ku ev bi vê rengê nîqaş dikin û diaxifin, wan ti tişt û ti encam ji dîrokê dernexistina. Ne xwediyê fahmkirineka dîrokî na. mejiyê wan statîk a. Rast û bi awayekî herîkbar di çerçoveya hebûna civakê, dîrok û mejiyê wê de nizanin bihizirin. Ev jî wê, tirajedîya wan bê. Di rastîyê de heta roja me, ya ku li pêşîya pêşketina civake Kurd bûya asteng û biqasî hêrîşên dijminên Kurd ku wê zirerek mazin daya civake Kurd wê ev mejiyê ji hevdû dîrxistinê û li ser esasê dijberîyê ku ew diaxifê wê, ev rengê hizirkirinê jî bê.

Di rastiyê de mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku mejiyekî netewî, di vê çerçoveyê de mirov nikarê ji van nîqaşan derxê li holê. Ne nîqaşên bi rêz û hûrmet in. Ev mejî, biqasî hebûna dijminên Kurd wê jî wê, zirerê daya hebûna civake Kurd. Dijminên Kurd, di nava sînoran de Kurdistan kirina çar-qat. Ev mejî jî wê, li ser rêxistin, sazî û keseyan û hwd re wê, ew wê, qatkirinê bi zihniyetî di nava civake Kurd de wê, ppêşbixê. Di encamê de wê, heman encam bê. Wê di encama pêşî de wê, rejimên herêmê wê hebûna Kurdistanê wê bi ardnîgarî wê, di nava xwe de wê, bikina qat. Ya di dewama wê de wê, di nava civake Kurd de wê, qatbûnê çêbikê wê, ew nîqaş û gotinên bi berevajî ên li ser esasê dijberkirina rêxistinên Kurd û hwd bê. Di aslê xwe de wê, ji aliyekî ve wê, ev mejî wê, temenê domandina qatkirina Kurdistanê jî bê.

Heta roja me, di vê çerçoveyê wê, li ser vê esasê re wê, temenê leyistina li nava Kurdan jî wê, li ser wê re wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de ez çend gotinan li ser kesên ku ew xwe weke 'rewşenbîrên Kurd' bi nav dikin bêjim. Ew jî wê, ji rewşek cidî a rewşenbîrî wê dûr bin. Di mejiyê wan de wê, yekbûnêka civakî û çerçoveyek netewî wê tûne bê. Kî li ser çend berjewendîyên xwe yê malbatî, aborî û hwd, li dijî yê din gotinek got wê, ew wê weke dostê yê din bê. Di vê çerçoveyê de wê, rengekî hizirkirinî ê acêb wê xwe bide diyarkirin. Li ser wê re wê, bi heman acêbîyê wê xwe weke 'civakperwer', 'welatperwer' û hwd wê, bi nav bikê. Di vê çerçoveyê de heta roja me, Kurdan çî destkevtî bidestxistina wê, ji du aliyên ve wê, hêrîş li wan bibê. Aliyek wê, rejimên herêmê bê. Aliyê din jî wê, ev mejiyê ku ew xwe weke 'Kurd' bi nav dikê bê. Di rewşa başûrê Kurdistanê de jî û ya rojavayê Kurdistanê de jî wê, heman rewş û awa wê bûhûrîner bê.

Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, gotinê wê ji hevdû re wê, bigihênin û wê hevdû pûç bikin wê, heta roja me wê, mejiyekî ku em dikarin di rengê mejiyê "oto'asîmlasyonê" de wê, şîrove bikin wê, bi vê rengê wê xwe bide diyarkirin. Ev mejî wê, heta roja me, wê ji aliyekî ve wê, di temenê bêtifaqî û ne hatina cem hevdû a Kurdan de jî bê.

Di nava hemû civakan de û ankû ku mirov li dîroka civakan dinerê wê, mirov kifş dikê ku wê, zaneyên civakê wê, hertimî wê, bo ku ew dijberîyên nava civakê, îxtîlaf û hwd ku ew hebin wan, çareserbikin wê, di wê çerçoveyê de wê, xabatê bikin. Lê yê Kurd, mixabin ku ew di bin navê "mîrovên zane" û ankû "rewşenbîr" de derketina li holê wê, yan li sr dijberîya li rêxistinekê û ankû aliyekî wê xwe nêzî aliyê din bikin û yan jî wê, vajî wê, bi awayekî bêvîn û îrede wê bijîn. Wê xwe ji rast, mejî, ziman û dîroka civakê wê dûrbikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa 'mîrovên zane' û "rewşenbîrên Kurd" wê, bi serê xwe wê, weke aliyekî pîrsgirêkî wê, xwe di nava civakê de wê, bide diyarkirin. Wê, ne weke aliyekî çareserker û navbeynkar wê bixabitê. Wê weke aliyekî rêxistinî, ku ew xwe nêzî aliyekî dikê lî ser esasê dijberîya li aliyê din de bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bahse wan bikê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bêjê ku wê, ew ne di rewşek pak û rast de bin.

Ber vê yekê, ew wê weke aliyekî pîrsgirêkê wê, xwe bidina diyarkirin. Em ku wê, dîroka rewşenbîrîya civake Kurd wê a demên bûhûrî wê lêkolîn dikin em, di wê de wê kifş dikin ku wê, kesên zane ên rewşenbîr wê hertimî wê, di rewşek çareserker weke rewşek navendî wê xwediyê kar, erk û xabetekê ban. Di vê çerçoveyê de wê, mejiyê civakê wê, bi wan re wê, çareserîyên xwe wê, biafiranda. Lê di roja me de wê, gotina çareserîyê, rastîya civakê û hwd wê, ji nava mejiyê rewşenbîrîya Kurd wê bifirê û

derkeve û wê herê. Ev jî mirov, dikarê sedemên wê, ji gelek aliyan ve wan werênê li ser ziman. Lê li vir em tenê bi rewşa demkî re bi sînor bimênin.

Mejiyê civakê wê, berî hertiştî wê weke mejiyekî hevdû fahmker bê. Wê, di wê çerçoveyê de wê, nêzî hevdû bê. Wê, di wê çerçoveyê de wê, dema ku ew weke hevdû ne hizirin jî wê, ew wê fahmbikin û wê li ser wê re wê, bihevdû re wê, ya rast wê bibînin. Ya rast û bi rûmet jî wê, ev bê. Di dîroka civakan de mirov, dikarê gelek minaqên wê bide nîşandin ku ew mejiyê ku ew li ser rêxistinên re dijberîyê di nava heman civake xwe de pêşdixê wê, temenê hemû alozî, nexweşî û têkçûnên di dema xwe de jî bê. Ev yek wê, dema ku mirov dîroka demên bûhûrî a civakan û a roja me wê, bi awayekî ne zêde kûr jî wê lêkolînbikê wê, bi wê re wê xwe bide dîyarkirin.

Di roja me de wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî wê, ev wê, xwe bide dîyarkirin. Her wusa her civak wê, xwediyê rewşa xwe ya aqilî û felsefîkî bê. Wê xwediyê mejiyê xwe yê ku ew bi wê rast were fahmkirin bê. Di dewama wê de wê, ew jî wê, temenê wê û pêşketina wê de bê. Di nava civakê de ku mirov û ankû rêxistinên xwe li ser dijberîyan re hanîn li ser ziman wê, ew wê, temenê qatbûnên civakî bin. Ev wê, ne tercîha civakê bê. Wê tenê wê weke tercîha wan kes û rêxistinên bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ber vê yekê wê, ev wê weke aliyekî ku wê, pîr zêde wê, zirerê bide civakê wê xwe bide dîyarkirin bê.

Di roja me de wê, li bakûrê Kurdistanê wê, rejima tirk wê, bi dehan bajarên Kurdan wê kavl bikê û wê Kurdan qatîl bikê. Biqasî ku wê, ev rejim ji wan kiryanan berpîrsîyar bê bi kirina wan re wê, ji aliyekî din ve jî wê, ne bi hevdû re bûyîna rêxistin û keseyetên Kurd û li hemberî wê bi hevdû re ne sekinîna wan wê, li hemberî dîrokê wê xwediyê heman berpîrsîyarîyê bê. Wê dîrok wê, wan jî wê darizênê.

Di rewşa roja me de wê, li rojavayê Kurdistanê wê Kurdan rewş û derfetek dîrokî bi destxistina. Li başûrê Kurdistanê wê, bi heman rengî wê rewşek bi salan wê hebê. Lê Kurden başûrî wê ber heman nakokî û rast li hevdû ne hizirin û têkilî bi hevdû re ne danîna wan wê, nikaribin wê, bi awayekî bikarbênin. Di roja me de bahse 'denezendina serxwebûna Kurdistanê dîkin. Lê biheman rengî, parlamenê Kurdistanê hatîya bêerkkirin û bêkarkirin. Sazîyên bi vê rengê ên ser rêxistinên re ew hatina bêerkkirin. Di dewama wê de wê, bi vê rengê wê, di rewşekê de bin. Di serî de mirov, divê ku wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê, weke şertên pêşî ên netewî û heta denezendina serxwebûna Kurdistanê, divê ku ew ev aqilê dijber ku ew li dijî hevdû dihê pêşxistin û wê zirerek mazin daya civake Kurd wê, dest ji wê berdin. Sazîyên xwe yê netewî ên weke parlamenê, kongira netewî û hwd ew werina pêşxistin ku ew karibin li ser hemû rêxistinên re xwediyê rêgezên netewî bê û di dewama wê de bi hevdû re di nava tifaqekê de tevbigerihi.

Biqasî ku wê, bo başûr û rewşa wê pêwîstî bi sîyesetek hevbeş a netewî wê hebê û di çerçoveya wê de ku wê başûr, bakûr û rojava û rojhilat jî wê, bi tifaqî wê tevbigerihi wê, bi heman rengî wê, wê, bo beşên din ên Kurdistanê jî wê, ew wê wusa bê. Ber vê yekê, di vê çerçoveyê de aqilekî civakî û sîyesî wê pêwîst bê. Di dewama wê de wê, çawa wê, ji gotinên ku ew bi wan hêrîşî hevdû dikin û hevdû vala derdixin dîr bisekinin. Mejiyê xwe bi hevdû re di hevbeşiyekê de bikarbênin. Di çerçoveya mejiyekî demokratîkî de ku mirov bihizirê wê, di vê çerçoveyê de wê, ya rast wê ew bê ku mirov hevdû fahmbikê û bi wê re bi hevdû re tevbigerihe. Hewce nakê ku mirov herê ser hizrê

hevdû. Tenê di çerçoveya rêgezên netewî de tevgerîn wê, weke aliyekî giring wê pêwîst bê.

Li herêmê rewşên nû ên sîyesî rûdidin

Li herêmê ji nû ve sererastkirinên nû dibin. Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê mirov wê kifş dikê. Piştî gera Trump a li suudî arabîya wê, ev rewş wê rengê xwe wê zêdetirî wê bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, weke piştgirvanê terorê welatên herêmê birrîna tîkiliya xwe bi qatarê re jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Bêgûman ev rewş wê, hemû wê, weke rewşna ku wê, bandûra wan wê li rewşa Kurd û Kurdistanê wê hebê. Di serî de mirov divê ku van aliyên hemûyan wan baş bixwênê.

Li herêmê, rengên tîkiliyên nû diafirin. Her wusa rejima tirk wê, ji ber rewşa Kurd ku ew di xwezê Kurdan bi tafisênê wê, di hemû dîplomasiyê û gerên xwe li rojava û ankû ewropa-amarika de ku wê, ya ku ew dixwezê ku ew wê, bidest nexê wê, piştî wê, nêzî îran û Rûsya bê. Lê ev rewşa nava wan jî wê, weke rewşeka ku wê li ser tîkiliyên demkî bê. Wê, Rûsya jî û Îran wê, berjewendiyên xwe yê herêmê wê, nekê korbane tîkiliyên xwe yê bi tirkîya re. Ber vê yekê wê, di vê rewşê de wê, çendî ku wê, rewşa Rûsya û îranê wê, weke rewşek herêmê bê wê, rewşa tirkîya jî wê, wilqasî wê ne herêmî bê. Di vê çerçoveyê de xwe nêzî Qatarê kirin û bi wê re wêne dayîn jî wê, tenê wê, weke rewşek ku mirov nikaribê bi wê bawerîyê werênê bê.

Hêrîşên li Îranê ên Dawî jî wê, bide nişandin ku wê, herêm wê, zêdetir wî tevlihev bibê. Di vê demê de jî Kurd, divê ku destê xwe zûbigirin û bi hevdû re tifaqkek netewî çêbikin û bi hevdû re di nava van hemû gengêşî û tengezeriyên herêmê de ew tevbigerihi. Ya ku wê, ji wan re wê bide qizinckirin jî wê ev bê. Di rewşa qatarê de wê, wusa dihê ditin ku wê, dewama wê were. Wê ev rewş wê, weke rewşa ku wê, li ser wê re wê mudahaleyên nû wê li herêmê wê bibin bin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa rojava û başûrê Kurdistanê, di aslê xwe de wê, pîrr giring bê ku ew zêdetirî nêzî hevdû bibin û bi hevdû re di çerçoveyek civakî de weke rêveberîyekê û desthilatdarîyek tevbigerihi. Wê, li herêmê wê, rewşa wan wê ev wê xort bikê. ber vê yekê Kurd, divê ku tavilî zimandirêjîya li dijî hevdû dawîyê li wê werênin. Bi aqilekî hevbeş tevgerihin û werina cem hevdû.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, rewşa nêzîbûyîna qatarê nêzîbûyîna li îranê wê bê kirin sedema ku wê, li îranê wê hêrîşên bêaramiyê ku wê zêdetirî wê werina pêşxistin bin. Lê li herêmê wê, ji wê zêdetirî wê, rewşên sîyesî ên nû wê derkevina li holê. Ji ber pêşdîtina îraq û sûrî ku wê, di vê rewşa demên pêş de ku wê, bi mihtemelî wê xwe nêzî îran û sûrî bikê wê, ev jî wê, weke xwe newina hiştin. ber vê yekê wê, ji her demê zêdetirî wê, serxwebûna Kurdistanê wê were rojevê. Di vê çerçoveyê de wê, rejima tirk ku ew wê nexwezê jî wê rewşa bakûrê Kurdistanê wê were rojevê. Ber ku wê, wê rewşa rojhilatê Kurdistanê jî wê, weke aliyekî ku wê, çawa wê, bi wê re wê ji aliyekî ve wê çûyîna li ser îranê de wê bibê bê. Ber vê yekê mirov, dikarê bêjê ku wê, rewşa Kurd û Kurdistanê wê, weke rewşek ku wê temenê mudahaleyên li herêmê wê ji nû ve wê saz bikê bê.

Di nava vê rewşê de rawşan Kurd wê, tenê wê bi tifaqa nava wan re wê serkevtî bê. Ev yek wê, di rewşek mihtemel a denezendina serxwebûna Kurdistanê de jî wê wusa bê. Ber vê yekê wê, weke aliyekî giring wê ev wê xwe bide dîyarkirin bê. Kurd weke hêzek herêmî ku ew bixwezî derkevina li holê ew, divê ku wê, tifaqa nava xwe çêbikin. Li ser rêxistinên re xwe hanîna li ser ziman li herêmê û di sîyesetê herêmê û bi

teybetî ya Kurdistanê de jî dewra wê dawî li wê hatîya. Rêxistin û ankû partî, di nava sînore civakê de wê, çendî wê karibin bibina bersiv ji pêwîstiyên civakî re wê, serkevî bin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wan werênê li ser ziman.

Li herêmê wê, li hemberî îranê weke ku dihê ditin anîyek ji nava cihane arab dihê pêxistin. Nakokiyên mezhebî jî dihên xistin temenê wê. Di vê rewşê de wê, li herêmê wê, ji her demê wê zêdetirî wê tevlihevî wê pêşkeve. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, di demên pêş de wê, rewşên nû wê derkevina li holê. Hêrîşên dawî ku ew dihên gotin ku DAÎŞê li îranê pêxistin wê, ji hêrîşên DAÎŞê zêdetirî wê, weke hêrîşna ku wê, di vê çerçoveyê de ku ew hatina pêxistin bin. Li gelek deveran ku wê weke ku navê DAÎŞê wê, di bin wê de wê, hêrîş bîn kirin û wê ew bigirê li ser xwe wê, tenê wê, weke rewşek sernûxûmandinê bê. Li Tirkiya jî ev dihat kirin.

Lê aliyekî din jî ê rewşa Qatarê wê hebê ku wê, çawa ku wê, weke rewşeka hafî pêxistin bê wê li ser wê re wê, dişa hêzên weke amerika wê bikevina dewrê û wê, li ser rveberiyên kuweytê û hwd re wê bikin ku çareser bikin. Ber ku wê, nexwezin ku Qatar nêzî îranê û hwd bibê. Ev rewş wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêngavaka siyêsî wê, xwe bide diyarkirin. Ber vê yekê rewşa Qatarê wê, li ser vê tengezerîya ku ew bi wê re ew hat derxistin re wê, çawa wê, ew wê werênina li ser rê wê, di vê çerçoveyê de wê, were kirin. Di dema derxistina tengezeriyê de wê rewşek qatarê wê hebê. Piştî çareserkirina wê jî wê, çawa dihê xwestin ku ew di wê rewşê de bê wê, li ser wê re wê, 'çareserî' wê were hanîna li rojevê û pêxistin.

Serxwebûna Kurdistanê wê, pêwîstîya wê bi tifaqa nava Kurd wê hebê.

Di vê demê de hatina rojevê serxwebûna Kurdistanê û ankû 'referandûman serxwebûna Kurdistanê' li başûrê Kurdistanê wê, weke rewşek ku wê pêşaroja hemû Kurdan wê alaqaqar bikê bê. Rêxistinên Kurdan divê ku ew piştgiriyê bidina pêvajoya denezendina li başûrê Kurdistanê. Wekî din jî, rêxistinên Kurd dijberîyan ji nava xwe rakin. Rojava, başûr, rojhilat û bakûr di çerçoveyek netewî de temenê gihandina li hevdû bi siyêsî pêşbixin. Her millet, xwediyê mafê gotinê li ser qader û ankû baxtê xwe ya.

Di vê çerçoveyê de rasthanîna dîroka li darxistina referandûma serxwebûnê a li başûrê Kurdistanê 25'ê êlûna 2017'an de ku wê dema wê, nêzî dema rizgarkirina Raqqeyê jî bê wê weke aliyekî hemwaxt ku mirov wê hilde li dest bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa raqqeyê û rizgarkirina wê, wê di vê çerçoveyê de jî wê, bandûra wê ya hêrîşî wê hebê. Em di serî de wê yekê wê werênina li ser ziman. Di aslê xwe de ev jî wê, dide nîşandin ku wê, qadera hemû Kurdan wê ji aliyekî ve wê hevdû ve wê girêdayî bê.

Ku mirov ji kîjan aliyê binerê wê baxt û qadera Kurdan wê bi hevdû ve wê, girêdayî bê. Dema ku rewş ev bê wê demê mirov, divê li gorî rastîya civakî bi wê rengê çareserîyan pêşbixê. Di serî de di vê çerçoveyê de mirov dikarê li hemû beşên Kurdistanê bihizirê. Di dema hêrîşên DAÎŞê ên li her çar aliyên Kurdistanê hatina pêxistin ku wê, bi wê re wê were ditin ku wê çawa wê Kurd wê baxt û qadera wan yekê bê û wê mihtac hevdû bin wê, ji vê demê û pêde jî wê, rewş wê ev bê. Ber vê yekê, di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê bihizirê. Rewşa bakûrê Kurdistanê jî, rojavayê Kurdistanê jî û başûrê Kurdistanê û rojhilatê Kurdistanê jî wê, bihevdû ve girêdayî bê. Heta roja me, di aslê xwe ne ghiştina çareseriyê rewşa pirsgirêka Kurd û Kurdistanê wê, di temenê wê de wê, ew mejiyê dijber ku ew di temenê wê de û nebûna tifaqa nava

Kurd wê, ji aliyekî ve wê, di temenê ne çareserîyên pîrsgîrêka Kurd li her çar beşên Kurdistanê bê.

Di rewşa çêkirina referandûma serxwebûna Kurdistanê de li başûrê Kurdistanê wê, tenê wê pêvajoyek bê. Lê di aslê xwe de wê, ji wê demê û pê de wê, di temenê wê domandina wê helwestê, pêşxistina wê ya bi civakî û her wusa di dewama wê de denezendina serxwebûna Kurdistanê jî wê, hevgirtin, tifaq û yekîtiya navxweyî a civakî wê, di temenê wê de wê pêwîst bê. Ber vê yekê wê, weke pêwîstîyên denezendina Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bê.

Nebûna mejiyê netewî û bi wê nekarîna hizirkirinê wê, di temenê pîrsgîrêkên civakî ku ew li ser rewşa rêxistin û ankû partîyan re dihên pêşxistin de jî bê. Di dewama wê de ev rewş wê, di temenê wê de bê ku wê, weke rewşa pêşîlêgirtina tifaqa navxweyî jî bê. Rewşênbirên Kurd wê, bi rewşa xwe ya wê, ne di wê rewşê de bin ku ew aqilekî hevbeş ji aliyê civakîya xwe ve wê, biafirênin û rêxistin, kes û sazîyên civakî bi wê bidina hizirkirin. Vê kêmesî û acîzîya xwe wê, bi xwe weke aligîrîya hinek rêxistinên Kurd dana nîşandin û kirina dijberîyê li hinek rêxistinên din ên Kurd re wê, bidina nîşandin. Ev jî wê, aliyekî ê domandina pîrsgîrêkên civakî ên civake Kurd, ne çareserîkirina pîrsgîrêka Kurd û pêşneketina tifaqak civakî de jî bê. Têgîna 'qatîtiyê' ku wê dem bi dem wê hin kes û rêxistinên Kurd wê li wê rexne bikin wê, ew bixwe wê bikevina xafka wê de. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring ê pîrsgîrêkî wê ev xwe bide diyarkirin. Di roja me de hem rewşa siyêsî a demê û hem jî a herêmê û Kurdistanê ku ew gihiştîyê de wê, ti carî wê derfetek zêde wê nedê bi vê rengê xwe bidina domandin. Di vê çerçoveyê de li herêmê wê, pêwîstî wê, bi sazîyên netewî ku ew li ser rêxistinên re ku ew karibin li herêmê hebûna civakê Kurd bipolarîzê û li sr navê siyasetê bikê. Wekî din wê, hertimî wê, di rewşek acîzîyane de wê bimênin û wê nikaribin xwe ji wê xilasbikin.

Di rewşa her çar beşên Kurdistanê de ku wê karibê li ser navê wan bi civakê gotinê bibêjê wê pêwîstî bi sazîmanakê hebê. Her wusa dinava wê sazûmanê de wê denezendina serxwebûna Kurdistanê ku ew li başûrê Kurdistanê jî bê wê, weke denezendina serxwebûna Kurdistanê wê hingî wê bandûra wê li her çar beşên Kurdistanê wê zêdetir wê hebê. Di vê çerçoveyê de Kurd û siyasetmederên her beşên Kurdistanê, divê ku ew têkiliyeka bi hevdû re a dayimî de bin. Kesên nezan, bi nîyetxirab û hwd ku ew hertimî bi gotinên dijberî di nava wan de gotinê dikin ku ew bi afirênin ew divê ku îtîbarê û derfetê nedina wan. Ev wê, weke aliyekî giring bê.

Bêgûman, serxwebûna Kurdistanê wê, weke mijareka Kurdistanî bê. Mirov wê, ji aliyê hemû Kurdistanîya ve wê, hilde li dest. Her Kurdek wê, ew xwestek wê di dilê wî de wê, hebê. Di serî de divê ku mirov wê yekê wê werênê li ser ziman. Di rewşên bi vî rengî ên weke avakirina rêveberîyên herêmên Kurdistanî wê, meşrû bê. Di vê çerçoveyê de ew jî divê ku ew hertimî di çerçoveya hebûna civake Kurd de ew bi hevdû re weke rêgezê civakî bi hevdû re di têkiliyê de bin. Ev wê, weke aliyekî giring ku mirov wê, hilde li dest.

Ji aliyê siyêsî ve rêxistinên Kurd ew, rewşa xweşbîniya demokratîkî a civakî ku ew divê ku wê, di nava xwe de wê pêşbixin. Hizrên wan ên ji hev cûda dibê ku ew hebin. Lê ev nayê wê wateyê ku ew wan bikina sedema dijberî û li dijî hevdû sekinînê. Di vê çerçoveyê de wê, başûrê li hemû Kurdistanîyên rojava, başûr, rojhilat û bakûrê dikevê ku ew li rojava xwedî derkevin bi heman rengî wê, li wan bikeve ku ew li başûr û

pêşveçûnên wê jî xwedî derkevin û li bakûrê Kurdistanê jî xwedî derkevin. Ev wê, weke erkek civakî û netewî bê. Di serî de wê, hingî wê, karibin bahse parastina civakê bikin.

Referandûma denezendina serxwebûna Kurdistanê ku ew li başûrê Kurdistanê dihê hizirkirin ku wê, di 25'ê êlûnê de wê were kirin wê, mirov dikarê bêjê ku hemû Kurd wê, lê xwedî derkevin. Bi heman rengî heta ku wê, karibin di çerçoveya têgihîştinek netewî a civakî de wê bikina sedema ji holêrakirina dijberîyên ku ew di nava wan de hatina pêşxistin jî. Wê hingî wê, weke encamek baş bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de bi têkiliyên xwe re divê ku wan sînorên ku bi metingerî di nava her çar beşên Kurdistanê de hatina danîn wan jî holê rabikin. Ev yek wê, bo başûr jî, rojava jî, bakûr jî û rojhilat jî wê wusa bê. Wê weke erkek civakî a civake Kurd a netewî bê.

Mijare serxwebûna Kurdistanê wê, bo herêmê wê giring bê. Wê naqşaya herêmê wê ji nûve wê dîzayn bikê. Wê sînorê herî hindik çar welatan wê bigûharênê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mijare serxwebûna Kurdistanê dihê rojavê herkesek ji aliyê xwe ve hizrên xwe li ser wê dihênê li ser ziman. Lê weke aliyekî giring ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, ji du aliyên ve wê Kurd wê, werina qatkin. yek ji wê jî aliyê ardnîgyariya Kurdistanê ve bê. Ya din jî wê, li ser rewşa rêxistinên û hizrên bi dijbarî ku wê li ser wan re li dijî yê din wê bên dayîn gotin û hwd. Ev herdû mijar wê, weke dû mijarên ku wê, di her qadê û warê de wê, weke xelekên girêdanê ên bi lingên mirov ve wê werina li pêşîya mirov. Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, rêxistinên Kurdan wê bikina pozisyonên vajî hevdû de. Wê heta ku wê, çawa wê 'şerê birakûjî' wê, di nava wan de wê pêşbixin û hwd, wê ji gelek aliyên ve wê, herina bi ser wan ve. Ev alî hemû wê, weke aliyna ku wê, mirov dikarê weke 'handîkap' wan werênê li ser ziman bê.

Li başûrê Kurdistanê ev pêvajoyê wê di nava yekîtî-PDK'ê de wê were pêşxistin. Piştê wê, hewl bêdayîn ku ew li di nava rêxistinên Kurd ên rojava de wê pêşxistin. Care pêşî ku wê gotina 'li darxistina referandûma serxwebûnê' wê were li ser ziman wê, rayadarên tirk ên weke 'Çawûşoglu' wê, derkevina berçapameniyê û wê, bi teybetî wê, bi awayekî pîr bi plan wê navê yekîtî û telabanî wê di heman hevokê de wê, were bikarhanîn û wê bê gotin ku "ev xafka ku wan li berzanî pêşîxistîya." Lê rastî vajî wê ya. Wê çawa wê, van rêxistinên Kurd wê bikina hemberî hevdû de wan, di wê çerçoveyê de ev gotin hanîn li ser ziman. Piştê jî li ser wê re dîplomasîya xwe meşandin.

Di mijare rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê li kerkûkê jî wê, heman rewş û dijberî wê were hanîn li ser ziman. Wê, di wê çerçoveyê de wê, çawa wê, rêxistinên Kurd wê werina hemberî hevdû û wê encamê wê li gorî xwe wê li ser wê re wê xabatê bikin. Di vê demê de bêgûman heta roja li darxistina li darxistina referandûmê bo ku aqûbeta wê jî nebê weke ya bi rengê taloqkirina li darxistina kongira netewî mirov, divê ku wê, li ser wê şopîner bê. Ber wê yekê wê, rayadarên tirk wê, hewl bidin ku di hundûrê wê dema berî 25'ê êlûnê de wê, rastî qazayekê wê werênin. Wê tehdîd jî di nav de wê, her rê û rêbazê wê bikarbênin.

Bêgûman ku Kurd bi hemû sazî, keseyet û rêxistinên xwe re hemû nakokîyên rejimên herêmê di nava wan de pêşxistina ku wan dênina aliyekî û bi awayekî bi aqilane bi hevdû re bi tifaqî tevbigerihiin wê, yekîtîya xwe jî wê, çêbikin û wê serxwebûna xwe jî wê denezênin. Ev yek pîr rast a. Ji xwe hêz û rejimên herêmê wê hêza Kurdan dibînin.

Bo ku ew hêza wan neafirê wê ji xwe re wê bikina armanc ku ew nehêlin ku ew werina cem hevdû. Di çerçoveya têgîna netewî de wê, dema ku bernemeyek netewî hebê û hemû hêzên Kurd wê, bo ku wê werênina li cih û hêz û qûweta xwe bikina yek wê, di wê çerçoveyê de wê, encamê wê bidest bixin. Wekî din wê, tenê rêxistineka Kurd wê, bi tenê wê, nikaribê wê bikê. Ber vê yekê li dora armançek bi vî rengî divê ku werina ba hevdû.

Kurd xwediyê dîrokek bi hezaran salan in. Tenê ku ew dîroka xwe binivîsênin û bixwênin wê têgîhiştineka dîrokî a pirr zêde pêşketî wê bidest bixin. Hewce nakê ku ew serî li ti deverê bidin. Dîroka wan wê, ji wan re wê ardnîgarîya fêrûazmûnan bê.

Kurd herî zêde di vê demê de pêwîstîya wan ya hevdû fahmkirin, têkilîdanîne û bi hevdû re bi zimanekî baş a axiftinê ya. Rexneyên wan li hevdû hebin divê ku ew li hevdû bikin. Wê ev ji wan re pêşketîner û rênîşandar bê. Lê divê ku hemû hizrên ku ew dihên wateya dijberiyê bi awayekî şarmazarane wan ji nava xwe bidina avêtin. ne hildina ber cidîyetê. Di dewama wê de jî divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku rewşa başûrê Kurdistanê, ku rayadarên wê, di helwesta xwe de cidî bin, divê ku ew parlamane herêma Kurdistanê aktîv bikin. Destûra xwe ya bingihîn binivîsênin. Hemû sînôrên di nava rojava û başûr de ji holê rabikin. Ev bo rewşa bakûr û rojhilat jî dibûhûrê. Di vê demê de bo ku bi hevdû re di çerçoveyek rast de bi hevdû re tevbigirihin. rêveberîya başûr û rojava a Kurd, bi hevdû re têkiliyên xort dênin û temenê wê yê mayînda biafirênin. Kes, divê ku nebêjê ku ez qada min a ez lê desthilatdar im. Di nava jîyane civake Kurd de divê ku giravên piçûk ji xwe re neafirênin. Bi vê rengê wê, Kurd wê rewşa xwe jî wê, xort bikin.

Kurd ku tenê li dîroka xwe ya demên nêz binerin wê, gelek fêrûazmûn mazin wê bibînin. Ber vê yekê, divê ku ew dîroka xwe baş bixwênin. Wê dema ku wan xwand wê baş bibînin ku wê, çendî wê çî jînkirin û çî li hemberî wan di jîyanê de hatîya pêşxistin. Ev wê, weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin.

Bi politika û zihniyeta Saddam rejima baxdadê î ro derdikeve hemberî Kurdan. Di rewşa referandûmê û gelek mijarên din ên ku ew pêşaroja civake Kurd alaquadar dikin wê, mirov kifş dikê. Di dewama wê de em hinekî di vê çerçoveyê de jî wê li ser wê bisekin. Bi kirin, kiryar û politikayên rejima baxdadê a hikimeta El-abadî ku wê, di çerçoveya yê dema rejima saddam û piştê ya Malîkî de wê werina pêşxistin em bi wê re em, divê ku wê, li ser wê bisekin in. Em vê fahmbikin. Wê, rewşa referandûmê a li başûrê Kurdistanê wê, rastî rejima baxdadê jî wê, raxê li berçav. Wê bide nîşandin ku ew di dewama ya saddam de ew heta roja me de ew çawa bi kiryar û politikayên wê re ew hatîya domandin wê bide nîşandin û raxê li berçav. Nûçeyên ku ew ji herêmê dihên di wan de bahse 'sekna hikimeta baxdadê a li hemberî rewşa referandûmê a li başûrê Kurdistanê' dikê. Di wan nûçeyan de dihê gotin ku wê, "hikimeta baxdadê helbesta xwe li dijî referandûmê daya dîyarkirin" û Ankû "hikimeta baxdadê ji Kurdan dixwezê ku ew herêmên bi pirsgirêk hêzên xwe vekişênê." Ev herdû gotin wê, weke gotinna ku mirov wan bi teybetî li ser wan bisekinê bê. Heta roja me wê, li îraqê jî, sûrî jî, îranê jî û tirkîya jî wê, çawa wê pêşîya Kurdan wê bigirin ku ew li ser pêşaroja gotinê bibêjin wê, her cûre astengiyê wê derxin. Saddam wê, bo ku ew Kurdan bitafîsênê wê pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd wê bi rengê weke komkujiya helebçê û 'enfalê' û hwd wê bide destpêkirin. Wê bi sedhezaran Kurdan wê qatil bikê. Ev pêvajoya komkujiyan ku

rejima baxdadê li hemberî Kurdan daya destpêkirin wê, heta roja me jî wê li ser serê civake Kurd wê, hebûna wê were dayîn domandin.

Pêvajoyên şer ên li rojavayê Kurdistanê ku ew di pêşengîya rejima tirk û ya rejima baasê de bi awayekê 'şerê pevşewîrî' li hemberî civake Kurdan pêşdixin û didina domandin jî wê, bi vê armançê bê. Di vê demê de pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li dijî Afrînê û Şahbayê' û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, zihniyetek di temenê hêrişên li van herêmên Kurdan wê hebê.

Li Îraqê, wê piştî salên 1990'î wê piştî ketina Amerika li Îraqê de wê, rewşa başûrê Kurdistan wê, rengê bi statû wê, bistênê. Lê rejimên herêmê ên weke rejima û ya îranê wê, bi têkiliyên xwe yên ku ew bi wê re didênin wê, bi wê çawa wê pêşîya Kurdan wê bigrin wê, di nava hewldanê de bin. Weke rengê wê pêşîya Kurdan girtinê wê, ji sadî 40 herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê, xanaqîn, maxmûr, şengal, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û hwd re wê, bi gelek deverên din re wê, ev herêmên başûrê Kurdistanê wê, dervî sînoren rêveberîya başûrê Kurdistanê a Kurd wê werina hiştin. Her çendî ku wê Kurd wê weke li wan herêman jî wê, weke ku ew bi hevdû re xwe bi rêve didîbin lê wê, di fermiyetê de wê, weke rewşa kerkûkê wê, bi maddeya 140î wê, rewşa wan wê weke "herêmên rewşa wan nediyar" wê pênasebikin. Li ser wê re wê jî wê, her dema ku wê Kurd wê bikin ku wê bi pêşde wê gavekê wê biavêjin wê, ev herêm wê weke herêmna ku wê bi wan pêşîya wan bigirin wê, werina dexistin li pêş. Ev herêmên Kurdistanê wê, di sale 1993'an de wê, hê di dema rejima saddam û saddam bixwe de wê, ew wê bèn gihandin wê rewşê. Wê bi vê rengê wê ev rengê politikayê wê li hemberî Kurdan wê werina bikarhanîn. Lê piştîre saddam çû û rejima wê hat rûxandin ji lê wê, politikayên wî yên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd û hwd wê, bi vê rengê wê ji aliyê hikimeta baxdadê a malîkî û ên piştîre ku wê werina avakirin ve wê, werina dewrgirtin û domandin.

Di vê demê de jî wê, dema ku rewşa referandûma başûrê Kurdistanê ket rojevê de wê, dîsa wê ev sîyeseta saddam wê ji aliyê hikimeta baxdadê a vê demê û serokwezîrê demê Haydar el-abadî û hwd ve wê, were hanîn li ser ziman. Di aslê xwe de ku mirov nêzikatîyên hikimetên baxdadê ên dema Malîkî û piştî wî ya Haydar el-abadî ku mirov wan lêkolîn bikê mirov wê, di dewama wê de wê, kifşbikê ku wê, ji dema saddam û heta dema Malîkî-abadî wê ti tişt wê ne gûharê. Wê di dewama malîkî de jî û di dema El-abadî de jî wê, heman zihniyeta dema saddam û politikayên wê, li hemberî Kurdan û civake Kurd a başûrê Kurdistanê wê werina domandin. Di demê de wê, rewşa qatkirina başûrê Kurdistanê bi rengê ji wê qûtkirina herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û gelek deverên din ku ew ji wê hatina qûtkirin wê, weke temenê sîyeseta bi wê tehdîdkirina Kurdan wê, werina bikarhanîn bin. Rewşa cibicîh nekirina maddeya 140î jî wê, tevî hemû israren Kurdan wê, newê kirin. Wê hertimî wê, werê talûqkirin. Wê, bi wê re wê, hertimî wê, rewşa herêmên başûrê Kurdistanê wê, weke herêmna "nediyar" wê hertimî wê bînina li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, hertimî jî wê, li ser wê re wê, werênina li ser ziman ku "win, bi levkirina bi baxdadê re pirsgirêka xwe ya serxwebûnê çareser bikin." Lê Baxdadê jî wê, ti carî wê, nexwezê ku wê, pirsgirêkê ew ji aliyê wê ve ew, were çareserkirin. Heta ku wê, ji hikimet û rejima baxdadê wê were wê, di çerçoveyek ne çareserkirî de wê bide domandin. Wê hikimetên baxdadê wê, ew wê, vê ji xwe re wê, weke sîyeset wê hilibijêrên.

Di vê çerçoveyê de wê, bo ku ev sîyeseta ne çareserkirin ku ew bê dayîn domandin wê, îran û tirkîya jî wê, hertimî wê, di wê de wê rol bileyizin. Wê li ser wan pirsgerêkên ku wê, li ser wan herêmên başûrê Kurdistanê ên ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, çawa wê li ser wan wê berê Kurdan û sîyeseta Kurd û hikimetên Kurd wê bidina baxdadê û wê baxdadê wê li ser wê re wê teşwîk bikin wê, di wê çerçoveyê de wê, sîyesetê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, ya ku ew di vê demê de dikin jî wê, ev bê. Wê rewşa herêmên başûrê Kurdistanê ên ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurd a başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, çawa wê li ser wan re wê, sîyeseta tehdidkîrin û tirsandinê û ku wê bi wê bi Kurdan wê bi şûn ve wê gavê bidina avêtin wê bikin. Gotinên rayadarên hikimeta baxdadê ku ew ji baxdadê dikin û dibêjin ku "win, hêzên xwe ji herêmên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û gelek deverên din ku ew ji wê (ji başûrê Kurdistanê) hatina qûtîkirin vekişênin" jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di encama sîyeseteka rejima baxdadê a dema hikimeta el-abadî a saddamwarî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Li vir di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, bi hemû kiryar û tenegzeriyên ku wê, hikimeta baxdadê wê li pişt wan bê û wê bi hikimeta başûrê Kurdistanê re wê werina derxistin wê, di çerçoveya bi sînokirina wê û kirina wê ya sîyesetê bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, rewşa hikimeta baxdadê wê, ji rewşa zihniyeta dema saddam ku wî serdestkîrî û kirî weke felsefeyeka rêveberîyê di çerçoveya îraqê de wê, hikimetên piştî wî ku ew dihên avakirin ên weke ya Malîkî jî û ya El-abadî jî wê di wê çerçoveyê de wê rêveberîyê wê bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, bi wê re wê, bikin bê.

Saddam di dema xwe de ku ew hê li jîyanê bû wî, bi awayekî vekirî komkuji dihanîn li serê civake Kurd. Di roja me de wê, weke ku mirov dema hikimetên malîkî û ya el-abadî de wê kifş dikê wê, di vê çerçoveyê de çerçoveya sîyesetên wan ên bi rengê dorpêçkirina sîyesî ku ew li Kurdan pêşxistina wê, li ser wê re wê bi Kurdan re wê werina berhevdû. Dorpêçkirinên sîyesî ku ew li ser wan herêmên başûrê Kurdistanê ku ew ji wê hatina qûtîkirin ên weke herêmên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û gelek deverên din wê, weke rengê sîyesî ku ew hê di dema saddam de hatîya pêşxistin. Û di wê dorpêçkirinê de wê rejima tirk û ya îranê jî wê, tevî ku wê nakokîyên wan bi hevdu re wê hebin jî wê, di wê rewşa dorpêçkirina Kurdan a li başûrê Kurdistanê de wê bi hevdu re tevbigerihiin. Hebûna leşkerên tirk li herêmên başûrê Kurdistanê ên weke beşîka, kanîmasî, şeledizê, delekokê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Ji aliyekî din ve jî wê, çendî ku wê, bi hênceta hebûna PKKê wê herêmên qandilê wê hertimî wê bombardiman wê bikê jî lê wê, di aslê xwe de wê, sedema sereka û esasî a wan bombabarkirinên bi balafirên şer ên tirk wê, rewşa sîyesî û rêveberîyî a Kurd ya li başûrê Kurdistanê bê. Di serî de vê, divê ku mirov wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Di çerçoveya gotinên weke "ber ku PKK li qandilê ya, ew er tê bombardimankirin" jî wê, weke gotinna berevajîkirina rastiyê bin. Em di vê çerçoveyê de bi wan gotinan hinekî li ser wê, bisekin in. Di aslê xwe de wê, ti têkiliya bombardimanên balafirên şer ên rejima tirk ên li ser qandilê bi şervanên PKKê ve tûna ya. Ev bi salana ku wê, hema bêja her roj wê, balafirên şer ên artîşa tirk qandilê bombardiman dikin. Wê jî weke hebûna PKKêyê li wir didina nîşandin. Ew di çapameniyê de ew dihênina li ser ziman ku "ew, li wir

şervanên PKK bombardiman dikin." Lê ev gotin wê, hemû jî wê, weke gotinna derew û ser rastiye dinûxûmênin. Di aslê xwe de wê, ev gotin wê, weke gotinên ku wê, armanca sereka a rejima tirk a bi bombardimana wê herêmê ser wê binixûmênê bê. Di destpêkê de divê ku mirov wê, "hênceta" ku wê, weke sedema bombardimana wê herêmê ku ew çendî ku hebûna şervanên PKKê jî didina nîşandin jî lê di aslê xwe de wê, bi rewşa rêveberîya başûrê Kurdistanê û hebûna serdestîya Kurdan a li ser başûrê Kurdistanê ve wê, girêdayî bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di van demên ku wê, bahse referandûma serxwebûnê li başûrê Kurdistanê wê, were kirin de zêdebûna bombardimanan jî wê, nîşanaka vê rastiye bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, rastiye wê, di serî de wê fahmbikê.

Her çendî ku wê, li başûr wê, bi rêya hinek çapamenîyan jî wê, bi vê rengê wê propaganda wê bikin û wê werênina hanîn li ser ziman ku ew ber ku li wir şervanên PKKê hena wir bombardiman dikin jî lê di aslê xwe de wê ev dereweka sernûxûmandîna a rastiya di temenê wê bombardimanê de bê. Li vir di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Li başûrê Kurdistanê Kurdistanê wê, rewşa leşkerî a rejima tirk ku wê, li wir wê pêşkeve wê, piştî avabûna rêveberîya başûrê Kurdistanê wê, hema bêja her roj wê, bi vê rengê wê were li rojevê. Di vê çerçoveyê de wê, bi bombardimanên xwe wê, çawa wê mirovên başûrê Kurdistanê wê di jîyane wan de wê bêzar bikê û wê bi wê rengê wê li ser wê bêzarkirinê re wê werênê berhevdû û hwd wê, di vê armancê de wê, werekirin. Bêgûman di bombardimanan de dixwezin ku ew derbeyê li tevgerên Kurd ên li wir bixê. Îran jî wê dixwezê. dema ku ew, li wir derbeyê li tevgerên Kurd bixê wê, bi hesantir wê rêxistinên weke *hizbûlah*ê û hwd wê li wan herêman bicih bikin û wê, di hêrişên wan ên weke li ser Kurdan de wê, baştir wê bikin ku ew encamê bidest bixin. Ji vê aliyekê ve mirov di serî de wê, divê ku wê, werênê li ser ziman.

Li başûrê Kurdistanê wê, heta ku rêveberîya Kurd wê hebê jî wê rayaderên tirk wê bixwezin ku ew wir bombardiman bikin. Bi wê rengê ew dixwezin ku ew, derbeyê li jîyane Kurdistanîyan a li wir bixin. Ji xwe armancaka sereka a wan bombardimanan ku ew karibin bi wan bombardimanan mudahaleyê li jîyane Kurdistanîyan bikin û tirsê hertimî di jîyane wan de serdest bihêlin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev hêriş wê werina organîze kirin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, rewşa bombardimana li qandilê ku rejima tirk dikê wê, divê ku mirov wê, di aslê xwe de wê weke rewşeka hêrişî û şerî a li hemberî başûrê Kurdistanê bixwe wê werênê li ser ziman. Vajî wê, bi şewayên din hanîna li ser ziman wê tenê wê, tenê wê bê weke sernûxûmandîna û çêkirina hêncetan ji wan hêrişan re bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Hêrişên li başûrê Kurdistanê ên weke bombardimanên artişa tirk wê, weke hêrişna ku wê, çawa wê, derbeyê wê bi wan wê derbeyê li jîyane civake herêmê wê bixin wê, bi wê armancê wê werina kirin bin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wan hêrişên bombardimanê re di ahengekê de wê şirketên tirkên ên li wir jî wê, bi wê re wê di ahengekê de wê kar û xabatan bikin. Ew jî wê, çawa wê derbeyê li jîyane civake herêmê bixin wê, bi wê armancê wê di nava kar û xabatna mazin de de bin.

Rewşên weke yên ku ew, hikimeta baxdadê li ser herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û gelek deverên din ku ew dervî sînorên rêveberê Kurd a başûrê Kurdistanê hatina hiştin mirov,

nikarê wan ji rewşên bombardimana balafirên şer ên artişa tirk dûr şirove bikê û wan werênê li ser ziman. Di serî de divê ku mirov wan bi hevdû re wan hilde li dest û di dewama hevdû de wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman li îraqê, avakirina hêzên weke 'hazdî-şabî' bixwe jî wê, di çerçoveya vê armancê de wê li herêmê wê, werina avakirin. Bi teybetî wê, çawa wê, bidestê vê hêza kujar wê, herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û gelek deverên din ku ew ji wê hatina qûtkirin ku wê, ew wan wê çawa wê kontrolbikê wê, bi armancê wê ew were pêşxistin û li herêmê wê were bicihkirin. Ji xwe bi teybetî, bijartinên herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê, xanaqînê, maxmûrê, şengalê, tûsxûrmatû, zûmar, celewla û hwd ku ew dervî rêveberîya başûrê Kurdistanê û li wan bicihkirina vê hêza ku ew hatiya avakirin wê, bi vê rengê wê armanca wê ya avakirina wê jî wê bide nîşandin û dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, bi wan herêmên başûrê Kurdistanê ku ew dervî rêveberîya wê hatina hiştin ku ew wê, bi wan û wê derve wê hiştina wan wê pêşîya rêveberîyek û pergalek civakî a Kurdistanî wê were girtin wê, bi armancê wê ew derve hiştina wan herêman wê hê di dema rejima saddam û dema saddam bixwe de wê were kirin û wê piştê wê, rejima Malîkî û El-abadî û hwd wê ew wê rewşê wê biheman rengî wê biparêzên û wê bidina domandin. Yanê bi vê rengê wê, li ser politikayên rejima baxdadê ên li hemberî civake Kurd û başûrê Kurdistanê re wê, rejima Malîkî jî û ya El-abadî jî wê bina şopdarê rejima saddam ên piştî wê ku ew hatina pêşxistin bin. Bêgûman weke ku Sadam artiş dişand bi Kurdan de û komkuji weke komkujiyên helebçe dihanî li serê civake Kurd û weke ku Malîkî bi alikariya îran û tirkîya DAÎŞê li musilê bicihkir û bi wê re temenê pêvajoya komkujiyên dema xwe piştî wê li başûrê Kurdistanê û îraqê pêşxist wê, El-abadê jî wê, biheman zihniyetê wê, di wê rewşê de wê ti gûman ji wî nebê ku ew artişê bide hêrîşkirin li ser serê civake Kurd û komkujiyên mazin ên ji dema saddam û Malîkî mazintir jî ku ew werênê li serê civake Kurd. Ew temen bi zihniyeta wan re wê, bi wan re wê hebê. Li vir ya ku wê, li hemberî wê li Kurdan dikeve jî ku ew di nava xwe de werina cem hevdû û tifaqa xwe ya civakî û netewî pêşbixin û ji vê demê û pê de ew bi hevdû re tevgerihin. Ev bo wan wê, weke şartekê nebê nabê ya, bê. Ji vê demê û pêde wê, tenê wê bi vê rengê wê karibin hebûna xwe bi tifaqa xwe ya navxweyî wê bi parêzên. Di vê çerçoveyê de ku serxwebûneka mihtemel li referandûma wê jî bibê û ku ew were denezendin jî wê, tenê wê parastina wê jî wê, piştî wê, bi wê rengê wê bi tifaqa nava Kurdan re wê were kirin.

.Di dewama wê de mirov divê ku hinekî li ser DAÎŞa ku ew navê 'haşdî şabî' ya bisekinê. Di rewşa dizaynkirina siyaseta nava îraqê de ku wî rejima baxdadê, îran û tirkîya wê, encama ku wan dixwest wê bi DAÎŞê wê bidest nexin wê li şûna wê Haşdî-sabî' wê pêşbixin û wê biajona li pêş. Wê di çerçoveya sînorê îraqê de wê, piştî ku DAÎŞ hat têkbirin wê valahîya wê piştî wê biafirê ew ji aliye xwe ve dixwezî ku ew bi vê rêxistina kujar a nû ku ew hatiya avakirin a bi navê "haşdî-şabî' wê dagirin. Ber vê yekê ev jî wê, weke mijareka giring bê ku mirov wê fahmbikê bê.

Ku mirov bi şewayekê wê weke DAÎŞa ku ew piştî DAÎŞa sînnî re ew bi alikariya tirkîya hatiya pêşxistin wê werênê li ser ziman wê rast bê. Haşdî Şabî wê, DAÎŞa ku ew orjîna wê farîsî ya. Di vê çerçoveyê de wê, weke DAÎŞa dema ku ew li ser xate DAÎŞê

ew dixwezê ku ew hêrîşên xwe li Kurdan bikê bê. Wê çawa wê, Kurdan wê di bin dest de bigrin wê, Haşdî şabî wê, bi wê armancê wê di dewama zihniyeta DAÎŞê de wê hatibê avakirin bê. Rewşa Haşdî şabî, hin bi hin rengê wê zelal dibê. Wê şewayekê din ku wê, di bin maskeya olzanîya şîfîyê de wê çawa wê mirovan li dijî Kurdan wê weke artişê bidina hevdû û wê bide şerkirin bê. DAÎŞ, di rastîya wê de wê, bi orjîna sûnnî wê bi alikariya rejîma tirk, Qatar û sûûdî arabîya wê, were avakirin. Lê ew DAÎŞ ku ew li ber berxwedana Kurdan ew têkçû, nûha jî di bin navê haşdî Şabî de pêvajoyek din a DAÎŞê li hemberî Kurdan dûbare dihê pêşxistin bê. Li hin herêmên musil û li dora şengalê bicihkirina wê jî wê, di çerçoveya wê projeya 'dj-Kurd de ku ew bi wê hatîya avakirin bê.

Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê xwe li Kurdan wê bigirê û wê di nava Kurdan de wê alozîyan derxê û wê tehdîdan wê li Kurdan bigirê wê, di vê çerçoveyê de wê, b destê îranê û alikariya tirkîya wê ji aliyê aligirên îranê ên li îraqê ve wê were avakirin û berhevkin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman Rengê nerîna DAÎŞê çî bê li Kurdan wê rengê nerîna Haşdî şabî jî wê ew bê. Mirov nikarê ji wê dûr wê werênê li ser ziman. Herêmên Kurdan ên li başûrê Kurdistanê ku ew bicih bûya mirov dikarê di reng û awayê dagerkerîya rejîma tirk a li cereblûs û ezazê de wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê di zihniyeta dagirkirina rejîma tirk a li ser cereblûsê û ezazê û hwd de wê, îran jî wê, bi heman rengê û zihniyetê wê bi haşdî şabî wê bixwezê ku ew hin herêmên başûrê Kurdistanê dagir bikê ku ew karibê alozîyan li nava Kurdan derxê û tehdîdan pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê hebûna wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Rewşa haşdî şabî wê, mirov nikarê dervî zihniyeteka dagirkerîyê ku ew di maskeya olê de hatîya pêşxistin dûr wê şîrovebikê. Di vê çerçoveyê de piştî ku DAÎŞ têkçû nûha jî li şûna wê rêxistinên kujar ên weke haşdî şabî li hemberî Kurdan ew hatina pêşxistin û ew li hemberî Kurdan dihên bikarhanîn. Mantîq û zihniyeta DAÎŞê çî ve wê ew jî wê ew bê. Wê nêzîkatîya DAÎŞê li rewş, statû û hebûna Kurd re wê çî bê wê ya haşdî şabî jî wê ew bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bi teybetî wê, haşdî şabî wê weke rêxistineka ku ew piştî DAÎŞê re ku ew li şûna DAÎŞê ku ew deverên ku ew ji wan hatîya derxistin ku ew dagirê ew hatîya pêşxistin. Yanî wê Di naqabîna DAÎŞê û haşdî şabî de wê di rewşa wan li hemberî Kurdan û nêzîkatîya wan li dijî Kurdan de wê ti farqe wan tûna bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Haşdî şabî şerê jenosîdkirina civake Kurd ji DAÎŞê dewr girtîya û ew nûha bi hêza xwe ya ku wê afirandîya dixwezê ku wê pêvajoya jenosîdê li ser serê civake Kurd wê bide domandin. Mirov 'haşdî şabî' dikarê weke hizbûlah'a dema nû jî wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. BI teybetî wê kesên ku ew weke yên serleşkerên haşdî şabî na wê, weke kesna ku ew bi hêstîyarîya xwe re wê, weke kesna ku ew di çerçoveya dijminatî û dijberîya Kurd de wê, werê li ser ziman.

Wê weke ku wê çawa ku wê DAÎŞ wê ji aliyekê ve weke zaroyê piç ê hevdîtina T. Ardogan û rayadarên îranî li qasra sadabadê bê wê, biheman rengê jî wê bi heman rengê wê haşdî şabî jî wê zaroyê piç ê van hevdîtînen li qasra sadabadê bê. Di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Wê weke rêxistineka leşkerî ku ew di dewama DAÎŞê de li hemberî Kurdan hatîya pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke rêxistineka leşkerî û kujar ku wê, li gorî politikayên rejîma tirk û ya îranê a di

çerçoveya bêstatû hiştin û tûnakirina civake Kurd de wê hatibê avakirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya li başûrê Kurdistanê ku wê, çawa wê bi haşdî şabî re wê weke pêvajoyek hêrîşê a li hemberî Kurdan a di dewama ya DAÎŞê de ku ew hatibê pêşxistin bê. Her wusa di pêvajoya 'referandûma başûrê Kurdistanê a serxwebûnê" de tehdîdên ku wê Haşdî şabî wê li Kurdên başûr bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Nişanaka wê jî wê, ew bê ku wê piştî referandûma li başûrê Kurdistanê a di 25'ê êlûnê de wê, bi piştgirîya îranê çeteyên Haşdî şabî wê bidest hêrîşî li dora kerkûk, tûsxûrmatû û hwd wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, di vê pêvajoyê de wê bi hêrîşên çeteyên Haşdî şabî re wê, were dîtîn ku ew bi çî armancê weke 'hêzekê' li herêmê ew hatina avakirin. Her wusa tehdîdên ku ew, bi wê dibêjin 'em nehêlin ku li kerkekê referandûm bibê' wê, di vê çerçoveyê de wê, weke tehdîdna DAÎŞwarî bin. Wê di vê çerçoveyê de wê, di dewama hêrîş û tehdîdên DAÎŞê de em divê ku wê werênina li ser ziman. Her wusa tehdîdên wê jî di dewama yên DAÎŞê û komkujiyên DAÎŞê de wê werênina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wusa dihê dîtîn ku mirov hebûna haşdî şabî di dewama hebûna dagirkerîya rejima tirk a li herêmên rojava ên weke cereblûsê, ezazê û hwd de wê hildina li dest. Di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê çawa ku wê haşdî şabî wê weke rêxistîneka kujar ku wê kesên navê wê de wê weke kesna xwûdênenas bin. Wê di vê çerçoveyê de wê, her çûre komkujiyê re ew wê weke amede hatina amedekirin bin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê weke di vê çerçoveyê de wê, weke ku rejima tirk çawa ku dijminatîya Kurd wê, dixwezê ku wê bikê nava gotinên olê de wê, bi heman rengê wê îran jî wê, xwediyê rewşeka bi vî rengî bê û wê haşdî şabî encama wê keda wê ya ne j xêrê bê. Weke ku em çawa ku heta roja me me li Kurdistanê li ser serê civake Kurd komkujiyên DAÎŞê dîtîn em, nûha pê de di dewama wê de komkujiyên haşdî şabî ên ku ew li Kurdistanê dikê, dibê ku em li ser wan biaxifin. Di vê çerçoveyê de pêvajo bi ber rengê û awayekê de diçê.

Li vir em divê ku wê jî wê werênina li ser ziman ku wê ti farqe haşdî şabî wê ji DAÎŞê tûna bê. Wê di dewama wê de ku ew bikê wê, komkujiyên xwe bikê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Herêmên şengal, musilê û hwd ku wê, weke "rizgarkirina ji DAÎŞê" wê weke herêmna ku ew wê weke navenda hêrîşên xwe li Kurdan û Kurdistanîyan wê bikarbênê bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Ber vê yekê ev rêxistina ku em nikarin wê ji DAÎŞê cûda bihizirin wê, di vê demê de wê, piştî têkbûn û ji holê rabûna DAÎŞê wê ew wê derkeve li pîyasê û wê li şûna DAÎŞê wê komkujiyên xwe wê li ser serê civake Kurd wê pêşbixê.

Ku mirov pêvajoya avakirina DAÎŞê û hêrîşên wê yên li başûrê Kurdistanê, rojavayê Kurdistanê û hwd bi hêrîşên wê re wê baş fahm nekê mirov wê, baş piştî wê pêşxistina haşdî şabî jî wê, fahm nekê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew hat avakirin wê, bi teybetî wê, weke hêzeka ku wê, çawa wê, bi îranê ve girêdayî û wê li ser navê wan wê herêmên Kurdan wê kontrol bikê wê, bi wê armancê wê were pêşxistin. Armancên ku wê DAÎŞê, bi stretejîkî wê bo wan wê li dijî Kurdan wê şer bikê û ankû wê bê dayîn şerkirin li dijî Kurdan wê, bi heman rengê wê armancên haşdî şabî jî bin. Armancên Haşdî şabî û yên DAÎŞê wê di çerçoveya şerê dizaynkirina herêmê û parastina

satafûqûya wê de wê, weke hevdû bin. Di dewama wê de wê, jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê haşdî şabî wê, valahîya ku wê bi şikandina DAÎŞê ji aliyê Kurdan ve ku wê rejima îranê wê bixwezê ku wê bi hêzeka xwe xwe avakirî ku wê çawa wê li leyha xwe wê dagirê wê, bi wê rengê wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, haşdî şabî wê weke hêzeka paramîliter a ku ew bi destê rejimên metinger hatîya avakirin bê. Wê, bi wê re wê çawa wê hebûna xalkan, civakan û hwd wê, di bindest de wê bi metingerî wê bide girtin wê bi wê rengê wê xwediye reng û awa û fonksiyonekê bê. Di rewşa 'kontr-gerilla'yên ku wê li amarikaya latin wê werina avakirin û wê li dijî hebûna xalkan wê bidina şerkin wê, ew jî wê, weke hêzeka bi vê rengê bê. Di aslê xwe de wê, wê, piştê wê, were dîtî ku wê, gelek kesên ku ew berê hatina xapandin û hatina kirin li nava DAÎŞê ku DAÎŞ hat şikandin û pê de wê, piştê wê, ew bîna vegûhaztî li nava komên ku ew bi nav û rengna din dihên avakirin ên weke Haşdî şabî jî. Di vê çerçoveyê de jî wê gelek nûçe wê ji herêmê wê, werin.

Lê li vir tiştêkî din heya ku wê li pêşîya vê fahmkirin û dîtî ku wê weke 'asteng' bê û wê, rejima îranê û yê herêmê jî wê baş bikarbênin wê ew bê ku wê, DAÎŞ wê li ser rewşa mezhebê sînnî re wê, were pêşxistin û Haşdî şabî wê bi heman rengê wê, li ser mezhebê sîî re wê, were pêşxistin. Çendî ku wê, li ser vê întibayê re wê, weke li dijî hevdû jî bin û wê, wusa wê li dijî hevdû wê bi propagandayan wê werina hanîn li ser ziman jî lê wê, rastî wê vajî wê bê. Wê, di dewama wê de wê, weke aliyekî giring wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê, werê dîtî ku wê, ev rewşa cûdahiyên mezhebî wê ji rewşên bi vê rengê re jî wê, weke maske wê werina bikarhanîn. Îran, bi teybetî ku li ser rojhilatê Kurdistanê xwediye rejimeka metinger a wê, di vê çerçoveyê de wê, di temenê hemû dijberî û dijatîya wê li hemberî Kurd û statûya Kurd û li hebûna civake Kurd jî wê, ew rewşa wê bi zihniyeta wê ya metinger re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê, ji ya rejima tirk wê, ne cûdatir bê. Di vê çerçoveyê de wê, tenê wê rêbazên ji hevdû cûda wê, di dewama hevdû de wê, bikarbênin. Tenê wê, ew farqe wan wê hebê. Ku îran ew xwe di bin maskeya mezhebê sîî de bi rêxistin dikê û kiryarên xwe yê bi çetewarî weke bi haşdî şabî re pêşdixê jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Şerê bindestkirina civakê bi wê re wê, bi van komên çete ku ew di bin maskeyên olî û hwd de dihên avakirin re wê, bikê ku wê pêşbixê û bde domandin.

Di aslê xwe de mirov hêrişên Haşdî şabî bi rejima baxdadê û artişa îraqê re jî weke ku mirov bi îranê re wê, werênê li ser ziman mirov, divê ku wê, werênê li ser ziman. Baxda wê ji demên şerê cihanê ê yekem ve wê, pêvajoyê şer wê li hemberî Kurdan wê bi rêxistin bikê. Herî dawî wê pêşî komkujiya Helebçê û piştê komkujiya şengalê bê di dewama wê de. Rejimeka ku bi vî rengî wê, hertimî wê pêvajoyên şer wê ser serê civake Kurd wê pêşbixê wê, gelê Kurd wê çawa wê karibê bi wê re bijî? Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên şerê ku ew piştî referandûma serxwebûnê a li başûrê Kurdistanê ku artişa îraqê û hêzên haşdî şabî ku wê, bi çetewarî wê li hemberî herêmên Kurdistanê ew weke kerkukê, tûstûrmatû û hwd wê pêşbixin wê, nişanaka wê bê ku Kurd ew, di wê rewşa pêşxistina pêvajoya referandûma serxwebûnê de çendî mafdar in. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya herîşên piştî referandûmê ku wê di nava sînorê îraqê de wê li hemberî civake Kurd û herêmên Kurdistanê wê, werina pêşxistin wê

rastîya çûyina Kurdan li referandûmê bo çûdabûnê ji îraqê wê bide nîşandin ku ew çendî rast a. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, were li ser ziman ku wê, îraq wê, ne xwediyê têkiliyeka rast û bi ahlâqî a rast bi Kurdan re bê. Wê xwediyê têkiliyeka metingerî a bi Kurdan re bê. Wê xwe di rewşek serdest de wê bibînê. Di nava sînorê îraqê de jîyankirina Kurdan wê, ne nîşanaka wê bê ku ew weke hevdû xwediyê heman maf û azadiyê na. Wê weke ku ev li îranê, sûrî û tirkîya jîyankirina Kurdan ku ew çendî nabê nîşanaka ku ew weke hevdû xwediyê heman maf û azadiyê bi tirk, faris û araban re. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, bi teybeyê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa hêrîşên bo çikandina Kurdan ên piştî referandûmê ku ew li Kurdan dihên kirin wê, piştrast bikin ku Kurd di hizra xwe ya çûdabûnê de wê, rast bin. Wê, ew vê yekê wê, bide nîşandin. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li îranê jî, tirkîya, sûrî jî û îraqê jî wê, were dîtî ku gotinên weke 'aramiyê', 'aşîtiyê', 'wekehevdûtîyê' wê temenê wan wê, li ser esasê ku Kurd xwe tabîî wan rejiman bikin û ji hemû maf û azadiyên xwe yê civakî bi şûn ve gavê biavêjin û ji statûya xwe ya civakê feregetê bikin û xwe tûna bihasibênin wê li ser wê esasê wê hatibê rûnandin. Di vê çerçoveyê de wê, ev gotin jî wê, ne di wateyeka rast de wê, werina li ser ziman. Wateya ku ew li wan gotinan hatîya kirin û ya ku ew bi wan gotinan dihê xwestin ku ew were li cih wê, rewşeka metingerî a bindestiyê bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, gotin wê, bi aqil re wê li hemberî hebûna civakê wê, werina bi watekirin û li hevdû hûnandin û wê werina hanîn li ser ziman.

Rewş û pozisyona ku wê rejima îranê, tirkîya û îraqê wê li dijî Kurdan wê piştî rewşa referandûma başûrê Kurdistanê ku wê bikevinê de wê, di aslê xwe de wê, ji aliyê felsefeyeka ahlâqî, mirovatî û rast ve wê, bide nîşandin ku Kurd di helwesta xwe de ew rast in. Ku Kurd di rewşa xwe de bi hêz bin û ne bi hêz jî bin, ku ew rastî hêrîşê werin û newin jî, ku ew bi hêrîşên weke yê çeteyên haşdî şadî werina şikandin û newin şikandin jî wê, rewş wê ji aliyê felsefeya mirovatîyê û ahlâqî ve wê rastbûna Kurdan wê di rewşek mirovatî de wê, bide nîşandin. Di vê çerçoveyê de ku mirov bi awayekê rast, bi çî felsefeyên mirovatîyê wê şîrovebikê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, rastiyeke wê werênê li ser ziman. Her wusa, rejimên weke yê îranê û tirkîya ku ew dijminatîya xwe ya li xalkan û li hebûna wan di bin maskeyên olî de di vêşarên jî wê, rewşa wan wê tenê wê weke rewşeka îstîsmarkirina rewşa olî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, ji pêvajoya hêrîşên DAÎŞê û heta pêvajoya hêrîşên haşdî şabî wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê weke lingekê pêvajoyên hêrîşan ên di dewama wê de wê, pêvajoyên hêrîşên komên çete ên weke yê haşdî şabî wê werina pêşxistin û wê werina li darxistin.

Di pêvajoya şerê rejimên herêmê ên weke rejima îranê, îraqê, sûrî û tirkîya de wê, DAÎŞ wê, tenê wê merheleyek û ankû pêvajoyeka şer a van rejiman bê. Di dewama wê de wê, pêvajoya şerê haşdî şabî û hwd wê werê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Piştî pêvajoya şerê DAÎŞê ê bi armanca jenosîdkirîna civakê wê, rewşên weke rewşa hêrîşên haşdî şabî li başûrê Kurdistanê bi artîşa îraqê û alikarîya artîşa îranê re ku ew dikê, li rojavayê Kurdistanê bi alikarîya rajima tirk jî nûve hewldanên weke li îdlîbê pêşxistina komên çete ên weke yê bi cebetil-nasr' û hwd re ku ew pêşdixê û pêvajoyên wê yê şer ên li bakûrê Kurdistanê û hwd wê di dewama

hevdû de wê, xwediyê rewşa ku ew hevdû temem dikin bin. Di çerçoveyeka jenosîdkirina civake Kurd de mirov divê ku wê hilde li dest.

Heta ku mirov rewşa demên saddam û berî wê ên rejima îranê li hemberî Kurdan û yên rejima tirk weke bi komkujiyên zilanê, agirî û dersimê û hwd re mirov wan baş fahm nekê mirov wê, nikaribê pêvajoyên şerên rejimên herêmê ên li hemberî civake Kurd wan baş fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, Saddam wê tenê wê figûranek wê zihniyetê bê. Lê wê bi girtin û bi dervekirina wî re wê, weke derbeyek wê li wê zihniyeta wî ya ku wê, bi îranê û rejima tirk re jî ku ew xwe dide domandin wê were xistin. Di vê çerçoveyê de wê, ber vê yekê jî bê ku wê, piştî bi dervekirina saddam wê, ji roja bi ew hat bi dervekirin û heta roja me wê, herêm wê her roj wê komkuji wê li wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî saddam heta roja me domîna pêvajoya şer li nava îraqê û li herêmê wê hinekî jî wê nişanaka hebûna wê zihniyeta kujar a serdest bê. Mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê, weke aliyekî teybet wê, werênê li ser ziman. Saddam rastîyeka wê zihniyetê bû. Ber vê yekê ew zihniyet jî heta roja me hê li desthilatdarîyê ya. Di nava sînorê îraqê de wê pêşî xwe bi Malîkî re wê bide domandin û piştî wê, bi haydar el-Abadî re wê bide domandin. Malîkî û Abadê jî wê, weke ku wê, di dema xwe de wê saddam wê bi deccalê Kurdan wê ew jî wê di dewama wî de wê di demên xwe wê bina deccalên Kurdan.

Di rewşa pêvajoyên haşdî şabî de jî wê, tiştêkî din jî wê, were dîtin. Ew jî wê ew bê ku wê di nava komên çeteyên haşdî şabî de wê, komên tirkmen wê bi rênîşandina rayadarên rejima tirk re wê di nav wê de wê cih bigirin. Her wusa ew jî wê çawa wê di wê çerçoveyê de wê, bandûra xwe wê bi aliyê şerkirina bi Kurdan re de wê, di nava wê rêxistina kujar a haşdî şabî de wê bidina nişandin wê, pêvajoyên provakasyonan wê weke li tûsxûrmatû û hwd wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê rewşa komên çekdar ên tirkmên di destpêka vê pêvajoya şerkirina haşdî şabî a li hemberî Kurdan de wê, bişibihê ya pêvajoya destpêka hêrişên DAÎŞê ku wê bi komên çekdar ên weke yên di bin serçete ên weke Dadixî û hwd de ku wê werina pêşxistin û wê bên dayîn li ser serê Kurdan. Di pêvajoya şerê DAÎŞê de jî wê, di destpêka wê de wê, hin komên tirkmen wê bi vî rengê wê bi alîkarîya rejima tirk wê werina pêşxistin û wê li rojava wê bên dayîn hêrişkirin li ser gûndn Kurdên êzîdî ên weke 'qastel-cendo' û hwd. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya "hêrişên komên haşdî-şabî'yên tirkmen" wê li dora tûsxûmatû' û hwd wê, bi vê rengê wê di awa û rengekê de wê xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, rejima tirk wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî di vê pêvajoya ku wê, ev pêvajoya hêrişên haşdî şabî li başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê û tûsxûrmatû jî 'hanîna li rojevê "kuştina ocalan" ji aliyê hin rayadarên tirk ve wê, bi armanca ji hevdû belavkirina heya Kurdan bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di bala mirovan û heya wan de wê tevliheviyê wê bidina çêkirin wê hinekî jî wê bi wê ve girêdayî wê ew wê were hanîn li ser ziman û wê bexistin li rojevê. Rayadarên tirk jî ew dizanin ku wê, rewşa ocalan wê weke xisasiyeteka Kurdan giştî bê. Ber vê yekê ew jî wê xesasiyetê, di vê demê de wê, bi vê rengê wê, bi rengê hanîna li rojevê re wê, çawa wê şikandinekê di hey, bal û derûniya mirovan a li ser nûqteyekê de wê bide şikandin bê. Ev rewş hemû wê bi hevdû ve girêdayî bin ku mirov wan di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Ji aliyekî din ve jî wê, dema ku wê, di pêvajoya hêrişên li kobanê de wê hemû Kurdistanîyên ewropa û hwd wê, dakevina li qadan û wê bi xwepêşandinan wê şermazarkirina hêrişên DAÎŞê, rejima tirk û hwd wê bikin. Bo ku

wê, dema ku wê li dijî hêrişên haşdî şabî li ser başûrê Kurdistanê, kerkûkê, tûstûrmatû ku wê, bi hênceta şermazarkirina wan hêrişan wê newê rojevê wê, rewşa birêz ocalan kir rojevê û bi wê re xwest ku pêşîya xwepêşandinên şermazarkirinê ên li hemberî hêrişên li başûrê Kurdistanê, kerkûkê, tûsxûrmatû û hwd ku ew dihên kirin wan bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, têkiliyeka van rojevan wê bi hevdu ve girêdayî wê hebê.

Ji vê hanîna rewşa birêz ocalan bi vê rengê di wê demê de li rojevê wê, were fahmkirin ku rayadarên tirk jî ew di wê rewşa derxistina şerekê li dijî başûr bi destê haşdî şabî li hemberî rêveberîya başûr de wê, pîr zêde wê di nava hewldanan de bin. Di dewama hanîna li rojevê a 'kuştina birêz ocalan' de jî wê, bi heman rengê bi teybetî hêrişên komên çekdar ên haşdî şabî ên tirkmen li herêmên başûrê Kurdistanê ên weke tûstûrmatû jî wê, weke aliyekî ku mirov bi teybetî di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman û binxatbikê bê.

Di vê rewşê de mirov fahm dikê ku wê di çerçoveyeka giştî de wê, were dîtîn ku wê, çawa wê plansazîyeka şer wê, di vê çerçoveyê de wê, hatibê pêşxistin wê, were dîtîn bê. Di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekî ve wê, ji nava îranê ku wê hin rayadarên îranî wê ne aligirên şerê bi Kurdan re bin û wê li ser wê re wê dana şerkirinê a haşdî şabî wê nedina li pêş wê, di wê demê de wê, bi teybetî ji nava haşdî şabî komên tirkmen ku ew weke komên haşdî şabî ên tirkmen ku ew hatina pêşxistin ku ew, di cih de ew li herêmên weke tûstûrmatû dihên dayîn hêrişkirin li ser başûrê Kurdistanê wê, teliya tirkîya jî wê bi teybetî wê di wê de wê zêdetirî wê li pêş bê. Di dewama wê de wê, bi vê rengê wê piştîrê pêvajoya hêrişên haşdî şabî wê, li hin deverên din jî wê, bèn dayîn destpêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, wusa wê were dîtîn û fahmkirin ku rayadarên tirk di vê çerçoveyê de hizirkirina ku ew gava pêşî a şerkirinê hat avêtin wê li dûv wê gavên din ku ew bixwezin û nexwezin jî wê werin ew, bi wê rengê li wê rewşa pêşî dana hêrişkirinê a komên çekdar ên tirkmen bi navê haşdî şabî hizirkirina. Di rastîyê de jî wê, piştîrê wê, rewş wê wusa bê. Di dewama wan hêrişên komên haşdî şabî ên tirkmen wê di 16'ê cotmeha 2017an de wê, li gelek nûqtayên din wê komên haşdî şabî wê bi alikariya hêzên îraqî wê hêrişan li dora kerkûkê, tûsxûrmatû û hin deverên din wê pêşbixin.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa pêvajoyên hêrişên li ser kerkûk û herêmên weke tûstûrmatû ên başûrê Kurdistanê wê bi rewşên weke hewldana sazûmankirin û adilandina rojevê li gorî xwe a rejîma tirk bi gotinên weke li ser xesasiyetên Kurdan re wê weke bi rengê 'kuştina ocalan' re wê, tirkîya li pişt wan wê zêdetirî wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, têkiliya bi gotina 'kuştina ocalan' û pêvajoya hêrişên haşdî şabî ên li hemberî herêmên başûrê Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveyeka ku ew hatina hizirkirin de wê, were dîtîn. Dibê ku bi rastî jî birêz ocalan ji aliyê rayadarên tirk ve hatibê qatilkirin û kuştin. Lê wê, bi vê rengê hanîna wê ya li rojevê wê, teqez wê di vê armancê de bê. Wê, çawa wê, di mejiyê Kurdan de wê qatbûnekê wê çêbikin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê bixwezin ku ew çêbikin.

Li vir divê ku mirov wê demê hemû pêşketinên ku ew li Kurdistanê ku ew bi destê metingerên wan weke îran, tirkîya û hwd ew dihên pêşxistin wê ne rasthatin bin. Wê, hemû jî wê, di çerçoveyekê de wê hatibibina plankirin bin. Pêvajoya rengê hêrişên li hemberî başûrê Kurdistanê ên weke bi çeteyên haşdî şabî weke bi rengê hêrişên DAÎŞê pêşxistina wan û bi heman rengê hanîna li rojevê 'kuştina ocalan' wê, di vê çerçoveyê de wê, bi hevdu ve wê girêdanîyeka wan wê hebê. Di pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li ser

kobanê de nekarîn ku wê qatbûnê bi çêkirina rojevê bi vê rengê di mejiyê Kurdan de çêbikin. Di vê demê de wan, ew hizirkirîya. Bo ku di armanca şermazarkirina pêvajoyên hêrişên vê demê ên ji aliyê Kurdan ve haşdî şabî newê rojevê û hemû xwepêşandin li ser gotina 'kuştina ocalan' re werina pêşxistin û ser ziman wê, ev rewş wê, werê pêşxistin.

.Ji saddam heta Malîkî û Abadî Îraq wê, rewşa îraqê bi heman zihniyeta kujar a dijKurd a ku wê di encama wê de komkujiyên weke 'komkujiya helebçê' wê werina kirin wê were bi rêvebirin

Di destpêkê de mirov, dikarê wê bipirsê bipirsê ku Piştî Saddam çi li îraqê gûharî? bersiva wê pirsê, wê mirov dikarê bi kiryarên serokwezîrê piştî Saddam ê malîkî û yê piştî Malîkî ên Abadî re bide. Di wê demê û heta roja me wê, dema ku mirov li rengê siyaseta rejima baxdadê a li îraqê ti tişt negûharî. Ber çi ti tişt ne gûharî? bersiva vê pirsê jî ew a ku Saddam temenek bi rejima baxdadê re pêşxistibû. Ew çû lê rejima wî li şûn wî li ser desthilatdarîyê ma. Ber vê yekê wê, kê wê were li şûna saddam wê, weke ku Saddam îraq di dema xwe bi rêve dibir wê, ew jî wê, weke wî bi rêvebibê.

Hê di dema rejima saddam de rewşa herêmên Kurdan ku ew hatibû dîzaynkirin û ji sadê 40 herêmên başûrê Kurdistanê dervî rêveberîya Kurd a başûr bi armanca kontrolkirina wê ku ew hatibûbûna hiştin Piştî Saddam wê Malîkî jî û piştî Malîkî jî wê Haydar el-abadî wê siyasetê wê bikê. Ji dema çûyina seddam û heta roja me dawî li rijandina xwûnê li îraqê ne hatibê wê, di encama wê zihniyetê de bê. Wê ber ku ew zihniyeta Saddam ber ku ew hê li wê di meclîsê de bê, li sazîyên wê bê û hwd wê li ser kar bê. Wê îraqê wê bi rêvebibê. Ev zihniyet wê, demê ew çawa dijmin bû li Kurdan wê, piştî saddam wê di dema malîkî de jî û di dema Haydar el-abadî de jî wê heman dijminatîyê wê bide domandin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê biryara ji kargirtina waliyê Kurd ê kerkukê ji kar girtina meclîsa îraqê wê bi wê zihniyetê wê werênê li ser ziman. Ji rewşa ber çi maddaya 140 a di destûra îraqê ku wê di derbarê kerkukê de wê, rewşa wê zelal bikira ku ew ne hat hanîn li cih û heta vê rewşa weke 'biryara ji kar dûrkirina weliyê kerkukê' wê, regekê zihniyeta saddam ku ew îraqê bi rêve dibê wê, bide nîşandin. Weke ku wê çawa wê ti farqe malîkî wê ji saddam wê nebê wê bi heman rengê wê ti farge Haydar el-Abadî jî wê ji Malîkî wê tûna bê. Ew jî wê, weke iblîsên ku ew di şopa saddam de ku ew li ser xwûna xalkan bûna desthilatdar bin. Weke kesna ku wan di xewna xwe de jî ne di dît ku ew bibina serokwezîr û ku ew bûna serokwezîr li îraqê ew wê, weke encama wê karibin her cûre komkujîyan bikin.

Weke ku çawa ku di temenê keseyet û zihniyeta saddam de kirina komkujiyên weke yê helebçê wê hebê, wê bi heman rengê wê di roja me de jî wê, di keseyet û zihniyeta Haydar el-abadî de jî wê, heman temen wê hebê. Weke ku çawa wê heman temen wê di keseyetîya malîkî de wê hebûba. Di vê çerçoveyê de ez divê ku wê, rewşa wan werênima li ser ziman. Keseyetên bi vî rengî ku ew xwe ji kirina ti komkujiyê bi şûn ve nadina bi şûn ve ku ew rejimekekê bi rêvebibin wê, bêgûman wê encamên wê jî wê komkuji bin.

Di vê çerçoveyê de Kurdên başûrê Kurdistanê, ber ku ew wê rengê zihniyeta saddam bi Malîkî û piştî wî bi haydar el-abadî re dibînin êdî ew, naxwezîn ku ew baxtê xwe û pêşaroja xwe radestî destê wan bikin. Bêgûman wê radestkirina baxt û pêşarokê li destê kesên weke van mirovan wê tenê wê tûnakirin, komkuji û jenosîd bê. Em çawa ku komkujiyên weke komkujiyên helebê û enfalê ên dema saddam werênina li ser ziman

em, divê ku komkujiyên dema DAÎŞê ên li başûrê Kurdistanê, musilê, şengalê û hemû deverên din weke, komkujiyên dema Malîkî, rengê hizirkirina wî ya bi îran û tirkîyê re jî wê werênina l iser ziman. Di dewama wê de em kiryarên Abadî jî di dewama wê de weke biryara dûrkirina weliyê musilê û di dewama wê de bi awayekî mihtemel hewldanên wî yêmn bi rengê "dûrkirina Fûad masûm" weke serokkomarê îraqê jî wê di dewama wê de wê, weke reng û rewşa zihniyeta Haydar el-abadî a saddamvarî bê.

Ku sibe haydar el-abadî biryarê bide û artişa îraqê bi ajoyê bi ser Kurdan de wê, divê ku mirov ji şaş û matmayî nemênê. Ev keseyetên weke yê abadî, bo ku ew li ser rêveberîyê bimênin wê bavê xwe wê bina sêdarê û wê dayika xwe jî wê înkâr bikin. Bi wê rengê wê her tişt wê bo wan wê 'mûbah' bê.

Di vê çerçoveyê de ji xwe wê, ev rengê zihniyeta metingerî wê li rojhilat wê heta roja me wê, temenê komkujîyan bê. Minaq li tirkîya T. Ardogan de wê, dema ku wê hêrîşên hov û dijmirovî ên li cenezeyê dayka Eysel tugluk ku wê li anqerê wê werina kirin û wê cenezeyê wê ji qabra wê derxin wê, çendî ku wê, rengê zihniyeta rejîma Ardogan wê bide nîşandin wê bi heman rengê wê rengê zihniyeta rejimên weke rejîma îraqê û îranê û kesên ku wan bi rêve dibin jî wê bide nîşandin li hemberî Kurdan. Dayika Eysel tugluk ber ku ew Kurd a ew rastî wê hovîtîya ku ew cihê gotinê nahêlê a bêahlaq wê were.

Di vê rewşê de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rengê sîyeseta rejimên herêmê ên rojhilat ên rêvebirinê wê ev bê. Wê sîyeseta şer bê. Di rengê sîyeseta aramiyê de wê, yek ji van rejîman wê dizanê ku wê li dika sîyesetê wê nemênin. Ber vê yekê wê, sîyeseta komkujîyan, aloziyan û hwd wê, hertimî wê weke rêbazê sîyesetê wê bijêrên. Wê weke temenê xwe jîyankirinê û barkirina pêşarojê wê bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li Kurdistanê ev rengên sîyesetê wê heta roja me wê, temenê şer û komkujiyên ku van rejîman hanîna li serê civake Kurd bê. Temenê sîyeseta tûnakirina gelan li rojhilat wê, bi vê rengê wê were domandin. Bi serê ve jî wê, ber çî w ev rejimên weke rejimên îraqê, sûrî, îran û tirkîya wê, xwe zêde "oldar" wê bidina nîşandin û wê din maskeya olê de wê werênina li ser ziman? Ber ku ew bixwe jî wê rastîya xwe ya dijmirovî ku ew li wan bûya weke bar ku ew wê bidina domandin wê dibînin. Wê çawa wê ser wê binûxûmênin wê, ber wê yekê wê, hertimî wê gotinên lîteratûra olê wê derxina li pêş û wê xwe bi wê re wê werênina li ser ziman. Yan jî wê, gotinên xwe di nava kirina sîyesetê de wê bi wê derûnîyê wê werênina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku sîyeseta van rejîman wê, weke sîyeseteka komkujiyê bê. Hertimî DAÎŞan pêşdixin. DAÎŞ weke rêxistineka kujar ku wê li pişt wê hemû rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatî qatkirin wê hebê. Piştî ku ew ji aliyê Kurdan ve hat şikandin û têkbirin li şûna wê îranê di cih de Hezdî-şabî pêşxist û li şûna wê ajot li bazarê û piştê serokê artişa xwe şand li Anqerê ku ew di dewama hevdiîtinên wan ên li 'qasrî-şerîn' de ku wan bi wan DAÎŞê pêşxist û ajot li ser Kurdan ku ew, hinek rewşên din ên bi vê rengê pêşbixin li hemberî Kurdan. Di vê çerçoveyê de hevdiîtina serokê artişa îranê li tirkîyê wê çawa wê bi têkçûna DAÎŞ re wê şûna wê dagirin ku ew ser wê re şerê wan li hemberî Kurdan bide domandin.

Di vê çerçoveyê de wê, Hezdî-şabî wê rêxistina kujar a îranê û hinekî tirkîya a di dewama DAÎŞê de ku ew hatîya pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê,

werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd wê, piştî şerê cihanê ê yekemin û heta roja me wê bi vê rengê wê bidestê van rejiman wê bêdayin domandin. Berî avakirina rejima îraqê wê îngiliz wê li îraqê wê hebin û wê ew wê, hingî wê çawa wê, balafirên wan wê li ser serê serokê keyanîya Kurd mamûd berzencî wê bombayan vala bikê wê, heta ku ew li îraqê bê wê bi wê re wê meşkûl bê. Li Sûrî wê ew kar heta dawîya şerê destpêka şerê cihanê ê duyem wê Firansa wê bikê. Piştî jî wê, li şûna wî rejima baasê a sûrî wê bi rejima wê re wê were avakirin û wê ew wê, werê ajotin bi ser Kurdan de.

Di mantiqê 'paxta sadabadê' de wê hevdfîtinên ku wê di serdana T. Ardogan a li îranê de ku wê werina kirin wê çawa wê encamaka piştî ya paxta sadabadê ku wan bi komkujiyên ku wan kirina li Kurdistanê afirandibûn wê, dixwestin ku wê dúbare wê pêşbixin. DAÎŞ wê bo vê armancê wê bê pêşxistin û ajotin li ser Kurdan. Wê, DAÎŞê wê bi navê wan Kurd qatîlbikira û wan jî wê, weke "yên bêgûnah" wê bi sînsî dikenî wê li şûn perdeyê maban. Lê hasabê malê li yê li sûkê derneket. Ew pêknehat. Nûha jî wê, li şûna wê, çi bikin wê, tişta ku wê li îraqê DAÎŞê nekirî wê çawa bi rêxistinên kujar ên weke 'Hezdi-şabî' wê bidina kirin li pey hasabên wê na. Di vê çerçoveyê de di bin navên din de Îran û tirkîya qatîlên DAÎŞê di bin navên din de wan di vegûhazênina li îraqê, li nava tirkîyê û hin deverên din ên herêmê ku wan di bin navna din de wan ji nû ve bidina şerkirin li hemberî Kurdan.

Pêvajoya li îraqê di vê çerçoveyê de wê weke ku wê çawa piştî saddam wê, Malîkî wê pêvajoya xwe ya komkujiyan wê li hemberî Kurdan wê biafirênê Abadî jî ew, nûha di heman şopê de dimeşe. Rewşa wî ya bi dijberî a li hemberî Kurdan mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Rewşa kerkûkê wê, hertimî wê çawa wê weke kozekê wê bi wê pêşîya Kurdan wê bigirin wê hem rejima tirk û hem jî îraq û îran wê bi hevdû re wê li wir wê koman wê bi rêxistin bikin. Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, plana wê li hemberî Kurdan wê pêşbixin. Mantiqê ne hanîna li cih a biryara destûra îraqê a 140î wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê leyistika li ser kurkûkê a li hemberî Kurdan de bê. Biryara nû a dûrkirina weliyê kerkûkê wê, di dewama ne hanîna li cih a maddaye 140î de bê. Divê ku mirov bi mantiqê qê ne hanîna li cih wê rewşa biryara meclisa îraqê a dûrkirina waliyê Kurd ji rêveberîya Kurd wê fahmbikê. Wê, ev di çerçoveya xate şerê van rejiman ên li hemberî civake Kurd ê bi armanca bêvînkirin û di jenosîdê de derbaskirinê de bê.

Li îraqê ji dema saddam û heta dema malîkî û ya Haydar el-abadê wê ti tişt wê ne gûharê. Wê şerê wan ê li hemberî civake Kurd wê bênavber wê di dewama pêvajoyên jenosîdkirinê ên dema saddam de wê bidomê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Her wusa wê, hertimî wê, ev her çar rejimên ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatîrin wê çawa wê hevdû biparêzên wê, di nava wê hewldanê de bê. Ku mijar Kurd û doza Kurd bê wê ti carî "kûçik pêl dût kûçik nekê." Ev gelek caran dirokê ew piştrastkirîya.

. Referandûma serxwebûnê û dijberîya metingerên Kurd ên weke îranê, îraqê, tirkîya û sûrî jî mirov li ser wê bisekinê di dewama wê de. Di aslê xwe de wê, pêvajoya referandûma serxwebûnê a li başûrê Kurdistanê rûyê herkesekê ê rast dide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de kî li dijî maf û azadîya Kurdan a û kî li rex Kurdan na wê, dide nîşandin. Rewşa her çar rejimên ku Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatîrin wê, di vê rewşê de wê, derkeve li pêş. Berî rojên referandûmê, rayadarên rejima

îraq, îran û tirkiya ku ew bo civîna neteweyên yekbûyî li new York'ê na wê, werina cem hevdû û wê, li dijî referandûmê wê helwesta xwe ya dijber wê, bidina nîşandin. Di vê rewşê de wê, ti Kurd wê şaş nebin. ..

Van herê rejiman û rayadarên wan destê wan di xwûna Kurdan de sorbûya. Ji komkujiyên helebçê û enfalê heta pêvajoya komkujiyên roja me ên li başûrê Kurdistanê weke li şengalê, musilê û hwd wê, di nava sînorê îraqê de wê, pêvajoya jenosîdê a li ser serê civake Kurd wê bînavber wê were domandin. Rejima tirk jî wê, ji komkujiyên zilan û agirî û heta dersimê û heta komkujiyên roja me ku ew bi rûxandina bajarên Kurdan ên weke Cizîra bota, silopî, gever, sûr, farqîn, nisêbîn û gelek deverên din re ku ew didomênê wê, li bakûrê Kurdistanê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd ku rayadarên rejima tirk wê didomênin wê bide nîşandin.

Rayadarên îranî ku em, tenê demên dawî werênina li ser ziman wê, ji pêvajoya komkujiyên ku wê, di dema komare mihabadê û heta roja me wê, li gelek deveran wê bikê re wê, ew jî wê ji aliyê xwe ve wê, ew wê wê, pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd wê, ji aliyê xwe ve wê bidina domandin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê van rejiman wê destpê wan di xwûna Kurdan de wê sor bûbê.

Tiştêkî din ez bibêjim. Bi rayaderên îranî, îraqî û tirkiya re wê, li ser wê masaya ku wan hevbeşîya xwe li dijî Kurdan li newyorkê ragihand de wê, rayadarên rejima sûrî ku ew jî nekemî wan li hemberî Kurdan destê rayadarên wê di xwûna Kurdan de sor ew tûnabûna. Ez bi bawerim ku van hersê rejimên metinger li ser navê sûrî jî kesek li wir rûnandina. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, metingerîya xwe ya li ser serê Kurdan û Kurdistanê wê bidina domandin wê, heta roja me wê, bi komkujiyan wê ew wê bidina domandin. Di roja me de jî ew, bi zirtên xwe wê, didina domandin.

Begûman ku Kurd bi şûn ve gavê neavêjin û referandûmê bikin û encama wê derxina li holê wê, piştî wê, ti tişt wê neweke berê bê. Ya ku ew serê xwe li ser wê diêşênin ev a. Bi gotineka din ew, di hizirin ku wê, çawa wê dibin destê xwe de û wê di bin kontrola xwe de wê bigirin. Ber vê yekê ew, li dijî referandûmê. Heta roja me, komkuji hanîna li serê Kurdan. Tenê komkujiyên ku rayadarên tirk li bakûrê Kurdistanê kirin û rûxistanên ku artişa tirk li bajarên Kurdan di sale 2015'an de kir wê, karibê bi serê xwe dîrokekê binivîsênê.

Ji komkujiyên dersimê û heta roja me ew, wê didomênin. Di vê çerçoveyê de ew, li wê di hizirin. Ew tîkiliya ku wan bi metingerî li ser komkujiyan re ku wan, bi Kurdan re danîya ew tîkilî wê, heta kûderê wê bidomê? Ku tu ji wan bipirsê wê heta ku Kurd hena wê bidomê. Lê ti Kurd êdî wê, rewşa bêrûmet qabûl nakin. Heta roja me, bi zilm û zorê ew rewşa ku wan daya domandin wê, êdî wê nikaribin wê bi domênin. Ku referandûma başûrê Kurdistanê nebûba jî wê nikariban ku wê bidomênin. Ev rewş wê, ne tenê bi rewşa Kurdan ve wê, girêdayî bê. Wê, bi rewşa pêşketina serdemê û cihanê û demê ve jî wê girêdayî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan a ku ew bi vê rengê bi zilm û zorê heta roja me ew hatîya wê, rewşa hemû cihanê wê bi asta pêşketina wan re wê li ser hêstên mirovatîyê re wê bikê berlêpirsinê de. Wê pîvanên "medenîyeta ewropa" jî wê, bike berlêpirsinê de. Ber ku wê, ji serdemên dema şerê cihanê ê yekem û piştê heta şerê cihanê ê duyem û piştê wê heta roja me ku ew dihê domandin wê, bi alikarîya wan bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa nêzîkatîya rayadarên

ewropî a li hemberî Kurdan, kirina rêxistinên Kurdan di lîsteyên terorê û hwd de wê, di vê çerçoveyê de wê, rengê zihniyeta wan ya ku ew di roja me de wê di temenê tengezerîyên ewropa ên weke cûdabûna ingilistan ji yekîfîya ewropa û hwd de jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Vê rewşa weke nêzîkatîya rayadarên ewropî li Kurdan û rêxistinên wan li ser gotinên weke 'terorê' û hwd re wê, rengê zihniyeta wan a di temen pîrsgirêkên navxweyî ên ewropa de jî bê. Ev mijar wê, weke mjareka kûr bê. em dikarin wê bi serê xwe wê weke mijarekê hûr û kûr wê bi berfirehî di çerçoveya tengezerîyên zihniyetî de wê hildina li dest.

Heta roja me wê, minaq wê, rayadarên tirk, îran û sûrî û îraq wê, bi sed hezaran Kurd wê ber ku ew Kurd in wê qatîlbikin. Wê pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd wê bi alîkarîya wan heta roja me wê, werênin. Ev rewş hemû wê, weke rewşna wê, mirovatî wê wan bikê berlêpîrsînê bê. Bêgûman ji van aliyan ve wê, rewşa Kurd, pîrsgirêka Kurd û nêzîkatîya Kurd wê, neynika hemû mirovatîyê û rengê pêşketina wê jî wê, ji aliyê têgînên weke wijdan, ahlâq, mirovatî û hwd ve wê, bide dîyarkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ji gelek aliyan ve wê, werênê li ser ziman.

Heta roja me wê, pêvajoyeka komkujiyê wê li ser serê civake Kurd wê, were meşandin. Di çerçoveya pêvajoya qaaxayên danîna li ser zimanê Kurdî, bêstatû hiştina civake Kurd li her çar beşên Kurdîstanê ji aliyê rejimên ku ew di nava wan de hatîya qatîkirin û parvekirin û hwd wê, bê xistin temenê komkujiyên ku ew werênina li serê civake Kurd jî. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî girîng wê, ev wê xwe bide dîyarkirin.

Pêvajoyên komkujiyên Kurdan heta roja me ew, ne hatina lêpîrsîn. Tenê hinekî bahse komkujiya helebçê hatîya kirin. Wekî din hê wê, dîrokeka komkujiyan ku ew ne hatîya ser zimann wê hebê. Ya ku rejimên herêmê ji wê di tirsihîn jî wê ev bê. Ber vê yekê, ew bi tûndî li dijî serxwebûn û azadîya civake Kurd in. Gotinên rayadarên tirk û rayadarên îranî ên weke "Kurdên başûr, serxwebûnê bidest bixin wê, Kurdên bakûr û rojhilat jî wê çav li wan bikin û wê şîyarbibin û w doza maf û azadîya xwe bikin." BI vê gotinê ew li dijî referandûma başûrê Kurdîstanê na.

Ez bêjim ku wê, ji xwe heta roja me li bakûrê Kurdîstanê û rojhilatê Kurdîstanê jî wê tekoşîna maf û azadî û serbixwebûna Kurdîstanê wê hebê. Lê ew bi wê gotinê re wê demê ew, qasî çî dikin? Ew qasî wê, dikin ku wê, dixwezî ku ew bibêjin ku 'wan heta roja me, şerekê tafîsandinê û jenosîdkirîna li ser serê civake Kurd meşandina. Ew dixwezî ku wê, şerê di çerçoveya tûnakirîna hebûna civake Kurd û statûya wê de wê, bibina sêrî. Di dewama wê de jî ew, Kurdan bi tememî ji holêrabikin. Kurdên rojhilat xwe weke 'farîs' bibînin. Kurdên bakûrê Kurdîstanê ew xwe weke 'tirk' bibînin. Kurdên başûrê Kurdîstanê û rojavayê Kurdîstanê jî ew xwe yan weke farîs û yan jî weke arab bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman.

Rayadarên hin rêxistinên sûrî ku ew bi rayadarên Rûsyayî re hevdiîtinê dikin ew, gotinên weke "ku pîrsgirêka Kurd newê çareserîkirin wê sûrî qat bibê." Ji vê gotinê mirov çî fahmbikê? Yanî bi gotineka din wê, çawa wê, pîrsgirêka Kurd wê, di çerçoveya bêstatû hiştinê de wê, çareserbikin ew li ser wê dihizirin. Wateya ku Kurd li gotina "çareserîyê" dikin û ya ku ew rejîm û rayadarên wê li wê gotinê dikin wê ji hevdu cûda bê. Ew wateya ku wê, çawa wê, di nava sînore xwe de wê, Kurdan wê bêstatû wê weke xwe bêhêlin bi wê dihizirin û tefkîr dikin û wê wateyê li wê gotinê

dikin. Kurd jî wê, wateyê li wê dikin ku ew çawa bigihijina maf û azadî û serxwebûna xwe.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa civake Kurd wê, bi vê rengê wê, were dîtin. Li bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê tirkîya de hatîya hiştin, zimanê Kurdî qadaxaya. Ser 25 milyonan re Kurd hena. Lê tenê dibistanaka wan jî wê, tûnabê ku ew di wê de xwe û zaroyên xwe perwerde bikin. Gotina "biratiyê" ku ew ji Kurdan re bikardihênin wê, wateya jenosîdkirinê li wê kirî bê.

Heman tiştê mirov dikarê bo rayadarên îranî û nêzîkatîya wan jî wê, werênê li ser ziman. Ew ti carî ew, nexwezin ku civake Kurd ew, bi hebûna wê, û statûya wê re ew, were naskirin û qabûl kirin. Wê, çawa wê, hemû nîrxên civakê wê bi navê xwe wê werênina li ser ziman û wê, bi rêbazên weke yên "bişavtinê" û ankû asîmilasyonê wê, pêvajoya jenosîdê wê li ser serê civake Kurd wê bibina li sêrî wê, di vê çerçoveyê de wê, bihizirin. Ew di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bin. Ber vê yekê ew, li dijî referandûma başûrê Kurdistanê na. Çi rewşên ku wê, di wê de wê bahse vîn û hebûna civake Kurd wê bikê ew bi tûndî li dijî wê na. Di vê çerçoveyê de ew li dijî hebûna civake Kurd in.

Di dewama wê de wê, çawa wê metingerîya xwe wê li ser serê civake Kurd û Kurdistanê wê bidina domandin ew di wê çerçoveyê de ew li dijî referandûmê na. Gotina Kurdan heya. Ew jî ew a ku ew dibêjin ku "kuçik pêl dûvê kuçik nakê." Ku ev her çar rejimên ku civake Kurd û Kurdistan di nava wan de hatî qatkirin ku ew di çî de li dijî hevdu bin ku ew, mijare were ser Kurdan ew weke hevdu na û di yekîtiyekê de na. Her wusa ev, di her demê de ew hatîya dîtin. Di vê demê de jî ew hatîya dîtin.

Çûyîna bi ber Serxwebûnê ve a li Kurdistanê jî mirov wê, divê ku wê, hinekî li ser wê bisekinê. Wê çûyîna wusa bê ku wê, dûnyê hilde hemberî xwe. Wê dûnya ku ew, îro bahse 'mîrovatiyê' dikê wê, bi mîrovatiya xwe re wê heta sînorê Kurdan wê were. Piştî civîna netewên yekbûyî a di 21ê êlûnê de ku ew dibê wê, wan hêstan di mejiyê her Kurdî de wê çêbikê ku wê 'mîrovatî jî wê, sînorê wê heta sînorê Kurdan bê. Wê neteweyên yekbûyî ku heta roja me wê, bi sadan komkuji wê werina li serê civake Kurd ku wê yeka tenê jî ji wan komkujîyan wê ne hilde li rojava û wê li ser wan neaxifê wê, li dijî referandûma başûrê Kurdistanê wê bijî û wê helwesta xwe wê li dijî wê, werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve ev sazîya ku ew di destûrên xwe de dinivîsênê ku «wê, her millet mafê hebê ku ew li ser baxt û pêşaroja gotinê bibêjê wê, dema ku wê Kurd wê bina mijara gotinê wê van destûrên xwe yên ku wê çêkirina jî wê jîbîrbikê.

Kurd bi deh salana ku tekoşîna maf û azadîya xwe didin. Di berdêla wê de heta roja me bi deh hezaran pekrawan dana. Bi sadan komkuji jîyankirina. Komkujîyên ku rejîma tirk di sale 2015'an de bi rûxandina bajarên Kurdan ên weke cizira bota, nisêbîn, gever, silopî, farqîn, sûr û hwd ku wê, bi gelek bajarên din re wê, weke berdêla maf û azadîya Kurdistanîyan bê. Her wusa komkujîyên ku li helebçê, şengalê, kobanê û li gelek deverên li demên cûda hatina hanîn li serê civake Kurd wê, berdêla wê bin. Her wusa wê, heta roja me wê, civake Kurd wê, di bin pêvajoyên şer û rewşên awarta de wê bijî wê, berdêla wê bê. Kesên weke Saddam, Rûhanî, T. Ardogan û hwd ku wê, werin û wê bi xadarî wê gelek komkujîyan wê werênina li serê civake Kurd wê, berdêla wê bê.

Heta roja me wê, Kurd wê gelek berdêlan bi xwûna xwe wê bidin. Ji î ro û pê de wê, berdêl çî bê? Wê berdêl wê ew bê ku ew tekoşîna maf û azadîyê heta dawîyê ew were domandin bê. LI başûrê Kurdistanê wê, heta roja me wê gelek komkuji wê werina hanîn

li serê civake Kurd. Wê heta roja me wê, li rejima îranê, tirkîya, îraqê û sûrî wê, bi qadaxayên ku wê dênina li ser çand û zimanê Kurdî wê çawa wê pêşîya xwe pêşxistin, afirandin û barkirina wê ya li pêşaroyê wê bigirin wê, bi wê re wê, alaqadar bibin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, werina bi ser Kurdan de.

Rejima tirk ew, ber çî li dijî referandûma serxwebûna başûrê Kurdistanê ya?

Rejima tirk ev bi dehan salan ku wê, pêvajoyên komkujiyê wê bîrê serê civake Kurd. Ji demên komkuiya zilanê, û heta dersimê wê bi deh hezaran Kurdan wê qatibikê. Wê li ser çiyayê agirî wê qabrên xîyalê wê çêbikê û wê li ser kêla wê binivîsênê ku "Kurdistana xiyalî li vir vêşariya." Wê bi vê rengê wê herê bi ser Kurdan de. Wê tişta ku wê bi xirabî wê were aqilê mirov wê, werênê li serê civake Kurd.

Di dewama wê de wê, pêvajoyên hêrişê, konsept û hwd wê, bi rêxistin bikê û wê bi wê herê bi ser civake Kurd de. Wê, di dewama wê de wê, komkujiyên mazin wê werênê li serê civake Kurd.

Heta roja me wê, bi vê rengê wê bi pêvajoyên komkujiyê re wê, herê bi ser civake Kurd de. Wê li dijîbûyîna rejima tirk a li dijî referandûma li başûrê Kurdistanê wê, sedema wê ya sereka wê rewşa bakûrê Kurdistanê ku ew dixwezê ku 'bêstatû bihêlê' û piştê wê bi navê tirkîyê wê ji çawa wê tûna bikê wê li ser wê bisekinê. Pêvajoyên hêrişê wê, di dewama wê de wê werênê li serê civake Kurd. Bo Kurd li bakûrê Kurdistanê, ne gihijina ti maf û azadiyê wê, her rê û rêbazê wê ji xwe re wê mubah wê bibînê. Wê, di dewama wê de wê, herê bi ser Kurdan de.

Di çerçoveya konsept û pêvajoyên wê yên şer de ku wê li hemberî civake Kurd bi rêxistinîkirina û bi wan dixwezê ku Kurdan ji dirokê bibê û navê wan ji herêmên wan jêbibê mirov, divê ku wê li dijîberîya wê li dijî referandûma li başûrê Kurdistanê bihizirê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, ev wê hebê.

Heta roja me wê, çawa wê nakokîyan wê, di nava Kurdan de wê çêbikin wê li ser partiyên başûrê Kurdistanê re wê bikê ku wê bileyizê. Li nava Kurdan leyistin wê, bi wê rengê û wê armancê bê. Ev rewş wê, bi gelek rewşn din ên ku ew pêşdixin re wê, werina pêşxistin û domandin.

Her wusa dijberîya îranê, tirkîya, îraqê û sûrî wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser esasê di nava wan de qatkirin û beşkirina Kurdistanê civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rejima tirk wê, ji herkesekê zêdetirî wê, wê dijberîyê wê li dijî hebûna civake Kurd wê bide domandin. Wê bi wê re wê, hemû rêyan wê bikarbênê ku wê bikê. Di rewşa bêstatû hiştina Kurdan, kirina rêxistinên Kurdan li listeyên terorê û her wusa weke van gelek kiryarên din ên li dijî Kurdan wê, bikê. Di dewama wê de wê, herê bi ser Kurdan de.

Rejima tirk, di dewama pêvajoyên rûxandina bajarên bakûrê Kurdistanê de wê, dixwezê ku ew pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd wê bide domandin. Ber vê yekê ew, rewşa referandûman başûrê Kurdistanê ew, ji xwe re wê şaş dibînê. Ber ku wê, hebûna xwe û mejiyê xwe wê, li ser tûna hasibandin û ankû tûnakirina Kurdan demezrendi ya.

Îran dijberîya wê ya li dijî referandûmê wê bi sedema beşa rojhilatê Kurdistanê ku ew di nava sînorê wê de bêstatûya hatiya hiştin bê.

Di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa îranê wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê hilde li dest wê, ji ya tirkîya û herdû rejimên din ên weke îraq û sûrî wê, ji wan ne cûdatir bê. Her wusa wê, piştî şerê cihanê ê yekem

ku wê konferansa lozanê wê were li darxistin de wê, Kurdistan wê di nava wan de wê were qatkirin. Ew jî wê temenê rejima xwe wê li ser esasê tûna hasibandina Kurdan û statûya wan wê demezrênin. Bi gotineka din wê, îran jî wê weke tirkiya wê bê parastvanê wê rejima metinger a ku wê, îngilistan û firansa wê bi dagirkirinên xwe yê li herêmê re wê bi afirênin bin. Peymanên weke sikec-picot û lozanê wê, di wê temenê wê werina kirin. Piştî wê, paxta sadabadê wê li ser wê esasê wê li îranê wê, were çêkirin.

Ev pêvajo wê, weke pêvajoyina ku wê, rewşa sîyesî a herêmê û statûqûya wê, biafirênin bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê mejiyê her rêveberên îranî wê weke yê tirk wê li wê hûnayî bê ku ew wê çawa wê rejimê wê li herêmê wê bidina domandin. Wê, bi vê rengê wê ne tenê wê Kurdan wê di bin rewşek metinger de wê bihêlin wê, weke ku çawa ku wê tirk wê hemû tirkan jî wê bikina rewşek weke piştgirîya wê rejima metinger de wê îran jî wê hemû farisan wê bikê piştgirê wê rejima metinger. Wê bi vê rengê wê ziraraka mazin wê bina xalkên xwe jî. Wê bi vê rengê wê rayadarên îranî ku ew bi hezaran salan ku ew xwediyê hebûna xwe ya ku wan bi Kurdan re û li rex Kurdan wan daya domandin wê, di vê çerçoveyê de wê bikina xizmeta wê rejima metinger ku wan avakirîya de bê. Wê bi vê rengê wê, bi awayekê rast wê, nehêlin ku pêşketineka rast û pak ne ew bijîn û ne jî Kurd bijîn.

Di dewama wê de wê, herina bi ser Kurdan de. Komkujiyan wê werina li serê Kurdan. Wê çawa wê bişavtinê wê pêşbixin û wê Kurdan wê di nava xwe de wê bihalênin wê bikevina nava wê hewldanê de. Pêvajoyên şer wê, di vê çerçoveyê de wê, weke tirkan ku ew li bakûrê Kurdistanê pêşdixin wê ew jî wê, li rojhilatê Kurdistanê wê pêşbixin. Wê, ev bê sedem ku îran bibê dûvikê zihniyeta metingerîya rejima tirk. Her wusa wê, bê temenê ku ew were bikarhanîn.

Hêrîşên ku ew li Kurdan dikin wê, dîroka wan wê bide nivîsandin. Wê weke ku çawa ku wê rayadarên tirk wê dîroka xwe hemûyî bikina dîroka şerê bi Kurdan re wê, ew jî wê wûsa bikin.

Dijberîya rejima baxdadê wê di dewama ya rejima saddam de bê.

Piştî ku saddam çû û ankû ji desthilatdarîyê hat birin jî wê ew zihniyeta ku ew bi wê bûbû desthilatdar wê li ser îraqê wê bimênê. Saddam û rejima wî wê komkujiyên mazin wê werênina li serê Kurdan. Em ku dîroka komkujiyên li îraqê ên li dijî Kurdan hildina li dest em, divê ku heta demên şerê cihanê ê yekem herin. Di van deman de wê, ingilîz wê li îraqê wê weke dagirker wê hebin. Wê ew wê, di wê demê de wê temenê rejima îraqê a roja me wê biavêjin. Wê li ser wê re wê, dema ku wê di wê demê de wê, hêrîşê wê li Kurdan wê bibin wê, di wê demê de wê, ew wan hêrîşan wê koordîna bikin. Heta ku wê, di wê demê de wê dema ku wê şêx mahmûd berzencî ku ew keyaniya Kurdistanê radigihêne wê, balafirên şer ên ingilîstanê de wê, bombayan wê bi serî wî de wê bi barênê.

Wê, bi vê rengê wê, çawa wê Kurdan wê di wê demê de wê bêstatû bikin wê, li ser wê re wê, hemû saziyên bi navê Kurdan wê bi rûxênin. Wê şêx mahmûd berzencî wê dil bigirin û wê zindan bikin û wê bi şênina li sûrginê. Wê di dewama wê de wê pêvajoyên hêrîşê wê li Kurdan wê bidina pêşxistin.

Rejima îraqê a wê demê wê, di wê demê de wê, bi vê rengê wê li ser esasê tûna hasibandina Kurdan wê were meşandin. Piştî jî wê, tekoşîna Kurdan wê dawî li wê newê. Lê wê çendî ku wê rejima baxdadê weke rejimên din ên tirk û îranê wê

komkujiyan wê werênina li serê Kurdan wê li hemberî wê bêdeng bin. Heta vê demê jî wê ti komkujiyên ku ew di wan demên bûhûrî de hatina li serê civake Kurd wê newina li rojevê. Di dema saddam de hanîna li rojevê komkujiya helebçê wê bi sedema ku wê çawa wê hênceta ketina li îraqê a ji aliyê amerîka ve wê were çêkirin bê. Dîsa wê ne bo Kurdan bê. Wê ne bo ku ew li dijî wan komkujiyan bin wê were li rojevê.

Di vê çerçoveyê de wê, çina bi ser Kurdan de. Wê komkujiyên ku wê werênina li serê Kurdan wê dawî li wan newê. Piştî komkujiya helebçê, komkujiyên ku wê li Kurdistanê wê werênina li serê civake Kurd wê bê navber wê li bakûrê Kurdistanê, rojhilatê Kurdistanê, rojavayê Kurdistanê û başûrê Kurdistanê wê dawî li wan newê.

Pêvajoya komkujiyên ku wê, piştî vekişîna îngilistanê ji îraqê ku wê bîna li serê Kurdan wê bênavber wê bidomê. Wê hemû çekên destê Kurdan ên xwe parastinê wê bigirin. Kurd wê li hemberî wan hêrîşên bi armanca komkujiyê wê destvala bin.

Di dema şerê cihanê duyem de wê, dema ku wê yekîtîya sovyet wê bikeve herêma rojhilatê Kurdistanê wê Kurd wê 'komare Kurd a mihabadê' wê denezênin wê, piştê wê, li ser wê esasê wê sîyesetê ku wê, ev hêzên weke ingilis û hwd wê bi yekîtîya sovyet re wê di berdêla hinek levkirinan de wê bidina vekîşandin û wê îran wê komare Kurd wê bi rûxênê û wê piştê wê pêvajoya tafisandin, bêdengkirin û komkujiyan wê li ser serê civake Kurd wê bide domandin.

Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rejîma baxdadê wê, li ser wê esasê wê, statûqûya ku ew hatî avakirin de ku ew mudahale li wê dihên kirin jî wê, çawa wê nehêlin ku Kurd wê ji wê statûqûyê wê derbas bibin wê herina bi ser wan de.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa rejîma baxdadê wê, piştî saddam jî wê bi heman zihniyeta wî wê, bi malîkî û Abadî re wê xwe bide domandin. Wê ew bi heman zihniyetê û sîyesetê wê herina bi ser Kurdan de. Ji xwe malîkî jî û Abadî jî wê statûqûya ku saddam serokê wê bû wê, ew bina serokê wê û bêî ku ew ti gûharîne di wê û zihniyeta wê de bikin wê bidina domandin.

Di rewşa rojavayê Kurdistanê de wê, pêvajoya hêrîşan wê li ser esasê bêstatû hiştina Kurdan de wê li Kurdan wê werina kirin.

Piştî mudahaleya li Sûrî wê, pêvajoya hêrîşên li sûrî ku wê vegehihina pêvajoya hêrîşên li Kurdan wê heman zihniyet û statûqûya wê hebê. Di dewama wê de mirov, divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, weke ku wê çawa ku wê destpêka îraqê wê bi îngilistanê re bê wê, ya sûrî jî wê bi firansa re bê. Wê ev herdû hêz wê temenê van rejîmana wê çêbikin û wê piştê wê piştgirîya xwe wê ji wan re wê bidina domandin.

Rejîma sûrî wê, di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, heta dema berî destpêka şerê cihanê ê duyem wê li wê herêma li sûrî bê. Piştî ku wê vekîşihê wê rejîma sûrî wê avabikin û wê piştê wê vekîşihin. Temenê vekîşîna firansa wê bi paxta sadabadê re wê were çêkirin. Piştê jî wê, di dewama wê de wê, herina bi ser Kurdan de.

Rejîma sûrî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rejîmeka ku wê di dewama ya îraqê û îranê de wê xwe bide pêşxistin. Wê bi vê rengê wê, li herêmê wê pêşkeve. Wê xwe bide pêşxistin. Wê, piştgirîya wan wê ji hevdû re wê hebê. Wê, di mijare Kurd de jî wê, hertimî wê bi hevdû re wê tevbigirihin.

Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê mudahale wê li sûrî bibê wê, rejîma sûrî wê nikaribê xwe bide domandin wê rejîmên li dorê ku ew weke wê

Kurdistan di nava wan de hatiya qatkirin wê, rewşa wê ya statûqûyî wê bidina domandin. Wê çawa wê bipolarîzasyonê wê şerê wê li herêmê wê bidin.

Çima amerika û rojava li dijî referandûma başûrê Kurdistanê ya?

Dema ku mirov wê rewşa dijberîya amerika û rojava û ankû ewropa hilde li dest divê ku mirov wê, dîroka wê heta şerê cihanê ê yekem herê. Wê, heta şerê cihanê ê duyem wê İngilistan û firansa wê siyaseta herêmê wê bikin. Piştî rejima hitler ku wî ewropa rûxand û ew bêhêz bûn wê, amerika weke xilasker wê derkeve li pêş. Wê bi bernemeyên weke yên 'marshallê' wê di avakirina ewropa de jî wê, pêşeng bê. Ber vê yekê wê, amerika wê di wê dema 'şerê şar' de wê, weke hêzek pêşeng wê derkeve li pêş. Piştî ku yekîtiya sovyet rûxiya wê, ew weke hêzeka sereka a cihanê wê bimênê.

Amarika wê, di salên 1970 û wan de jî wê, weke ku wê li rex Kurdan bê. Lê wê xwe vekişênê. Weke ku Kurd î ro wê weke "xîyaneta kesinger" jî wê, bi nav dikin wê pêvajoyekê wê di encama wê de wê bijîn. Piştî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê li gorî berjewendîyên xwe wê hebûna civake Kurd wê bikina korban wê ew wê bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê pêvajoyê wê bidina domandin.

Amarika î ro wê, dûalî dimeşênê. Her wusa siyaseta ku wê, bi vê rengê li asya dûr meşand û wê bi têkçûna wê ya li wîetnamê re wê bi encam bibê wê bi rengê wê rengê wê siyaseta xwe wê bi rê û rêbazên demkî wê bide domandin. Ya ku Kurd î ro bi wê re ro bi ro na wê ev bê.

Ji aliyekî din ve jî wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa bi gûharê. Î ro cihan û Kurd di rewşek din a nû de na. Ne şert û mercên wê demê hena ku şerê wusa li hemberî Kurdan bidina domandin wê hebê û ne jî wê, temenê wê hebê. Dijberîya amerika hinekî jî mirov dikarê di şibekeya wê ya ku wê, rêxistinên kirina listeya terorê de wê bixwênê.

Lê î ro jî ew jî wê, dibînin Kurd weke hêzek herêmî a gûharîner derdikevina li pêş. Di vê çerçoveyê de wê, siyaseta xwe ya wê, çawa wê, di çerçoveya kontrolkirina Kurdan de wê bidina domandin ew, siyaseta wê dikin. Ew ji dizanin ku wê nikaribin Kurdan bi wê rengê bigirin. Bi wê re jî wê Kurd wê pêşde herin. Di vê çerçoveyê de wê çawa wê, di wê rewşê de wê xwediyê rewşekê bin ew, nûha şerê wê hem bi Kurdan re û hem jî li herêmê dikin.

Rejimên herêmê ên weke rejima tirk van rastîya di şibekeya xwe ya nijadperest de li wê dinerin û dixwênin. Ber vê yekê ew, tenê bi dijberîyeka li ser esasê tîna hasibandina Kurdan de ew li wê dinerin. Li ser wê re wê çawa wê rewşa xwe wê xortbikin ew, li ser wê re dinerin. Di vê çerçoveyê de ew, siyasetê dikin.

Lê Siyaseta amerika jî û ewropa jî ku ew hê nîşanakên siyaseta dema şerê sar di xwe de didina dîyarkirin wê, bi vê rengê wê dîsa wê bi nêzîkatîya wan ya li Kurdan û gûharîna wê re wê xwe bide gûharandin. Di vê çerçoveyê de mirov wê, di serî de wê dibîne. Li vir ya ku ew, li Kurdan dikeve jî ku ew di rewş û pozîsyona xwe de ew xort bin. Xwe bidina domandin.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku rewşa dijberîya li referandûma li başûrê Kurdistanê wê ya amerika û ewropa wê, di temenê wê de wê, ew siyaseta ingilistan û firansa a ku wan di encama wê de konferansa lozanê da kirin wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, ev siyaseta statûqû wê hebê.

Kurd, bi gavên bi êmin bi ber serxwebûn û azadîyê ve diçin.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê jî wê, were dîtin ku Kurd bi gavên bi êmin bi ber pêşarojê ve diçin. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê, çawa wê pêşîya wê bigirin ew jî nûha, di nava hewldanê de na ku wê, çawa wê pêşîya wê bigirin. Di vê çerçoveyê de wan jî piştî referandûma başûrê Kurdistanê, rûyên xwe yên rast dana nîşandin. Her çendî ku wê, dem bi dem xwe weke aligirên başûr wê bidina nîşandin jî wê, çawa wê, bi wê rêxistinên Kurdan wê, werênina hemberê hevdû wê, bi wê armanc û nîyetê bê. Ev jî hat dîtin.

Referandûm ku ew bû wê, piştî wê çi bikin û çawa bikin ew nûha li ser wê dihizirin. Ber ku di mejiyê wan de ti hizrên baş bo Kurdan tûna na. Nêzîkatîya rejima tirk, di rûxandinên bajarên Kurdan ên weke cizirabota, nisêbîn, gever, silopî, farqîn, sûr û hwd wê, mirov dikarê fahmbikê. Ev wê nêzîkatîya wê ya rast a li hemberî Kurdan bê. Di dewama wê de herêmên dîrokî ên weke heskîf û sûrê û hwd tûnakirina wan wê çerçoveya mantiqê jenosîda çandî de bê. Wê çawa wê dîroka xalkê herêmê tûnabikê wê, bi wê mantiqê werê kirin.

Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di dema li darxistina referandûmê û piştî li darxistina wê de jî wê, werênina li ser ziman ku wê, 'referandûm ne meşrû ya', "referandûm li dijî destûra navendî a îraqê ya.", "referandûmê ti kesek wê qabûl nakê" û hwd wê, gotinên bi vê rengê wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, piştî li darxistina referandûmê wê çûyîna serokê artişa îraqê li tirkîya û yê artişa tirk li îranê û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Di vê çerçoveyê de bahse 'planên hêrîşkirina li başûrê Kurdistanê' dihê kirin. Bêgûman ku ew hêrîşî başûr bikin jî wê, dîsa wê ew hêrîş wê encamên referandûmê wê ji holê ranekê. Ew encam ku ew çawa hatibina pêşxistin jî wê, bina malê dîrokê.

Çendî ku wê, gotinên weke "referandûm, di hikmê nebûnêde ya" jî wê, mirov dikarê bibêjê ku wê, ev tenê wê gotinna ku wê, tenê weke bertekên dijber bin. Civakekê tevî hemû hêrîş û astangî û dijberîyan vîna xwe daya nîşandin. Xwestîya ku ew bi vîna xwe were herêkirin. gelek sedemên wê dîrokî û rojane wê hebin. Ji xwe ber ku Kurd bêstatû û dewlet in wê, hemû komkuji wê werina li serê wan. Di dewama wê de wê, rayadarên tirk wê li herêmên weke heskîf û sûrê wê rûxandinan wê bikê. Wê bajarên Kurdan wê bi serê wan de wê, bi rûxênin. Ev hemû wê, encamên bêstatûbûnê û bêdewletbûnê bin.

Her wusa, di vê çerçoveyê de dîroka Kurdan dana nîşandin ku mirov bahse "b hevdû re jîyankirinê" jî bikê mirov, divê ku wê li ser hebûna statûyî a welatî de bahse wê bikê. Dema ku ew nebê wê, tenê ew bi hevdû re jîyankirin wê bê temenê tûnakirina hebûna civakekê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li vir rewşa referandûma başûrê Kurdistanê wê, di vê demê de wê, çawa wê, encam û bandûrên wê, dibin pêvajoyê û rewşên şer û nîqaşên wê de wê bîn hiştin nûha di nava hewldanaka bi vê rengê de na.

Bêgûman ji demê û pêde rewşa Kurdan ketîya pêvajoyeka nû de. Piştî referandûmê, ketîya pêvajoyeka nû de. Her wusa li vir bi referandûmê re wê, rewşa statûya federasyonê a başûrê Kurdistanê jî wê were derbaskirin. Wê ew bi fiilî wê ji holê rabê. Li şûna wê, rewşa ku ew afirîya ew, ne hatîya salixkirin. Kurd wê, bi dewletbûna xwe re wê, salix dikin. Rejimên herêmê li dijî wê na. Sedema sereka a îran, tirkîya, îraq û sûrî li dijî wê bûnê jî wê, ew bê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatîkirin û ew li ser wê re xwediyê rejimeka metinger in. Ew nûha şerê wê bi Kurdan re dikin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wekî din wê, ti sedemên din wê nebin.

Ev rewş wê, dema ku mirov wê li ser wê bisekinê wê gelek aliyên wê dirokî û rojevî ên roja me wê hebin ku mirov wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa Kurdan wê xwe bide dîyarkirin.

Li herêmê, nûha rewşa Kurdan ket pêvajoyeka din de. Di vê pêvajoyê de Kurd, divê ku ew bi hevdû re tevbigerihih û bi aqilî selim tevbigerihih. Divê ku ew rewşê baş bi hevdû re dahûrbikin. Dema ku ew wê, nekin wê ev pêvajo li şûna ku ew ji wan wê weke pêvajoyeka dîrokî bê wê karibê wergerihê li pêvajoyeka rûxandinê jî. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de asil ji vê demê û pê de Kurd nakokîyên xwe yên di nava wan de ku ew li ser çî jî bin ew, wan dênina aliyekê bi hevdû re di çerçoveya stretejiyeka hevbeş de bi hevdû re tevbigerihih li pêvajoyê bidina li sêrf. ya ku wê, ji wan re wê bide qizincirin wê ev bê.

Her wusa, gotinên weke "encamên referandûmê werina betalkirin" û ankû weke ku rayadarên dihênina li ser ziman ku "Kurd bi şûn ve gavê biavêjin" wê, ev tenê û tenê wê bê temenê pêvajoyên nû ên komkujiyan. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Ji xwe, ber ku wê, statûyek Kurdan nebê wê heta roja me wê, komkujiyan wê werênina li serê wan. Bo ku Kurd ne gihijina li statûyekê wê ew komkuji wê, werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, di serî de wê, fahmbikê.

Di vê demê Kurd wê, di pêvajoyeka dîrokî de wê derbas bibin. Wê, di vê pêvajoyê de wê, yekîtîya wan wê ji wan re wê temenê qizincê bê. Her wusa di vê ku mirov wê werênê li ser ziman. Rejima îran û tirkîya bo ku ew nexwezin ku Kurd bi ti awayê bigihijina ti statûyê ew di nava dijberîyê de na. Her wusa wê, divê ku mirov wê, werênina li ser ziman. Şerê rejima tirk ê ji destpêka komara tirk ve û yê îranê jî wê ji destpêka wê ve ku ew li hemberî civake Kurd hatîya meşandin wê, di vê çerçoveyê de bê. Mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku wê, werênê li ser ziman.

Di pêvajoyeka mihtemel a şer de ku wê, rejimên îranê, tirk û îraqê hêrişî Kurdan bikin wê, sînorê wan ên ku ew bi Kurdan re wê, dikin jî wê ji holê rabikê. Wekî din ya ku mirov wê nûha dibînê ku rayadarên tirk jî ew dikin ku ew li rex yên îranî bicihbikin ku wê, çawa wê bi wê re wê bi hevdû re wê di pozisyoneka dijber de wê herina bi ser Kurdan de wê, di nava hewldana wê de bin. Li îraqê, weke "DAÎŞa dema nû" hêzên 'Haşdî sabî' ku ew dihên pêşxistin wê, çawa wê, bikina pozisyoneka hêrişê a li ser serê Kurdan de ew, nûha li ser wê re dihizirin. Piştî ku DAÎŞê hat şikandin 'hêzên haşdî şabî' hatina pêşxistin ku ew, di dewama hêrişên DAÎŞê de ew, hêrişan li ser navê rejima îranê û ya tirk jî li Kurdan bidina domandin.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku di vê demê de ya ku ew dihê dîtin ku ew pêvajoyek şer li giştîya Kurdistanê cardin ev rejim wê pêşbixin jî wê, encamên wê ji holê ranakin. Ya ku ew nûha li wê sekinîna ew a. Wekî din ku wan hizirkiriba ku wê, encamên wê, bi hêrişek leşkerî wê ji holêrakiriban wê di cih de wê ew hêriş pêşxistiban. Lê rewşa Kurdan û ya herêmê pîr zêde gûhariya û temenê di ji wê re zêde nema ya. di aslê xwe de hêrişên DAÎŞê û rewşa pêşketina rojava û serkevîna wê, ji wê re zêde temen nehîşt.

Hevdîtînen ku tê payîn ku wê li parîsê û ankû deverek din di nava rêveberîya baxdadê û ya Kurd de wê, werina kirin b hevdîtîna berzanî û Abadî jî wê, di vê çerçoveyê de bin. Rewşa hewldana bêstatû hiştina Kurdan wê, di her qadê de wê xwe bide domandin. Di aslê xwe de wê, di vê demê de wê, rewşa referandûmê ji rewşa nîqaşên dîplomatîkî ên bi vê rengê ên li ser wê zêdetirî wê, rewşa wê ya ku ew di mejiyê

Kurdan de bi hêstîyarî di afirênê wê giring bê. Ya ku rejimên herêmê ji wê ditirsîhin wê ev bê.

Lê di aslê xwe êdî hemû cihanê ew dît ku heta ku pirsgirêka Kurd li herêmê newê çareserkirin wê ti aramî û aşîti wê li herêmê wê pêşnekevê. Ev weke encamaka dîrokî a vê pêvajoyê hat dîtin. Divê çerçoveyê de ev jî hat dîtin ku rejimên herêmê wê hemû hewldanên wan wê, di vê çerçoveyê de bin. Ev jî hat dîtin. Rewşa Kurdan wê, ji vê demê û pêde wê zêdetirî wê pêşkeve. Wê bi pêşve wê herê.

Nîşanakên sîyeseta demên bûhûrî ku wê, di encama wê de wê, Kurd wê, werina hanîn hemberî hevdû ew, î ro wê weke astengîyek mazin a sîyeseta Kurd bê. Kurd, divê ku wê derbas bikin. Divê ku ew karibin di van rewşan de rewşa hevdû xort bikin. Divê ku di vê çerçoveyê de wê, çawa serxwebûn û azadîya civake Kurd û Kurdistanê wê misoger bikin di wê çerçoveyê de herina cem hevdû. Rewşa dijKurdîtiyê ku ew w di nava Kurdan de bi awayekî fîlî pêşketîya ew, were ji holê rakirin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku sîyeseta maf û azadîyê û serxwebûnê ew divê ku wê, bi hevdû re wê bimeşênin. Li herêmê rewşa Kurdan wê, piştî vê demê û pêde ku ew rewşa referandûma başûrê Kurdistanê nebûba jî wê, zêdetirî wê pêşketiba. Ji xwe bi rewşa Kurdên rojavayê Kurdistanê û pêşketina wan a li wir re wê, temenê pêşketina rewşa referandûma başûrê Kurdistanê jî wê, were pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka giring bê. Di vê çerçoveyê de bi sîyeseteka rast û hevbeş û di yekîtiyekê de wê, ne tenê rewşa başûrê Kurdistanê û serxwebûna wê, pêşbixin û biparêzên wê, rewşa beşên din ên Kurdistanê jî wê pêşbixin û biparêzên. Li vir ya ku ew, divê ku ew bikin wê, ew bê ku ew hevdû vala dernexin.

Kurdistan wê, li rojhilat wê weke ku wê çawa ku wê li dûv hevdû wê di serdemên gûtî û qasîtiya, piştê di dema hûrî û mîtanîyan û piştî wê di dema medîya û piştî wê jî di dema şadadîyan merwanîyan û eyûbîyan de wê, weke hêzek herêmî a pêşeng bê wê, di vê demê de wê, xwe di heman rewş û awayê de wê, bide dîyarkirin û pêşxistin. Di vê çerçoveyê de ew di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin. Wê rewşa xalkên herêmê jî wê bi xwe re wê bide gûharandin. Azadbûna civake Kurd û serxwebûna giştîya Kurdistanê bi her çar beşên wê re wê azadî û serxwebûna giştîya rojhilat û heta ku asya jî wê, bandûra wê li wê bikê.

Di dewama wê de divê ku mirov bibêjê ku referandûma li başûrê Kurdistanê bû û ji sadê 92 zêdetirî Kurdistanîyên herêmê gotin herê ji rewşa serxwebûna Kurdistanê re. Ev jî wê, weke rewşeka ku mirov li ser wê re wê bibêjê ku rewşa ku ew derket li holê ya Kurdan bû. Kurd wê ne tenê li başûrê Kurdistanê li her çar beşên Kurdistanê ên weke başûrê Kurdistanê, rojavayê Kurdistanê, rojhilatê Kurdistanê û bakûrê Kurdistanê bi heman rengê azadîya xwe û bi serxwebûna xwe dixwazin. Di vê çerçoveyê de divê cihan rêzê ji vîna gelê Kurd re bigirê û wê herê bikê. Li ser vê esasê em, li vir hinekî li ser rewşa referandûmê bisekin in.

Piştî referandûma başûrê Kurdistanê a serxwebûnê li ser wê û bandûrên wê, hê jî nîqaş dihên meşandin. Dem ku wê, têve herê wê, zêdetirî jî wê nîqaş wê li ser wê werina sekin in. Her wusa ev wê tişteki xwezayî bê. Lê ya nexwezayî wê ew bê ku civakek weke civake Kurd wê bi hijmara xwe re wê ser 60 milyonî re wê hebê lê wê, ne xwediyê ti statûyê bê. Kurdan wê, statûya ku wê, piştî şerê cihanê a bi lozanê re hat

pêşxistin li herêmê ew, ti carê qabûl nekirin. Lê wê heta roja me jî wê, hem rejimên herêmê û hem jî hêzên ku ew li herêmê sîyesetê dikin wê şerê dana herêkirinê a zihniyeta lozanê wê bicivake Kurd re wê bikin. Weke encama wê, wê bi sedan komkujiyên weke komkujiya zilanê, komkujiya dersimê, komkujiya helebçê, komkujiya şengal û kobanê û hwd wê, werina hanîn li serê civake Kurd wê, bi milyonan Kurd wê werina goçberkirin li cihanê. Wê dîyasporaya Kurdan wê bi wê re wê were pêşxistin.

Kurd weke civakekê dixwezî ku ew xwediyê statûya xwe bin li ser axê xwe. Her wusa rejimên Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatîkirin wê, bi alikariya rojava û hwd wê, heta roja me wê, şerê tûnekirinê wê bi Kurdan re wê, bikin. Wê hêrişan li hebûna civake Kurd wê pêşbixin. Lê mixabin ne neteweyên yekbûyî û ne jî ti sazîyên din ên navnetewî û hwd wê, komkujiyên ku ew rejimên herêmê dihênina li serê civake Kurd wê ne hildina li rojava xwe. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, rewşa ku wê, weke pîrsgirêkeka wijdanê mirovatiyê jî bê wê rewşa pîrsgirêka û heta roja me bi komkujiyan hanîna wê ya heta roja me bê. Kurdan wê, heta roja me wê, tekoşîna maf û azadiya xwe wê bidin. Wê, di vê çerçoveyê de wê berdêlên pîr zêde mazin wê bidin. Gelek dordor wê, werênina li ser ziman ku wê, hemû rewşên xirab û komkuji wê jî ber "bêdewletbûn û bêstatûbûyîna Kurdan" wê, were serê wan. Ev rast a. Hin dordor ku ew bi ziman û çanda rejimên serdest ên herêmê ku ew dihênina li ser ziman wê, bi wê întîbaya ku wê çawa wê, hêstê wê bişikênin û wê pêvajoya bêstatû hiştina Kurdan wê ew rejim wê bidina domandin wê werênina li ser ziman. Lê ev rastî wê dema ku ew dihê hanîn li ser ziman wê çawa wê were manipûlekirin wê, di wê çerçoveyê de wê, ew gotin wê were bikarhanîn. Lê herkesek jî dizanê ku ev rast a ku Kurd ber ku ew bêstatû na û ber ku ew bêdewlet in ev komkuji dihên ser wan. Dihên tehdîdkirin. Serokên wan û bi deh hezaran kesên wê civakê dihênxistin li zindanan. Û bi wê re wê, were bi hezaran Kurd ku wê werina qatîlîkirin wê bi wê bê. Di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Rewşa Kurdan ku ew î ro hatina û gihîştinê û rewşa statûya wan a civakî ku ew hatina û bi wê gihîştinê de wê, di roja me de wê, bo rejimên herêmê ên ku ew dixwezî ku hebûna civake Kurd bêstatû bihêlin wê weke "pîrsgirêkek mazin" wê, were dîtin. Ber ku ew li ser esasê bêstatû hiştina Kurd bi Kurdan re şer dikin. Di zihniyeta ku rayadarên tirk li çiyayê goristan çê dikirin û li ser wê dinivîsandin "Kurdistan a xiyalî li vir, vêşarî ya" wê, T. Ardogan wê piştî referandûma başûrê Kurdistanê wê werênê li ser ziman ku "serxwebûn xewna ku ew wê ti carî pêknêwê bê ya." Wê, bi vê rengê wê, werênina li ser ziman.

Di aslê xwe de kî çi bêjê bila bêjê lê ku mirov li rewşa referandûma başûrê Kurdistanê û bertekên ku rayadarên rejimên herêmê û yê cihanî didina nîşandin wê, nêzîkatîya wan ya li hemberî Kurdan a bi salana ku ew heya jî wê bidina nîşandin. Her wusa wê, dema ku mirov bertekên rayadarên ewropî bi gotinên weke ên weke bakirina li rêveberîya başûrê Kurdistanê ku ew "referandûmê nekê" wê, bi xwe re wê nîşanaka wê helwesta wan ya ku bi salana ku bi sedana komkuji rejimên herêmê hanîna li serê civake Kurd û wan çima ne hildana li rojava û ew şermazar nekirina jî wê, bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê têkilîyêkê bi wê helwestên wan ên roja me û yê weke yn bêdendîya wan ya li hemberî komkujiyên ku ew dihên li ser civake Kurd jî mirov, divê ku wê dênê. Di aslê xwe de wê, ji aliyekê ve wê, hevdu wê temem bikin.

Serxwebûn wê, mafê Kurdistanîyan jî bê. Kurdistanî heta roja me wê, ber wê gelek berdêlan wê bidin. Her wusa di vê çerçoveyê de ev jî hat dîtin ku heta ku Kurd bi tememî ne gihijina li statûya wê, aramî wê newê li herême. Ev jî di vê demê de bi zelalî hat dîtin.

Pêvajoyên şerên rejimên herême ku wan li herême li hemberê civake Kurd pêşxistina wê, bêgûman wê, dîrok wê bê berlêpîrsînê de. Lê wê bi wê re wê, hêzên navnetewî wê bêdengîya wan jî wê, bikeve ber heman lêpîrsînê de. Ev jî wê, tiştêkî ku wê dîrok wê, li ser wê bisekinê bê. Kî çi hanîya li ser ziman û çawa hanîya li ser ziman wê dîrok wê li ser wê bisekinê û wê fahmbikê. Wê bi wê re wê, hertimî wê ya rast li gorî ya ku ew hatîya jîyankirin wê were dîtin û darizandin. Ev jî wê, weke rastiyeke bê. Pêvajoyên hêrîşên li Kurdistanê wê, di vê demê de wê, zêdetirî wê bi xwûn wê derbas bin. Wê sedema wê jî wê, statûya civake Kurd ku ew dixwezîn bê.

Li herême, statûya ku ew li ser esasê tûna hasibandina Kurdan ew hatîya pêşxistin wê, li ser wê re wê bi Kurdan re wê were şerkirin. Lê li vir divê ku mirov wê, wê werênê li ser ziman û weke ku Kurd jî carna di nava civatên xwe de ew ji xwe re û ji hevdû re dihênina li ser ziman ku "wê, her tişt wê bigihijê li rastîya xwe." Ya ku mirov wê, fahmbikê wê, ev bê. Heta roja me, wê li herême wê, gelek xalk wê hebûna wan wê were tûnakirin. Gelê Kurd wê, ber ku ew xwediyê dîrokek pîrr zêde kevn û bi jimarî zêdebû wê xwe ji wan pêvajoyê jenosîdê ên tûnekirinê wê xilasbikê û heta roja me wê, werênê. Lê li vir divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku li herême pêvajoyên şerê rejimên herême ên li hemmberî Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, di vê demê de wê zêdetirî wê maztir wê werina pêşxistin.

Li Kurdistana başûr, li vê beşa Kurdistanê ev referandûma ku ew hat çêkirin di 25'ê êlûnê de ku ew encamên wê çi bin jî wê, piştî wê rewş wê li herême wê ne weke xwe bê. Wê rewşa herême wê bi rejimên herême û sîyeseta wan ya şer re wê, were li berçav û wê were dîtin. Li îraqê, piştî Saddam wê, di dewama zihniyeta wî de wê pêşî Malîkî û piştê jî wê Abadî wê were. Ev jî wê, weke aliyê ku mirov wê, dikarê bi teybetê wê werênê li ser ziman. Tehdîdên ku î ro Abadê li Kurdistanîyan dikê û ji wan dixwezê ku ew kontrola balafirgehên û derîyên sînoran radestî hikimeta wî bikê û mihletê dide Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, weke zihniyeta Saddam a ku Abadî re daya domandî ku ew li aslê xwe vegehihê bê. Mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Min bixwe jî berê di destpêka pêvajoya mudahaleya duyemîn a li îraqê de jî gelek çarên hanî li ser ziman ku 'saddam çû lê zihniyeta wî hê li ser kar a.' Ev î ro bi awayekê ê diwartir û xirab ji dema saddam xwe î ro li hemberî Kurdan dide dîyarkirin. Di pêvajoyên weke pêşxistina DAÎŞê û hwd de wê, weke ku wê îran û tirkîya wê Baxdad jî wê, telîya wê di wê de wê hebê. Wê ew jî wê, di wê de wê, hebê. Di aslê xwe de ku wê, di wê de wê Malîkî wê li ser kar bê ku mirov komkujiyên dema malîkî wan lêbikolê wê, were dîtin ku ew ji yê demên saddam wê hema bêja zêdetir bê. Saddam nêzî 25 salî îraq bi rêvebir. Malîkî du donemên îraq bi rêvebir. Lê di herdu donemên Malîkî de wê, hema bêja biqasî ya hemû demên saddam wê komkuji wê werina li serê Kurdan. Nûha jî Abadê di rewşê di dema xwe de ew dixwezê ku heman rewşê werênê li serê Kurdan.

Rewşa Kurdistanê wê li rojhilat wê, weke rewşeka giştî bê. Pirsgirêka Kurdistanê wê, weke pirsgirêka rojhilat jî bê. Di vê çerçoveyê de bo aramiyekê û aşîfyekê li herême rewşa Kurdistanê divê ku ew were çareserkirin. Kurdan bi vê referandûmê gavek giring di vê çerçoveyê de avêtin. Di vê çerçoveyê de Kurdan gavek giring avêtin.

Piştî wê gavê re wê, wê pêvajoyên şer jî ku ew bahse wê dihê kirin heya ku ew pêşkevin. Rayadarên tirk, ew tehdîd dikin û dibêjin ku wê bikevina başûrê Kurdistanê de. Sînoran digirin. Îran jî bi heman rengê tevdiigerihê. Îraq jî rejima wê ya î ro ya Abadî Kurdistanîyan di wê çerçoveyê de tehdîd dikê. Lê ku şerekî wusa were kirin jî wê, encamên wê ji holê ranekê. Di serî de mirov divê ku wê werênê li ser ziman. Ji aliyekî din ve jî rayadarên tirk li sûrîya ji destpka mudahaleya li sûrî wê, çawa wê Kurdan bişikênin wê pêvajoyên şer li ser komên çete re wê pêşbixin. Heman tişt li Îraqê jî wusa ya. Ji xwe alaqadarîya rayadarên tirk li nava sûrî û Îraqê wê di vê çerçoveyê de wê di çerçoveya mijare Kurd û bêstatû hiştina Kurdan û di rewşekê de kontrolkirina wan de bê. Wê, di vê çerçoveyê de bê. Bi vê yekê jî mirov dikarê wê, bibêjê ku ev hêzên ku ew dixwezî Kurdan di nava sînorekê de bigrin ew li ser esasê dijberîya Kurdan bi vê rengê ti sînoran ji xwe re nasnekin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê li Kurdistanê wê, ji demê û pê de wê, pêvajoyek giring wê, xwe bide diyarkirin. Her wusa ji demê û pêde ku Kurd bixwezî hebûna xwe û destkevtiyên xwe biparêzên û barî pêşarojê bikin ew divê ku yekîtiyeka Kurdistanî di nava xwe de çêbikin. Di roja me de wê, ti rêxistin wê, bi serê xwe wê nikaribê wê pêkbênê. Ji xwe di vê rewşê de dema rêxistinên û li ser wan re xwe di vê çerçoveyê de hanîna li ser ziman weke ku ew dawî li wê hatîya. Bi pêvajoya hêrîşên DAÎŞê re wê bi tememî dawî li wê were li Kurdistanê. Piştê jî di dewama wê de rewşa rojava, bakûrê Kurdistanê, rojhilatê Kurdistanê başûrê Kurdistanê vê yekê dide nîşandin. Di vê çerçoveyê de hebûna civake Kurd û parastina wê, weke aliyekî giring wê xwe di vê çerçoveyê de wê bide diyarkirin. Divê ku parastina hebûna civake Kurd weke armancaka sereka hemû hêzên Kurd li dora wê bigihijina li hevdû. Ji xwe hemû hêrîş l ihebûna civake Kurd dihên kirin. Di vê çerçoveyê de wê di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman.

Rewşa beşên Kurdistanê, di vê demê de hat dîtî ku ew bi hevdû ve ji navikê ve girêdayî ya. Li beşeka Kurdistanê çî bibê wê li beşên din jî wê bandûra wê hebê. Piştî referandûma başûrê Kurdistanê tehdîdên rayadarên û yên îranî wê di serî de wê vê rastiye wê piştrast bikê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di nava civake Kurd de wê, sînoran wê pêşbixin û li ser wê re wê, herina bi ser Kurdan de wê, diaxifin. Pêşî hatina serokê artîşa îranê li tirkîyê û piştê yê Îraqê hatina li tirkîyê wê, di vê çerçoveyê de bê. Wê, çawa wê li hemberî Kurdan wê, bi hevdû re tevbigerihi. Gotinên rayadarên tirk ên weke "emê j i ro pêde zêdetirî bi hikimeta baxdadê di têkiliyê de bin' di aslê xwe de wê, ne rewşeka weke ku ew dihênina li ser ziman bê. Hertimî wê bi hevdû re wê li ser mijara Kurdan re wê di têkiliyekê de bin. Dem bi dem weke li dijî hevdû sekinanîna wan jî wê, weke 'şerê pevşewîrî' bê. Wê, çawa wê, wê, li ser wê re wê sîyeseta xwe wê bimeşênin bê.

Di dewama wê de wê, ev jî wê, were dîtî ku wê, di her demê de wê li ser Kurdan re wê, rejima baxdadê, anqara û tahrânê wê bi hevdû re tevbigerihi bin. Lê di vê demê de wê, dema ku rewşa referandûma başûrê Kurdistanê bû wê, êdî wê ew wê vekirî li berçav wê bikin. Wê, têkiliyên xwe wê derxina li pêş. Wê piştê xwe wê bidina wê statûqûya ku ew li herêmê li ser înkara Kurdan hatîya avakirin û bi wê re bi dayîna herêkirin a welatbûyîna xwe li neteweyên yekbûyî re wê, çawa wê ji nava rayagiştî a navnetewî wê bertekan wê li dijî Kurdan wê pêşbixin wê li ser wê bisekinin. Rewşa gotinên rayadarên

ewropî, emirikî û neteweyên yekîbûyî weke li dijî referandûmê wê hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê bikarbênin bê. Wê, sîyeseta xwe wê, li ser wê re wê, ava bikin. Gotinên weke "aramiya herêmê", "parastina aramiya herêmê" û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke gotinên ku wê, li pişt wê xwe veşêrên û wê sîyesetê bikin bin. Di dewama wê e gotinên weke 'parastina yekparatîya îraqê' û hwd jî wê, werênina li ser ziman. Di rewşa gotina 'parastina yekparatîya îraqê' de wê, rewşa îranê û ya tirkîyê û ya sûrî jî wê hebê. Ber ku wê, Kurdistan wê li çaran wê were qatkirin û wê qata bakûrê Kurdistanê di nava sînorê tirkîya de wê were hiştin. Qata rojhilatê Kurdistanê wê, di nava sînorê îranê de wê were hiştin. Qata rojavayê Kurdistanê wê di nava sînorê sûrî de wê were hiştin. Wê qata başûrê Kurdistanê jî wê di nava sînorê îraqê de wê were hiştin. Di vê çerçoveyê de wê, rejimên herêmê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê bertekên wan wê li ser vê rewşa qatkirina Kurdistanê a li çaran, parastina wê qatkirinê di nava sînorê wan de û hwd de wê, bibê.

Di vê çerçoveyê de wê, bertekên xwe wê li dijî referandûma başûrê Kurdistanê wê bidina nişandin. Wekî din mirov nikarê bahse ti tiştên din bikê. Di vê çerçoveyê de wê, navê Kurd û Kurdistanê jî wê were qadaxakirin. Di vê çerçoveyê de wê, were li ser wê sekin in. Di dewama wê de Kurd ku ew bighijina li statûyekê wê bi vê rewşê re wê, weke rewşeka ku ew ti carî qabûl nekin bê. Bertekên xwe li ser wê re dibêjin. Lê Kurd, di vê demê de wê, ew ghiştina astaka pîrr zêde mazin. Asta civakî pêşketîya. Hêrîşên ku ew dibin jî wê li hebûna civake Kurd bin. Rewşa hêrîşên artişa tirk li bajarên bakûrê Kurdistanê ên weke cizirabota, silopî, nisêbîn, sûr, farqîn, gever û gelek deverên din wê, di vê çerçoveyê de bê. Rûxandina kirmana sûrê û di bin avê de hiştina heskîfê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka hêrîşê a li hebûna civake Kurd a mejûyî bê.

Civake Kurd xwedî vîn û rastî ya. Ew li gorî rastîya xwe dixwezê ku ew were herêkirin. Dixwezê ku ew statûya wê, were herêkirin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku Kurd, di vê çerçoveyê de tekoşîna maf û azadîyê didin. Her wusa di vê çerçoveyê de rewşa referandûmê û rewşa Kurdên rojava û statûya wan jî wê, weke rewşeka ku mirov wê, divê ku wê, di vê çerçoveyê de wê, hilde li dest bê. Di nêzîkatîyeka mirovane de Kurdan helwesta xwe dana diyarkirin. Çûyina li referandûmê. Di vê çerçoveyê de dixwezin ku ew welatbûyîn û statûbûyîna xwe pêşbixin. Di vê çerçoveyê de li ser mejûya xwe ya dîrokî û mejiyê xwe yê civakî ew dixwezin ku ew pêşketina xwe barî pêşarojê bikin. Dixwezin ku ew peşaroja xwe hildina li misogeriyê. Hemû hewldan di vê çerçoveyê de na. Divê ku rêz û hûrmet were girtin. Di vê çerçoveyê de rewşa Kurdên başûrê Kurdistanê wê, ji ya Kurdên bakûrê Kurdistanê û ya Kurdên rojavayê Kurdistanê û rojhilatê Kurdistanê wê ne cûda bê. Bi hevdu re wê, xwediyê rastiyeke bê. Kurdên bakûrê Kurdistanê jî ev bi dehan salana ku ew tevî hemû komkujiyên ku rejima tirk dihêne li serê wan tekoşîna maf û azadîya xwe didin.

Li îranê jî wê piştî rûxandina komare Kurd a mihabadê wê Kurd wê, dev ji tekoşîna xwe ya maf û azadîyê wê bernedin. Tevî wê, ew rejimên serdest wê gelek komkujîyan wê werênina li serê wan jî. Her roj em nûçeyî ku 'rejima îranê hinek Kurd birina sêdarê dixwênin ji nava çapameniyê.' Ev hemû wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşên ku wê rûbidin bin.

Li herêmê Kurd jî û rejimên herêmê jî ketina rêyeka bêveger de. Her wusa Kurd wê, tekoşîna xwe ya ku ew didin û bi wê re wê asta ku ew hatina û ghiştinê de ew ketina rêyeka bêveger de. Ji mazintirkirina tekoşinê û serkevtinê û pê de wê ti rê li pêşîya wan

tûna bin. Di vê çerçoveyê de rejimên herêmê jî ku wan heta roja me, bi rijandina xwûnê û kirina komkujiyên ku wan hanîna li serê civake Kurd wan, rewşa bêstatûtîya civake Kurd heta roja me hanîn. Î ro, li ser wê, rewşê re li herêmê mudahale jî dihên pêşxistin.

Pêvajoya ku em di wê de dijîn wê, bêgûman wê, piştî referandûma başûrê Kurdistanê wê bikeve rewşek û rengêkê din de. Wê doza Kurd wê, bi wê re wê derkeve li ast û merheleyeka din. Wê bi wê re wê, pêvajoyên wê merheleyê wê werina jîyankirin. Di vê demê de jî wê, dema ku em asta pêşketina serdemê a bi aqil û zanîne re li berçav digirin wê, ev pêvajo wê hem zû wê pêşve wê herê û hem jî wê pêşketinên wê mayînda bin. Wê xwediyê wê xosletê bin. Di vê çerçoveyê de rewşa rojhilat ji pêvajoya mudahaleya li îraqê û hetaya mudahaleya li sûrî wê, di vê çerçoveyê de wê, di rewşekê de wê derbas bibê. Lê bi referandûmê re wê rewşa Kurd û ya herêmê wê bi tekoşîna Kurdan re wê, derkeve astaka li ser wê re jî. Di vê çerçoveyê de êdî rengê tekoşînê bi her aliyê ve Kurdistanî ya. Mirov wê dibîne.

Di vê çerçoveyê de ku mirov bi awayekê objektiv ji kîjan aliyê ve li wê binerê wê, were dîtin ku Kurd wê, ji vê demê û pê de wê, pêşve wê herin. Dibê ku hêrîşên îranê, îraqê rejima tirk li başûrê Kurdistanê û herêmên din ên Kurdistanê zêdetir bibê. îran jî dibê ku ew bi herîkîna artîşa li rojhilatê Kurdistanê pêvajoyeka şer li herêmê bide pêşxistin. Di vê çerçoveyê de gotinên ku ew dihên gotin ku wê îran û tirkîya û îraq wê bi hevdu re wê tevbigerihih û wê herina bi ser Kurdan de. Çûyinaka bi vî rengî wê tenê wê rewşa hemû Kurdan a beşên Kurdistanê wê bigihênê li hevdu. Wê ew şerê wan wê sînorê wan ê ku wan şerê bi Kurdan re dikin wê ji holê rabikê. Di vê demê de ji levkirinaka bi mirovî û herêkirina statûya Kurdistanîyan li her çar beşên Kurdistanê û pê de wê, ti tişt wê ne rast bê. Gotinên weke tehdîdê di vê demê de dihên bikarhanîn. Rejima tirk li ser qadên aborî re wê tehdîdê dikê. Bêgûman rejima li bakûrê Kurdistanê, rewşeka aborî a talanî pêşxistîya. Ji her aliyê ve talan dikê. nahêlê ku gelê herêmê xwe pêşbixê. Jîyane dikê bi hêrîşan de. Bi gotinaka din wê, şerê xwe bi sazûmanaka aborî û ankû rengêkê aborî dimeşênê. Bombardimanên wê yên li başûrê Kurdistanê wê di vê çerçoveyê de bin.

Heta roja me, Kurdên başûr, tenê xwe bi kirîna ji tirkîya bi sînor kirina wan, wê weke kêmesiya wan ya dîrokî bê. Wekî din ku ew nûha sazûmana xwe pêşxistina aborî a pêşesaziyê pêşbixin wê, gavên girîng wê di nava xwe de wê biavêjin. Wê bibînin ku ew bêî ku ew hewceyê ti kesekî bin ew dikarin di nava xwe de wê, pêşbixin. Di vê çerçoveyê de ji xwe, ya ku wê rast ji bê wê ev bê. Divê ku wê pêşbixin. Encama ku ew ji van tehdîdan derxin di vê ku ew bi wê, di van aliyên aborî de pêşxistinan bikin bê. Xwe bîna astaka ji xwe re têr. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku ew bikin. Ya ku wê, di aslê xwe de wê, temenê rewşên serbixwebûnê û hwd wê li Kurdistanê wê pêşbixê jî wê ev bê. Wê temenê rewşên weke yên referandûmê û hwd wê biparêzê û pêşbixê bi ber pêşde jî wê ev bê.

. Di dewama wê de em, divê ku hinekî jî li ser rewşa piştî referandûmê û serdanên rayadarên tirk û îranî ku wê, di wateya "li ser dijatîya Kurdan "levkirina îran û tirkîya" de wê werina şîrovekirin jî em hinekî li ser wê bisekin in.

Herî zêde wê di dema pêvajoya destpêka li darxistina referandûma serxwebûnê û piştre de wê, îran û tirkîya wê xwe li zorê dênin. Li şûna ku wê, li ser herêkirina hebûna Kurd û pêşxistina tîkiliyek baş de wê levbikin wê, li ser esasê dijatîya Kurd wê levbikin. Ya ku wê, di aslê xwe de wê, dîroka wan rejiman û rengê tîkiliya wan a bi

Kurdan re wê, bi mejûya wê re wê baş bide fahmkirin û ravakirin jî wê ev gotina 'li ser dijatîya Kurd re levkirina wan' bê. Em hinekî di vê çerçoveyê de wê, li ser wê bisekin in. Di encama çî rewşê, zihniyetê û mejûyê de ev gotin hatîya pêşxistin em, dikarin wê hinekî wê hildina li dest û wê fahmbikin. Wê li ser dijberîya Kurdan wê gotinan wê werênina li ser ziman. Wê serokên wan ên artişê û hwd wê herina cem hevdû. Wê bi dîplomatîkî wê civînê li ser civînê wê li darbixin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa jîyane Kurdistanê wê çawa wê 'tengav' bikin wê li ser wê re wê, gotinan wê werênina li ser ziman. Qada hewayî îranê jî û tirkîya jî li başûrê Kurdistanê girtîya. Di dewama wê de ew, dihênina li ser ziman ku ew derîyan jî bigirin. Di vê çerçoveyê de di rewşekê de na.

Ber çî îran û tirkîya wilqasî zêde bi xwe de dihênin û bi dijberî dijatîyeka mazin li hemberî Kurdan dikin? Hinekî jî mirov dikarê bi aqilê wan ê desthilatdarî ê metîngerî mirov dikarê werênê li ser ziman. Nîjadperestî û metîngerîya ku di bin perdeyeka jî olê de ew hatîya sernûxûmandin wê, di vê demê de wê, bi kirin û gotinên wan re wê, bi awayekê vekî wê, were dîtîn. Her wusa di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Kurd, çawa bijîn bila bijîn wê dîsa wê li herêmê bijîn. Ew weke xalkekî herêmî na. Weke xalkekî herêmî ê dîroka wê ji ya van rejimên ku ew li ser serê wê metînger in wê, qat bi qat wê kevntir bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku îran û tirkîya ku ew li ser dijatîya Kurdan ew levkirinê dixwezîn ku ew bikin û bidina nîşandin wê, çawa wê karibin bibêjin ku wê, di pêşarojê de wê bi Kurdan re wê, lev bikin û wê li rex hevdû wê bijîn. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de mirov dikarê di wê dijatîya wan a ku wan li ser esasê 'dijatîya Kurd' ku ew 'levkirina' mirov , divê ku ji wê nerînê ve nerîna wan ya bi hevdû re jîyankirina wan a bi Kurdan re binerê. Rejîma tirk wê, hemû rêyên rejimê wê bikarbênê û wê, çawa wê Kurdan wê bîrûmînê bikê ew, di vê çerçoveyê de ew her roj oparasyonan li qada sîyeseta Kurd dikê. Sazîyên ku ew navê Kurd bikardihênin û kesên ku ew navê Kurd bikardihênin wê, bo wê weke sedemek têr bê ku ew karibê wan binçav bikê, biavêjê zindan bi salan û ankû bikujê jî.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku Kurd wê, çawa wê, pêşarojekê wê bi vê zihniyeta dijayetî re wê, parvebikin? Wê çawa wê bi wê re wê bijîn? Ev zihniyeta ku ew hîmê xwe li ser dijayetîya Kurd ava dikê û mafê jîyanê û bi vînbûnê ji hebûna civake Kurd re naskekê, gelo Kurd wê çawa wê bi wê re wê bijîn. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê pirsan zêdetir bikê.

Di aslê xwe de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, zihniyeta wan a li ser esasê jî dîrokê birina Kurdan ku ew bi wê di tîkiliya bi bi Kurdan re de bûn ew, di wê çerçoveyê de wê dijatîyê didina nîşandin.

Di vê çerçoveyê de em, divê ku wê jî wê, werênina li ser ziman ku ew wê, weke aliyekî giring wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê xwe bide dîyarkirin dijatîya Kurd wê, di temenê hemû pêvajoyên wan ên şer ên li hemberî Kurdan de bin. Ev zihniyeta dijayetîyê ku ew li hemberî Kurdan pêşdixê ew, dikarê bahse rêz û hûrmetekê ji hebûna civakekê re bikê? Di serî de mirov dikarê wê pirsê bikê. Ev zihniyet wê, bêgûman wê, weke zihniyeteka nazîvarî bê. Wê xwe li ser herkesekê re wê bibîne. Wê bixwezê ku ew herkesek tabî wê bê. Di gotina wê de bê. Li gorî wê, bijî. Dernekeve dervî wê sînore û gotina wê. Hîtler ev kiribû û bûbû sedema şere cihanê ê duyem.

Î ro em vê yekê bi îran û tirkiya re wê dibînin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ew rejim xwediyê zihniyeteka ku ew mirovan weke hevdû bidîtan wê, ya ku wan ji xwe re rast dîtî wê ji yê li hemberî xwe re jî wê rast dîtiban. Ya ku wan ji xwe re rast ne dîtî wê ji yên dervî xwe re jî wê nedîtiban. Lê ew ne xwediyê zihniyeteka bi vî rengî na. Ber vê yekê ew, di vê çerçoveyê de di rewşek dijber de na.

Kurd ku ew serbixwe jî bibin wê bi wan re wê li rex hevdû wê bijîn. Ya ku wan di serî de dîtîba diviyabû ku ew ba. Ber vê yekê li şûna li ser dijatîya Kurd wê levbikin bikiran, diviyabû ku li ser esasê herêkirina hebûna Kurd levkiriban. Ya bi mirovî, ahlaqî û rast jî wê, ev ba. Îro ku em, ji aliyê temenê pêşketina van rejiman ên civakî ku em li wê binerin jî wê, gelek nîrxên wê civake ku ew li ser esasê dijatîya wê levdikin wê, di temenê wan de wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa weke 'dijatîya Kurd' a bi tirkiya û îranê re ku mirov wê, hilde li dest wê, weke rewşeka dijmirovî, bêahlaq û nerast bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, bi vê rengê wê werênê li ser ziman û wê mahkûm bikê.

Wilqasî di rewşeka bêrûmet de xwe digirin ku wê, hem li hemberî civake Kurd wê pêvajoyên şer wê bi rêxistin bikin û bikina meriyetê de. Lê ji aliyekî din ve jî wê, xwe weke 'dost' û ankû 'nûmînêrê' wê werênina li ser ziman. Rewşa herî bêahlaq wê ev bê. Kûçikek jî wê, sênika ku ew ji wê xwarinê dixwê wê di wê de nemîjê.

Di aslê xwe de mirov rewşa Kurdan û ya van rejiman hilde li dest wê, weke rewşeka ku wê bi sedsalan wê hertimî wê bi îbretî wê were li ser ziman. Wê weke rewşeka ku ew ji wê îbret were girtin wê bi sedsalan wê were vegotin. Wê weke rewşeka ku mirovatî ji wê fihêtbikê wê were hanîn li ser ziman. Ya raastî jî ji xwe wê ew bê. Di vê rengê têkilîya ku ew bahse 'têkilîya Kurd û tirk' û ankû 'têkilîya Kurd û faris' dikin ew, rengê wê yê ku ew di roja me de dijî wê, di wê de mirovatî, ahlaq û rastî tûna bê. Mirov wê, nikarê bi wê rengê wê werênê li ser ziman. ne têkilîyeka ku mirov wê ji wê re rêz û hûrmetê bigirê û bi rêz û hûrmet wê werênê li ser ziman. Wê weke têkilîyeka serdest û bindest a bi rengê metingerî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Îran ku ew xwe 'oldar' dihênê li ser ziman û rejima tirk ku ew bahse nîrxên olî dikê û bi xwe re dihênê li ser ziman wê, ti carî wê, di wê felsefeya olî de wê bi rastî tevnegerihin û wê ne di rastîya wê de bin. Di olê de dihê li ser ziman ku "ya ku tû ji xwe re rast bibînê û tû ji yê li hemberî xwe û ankû dervî re rast nebînê" tû weke bêwijdan û nerast bi wê dihê dîtin. Di rastiyê de jî wusa ya.

Pêvajoyên şerên rejima îranê ên li hemberî civake Kurd û yên rejima tirk ên li hemberî civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, dîroka wan û ya Kurdan wê bide nivîsandin. Li ser wê dîrokê re ew î ro gotinan bikardihênin û nêzîkatîyan didina nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku mirov, li ser rewşeka dijatîyê li hevdû kir mirov nikaribê bahse mirovatîyê û nîrxên wê bi navê xwe re bikê.

Li ser wê dijatîya îranê jî û ya tirkiya jî a li hemberî civake Kurd ku ew dihê gotin ku wan li ser wê re li hevdû kirîya wê mirov dikarê bibêjê ku wê, dema ku win wilqasî li dijî wê civakê û hebûna wê civakê na wê, demê win çima win heta roja me win li ser wê axa wan hebûna xwe didina domandin? Wê demê ya ku mirov ji îranê re bêjê ji rojhilatê Kurdistanê ku ew axa Kurd û Kurdistanê ji wê vekîşiha. BI heman rengê ya ku mirov ji

rejima tirk re jî bibêjê ku bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê wê de hatîya hiştin û ku weke axa Kurd û Kurdistanê ya ji wê wê, wê demê vekîşihîn û derkevin. Dema ku win wê nekin û wê dijberîyê bi dijayetî bikin wê demê win, dibina yan bêasil û yan jî namerdna ku ew her tiştê ji xwe re mûbah dibînin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Bi wê dijayetîyê wê hebûna Kurd wê, karibin tûnabikin? Yan jî wê, karibin rejimên xwe weke berê bidina domandin? Bêgûman ew temenê wê nemaya. Hewlbidin ku ew li ser dijberî û dijminatîyên olî ku wan li ser îsraîlê û hwd re wê werênina li ser ziman. Ev weke rêbazekê şerê wan ê teybet a. Ji ber van rewşan a ku îran jî û tirkîya jî hertimî rewşa pîrsgirêka filistinê jî weke birîneka bixwûn hiştina û her dema ku ew hatîya ber rewşa çareserkirinê wê bi rêyên hêrişan û provakasyonên ku ew weke li ser Hamasê û ankû hin rewşên din re ku ew çê dikin wê bi wê re wê bikin wê sabote bikin.

Wê, bi wê re wê, bi vê rengê wê, weke 'pîrsgirêkek' ku wê çawa wê ew wê bikarbênin wê hetimî wê hewlbidin ku ew pîrsgirêka filistinê wê weke di rewşa 'pîrsgirêkî' de wê bidina hiştin. Rewşên weke provakasyona bi keştiya 'marmaraya şîn' û hwd ku rayadarên tirk ew pêşxistin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka ku wê çawa wê temenê domandina pîrsgirêka filistinê wê bidina çêkirin wê bi wê re wê biafirênin bê. Di vê çerçoveyê de wê, tevî ku wê temenê wê di rastîya ola îslamê de jî wê nebê wê dijminatîyekê wê bi navê olî wê li îsraîlê wê pêşbixin û wê, di vê çerçoveyê de wê, bikin ku ew wê bikarbênin.

Ev rewşên weke yên bi rengê 'krîmînalîzekirinê' ku ew, pêşdixin bin. Wê, di dewama wê de ku mirov mejûya rewş û pîrsgirêkên li herêmê ên civakî, dîrokî û hwd ku wan lêbikolîn û hildina li dest wê, bi vê rengê wê, gelek rewşên ku em wan kifşbikin wê, di temenê wan de wê xwe bidina dîyarkirin. Her wusa rewşa di vê demê de wê, weke "referandûm bi mosadê re biryara wê hatîya girtin" a weke gotina T. Erdogan mirov wê, dikarê bi gotinên wî yên weke li dijî zerdeştîyê ku wê di pêvajoya destpêka hêrişên DAÎŞê de ku wê werênê li ser ziman wê di wê rengê de bê. Di wê demê de wê, gotinên weke "ew zerdeştî na", "li çiyê ayînan ji Zerdeşt re dikin", û hwd wê, di wê rengê de bin. Ev gotinên T. Erdogan mirov dikarê wan di di dewama zihnyeta dîyenetî tirk a olî ku ew xwedîyê zihniyeteka tirkîyê a faşîsta wê, dema ku wê, çawa wê Kurdên Êzîdî wê reş bide nîşandin wê gotinên weke "ew bergê ji şaytên re dikin" û hwd wê, di wê rengê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Dema ku mirov van gotinan, zihniyeta li pişt wan û armançên rejimên herêmê ên bi şerê wan ên bi civakên herêmê re ku wê hilde li dest wê, hingî wê rastîya wan wê baştirî wê were dîtin û fahmkirin.

Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa dijatîya wan a li hemberî civake Kurd wê, xwedîyê rewşekê bê. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk, ya îranê û hwd wê, ji rewşa rejimna weke yên xalkên herêmê zêdetirî wê, weke rejimna netewperest ku ew çawa wê li gorî zihniyeta xwe ya ku ew xwe bi wê re ew weke 'di çermekî sipî de dibînin' wê, li ser wê, re wê her tiştê wê reş bibînin û wê weke gûr har wê hêrişî wê bikin. Ya ku di vê demê de jî ew dibê wê, ji vê necûdatir bê.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa ku ew dibêjin wê, 'hemû derîyan wê li başûrê Kurdistanê wê bigirin wê, ew deriyên ku ew bahse wê dikin wê, ew jî wê, di nava axa Kurd û Kurdistanê de bê. Wê ew derî wê, di

wan sînorên metingerîyê ku wan bi lozanê re di nava Kurdan de kişandina re wê, hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Rewşa hêrîşên rejîma tirk ên li ser rojava ku ew bi wan dixwest ku ew pêşîya pêşketina Kurdan a li rojava bigirê wan hêrîşên wan ên li ser başûr jî divê ku mirov wê fahmbikê. Wan, di wê demê de çawa ku wan dixwest ku ew li rojava derbeyê li Kurdan bixin em, divê ku van rewşên li dijî başûr jî wusa fahmbikin. Ji aliyekî din ve jî em dikarin hemû kiryar û kirinên bi tehdîdwarî ên rejîma tirk ên li dijî başûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê em divê ku wan di dewama pêvajoyên hêrîşê ên ku wê bi artişa xwe li bakûrê Kurdistanê li bi rûxandina bajarên Kurdan ên weke cizirabota, silopî, geverê, farqîn, sûr, nisêbîn û hwd re wê, hilde li dest. Di dewama wê de jî mirov, dikarê di dewama rewşa di bin avê de hiştina heskîfê, rûxandina sûrê û fîskayayê û hwd de wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya hêrîşan wê hemû bi hevdû ve wê, girêdayî bin. Wê armanca wan yek bê.

Dema ku mirov di çerçoveyek giştî de ku mirov, di çerçoveya şerê van rejîman ên li hemberî hebûna civake Kurd de wê hilde li dest wê, rastîya wê, baştirîn wê were dîtin û fahmkirin. Wê, hemû wê di wê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin. Şerê rejîma tirk ê li dijî Kurdên bakûrê Kurdistanê ku ew dimeşênê wê, di dewama wê de wê, ew pêvajoyên hêrîşê wê li rojavayê Kurdistanê jî û î ro wê li ser başûrê Kurdistanê wê werina pêşxistin.

Di aslê xwe de wê, aliyekî din ê başûrê Kurdistanê jî wê hebê. Hêzên ku wan, Kurdistan di nava xwe de kirîya çar qat û yên ku ew piştgirîyê didina wan, wan hizir dikir ku ew tekoşîna Kurdan a li bakûrê Kurdistanê, li rojhilatê Kurdistanê û li rojavayê Kurdistanê ku wan tafisand û li gorî xwe di çerçoveya bêstatû hiştina Kurdan de ku wan weke pîrsgirêk li gorî xwe "çareser" kirin wê, hingî wê li başûr wê dewletkeka piçûk a Kurd wê avakiriban û wê bigotan 'me, pîrsgirêk çareser kir.' Lê ev xwena wan jî pêknehat, ya ku ew nûha li ser wê re bi dijwarî hêrîşî rewşa referandûma başûrê Kurdistanê dikin jî wê, ev bê.

Kurdên bakûrê Kurdistanê, ew di rewşeka şîyar de ji hemû aliyan ve li ser lingan in. Li rojava Kurdan statûyek federasyonî avakirin. Li rojhilatê Kurdistanê tekoşîna azadiya rojhilatê Kurdistanê pêşdikeve û dem bi dem zêdetirî dibê temenê tevger û kirinên mazin ên civakî. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku rejîmên herêmê ku wan, hebûna Kurd û Kurdistanê, kirina weke 'kalaşakê(laşekê) û ew jî bûna weke teyrê ser kalaşan' ew, di rewşa xwe ya bi nêzikatiya xwe li Kurd û Kurdistanê de ew di pozisyonekê de na.

Kurd, di vê demê de ew pêşdikevin. Ew êdî xwedî vîn in. Her ew Kurdan ev sedsala bûhûrî wê çendî ku wê, komkujiyên mazin jî wê bijîn wê, bi tekoşîna maf û azadiyê re wê derbas bikin. Rejîma tirk wê, komkujiyên weke komkujiya zilanê, komkujiya dersimê û hwd wê, werênê li serê civake Kurd. Weke van wê bi sadan komkujiyên din ku wê, li demê belavkirî wê werênê li serê civake Kurd. Heman tiştê mirov dikarê bo îran û îraq û sûrî jî werênê li ser ziman. Ev rejîmên ku ew dîroka wan bi komkujiyên ku wan hanîya li serê civake Kurd wê, Kurd wê, çawa wê bi wan re wê bijîn? Mirovekî ku ew bi wê bawer bikê û yan jî ew wê pêşniyarbikê ew, yan ahmaqekî bêaqil a û yan jî ew mirovekî ku weke ku Kurd dibêjin "wî, aqilê xwe xwarîya" ya.

Kurd, her ku ew li her çar rejîmên herêmê ên weke îraq, îran, sûrî û tirkîya û dîroka wan dinerên ew hertimî komkujiyên ku wan hanîna li serê civake Kurd wan, dibînin. Ji

ber ku wê, ji van û pê de wê, tişteki din ku wan dabê Kurdan wê nebê. Kurd jî naxwezin ku ew bi wê rejimê û dîrokê re bijîn. Di vê çerçoveyê de ew jî li rêyên xwe yên cûda ku ew rejim û dîroka wan di wê de tûnaya li wê digerihin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Mirov ku van aliyan fahm nekê û tenê xwesteka Kurdan a serxwebûnê ku wê, tenê bi hinek gotinên weke "Kurd dixwezin serbixwe bibin" bi tenê re wê werênê li ser ziman wê, weke ku mirov rewş bi tememî fahmnekirî bê. Di serî de mirov divê ku wê rastiye wê werênê li ser ziman. Têkiliya Kurd û tirk, Kurd û îranê, Kurd û îraq û Kurd û sûrî wê têkiliyeka bi xwûn bê. Wê, di wê têkiliyê de wê heta roja me wê bi hezaran komkuji wê werina hanîn li serê civake Kurd. Ku heta roja me Kurd li herêma bêstatû û bêmaf û bêazadî mabin wê, di encama wê têkiliyê de bê. Kurd jî vê rastiye êdî wê, bi awayekî vekirî û baş dibînin. Ber vê yekê ew jî êdî bi bi awayekî xwezayê li ser mahkûmkirina wê têkiliyê re ew li rêya digerihin. Rêya xwe ya bi ber pêşarojê de xîz dikin.

Ku hezar salî din jî rejimên herêma bi vê rengê herina bi ser Kurdan de wê, Kurd wê tûna kirin û jî dîrokê birina xwe wê herê bikin lê wê, êdî wê bi wê têkiliya bi xwûn û bêrûmet re wê nexwezin ku ew bijîn. Ya ku ew di mejiyê Kurdan de ew bicihbûya û Kurdan ew fahmkirîya ev a. Dîroka Kurdan wê, li ser esasê mahkûmkirina wê hêsta wê têkiliyê re wê xwe bide domandin û pêşxistin. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Ku ew çendî wê cûda jî bidina nişandin û bi derewînî gotinên weke "biratiya Kurd û tirk", ankû gotinên weke "biratiya Kurd û îranî", ankû gotinên weke biratiya Kurd û îraqî, û ankû gotinên weke biratiya Kurd û sûrîyî ew werênina li ser ziman wê, êdî wê, di vê rewşê û rengê de wê ti wate, qadr û qiymetê van gotinan wê di mejiyê Kurdan de wê nebê. Wê tenê bo domandina wê dîroka bi xwûn a li ser serê Kurdan wê hebê. Kurd jî wê dizanin û ew êdî wê, red û mahkûm dikin.

Ku bi hezar jî Kurd hebin ku ew bi serê xwe bin û bi tenê jî wê ti carî ji bîrnekin ku rejima tirk zimanê Kurdî ji wan re qadaxa dikir û bo wê îşkence li wan dikir û ew dikuşt. Heman tiştê mirov dikarê bo îran, sûrî û îraqê jê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de yên ku ew ji Kurdan dipirsin ku "Kurd, çima naxwezin ku ew bi hevdu re bijîn" ew, di serî de divê vê dîroka wan rejiman a bi xwûna Kurdan hatîya nivîsandin wê bibînin û wê bi xwênin. Di dewama wê de wan pêvajoyên şer û hêrişan ên li ser serê civake Kurd ku wan, pêşxistina ew wê bibînin. Ku ew kes, ne kesna bi nîyetna xirab bin ku ew wan gotina dibjin wê, hingî ew wê, rastiye bibînin.

Di asta dawî de li ser dijayatiya Kurd levkirina rejimên ku ew, Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, ew jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ne zor bê ku mirov wê fahmbikê. Li vir di serî de wê divê ku mirov wê fahmbikê. Wê rewşê bi vê rengê bi dîrok û kirinên van rejiman ên li hemberî civake Kurd ku wan heta roja me kirina wê, fahmbikê. Wê hingî ew rast wê were fahmkirin.

Li vir bo rewşa îranê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Îran heka naxwezê rewşeka weke ya dema îskenderê zûrqrarneyn bijî û bi tememî herêma bi hêrişan û hwd were telankirin ew jî divê ku tavilî, dev ji helwestên nijadperestane ên li ser faristiyê re berdê. Divê ku pirsgirêka Kurd çareserbikê. Wekî din wê, xwe ji feleketek mazin wê xilas nekê. Di vê çerçoveyê de rêya wê jî wê, bi lêvkirina bi Kurdan re û bi Kurdan re bi awayekî rast û dûrûst çareserkirina pirsgirêka rojhilatê Kurdistanê ya. Dema ku wê, nekê wê, demê wê xwe ji rewşa demên weke ya dema îskender wê xilasnekê. Xwe di çerçoveya ne çareserkirina pirsgirêka Kurd de nêzî

wê kirina rejima tirk jî wê, tenê wê feleketê wê ji wê re wê werênê. Divê ku ew wê jî wê kifşbikê.

Di dewama wê de em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku î ro, gelek şewarmendên îranî û cihanî bi xwe jî dibêjin ku li dijî îranê tifaqê dihê pêşxistin. Ev rast a. Di vê çerçoveyê de wê, bi pêşketina wê, û têkiliyeka wê ya rast a bi Kurdan re wê, karibê xwe ji wê xilasbikê bikê. Wekî din wê, dema ku ew di vê demê de ew pirsgirêka Kurd çareser nekê ji aliyê xwe ve wê, rastîyê wê mudahaleyê wê werê. Îran divê ku ew li wê bihizirê ku di lozanê ber çî Kurdistan li çaran hat qatkirin û qatek di nava sînorê wê de hat hiştin. Ku vê rewşê rast bixwênê wê karibê bersiva wê jî bide.

Di vê çerçoveyê de di çerçoveyek rast de li herêmê ku ew dîroka xwe baş şirovebikê wê, ji dema aqamanîşîyan, sasanîyan, şadadîyan, sefewîyan û heta roja me jî wê, rol û weyna Kurdan wê di rewşa wê ya xwe domandina wê de wê bibînê. Di vê çerçoveyê de ew aqil û mejiyê hişk ku ew xwe ji hemû pêşketinan re digirê îran xwe ji wê dûrbikê. Di vê çerçoveyê de ew di rewşekê de xwediyê helwestek rast bê. Li Kurdistanê, di dema kekoyîdî, eyerîdî, şadadî û heta sefewîyan de wê, dema ku ew bi têkiliyek baş tevgerîya wê, karî xwe ji hêrişan rizgarbikê. Î ro jî wê, aqilê, divê ku wê, bide dîyarkirin. Weke demên dawî ên li dora 'şerê çardiranê' ku şahên sefewî ku wan bidest hêrişên li Kurdan kir û hwd û heta roja me ew pêvajoyên hêrişan didomê wê, divê ku ew dawiyê li wê werênê.

Di dewama sefewîyan de wê, hêrişên desthilatdariya sefewî wê sedema dûrketina Kurdan ji wê bê û wê temenê têkçûna wê ya li hemberî osmanîyan jî bê. Piştê jî wê, ev rewş wê li ser rewşan nijadperestiya farisîtiyê ku ew di bin maskeya olê de hatiya vêşartin wê bê dayîn domandin. Di roja me de ku wê, îran wê, her Kurdekê ku ew doza maf û azadiyê bikê wê, bi hênceta 'li dijî xwûdê rabûya' ku ew wan Kurdan dibê sêdarê wê, ev ne tenê bê sedema ku îran xwe di rewşeka şîrikatiya xwûdê de dibînê wê, ji wê zêdetirî wê weke rewşeka ku ew şerê nijadîtiyê ku ew di bin maskeya olê de wê, çawa wê dide domandin. Rûhanî wê, di 11cotmeha 2017an de wê, li ser rewşa referandûma başûrê Kurdistanê wê biaxîfê û wê werênê li ser ziman û wê bêjê ku "em, hêj Kurdan dikin. Lê wê rêveberiyên Kurd wê berdêla wê kirina xwe ya şaş jî wê bidin. Rûhanî di gotina xwe ya ku ew dibêjê 'em hêj Kurdan dikin lê wê berdêla wê bidin, bêjê ku 'em hêj Kurdên îranê, sûrî, îraqê û tirkiya jî dikin. Em nexwezî ku ew rastî nehaqiyê werin." Piştê wê Rûhanî wê, werênê li ser ziman û wê bibêjê ku 'em, hertimî li cem yê mazlûm bûna.' Kurd, rasta ku weke gelekî mazlûm û aşîtxweza a. Lê rûhanî bixwe wê, dibênê ku ew bi îraqê, sûrî û tirkiya re wê, rejima îranê ku ew di vê demê de serokê wê ya ew jî dixwezê ku ew Kurdan di bin destan û kontrolê de bigrê û Kurdan hertimî weke metingerên xwe û ankû bindestên xwe dibînin. Çawa hêj Kurdan dikin? Ku Kurd, doza maf û azadiyê nekê, ji hemû mirovatiya bi şûn ve gavê biavêjê, di bindestiya îranê, îraqê, sûrî û tirkiya de jîyankirinê herêbikê, doza statûya xwe nekê, xwe weke civakek serbixwe nebînê, xwe weke Kurd nebînê, xwe weke serdest tefkîr nekê û hwd ew, hêj Kurdekê bi vê rengê dikin. Kurdekê ku wî xwe di nava sînorê sînorê îranê de xwe di nava farisîtiyê de li tûnabûnê razandî, li tirkiya xwe di nava tirkîtiyê de li tirkîtiyê rastî û ew dihê tûnakirin ew hêj Kurdekê wusa dikin. Ew gotina wan ya ku ew dibêjin 'em, hêj Kurdan dikin' wê, di wê de wê mirin, komkuji, tûnabûn di jenosîdê de derbasbûn wê hebê. Wê di wê gotinê de xwe weke hevdû dîtin, gihiştina maf, azadî û serbixwebûna xwe wê di wê de tûnabûnê. Hêjkiirna Rûhanî a li Kurdan wê ji ya zordar û zalimekê ku

ew bindestiyên xwe dikê wê derbas nekê. Ew hêjkirina wî zordarî û zalimî jî mirov, wê çendî dikarê weke hêjkirinê wê şîrovebikê wê, ya Rûhanî û bi wî re ya. T. Ardogan jî û ya serokê sûrî û îraqê jî w wusa bê. Hêjkirineka lenetî ya. Dema ku Rûhanî Di axifê û Kurdên başûr bi sedema kirina referandûmê tehdîd dikê ew, bixwe jî di wê farqê de ya ku ew, nexwezin ku Kurd azad û serbixwe bibin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên bişavtin û jenosîdkirina civake Kurd wê, îran jî wê, ne kêmi rejima tirk, îraq û sûrî wê li ser serê civake Kurd wê bimeşênê.

Bi gotineka din wê, gotina Rûhanî wê ew bê ku ew dibêjê ji Kurdan re "ku win bindestiyê herêbikin û li dijî wê bindestiyê dernekevin û serî ranekin win, Kurdên baş in. Lê ku win serî rakin û win doza serxwebûn û maf û azadiyê bikin win, ne Kurdên baş in. Win ne Kurdên aşîtxwez in. Gotina 'aşîtxweziyê' wê di mejiyê rayadarên îranî de jî û yên tirk de jî wê, di temenê de wê bi wateya ku ew çawa di bin destî û metingerîya wan de Kurd weke ku ew dixwezin ku ew bijîn û lli dijî wê dernekevin û serî ranekin wê, bi wê wateyê bê.

Di vê çerçoveyê de gotinên ku ew dihênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de bê. Di rewşa referandûma başûrê Kurdistanê de wê, Kurd bixwezin ku ew serbixwe û azad bijîn. Li vir ev rewş bo çi bo tirkîya û îranê dibê tehdîd? Ber ku van her timî rejiman Kurdan di nava xwe de beşkirina û wê ji her aliyê ve ew Kurdan talan dikin.

Rejimeka ku wê, weke kirasekê wê ol jî wê li wê were kirin weke maske wê, bi wê re wê metingerî û bindestiya Kurdan wê bikin ku wê, bidomênin. Ol wê, di destê wan de wê weke bîrdozîya domandina wê rejima metingerîyê ku wan li ser serê civake Kurd meşandîya wê bidina domandin wê, bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû Kurdên ku ew doza maf û azadiya xwe dikin ku ew, li şûna ku ew bi navê wî û Kurdiya wî re wî werênina li ser ziman wê, di mejiyê xwe de wê hêncetên qatilkirina wî Kurdî wê li ser olê re wê bi gotinên olî wê çêbikin û wê, werênina li ser ziman. Ev wê, ne tenê bê weke rewşeka ku ew olê weke maske di komkujiya ya ku ew li ser serê Kurdan dikin bikardihênin. Ji wê zêdetirî wê hêstên bawerîyê ên civake Kurd ku ew jî beşek wê ya mazin ji wê bawerîyê wê re jî wê, çawa wê, werina îstîsmarkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa olê wê, li vir wê, di aslê xwe de ku mirov wê hilde li dest wê, dîrokeka wê ya bi vê rengê wê werê li ser ziman. Di bin navê dîroka bikarhanîna olê û ankû îstîsmarkirina olê de mirov dikarê wê rewşa olê wê werênê li ser ziman.

Em zêde di mijara olî de bi wê re neçin. Ew bi serê xwe weke mijarekê em dikarin wê piştre di vê çerçoveyê de wê dúbare li ser wê bisekin in. Lê li vir wê em wê werênina li ser ziman ku rewşa Kurd û qatirkirina Kurdistan û civake Kurd ji destpêka şerê cihanê ê duyem ve wê, heta roja me wê, temenê mudahaleyên ku wê li herêma wê werê kirin jî bê. Li ser pîrsgirêka Kurd ku ew hatîya afirandin re herêma weke ku ew dihê dîzaynkirin. Li vir, di aslê xwe de rewşa tirkîya wê, weke rewşa îranê wê, weke rewşeka ku mirov wê bi teybetî wê hilde li dest bê. Ewropa û amerika wê, weke ku em dibînin wê, bi politikaya ku ew dimeşênin wê, rewşa kişandina tirkîya li Sûrî wê, di aslê xwe de wê, aliyekî wê yê bi yekkirina rewşa pîrsgirêka Kurd ve girêdayî bê.

Rejima tirk çendî ku ew weke 'firsendekê' amarika û ankû Rûsya didîyê ku ew bixwênê jî lê di aslê xwe de wê, ev rewş wê, hem rewşa pîrsgirêka Kurd wê bikê û hem jî wê, di nava herêma anatolîya û mesopotamîya de wê, ew wê sînorê Kurdistanî wê,

weke ku wê xîzbikê. Bo serdestîya li anatolîya wê, di serî de wê, di serî de pêwîsta ku ew rewşa herêmên Kurdan ên dervî sînorê tirkîya û ên di hundûr de ew werina çareserkirin. Mirov dikarê wê rewşa wê ya li sûrî wê, di çerçoveya pêvajoyek bi vê rengê de jî wê bixwênê. Li herêmê wê, pêvajo wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê qûtûbên wê yên nû di afirin. Mirov wê di vê çerçoveyê de wê, dikarê fahmbikê. Îran jî û rejîma tirk jî wê nabînin. Çavên wan bi nîjadperestîya wan kor a. Lê em vê yekê wê, werênina li ser zîman ku rewş wê, di çerçoveya giştîya herêmê de wê, xwediyê wateyekê de bê. Tirkîyeka ku ew Kurd ne bi wê re na wê, ne xwediyê pêşarojê bê. heman tiştê mirov dikarê bo îranê jî wê werênê li ser zîman.

Li vir mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser zîman ku rewşa Kurdan di vê çerçoveyê de ku ew bi vê rengê weke pîrsgirêk domandina wê, û rejimên herêmê ên weke îranê û tirkîya ku ew ne xwediyê wê qûdretê na ku ew karibin ti çareserîyan ji wê re werênin wê, temenê mudahaleyên li wan jî bin. Dûnya û rengê pêşketinê berê wê bi ber têgîna azadiyê ve ya. Civakê û ankû kesek ku ew xwe azad hîsnêkê û ankû bi têgînên weke yên nazîwarî ku ew netewên serdest xwe li ser xalk û civakên ku ew di bin kontrol wan de ya wê, temenê pîrsgirêkên pêşarojê ên civakan jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, tekoşîna azadiyê a pêşarojê wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe û rengê xwe wê bide diyarkirin û pêşxistin.

Hebûna civakan wê, dema ku ew dihê kirin bin kontrolê de ku ew ji aliyê wê rejîma wê civakê bixwe ve jî bê wê, bo wê temenê pîrsgirêkê bê. Em di serî de wê, divê ku wê werênina li ser zîman. Heta roja me wê, rejimên herêmê ên weke îran û tirkîya wê, li ser têgînên olî û gotina 'ûmmetîyê' re wê, ew wê, metingerîya xwe wê, bikin wê, bidina domandin. Lê ew jî wê, di serdemeka ku ew bi aqil pêşdikeve de wê, êdî wê nikaribê ji wan re bibê alîkarî ku ew wê metingerîya xwe bidina domandin.

Îran li îraqê wê, weke kuçikê xwe yê ku ew wê bide hêrîşkirin li ser Kurdan wê haşdî-şabî bê. Wê, di pêvajoya referandûma başûrê Kurdistanê de wê ev wê zêdetirî wê were dîtî. Bi teybetî li herêmên li keviya başûrê Kurdistanê bicihbûna wan û bi teybetî herêmên ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin bicihkirina wê, ew wê nîşanaka wê rastiyê bê. Wê di haşdî-sabî wê, di dewama pêvajoya DAÎŞê de wê, were avakirin bê. Bi DAÎŞê wê çawa wê zirar û ziyane wê bidina Kurdan û wê Kurdan di nava şer de wê bi paritênin wê, bi wê bixwezî ku ew wê bikin. Lê di dewama wê de wê li ser wê re wê, ev rêxistinên kujar ên weke haşdî şabî wê werina vakirin.

Rewşa haşdî şabî, ji aliyê tirkîya ve wê, mirov dikarê bi rengekê li ser wan komên çete ku ew li sûrî û hwd bi rêxistin dikê û diajoyê bi ser Kurdan de wê şîrovebikê. Her wusa rewşa weke dagirkirina herêmên rojava ên weke cerablûs, ezaz, marê, îdlîb û hwd wê, di dewama wê de mirov wê werênê li ser zîman. Di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê çerçoveya haşdî-şabîya rejîma tirk wê di dewama ya îranê de wê biafirênin.

Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê werênê li ser zîman ku rewşa îranê ku ew bi rejîma tirk re li ser esasê dijatîya Kurd ku ew dihê cem hevdu wê, ji aliyê dîrokê îranê ve wê, weke xîyaneta îranê û rayadarên wê a li Kurdan jî wê werênê li ser zîman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê şîrove bikê. Rewşa îranê di vê çerçoveyê de ku mirov wê hilde li dest wê, di her demê de wê Kurdan wê pişgirî û alîkariyê wê bidinê de. Lê berdêla wê, wê komkuji û birina Kurdan li sêdarê a rayadarên îranî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser zîman. Îranê îranî ku wê, mafê serxwebûnê ku ew ji xwe re rast dibînin ew wê, ji Kurdan re wê rast nabînin. Wê demê mirov çawa wê

dikarê wê di çerçoveya mirovatîyî de wê rast, dûrûst û bihaq bibînê? Heman tiştê mirov dikarê bo rejîma tirk, ya îraq û sûrî jî wê werênê li ser zîman. Li rojhilat wê, hemû kirin wê berdêleka wan ya ahlaqî wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, ya îran, tirkîya, îraq û sûrî jî wê, bi ya ku ew ji xwe re dixwezîn ku ew ji xalkên din re ew nexwezîn re wê, were li serê wan bê. Wê ew wê, bi wê re wê werîna darîzandin.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser zîman ku wê, îran jî wê, di vê çerçoveyê de wê, windahîya wê ne tenê bi mirovatîya wê re bê. Wê, di gelek aliyên din re jî bê. Dîrokek demdirêj a îranê bi Kurdan re a kevîna heya. Her wusa piştî wêqas dîroka dîrok ku ew bi rabê bi rejîma tirk re li ser esasê dijatîya Kurd ku ew werê cem hevdu û ew Kurdan ji ber ku ew maf û azadîya xwe dixwezîn ku ew wan tehdîd bikê wê, di serî de wê divê ku mirov wê, di serî de weke windahîya wê ya di nêzîkatîya wê ya mirovatîyî de wê werênê li ser zîman û piştî wê, weke mijareka ahlaqî a civakî ku ew bi wê re û bi zihniyeta wê re xwe li ser kirîna wê ya sîyesetê re weke 'pirsgirêk' dide nîşandin jî wê, werênê li ser zîman.

Rejîma bindestkirîna Kurdan ku Rûhanî li ser wê re Kurdan tehdîd dikê û bi heman rengê rewşa bindestkirîna Kurdan ku rayadarên tirk û rejîma tirk ku ew li ser wê re Kurdan tehdîd dikin û pêvajoyên hêrîşan li hemberî Kurdan pêşdixînin wê ew wê nûqteya ku wê, Kurd wê ji wan dîrkevin û wê tekoşîna maf û azadî û serxwebûnê wê bidin jî bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser zîman.

Hem gotinên Rûhanî ku ew di çerçoveya dijminatîya Kurdan de dikê û bi gotinên xapandinê ên weke "em hêj Kurdan dikin" ku ew ser wan di xamilên û dinûxûmênê jî wê, weke gotinna ku mirov wê, weke gotinên metingerîya rayadarên îranî û zihniyeta wê jî wê, werênê li ser zîman. Di dewama wê de wê, ev gotinên Rûhanî wê, nîşanaka wê hewldanên wan ên weke bindestkirîna Kurdan û armanca domandîna wan jî wê bidîna nîşandin bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser zîman.

Her wusa, me li jor bahse sedema ber çî rayadarên îranî û yê tirk li dijî referandûma başûrê Kurdistanê na. Sedema pêşî a îranê wê ber ku ew rojhilatê Kurdistanê di nava sînorê wê de ya û ew naxwezê ku ew ji nava sînorê wê derkeve. Ne dixwezê ku Kurdên rojhilatî azad û serxwebixwe bibin û ne jî dixwezê ku ew ew têkilîyeka baş bi wan re dênê. Têkilîya rayadarên îranî a bi Kurdîstana rojhilat re wê li ser esasê tafîsandîna Kurdên rojhilat di nava sînorê îranê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê, weke rayadarên rejîma tirk wê her rê û rêbazê wê ji xwe re wê mûbah wê bibînin ku ew wê bikin û bidîna domandî. Di vê çerçoveyê de wê derew jî wê di nav de wê, hemû tiştan wê werênîna li ser zîman. Gotinên Rûhanî ên dawî ên bi tehdîdên wî yê li ser başûr re wê nîşanaka wê bin.

Ji aliyê din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, Kurdîstan û civake Kurd wê, pîrsgirêkên wê yê ku ew hena wê hemû jî wê, di vê çerçoveyê de wê li ser wê qatkirîna wê re wê werîna jiyîn. Wê her wusa wê, heta roja me, nebûna yekîtîyeka civake Kurd jî wê, nîşanaka wê bê.

Ne Rûhanî û rejîma wî û ne T. Ardogan û rejîma wî li pêşaroja Kurd ne hizîrin. Ew li ser serdestî û metingerîya xwe ya li ser serê civakê dihîzîrin. Di vê çerçoveyê de wê, gotinên Rûhanî ên weke "em, hêj hemû Kurdan dikin, em hêj Kurdên îraqê, sûrî, tirkîya û îranê jî weke hevdu hêj wan dikin" jî wê, weke gotîna T. Ardogan a bi rengê "birayê minê Kurd" wê dereweka sîyesî bê. Ku rast ne hêjê kirîba têyê li dijî wê levkîrin

nekiriba û hewldanên wê yên xwe barkirina li pêşarojê û hildana ewlakariyê a pêşaroja xwe têyê tehdîd nekiriba. Di vê çerçoveyê de dema ku tû, wê civakê û pêşaroja wê tehdîd bikê tû derewan dikê. Ne tu hêj wê dikê û ne jî ew birayê te ya. Di serî de divê ku mirov wê fahmbikê.

Dema ku tû li maf û azadîya wê civakê bûyî wê, hemû gotinên te yên weke 'hêjkirin', 'biraytiyê' û hwd wê derew bin. Wê ti wateya wan nebê. Wê ne tenê weke gotinên ku ew di temenê sîyeseteka fahişeyî de dihên kirin bin. Di vê çerçoveyê de her çar rejimên herêmê ên weke rejima îranê, sûrî, îraq û tirkiya gotinên weke biratiyê ku ew ji Kurdan re dikin û ji aliyekî din ve pêvajoyên şer û komkujiyan li ser serê wan pêşdixin wê encama sîyeseta wan a dirû û fahişeyî bê.

Rewşa başûr ji ya rojava ne cûdatir a. Rewşa rojhilat jî ji ya bakûr ne cûdatira li Kurdistanê di vê demê de. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de di roja me de Kurd, bi ber pêşarojê ve bi rewşa referandûmê re biryareka giring û cidî dan û gave wê avêtin. Î ro, ber ku Kurd doza maf û azadîya xwe dikin tekoşîna wê didin îran jî û rejima tirk jî pêvajoyên şer û hêrişan li ser serê wan pêşdixin. Di vê çerçoveyê de jî divê ku mirov tehdîdên Rayadarên îranî wele Rûhanî û yên rayadarên tirk weke T. Ardogan û hwd werênina li ser ziman.

Ez bêjim ku wê, piştî rewşa rojava û başûr re wê, di rewşa Kurd de wê îran wê bikeve wê ahmaqîya ku rejima tirk ketiyê? Wê hingî wê winda bikê. Divê ku xwe ji wê rengê hizirkirinê rizgarbikê. Kurd weke xalkekî herîmî ê herî kevn a. Dîroka wê, baştir îran dizanê. Heta ku îranê û rayadarên wê, heta roja jî wê, ji çanda Kurdan a demên bûhûrî wê, sûdbigirin û wê xwe pêşbixin. Îran rêya wê, di vê çerçoveyê de wê, di çêkirina tifaqek dîrokî a bi Kurdan re derbas dibê. Pirsgirêka Kurd a nava xwe çareserbikê. Xwe ji nû ve bi pêşketinên ku ew di nava xwe de bide çêkirin re demezrênê.

Rejima tirk, dixwezê ji rojhilatê Kurdistanê ve derbeyê li îranê bide xistin. Ber vê yekê wê, dixwezê ku wê, di şerê xwe yê li hemberî Kurdan de wê, li rex bikarbênê. Tenê ku mirov ji dema serdana T. Ardogan a li îranê û hevdiîtinên rayadarên tirk ên bi rayadarên îranî re ku wan li qasra sadabadê kir û heta dema hefteya sêyemin a tabaxa 2017'an ku wê serokê artişa îranê wê, serdana tirkiya bikê wê, vê rastiya wê, bi awayekê vekirî wê raxê li berçav.

Di dema ku rejima tirk ji her aliyê ve kirina jenosîda Kurdan ji xwe re kirîya armanc hevdiîtinên wê yên bi rayadarên îranî re ew jî wê, çawa li ser wê temenê şerê xwe yê bi Kurdan re wê bide rûnandin wê, di nava tahba wê de bê. Hatina serokê artişa îranê li tirkiya (di 16 û 17ên tabaxê de) û hevdiîtinên wî yên bi rayadarên tirk jî wê, ji aliyê rayadarên tirk ve wê, bi vê rengê wê, şîrove bikê. Weke rejima tirk ku bakûrê Kurdistanê di nava sînorê tirkiya hatîya hiştin û rejima tirk şerê wê bi civake Kurd û hemû dînyayê re dikê wê, ji rayadarên îranî jî wê, bixwezê ku ew jî weke wê, li ser rojhilatê Kurdistanê re ew jî Kurdan bide berxwe û tûnakirina wan bide berxwe û di şerê wê yê bi Kurdan re de ew li rex wê cih bigirê.

Di vê çerçoveyê de hewldana rayadarên tirk a gelemperkirina şerê wê yê li hemberî civake Kurd û kirina malê herkesekê ku ew bi dîrahi û nêzîkatî têkiliya wan bi pirsgirêka Kurd ve heya wê, xwe bi wê ve girêdayî wê bide dîyarkirin. Rayadarên tirk wê, dema ku wan biryara şerê jenosîdkirina civake Kurd dan wê, wê hemû rêyan wê bikarbênin û wê çawa wê, ew wê şerê xwe yê li dijî Kurdan û sûcên li dijî mirovatîyê ku

ew di wê meşandina wî şerî de ew dikin wê bikina malê hemû tirkîyayê wê, li ser wê re wê, şîyesetê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wan herkesek kirina hevkarê sûcên xwe yên şer wê, êdî wê demê wê ne ew li dijî wî şerê wan rabê, ne wê lêbipirsê û ne jî wê, li dijî wan wê di pozisyonekê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, êdî wê, piştî xwe wê bidina wê girseya 'civakê' û wê sûcên xwe yê şer wê bi dilekî rehet wê bikin.

Di hemû pêvajoyên wan ên şer de wê, ev wê weke rêbazeka rayadarên tirk ên di şerê wan ên li hemberî civake Kurd de ku wan daya meşandin de wê, hemû rêyên weke çapameniyê û hwd wê bikarbênin û wê bi wê pêşbixin bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di encama wê şîyeseta qirêj de wê, ciwanên tirk jî wê bidina kuştin û wê ew wê berpîrsiyarê wê kuştina wan ciwanan jî bê wê, her rakirina cenezeyekê de wê, bi fermî rêzgirtina wan li pişt birina cenezeyê li goristanê û ankû di dema mêjkirina li ser de wê, bi vê armancê bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke rêyeka ku wê, bi wê ser wê berpîrsiyariya xwe ya di wê kuştinê de ku wê ser wê binûxûmênin bê. Heman rengê wê, di vê çerçoveyê de wê, li dervî tirkîya jî wê, bikina weke rê û rêbazekî kirina şîyesetê û dîplomasîyê.

Di hemû tîkiliyên wan yên bi îranê re wê, çawa wê, di rewşa neçareserker de wê, îranê û rayadarên îranê wê bidina hiştin û wê nehêlin ku ew pîrsgirêkên xwe yên pêşketinê û pîrsgirêkên xwe yên civakî ên weke pîrsgirêka rojhilatê Kurdistanê wê çareserbikin wê, bi wê re wê, di nava dîplomasîyê de bê. Ji hevdiîna rayadarên tirk bi serdana T. Ardogan a li îranê ku wan li qasra sadabadê kir û heta vê dema hatina serokê artîşa îranê li tirkîyê ku mirov wê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, were dîtin ku wê, reng û awayekê şîyesî wê bidina meşandin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû kirin, şîyeset û dîplomasîyên xwe wê li ser esasê neçareserkirinê wê pêşbixin. Piştî hatina li rojevê a referandûma serxwebûna başûrê Kurdistanê û zêdebûna zirtên rayadarên tirk li hemberî rêvebera Kurd û zêdebûna hêrîşên DAÎŞê li herêmên bakûrê Kurdistanê ên weke maxmûrê, xanaqîn û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, tîkiliyeka wê, bi vê rengê kirina şîyeseta wan a dij-Kurd û şerê wan ê li hemberî civake Kurd ê bi armanca tûnakirina wê ve wê hebê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku mirov, divê ku wê werênê li ser ziman ku rewşa rojhilata navîn, ber vê rengê şîyeseta rejimên herêmê hertimî bûya gola xwûna gelan. Bi wê re jî wê, dema ku wê pîrsgirêkên herêmê wê weke "giloka bi girêk" wê, were şîrovekirin jî wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, dîsa wê di temenê wê de wê ev rejim û rengê şîyeseta wan û zihniyeta wan hebê. Î ro ku em di sedsale 21'ê de ku wê, hê mirov wê, b navê olê wê werina qatilkirin wê, dîsa wê, bi ancama wê şîyeseta rejimên herêmê a nijadperest ku ew dibin maskeya olê de hatî veşartinê bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê, dîroka herêmê a bi xwûn wê ti tîkilî û berpîrsiyariya wê ya xalk û gelên herêmê wê di wê de wê nebê. Lê wê çawa wê, weke ku rejima tirk ku me li jor hanî li ser ziman wê bi rêyên gotinên olî û bîrdozîkî wê xalkan wê bikina hevkarê sûcên xwe wê, di nava tahba wê de bin.

Îran, çendî ku bahse kevneşopîyeka wê ya kevn a dîrokî bi mejûya wê re ew were kirin jî lê wê, di rewş û rengê hizirkirina xwe de wê, weke ku ew li ser hatibê girtin û mejiyê wê di xwe de girtî bê wê, di rewşekê de wê, tevbigerihe. Di rewşa pîrsgirêka Kurd de jî wê, ev rewşa wê xwe bide dîyarkirin. Rejimên herêmê van aliyên bi rengê

tang hizirkirin û bi tememî ne fahmkirin û ne dîtina rastîya a bi rengê hizirkirina rayadarên îranî re wê, rayadarên weke yên rejima tirk û hwd jî wê, ji aliyekî ve wê, bibînin û wê bixwezin ku wê, bikina temenê van rengên sîyesetên xwe yên şer de. Hewldanên rayadarên tirk ên weke di şerê xwe yê bi Kurdan re de wê, kirina îranê jî hevkarê xwe wê, di vê çerçoveyê de wê li ser van rengên hizirkirinên wê yên tang re wê xwe bide diyarkirin. Dema ku ew, bi rengê nîjadperest dihizirin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê rengê û wê mejiyê wê li hevdû wê binerin û wê ji hevdû bixwezin ku ew weke hevdû bin û li rex hevdû bin. Ji vê aliyê ve wê, hem zayiffiyên rayadarên îranî û hem jî wê nezanînen wan wê hebin. Ev jî wê, weke aliyna ku ew bi wan werina bikarhanîn jî bin.

Di rewşa pirsgirêka Kurd de wê, dema ku mirov wê, li wê bihizirê wê, bi vê rengê sîyesetê ê neçareserker wê, heta roja me wê, bê xistin li temenê mudahaleyên li herêmê jî. Ku pirsgirêka Kurd î ro, weke ku li îraqê, li sûrî û gelek deverên din temenê mudahaleyan de cihgirtibê wê, li şûna ku ew Kurdan gûnahbarbikin ew divê ku bi wê rengê sîyeseta ku ew dikin ew, divê ku xwe bi sûcên xwe yên ku wan li dijî Kurdan kirina û dijberiyên xwe re ew, xwe bikina berlêpîrsînekê de. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku ew rewşa ne çareserkirina pirsgirêka û ew israra ne çareserkirina wê, wê, piştî sûrî û îraqê wê, bêgûman wê li tirkiya jî û li ranê jî wê biqalibê. Di vê çerçoveyê de ew heta roja me ku îran bi wê sîyeseta xwe ya ku ew bi wê li dijî çareserîyan disekinê wê, heta roja me wê, temenê mudahaleyên li xwe jî wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de ew, hatina rayadarên îranî li tirkiyê û bi rayadarên tirk re di vê mijarê de hevdîtin kirin wê, ne ji zanebûna wan bê. Wê ji nezanî û nekarîna rast hizirkirin û dîtina wan ya bi aqilaneyî bê. Di dewama wê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, weke encama bêaqilbûyîna wan jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, ji du aliyan ve wê, wê, di vê çerçoveyê de wê, pirsgirêka Kurd ew, êdî dihê bikarhanîn. Yek, ew dihê xistin temenê mudahaleyên li herêmê de bê. Ya din jî wê, çawa wê, bi vê rengê wê rejimên herêmê wê xwe û bi zordarî û zilma xwe wê xalkê herêmê wê di rewşek zor a ne pêşketî de wê bo ku ew wê bi wê temenê wê sîyeseta çêbikin ku wê bigiring wê, bi wê re wê, rewş wê were bikarhanîn.

Bêgûman piştî rewşa hatina li rojevê a referandûma başûrê Kurdistanê ev hevdîtina rayadarên îranî û yên tirk wê, bi wê ve wê girêdayî bê, wê weke ku wê çawa wê bi têkiliya wê re wê rewşa hevdîtinên rayadarên îranî û yên tirk ên li qasra sadabadê wê ji temen ve wê têkiliya wê bi pêvajoyên hêrişên DAÎŞê ên li herçav beşên Kurdistanê û civake Kurd û bi wê re li musilê bicih kirina DAÎŞê ve ku wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, piştî wê hevdîtina li Qasra sadabadê wê, ev hatina serê artîşa îranê li tirkiya û hevdîtinên wî wê, weke serneketina planên wan ên li qasra sadabadê ku wan bi wan û rayadarên tirk bi hevdû re çekiribûn bûn. DAÎŞê ew ji Kurdan û rewşa "pirsgirêka Kurd" ku wan bidestê afirandîya xilas nekir. Piştî wê re Kurdan tevî gelek zîzar û rûxandinan jî serkevtin û ji kobanê heta raqqayê pêvajoyên berxwedanê û serkevtinê û paaqijkirina DAÎŞê pêxistin û bi serxistin û di dewama wê de î ro, li başûrê Kurdistanê bahse çûyîna referandûman serxwebûnê li başûrê Kurdistanê dihê kirin.

Bêgûman ku Kurd, di helwesta xwe israr bikin û referandûmê li başûr çêbikin û biserbixin wê, piştî wê, li ti beşên Kurdistanê wê rewş weke xwe wê nemênê. Hinekî jî wê, hevdîtina rayadarên tirk û îranî bi hatina serokê artîşa îranê li tirkiyê re wê, piştî

refarandûmê wê çêbikin wê, weke hevdîtina nîqaşkirina wê jî bê. Lê wê berî wê, weke ku mirov wê dibînê wê hemû rêyan wê bikarbênin ku wê taloq bikin û piştê li ser wê re wê, bi tememî ji rojevê derxin. Bêgûman wê, dema ku ew karibin wê taloqkirinê di dîroka refarandûma başûrê Kurdistanê de bikin em, êdî divê ku wê binxatbikin û bibêjin ku Kurd divê ku ew êdî xwe ji pêvajoyek û pêlek din a xort a hêrîşên weke yên DAÎŞê ku ew bi reng û şêwayna din dihên pêxistina re xwe amede bikin. Weke ku çawa wê dema ku wan dîroka li darxistina 'kongira netewî a Kurd' ku wan, ew da taloqkirin wê, piştî wê re wê, pêvajoyeka pirr zêde bi şitt a hêrîşan a pirralî wê li nava Kurdan û ji dervî Kurdan wê li civake Kurd wê bidina pêxistin. Wê, piştî wê re wê, encam wê heman rewşê wê bi xwe re wê werênê. Madem kû, Kurdan refarandûma serxwebûnê hanîna I rojevê, bo ku ev pêl pêvajoyên hêrîşê li civake wan dûbare nebin ew, bi hevdû re tevî hemû nakokîyên xwe wê bidina kirin û bi serbixin.

Biqasî ku ez li rewşên sîyesî ku ew rûdidin û gotinên ku ew ji devê rayadarên tirk dihên gotin û rewşên sîyesî ku ew pêşdixin ez fahm dikin ku wê, ev hevdîtina rayadarên îranî û tirk ên bi hatina serokê artîşa îranê li tirkîyê wê, ji rewşa hevdîtinên li qasra sadabadê ku wê rayadarên îranî û tirk wê di dema serdana T. Ardogan a li îranê de wê bikin wê, ji wê ne cûdatir bê. Heta ku ez dikarim bêjim ku wê, ev hevdîtina dawî wê di dewama wê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, bi awayekê vekirî wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de hemû rêxistin û keseyetên Kurd jî divê ku ew aqilê xwe hildina li serê xwe û ew li ser cûdahîyên xwe yên sîyesî û nakokîyan ew ew dev ji gihandina li hevdû a gotinê berdin û di rewşek sîyesî a giştî û tifaqî de bi hevdû re tevbigerihih. Ji xwe ji wê û pêde zêdetirî ti bijartinên wan jî tûna ya. Yan wê ew wê bikin û yan jî wê dîsa wê dûbare wê pêvajoyên hêrîşên tûnakirinê wê biberdewamî wê bijîn û wê ji tûnakiirn û di jenosîdê de bûhûrandina civake wan de wê bina temen û bingihekê objektîv ji dijminên xwe re. Di vê ku ew vê yekê di serî de wê fahmbikin.

Li rojhilat aniyên nû ava dibin.

Li rojhilat ku mirov ji kîjan aliyê ve wê li wê binerê mirov dibînê ku wê, aniyên nû wê derkevina li holê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, rojhilat wê, weke herêmeka navend ku wê weke derîyê ku hem ew li asya mazin divebê û hem jî li ew li Afrîqayê divebê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşekê de wê, xwe bide diyarkirin. Rewşa îranê jî wê, di nava wê de wê, bi ya Kurdistanê re wê, di devereka stretejikî de de bê. Herêmên Kurdistanê wê, hem ji aliyê dîrokîya wan ve û hem jî wê ji aliyê rewşa wan a herêmi ve wê, xwediyê rewşna giring bê. Ev di dîrokê de jî wusa bûya. Î ro jî wusa dibê.

Rûsya jî wê, têkiliyên xwe hem li rojava û hem jî li başûr bi Kurdan re nû dikê. Aktiv dikê. Di dewama wê de wê, di demên pêş de wê Kurdistanek Azad û serbixwe wê li herêmê wê hebê. Ji nûha de li gorî wê xwe û têkiliyên xwe didênin û ava dikin. Di nava cihane arab de wê, di şêwayekî de wê, gihandina wan li hevdû û ji aliyê leşkerî ve jî weke rewşeka NATO'ya roja me li herêmê gihandina rengekî weke hêzek leşkerî nîşanakên wê bi çêkirina peymanê çekan a sûtûdî arabîya a bi Rêveberîya Amerika a Trump re wê, were ditin. Ev rewş wê, di zane min de wê zêdetirî wê pêşkeve. Wê, were pêxistin. Wê, wasifî(nitelik) wê were pêxistin. Wê di vê çerçoveyê de wê, herêmên arab wê, weke dema misre kevn ku ew li ser namimbya re wê li herêmên din ên Afrîqa wê vebê û hwd re wê, were xistin di rewşekê de. Lê di vê çerçoveyê de wê, modeleka pêxistinê wê li ser wê re wê were pêxistin.

Cihane arab hê xwe ji bermehîyên metingerîyê ên dema osmanîyan rizgar nekirina. Di vê demê de ku ew, karibê xwe rizgarbikê wê, karibê weke xwe rengêkî pêşketinê jî ew bi xwe re bide çêkirin. Hemû komên tûndrew û hwd wê, temenê wan wê heta dema osmanîyan wê herê. Berî wê, zêde mirov rastî zêde ti rwşên bi wê rengê nayê. Hin rewşên bi ew di wê çerçoveyê de berî wê, dihên şîrovekirin jî wê, tenê weke şîrove bimênin.

Welatên afrîqa weke bi mudaleyên li ser rêxistinên tûndrew ku ew li nîjarya, somali, û hwd dihê kirin û di dewama wê de mudahaleya ku ew li libya hatkirin û hwd wê, weke aliyna ku wê, temenê domandina mudahaleya li herêmên afrîqa jî bê. Li rojhilat, îran, weke navendekê heya. Rûsya heya. Kurdistan derdikeve li pêş. Herêma cihane arab derdikeve li pêş. Cihane arab wê, di vê demê de wê bi xwe bixwe re wê şerê xwe naskirinê wê pêşbixê.

Musil û 'rizgarkirina' wê, mirov divê ku di dewama wê de wê, hinekî li ser wê bisekinê.

Musil, di encama planaka mazin a ku ew rejimên herêmê ên weke rejima tirk, hikimeta demê a Îraqê û hinekî jî Îran jî di nav de wê, bi awayekî plankirî wê were radestkirin li DAÎŞê. Wê, DAÎŞ wê di wê de wê were bicih kirin. Piştî serdana T. Erdogan a li Îranê û di qasra sadabadê de hevdîtinên wan ên demê in bi rayadarên Îranî re ku wê, bikin û piştê wê, pêvajoyeka ku wê, di wê de wê, DAÎŞ wê, gav bi gav wê, were ajotin li bazarê û wê li musilê bicih bikin wê destpêbikê. Di vê çerçoveyê de wê, destê hikimeta demê a Malîkî wê, bi têkilîyên wan ên vêşîrî ên bi rayadarên tirk re wê, di temenê wê de wê hebê.. Di wê demê de wê li bakûrê Kurdistanê û tirkiya jî wê "pêvajoya çareserîyê" wê hebê. Rayadarên tirk li şûna ku wê, di vê pêvajoyê de wê gavên çareserkirina pîrsgirêka Kurd wê biavêjin wê gav bi gavê wê pêvajoya bi ber şerê DAÎŞê ve wê, temenê wê bi hûnin. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa radestkirina Musilê li DAÎŞê û her wusa piştê herîşkirina wê ya li Şengalê û di dewama wê de li herêmên rojava ên ên weke hesekê, kobanê û hwd wê, wê di nava de wê, pêvajoya herîşkirinên DAÎŞê wê were pêşxistin.

DAÎŞ wê, wê di vê çerçoveyê de wê, weke projeyeka sedsalê a jenosîdkirina civake Kurd û bawerîyên din ên Kurdistanî wê bi alikariya rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatîkirin wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, ew rejimên herêmên ku ew Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatiya qatkirin wê, di vê pêvajoyê de wê, weke aliyekî piştgir ji wê pêvajoya DAÎŞê re jî bê. Nakokîyên sūnnî û şîî ên ku di nava îranê sūnnîyan hena de jî wê, nebina asteng ku ew di vê pêvajoya pêşxistina DAÎŞê de ew weyn û rol bileyizin. Di heyv û rojên berî radestkirina musilê li DAÎŞê de wê, nûçeyên ku ew jî herêmên rojhilatê Kurdistanê wê, werin wê, ew bin ku wê, çawa wê, hin melleyên rejimê ên herêmê wê, ciwanên Kurd wê bikin ku wan bixapênin û wan bikina nava wê rêxistina kujar de. Bi wê re jî wê, pêşî wê çendî ku wê ji nava civake Kurd wê bertek wê hebin jî wê, rayadarên îranî wê, wan kirin û kiryarên li rojhilatê Kurdistanê wê bidina domandin. Piştî ku ji xwe herîşên DAÎŞê destpêkirin û hanîna li ser ziman "nakokîya di nava sūnnî û şîîyan" de wê, ew rewşên li rojhilatê Kurdistanê ku ew berî pêşxistina radestkirina Musilê li DAÎŞê ên li rojhilatê Kurdistanê wê, werina dayîn jibîrkirin. Wê herkesek wê mejîyê xwe wê bi wê ve wê bide girêdan.

Dema ku mirov pêvajoya destpêka pêşxistina DAÎŞê wê baş û rast fahm nekê mirov wê, di dewama wê de wê mirov wê, baş fahm nekê ku ew ber çî hatiya pêşxistin û ber çî

ew hat dayîn hêrîşkirin li Kurdan. Her wusa wê, berî DAÎŞê, di pêvajoya pêşxistin DAÎŞê de wê, gotinên rayadarên îranî ên weke "dema bilindbûna pîrsgirêka Kurd" ku ew dihênina li ser ziman wê, weke aliyekî wan ê temenê têkili û nîqaşên wan n bi rayadarên tirk re ên weke li qasra sadabadê û hwd bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyek wê, were pêşxistin.

DAÎŞ, wê musil wê, li wê were radest kirin. Plana ku ew li ser DAÎŞê re hatibû amedekirin jî wê, ew ba ku wê, Ji musilê û li er şengalê û heta rojava û li ser hesekê û heta li ser kobanê û heta Afrînê re wê, biheta xistin li destê wê de û wê "dewletek sûnnî" dê di vê xatê de wê li ser axa Kurdistanê wê biheta avakirin û wê bi wê re wê Kurdistanê wê, weke ku wê ji nûve wê ew nakokîyên sûnnî û şîî wê biheta bikarhanîn wê li ser wê re wê jinû ve wê, li gorî demê wê biheta qatkirin. Di vê çerçoveyê de wê, planaka pîr zêde ku wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk û îranê û hwd ku wan bawerîya xwe hanîya wê bi DAÎŞê wê kiriban meriyetê. Wê li gorî Rayadarên îranî wê, "ew bilindbûna pîrsgirêka Kurd û statûya wê pêşîya wê bigirta." Wê, li gorî rayadarên tirk jî wê, rewşa Kurdan wê bi tememî wê ji holê rabikiriba û wê derbeyek mazin wê li civake Kurd, tevger Kurd û hwd wê bixista û wan jî wê li ser wê re wê, "pêvajoya çareserîyê" wê li gorî xwe û xwesteka xwe wê dawî li wê bihanîyan. Di vê çerçoveyê de wê, hemû aliyên wê, bendewerîyek wê ji DAÎŞê wê heba. Gelek hêzên mazin ên ku ew li rojhilat siyasetê dikin jî wan jî wê, li ser wê re wê, mudahaleyên xw ewê pêşbixista. Bi vê rengê wê, bi DAÎŞê re wê herkesek wê ji aliyê xwe ve wê, li gorî siyaseta xwe wê encam wê ji wê bigirt û girtin jî. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, weke aliyê pêşî DAÎŞê, dema ku ew li berxwedana Kurdan aliqî û bi serneket wê, êdî wê, weke çekek kujar wê, di destê hêzên herêmê û aligirên wê de wê bimênê. Piştî têkçûna wê ya li hemberî Kurdan wê Îran wê hêzên weke "haşdî şabi" wê ava bikê. Artişa îraqê jî wê xwe weke xilaskerê musilê wê li ser wê re wê, bi li darxistina oparasyona musilê re wê, weke leheg wê denezênê..

Di aslê xwe de wê, ev pêvajo wê, di pêşxistina wê de wê, hemû dordorên ku ew î ro weke "li dijî DAÎŞê na wê, telîya wan di pêşxistina DAÎŞê de wê hebê. Wê hemû wê, hasabê wan ew bê ku wê çawa derbeyekê dîrokî wê li civake Kurd wê bixê. Wê pêşîya li herêmê pêşketina temenê statûya Kurd wê bigirê wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de mirov wê, di ser de wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê, komkujiyên ku DAÎŞê kirina mirov, divê ku wan weke komkujiyên rejimên ku Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatkirin şîrovebikê û wan werênê li ser ziman. Wekî din ku mirov wan komkujiyên hov ên DAÎŞê tenê bi navê wê werênê li ser ziman wê, weke "paqîjkirinekê" wê ji wan re bê. Ber vê yekê, di serî de wê, xelatîya pêşî wê, di vir de wê were kirin. Wê şaşîya pêşî a di fahmkirina rastîya DAÎŞê de jî wê, di vê xatê û nûqteyê de wê were kirin. Ber vê yekê, di serî de divê ku mirov wê, rastîya wê baş fahm bikê. Mirov ku pêşketina DAÎŞê û kirinên wê, ji politika û rastîya rejimên herêmê dûr şîrovebikê wê, ew bi serê xwe wê newê fahmkirin. Wê di wir de wê mirov di fahmkirina wê de wê bikeve şaşîyê de.

Li vir di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku DAÎŞ weke rêxistineka 'paramîlîter' a rejimên herêmê ya. Di çerçoveya hundûrê tirkîyê de wê, temenê wê ji hikimetê û heta cemeat gûlan û baxnazên cemeatê ên weke Harûn yahya û hwd wê, di temenê pêşxistina DAÎŞê wê hebin. Kirin û kiryarên ên bi rengê xwe bi rêxistinkirina li welatên arab û afrîqa û hwd wê di temenê de wê hebê. Î ro navê DAÎŞ a. Siba heman

pêvajoyê û yan jî pêvajoyek din weke ya DAÎŞê dikarin wê pêşbixin û wê li ser herêmê, cihanê û mirovatiyê bikina bela. ber vê yekê di serî de divê ku mirov wê yekê jî wê, weke aliyekî girîng wê binxatbikê û wê werênê li ser ziman ku pîrsgirêka Kurd heta ku ew bi awayekî rast û baş newê çareserkerin wê pêşîya kirinên bi vî rengî ên weke yên bi navê DAÎŞê ku wê, bi destê rejimên herêmê ên weke rejîma tirk, îranê û hwd wê werina pêşxistin wê, pêşîya wan wê newê girtin. Di serî de mirov divê ku wê fahmbikê. Di vê demê de her hêzên ku ew serkevtina xwe li ser rewşa DAÎŞê re wê, didenezênin ew jî wê, vê rastîyê ew yan dizanin û yan jî wê, di demên pêşde wê baştirin wê fahmbikin.

Di serî de divê ku mirov wê, baş fahmbikê ku DAÎŞ, ew ber çî ew hat avakirin? Ev weke aliyekî girîng di serî de mirov wê, divê ku wê fahmbikê. Tenê wê di çerçoveya "tûndrewîya olî" ku ew hatîya pêşxistin wê hanîna li ser ziman wê, ji rastîyê dûr bê. Wê bêgûman wê aliyê tûndrewîya olî wê hebê. Lê wê weke aliyekî ku ew di temenê pêşxistineka bi vî rengî de ku ew hatîya bikarhanîn û îstîsmarkirin wê hebê. Ji wê û pêde wê mirov wê, nikaribê ti mîsyonê û şîroyeyê wê li ser wê bikê û wê bi wê werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa DAÎŞê wê di vê çerçoveyê de wê, weke çekeka qirêj a rejimên herêmê ku ew li ser tûndrewîya olê re ew hatîya pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, rastîya wê, di serî de wê, werênê li ser ziman. Weke ku wê, di demên berê de wê, çawa wê ol wê li hemberî civakan wê were bikarhanîn ji aliyê rejimên herêmê ve wê, ev şewayê weke pêşxistina rêxistinên tûndrew wê tenê wê weke rê û rêbazek ji wan bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê rastîya wê di serî de wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê DAÎŞê wê rastîyeka rejimên herêmê a qirêj bê. Ji holê rakirin û ankû paqijkirina wê qirêjîyê wê, bi serê xwe wê ne bes bê. Ji wê zêdetirî wê, temenê ku ew li ser wê rejimên herêmê wê pêş dixin wê, bi politikayên rejimên herêmê re wê fahmbikê û wê fahmbikê. Dema ku ev nebê î ro DAÎŞ wê were têkberin. Lê siba wê yeka din wê l işûna DAÎŞê wê bi navê olê û hwd wê were pêşxistin. Lê dema ku ew rastî were dîtî û fahmkirin û were mahkûnkirin wê, bi wê re wê ne tenê wê DAÎŞ wê were paqijkirin wê, bi wê re wê, rêxistinên weke wê ên li filistinê, afganistanê, welatên din ên afrîqa û hwd jî wê, temenê wan wê were ji holê rakirin û tûnakirin. Li vir di serî de divê ku mirov rastîyê, baş fahm bikê. Li gorî wê, politikayên rast wan pêşbixê.

Li rojhilat heta roja me wê, weke aliyekî ku wê pêşîya Pêşîya pêşxistinên wê bigirê jî wê ev bê. Di vê çerçoveyê de pîrsgirêk, tengezerî û reşên xirab ên li herêmê ku temenê wê, bi rejimên herêmê û politikayên wan dijmirovî re heya wê, di serî de mirov divê ku wê, bi rastîya DAÎŞê re wê kifşbikê û wê li ser navê mirovatiyê wê mahkûm bikê. Di bin maskeya olê de hertimî kirin, kiryar û qirêjîyên xwe vêşartina. Her wusa di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, fahmbikê. Pîrsgirêka xalkên herêmê û bawerîyên wê bihevdu re tûna ya. Tenê pîrsgirêka zihniyeta rejimên herêmê ku ew hatîya xistina malê olê bixwe jî wê, hebê. Ev î ro bi DAÎŞê bû. Siba wê bi navekî din bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, bi rastîya wê re wê fahmbikê.

Di rastîya terorîsma DAÎŞê ku ew hat pêşxistin wê, weke terorîsma rejimên herêmê bê. Di vê çerçoveyê de wê, têkberina DAÎŞê wê, ji aliyekê ve wê, têkberina rejimên herêmê û zihniyeta wan bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê rastîya DAÎŞê wê, baş bi rastîya rejimên herêmê û politikayên wan re wê hilde li dest û wê fahmbikê. Di vê

çerçoveyê de wê, rastîya wê, baştîrîn wê were fahmkirin. Em li vir wê jî wê, dûbare û binxatkin û wê werênina li ser ziman ku heta ku pîrsgirêkên herêmê ên weke pîrsgirêka Kurd newê çareserkerin wê, hertimî wê, rêxistinên kontrayî ên bi vî rengî wê, werina pêşxistin û wê li serê mirovatîyê wê bîn kirin bela. Di serî de divê ku mirov wê, rastiyê wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku rastîya herêmê a dîrokî ya civakî wê baş fahmbikê û wê li gorî wê tevbigirihê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku li herêmê têgînên nîjadperest ku ew kirasê olê û bawerîyê jî li wan hatîya kirin wê, wekî din wê hertimî wê xwûna mirovatîyê wê bi wan wê were rijandin.

Di rewş û rastîya herêmê de wê, piştî pêşketina rojava wê DAÎŞ wê, were pêşxistin. Hêrîşên DAÎŞê ên destpêkê ew, nûqteyên wê yên destpêkê ku ew li wan hat dayîn hêrîşkirin wê, di derbarê rastîya DAÎŞê de wê, têr vegotinekê rast wê bide me. Pêşî wê li baş û rojavayê Kurdistanê ên ku ew li wan dû rêveberîyên Kurd ên nivçû ku ew hena wê ew wê were dayîn hêrîşkirin. Her wusa weke ku çawa dihat gotin ku 'şoreşa rojava ji kobanê destpêkir' wê, ji kobanê wê bi hovî û xadarî wê hêrîşên DAÎŞê wê li rojava wê werina pêşxistin. Piştî wê, li herêmên din ên rojava wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, weke aliyekî din ê giring jî wê, ew wê xwe bide dîyarkirin.

Di rewşa rastîya DAÎŞê de wê, di vê çerçoveyê de ku ew bo ku ew cardin dernekeve dika dîrokê û ankû rêxistinên weke wê kûjar dernekevina dika dîrokê mirov, divê ku wê, bi wê rastîya ku ew bi wê hatîya derxistin û bi politikayên rejimên herêmê re wê, bi rastî wê fahm bikê. Î ro, çendî ku wê, navê Qatarê wê derkeve li pêş li herêmê weke " piştgirîyê dide terorê" wê di bin wê rewşê bi xwe de jî wê, gelek rewşên din wê werina vêşartin. Her wusa Qatar tenê ew tûndrewîya wê ya olî ew weke maskeyekê ji van kirinên ku ew rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd wê, di bin maskeya olê de wê dikina temenê politikayên weke derxistina rêxistinên weke DAÎŞê li holê û hwd de wê, were bikarhanîn. Wê weke maske wê jî wê re wê were bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, nezanîya Qatarê û rayadarên wê, wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî ku ew bi wê ji aliyên rejimên herêmê ên weke îran û tirkiya wê bikardihênin jî bê. DAÎŞ nişanaka û birhan(qanî)ya wê ya.

Ji aliyekî din ve jî wê, rewşa DAÎŞê, wê di serî de divê ku mirov wê, baş fahmbikê ku wê, weke aliyekî giring wê, di vê çerçoveyê de wê rêyê rûyekê politikayên rejimên herêmê bê. Di vê çerçoveyê de mirov wê, fahmbikê. DAÎŞ ku ew bixwe jî wê, weke encamakê bê mirov, di serî de wê, temenê wê, di temenê wê encama bi navê DAÎŞê de wê fahmbikê. Ku mirov wê fahm nekê wê rastîya DAÎŞê jî wê newê fahmkirin.

Bêgûman wê DAÎŞ wê ji aliyê leşkerî ve wê were şikandin. Wê weke ku ew li musilê hat paqijkirin wê li raqqeyê jî wê wer paqijkirin. Lê di dewama wê de divê ku mirov li ser ya li piştî li wê bihizirê. Ber ku wê, weke aliyekî giring wê ev di serî de wê xwe bide dîyarkirin. Piştî civîna duyem a Cenev ku ew wê, pêlên hêrîşên DAÎŞê wê zêdetirî wê li Kurdan wê werina zêdetirkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, di vê pêvajoya ku DAÎŞ dihê gotin ku ew ji musilê hat paqijkirin de jî wê, civîna heftem a Cenevê wê di vê demê de wê were li darxistin û wê ew temenê ku ew weke sedema pêşxistina DAÎŞê hatîya pêşxistin ê weke hewldana bêstatû hiştina Kurdan û dervî pêvajoyên sîyesî hiştina wan wê, di vê demê de jî wê were domandin. Ev jî wê, weke nişanaka pêşxistina temenê hêrîşên nû ên di demên pêşde ku wê li herêmê wê werina pêşxistin bê. Di dema ku rejima tirk dikê ku hêrîşî Afrînê bikê û tiştî ku wê ji DAÎŞê dixwezê ku

wê bikê ku wê nekir ew nûha dixwezê ku ew bi serê xwe bikê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku DAÎŞê, bi vê rengê hê temenê ku ew li ser wê hatîya pêşxistin hebûna xwe di parêzê. Rewşa hêrîşên li rojava û hewldanên şikandina wan û hwd. Di vê çerçoveyê de hêzên ku ew xwe weke koalîsyona li dijî DAÎŞê bi nav dikê ew, herêmên Kurdan ên ku ew hatina rizgarkirin wan weke herêmên ewla wan na denezênê û temenê pêşxistina hêrîşan li wan diparêzê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê hêrîşên rejîma tirk li ser şahba, afrînê cerablûsê, Ezazê, marê û hwd wê werênê li ser ziman. Ev hêrîş hemû jî hêrîşên DAÎŞwarî na.

Di vê pêvajoyê de rizgarkirina Musilê wê, tenê wê weke aliyekî ku ew DAÎŞ jî xwe di wê de têkçûya li ser wê denezendina serxwebûna xwe bê ji aliyê hikimeta bazdadê ve. Lê em divê ku vê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, weke aliyekî din jî wê, ew wê hebê ku mirov wê, dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, ev pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê, heta ku pîrgirêka Kurd li herêmê newê çareserkirin wê temenê wê hebê. Nîşanaka wê jî wê, ew bê ku di bin navê "artişa azad a sûrî" komên ku rejîma tirk dana berhevkin û wan nûha dixwezê ku bide hêrîşkirin li ser Afrînê. Di dewama DAÎŞê de ev komên bi navê 'artişa azad' ku ew dihên berhevkin ew, dihên bikarhanîn. Di şêwa û rengê dana hêrîşkirinê DAÎŞê li ser kobanê de nûha jî van komên bi navê "artişa azad a sûrî" ku ew, ji aliyê kontrayên rejîma tirk û artişa wê ve dihên birêxistin û rêvebirin ewê, dihên dayîn hêrîşkirin li ser Afrînê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov rewşa wê werênê li ser ziman ku wê, di dewama DAÎŞê de wê, ev komên bi navê "artişa azad a sûrî" wê li hemberî Kurdan wê werina bikarhanîn. Pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li ser kobanê çî bê mirov, divê ku di dewama wê de hêrîşên komên 'artişa azad' û kontrayên wê werênê li ser zimman. Tiştê ku bi DAÎŞê, dihat xwestin ku ew were kirin wê, di dewama wê de wê, bi dayîna şerkirinê van komên çete li herêmên Kurdan re wê, bixwezin ku ew bidest bixin. Di vê çerçoveyê de wê, DAÎŞ û ev komên bi navê Artîşa azad wê, di çerçoveyekê de wan weke hevdu mirov dikarê şîrove bikê. Ji xwe nûçeyên ku ew ji herêmê dihên ew in ku gelek kesên ku ew karîna xwe ji raqqeyê û musilê ku ew weke DAÎŞî xwe rizgarbikin ew nûha di nava van komên bi navê artişa azad de ew hatina bicihkirin. Yanî bi gotineka din ew kesên ku bi navê DAÎŞê li herêmê bi wan komkuji didana kirin wan, nûha cardin di bin navê 'artişa azad a sûrî' ew jî aliyê rejîma tirk û hwd ve dihên berhevkin û li deverên weke Afrînê û hwd wan didina hêrîşkirin û komkujiyan bi wan didina kirin.

Li vir em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê rejimên herêmê wê hertimî wê pêvajoyên bi vî rengî wê pêşbixin. Li vir wê, rewşa wê, bi rewşa pîrgirêkên herêmê ên civakan û armancên rejîman ên emperyal ve girêdayî wê têtîliya wê hebê. Rejimên herêmê wê, ne rejîma wusa bin ku ew piştê xwe didina civak û xalkan. Wê rejîma ku ew piştê xwe didina hêz xwe ya desthilatdarî. Li ser wê re wê, civakên ku ew wan rêve dibin wê, hertimî wê bi mantiqê metingerî wê, wan bi rêvebibin. Lê vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku heta roja me, pêvajoyên bi vî rengî pêşxistina û bi wan civak li gorî xwe hanîna li rêzê. Bi tirsandinê û komkujiyan civak li gorî xwe hanîna li rêzê. Ya ku rejîma tirk li bakûrê Kurdistanê û li hemberî rojavayê Kurdistanê dikê wê, ji wê ne cûdatir bê. Ber vê yekê wê, hertimî wê rêxistinên kujar ên bi vî rengî pêşbixin û wê li hemberî xalkan û civakê wê bidina şerkirin ku ew têkçûn wê, xwe piştî ku ew têkçûn wê weke li dijî wê bide nîşandin û wê xwe weke "xilasker" û "paqij" wê bidina nîşandin. Lê di dewama wê de jî wê, weke ku nûha rejîma tirk piştî DAÎŞê û têtîliya wê di bin navê

"artişa azad a sûrî" de komên çete bi rêxistin dikê û di ajoyê li pêş wê, rewş wê her hebin. Musil, hatibû radestkirin li DAÎŞê, nûha jî ew hat "paqijkirin" û "rizgarkirin". Di dewama wê de wê, çi wê were emê hemû bi hevdû re bibinin.

Rewşa başûrê Kurdistanê, kerkûkê û pirsgirêka bi nebûna serokatîyeka netewî a rast re ku heya wê, encamên wê li ser serê civake Kurd wê, pîr zêde wê, bi dijwarî û giranî bidina dîyarkirin. Em di çerçoveya van pêşketinên weke bi rewşa pêşketina rewşên nû weke anîyên nû li herêmê, rizgarkirina li musilê û piştî wê, û rewşa referandûmê piştî wê çawa wê xwe bidina dîyarkirin em, di dewama wê de wê, hinekî li ser wê bisekin in. Bêgûman wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa rizgarkirina raqqeyê jî wê, hebê. Ew jî wê, bi serê xwe weke mijarekê ku mirov wê, di dewama wê de pêwîsta ku wê hilde li dest.

Du roj piştî rewşa kerkûkê wê, "the times" weke rojnemeya ingilîzî a mazin wê binivîsênê ku "wê, dema ku oparasyon li musilê dibû 'mufetefikên Kurdan ji wê re li çapka dixistin." Di aslê xwe de wê, rewşa kerkûkê wê, dema ku mirov dîroka wê, hilde li dest wê, ji destpêka îraqê û avakirina wê ve wê, weke pirsgirêkekê wê bi sîyeseta ingilîzan wê, were pêşxistin. Ewên ku weke "dostên Kurdan" ku ew dihên bi navkirin jî wê, dema ku mirov dîroka wan ya bi Kurdan re wê, hilde li dest wê, çawa wê, di nava lapên wê pergala û statûqûya metingeriyê ku ew li herêmê li ser serê civake Kurd hatîya avakirin wê Kurdan bidina girtin wê, hertimî wê şerê wê bi Kurdan re bikin bin. Ku mirov zêde kevn neçê mirov, dikarê ji rewşa dilgirtina birêz ocalan û radestkirina wî ya li tirkîya û heta vê rewşa qirêj a weke wê, bi avê "oparasyona kerkûk" re wê, were li ser ziman ku mirov wê, hilde li dest wê, zêdetirî wê, rewşê vebêjê.

Birêz ocalan ber çi ew dil hat girtin û hat radestî li tirkîya hat kirin û di wê 'çala mirinê' ew 18 salin ku ew dihê ragirtin? Ev bi salana ku ew nayê hiştin ku ew malbata xwe jî bibînê. Ew mantiqê di temenê girtina wî de ya wê, di temenê rewşa kerkûkê a roja me de jî bê. Dema ku mirov rewşan hemûyan ne hilde berhevdû wan şîrove nekê wê, mirov wê, nikaribê bi başî fahm jî bikê.

Di rewşa şerê rejimên herêmê ku ew li hemberî civake Kurd û bi armanca ji dîrokê birina wê ku ew bi wê re dikin de wê, 'hêzên rojava' wê, hertimî wê, li rex statûqûya serdest wê hertimî wê cih bigirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di heman gotara 'the times' de dihê li ser ziman ku wê, 'dostên Kurdan ên rojavayî wê bo ku ew îraqê winda nekin wê kerkûkê wê, li hemberî rewşa wê, bédeng bimênin. Yan jî wê, alikariyê wê bidinê de. Wê, dema ku wê bahse windakirina îraqê wê, were kirin wê, bi wateya ku ew nekevê bin kontrola îranê de wê, ev gotin wê were li ser ziman. Lê ji xwe wê, hertimê wê îraq wê di bin kontrola îranê de bê. Êê, dema ku rewş ev wê, demê li holê şerê çi dihê kirin?

Li vir divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, qirêjîya serdemê û sîyeseta wê, wê, hertimî wê, bi rûyekê xwe yê herî pîs jî wê xwe bide dîyarkirin. Yên ku ew xwe weke 'dostên Kurdan' bi nav dikin ew tenê weke tîmsahna ku wan dinanê xwe derxistina û ew hertimî li bendê kirina xwe ya ku ew bikin in. wekî din wê, mirov nikaribê wan werênê li ser ziman. Gelo yên ku wê sîyesetê dikin wê, karibin bahse gotina 'mirovatiyê' bikin? Ew jî ku ew wê bikin ew bo wan 'maske' ya. Wekî din wê, ti wateya wê nebê di rewşa wan de.

Wekî din divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev ser 100 salî re wê li ser xwûna Kurdan re wê, hertimî wê ew sîyeseta qirêj wê were kirin û wê were

meşandin. Bêgûman wê ew 'xîyaneta rojava' wê, weke kirdeyek vêşarî wê di nava gotinên ku wê nivîsa 'the times' de ku wê, xwe bide dîyarkirin wê, berê nûha wê di rewşa 'xîyaneta kessinger' de jî wê, rewşa wê, wê were dîtîn.

Lê li vir ez li van hêzên ku ew wê xîyanetê di bin navê gotina 'dostên Kurdan' de li Kurdan dikin ez, li wan ne bi hêrs im. Ez li Kurdên bêşeref ku ew xwe li sîyeseta wan di razênin û ew dibina sedema feleketên bi vî rengî li ser serê civake Kurd bi hêrs im. Divîyabû ku ew di jîyane de ew mirina bidina berçavên xwe û wê sîyeseta hêzên serdest ku wê, hertimî wê metingerîyê li ser Kurdan wê farzbikê li dijî wê derkevin. Mirin bê, bila mirin bê. Mirin carekê dihê serê mirov. Lê bi vê rengê wê hertimî wê, car û car wê mirin wê were hanîn li serê civakê.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ez li rewşa kerkûkê dihizirim ez zêdetirî û baştirî fahm dikin ku wan ber çî Ocalan kirna wê çala mirinê de. Ber ku ew serokek bû û carekê hatibû li serê Kurdan. Wekî din wê, ji bilî wî wê kê karîba wê sîyeseta qirêj a metinger wê vala derxista. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, nûha di vê rewşê de ku ew rewşa ocalan di rojevê de ya wê, zêdetirî wê serokatîya wî wê, bi wate û rengê wê re wê, bide dîyarkirin. Wê pêwîstîya wê bide dîyarkirin.

Serokatî ew a ku ew dema ku weke ku Kurd li başûrê Kurdistanê hatina ber merheleya denezdina serxwebûnê û ji wê bi şûn ve gav bide avêtin wê, di rewşên weha de wê, bi zêdeyî wê serokatîyeka rast û dîrûst weke ya ocalan ku ew li serê civake Kurd di wê rewşê de hebûba wê, dema ku ew bahayê şerekê mazin ê dîrokî ba wê, ew rewş wê li leyha gelê Kurd wê bi encam bikira. Di vê rewşê de mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman wê serokatî wê, di rewşên bi vê rengê de wê, xwe bide dîyarkirin. Dema ku yekîtîya sovyet avabû di salên 1917'an de wê, di heman salê de wê, artişên ku ew dihên ber deriyê wê û bi wê re şer dikin wê, tevî ku wê zirarên dîrokî jî wê bidinê de wê, bi şûn ve wê gavê neavêjê û wê pêvajoyê bibina li sêrî. Ji xwe, nûha rojava wê, çawa wê, ew wê, bo Kurdan û rewşa Kurdan wê bikina 'şerê pîrûs' ew, nûha li pay wê na. Ez dikarim pêvajoya şerê li rojava weke yê şerê destpêka avabûna yekîtîya sovyet ku ew li hemberî wê pêşketina wê hatkirin û pêşxistin wê dibînin û wê şîrove dikim.

Di vê çerçoveyê de wê, di vê rewşê de wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, kesên ku ew jî zanîn û ahlaqê civake Kurd bêpar in û ne xwediyê ti têngiştina dîroka wê na ku ew, li ser navê wê gotinê bibêjin wê, rewş wê ev bê. Heta ku wê, bi wê rew wê, bi sînor wê nemênê û wê, hê tûfanên mazintir jî wê, werênina li ser ziman.

Di vê rewşê de wê, were dîtîn ku wê kêmesiya serokatîyekê li ser serê civake Kurd wê, çendî pêwîstîya wê heya. Rewşa başûr, kerkûkê û herêmên din î ro wê, hîskirinê, hîssîyetê û pêwîstîyê pîr zêde dide hîskirin. Ber ku wê, dema ku wê kongira netewî wê, biheta li darxistin wê, rewşeka serokatî a bi sazûmanî weke sazîyeka serokatî ku ocalan bixwe jî wî di dem bi dem di gotinên xwe de wî bahse wê fikir wê, hatibûba sazkin. Hinekî wê, bo wê li dijî wê, biheta sekin in. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê, rewşê wê bi awayekê vekirî wê, şîrovebikê.

Di aslê xwe de ez vê rewşa başûr weke rewşeka têkçûna destpêkê a di pêvajoya şoreşa çînê de jî wê şîrove dikim. Weke rewşa têkçûna şoreşa 1903'an li Rûsya jî wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, demê mirov li vir di serî de wê, ji aliyê mejiyekê paqij û zelal ve wê rewşê bi vê rengê wê hilde li dest û wê, şîrovebikê û wê encamên ku ew jî wê werina derxistin wê, derxê. Di aslê xwe de wê mejiyekê serokatî wê, vê rewşê wê ji xwe re wê zarorî wê bibînê. Di vê çerçoveyê de

wê, van rewşên bi vî rengî wê ji xwe re wê bikê sedema xwe nûkirin, derketineka nû a dîrokî ku ew bi wê gavên dîrokî pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Heta roja me wê, ber çî wê rewşa başûr wê weke rewşeka di nava partîyên Kurd ên weke PDK û Yekîtî' de ku ew, hatîya "parvekirin" wê were hiştin? Hinekî wê, bo ku ew temenê rewşên bi vî rengê li ser wê re çêbikin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di serî de ev pêvajoyê wê, divê ku mirov wê, hilde li dest. Yekîtî jî û PDK jî wê, di van salên ku wan derbaskirina de wê, bidina nîşandin ku ew ne xwewediyê qistasên serkêşiyê ji rewşa civaketiyeka neteweyî re bin. Ev dana nîşandin. Bi mantiqê aşirtiyê wê, di roja me de wê civak wê newina bi rêvebirin. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Dema ku ew temen hebê wê, hingî wê bi wê re wê berjewendiyên malbatî wê xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê, di vê rewşê de wê, were dîtî wê, netewek wê were korbankirin li berjewendiyên malbatekê. Têkiliyên malbatî ên yekîfîyan bi îranê û yên berzaniyan bi tirkîya re wê, hinekî jî wê, di temenê wê tûfane ku wê were li serê wan de jî bê. Di serê de divê ku mirov wê yekê wê, werênê li ser ziman.

Di nava Kurdan de ev rewş wê, weke rewşeka teybet bê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de ev pêvajoyê wê, di aslê xwe de wê, gelek fêr û cerban wê di xwe de wê bide çêkirin.

Li vir mirov li vir wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, pêwîstîya serokatîyekê wê, di vê demê de wê ji navikê ve wê Kurd wê hîsbikin. Serokekê ku ew xîtabî hemû beşên civake Kurd bikê wê, pêwîstî wê hebê. Ocalan ber van xosletên xwe ew di bin tecrîda giran de ya ku ew nayê xwestin ku ew ti kesek jî bi wî re têkilîyê were danîn. Li vir di aslê xwe de wê, rewşa başûr a roja me wê, pêwîstî bi şîroveyekê kûr û berfireh a di çerçoveya têgîna serokatîyekê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ku ew li ser esasê beşeke Kurdistanê û malbatekê ku ew tevnegerihê. Ocalan ji bakûrê Kurdistanê ya lê hizrên wî li rojava û weke li şengalê li başûr şoreşê bi xwe re didina çêkirin. Wekî din li rojhilat şîyarîyeka mazin didina çêkirin.

Ev rewşa li başûr wê, ji van aliyan ve wê, bi têgîna serokatî wê, pêwîstîyeka mazin wê bide hîskirin. Serokek wê, dema ku ew hat wê asta dawî wê, ne kevê derd û kûla jîyane xwe de. Wê tenê wê hizir û hêsta civake wî û mirovatîya civake wî ku ew biparêzê wê bi wî re wê hebê. Di vê çerçoveyê de ku ew xwewediyê felsefeyeka civakê ku ew di xwe de hertimî kûr bibê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Di rewşa weke ya başûr de ku mirov wê, li gotinên birêz Berzanî ên piştî rewşa xirab ku wê werênê li ser ziman wê, ew bê ku wê bêjê ku "tiştê ku ew li kerûkê hat jîyankirin wê, ji ber hin dordorên sîyesî û kesên ku wan biryar girtina wê rûbidê" Ev gotina berzanî bi serê xwe wê bide nîşandin ku wê, di rewşa serokatîyê de wê valahiyeke mazin wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di serî de ku ew bi rastî di rewşek serokatî de tevgerîya ba wê, di serî de wê, di nava xwe de wê ji hemû aliyan ve wê tedbîrên xwe wê bigirê û wê amedekarîyên xwe wê, ew bixwe wê di berçav de wê derbasbikê wê serokatî û serokfermandariya wê ew bixwe wê bikê. Û wê, piştê jî wê biryarî ku ew bi mirinê jî were tehdîdkirin ku wî heta dawîyê ew biriba li serî.

Ya ku wê rast ba wê, di aslê xwe de wê ev ba. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di rewşa rêxistinekê de ku ew xwe weke serokekê partîyekê bidina nişandin û di wê çerçoveyê de bihizirin wê, di serî de wê, encam jî wê ji vê rewşê wê derbas nebê.

Ez di vê çerçoveyê de wê, werênima li ser ziman ku rewşa başûr a roja me wê, ji aliyekê ve wê, ji ber nebûna serkêşekê ku ew dikarê wê bibê serî jî wê ji ber wê ev rewş wê rûbide. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di rewşa serkêşiyê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ev 25 salin ku wê, hê rêveberîya başûr wê, vê encamê wê û wê vê rewşê wê bijî wê, demê mirov ji vê aliyê ve wê, dikarê wê bi cidî wê hilde li dest. Di serî de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê demê mirov dikarê wê bènê li ser ziman ku wan, ji pêvajoya ku wan bixwe jîyankirîya û derbaskirîna ti ders û fêr û azmûn dernexistina. Her wusa wê, demê mirov wê jî di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ev rewş û rengê têkiliyên ku wan heta roja me jîyankirîna wê, piştî wê rewşê re wê bi wê rengê wê bidna domandin? Wê dîsa wê, ev jî wê, bide nişandin ku wan ti tişt ji dîrokê dernaxistina. Wê, di serî de wê, ev wê bide nişandin ku wê, pêvajoyeka din ku wê heman encamê wê bi heman rengê wê werina jîyankirin ew temenê wê bi xwe re wê amede dikin.

Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de divê ku mirov wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman. Birêz Berzanî ku wî, Kurdistan jî denezendiba wê hemû Kurdên ku ew weke aligirên wî û ne aligirên wî wê, li rex wî çûban mirinê jî bo civake Kurd. Lê li vir çend kesên ku ew di bin rêveberî û desthilatdarîya wî de ku ew karibin bi vê rengê biryaran bigirin û encam bidina çêkirin wê demê birêz Berzanî ew divê ku ew xwe ji temen ve bi hemû aliyan ve bikê berlêpîrsînê de. Em di serî de wê, divê ku wê, werênina li ser ziman. Di mantiqê serokekî netewî de hizirkirin wê, di serî de wê, ji van rewşên ku ew hatina jîyankirin ku ew karibê dersek mazin derxê wê, ew mejî wê di serî de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Berzanî dikarî bi mirîna xwe jî ba, navê xwe û bavê xwe yê nemir dikarê taçîdar bikira. Ew firsend ketibû destê wî. Gerek derfet nedaba ji xîyanetên bi vî rengî re. Yan jî ji hemû aliyan ve wê karîba pêşbixista. Berî vê demê bi çar û ankû pênc salan ku ew hatibû rojevê ku ew 'artîşeka netewî avabikin' wan, divîyabû ku bêî ku ew ti kesekî hanîba ser ziman wan, bo xwe ew hanîba li ser û bi îsrarî ew pêşxistiban. Di vê çerçoveyê de wê, temenê pêşketinên bi vê rengê jî wê, ji holê rakiriba. Wê hingê wê dema ku wê, pêşmerga wê ne weke beşeka ku ew di bin fermana wî de bê û beşa din jî wê di bin fermana kes û rêxistinna din ba ban ku wan karîba li ser wê re wan temenê tûfanên bi vî rengî li ser serê civake Kurd pêşxistiba. Di serî de ev divîyabû ku ew li wê biheta hizirkirin.

Gelê Kurd ku ew li başûr bê jî li bakûr jî, li rojhilat jî bê û li rojava jî jî mîrxas a. Ji aliyê mîranîyê ve wê, ti gotin wê mirov nîkaribê ji wan bêtê. Lê wê mîrxasîyê bi awayekê rast û baş bi rêxistinkirin û bikarhanîna wê di berjewendîyên civake Kurd de wê, karîba bikarbihanîya. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de wê, gelek gotinên ku mirov wan dikarê bibêjê wê hebin. Li rojava jî dema ku wê, ENKS wê were avakirin wê biheta xwestin ku ew temenekê bi vê rengê ku wê encamên bi vê rengê wê derxista li holê wê li wê were hizirkirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê temenê derbe bi destê Kurdan li

Kurdan xistinê wê çîbiikin wê bixwezin ku ew temenê wê çêbikin. Di rojava de ew dema ku ew negihîştina wê armancê ew bi serneketin. Ber vê yekê ew bi xwe ketina dewrê de. Ketina tirkîya li îdlîbê, cerablûsê, ezazê û hwd wê, hinekî wê encama wê bê. Lê li başûr ji destpêkê ve wê, xasûm, dijminatîyên nava rêxistin û partîyên Kurdan wê, werina kirin temenê kirina sîyeseta wan de jî. Wê di vê çerçoveyê de wê, ew temenê roja me wê li başûr wê were pêşxistin. Ev temen wê, hertimî wê, bi vê rengê wê temenê têkçûnan wê bi xwe re wê werênê.

Ya ku wê, mirov wê ji wê bi vê pêvajoyê re wê ders û fêr û azmûn wê were derxistin û bo di demên pêşde heman tişt newîna jîyankirin ev temen were tûnakirin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Wê di nava Kurdan de wê ew wan nakokîyan wê çêbikin. Wê êdfî wê, vajî hevdû wê, yek ji aliyekê ve wê, bikeve bin kontrola dijminê civake xwe û yek jî wê ji aliyê din ve wê bikê xismetê dijminên civake xwe. Di vê çerçoveyê de wê, êdfî wê, encamên bi vî rengî wê weke tûfanan wê werênina li serê civake xwe.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ev rewş hemû wê, weke rewşna ku mirov di wan de bi awayekê hûr û kûr di wê de kûr bibê û wan fahmbikê bê. Ev di aslê xwe de wê, bo pêşaroja civakê jî wê pêwîst bê. Di serî de ev were pêşxistin. Di dewama wê de wê, çawa wê bi mejiyekê serokatîyî wê bergirên xwe bo pêşaroyê û rewşên bi vî rengî wê bigirin li ser wê re ew êdfî li wê bihizirin. Wekî din wê weke sevîlên cihanê wê hertimî wê xwe di rewşên weha de wê bibînin. Ev rewş wê, hinekî wê, encama têkiliyên wan ên şaş ên di nava wan de ku ew hatina danîn û têkiliyên şaş ku wan bi dijminên xwe re danîna bin.

Herêmên Kurdistanê radestî Haşdî Şabî kirin

Di roja 16'ê cotmehê de hêzên haşdî şabî wê di bin koordînaya pasdarên îranê de wê, hêrîşî herêmên başûrê Kurdistanê bikin. Di vê demê de wê, herkesek li bendê bû ku wê hêzên Kurd pêşmerge û hemû hêzên din ên Kurd li hemberî wê berxwe bidin. Lê piştî wê, nûçeyên ku wê herkesekê wê bikina nava şokan de wê, werin. Malbata Talabanî wê, peymanê bi îranê û hikimeta baxdadê re çêbikin.

Piştî ku ev hat rojevê di serî de wê, ya ku wê, were rojevê wê bo vê malbatê wê weke 'dubarakirina xîyaneta harpagos' wê were ser ziman.

Hêzên ku ew herêmên başûrê Kurdistanê ên ku ew radestî wê hatina kirin wê, hêzên ku weke girêdayî îranê na û wê ti farqe wan wê ji ya DAÎŞê tûne ya. Di vê çerçoveyê de wê, hemû nirxên Kurdên başûrî wê, dema ku ew çeteyên haşdî şabî dikevina başûrê Kurdistanê de wê, hêrîşî wan bikin. Di vê rewşê de wê, rewşeka ku wê, ew hê jî ne zelal a wê, hebûna xwe wê bidomênê. Di aslê xwe de ew rewş wê, ji aliyekî ve wê, mirov du karê bi du gotinan wê werênê li ser ziman. Gotina pêşî wê ew bê ku wê, zihniyeta Saddam wê li îraqê wê, hebûna xwe wê Abadî re wê bide domandin bê. Ya din jî wê, ew bê ku wê, bi vê rewşa Kurdan re wê, rewşa giştîya rojhilat ku wê, bi destê îran û tirkîya ku ew çawa hatîya kirin weke gola xwûnê wê werê dîtin.

Sînorê ku pêşmergeyan xwe li wê bi şûn ve kişandina wê, sînorên berî 2014an bin. Ev sînor jî wê, di destpêka mudahaleyê pêşî ku wê, di dema saddam de wê, bi 'gûzergêha(xata) 36an a parastinê' ku ew li başûrê Kurdistanê hatibû pêşxistin.

Lê li vir wê, rewş wê çi bibê? Di serî de wê, ew rewş wê, were pirsin. Gelek dordorên ku wan dihanî li ser ziman ku 'pirsgirêka Kurd li başûrê Kurdistanê hatîya

çareserkin wê, di serî de wê, were dîtin ku ew çendî ne rast û derew a. Di dewama wê de wê, were dîtin ku Kurd bi zihniyeteka çawa ew li hemberî hevdû na.

Ev zihniyet wê, hertimî wê komkujiyan wê werênê li serê civake Kurd. Ji xwe wê, di dewama komkujiyên helebçê de wê, kirina komkujiyên weke komkujiya Şengalê û hwd jî wê, di aslê xwe de wê, weke temenê van rewşên dawî jî bê. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Yanî ev rewşa Haşdî şabî ku wê, herêmên başûrê Kurdistanê wê dagir bikê wê, mirov dikarê wê di dewama pêvajoyên hêrişên DAÎŞê ên komkujiyê de wê, werênê li ser ziman.

.Pêvajoya hêrişên Hêzên haşdî şabî li bajarên Kurdan wê, weke domandina pêvajoya enfalê a li ser serê civake Kurd a di roja me de bê

Pêvajoya pêşî a enfalkirina Kurdan wê, di dema saddam de ku bû û wê li ser serê civake Kurd wê, li başûrê Kurdistanê wê bidomê. Ev pêvajo wê, weke pêvajoyeka ku wê, di wê de wê bi sedhezaran Kurdistanî wê werina qatilkirin. Wê, oparasyonên leşkerî bi navê 'enfalê' wê saddam wê bi rêveberên xwe re wê li ser serê Kurdan wê, bide pêşxistin. Di dewama wê de ku em, weke pêvajoya duyemîn a enfalkirina Kurdan jî wê werênê li ser ziman wê, pêvajoya dema malîkî a bi pêvajoyên hêrişên DAÎŞê û hwd re wê, xwe bide dîyarkirin bê. Ev pêvajo wê, di çerçoveyek giştî de wê, artişa îraqê wê bi planeka giştî wê ji hemû bajarên Kurdan ên ku ew dervî sînorê rêveberîya Kurd hatina hiştin wê, were bi şûn ve kişandin. Wê, piştê wê, di wê çerçoveyê de wê, DAÎŞa ku ew li musilê hatî bicihkirin wê bê dayîn hêrişkirin li ser bajarên Kurdan. Di dewama wê de wê, pêvajoya sêyem a enfalkirinê jî wê di vê demê de wê di dema haydar el-abadî de wê bi pêvajoya hêrişkirin û dagirkirinên hêzên haşdî şabî re wê li ser serê civake Kurd û li bajarên Kurdan wê, li başûrê Kurdistanê wê bê pêşxistin û domandin. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya enfalkirinê wê, weke pêvajoyeka giştî a ku wê, bi alikariya gelek hêzên herêmî û ne herêmî wê bi hevkarîya wan wê were pêşxistin û domandin û birin li serî. Di çerçoveya pêvajoya domandina 'rewşa pirsgirêka Kurd', 'pêvajoya domandina jenosîdê li ser serê civake Kurd' û 'pêvajoya bêstatû hiştina Kurdan' de wê, ev rewş wê werê domandin.

Bêgûman mirov, dikarê wê rewşa hêrişên Haşdî şabî di dewama pêvajoya anfalkirina Kurdan de wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya ku bi hêrişên Haşdî şabî re ku wê, di 16'ê cotmeha 2017an li dijî başûrê Kurdistanê destpêkir weke dewama pêvajoya enfalkirina saddam jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Wekî din weke ku mirov çendî ku wê pêvajoya hêrişên Haşdî şabî çendî ku mirov wê, dikarê di dewama pêvajoya enfalê de wê hilde li dest wê, bi heman rengê wê di dewma pêvajoyên hêrişên DAÎŞê ên li hemberî giştîya Kurdistanê jî wê, werênê li ser ziman. Ji xwe ku mirov li rewşa derxistina li holê a haşdî şabî binerê wê, dema ku wê, çawa ku wê Kurd wê derbeyê li DAÎŞê bixin û wê, ew wê bişikênin û wê ji herêmên xwe paqij bikin û pê de wê, bo ku ew herêmên Kurdan ku ew ji DAÎŞê hatîya paqijkirin hêzeka a weke ya DAÎŞê ku wê li şûna wê li ser serê bajarên Kurdan wê di dewama ya DAÎŞê de wê hebê wê, di vê çerçoveyê de wê Haşdî şabî wê bi alikariya îranê û tirkiya wê li îraqê û bi teybetî li herêmên başûrê Kurdistanê ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê li wan wê were bicihkirin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, di serî de wê fahmbikê wê, Haşdî şabî wê weke ku wê, çawa ku wê DAÎŞ wê nava pêvajoya enfalkirinê a dema Malîkî bê wê, haşdî şabî jî wê pêvajoya enfalkirinê li

başûrê Kurdistanê a dema haydar el-abadî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê, jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya enfalê wê, li başûrê Kurdistanê wê bi haşdî şabî re li wê li ser bajarên Kurdistanê û li ser serê civake Kurd wê were pêşxistin wê, weke pêvajoyeka ku wê, di wê de wê, çawa wê, Kurdan wê, bi tememî wê pêvajoya enfalê wê bibê sêrî bê. Pêvajoya enfalkirina Kurdan a dema Malîkî a bi DAÎŞê û ya dema Abadî a bi haşdî şabî re wê, bi armanca gihandina li encamê û li serî a destpêka pêvajoya enfalê a dema Saddam ku ew hatibû dayîn destpêkirin jî bê. Wê di vê çerçoveyê de jî mirov dikarê wê, bixwênê û wê werênê li ser ziman. Di vê pêvajoya enfalê ji destpêka wê, yanî ji dema saddam û heta pêvajoyên wê yên di demên Malîkî û Abadî de jî wê, alikariya îranê û tirkîya wê, ji wan pêvajoyên enfalê re wê hebê. Di dema Saddam de jî wê, tékiliya tirkîya wê bi xortî wê bi saddam û wê pêvajoya enfalê a bi wî re wê hebê. Ji aliyekî din ve jî wê îran jî wê, di wê demê de wê, di çerçoveya wê şerê xwe yê ku wê 'haft salan' bi rejima baxdadê re kir wê, bi wê re wê di temenekî zimmî de wê alikariya girîng wê bide wê pêvajoya enfalkirina Kurdan. Saddam jî wê, piştê wê, li ser wê rewşê re wê xwe biparêzên û wê bêjin ku "şer hebû û di nava şer de ew pêvajo bûya." Yanî wê pêvajoya Enfalê wê, di bin maskeya şerê rejima baxdadê û ya îranê a bi hevdû re de wê biveşarên.

Ji aliyekî din ve jî wê, di dema Malîkî de wê, pêvajoya enfalkirina Kurdan ku ew dihê dayîn domandin wê, di bin maskeya hêrişên DAÎŞê de wê biveşêrê. Di vê çerçoveyê de wê, wê, her wusa wê, ew wê, bi vê rengê wê, bide domandin. Wê, dema ku wê Malîkî wê, biryarê wê bide û wê hemû bajarên Kurdan ku ew î ro di bin hêrişên Haşdî şabî de na ku wê, hêzên artişa îraqê wê ji wan bide kişandin wê, hêvî bikin ku wê, bi wê valakirina wan bajarên re wê, derfeta komkujiyên DAÎŞê wê weke li musil û şengalê wê çêbikin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek wê were jîyankirin. Lê dema ku Kurdan DAÎŞê şikand û tevî gelek ziraran jî bajarên xwe parastin wê carê wê îran û baxda wê bi tirkîya re wê haşdî şabî wê pêşbixin û wê, dîsa wê çawa wê rewşa bajarên Kurdan wê bikina bin destê xwe de ku ew, pêvajoyên din ên bi vê rengê ên komkujiyên li wan temenê wan pêşbixin. Hebûna haşdî şabî wê, hinekî jî wê, bi vê rengê bê. Bi hebûna hêrişên haşdî şabî re wê, ji Kurdan re wê bêjin ku 'wê, ji hêrişên DAÎŞê xwe xilaskir û vê carê wê, cardin wê bikeve bin kontrola me de.' Û wê di dewama wê de wê, Haşdî şabî wê werê şandin li bajarên Kurdan. Heta ku mirov wê, rewşa pêvajoya enfalê ên dema saddam û pêvajoyên enfalê duyem a dema Malîkî ên bi dema DAÎŞê re wan fahm nekê mirov wê, vê pêvajoya sêyem a enfalê a bi dema Abadî re jî wê, baş û qanc fahm nekê. Wê ev hersê pêvajoyên enfalkirinê ên li ser serê civake Kurd wê, bênavber wê di dewama hevdû de wê li ser serê civake Kurd wê, bi şewayên cûda wê werina pêşxistin û domandin. Armanca Rejima Abadê wê ew bê ku ew, weke li ser xwesteka îran û tirkîya ku ew pêvajoya enfalkirinê ji vê demê û pêde jî ew were domandin wê, di nava hewldanên wê de bê. Pêvajoyên wî yên bi hêrişên siyêsî, diplomatîkî, gotinên reşkirinê û ankû propagandayên xirab û herî dawî pêvajoyên bi hêrişên Haşdî şabî û artişa îraqê bi hevbeş ku wê bi alikariya pasdarên îranî wê were meşandin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê armançê bê.

Yanî bi gotineka din wê, rewşa armanca enfalkirinê û bi gotineka din jenosîdkirina civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi armanca van hêrişên haşdî şabî re wê hebê. Ev divê ku ew were fahmkirin. Divê ku ew were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov

dikarê wê, werênê li ser ziman. Rêyên weke bi xapandina hin rayadarên Kurd û bi wê re ku ew fermanê bidin û hêzên Kurd ji bajarên wan bidina kişandin jî wê, tenê wê weke rewş û aliyekê ku ew di çerçoveya wê pêvajoya enfalê de ku ew dihê pêşxistin bê. Ji wê û pê de wê ti wateya wê nebê. Bi gotineka din wê, çawa wê, ji aliyekê ve wê, enfale Kurdan wê, hinek Kurd jî wê bikina hewkarê wê bê. Wekî din wê, ti wateya wê nebê. Gelê Kurd wê yekê wê, bi awayekê vekirî dibînê. Ber vê yekê bi awayekê 'raperînkirinê' wê li bajarên Kurdan wê rabê ser pîyan û wê li hemberî van kiryarên rejima îraqê û ya îranê weke bi haşdî şabî re wê li dijî wê berxwedanê wê pêşbixê û wê li berxwe bide. Mirov dikarê wê raperîna gel a li dijî hêzên haşdî şabî weke berxwedana li dijî pêvajoya enfalê a sêyemin a dema Abadî jî wê, bi navbikê û wê werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, bi van rewşên weke bi alikariya îranê haşdî şabî û hêrîşên wê yên li başûrê Kurdistanê û hêrîşên rejima tirk ên li dijî rojava weke li îdlîbê, ezaz û cerablûsê û hwd wê, nîşanaka wê bê ku wê di şerê van rejiman ê li hemberî hebûna civake Kurd de wê, ti sînor wê êdî wê li holê nemênin. Ev jî, dihê dîtin. Di vê pêvajoya enfalê a bi destê Haşdî şabî ku ew, di dema Abadî de li başûrê Kurdistanê dihê pêşxistin de wê, ev wê weke aliyekî din ê giring wê, ev rewş wê xwe bidina dîyarkirin.

Hebûna Hêzên haşdî şabî li bajarên Kurdan ku wan di referandûmê de ku wan gofiya herê ji serxwebûn û azadiyê re wê, temenê zêdetir kirina meşrûtiya encama referandûmê jî bê.

Hebûna haşdî şabî wê, li bajarên Kurdan ên ku ew çûyina referandûmê û vîna xwe bi gotina herê ji referandûmê re dana nîşandin û encam dîyarkirina wê, temen zêdetirî meşrûkirina temenê referandûmê bê. Wê rastîya çûyina referandûmê û sedema wê, piştrast bikê. Wê di vê çerçoveyê de wê, rewşa referandûma serxwebûnê wê, bi vê rewşa nû a hêrîşên haşdî şabî re wê, piştrastbikê ku Kurd, di bindestiyê de na. Wê piştrastbikê ku Kurd, tekoşîna maf û azadiyê didin. Wê piştrast bikê ku wê referandûm wê, encama wê tekoşîna maf û azadiya civake Kurd bê. Çendî ku gotinên dijber weke "ne meşrû ya" û ankû "encamên wê hatina ji holêrakin" ku ew bi wê re propaganda bikin jî wê, ev tenê wê bê weke rastîyaka propagandayî ku ew bi wê ser wê dixwezîn bi nûxûmênê bê.

Ji aliyekî din ve wê, ev rewşa hebûna hêzên Haşdî şabî wê, piştî wê rewşa referandûmê re wê, hertimî wê, weke hebûneka ne meşrû wê li herê wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, werênê li ser ziman. Her çendî ku wê partiyên Kurd wê, li gorî berjewendiyên xwe yên partiyî wê tevbigerihi jî lê wê, ev rewş jî wê li ser wê rastiyê nede sernûxûmandin. Rasta ku ew rêxistinên Kurd li gorî berjewendiyên xwe yên partiyî û malbatî tevgeriyane û ev rewş jî aliyê wan ve wê, weke encam û korbana wê rewşa wan jî bê.

Lê di aslê xwe de wê, rewş wê ji wê zêdetirî wê xwediyê dîmenekê bê. Ku mirov wê bi dîmenên bi vê rengê şrovebikê wê, weke ser rastiyê nûxûmandinê wê bibê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman ku wê, piştî wê rewşê re wê, hem rewşa hebûna rejima baxdadê a li hemberî Kurdan, hebûna artîşa îraqê û ya hêzên haşdî şabî jî wê, di rewşeka ne meşrû û mirovatîyî de wê, xwe bide dîyarkirin. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênina li ser ziman. Wê, ev rewşên weke li kerkûkê û bajarên Kurd ên din ku wê, bi rewşa dagirkirin û kontrolkirina hêzên haşdî şabî û artîşa îraqê re wê, li ser rewşa îrede û ankû vîna gelê Kurd a li bajaran ku

wan di referandûmê de bi rengê maf û azadiya xwe de bikarhanîya û gotîya herê ji serxwebûna xwe re wê, weke rewşeka metingerî wê li ser serê wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa hebûna van hêzan wê, ne meşrû bê li van bajaran.

Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, rewşa hebûna wan ya ne meşrû wê, ber ku îran jî û tirkîya jî û îraq jî wê kifşbikê wê, ber vê yekê wê zêdetirî wê, bi navê hêzên haşdî şabî re wê, werênina li ser ziman. Navê artişa îraqê di bin dagirkirina navê haşdî şabî de hewldana dana windakirina wê, wê weke encama wê rewşê bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ber ku ew jî wê, zanibin ku ew ne meşrû ya. Wan, dervî îrede û vîna wê civakê û gelê li wan bajaran ew dagirkirin kirina. Ev jî wê, ti gûman ji wê nebê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rewşê de wê, rewşa berî wê pêvajoya hêrîşên haşdî şabî wê, weke rewşeka ku wê, di aslê xwe de wê, ji holê rabikê bê. Divê çerçoveyê de pêngava ku Kurdan ku ew di wê de referandûm kir û bê ku şerbikin xwe vekişandin wê, wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê ne meşrûtîya wan hêzên dagirker jî wê bide çêkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa referandûmê ku ew hêzên haşdî şabî ne tenê wan bajarên Kurd ên ku wan dagirkirîya ku ew herê hewlêrê û dohukê û bajarên din jî dagir bikê wê, dîsa wê, bi wê re wê, heman tişt bê. Mirov dikarê wê, werênê li ser ziman bê.

Referandûm wê weke derbeyekê li wê rewşa zihniyeta dagirker ku wan di wê çerçoveyê de ew dagirkirin kir jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Wê, rewşa referandûmê a bajarên Kurdan wê sînorê dîrokî ê di nava wan û Kurdan de bê. Wê ew ti carî wê nikaribin li ser wê re derbas bibin. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê ew rewşa dagirkirina wan bajarên Kurdan piştî referandûmê wê, ne tenê wê rewşa wan bajaran ji aliyê wan ve wê bikê berlêpîrsînê wê rewşa hemû bajarên Kurdan ên ku ew di nava sînorê îranê û tirkîya de jî wê, bi heman rengê wê bikê berlêpîrsînê de. Wê bide nîşandin ku ew şerê jenosîdkirina wê civakê û şikandina vîna wê bi wê re ku ew didina wê, rewşê werênê li berçav. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. BI gotineka din wê, li her çar beşên Kurdistanê wê ne meşrûtîya serdestîya dagirkerî a rejîma îranê li rojhilatê Kurdistanê jî û ya rejîma tirk a li bakûrê Kurdistanê jî wê bi awayekê vekirî wê di çerçoveya şerê wan ê lî hemberî civake Kurd û bi rewşê weke yên haşdî şabî ku ew bajarên Kurdan dagirbikê re wê raxê li berçav.

Rejîmên herêmê ku ew, îran bê, tirkîya bê, îraq bê, sûrî bê û hwd wê, ti rêz û hûmeta wan ji hebûna gelan û civakan û pêşketina wan re wê nebê. Wê, bi mantiqekê desthilatdarî wê, hertimî wê, hebûna civakan jî wê bikin ku wê, çawa wê bikina temenê xwe û desthilatdarîya xwe bidomênin de. Li şûna ku wê xwe li gorî pêşketina xalkan û civakan wê bidina adilandin wê, xalkan wê bikin ku ew li gorî zihniyeta xwe ya qirêj biadilênin û bikina pozisyonê de. Rewşa haşdî şabî a bi dagirkirina herêmên başûrê Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de bê.

Ev herêmên ku hêzên pêşmerga xwe ji wan vekişand wê, weke herêmên ku ew rejîma baxdadê a piştî saddam ku ew bi alîkarîya hêzên ewropî û amarîka hatibû avakirin bo ku ew Kurdan kontrolbikin ku wan dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hiştina bin. Bo çareserkirina wan herêman jî wê, di destpêka nivîsandina destûra îraqê di dema nû de wê maddeya 140 wê bo çareserkirina wan herêman û

kifşkirina wan wê, werê bicihkirin. Lê wê ew made jî wê, newê hanîn li cih. Di vê çerçoveyê de wê, wê ev wê weke herêmna ku wê ji aliyekê ve wê, çawa wê bi wan Kurdan kontrolbikin û ji aliyekê din ve jî wê, çawa rewşa 'pirsgirêka Kurd' wê bi wan re wê were domandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi aqil û mantiqekê wê werina dîzaynkirin.

Vekişîna hêzên Kurd ji van herêmên başûrê Kurdistanê ku wê, berî pêvajoya şerê DAÎŞê ku wê statûya wan wê bi madeya 140î wê bi heta zelalkirin wê, bide nişandin ku wê, pirsgirêka Kurd wê, li hemû beşên Kurdistanê wê bii hevdû ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekî din ve jî weke encamek giring û dîrokî ku mirov ji vê pêvajoyê derxê wê ew bê ku Kurd bi her çar beşên Kurdistanê re werina cem hevdû û yekîtiya xwe ya navxweyî çêbikin. Di vê çerçoveyê de hêzên bikina yek. Êdî weke ku ev 25 salin li başûrê Kurdistanê hêzên pêsmerrga bi 'yekîti' 'PDKê ve hatina beşkirin û girêdan jî ew jî ew were derbaskirin. Hêzek parastinê a Kurdistanî ku ew ser hemû partî û rêxistinên re bê ku ew were bi sazûmankirin. Di dewama wê de wê, weke encama duyem a dîrokî a pêvajoyê wê ew bê ku 'tifaq û yekîtiya civake Kurd bi her çar beşên Kurdistanê re ku ew were çêkirin. Ev jî wê, weke zarorîyeka dîrokî wê xwe bide dîyarkirin.

Pêvajoya hêrîşên hêrîşên DAÎŞê bi haşdî şabî re li Kurdistanê ew dihê dayîn domandin. Di vê çerçoveyê de ev pêvajo di nava Kurdan de wê, weke pêvajoyeka ku wê, gelek encamên wê yên dîrokî wê bi xwe re wê werênin bê. Li vir Kurd, di vê demê de wê, werina dîtin ku ew heta ku ew yekîtiyekê çênekin wê, nikaribin civake xwe biparêzên.

Kurdistan wê, ji aliyekê din ve jî wê, bi vê rewşê re wê, bikeve rewşeka din jî. Mînaq li başûrê Kurdistanê wê, li herêmên ku ew di bin kontrola pêşmergayan de na û yên ku ew hêzên Kurd ji wan vekişîyana jî wê, li wan referandûmek wê were çêkirin. Nûha herêmên Kurdistanê ku Kurdistanîyên li wê ji sadî 93'an gotîya herê ji rewşa serxwebûnê re di referandûmê de li ser wan weke dagirker dimênin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa hêzên îraqî a artîşa wê jî û ya ku çî hêz bê ku ew hêzên Haşdî şabî bê û ankû hêzêk din bê wê, bi vê rengê wê, weke hêzek dagirker wê xwediyê hebûnê bê. Wê weke hêzek beyenî ku ew ji derve hatîya û ewder dagirkirîya wê li holê wê bimênê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, encamên referandûmê ku ew derketina bi dengdayina di wê de wê, bi dagirkirinê û hwd re wê, karibin werê ji holêrakin. Di zane min de wê nikaribin. Vajî wê, wê ev rewşên dagirkirinê wê zêdetirî wê 'meşrûtiyekê' wê, ji rewşa encamên referandûmê re wê, bidina çêkirin. Di dewama wê de wê, encamên referandûmê wê, rewşa statûqûya ku îran û tirkîya di çerçoveya bêstatû hiştina civake Kurd û tûnakirina wê de ku ew şerê wê bi civake Kurd re dikin wê, weke derbeyek mazin û dîrokî bê li wê bixwe jî. Di vê çerçoveyê de jî wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Li herêmên li rojhilat wê, ev rewşa îranê, tirkîya û haşdî şabî û artîşa îraqê û hwd li başûrê Kurdistanê wê, bide dîyarkirin ku ew rejim û rejimên weke wan ên li herêmê ew, çawa bi dagirkirina herêmên civakî û bi gûharandina demografîya wan re ku ew çawa dikin ku hebûna xwe hertimî bidina domandin wê, ew wê jî wê, bide nişandin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring jî wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa alozîyên li rojhilat çawa wê di temenê wan de wê îran û tirkîya wê hebê. Mînaq

dagirkeriya artîşa tirk li îdlîbê û armancên wê yên bi dagirkirin Afrînê re wê, bi rewşa statûya Kurdên rojava ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di dewama wê de jî wê, bi rewşa Kurdên bakûrê Kurdistanê û bi dehan bajarên Kurdan ku artîşa tirk li bakûrê Kurdistanê rûxandin ve girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Yên ku vekîşîna hêzên Kurd ji van herêmên başûrê Kurdistanê ji xwe re wê, weke "serkevînekê" dibînin û bi wê rengê 'şerekî derûnî' bi çapemeniyê re li ser serê civakê dimeşênin wê, di demek nêz de wê bizanibin û fahmbikin ku wê, piştî vekîşîna van hêzên Kurd wê, pîrsgirêka Kurd wê zêdetirî wê, di çerçoveya 'çareserkirin' û gotina 'pîrsgirêka Kurd' de wê bike nava nîqaşê de. Di serî de divê ku mirov wê yekê wê, werênê li ser ziman. Asil wê ji nûha û pê de wê, nîqaş û hewldan wê pêşkevin. Ber vê yekê wê, zarorîyeta yekîtiya netewî a Kurd wê, pîr zêde wê giriing bê ku ew were çêkirin. Di vê çerçoveyê de Kurdên her çar beşên Kurdistanê bi hevdû re wê yekîtiyê û tifaqê çêbikin.

Nûha divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku yên wan aqil didana Kurdan ku ew hêzên navnetewî bin û hêzên herêmî bin ku wan, digot ku "pîrsgirêk, bi destûrî û rêyên aşîtiyana were çareserkirin" va vekîşîna hêzên Kurd ew rewş da çêkirin. Rewşa piştî vekîşîna hêzên Kurd wê, gelo wê rewşek bi vê rengê bê? Wê, hêzên ku ew li şûna vekîşîna hêzên Kurd dagir dikin ên weke artîşa îraqê û bi hevkarîy apasdarên îranê haşdî şabî wê, bi mantiqê dagirkeriyê wê, bikevîna wan bajarên. Wê hêrîşî mal û çavên wan Kurdan wê bikin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, hêrîşî nîrxên civakî ên civake Kurd bikin. Ev jî wê, wê ji her aliyê ve wê were dîtîna di nava çapemeniya civakî û ya nivîskî de.

Li vir mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa çareserkirina pîrsgirêka Kurd wê, bi vê rengê wê, were dîtîna ku ev ser 25' salan re ya ku wê li başûrê Kurdistanê wê rêveberîyek Kurd wê hebê. Lê pîrsgirêka Kurd li wê, ne hatîya çareserkirin. Ev hat dîtîna. mantiqê rejîma saddam ew, bi rejîma Malîkî re jî û bi ya Abadî re jî xwe, heta roja me daya domandin. Ev jî di vê demê de ew, hata dîtîna. Di vê çerçoveyê de wê, her çendî wê bahse destûrê û 'çareserkirina destûrî' wê were kirin jî wê, were dîtîna ku wê, hêzên herêmî wê ti carî wê ne li tirkîya, ne li îranê, ne li îraqê û ne jî li sûrî wê, ew rewşên destûrî ên van welatan wê bo Kurdan wê ne bûhûrîner bê. Ku ne ji wê etnîsîteya ku ew serdest û xwediyê wê desthilatdariya wê welatê bê wê, ew ti maf û azadiya te wê, bi destûra wî welatî re wê nebê. Ev di serî de di vê demê de wê, bi awayekê vekirî wê were dîtîna.

Di dewama wê de wê, ew jî wê, were dîtîna ku wê, di vê rewşê de wê, ew jî wê, were dîtîna ku wê, pîrsgirêka Kurd wê, di çerçoveya hebûna civake Kurd de wê, weke pîrsgirêkêka hebûnî a maf û azadiyê bê. Ev bi vê rengê wê, bi wê re wê were dîtîna. Wê herkesek wê ew wê bibîne. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê, were dîtîna. Di vê çerçoveyê de wê, statûqûya ku ew hatîya avakirin wê, li ser esasê tûnakirina hebûna civakan re bê. Wê, ev wê, weke aliyekî giring wê, bi wê re wê, were dîtîna.

Peyman xîyanetê û ankû li ser şopa lingên Harpagos meşîna

Di rewşa hêrîşên Haşdî şabî ên li ser kerkûkê de wê, di roja pêşî wê pêşketinên mazin wê xwe bidîna nîşandin. Bêgûman ku hêzên ku wan, li kerkûkê berxwedaban wê kerkûkê wê, hêzên haşdî şabî wê nikariban nêzî sînorê wê bibin. Lê gîyane Harpagos xîyanet wê, vê demê de wê, navê wê "Pavel Talabani" bê. Wê, ev sînorê îstîxbareta

îranê wê, di heman rojê de wê, were ser ziman ku "Pavel Talabanî, peyman bi Îranê re çêkirîya ku ew kerkûkê dewrî li haşdî şabî çêkirîya." Ev kes kîna? Xwe kî zan dikin. Van partî avakirina û hemû ax û malên Kurdistanê, weke malên bavê xwe di nava xwe de parvekirina. Tevî ku ti mafê wan tûna ya wê, bi vê rengî wê, kirinên bêahlaq wê were kirin. Bi teybetî, di van rojên mirina Celal Talabanî de hatina rojevê a xîyanete kûrê wi bi rewşa kerkûkê re wê, di serê gelek Kurdan de wê gûmanê çêbikê ku ji nava malbat van kesan bi alikarîya îstîxbareta tirkî û ya îranê, dibê ku Calal talabanî kûştîbin jî. Di vê çerçoveyê de wê, di dewama wê de wê, rewşên bi vî rengî wê bi Kurdan wê bijîn.

Ev mirovên bi vî rengî ku ew nêhêjayî pêlave Kurdekê ji kerkûkê jî wê, li ser navê hemû kerkûkê wê, bi vê rengê wê herin peymanên xîyanetê wê çêbikin. Wê, parse bi parse wê, firotina Kurdistanê ne di berdêla tiştêkî de wê, bikin.

Lê bêgûman ne gelê Kurd û ne jî ti Kurdîstanî ne van kesên weke ku peymanê xîyanetê li ser kerkûkê re çêkirina nasdikê û ne jî gelê Kurd wan di hilde li cidiyetê û ti qadr û qiymetê dide wan. kesên weke van kesan heta roja me gelek caran derketina li holê û heta roja me wan gelek zirarên mazin dana civake Kurd. Heta vê kêlîya ber êvarî ku wê, bê ragihandin li kerkûkê bi sadan Kurdistanî weke pêşmerge û gerilla jîyane xwe ji dest dana wê, ev kesên ku ev rewşa xîyanetê afirandina wê, gelê Kurd wê ti carî wê wan afû nekê. Wê her demê wê di dîrokê de wê wan lenet bikê.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev kesên bi vî rengî ku wan peymanên xîyanetê bi dijminên gelê Kurd re çêkirina ew wê, hertimî wê bi malbat û hemû dîroka xwe re wê di bin vabalê wê de bin. Ji xwe, ku ne rejîma tirk bê û ne rejîma îranê bê wê, ti carî ku wê, xîyanetên bi vî rengê nebin wê nikarîbin derbeyê li Kurdistanîyan û destkevtiyên wan bixin.

Tê gotin ku ev kesên ku ew peymanê xîyanetê çêkirina ji malbata 'talabanî na.' Bêgûman ku ev rast bê, wan ne tenê êdî navê talabanî bi xîyanetê re kirina heman wateyê û rengê de. Bi heman rengê wê, ev malbat wê, weke malbateka ku wê, derbeyek dîrokî li civake Kurd xistî wê hertimî wê bi îbretê wê were bîrhanîn. Wê ev reşa vê malbatê wê biqasî hovîtîya îskenderê zûrqueyneyn, biqasî xîyanete Harpagos, biqasî, xîyaneta hemû cerdewanên ku ew di roja me de ew li dijî civake Kurd dikin wan xwe kirîya wê rewşê de. Di vê çerçoveyê de wê, piştî ku wê, were rojevê ku wê, ji malbate wê ev peymanê xîyanetê çêkirina wê, di nava Kurdan de wê bidest lenetkirina wan wê were kirin.

Malbatên bi vî rengî wê, ti carî di ti demê de wê, rêz hûrmetê wê ji nava civake Kurd wê nebînin. Wê, ev malbate ku ew hertimî dihê ser ziman ku wê, kerkuk ew kontrol dikê û ew li wê serdest a wê, ew rewşa wê, êdî wê ji hemû Kurdistanîyan re wê bê îbretêka mazin a dîrokî.

Pêvajoyên bi vî rengî ên xîyanetê wê, di dîroka Kurdan de wê pîrr zêde wê hebin. Her wusa wê, pêvajoya xîyaneta harpagos wê, bi vê rengê wê weke pvajoyeka ku ew bi hezaran salan ku ew bi îbret dihê bibîrhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê di roja me de wê, bêgûman wê, gelek dordor wê ne li bendê xîyaneteka bi vî rengê bin. Wê, ne li bendê pêvajoyeka xîyanetê a bi vê rengê bin. Di vê çerçoveyê de wê, were dîtin ku ew malbat ne malabeteka bi zane û bi aqil bê.

Di ti demê de wê, di dema dîktatoran, di dema tîranan de, di dema faşîstan de jî wê, bi vê rengê wê newê dîtin ku malbatek bi serê xwe biryarê li ser pêşaroja civakekê bi vê rengê bi xayînî bide. Mirov, ne di dema faşîzma hitler de, ne di dema dîktatorên weke

ku ew di demê n bûhûrî de hatî de wê, rewşek bi vî rengî wê were dîtin. Malbatên bi vî rengî ku ew, zaroyên wê bi qabira bavên xwe de dimîjin wê, tenê di vê demê de wê, di nava Kurdan de wê, werina dîtin. Her wusa di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewş wê, weke rewşên bêahlaq bin.

Keseyetên hatina xistin û weke ku ew hatina fahişekirin wê, bi vê rengê wê jî civakên ku ew hatina bindestkirin wê werina derxistin. Ev keseyet wê, bi malbatî wê, weke dest û lingên rejimên faşîst ên li ser serê wê civakê bin. Wê weke keseyetna ku ew ne xwediyê ti nîrxê, dîrokê û rêz û hûrmetê bin. Wê, ew ne keseyetîya wan wê, xwediyê wê rêz û hûrmetê bê. Û ne jî wê, ew wê xwediyê rêz û hûrmetekê bin jî wê civake Kurd jî wê bin. Ku ew di bin destê wan de hinek hêz hebin wê, bi wê, her çûre bêahlaqiyê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, ti derdê wan civak û pêşaroja wê nebê. Wê tenê derdekê wan wê hebê. Ew jî wê ew bê ku ew çawa zikê xwe tişî bikin û çawa ku ew di roja me de ew di bankayan de xwediyê hijmaraka ku ew tişî pere bê. Ev kes wê ne kesna ku ew jî destê wan wê kedek wê were bê. Wê, di dewama wê de wê, ne kesna ku ew di wê çerçoveyê de ku ew xwediyê felsefeyekê û têgihîştîneka ku ew dikarin bi wê di nava civake ku ew jî wê na ku ew bi wê li pêşarajê bihizirin bin.

Bêfelsefêbûyî û bê perspektîfbûyî wê bi vê rengê bi kesên bi vî rengê re wê xwe bide dîyarkirin. Wê, ti carî ne derd bê jî wan re ku wê çend mirov wê werina kuştin û ankû qatilkirin. Minaq wê, dema ku wê çeteyên îranî ên haşdî şabî ku wê hêrîşî Kerkûkê û Kurdîstanîyan wê bikin û çend kes hatina qatilkirin û malên çend hezar kesan ew hatina vêrankirin wê jî wan re wê ne derd bê. Wê ew wê li wê ne hizirin. Ne ew di wê rûmetê de na ku ew li wê bihizirin û ne jî ew sîyan û qûdret bi wan re heya ku ew wê dikarin bibînin bin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew kes wê, kes û malbatna ku wê, wê jî rastîya xwe dîr wê, weke di derûnîya zilmkarên xwe de wê, wê bîjin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman.

Di vê rewşê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ew rewş û rengên hêrîşê ên li dijî civake Kurd ku ew zilmkarên li ser serê civake wê pêşdixin ew jî wê, weke lingekê wê yê bêahlaq bin. Wê jî wê û pê de wê ti misyona wan wê nebê. Wê weke pîyonna ku ew li hemberî civake ku ew dibêjin ew jî wê na ku ew dihêna bikarhanî bin. Wê çawa wê, azadîya civakê wê jî destê wê were girtin wê, ew wê, destikna wê ên di destê dijminê wê civakê de bin.

Di vê çerçoveyê de wê, heta roja me jî wê, pêvajoyên bi vê rengê wê, mirov dikarê werênê li ser ziman ku ew rewş wê, weke rewşên ku wê pêşaroja civakekê wê aladar bikin bin. Lê ev kes wê, ne di wê qûdret, rûmet, rêz û hûrmetê de bin ku ew wê, karibin pîrsa wê civakê wê bikin. Kesên bi vî rengê wê di nava civake Kurd de wê bi malbatên wan re wê, weke kesna bêrûmet, bêahlaq, bêşeref, bêrêz û bêhûrmet ku ew wê werina bibîrhanî û li ser ziman bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ew, di rewşa civakên xistî ên li Afrîqa ku ew hatîna kolonîkirin de wê, ewropîyan wê malbatên bi vî rengê ku ew dikarin çekê li hemberî civake xwe ya ku ew jî wê na ku ew bikişênin wê bidîna pêşxistin. Wê ev kes wê, di bêahlaqiyê de wê sînorê nasnekin. Minaq wê di pêvajoya şoreşa Firansa de wê bahse Fouche wê were kirin. Ev kesên weke fouche wê

weke kesna herî bêahlaq bin. Wê bo xwe jîyankirin û ajoyên xwe têrbikin wê her tiştê û her kirinê wê ji xwe re wê mubah wê bînin.

Bi kesên bi vî rengî wê wê ti ahlaqê malbatî, civakî û sîyesî wê tûnebê. Wê, her tişt wê bo wan û ajoya wan wê kirina wê mubah bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev kes wê, hertimî wê di pêvajoya şoreşên civakan de wê werina pêşxistin. Di pêvajoya şoreşa civake Kurd de jî wê, ji nava malbata talabanê wê kesên weke `pavel Talabanê´ ku ew, ew zaroyên dûhû na û ne xwediyê ti zanîna civakî, keseyetî û mirovî na wê, di vê çerçoveyê de wê, bèn derxistin li pêş.

Bêgûman wê bo keseyetên bi vî rengê wê malbat û endamên malbatê jî wê ne giring bin. Ber vê yekê ya ku wê, gelê Kurd wê bihizirê ku Celal Talabanî ji aliyê van kesên bi vî rengî ve ew hatîbê qatilkirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê çawa wê tirkiya wê Ozal wê qatilkikê û wê piştî wî re wê pêvajoyekê şer wê bide destpêkirin wê, piştî mirina celal talabanî ku wê, hê sê-rojên wî tişî nebin wê, bi vê rengê wê xîyaneta kûrê wê, bi rewşa dana dagirkirin ji aliyê çeteyên Haşdî şabî ve wê, were li rojevê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev rewş wê weke rewşeka ku mirov wê dema ku wê bi nixên ahlaqî û mirovatî bi hizirê wê, hertimî wê pêwîstî bi şermazarkirina wê hebê.

Bêgûman wê biografiya kesên bi vî rengî wê di reng û awayê biyografiya kesên herî zêde bêahlaq de bê. Wê, jîyane wan wê di vê çerçoveyê de wê, di rewşek herî zêde bêrûmet de bê. Lê wê ev bo van kesên bi vî rengî wê ne giring bê. Ew wê, bi serê wê bêahlaqî û bêrûmetîya xwe de wê, weke ku Kurd wê di nava xwe de wê werênina li ser ziman wê, qadehek av wê vexwûn. Wê bi wê re wê, werênina li ser ziman.

Ji vir û pê de em, hinekî jî li ser rewşa rizgarkirina raqeyê a di vê demê û pêvajoyê de bi rewş û wateya wê re wê li ser wê bisekin in. Ev jî wê, weke aliyekî giring bê ku mirov di dewma wan pêşketinên ku wê li başûrê Kurdistanê bê û ankû li deverên din ên Kurdistanê ku ew rû didin wê, fahmkirina wê giring bê. Hemû pêşketinên ku ew rû didin wê bi hevdû ve girêdayî wê aliyekê wan wê hebê. Di çerçoveyê de wê, rizgarkirina Raqeyê, rewşa statûya rojavayê Kurdistanê û giştîya herêmê ew jî wê weke mijareka Kurdistanê wê, di navenda van pêşketinan de wê rûbide

Raqe hat rizgarkirin. Di roja ku wê pêvajoya herîşên Haşdî şabî wê li başûrê Kurdistanê, kerkûkê û herêmên din ên başûrê Kurdistanê wê, were pêşxistin de wê, rizgarkirina raqeyê ji wê bibê. Li vir mirov çawa dikarê di destpêkê de têkiliyekê bi hevdû re dênê? Di destpêkê de mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa rizgarkirina raqeyê wê, bandûra wê li herêmê wê, çawa wê, ji aliyekê ve wê, were kêmkirin wê, hinekî wê di vê çerçoveyê de wê, çawa wê derûnîyeka xirab bi şerên ku rejimên herêmê li hemberî Kurdan dimeşênin re wê çêbikin wê, pêvajoya herîşên haşdî Şabî wê li başûrê Kurdistanê wê, were pêşxistin. Her çendî ku wê, bahse `levkirinekê´ û ankû `çêkirina pemanê´ wê were kirin û wê li ser wê re wê were li ser ziman jî mirov, nikarê wê, ji vê rewşê dûr wê werênê li ser ziman.

Lê li vir mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku rewşa rizgarkirina raqeyê wê, di rewşa Kurdan de wê, bêgûman wê, bandûra wê, pîr zêde wê hebê. Wê dîrokî bê. Bi teybetî wê, bo statûya giştîya Kurdistanê û civake Kurd de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, ev serkevîna Kurdan a li raqeyê wê, çawa wê di bin `demoralizayekê de wê were hiştin wê rewşa başûrê Kurdistanê wê were pêşxistin. Ji aliyê din ve jî wê, çawa wê

kontrolbikin wê, rewşa li îdlîbê bicihkirina hêzên tirk û hwd wê, were pêşxistin. Yanî wê, ev rewş wê, di destpêkê de wê, weke rewşa hêrîşî ên li rewşa serkevtina Kurdan a li raqqeyê de jî bê. Mirov dikarê wê, weke aliyekî giring jî wê, werênê li ser ziman.

Lê Kurdan êdî wê, weke ku wê di nava wan de wê, were li ser ziman wan, kefenê mirinê çirandina. Ev hatîya dîtin. Zihniyeta Rejima tirk ku wê, di destpêka komarê de wê, li serê çîyayê agirî wê, goristanên sembolîkî wê çêbikê û wê li ser kêlên wan binivîsênê ku "Kurdistana xiyalî li vir vêşarî ya" wê, di roja me de wê, bi zihniyeta qirêj a îranê ku ew dem û roja ku ew çeteyên wê haşdî şabî ku ew hêrîşî kerkûkê din wê, werênina li ser ziman ku "me, Kurdistana serbixwe li kerkûkê vêşart." Ev gotina rayadarên îranî weke "me, Kurdistane serbixwe li kerkûkê vêşart' wê, ji gotina rayadarên rejima tirk a li serê çîyayê agirî a bi rengê ku wan nivîsandîya a bi rengê "Kurdistana xiyalî li vir vêşarî ya" wê, ne cûdatir bê. Wê, di heman zihniyetê de bin.

Li Kurdistanê pêvajoyên şerê tekoşîna maf û azadiyê wê, weke ku wê li hemberî DAÎŞê wê serkevtineka dîrokî wê bidest bixê wê, ev serkevtin wê weke serkevtineka li hemberî zihniyeta qirêj a îranê jî bê û ya rejima tirk jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman.

Rewşa başûrê Kurdistanê wê, di vê demê de wê, bi vê rengê hanîna wê ya li rojevê wê, di encama wê zihniyetê de bê. Ev zihniyet wê, heta roja me wê, komkujiyên weke komkujiyêmn zilanê, dersimê, agirî, helebçê, enfalê û hwd wê, bide kirin. Di dewama wê de wê, weke ku wê di sale 2014'an de wê bi artîşa tirk re wê pirranîya bajarên Kurdan wê birûxênê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî teybet wê, werênê li ser ziman.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman ku wê, rizgarkirina Raqqeyê wê, weke nîşanaka gîyaneka berxwêdêr bê. Wê ev gîyan wê heta roja me jî wê, serkevê.

Ji Pêvajoya berxwedana kobanê û heta vê pêvajoya rizgarkirina raqqeyê wê, pêvajoyeka dîrokî wê were û pêşkeve. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê re wê di ahengê de wê, Kurd wê li Kurdistanê ku ew başûrê Kurdistanê bê, rojhilatê Kurdistanê bê, rojavayê Kurdistanê bê û li bakûrê Kurdistanê bê wê, serkevtinên dîrokî wê bidest bixin. Li hemberî wê zihniyeta statûqûparêzê wê serkevtinên dîrokî wê bidest bixin. Wê serkevin. tvî gelek rûxandin û zîraren mazin jî wê, têkneçin. Wê ne li hemberî DAÎŞê wê têkherin û ne jî wê di pêvajoyên hêrîşên wan de wê têkherin. Di aslê xwe de wê, di vê dem û pêvajoyê û roja ku wê raqqe wê di wê de wê, were rizgarkirin de wê, rewşa başûrê Kurdistanê li berçav hemû cihanê wê bi dagirkirina çeteyên haşdî şabî re wê wre pêşxistin wê, hinekî jî wê, çawa wê weke perdeyekê wê li ser wê gîyane berxwêdêr û serkevtinên wê, ew wê perdeyekê bi rengê 'têkçûnê' wê biafirênin û wê li ser wê re wê şerê xwe wê li hemberî civake Kurd wê bidina domandin wê, ji ber wê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê jî wê mirov dikarê wê, weke aliyekî giring jî wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa rizgarkirina raqqeyê wê, di vê demê de wê, werê kirin. Berî wê, bo ku ew dîmenê wê serkevtinê wê, ji berçav wê were dîrkin wê rewşa ocalan hanîna li rojevê û di dewama wê de rewşa başûrê Kurdistanê pêşxistina wê, wê, di vê çerçoveyê de wê, hemû jî wê, di çerçoveya tekoşîna maf û azadiya civake Kurd de wê, bi hevdû ve wê, girêdayî bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring û wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoya tekoşîna Kurdistanî wê, bi vê rengê re wê, bi pêvajoya hêrişên haşdî şabî ên li başûrê Kurdistanê û hêrişên rejîma tirk ên li ser rojava wê, nişanaka ji holêrakirina hemû sînoren ku wan di nava civake Kurd de kişandina jî bin. Ber ku tekoşîna maf û azadiyê a gelê Kurd li her beşê Kurdistanê mazin û bilind bû êdî wan hêzên ku ew li ser metingerîya Kurdistanê re ew sîyesetê dikin ku ew hêzên herêmî bin û ne herêmî bin wê, ew jî wê, bi heman rengê wê şerê xwe yê li hemberî civake Kurd wê, bidina pêşxistin û domandin û mazintirkirin. Wê, bihevdu re wê, êdî wê bi awayekê vekirî wê tevbigerihişin û wê şerê xwe yê bi Kurdan re wê bimeşênin.

Kurdan di vê demê de wê, rewşa ku wan derxistîya li holê bi berxwedana xwe re wê, weke rewşeka ku wê hemû beşên Kurdistanê bi hemû beşên civake Kurd re ku wê rakê serpiyan û bikê nava tekoşîna maf û azadiyê de bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, jî mirov dikarê wê, weke aliyekî din ê teybet wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, rewşa başûrê Kurdistanê ku sîyeseta wê, li ser partîyan re hatîya qatkirin wê, bi vê rengê wê, weke rewşeka şerê li hemberê civake Kurd wê, were pêşxistin û dîzaynkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ji aliyê din ve jî wê, rewşa dilgirtina birêz ocalan li îmralityê wê, çawa wê bi wê Kurdan kontrolbikin û wê pêşîya tekoşîna wan ya maf û azadiyê wê bigirin wê, bi wê re wê, were xwestin ku were bikarhanîn. Bi gotina "ocalan mirîya' û ankû "ocalan hatîya kuştin" wî hanîna li rojevê wê, hinekî jî wê, bi vê rewşê û rengê ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Lê ji aliyê din ve jî wê, rewşa sînorê qatkirina Kurdistanê di nava çar welatan de wê, çawa wê, wan sînoran wê wergerênina li rengekê şerê li hemberî civake Kurd û hwd wê, di vê demê de jî wê, were dîtin ku ew çawa wê, bikardihênin. Ew jî wê, were dîtin. Her wusa rewşa weke ji nava civakê ve wê, dorpeçkirina wê pêşxistina wê, wê bi vê rengê wê li ser van rewşên bi vê rengê re wê xwe bi awayekê wê bide dîyarkirin. Em wê jî wê, weke aliyekî giring wê, dikarin wê, werênina li ser ziman. Di dewama wê de pêvajoya hêrişên li civake Kurd ku wê, weke ku wê di vê demê de wê li başûrê Kurdistanê wê were dîtin wê îran û tirkîya wê, bi alikarîya hin hêzên derve ku ew li herêmê sîyesete dikin re wê, were pêşxistin. Ev rewş wê, di demên pêş de wê, di rewşna di heman awayê de ku ew, temen û derfetê bidina çêkirin wê pêşbixin. Minaq weke pêvajoya hêrişên li ser afrînê û hwd ku wê, rejîma tirk wê ew wê pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke rewşek teybet bê. Pêvajoya rizgarkirina raqqeyê wê, di aslê xwe de wê, tevî hemû astengîyan û pêvajoyên hêrişan jî wê pêvajoyeka serkevtinê weke ya kobanê ku wê, di encama berxwedanaka dîrokî de wê pêşketibê û serketibê bê.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa rizgarkirina raqqeyê wê, weke rewşeka teybet a ku wê, tîkiliya wê bi rewşa statûya Kurd ve girêdayî bê. Wê encamên giring ên wê serkevtina bi raqqeyê re wê, xwe di rewşa statûya Kurdan de wê, bide dîyarkirin. Rejimên herêmê jî ew jî di çerçoveya rewşa statûya Kurdan bi dayîn û ji destgirtinê re wê, li ser wê re wê şerê xwe bicivake Kurd re dimeşênin. Rewşa di vê pêvajoya rizgarkirina raqqeyê de pêvajoyên hêrişên haşdî şabî wê, mirov dikarê bi şibihênê pêvajoya salên 1999î ku birêz ocalan di wê de hatibû dilgirtin. Wê, divê demê de wê, care pêşî wê Kurd wê herina hilbijartinên şaradarîyan. Wê demê rejimê fahmkir ku wê Kurd wê saradarîyan wê bidest bixin. Heta

wê demê cemeata gulen ku ew li dijî civake Kurd di şerekê aktiv de bû wê, serokê wê were şandin li amarika û wê li ser wê re wê pêvajoyên kriminalizekirinê wê bi gotinên weke "dewleta hewrast" û hwd wê, werênina li ser ziman. Wê li ser cemeatê re wê, weke ku wê van gotinan wê werênina li ser ziman. Lê wê di rastîya wê de wê, çawa wê pêşketinên Kurdan wê krminalizebikin wê, bi wê rengê wê dîzaynbikin. Nûha rewşa başûrê Kurdistanê jî wê, di reng û awayekê bi vê rengê de wê, xwe bide diyarkirin.

Em li vir wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa pêvajoyên hêrişên li başûrê Kurdistanê wê, bi giştî wê, li hebûna civake û jîyane wê bin. Wê, bi wê rengê wê ew pêvajoyên hêrişê wê bi namerdî wê werina pêşxistin. Di aslê xwe de wê pêvajoya hêrişên li başûrê Kurdistanê ên di vê demê de wê, weke pêvajoyeka bi rengê domandina enfalê li ser serê Kurdan bê. Mirov dikarê wê, weke enfaleka nû jî wê werênê li ser ziman ku ew li ser serê civake Kurd wê, werê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî teybet wê, werênê li ser ziman.

Li vir em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa rojava û pêşketina statûya wê, wê ji aliyekê ve jî wê, bê temenê pêvajoyên hêriş û jidandinên li ser başûr jî. Di rewşa hewldana hanîna berhevdu û dana wan a bihevdu re şerkirinê de jî wê ev rewş wê hebê. Di pêvajoya pêşketina rojava de wê, çawa wê di çerçoveyek dijber de wê, başûr bikina pozisyonekê de wê, bikevina nava hewldanê de. Li ser wê re wê, sîyesetê pêşbixin. Lê dema ku dîtin ku wê ew jî wê têrê nekê wê, piştê wê, bidest ji aliyê sîyesî, dîplomatîkî û hwd ve wê, dorpêçkirina başûr wê bikin. Her çendî ku wê, minaq wê rewşa qadaxakirina qada hewayê a ku rejîma tirk li dijî başûr pêşdixê wê bi rewşa referandûmê re wê were girêdan jî lê wê, di aslê xwe de wê, ev bi rewşa pêşketina rojava ve jî wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ber ku ew dihizirin ku Kurdan qada 'statûya defacto' wan weke li başûr li rojava jî pêşxistin. Ber vê yekê wê, çawa wê, herdûyan wê bi hevdu re wê, bikina ber dorpêçkirinê de wê, di vê çerçoveyê de wê ev pêvajo wê, wê werina pêşxistin.

Mirovên ku wê rewşê li ser referandûmê re wê şîrove dikin wê, weke kesna ku ew rewşê baş fahmnekin bin. Yan jî ew nikarin pêvajoyê bi rastî bixwênin bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Piştî rewşa rizgarkirina raqqeyê wê, çendî kku wê rewşa statûya Kurd wê zêdetirî wê, werênê li ser ziman wê, ev rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkin wê, ew jî wê, piştî rizgarkirina raqqeyê wê hewlbidin ku dorpêçkirinê li herêmên Kurdan ên başûr, rojava û ên din zêdetirbikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewşên weke girtina qada hewayî, rewşên weke dagirkirina herêmên Kurdan ji aliyê haşdî şabî û hwd ve wê, weke rewşna ku wê di vê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin û kûrkirin bin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşên weke baangên li têkilî û danûstandinê wê, tenê wê gotinên ku ew temenê wê pêvajoya dorpêçkirinê dirêjbikin bin. Wê çawa wê pêvajoya berxwedanaka civakî wê bigirin bin. Di vê çerçoveyê de wê, bo domandina wê rewşê jî wê hewlbidin ku ew rewşa van partiyên Kurd ên başûr ku ew rewş li ser wan re ew hatîya pêşxistin ew, rewş bi wan re were domandin.

Rewşa referandûmê dihê kirin weke hênceta dorpêçkirinê li giştîya pêşketina civake Kurd a li başûr û li rojava.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve li wê binerê wê, rewşa referandûma li başûrê Kurdistanê wê, çawa wê, bê xistin temenê gûhartina rewşa wê ya siyêsî û demografîkî ku wê, çawa wê bigûharênin wê, were kirin hênceta li wê. Wê li hemberî li rewşên ku ew rewşa referandûmê ji wan re dihê kirin hêncet wê, rewşa referandûmê w piçûk bimênê. BI teybetî rastî wê dema ku wê raqce hat rizgarkirin de wê, pêşxistina wê rewşê wê, li ser wê re wê gelek ku ew li ser wê re dihê pêşxistin wê, weke rewşên ku ew berî rewşa referandûmê li wan hatîya hizirkirin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê xwe bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa 'defacto' a ku wê li rojavayê Kurdistanê wê weke rewşa statûya Kurd wê pêşkeve wê, hinekî jî wê, di wê çerçoveyê de wê, bi rewşên ku ew li başûrê Kurdistanê dihên pêşxistin re wê, çawa wê temenê dorpêçkirin û hêncetên wê biafirênin wê, bikevina nava wê de. Rewşa referandûma başûrê Kurdistanê ew, bi awayekî 'defacto' dikevê rewşek bi vê rengê de. Mirov wê, dema ku pêşketinên li dora herêmê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, di awayekê de wê, xwe bide dîyarkirin.

Ji aliyekî din ve jî wê, rewşa raqqeyê ku ew digihijê encamê wê di destpêka wê de wê, ev rewş wê werina pêşxistin. Piştê jî bi pêşveçûnên ku ew li başûrê Kurdistanê dihên çêkirin weke bi rengê hêrîşî li ser haşdî sabî û hwd re wê, di dewama wê de wê, li ser rojava wê, çawa wê dorpêçkirinekê wê çêbikin wê, weke ku di nava hewldana wê de bin. Di dewama wê de wê, bêgûman emê, di rojên pêşde şahidiyê ji wê re jî wê bikin ku wê bahse 'derxistina aloziyan di nava rojava û rejîma sûrî de jî. Di dewama wê de wê, heta ku wê bahse derxistina şerekê di nava rojava û sûrî de jî wê were kirin.

Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê hevdû temem bikin. Di vê çerçoveyê de wê, demê mirov dikarê li aqilê ku wê, rewşa li kerkûkê û bajarên din ên başûrê Kurdistanê ku ew dervî sînorê wê hatina hiştin ên weke xanaqîn, calawla, germîyan, maxmûr û hwd wê, bi gelek deverên din re ku wê, ji aliyê artîşa îraqê û çeteyên haşdî sabî ve wê, were dagirkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aqilekê ku ew di vê çerçoveyê de wê bi mantiqekê ku ew pêşketinên civaka Kurd li gorî xwe dikê ku ew dorpêç bikê wê, di wê çerçoveyê de wê ev van pêşketinan wê bidina çêkirin. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rengên bi awayekê hêrîşî ên li bajarên başûrê Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Kî dikarê rewşa dagirkirina kerkûkê û ankû bajarên din ên başûrê Kurdistanê tenê bi weke hêncet dayîna nişandina referandûmê re wê werênê li ser ziman? Yan jî girtina çûnûhatina hewayî ji hemû aliyên ve li i başûrê Kurdistanê kî dikarê bêjê ku wê tenê bi rewşa referandûmê ve wê, girêdayî bê.? Di dewama wê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku ew rewş û gelek rewşên din ên weke wan ku wê, di vê demê de wê rûbidin wê bi rewşa li du beşên Kurdistanê weke başûr û rojava hebûna hebûna rewşa rêveberîyeka Kurd bê. Di vê çerçoveyê de di dewama van pêvajoyên hêrîşan de mirov dikarê bahse dagirkirina ezaz, cerablûs û îdlîbê û hwd ji aliyê rejîma tirk ve jî wê, werênê li ser ziman. Bêgûman wê di dewama wê de wê, hin bi hin wê rejîma sûrî wê bêxistin rewşek dij pozisyonî de. Mirov divê ku wê jî li bendê bê. Di dewama wê de wê, piştî rizgarkirina raqqeyê hin bi hin gotinên bi tehdîdwarî ên ji rayadarên rejîma sûrî ên li rewşa rêveberên Kurd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, nişanaka wê rewşê bê ku mirov wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê li ser ziman bê.

Li vir mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa bandûra raqqeyê û rizgarkirina wê, di nava wan rewşên ku ew dihên afirandin de wê, çawa wê bê

tafisandin wê, hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê van pêşketinan wê pêşbixin. Pêşveçûnên li başûrê Kurdistanê weke li kerkûkê û hwd û bajarên din ên Kurdan mirov dikarê bi wê rengê wê werênê li ser ziman. Bi teybetî, di vê çerçoveyê de wê, rewşa li başûrê Kurdistanê wê, ji rewşa îraqê zêdetirî weke pêngavaka giştî a statûqûya paşverû a herêmê ku wê, heta roja me wê xwûna gelan birijênê bê. Di dewama wê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, ne tenê hêz û rejimên herêmê ên dijmirov wê hebin. Wê bi wê re wê, hêzên ku ew li herêmê sîyesetê dikin jî em, divê ku wan jî di dewama wê de wê, di vê rewşê de li rex wan hêzên dijmirov û statûqûperêz ên herêmê werênê li ser ziman.

MÎnaq hewldana amarika a bi rengê "em, di çerçoveya parastina yekparatîya îraqê dixwezî ku levkirin bibê li ser wê rewşê re" û gotinên Trump ên weke "em, di nava hewlêr û baxdadê de ali nagirin" jî wê, weke gotinna ku em di vê çerçoveyê de wê, dikarin weke aliyekî giring wê rewşê wan, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, wusa wê were dîtî ku wê, ev rewşa li sûrî bi rizgarkirina raqqeyê re wê, çawa wê encamên wê, werina minîmalizekirin wê, hinekî jî wê li ser van pêşketinên ku ew li başûrê Kurdistanê û hin herêmên din re wê, ew were dorpêçkirin. Di vê çerçoveyê de wê, çend roj mayîna ji rizgarkirina raqqeyê re bi destûra Rûsya hêzên tirk li îdlîbê ku wê werina bicihkirin wê, hinekî jî wê di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê bixwênê û wê werênê li ser ziman.

Wê gotina "vekişîna li sînorê 2014'an" wê, weke gotineka wê bê 'maske'ya 'sernûxûmandinê' ji şerê ku ew di roja me de li dijî tekoşîna maf, azadî û serbixwebûna Kurdistanê.

Piştî rewşa başûrê Kurdistanê ku wê, tirkiya û îran wê bihevdu re wê bi çeteyên haşdî şabî re wê bi hêrişan wê pêşbixin re wê, gotinên weke 'rêveberîya Kurd, sînorê xwe kişand li sînorê 2014'an.' Wateya vê gotinê çi ya? Ev gotin wê, dema ku mirov wê, di rewşa demên berê de wê werênê li ser ziman wê, weke gotineka ku mirov wê karîba ji wê tiştêkê fahmbikira ba. Lê di roja me de di nava şert û merc û pêşketinên ku ew di roja me de ku ew dibin bi wan re hanîna li ser rojevê wê, tenê wateyeka wê ya ser nûxûmandinê bê. Rêveberîya Kurd wê, ji çi xwe vekişîne. Sînorên ku wê di dema rejîma saddam de wê, di dema mudahaleya amarika a pêşî de ku wê werina kifşkirin wê, bi wê re wê, bi armanca kontrolkirina Kurdên başûrê Kurdistanê wê ji sadî 40 herêmên başûrê Kurdistanê ên weke şengalê, kerkûkê, xanaqîn, tûsxûrmatû, germîyan, maxmûr û hwd wê bi gelek deverên din re wê, dervî sînorê rêveberîya Kurd wê werina hiştin.

Ev rewş wê, ji demê û heta roja me wê bidomê. Her wusa wê, di destpêkê de wê bi armanca xapandina Kurdan wê madeya 140 wê di destpêkê de wê bi armanca çareserkirina statûya wan herêman wê were bicihkirin. Dema ku wê were bicihkirin de jî wê, bê gotin ku "wê, di hundûrê 11 heyvan de wê, ev made 140î wê were hanîn li cih. Lê piştî wê, hêncetan li ser hêncetan re wê derxî û wê taxîrbikin û taloqbikin. Wê ne hênina li cih. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê piştî wê, rewşa Kurdan wê were rojevê wê, gotina "parastina yekparatîya îraqê" wê were li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê, were hanîn li ser ziman. Wateya wê gotinê çi ya ji aliyê Kurdan ve? Wê ew bê ku ew, bi wê ji Kurdan re dibêjin ku "win, osa ti maf û azadiyê statûyê nekin. Sînorê ku ew ji we re hatîya xizkirin dernekevina dervî wê. Wê hebûna civake Kurd wê, di nava sînorên ku ew di nava wê de wê, b îraq, sûrî, îran û tirkiya hatîya xizkirin de wê,

were bişavtin û ankû asîmlekirin û winê li hemnerî wê serî bitawênin û deng dernexin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû tekoşînên Kurdan ên maf û azadiyê wê, ji aliyê rojavaya ku ew xwe weke "dostên Kurdan" bi nav dikê de jî wê, bi kirina listeyên 'terorê' de re wê, werina kriminalizekirin. Wê li ser wê re wê pêvajoya şerên li hemberî civake Kurd ku ew rejimên herêmê dihê meşandin wê, li ser navê wê qatkirina Kurdistanê û parastina wê qatbûnê wê, ew jî wê li ser partî û rêxistinên re wê werina kirin hewkarê wê.

Di vê çerçoveyê de wê Kurd wê, bi rewş û pêvajoyên re wê rû bi rû bin. Di dewama wê de divê ku mirov wê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, di vê demê de wê, weke aliyekî giring wê, li rojava û başûr wê derkeve li pêş. Çendî ku wê, bahse rewşa başûrê Kurdistanê pêvajoyên haşdî şabî wê bi referandûmê ve wê were girêdan û hanîn li ser ziman wê bibê jî lê wê, di aslê xwe de wê, ji wê zêdetirî wê, weke dîzaynkirineka bi metingerî a di çerçoveya pêşketina rojavayê Kurdistanê de bê. Dema ku mirov li rengê xwestekên ku ew bi hênceta kontrolkirinê ku wê bi devê rayadarên îraqî ên hikimeta abadî ku wê wrina li ser ziman ku mirov li wan jî binerê wê, ev wê bi wê re wê, were dîtîn. Minaq wê, bahse rewşa kontrolkirina balafirgehan, deriyan, deverên niftê û hwd wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, di vê rewşê de wê çawa wê ew wê kontrolkirinê wê bikin.

Rewşa Kurdan wê, di vê demê de wê bi rojava re wê bigihijê li ast û radayeka din a bilind. Her wusa wê hemû hêrişên li rojava ên ku rejima tirk û hwd dikê wê bi wê sedemê bin. Di dewama wê de ku wê, sûrî wê bi tememî wê were kavilkirin wê di aslê xwe de wê, hinekî wê, ev rewş wê, di temenê wê de wê, hebê. Pêvajoya pêşxistina 'komên muxalif' wê weke pêvajoya destpêkê a dîzaynkirinê bê. Pêvajoya duyem a bi hêrişên DAÎŞê re wê weke pêvajoya duyem bê ku wê li ser wê re wê were pêşxistin. Pêvajoya sêyem jî wê, bi pêşxistina haşdî şabî re wê, xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya pêvajoyeka dîzaynkirina herêmê û kontrolkirina wê de ku ew dihê pêşxistin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di aslê xwe de wê, ev pêvajoya bi hêrişên haşdî şabî re wê, zêdetirî wê, weke pêvajoyeka xosletên wê ji ya dem û pêvajoya DAÎŞê a hêrişan wê cûdatir bê. Di vê çerçoveyê de cûdabûyîna xosletên van pêvajoyan wê, bi armanc û xate dîzaynkirinê ku ew di mejî de dihê tefkirkirin ve wê, girêdayî bê. Lê wê, ne pêvajoyên ji hevdû cûda bin. Mirov divê ku wan di dewama hevdû de wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, ji destpêka pêvajoya hêrişên DAÎŞê û heta yê haşdî şabî wê, di vê çerçoveyê de wê pêvajoyeka ku wê bi teybetî wê armanca wê ew bê ku wê çawa wê Kurdan wê di bin metingerîya wê statûqûya herêmê a ku ew destê wê di xwûna Kurdan de sorbûya ku wê çawa wê wre hiştin wê, bi wê armancê bê. Di vê rewşê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rewşa dîzaynkirina herêmê wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin. Hêzên weke Amarika ku ew di vê çerçoveyê de wê, li rojava wê weke ew hebûna xwe dikin bicihbikin wê, di aslê xwe de wê, ew jî wê li hemberî Kurdan wê di awayekê dirû de tevbigerihe. Ji aliyekê ve wê, di rewşa sûrî de wê bikê weke ku wê, piştî xwe wê bide Kurdan. Lê ji aliyê din ve jî wê, di pêvajoyên weke yê haşdî şabî ên li herêmên Kurdan de wê, hem bédeng bê û hem jî wê, bi awayekê di fiilîyetê de wê, di pêşxistina wê rewş û destûrdayîna pêşxistina wê rewşê de

wê, xwediyê weyn û rol bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa li başûrê Kurdistanê û kerkûkê wê, di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê, wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov di vê çerçoveyê de wê, ji rewşa başûrê Kurdistanê a bi hêrîşên haşdî şabî re wê fahmdikê ku wê, ji aliyekê ve wê, nêzîkatîya van hêzan jî wê di çerçoveya statûqûyê de wê li Kurdan wê çawa bê wê, ew wê were dîtîn û kifşîkin. Mirov di serî de wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên şer ku ew weke li başûr û rojava pêşdixin wê, çawa wê Kurdan wê di nava wan de wê, kêmbikin û bikina bin kontrolê de wê, ev wê, bi wê re wê were dîtîn. Di aslê xwe de wê, şerê li sûrî ê li rojava ku wê, bi hêrîşên rejîma tirk û çeteyên ku ew piştgiriyê dide wan wê, bi awayekê zimmî ku wê herêkirina amarika jî û ya rûsya jî wê nebê wê ew newina pêşxistin. Di serî de mirov wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya şer a li hemberî Kurdan wê, di aslê xwe de wê, mirov dikarê bişibihênê pêvajoya destpêka avabûna yekîtiya sovyet ku wê, çawa wê pêvajoyên şer û hêrîşan wê di destpêkê de wê werina bi rêxistinkirin wê, hinekî jî wê di vê rengê û awayê de bê. Di serî de wê, rewşa pêvajoya hêrîşên haşdî şabî li başûrê Kurdistanê û li kerkûkê wê, vê yekê wê, bi xwe re wê, bi awayekê vekirî wê bide dîyarkirin.

Di dewama wê de divê ku mirov wê, jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya şer wê, di vê çerçoveyê de wê, ji nava herêmên Kurdan wê dîzaynkirinê wê, werê pêşxistin bê. herêmên ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, weke herêmên li bersînoran bin. Di vê çerçoveyê de wê, rejîmên giştî ên metinger wê ber çî wê, bixwezin ku ew wan herêman bikina bin kontrola xwe de? Wê, di serî de wê, ew armanca wê hebê ku ew wê dorpeçkirina ku ew hizir dîkin û di temenê mantiqê pêvajoya hêrîşên haşdî şabî de jî wê bi zihniyeta îran, îraq û tirkîya û hwd re wê hebê wê, bo pşxistina wê, wê ew wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê weke pêvajoyeka demdirêj wê, li wê were hizirkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, di destpêka pêvajoya hêrîşên rejîma baxdadê bi haşdî şabî re li başûrê Kurdistanê navê PKKê, hildan û 'hebûna wê ya li kerkûkê weke sedema denezendina şer' jî wê, hanîna li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê bixwênê. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê weke aliyekî teybet bê ku mirov wê, fahmbikê bê. Ev wê çî ji vê gotinê wê, were fahmkirin? Wê, ew wê were fahmkirin ku wê piştî rizgarkirina raqqeyê wê, çawa wê pêvajo û pêlên alozî û hêrîş û ankû derxistina şeran ên weke di nava rejîmê û rojava de û wê li ser wê re wê çawa wê dîzaynkirinekê wê li gorî wê di nava rojava de jî wê pêşbixin wê, ew jî wê were fahmkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî giring wê, werênê li ser ziman. Wê piştî rizgarkirina raqqeyê wê bi awayekê mihtemel wê rejîm wê êdî wê were derxistin li hemberî Kurdan di bin navê 'parastina yekparatîya sûrî' û 'demezrendina serdestîya wê ya li giştîya welêt' û hwd re wê, xwe bide dîyarkirin. Wê, hemû alozî û hwd wê, li ser wê re wê, bi Kurdan re wê, werina derxistin. Rewşên weke li başûrê Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rewşa oparasyona haşdî şabî bi alikarîya rejîma tirk û îranê wê, weke ku wê Kurd wê werina ji kalkirin ku ew nikaribin dengê xwe derxin. Di vê rewşê de wê, ji wan re wê hesantir bê ku ew xwestekên xwe bi Kurdan bidina herêkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, di vê demê de wê, çawa wê hemû kesên ku ew dengê xwe derdixin ku wê, dengên wan qûtbikin û bi çermisênin ew di vê çerçoveyê de her rêyê bikardihênin. Minaq wê, rewşên weke di "derbarê xosret resul de qaşo rejîma îraqê

biryaraya girtinê daya" wê tenê rewşek ji wan rewşan bê. Wê, bi wê re wê, bide nişandin ku win, tabîî me na. Îredeya we nîn a. Win di biin îredeya me ya serdest de na. Wê, bi vê rengê wê ev peyama wê bê dayîn li wan û li giştîya civake Kurd. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, hêzên weke amerika û hwd jî wê, di vê demê de wê, çawa wê, rewşa bêstatû a Kurdan wê di çerçoveya parastina statûqûya herêmê de wê bi Kurdan wê bidina herêkirin ew nûha di pozisyonekê de ya. Serokê Rûsya Putin ku ew piştî pêvajoya hêrişên haşdî şabî li başûrê Kurdistanê wê gotina ku ew wê, werênê li ser ziman bi rengê "rojawa li hemberê Kurdistanê û qatalonya dirû tevdiqerihê" jî wê, di aslê xwe de wê, vê rewşê û rastiyê wê werênê li ser ziman.

Piştî rizgarkirina Raqqeyê wê çî li bendê me bê?

Gelek dordor wê, dema ku ew dihênina li ser ziman û bahse rizgarkirina raqqeyê dikin dibêjin ku 'wê, encamên wê yên dîrokî wê hebin. Ev wê çendî ku wê rast jî bê lê wê, çawa wê ew pêşketin û bandûra wê, were pêşilêgirtin jî wê, rejimên herêmê ên weke îran û tirkiya di nava hewldanê de na. Mijara pêvajoya hêrişên haşdî şabî ên li başûrê Kurdistanê wê tenê rewşek ji wan rewşan bê. Wê, di dewama wê de wê, mirov dikarê bibêjê ku wê gelek rewşên din jî wê, werina pêşxistin.

Lê li vir wê jî mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, li rojava wê Kurdan wê statûyek 'defacto' pêşxistîya. Di vê çerçoveyê de Kurd, nûha di rewşa parastina wê de na. Lê Kurd, li rojava wê, statûyeka xwe wê dixwezînin ku avabikin û 'federasyon' a xwe jî denezendîna. Hin bi hin li ser wê re pêşketinan dijîn û didin jînkirin. Lê li vir wê, rejima îranê jî û tirkiya hebûna rojava û başûr wê, ji wan re wê xwediyê çî wateyê bê. Tirkiya bo ku ew statûyê nedê Kurdên bakûrê Kurdistanê û îran jî bo ku ew statûyê nedê Kurdên rojhilatê Kurdistanê ew li dijî rojava û başûr jî ya. Oparasyonên wan ên kontrolkirinê wê di vê çerçoveyê de wê hebin ku mirov wan dikarê werênê li ser ziman bê.

Lê li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa rojava û başûr wê, hertimî wê, weke rewşeka ku wê, heta ku ev herdû rejim rewşa beşên Kurdistanê di nava xwe de çareser nekin wê bi pîrsgirêkên wê û bi dijberîya Kurdan re wê bijîn. Îran li dijî başûr û tirkiya li dijî rojava wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wê rewşê bê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa raqqeyê wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşeka ku wê, rewşa wê rewşa Kurdan wê jî aliyekê ve wê xortbikê bê. Di dewama wê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, hin bi hin wê pêşve herê. Ji xwe, heta roja me ji ber ku ew rewşa Kurdan û statûya wan qabûl nekirin wê, neçareserî wê li sûrî wê bibê û wê pêvajoyên şer wê li giştîya sûrî wê, werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Kurdên rojavayê Kurdistanê, di vê demê de ew bi amerika re na. Lê her çendî ku rayadarên amerika xwe weke 'dostên Kurdan' dihênina li ser ziman jî lê wê, rastî vajî wê bê. Kurdên rojava ku ew weke Kurdên başûr xwe bi tememî bi amerika ve girêbidin wê, hertimî wê, rewşên weke ya başûr a ku ew, bi rewşa hêrişên weke yên haşdî şabî û ankû rewşa kerkûkê û hwd re wê bijîn. Dibêjin Kurd dostên me na. Lê miletekê ku tû hebûn û statûya wî qabûl nakê, ew çawa dibê dostê te? Di pêvajoya hêrişên haşdî şabî de wê, ew bixwe wê bînin li ser ziman ku "em, di çerçoveya yekparastîya îraqê de di vê rewşê de tevdiqerihin." Ev jî wê, were wê, wateyê ku wê, ji Kurdan re wê bêjin ku 'win, dernekevina dervî sînorê ku me kifşkirîya. Doza maf û azadîyê nekin. Bahse

hebûna xwe ya civakê nekin. Hele hiç bahse azad û serbixwebûnê nekin. Ku win bahse wan bikin win ne dostên me na. Yanî wê weke "dostaniyeka" ku ew bêhna bindestiyê û metingerîyê pirr zêde ji wê tê bê.

Di aslê xwe de wê, asil pêvajoya zor û bi tûndûtûjî wê ji vê demê û pêde wê, derkeve ber Kurdan. Amarika jî û hêzên din ên rojava jî wê, weke ku wan di rewşa hêrîşên haşdî şabî de tamaşa dikin wê, di wan de jî wê, di çerçoveya statûqûya herêmê û hewldanên parastina wê de wê ji wê helwestê zêdetirî wê pêşde neçin. Kurd divê ku wê, wê di serî de wê fahmbikin. Ev di vê demê de wê, ji Kurdan re ku ew baş fahmbikin wê fêr û azmûneka mazin bê. Ber çî serokekê Kurdan li îmralityê ya û ber çî serokekê Kurdan wê, tevî wê were ber denezendina serxwebûnê wê li başûrê Kurdistanê wê pêvajoyên hêrîşên haşdî şabî wê, lê werina kirin û hêzên navnetewî ên rojava jî wê li ser wê re wê bêhna li ser ziman ku "ew bi hevdû re di koordineyê na." Di rewşa hêrîşên artişa îraqê û haşdî şabî de wê, ev gotin wê ji devê 'koalîsyona navnetewî a li dijî DAÎŞê ku ew qaşo hatîya avakirin wê were li ser ziman. Wateya van gotinan wê, ji aliyê din ve jî wê, ew bê ku ew digotin ku "hêrîşên haşdî şabî heya me ji wê heya lê me, tenê rewşê tamaşa dikin û di çerçoveya serdestbûna li Kurdan a rejîma baxdadê de wê rast pêşwazî dikin." Wê di van wateyan de wê gotin wê, werênina li ser ziman. Di nava van rewşan hemûyan de wê, rizgarkirina raqqeyê wê çî bi xwe re wê werênê wê, dîrok wê şanî me bide. Lê em wê jî bibêjin ku wê, êdî ku ew çendî şerê di bindest de hiştina Kurdan bi Kurdan re bikin jî wê, êdî wê ew zêde neçê. Kurd, wê ya mirina xwe û yan jî azadîya wê hilbijêrên. Ya rast jî wê ev bê. Lê divê ku ew tenê bi xwe bi bawer bikin û weke xwe bikin. Weke ku di vê pêvajoyê de li hêzên derve hisandin ku ew çawa feleketê ji wan re hanî ew, divê ku wê, êdî wê bibînin.

Kurd, di vê demê de wê, bo ku wê, newina cem hevdû wê, serokekê wan li îmralityê bê û yek jî wê hatibê çermisendin û wê destûr wê jê re newê hiştin ku ew ji qalîkê xwe yê malbatî derkeve. Lê di rastîyê de bi ya min wê, ti serokên rast û xwedî zanîn wê, wê bi mirina xwe li rastîya civake xwe wê xwedî derkevê. Wê bi kirina wê bikê. Ya ku wê wan bikê dîrok jî wê, ev bê.

Rewşa 'referandûmê li başûrê Kurdistanê' û rewşa rizgarkirina raqqeyê'

Her çendî ku î ro başûrê Kurdistanê piştî referandûmê di bin pêvajoyek hêrîşên çeteyên haşdî şabî de jî bê mirov, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa hebûna referandûmê wê ji aliyekê ve wê, kirina wê, wê çerçoveyeka sînorê başûrê Kurdistanê wê bi sîyesî wê biafirênê. Li ser wê re dagirkirinên Haşdî şabî wê, her çendî ku wê, weke 'encama wê referandûmê wê were hanîn li ser ziman jî lê wê, ne rast bê. Ji aliyekê din ve jî mirov ji sê aliyan ve wê, dagirkirina başûrê Kurdistanê wê, divê ku wê, werênê li ser ziman. Yek; wê rast bê ku wê bixwezin ku encamên referandûmê ji holê rabikin. Lê ew ne bi derfet a. Ku ew bajarên başûrê Kurdistanê ku weke ku artişa tirk li bajarên bakûrê Kurdistanê kir ku wan bi tememî bi rûxênê û kavilbîkê jî wê, dîsa wê ew rewşa encamên referandûmê wê ji holê ranebin. Kî çî bêjê jî ew bûya malê dîrokê. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê hebê. Weke aliyê din ê duyemin jî wê, rewşa referandûmê ku wê çendî ku wê weke hêncete were dayîn nîşandin û wê ketina li bajarên Kurdan ên artişa îraqê û haşdî şabî jî lê wê, ev jî wê zêdetirî wê bi rewşa rizgarkirina raqqeyê û encamên wê yên li rojava û li giştîya herêmê ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa referandûmê, di vê demê de wê,

weke rewşeka ku wê, bi wê îran jî û tirkîya û hêzên sîyesî ku ew li herêmê sîyesetê dikin wê, çawa wê di vê çerçoveyê de wê li gorî xwe wê dîzaynkirinan wê bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê, were kirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke rewşekê ji mirov wê, werênê li ser ziman.

Ev rewşa hêrîşên Haşdî şabî û artişa îraqê, divê ku mirov di çerçoveya mantiqê diwar û ankû hêtê ku rejima tirk bi kevîr û ankû batonê di nava rojava û bakûr de lêkirîya wê, di heman wateyê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Wekî din jî wê, li vir wê, ev rewş wê, weke rewşeka ne tenê şerê van herdû rejimên metingerî ê bi hebûna civake Kurd re bê. Wê weke şerekê wan ê bi pêşketina civake Kurd a li van herêman re jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Mantiqê ku di destpêka pêvajoya çareserîyê de ku T. Ardogan ji Kurdan re digot û Kurdan bi wê digot ku 'emê, tiştê ku me daye emê bi şûn ve wê hildin" wê, bi heman mantiqê wê, regekê hêrîşî bê.

Di vê çerçoveyê de ji ardê û hewayê ve girtina rê û derîyan wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rewşa rizgarkirina raqeyê mirov ji aliyekê ve wê, bi encamên wê re wê weke rewşeka ne kêmi ya referandûmê jî wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Heta ku mirov dikarê ji wê zêdetirî jî wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê rewşa hêrîşên li başûrê Kurdistanê wê, çawa wê pêşketina wê hinekî din bi şûn bixin û li ser wê re serdestîya xwe li wê bidina domandin. Ji xwe ev wê, weke rêbazekê şerê rejimên herêmê ê li hemberî civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê ev dema ku em di wê de di bûhûrin wê, bêgûman wê, gelek gotinên ku em bi kûrahîya pêvajoyê û fahmkirina wê re wê, bînina li ser ziman wê hebin. Divê ku jî mirov wê, werênê li ser ziman. Lê li vir çendî ku mirov wê karibê rexneyên xwe bi awayekê rast û pêşxistîner de wê bikê jî mirov, divê ku di çerçoveyeka ku wê, çawa wê temenê nakokiyên ku wê, di vê demê de wê, di nava Kurdan de wê, çêbikin ji gotinên bi vî rengî biravê. Li ser kêmesî û xelatîyan re axiftin wê, di vê demê de wê, ji pêşketinekê zêdetirî wê rewşa Kurdan wê zêdetirî wê, di nava wan de wê, ji hevdû dîrbikê. Li vir wê demê mirov çî bikê? Ya ku mirov wê bikê mirov, hem kêmesî û şaşiyên kûew hatina kirin wana ji bînekê û hem li ser rastkirina wan re nêzîkatîyekê û zimanekê pêşbixê. Bi vê rengê di çerçoveya 'yekîtiya civakî' de wê, hilde li dest. Birêz berzanî dibêjê ku ev roj, rojeka ku em di wê de yek bin' a. Rast a. Lê heta roja me çendî ku temenê yekîtiyekê hebû û ne çêkirina wê jî wê, divê ku were zanîn ku wê temenê van rewşên xirab ku ew werina li serê civake Kurd jî bê. Divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoya ku em di wê de derbas dibin wê, weke aliyekî wê yê giring ku wê, Kurd wê, hêsta netewî li ser rewşên weke yên referandûmê, rizgarkirina raqeyê û hwd de pêşbixin û bi wê re wê b sazûman bikin. Di vê demê de di çerçoveyê netewî de hemû partî ji rewşên wan ên xwedî leşker werina dîrkirin û di bin sêwane wezereta partîne de çûyina artişbûyînê divê ku ew pêşbixin. Fêr û azmûnên rojava û yên başûr, di vê çerçoveyê de wê, zêdetirî jî wê têrê hebin ku ew karibin wê, pêşbixin. Di vê çerçoveyê de di vê demê de ya ku ew divê li ser milê wan de jî wê, ev bê. Divê ku wê, di serî de wê, bikin. Li vir ji xwe, di rewşa başûr de bêerkkirina parlamane û hemû rewşên sîyesî

ku ew li ser partîyan û rêveberiyên wan dihên pêşxistin wê, bêgûman wê temenê van rewşên xirab ên başûrê Kurdistanê jî bin. Çendî ku ew ji kirinên xwe hêncetan bibînin jî wê, ew di vê çerçoveyê de wê, ne rast bin. Pozisyona ku ew di wê de na ew, ne rast a. Ber ku ew pozisyon ne rast a wê, ev encam wê xwe bidina dîyarkirin. Li dinyê li ti deverê nayê dîtin ku wê, rêveberîyek ku ew parlamene wê hebê û hikimeta wê hebê û ne xwediyê artîşbûyînekê bê.

Li başûrê Kurdistanê ku ew vê demê de wan kêmesiyên xwe derbas nekin û artisbûyîna xwe pêşnixin wê, heman rewşê wê di demên pêşde jî wê bo xwe wê temenê wê çêbikin. Kurd, di vê demê de li her çar beşên Kurdistanê bi pêşketina wan re wê destkevtiyên mazin wê bidest bixin. Lê bo parastina wan jî wê, nakokî û dijberîya bi gotinê ji nava xwe rakin. Hevdû piçûkkirin wê wan mazin nekê. Wê hemûyan wê piçûk bikê. Ber ku hemû Kurd in. Kêmesi û şaşî hebin ji bi hevdû re wan, rastbikin. Ya ji wan re baş a wê, ev bê.

Ji referandûma li başûrê Kurdistanê û heta rizgarkirina raqqeyê wê ev rewş wê, hemû wê bandûra wan wê, di demên pêş de wê li pêşaroja civake Kurd wê hebin. Li ser rewşên hêrişê ên ku ew piştî referandûmê li başûrê Kurdistanê bûna wê, şîrovekirin wê ji gelek aliyên ve wê, temenê wê bê ku mirov bi rastî hemû aliyên nebîne û fahm nekê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, hilde li dest. Herî hindik, kerkûk jî di nav de wê hemû bajar û bajarokên başûrê Kurdistanê wê, di referandûmê wê, bêjin herê ji rewşa serxwebûnê re. Nûha bajarên Kurdistan ên ku ew hemû bi dengê bilind gotina herê ji serxwebûnê re di bin hêrişê de na. Ev rewş wê, karibê bi hêrişan were ji holê rakirin? Vajî wê, wê, zêdetirî wê, hêriş wê di nava Kurdan û rejima baxdayê de wê, ji hevdû wê dûrbikê. Wê bandûra wê, bi alikariya rejima îranê ji hêrişên haşdî şabî re wê, li rojhilatê Kurdistanê wê bi şîyarîyeka mazin wê karibê xwe bide dîyarkirin. Lê ku ew bi dûrûstayî were hanîn li ser ziman û di rojevê de were hiştin. ..

Wekî din jî li ser wê re bandûra gîyane berxwedanê a ji kobanê heta rizgarkirina raqqeyê jî wê, di wê de wê, weke aliyekî ku were xwestin jî û newê xwestin jî wê hevdû taçîdar bikin bê. Ji ber vê yekê ya ku ew, bi wilqasî bi hêrs hêrişî başûrê Kurdistanê dikan. Dixwestin ku wê, "hêsta şikeştinê" û ankû "hêsta têkçûnê" wê, bikina dilê mirovan de. Ber çî dixwezî ku wê "hêsta şikeştinê" û ankû "hêsta têkçûnê" wê bikina nava mejiyê gelên Kurdistanî de? Ber ku bi gîyaneka serkevtî ji kobanê heta rizgarkirina raqqeyê ew serkevtin hat çêkirin. DAÎŞ, hat şikandin û paqijkirin. Li başûr, hemû bajarên wê, heta vê demê di bin destê desthilatdariya rêveberîya başûrê Kurdistanê de ghiştin hevdû û di wê ghiştinê de wê referandûm li hemûyan wê, were kirin û biserxistin. Bi çî armancê jî bê bila bibê lê mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa referandûmê wê, biqasî rewşa hîsyarî a komare mihabadê wê xort û mazin bê. Wê di wê dema wê de wê pêvajoya berxwedana kobanê û heta rizgarkirina raqqeyê pêşketina wê jî ku ew bi wê re ew were li ser ziman wê, çerçoveyeka giştî a serkevtinê wê di giştîya Kurdistanê de wê, bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, hemû hêriş û pêvajoyên hêrişê ku ew dihên pêşxistin û yên ku wê di dewama wê de wê hê wê werina pêşxistin li bajarên Kurdan û li hemberî civake Kurd wê bi armanca şikandina wê hêstê û derûnîyê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li şûna ku wê li ser pêşketineka ku wê hêstên me bi firênê ku em gotinên baş bibêjin û yên ku wê me bi êşênê ku em gotinên xirab bibêjin wê, ev rewş wê ne rewşeka ku mirov wê karibê bi

wê rastiyê baş fahmbikê. Di çerçoveyek giştî a Kurdistanî de bi awayekê objektîf jî hemû aliyên ve şîroveyan giring û bingihîni wê pêwîst bin ku mirov bi wê ve pêvajoyê wê, bi wê re wê fahmbikê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rewşê de wê, ew jî wê, xwe bide diyarkirin ku mirov wê, weke aliyekî giring wê, dikarê wê, werênê li ser ziman wê, di vê demê de wê kesên ku ew bi zanîn û têgihîştina xwe re xwediyê astek bilind û rast fahmkirî na wê serkevin. Nîşanaka wê jî wê li giştîya Kurdistanê û bi teybetî jî li rojava wê xwe bide diyarkirin. Rewşa referandûmê ku ew baş were fahmkirin wê, tevî hemû kêmesîyan wê yên berî wê û piştî wê jî wê, karibê weke di asta rizgarkirina raqeyê, weke gîyane komare mihabadê wê rewşek Kurdistanî wê bi xwe re wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ku mirov werênê li ser ziman wê, piştî van rewşan de ku sed salên din jî rewşa Kurdistanê bi vê rengê di bin hêriş û bindestiyê de wê bimênê wê ev rewş wê, bina weke rewşna ku wê gîyane berxwedanê wê di wan hemû deman de wê bi xwe re wê çêbiikin û temenê wê biafirênin bin. Ber vê yekê wê, pêvajo bi awayekê rast ê fahmkirin û xwendin ve pêvajoyê wê hebê. Gelek kêmesî hena. Lê tenê hanîna wan li ser ziman wê, nebê temenekê baş. Ji wê zêdetirî mirov, divê ku wê hemû aliyên hevdû ên baş bi hevdû re şîrovebikê û wan bigihênê li şîroveyeka dahûrî û aqadamîkî jî giştîya hemû Kurdistanîyan re. Ber ku wê, di vê demê de wê, di aslê xwe de wê, ji vê demê û pê de wê tekoşîna ku ew mirov divê di wê de bi aqil û plan tevbigirihê û b hevdû re dest bide hevdû û yekê wê pêwîst bê. Ya ku wê, ji vê demê û pê de wê bi serbixê jî wê, ev bê.

Di aslê xwe de wê, di vê demê de pirsgerêka rast fahmkirinê wê pîrr zêde wê pêwîstiya wê xwe bide diyarkirin. Di nava civakê de bi zimanê wê û bi awayekê ku wê, ew karibê ji wê sêdbigirê hanîna li ser ziman wê, pêwîstiya wê hebê. Rast nivîsandin û ragihandin wê ji aliyekê ve wê, weke şewayekê pêşkêşkirinê ê jîyane mirov ê giring û mazin bê. Di dema aqil de wê, ev wê wusa bê. Ber vê yekê wê, di vê demê de wê, ne tenê şervanên dilsoz ku ew dikarin canê xwe bi civake xwe bidin wê, bi heman rengê wê pêwîstiya pênûsên xort ku ew dikarin pîrr zêde bi hizirin û wrênina li ser ziman jî civakê re wê, pêwîstî bi wan jî wê hebê.

Ku mirov jî kîjan aliyê ve bînerê wê rewşa referandûmê û rizgarkirina raqeyê wê, destpêka pêvajoyana din ên giring ên li Kurdistanê bin. Dema ku em van rewşan bi awayekê rast û pak fahm nekin û newênina li ser ziman û ji wan sêd negirin û nekina temenê pêşketina civakê de wê, dijminê wê civakê wê karibê wan rewşan bikê temenê hemû tengazerî, pirsgerêk û rewşên hêrişkirinê ên li hebûna wê civakê jî. Nexasim jî xwe ya ku mirov wê nûha dibîne jî wê ev bê. Di vê çerçoveyê de wê, oparasyonên têgihê wê ber çî wê rejimên herêmê wê li ser serê civakê wê bidina meşandin? Ber ku wê, rast fahmkirin wê nêvî bi nêvî wê rewşa serkevtinê bê. Bo ku ew pêşîya wê bigirin û li gorî xwe têgihêkê çêbikin wê dikin. Em li vir di serî de wê yekê wê fahmbikin.

Li vir em vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku rewşa Kurdistanê û civake Kurd wê, ji vê demê de wê, weke rewşeka ku ew zêdetirî derketî li pêş bê. Rejimên metinger ku civake Kurd û Kurdistan di nava xwe de ew kirina duqat ku ew, pêvajoya referandûmê weke sedema hêrişên xwe nîşan didin wê, karibin ku ew siba rizgarkirina raqeyê û pêşketinên wê yên li rojava jî ew, bixwe û ankû li ser rejima sêrî re wê, bi heman rengê wê bikina pirsgerêk. Ji piştî rizgarkirina raqeyê, cara pêşî çûyina serok fermandarê artîşa îranê û bi Esad bi xwe re hevdîtin kirin jî wê, di vê çerçoveyê de

wê, bi hevdtîmên rayadarên îranî û yên tirk re wê, weke rewşna ku wê di vê çerçoveyê de wê, çawa wê politika wê bi hevdû re wê pêşbixin ku ew li rêçyên wê digerihişin ji mirov dikarê fahmbikê. Ber çî wê dikin? Bo ew pêşveçûn û ankû pêşketinên li Kurdistanê weke referandûmê û ankû rizgarkirina raqqeyê û hwd ew, bi awayekê rast di mejiyê civake Kurd de ne rûnihê û ew nikaribin ji wê gîyan û encamake baş bigirin wê, ew wê bikin. Yanî ev di aslê xwe de wê, şerekê li ser gîyanan re ku ew dihê meşandin ji bê.

Ji encama serkevtina raqqeyê jî û ya referandûmê jî wê encama ku wê were derxistin wê, çendî ku wê, pêwîstî bi wê hebê ku ew bi awayekê û hêstiyar kêmesîyên hevdû rexne bikin lê wê, pêwîstî bibînin ku ew, bi pêşaroja civakê re taçîdar bikin. Ya rast wê ev bê. Bo hanîna li cih wê rastiyê wê, zimanekê rast, kirineka rast, gotineka rast, nêzîkatîyeka rast, fahmkirinaka rast û hwd wê pêwîst bê. Gîyane berxwedane a ji kobanê heta rizgarkirina raqqeyê jî û ya referandûma Kurdistanê jî wê, bi vê rengê wê Kurdistanî bin û wê pêwîstiya rast fahmkirina wan hebê. Rewşa 'referandûmê li başûrê Kurdistanê' û rewşa rizgarkirina raqqeyê' wê, di çerçoveya rastîya civake Kurd û tekoşîna wê ya maf û azadiyê de wê, rast û pak werina fahmkirin. Wê derfetê ji ti kêmesîyên partîyan ku ew ser wan rewşan binûxûmênê re jî wê, nehêlê.

Di aslê xwe de wê, bi Rewşa 'referandûmê li başûrê Kurdistanê' û rewşa rizgarkirina raqqeyê' wê, zêdetirî wê bi hevdû re wê weke du rewşên ku wê rewşa metingerî û dagirkerîya li Kurdistanê wê, bi awayekê vekirî wê raxê li berçav. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. ber vê yekê wê, ev herdû rewş wê, bo wan hêzên dagirker wê sedema hêriş û tûna hasibandinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê tûna bihasibênin û wê ji mejiyê mirovan wê derxin wê, rewşa jîyanê ji hemû aliyan ve wê bikin ku ew li Kurdistanîyan bijdênin û dorpeçkirinê zêdetir pêşbixin. Di vê rewşê de wê, rastîya wan wê, bi awayekê vekirî wê, zêdetirî wê baştirîn wê were dîtîn û li ser ziman.

Rewşa 'referandûmê li başûrê Kurdistanê' û rewşa rizgarkirina raqqeyê' mirov wê, ti carî nikarê bi sînorê hinek partîyan re wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, bi vê rengê hanîna li ser ziman jî wê, ne rast bê. Wê di serî de divê ku mirov wê, di çerçoveya rastîya giştîya civake Kurd û statûya Kurdistanî ku Kurd ev bi sedsal in ku ew tekoşîna wê didin re wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, minaq wê, di referandûmê de wê, gel deng bidin wê ew ne tenê ji partîyekê bin. Bi wê re jî wê, dema ku mirov rewşa rizgarkirina raqqeyê jî wê, werênê li ser ziman wê, bi giştî wê ciwanên Kurdistanî wê, ji nava civake Kurd wê, derkevin û wê ew wê serkevtinê wê bikin. Wê nebêjin ku ew ya min û ankû ya te ya wê, ew wê, canê xwe fede bikin û wê ew wê rizgarkirinê wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, fahmbikê wê werênê li ser ziman.

Di vê demê hemû pêşketinên ku ew di çerçoveya giştîya Kurdistanê de ku ew dibin ku ew weke li başûr bin û ankû li rojava bê û an jî kû weke li bakûrê Kurdistanê û hwd ku ew di rabîna li ser pîyan wê, têkiliya wan wê bi hevdû re wê hebê. Wê di çerçoveya tekoşîna civake Kurd a maf û azadiyê û serbixwebûnê û her wusa Kurdistanîyê de wê, bi hevdû ve wê girêdayî bin. Ji aliyê din ve jî wê, dema ku mirov encamên wan şîrovebikê jî mirov wê divê ku wê bi wê rengê şîrovebikê. Metingerên Kurdan û qatîlên wan weke T. Erdogan ku ew bakûrê Kurdistanê dagir dikê û hêzên xwe dişênê li rojava û ankû herêmên weke ezaz, idlîb û cerablûsê û hwd ew, bi wê kirinê dihizirin ku ew

herêm hemû herêmên Kurdistanê na û sînor di nava wan de bo wan tûna ya ku ew li hemberî Kurdan şerbikin. Weke ku ew çawa li Kurdên bakûr bi dijminayî dinerin wê li Kurdên başûr ji û rojava jî wê, binerin. Di aslê xwe de wê, di mejiyê wan de jî wê Kurd jî û Kurdistan wê yek bê. Lê tenê di çerçoveya şerê wan ê li hemberî civake Kurd û giştîya Kurdistanê de ew bahse hebûna sînoran dikin. Sînor wê, weke reng, awa û çerçoveyeka stretejîkî a şerê wan ê li hemberî civake Kurd ku wan pêşxistîya jî bê. Rewşa 'refarandûmê li başûrê Kurdistanê' û rewşa rizgarkirina raqqeyê wê, ber ku wê weke rewşeka tekoşîna maf û azadiyê a bo serbixwebûnê a li hemberê wê bê ew, wilasî hêrişî wê dikin. Wê bi berdewamî wê çendî ku wê hêrişên xwe wê bidomênin wê, wan rewşan wê bikina sedema hêrişên xwe jî bo ku ew wan ji mejiyê xwe derxin. Lê bo gelekê ku ew êdî şiyarbûya û bi hemû aliyên xwe re di nava tekoşîna maf û azadiyê de wê, temenê wê şikandinê wê nebê. Li vir wê şiyarbûn wê, têgihîştinê wê bikê weke rewşek ji pola bi rastîya wê re. Ya ku bi Kurdan re pêşketîya jî wê, ev bê.

Dîroka trejedîya gelê Kurd û xîyaneta li wê

Gelê Kurd wê, xwediyê dîrokek pirr zêde demdirêj bê. Wê di wê dîroka wê de wê, aliyên biêş û elem wê zêdetir wê bi kul li pêş bin. D rewşên weke yên hêrişên li ser serê civake Kurd de wê, ev rewşên ku ew Kurdistan û civake Kurd di nava wand de hatîya qatkirin wê, hertimî wê, bikin û bixwezin ku ew ji nava Kurdan hin kesna derxin û li ser wan re civake Kurd û ankû beşên wê bixapênin. Minaq wê, di dema desthilatdariyên rejîma tirk ên AKPYî de wê, T. Erdogan bixwe wê derdikeve ber çapameniyê û wê bêjê ku "Kurd, aligirê min." Wê di dewama wê de wê werênê li ser ziman ku "75 wekilên min ên Kurd hena." Di vê çerçoveyê de wê, bihanîyan li ser ziman. Dema ku ew çûna nava civakê jî wê, bi hanîyan li ser ziman.

Wekî din jî wê, dema ku em tenê dîroka pêvajoyên şerên rejîma tirk ên li hemberî civake Kurd ên li bakûrê Kurdistanê hildina li dest wê, bi hezaran wê 'cerdewan' ku ew wê ji wê civake ku ew bixwe ji wê na wê, çekê bikişênin. Wekî din wê, bi hezaran kesan wê bikina sîxûr. Di dewama wê de wê, b hezaran kesan wê di fermana xwe de wê di sazîyên dewletê de wê bidina bikarkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, heman rewş wê, li Sûrî, Îraq û Îranê jî wê, were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, Kurdan wê bi destê Kurdan wê bixapênin û ankû wê di bindestê xwe de wê bi rêvebirin wê li ser wê ew wê, ev wê bikin.

Pêvajoyên hêrişê ên ku em dikarin wan werênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyîna ku mirov wan bi teybetî dikarê wan werênê li ser ziman. Wê, di her demê de jî wê, ev rejîmên serdest û metinger wê, hemû çekên xwe parastinên civakê wê ji destê wê bigirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê xwe parastinê wê, di destê wan de wê newê hiştin.

Di hemû pêvajoyên hêrişan de wê, bi vê rengê wê, bixwezin ku ew encamê bidest bixin. Dema ku wê, li Sûrî wê Kurdên rojava wê hinek alikarî wê, ji rojava wê, di berdêla gelek berdêlên mazin de wê, hildin wê, ew wê, weke temenê 'tengezerîyên' wan jî wê, were li ser ziman. Ber ku ew, dibînin ku Kurd ew, gihiştîya çekeka ku ew di dest de ku ew dikarê xwe bi wê biparêzê bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî girîng wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de ez wê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrişê wê werina pêşxistin.

Rejima tirk wê, ji destpêka avabûna xwe ve wê, dîroka xwe bi şerkirina bi Kurdan re û komkujiyên ku wê hanîna li serê wan re wê bide nivîsandin. Di vê çerçoveyê de wê, komkujiya zilanê, komkujiya dersimê û hwd wê, bi dehan û sadan komkujiyên bi vê rengê ku wê, di wan de wê bi deh-hezaran wê Kurdistanî wê werina qatilkirin wê, werênina li serê civake Kurd. Di vê çerçoveyê de wê, jî mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman ku wê, ew jî wê, bi vê rengê wê, derkeve li pêş.

Li îranê jî wê, bi heman rengê wê, komkuji wê werênina li serê Kurdan. Wê bi hezaran Kurdistanîyên ku wan, doza maf û azadîya xwe kirna wê werina girtin, êşkencekirin û piştê bi dervekirin. Wê dîroka îranê a qatilkirina Kurdan ku em tenê di serdemên hemdem de wê hildina li dest wê, heta demên desthilatdariya sefewîyan wê herê. Hertimî jî wê, were domandin. Kurdên ku wan, serê rakirina hatina qatilkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek komkujiyan wê, were hanîn li serê civakê Kurd.

Dîroka komkujiyên ku wan hanîna li serê civake Kurd wê, bi nivîsandina wan re wê pirtûkxaneyan wê tişbikê. Lê wê, hê jî wê, ev rewş wê, bê domandin. Lê di her demê jî ev hatîya dîtin ku heta ku wan hêzên herêmê ku wan, ji nava Kurdan kesna weke di roja me de ên ji malbata talabanê û hwd ku ew ne xapandibin û bi wan xîyanet li civake Kurd nedabê kirin wan, nekarîya ku ew derbeyê li hebûna civake Kurd bixin. Di vê demê de wê, bi vê rengê wê, heman tişt wê bibê. Em heta roja me bahse "xîyane harpagos" dikin. Wê, çi bikê harpagos, wê bi farisên demê re wê levbikê wê desthilatdar a demê wê medîya wê bide şikandin. Wê, piştê wê, di dema osmanîyan de jî em, bahse "xîyaneta Îdrîsê bedlîsî" dikin. " Wê, çi bikê Îdrîsê bedlîsî wê, peymanê bi osmanîyan re wê çêbikê û wê deriyê Kurdistanê û dagirkirina wê, heta roja me ku ew di domê wê bide deestpêkirin. Di vê çerçoveyê de Kurd wê, heta roja me wê kesên bi vê rengê wê, lenetê wê li wan bînin.

Lê çendî ku Kurdan lenet li wan hanîya jî wê, dawî li wê dîroka wan kesên a ne bixêr wê newê. Wê her demê wê, ev kes wê, li ser temenê nezanîya xwe wê, derkevin û wê zirarên mazin ên dîrokî wê bidina civakê. Kurd wê, heta roja me jî wê, bi vê rengê wê bijîn. Ku Kurd heta roja me, heta sale 2017'an jî ku ew hê tekoşîna maf û azadiyê bidin wê, hinekî jî wê, di temenê wê de wê, ev kes û dîroka wan ya nebixêr wê hebê.

Kurd wê, ji du aliyan ve wê, rastî xîyanetê wê werin. Aliyê pêşî wê ji aliyê hêzên serdest û dagirker ku ew ne ji herêmê na lê ku ew li herêmê di çerçoveya serwerîya xwe (hegomanya xwe) de ku ew tekoşînê dikin wê, ji aliyê wan ve wê, werina xistin li rewşên xirab de. Ji aliyê din ê duyem ve jî wê, rewşa kesên ku ew li ser temenê malbat û ankû aşîrî ku ew bi van hêzên ku wan Kurdistan dagirkirîya û ew bi rijandina xwûna Kurd re dijîn re wê, bi tîkiliyên wan ên bi wan rejiman re wê ew rewş wê xwe bide domandin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, rewşê bi vê rengê jî dû aliyan ve bi teybetî wê, hilde li dest.

Ji aliyê hêzên hegomenîk ve rewşa Kurdan ku mirov wê hilde li dest

Wê di her demê de wê, rewşa Kurdan wê, were dîtin wê, di rewşeka weke ya xapandinê de bê. Mînaq wê, piştî şerê cihanê ê duyemîn wê, hêzên yekîtiya sovyet wê bikina rojhilatê Kurdistanê û wê komare Kurd a mihabadê wê bi Kurdan wê bidina avakirin. Lê wê ev komare Kurd wê, temenê wê 11 heyv bin. Ber çi wê temenê wê yaznzedeh heyv bin. Ber ku wê, xwe piştê bi levkirinên wan ên bi hêzên din ên serdest

re wê, bi şûn ve bikişênin. Wê piştî wê, Kurd wê, bi qadera xwe re wê bi tenê wê werina hiştin. Wê, piştî vekişîna hêzên yekîtiya sovyet wê, Kurd wê rastî xazaba îranê wê werin. Wê, bi hezaran Kurdistanê wê werina qatilkirin. Ew pêvajoya tafisandin û qatilkirinê a li rojhilatê Kurdistanê wê piştî wê heta roja me wê, xwe bide domandin. Piştî wê li îraqê wê, piştî rûxandina keyaniya Kurd a ku şêx Mahmûdê berzencî denezend ku ew hat rûxandin û piştî wê, heta serdema ku wê di wê de wê komkujiyên weke komkujîya helebçê ku wê, werina hanîn li serê civake Kurd wê, bênavber wê pêvajoya komkujîyan wê li ser serê civake Kurd wê bêdayîn domandin.

Ev rewş wê, piştî wê, bi li bakûrê Kurdistanê wê bi hêrişên rejîma tirk ên hov û xadar re wê, di asta herî bilind de wê, bê dayîn domandin. Wê, piştî wê, rewşa giştîya herêmê wê, di vê çerçoveyê de wê, li hemberî Kurdan wê wergerihê li rewşek şer. Hêzên hegemonîkî ên weke Aamerîka û rojava wê, ber berjewendîyên xwe û sîyasetên xwe yê hegomonîkî ku ew li herêmê dimeşênin wê, Kurdan û rêxistinên wan ên ku ew maf û a zadiya civake Kurd didin wê bikina 'lîsteyên terorê' de. Wê bi wê re wê bi sînor nemênin wê alikariyên mazin wê bidina rejîmên herêmê ku ew bi Kurdan re şer bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê aktiv wê ew jî wê tevî şerê rejîmên herêmê ê li hemberî civake Kurd bibin. Di dewama wê de wê, ji aliyekê din ve jî wê, çend komkujî ku ew rejîmên herêmê wê werênina li serê civake Kurd wê, ti kesek wê, wan newênê li rojevê. Wê, herkesek wê bi wijdanê xwe re wê li hemberî wan komkujîyan wê bêdeng wê bimênê. Wê di vê çerçoveyê de wê, êdî wê rejîmên herêmê jî wê, ji wê bêdengiyê wê wêretiyê wê bistênin û wê zêdetirî wê komkujîyan wê werênina li serê civake Kurd..

Di vê çerçoveyê de wê pêvajoyên şer ên demdirêj wê li hember civake Kurd wê werênina meşandin. Dema ku wê zimanê civakê were qaaxakirî û pêşîya xwe afirandina bi çandî, rewşênbirî û hwd a wê, were girtin û wê di dewama wê de wê pêvajoyên şer wê li dijî hebûna wê, werê bi rêxistinîkirin wê, ev wê bibê jenosîd. Ya ku wê, Kurd bijîn wê sadî sad wê ev bê. Wê bi tamî wê ev bê.

.Kurd, di aslê xwe de ku mirov li ser rewşa wan bihizirê wê, gelek tiştên ku mirov bibêjê wê hebin. Dîroka wan ya bi hêzên serdest ên weke Îngilistan, amarîka û Firansa û hwd re wê, weke dîrokeka xiyaretê bê. Em zêde kevn neçin. Di dema şerê cihanê ê duyemin de wê, wê rojavayê Kurdistanê wê, di bin dagirkirina Firansa de bê. Firansa wê, bi civînên weke 'paxta sadadabê' a li îranê ku wê tirkîya û îran wê tevî bibin bi hinek hêzên din ên herêmê re wê, temenê vekişîna xwe wê çêbikê. Lê berî wê, wê bê temenê wê ku wê xatayê û îskenderûnê jî wê bikê nava sînorê tirkîya de. Her wusa berî wê, li Îraqê, wê, ingilistan wê, dagirkerîya wê hebê. Wê, di wê demê de jî wê, ingilistan wê, bo Kurd nebina xwediyê ti serdestî û statûyê wê, ew bi xwe wê dem bi dem wê tevî şerê rêveberîyên herêmê ku ew nû pêşdikevin ên li hemberî Kurdan. Dema ku wê di sale 1923'an wê li başûrê Kurdistanê wê, şêx mahmûd berzencî ku ew 'keyaniya Kurdistanê' di denezênê wê, hêzên îrade ku ew hê di bin dagirkirina ingilistan de nû ava dibê wê, hêrişî Kurdan bikin. Ingilistan dema ku ew dibinê ku wê, ew nikaribina Kurdan wê, balafirên şer ên ingilistanê wê, ji hewayê ve wê, bidest bombardimana Kurdan bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, rewş wê, piştî jî wê, di wê xatê de wê li hemberî Kurdan wê bidomê. Rejîmên herêmê ên weke ya îran, tirkîya, îraqe-ingilistan demê û sûrîya-firansa wê, di konferansa Lozanê de wê bi hevdu re wê sînoran xîzbikin û wê welatê

Kurdan Kurdistanê wê di nava wan her çar welatên ku ew nû ava dibin wê bikina qat. Ev rewş wê, piştî wê, ji wê demê û heta roja me wê, li ser serê Kurdan wê bê temenê komkujiyên weke komkujiya zilanê û dersimê ku tirkîya dihênê li serê Kurdan, komkujiyên weke komkujiya mibahadê û hwd ku wê îran wê werênê li serê Kurdan û komkujiyên weke komkujiya helebçê ku wê îraq wê werênê li ser Kurdan re wê, demê derbas bikin. Kurd wê, bi vê rengê wê pêvajoyên pirr zêde wê, bi xwûn wê derbas bikin. Ji şerê cihanê ê yekemin û heta roja me sale 2017an wê bê navber wê şerê van her çar rejiman wê li hemberî Kurdan wê bidomê û wê di vê şerê wan her yekê ji wa rejiman wê herî hindik wê bi sed hezaran wê Kurdan wê qatibikin. Lê heta roja me wê, ew cihane ku ew bi bahse demokrasîyê, mafê mirovan û wijdanê dikê wê, tenê komkujiyekê jî ji wan komkujiyên ku ew dihênina li serê Kurdan wê ji cil nebînin. Piştî salên 1990î wê komkujiya helebçê wê hinekî wê, were dîtin û were li ser ziman. Ew jî wê, bo ew ku temenê dagirkirina îraqê ji aliyê amarika ve ku ew, temenê wê çêbikin bê. Wê ew jî wê bibê. Piştî jî wê, pêvajo wê bidomê.

Di salên 1975'an wê, dîsa wê, bi heman rengê wê di dema desthilatdarîya nîxon-kesinger de wê, xwe nêzî Kurdan bikin. Di wê demê de wê, yekîtiya sovyet wê, hebê. Di wê çerçoveyê de wê, çawa wê, Kurdan di bin kontrolê de wê bihêlin wê, pêvajoyekê wê, bidina destpêkirin. Wê piştî wê, ew jî wê, bi peymanê hêzên herêmî a li Cezayîrê wê, pêvajoyeka bi xwûn wê li hemberî Kurdan wê bidina destpêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî wê, heta roja me jî wê, ev pêvajo wê, xwe bi awayekê wê heta roja me wê bidom in. Di aslê xwe de wê, di roja me de wê, temenê xîyaneta amarikayîyan a li Kurdan wê tenê wê, vê carê wê bawerîya Kurdan a li wan wê di temenê wê de wê hebê. Ji xwe, ku piçekê jî aqilê wan Kurdên ku wan bi amarika bawer dikir ku ew heba wê, dema ku wê, rêxistineka Kurd ku ew tekoşîna maf û azadiya civake Kurd didê ku ew, ji aliyê wê ve wê, weke PKK û hwd ku ew bixê listeyên terorê de ev, divîyabû ku ew ji wan re bûba, weke tedbîreka bi aqilî ku ew xwe bi wê di rewşek rast de bigirtan ba. Dema ku ew nekirin wê, demê mirov dikarê li ser wê re wê, bêjê ku wê, ti derxistina ders û fêrên wan ji dîrokê wê nebê û wê hinekî jî wê di temenê trejediyên ku ew dibina sedema wê û dihênina li serê civake Kurd wê, ew hebê. Ku ew ne hizir û nerîna wî de jî bin ew, divê ku ji xwe bipirsîyan ku Ocalan ber çî î ro li îmralityê dihê ragirtin û kê re radest kir û xist wir. Yakî ku van pirsan ji xwe bikê wê, herî hindikê wê, nekeve van kêmesîyên dîrokî de jî. Kurdan vê carê bi wan bawer kirin. Lê bi vê xîyanetê re wê, bina korbanê wê bawerîya xwe.

Bêgûman, xîyaneta nava Kurdan a li Kurdan wê, di temenê wê de jî wê, ev rewşên hêzên derveyî wê hebin. Kurdan ku wan, xwe ne kirina îredeyek û hertimî wê, hatina cemhevdu a wan wê li astengiyên wan hêzan wê bialiqin wê, ji aliyekê din ve wê, di temenê wê, trejedîya wan de bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku Kurd, di vê demê de wê, berdêla wê xîyanetê wê zêde wê, xirarê wê bibînin. Her wusa wê, ev rewşa Kurdan a dûbare bi amarîkayîyan bawerkirin û dûbare weke carw duyan rastî wê xîyanetê hatina wan wê, di aslê xwe de wê, mirov bi nezanîya wan ve girêdê û ankû li herêmê ji her aliyê ve bê çek hiştina wan û bi wê re bi xwe ve girêdane ve mirov girêbide mirov, dikarê dudiliyê de. Lê li vir di aslê xwe de wê, wê mirov li vir divê ku weke fektora mazin Kurdan hilde li dest.

Gotineka Kurdan heya. Ew jî ew a ku ew dibêjin ku "kûrmê darê ne ji darê bê wê qalandina darê nebê." Di vê çerçoveyê de wê, ev gotin wê bi awayekê pîrr zêde wê, rewşa Kurdan wê werê li ser ziman. Xwefiroşîya serokên partiyên Kurdan wê, hem ji nezanî û bi wan re nebûna xosletên seroktiyê bê û hem jî wê, ji aliyekê ve wê, ji nezanîna wan ya bi dûrbûna ji têgîn û zanîn û dîroka civake wan bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê rewşa wan werênê li ser ziman.

Nûha çendî ku serokên partiyên Kurd ku ew ji yekîfyan bê û ankû ji berzanîyan bê ku ew çendî hevdû gûnahbar bikin û gotinan ji hevdû re bibêjin û me jî weke kesna ku di nivîsênin ku em çendî li ser şaşîya wan re gotinê bibêjin wê, çi fêdeya wê hebê? Ya ku ew hatîya kirin ew, ji xwe êdî ew hatîya kirin. Mirov nikarê wê bi şûn ve vegeerê. Mirov nikarê demê bi şûn ve bipêçê û demê bêne wê astê ku ew dem wusa ne jîya ya. Lê di aslê xwe de wê, heta roja me wê, li pêşîya pêşketina Kurdan wê, tenê û tenê wê, ew kesên ku ew xwe weke serok didina dîyarkirin û ew partiyên ku ew xwe weke "partiyên Kurdistanî" didina dîyarkirin bin. Gelek kes, nûha ji berzanî re dibêjin "divê ku tu dest ji kar bikişênê." Piştî yekî weke wî û ankû ji wî xirabtir hat şûna wî wê, çi fêdeya wê hebê? Yan jî ku ew bi wê rengê komkujiyên mazin hanîna li serê Kurdan. Ma ne ev kes in ku wan temenê şerê 'birakujiyê' di dîroka Kurdan çandîya?

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê, jî wê, werênê li ser ziman ku Kurd di vê demê de wê, ji her demê zêdetirî wê, pêwîstîya wan bi serokekê rast, dûrûst, ku ew ne ji partiyekê û tenê li civake xwe û pêşketina wê di hizirê wê hebê. Di vê çerçoveyê de ku wê, dema ku ew mirina wî jî hat rojevê ku ew ji wê bi şûn ve gavê neavêjê. Bêgûman, ev kesên ku ew xwe serok dibînin û ankû xwedî aşîr dibînin wê, ne xwediyê xosletên aşîrtiyê jî bin. Nûha hin kes rexneyê li partiyên başûr ên desthilatdar dikin û dibêjin ku ew tenê li aşîra xwe dihizirin ber wê ew wê, rewşê dijîn. Di rastiye de ne wusa ya. Kesekê ku ew xwedî aşîr û serokê wê jî bê wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê tevnegerihê. Serokên aşîrên berê ên Kurdan wê mirina xwe bidan berçavên xwe û wê destûr nedaban weke rewşek bi vê rengê a li başûrê Kurdistanê. Rewşa mîrê mîrêbota bi vê rengê di nava Kurdan de bûya destan.

Ber vê yekê gotina aşîriyê jî wê, di mejiyê wan de wê nebê. Wê wêrektîya civakî û keseyetî wê bi wan re wê nebê. Gelek wê yan wê partiyê bi parêzên û yan jî wê partiya din wê biparêzên. Rastî û têgihîştina civaketiya Kurd wê, di nava wan partiyên de wê li ser "girêdanîya bi wan ve" wê, were tûnakirin û yan jî wê, weke têgîneka ku wê, çawa wê bê xistin li xismetê wan ku ew bi wê mirovên ji civakê bi xapênin û bib xwe ve girêbidin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê, weke têgîneka ku ew xwe li ser wê re didina jîyankirin bê. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja me de wê, yekane astengîya herî mazin a li pêşîya pêşketina Kurd û civake Kurd û maf û azadî û serbixwebûna wê, di serî de wê, ev partiyên Kurd ên li dika jîyanê ên roja me bin. Di vê çerçoveyê de mirov, bo ku feleketekê bibîne hewce nakê mirov zêde bi zane bê.

Di vê çerçoveyê de wê, di dînyayê de wê, ti mînaqê wê nebin ku wê çend rejimên weke yên îran, îraq, sûrî û tirkîya wê, ew Kurdên ku ew di pêvajoyên wa rejiman ên jenosîd de dihên bûhûrandin wê, partiyên wê civakê wê, bi wan rejimên xwûna wî civakê dirêjênin re wê di têkiliyên "baş" de bin. Ev wê di kîjan demê û dîrokê de wê hebê. Vêca kî dikarê wê, weke rastîyeka mirovatîyê, bi wijdanî û ahlaqî wê bi navbikê? Di vê çerçoveyê de wê, partiyên Kurd wê, li hemberî komkujiyên ku ew rejim li beşeka

din a wê civakê wê komkujiyên wê bikin wê, ti dengê nekin. Ev wê, cihê wê di kîjan pîvan û ahlaqê de wê hebê.?

Ev rêxistinên Kurd ên başûrî wê bi teybetî wê, li ser têngîna 'nîjadperestîtiya Kurd' re wê, hertimî wê xwe pênase bikin û wê werênina li ser ziman. Wê xwe weke 'Kurdna ku ew doza civake Kurd a bidest xistina maf û azadiyê wê dimeşênin' wê, pênase bikin. Lê ew çi nakokîyeka yamana jî jî ku ew partiyên Kurd ku ew xwe bi wê rengê pênase dikin wê, bi rejim û hêzên ku ew şer li dijî hebûna civake Kurd dimeşênin re wê di têkiliyê de bin. Wê, hêzên ku ew statûya civake Kurd nasnekin û naxwezin ku ew nasbikin wê, bi wan re wê di têkiliyên ku ew dibêjin "têkiliyên baş" de bin. heta roja me ku ew ser 25 salan a ku ew partiyên Kurd ên li başûrê Kurdistanê ku ew desthilatdar in wê, hemû dewlemendiyên wê, di hijmarên bankayan ên li ser navê xwe de wê bicihbikin. Di demeka weke 25'an de wê mirov wê, di vê serdema me de wê, ji aliyê civakî ve wê, çi pêşketinê wê bixwezê wê bi temenê wê re wê pêşbixê. Lê wan ew nekirîya.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de mirov dikarê wê, ji gelek aliyan ve wê, dikarê, wê werênê li ser ziman. Her yekê ji aliyekî ve girtîya û wan, di nava xwe de "parvekirina." Li ser wê re ew, xwe dihênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, heta roja me ku wê, di sale 2017an de wê, trejedîyeka bi vê rengê wê, werênina li serê civake Kurd wê, hê jî wê, ew wê, rûreşîyê bidina nîşandin ku ew xwe weke 'partiyên Kurd' û 'rêveberên Kurd' wê, li ser desthilatdariyê wê, bidina hiştin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Î ro, wê, dema ku ew vê tirejedîyê bi Kurdan didina jîyankirin û weke ku tiştê nebûyî jîyane xwe bidina domandin wê, demê ne tenê li vir wê pirsgirêkek ahlaqî û wijdanê wê hebê. Wê ji wê zêdetirî wê pirsgirêkeka bi nêzîkatîya mirovatîyî jî wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li vir ez vê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, heta roja me wê, ew kursîyên rêveberîyê wê dagirbikin û wê ji xwe û pê de wê nehêlin ku ti kesek derkeve li pêş. Gelek kesên ku ew ji wan baştir wê karibin serokatîyê wê bikin bêgûman î ro jî hena. nîşekê ciwan ê asîl yê civake Kurd derketîya li holê ku wan li gorî ast û pîvane serdema aqil, zanîn û ragihandinê xwe perwerdekiriya wê derkeve li holê. Lê ew jî wê, ti rêyê ji xwe re wê nebînin ku ew werênina li ser ziman. Ji bilî ku ew ji wan leşkertiye bikin û ankû berdervaniyê bikin.

Di nava Kurdan de gotineka civakî heya ku ew dibêjin "masî pêşî ji sêrî ve bêhn lê destpê dikê." Di rewşa rêveberên Kurd de wê, ew wê hebê. Wê, ew tevê ku ew mafê wan nebê jî wê, ew wê mafê ji xwe re bibînin ku wê li ser navê civakekê bi vê rengê bi bêahlaqî û bêwijdanî kirinan bikin ku ew pêşaroja wê reşbikin. Dema ku ew bahse 'pêşaroja civakê' dikin wê, bi heman rengê wê, bikin û encamên kirinên xwe re wê, derbeyê li pêşaroja wê civakê giştî bixin. Ya ku mirov wê dibîne, wê di serî de wê, ev bê.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev dem wê, bêgûman wê, bo civake Kurd wê bê weke demeka lêpîrsînê a navxweyî jî. Rêveberîyên Kurd ku wan het roja me, 'kevneşopîya harpagos' bi xwe re li ser serê civake Kurd dana meşandin wê, biqasî wa n rejimên ku ew pêvajoyên şer li hemberî hebûna wê pêşxistin û dikin ku wê tûnabikin wê, ew jî wê, weke wan wê bina celladê wê civake ku ew bixwe dibînin 'em ji wê na.'

Di nava Kurdan de mirov divê ku wê werênê li ser ziman ku wê, bi teybetî wê ev rewşa rêveberîyên bêrûmet ku ew, xwe edi qîswet û kirasê 'rûmetê' de pêşkêşî civakê dikin wê, piştî 'şerê çardiranê' pê de wê, weke ku wê ji binê ardê derkevin wê li ser hevdu wê, xwe bidina dîyarkirin. Wî pîrê wan jî wê, di dema şerê çardiranê de jîya wê Kurdekê bi navê îdrîsê bedlîsî bê. Pêşî wî Kurdistan pêşkêşî siltanê osmanî kir- Piştre wê, li ser wê re wê, di şopa wî de wê, ev bêrûmetî wê bi berdêla pêvajoyên jenosîd û tûnekirinê ku wê werênina li serê civake Kurd wê bê dayîn domandin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ev dem wê, weke dema ku mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir em, wê werênina li ser ziman ku wê, îro wê di dînyayê de wê were pirsîn ku civakeke weke civake Kurd ku ew î ro ser 60 milyonî re ew, çawa di vê rewşê de ew dijî? Ku rêveberî û partiyên wê yên ku ew weke berdervanê dijminê xwe bin û di soz û gotina dijminê wê civakê de bin wê, ew bi derfet bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev kes wê, ez tiştêkê bi wan re pîr zêde hayîrmayî û acêb dimênim. Ew jî ew a ku ew çawa van pêvajoyên bi vî rengî li serê civakê didina jîyankirin û piştre bêî ku fihêt bikin derdikevina ber civakê û weke ku ew tiştêk nebûyî gotinê dikin û weke ku ji xwe, ne ew in ku ew pêvajo dana jînkirin wê, karê rêveberîyê didina domandin bo ku ew carek din pêvajoyeka din bi wê rengê werênina li serê civakê. Bo ku ew civake Kurd di nava wê sînorê ku dijminê wan kifşkirîya de bidina girtin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman.

Her wusa divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewş wê, weke rewşeka teybet a hemû demên dîroka Kurd bê. Dîroka Kurd a bi trejedî wê, ne tenê wê bi destê dijminên wê ew dîroka wê ya bi trejedî wê were nivîsandin. Hewkarên wê, wê ew "rêveberên wê" yên ku ew li ser serê wê na. Mirov carna ji xwe fihêt dikê. Dema ku mirov tiştêkî wusa kir wê, xwe vekîşênê bi şûn ve. Lê bi van re ew rûmet jî nîn a. Bi bastika civakê girtina û wê, ji trejedîyê dibina li trejedîya din.

Di vê çerçoveyê de wê, dîroka civake Kurd ku ew bê pirsîn ber çî bi rastîya wê re heta roja me ne hatîya nivîsandin? Wê bersiva wê jî wê li vir vêşarî bê. Ya ku ew hatîya nivîsandin jî wê li ser partî û van kesên bi vî rengî re bê ku wê çawa wê temenê wan û xwe dana domandin li ser srê civakê wê biafirênê bê. Wê, weke dîroka partîyan ku ew wan 'baş' didê nişandin bê. Kurdistan û civake Kurd wê, trejedîya wê, ku ew were nivîsandin wê cihê van rêveberîyên wê yên ku ew mixabin bûhûrîna li dîroka wê, wê pîr zêde wê dirêj wê hebê. Gelo ew wilqasî maf dikin û ankû nakin ew jî mijareka din a. Lê ev jî divê ku mirov wê, êdî wê, ji aliyê civake Kurd ve wê bikê berlêpîrsînê de.

Di vê rewşê de wê, dema ku wê, ev rêveber wê, bahse maf û azadiya civake Kurd wê bikin wê, rêveberîyên weke îran û tirkîya ku ew destê wan di xwûna Kurdan de sor bûya wê, bahse 'pêşî herêkirina wan' wê, bikin. Ev rejimên ku ew, li dijî hebûna civake te şer dikin wê, çawa wê ew wê herêbikin? Yekî ku wê, bi wê bawerbikê yan ew ahmaq a û yan jî ew bi tememî yek ji wan a ku ew xwe ji wê civake bindest dide dîyarkirin bê. Wekî win wê îzahe wê nebê. Herî zêde wê gotina ku wê li zora min wê herê ew bê ku ev rejimên ew, pêvajoyên şer û tûnekirinê li ser serê civakê dimeşênin ku ew, destûra wan dikin bin. Li vir ya yên ku wê dikin ew ahmaq in û yan jî ew mirovên ku ew li dora xwe ahmaq dibînin.

Di serî de Kurd divê ku wê dîroka xwe ya bi rêveberîyên xwe re a lenetî wê, fahmbikin û wê mahkûm bikin. Heta ku ew wê nekin wê, hertimî wê, van pêvajoyên bi

vê rengê wê bijîn. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ji xwe, heta roja me, rêveberîyên Kurd ku ew li ser 'esasê qatîfîya Kurdistanê' û ankû li ser esasê perçetîya Kurdistanê şer dikin wê, mirov di serî de wê fahmbikira ku wê, temenê rewşên bi vî rengî bin bi hebûna xwe re. Kurdekê ku ew bi rejimeka weke ya îranê ku ew her roj Kurdekê bo ku ew diza maf û azadiyê dikê dibê sêdarê re di têkiliyê de bê, wê çendî wê karibê bahse rûmet, şere û mirovatiyê bi navê xwe re bikê. Bi heman rengê bo rejima tirk jî mirov dikarê bibêjê. Kurdekê ku ew tevî hemû pêvajoyên şer ên tûnekirinê û rûxandina bajarên wê, ku ew bi rejima tirk re di têkiliyê de bê, wê çawa wê, bahse rûmet, şere û mirovatiyê bi navê xwe re wê bikê. Heman tiştê mirov dikarê bi rejima sûrî û ya îraqê jî werênê li ser ziman. Bo Kurdekê ev rejim ku ew pêvajoyên şer û tûnekirinê li ser wan dimeşênin ku ew, bi destê van rejiman bimiirê ew bo wî rûmeta a. Lê ku Kurdek bi wan re di têkiliyê de bê ew bêrûmetî û bêşerefî ya.

Serdema rêveber û netewên zorba

Ev serdema ku em di wê de dijîn wê, gotina serdema rêveber û netewên zorba wê, li ser rengê pergale wê ya sîyesî re wê baş lê were. Di vê demê de wê, çerçoveya sîyesî ku ew weke çerçoveya desthilatdarîya netewî hatîya kifşkirin wê, jî her aliyê ve wê, derkeve ber pêşketina jîyane civakan. Her dawî li Kurdistanê rewşa referandûmê a Kurdistanê û ya li herêma îspanya a herêma qatalan wê, mirov di vê çerçoveyê de bibîrbikê. Di vê çerçoveyê de wê, were dîtîn û kifşkirin ku wê rejimên serdest û çerçoveya wan ya sîyesî, destûrî û hwd ku ew xwe weke 'netewa serdest' dibînin û binavdikê wê, her mafê li hemberê kêmetew û xalkên din wê di xwe de wê bibînin ku ew her tiştê werênê li ser wan. Rewşa pêvajoya hêrişên rejimên herêmê ên weke rejima îran, tirkîya, îraq û sûrî li ser serê civake Kurd û kêmetewên din wê, minaq wê bê. Rewşa hikimeta îspanya ku ew piştî referandûma herêma qatalan ku wê, hikimeta wê 'feskîkê' wê, biryara çûyina li hilbbjartinên pêşwaxt bide wê, vê rewşê wê bi zêdayî jî wê karibê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de têgîna 'nîjadperestîyê' wê, ev netewên serdest ên roja me ku wê, temenê wan jî aliyekê ve wê, li ser bişavtin û ankû asîmlekirina kêmetew û ankû xalkên din bê wê, jî xwe re wê, weke temenekê ku ew li ser wê re wê, bihizirê û wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê di aslê xwe de nîjadperestîya netewên serdest a roja me weke nîjadperestîyeka bi 'dewşîrme' û bîrdozîyeka desthilatdarî a di destê rejimên netewên serdest de ku ew bi wê xwe li ser xalk û kêmetewên din re biserdestî û hêz ku ew dikin ku werênina li ser ziman û bidina nîşandin din bê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê şer û pêvajoyên şer ên li hemberî civakan ku wê, werina pêşxistin jî wê ev têgîna nîjadperestîyî a dewşîrme wê hebê.

Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê, weke aliyekî din ê giring jî wê, werênê li ser ziman ku wê, wê jî aliyekê ve jî wê, weke têgîneka bîrdozîkî ku wê, bixwezin ku wê, bi wê çawa wê rengê wê têgîna nîjadperestîyê wê werênina li ser ziman wê, weke ku nazîyan dikir wê, bi tememî ku ew xwe jî hevdû bibînin, hîsbikin û di rengê hevdû de xwe bihizirkin û tefkîrbikin û hwd wê, bi wê re wê, weke ku wê, bi navê nîjadîfîya nazîyan re wê, were li ser ziman 'xwûna saf' ku ew bi wê terçûma dikin wê, bi rengekê weke di rengê wê têgînê de wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mafê serdestîyê wê tenê wê, jî xwe re wê rast bibînin. Wê jî xalkên din ên bindestê wan de

wê, tenê weke 'îteatker' wê li wan binerin. Wê, ew weke kerfîna ku ew di gotina wan de bin. Ew temenê wan û deesthilatdarîya wan çêbikin bin. Wê, bi vê rengê wê, xwe bidina nîşandin. Wê, xwe bi zanebûna xwe re jî wê li ser wan re wê bibînin. Wê, xwe weke oldarê herî bi 'rastteqîn' ku wê, bawerîya li lê newê nîqaşkirin wê bidina nîşandin. Di temenê van nêzîkatîyan de wê, ev wê, hebê.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê ew jî wê, weke aliyekî din wê, xwe bide dîyarkirin ku ew, wê, weke 'kesna' muqtadîr' ku ew dikarin rêvebibin wê, xwe bidina dîyarkirin. Heta ku wê, bihizirin ku ew ya çêtir bo herkesekê ew dihizirin, ew dizanin, ew fahm dikin û ew xwediyê wê na. Bi wê rengê wê, werênina li ser ziman. Di serdema me de wê, heta ku wê, ev netewa serdest wê, têgîna wê, temenê hemû şerên sedsalê ku weke di asta şerê cihanî ê gîştî lê ku ew li demê hatî belavkirin ku mirov dikarê werênê li ser ziman wê berpîrsîyar bê.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja me de wê, li hemberî Kurdan wê, heta roja me wê, şer wê netewa serdest wê were dayîn. Wê, çawa wê, ew wê li civake Kurd serdest bikin wê, şerê wê bi civake Kurd re wê bidin. Wê çawa wê, civake Kurd wê, di bin statûqûya netewa serdest de wê bigirin û wê di nava wê de wê bi halênin û wê, bi wê re wê yan bikina "weke xwe" û yan jî bikina "yek jî rengê xwe" wê, di vê çerçoveyê de wê şerê wê bi komkujiyên fizîkî û çandî û hwd re wê, li ser serê wê bidina meşandin. Komkujiyên çandî, rewşenbîrî û hwd wê, her roj wê werina li serê civake Kurd. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wateya gotina komkujiyên çandî, rewşenbîrî hwd ez bi wê dihênina li ser ziman ku wê, zimanê civakê were qadaxakirin û xwe afirandina wê ya bi çandî, rewşenbîrî û hwd wê, ji her aliyê ve wê, were astengkirin û her pêşketina wê ku ew hat kirin jî wê, bê xistin bin pêvajoyên hêrîşan de wê, bi wê rengê ez wê bi wate dikin û dihênina li ser ziman. Serdema me, hê gotinên weke 'komkujiya çandî, rewşenbîrî û hwd kifşkirina. Berî ku me hanî li ser ziman ku ew hatibê aqilê wan jî wê, nexwezin ku wê, werênina li ser ziman. Ber ku wê, rastîyeka wan ya giring û mazin û dîrokî wê ji temen ve wê bi hebûna wan re wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin ku wê, ev rewş wê, bi demê re wê, zêdetirî wê pêşkevin. Wê, netewên serdest wê zorbatîya wan wê, hemû demên serdema me wê bikê ku ew bi xwûnê werina bi rengkirin û derbaskirin. Hemû têgîn û rengên netewa serdest bi xwûnê hatina şîştin. Zadê jî wê jî wê, ew bê.

Ji xwe, dervî wê jî wê, zêde wê derfeta xwe jîyankirinê a wê nebê. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, çendî ku wê, bahse 'mafê mirovan', 'demokrasiyê' û hwd jî wê, werina kirin ew wê tenê wê weke şewayna ku wê, çawa wê, herkesekê wê, li deesthilatdarîya xwe wê bidina bawerkirin û wê di wê çerçoveyê de wê, 'meşrûtiya xwe' wê bi wê re wê bi reng û awa bikin û wê, bikina mejiyê herkesekê weke andamê wê civakê. Di vê çerçoveyê de wê, bikardihênin. Ya ku wê, bi zîyedeşîya wê jî mirov wê, kifş dikê wê ev bê.

Her wusa ku î ro, civakê weke civake Kurd ku ew hijmara wê ser 60 milyonî re ya û ew li herêmê welatê wê hatibê qatkirin li çaran û statûya wê ji hemû aliyên ve ji destê wê hatibê girtin û maf û azadîya wê nebê û ku doza maf û azadîyê bikê ku ew were qatilkirin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, tenê wê dîmenekê wê bê. Bo van netewên zorba wê, wateya îredeya gel ku ew tenê di xizmeta wan de bê wê, "rast" û "hebê."

Wekî din wê mirov, nikaribê bahse ti iredeyê bikê. Ji xwe, tenê li başûrê Kurdistanê ku wê, tenê di dema dawî de ku wê ji sadî 93ê wê zêdetirî wê di referandûmê de wê bêjê herê û şerê rejimên herêmê li hemberî wê û wê çawa wê wê biryarê û encamên wê ji holê rabikin wê tenê mînaqek vê zihniyeta netewa serdest a hov û zorba bê.

. Di rewşa ku wê, piştî pêvajoya referandûma li başûrê Kurdistanê wê rûbide ku wê, Kurd wê bi gelemperî wê weke rewşek xîyanetî' wê bi navbikin wê, gelek aliyên wê yên ku wê nezalal bin wê hebin. Hin bi hin wê gelek agahî wê werina hanîn li ser ziman di nava çapameniyê de ku wê berî wê rewşa 'referandûmê' û ankû wê rewşa çêkirina peymanê ku wê, 'kûrê talabanî Pavel talabanê wê çêbikê de wê, were gotin ku wê, "talabanê, ew hatîya birin li tahrânê.

Mirovekê ku ew xwûn çûya li ser mejiyê wî û ji salî 90 funksiyonên xwe yên jîyanî windakirina û nikarê biaxîfê wê çî temenê levkirinê wê ji wê re bêjê herê û ankû na. Li vir wê gûmana herî mazin wê were li serê hemû Kurdan de wê ew bê ku Celal talabanê di vê pêvajoyê de ew hatibê qatilkirin. Piştê ew weke ku ew sax bê ku ew were birin li tahrânê û weke ku wî temenê levkirinê çêkiribê wî, werênina li ser ziman. Piştê ji xwe bo ku ew ev rastî newê zelalkirin wê di cih de wê mirina talabanê wê were ragihandin. Yanê wê, çawa wê, ev rewş wê weke 'nepenîyekê' wê bi wî re wê çawa wê bê xistin qabra wî de.

Di vê rewşê de wê, mirov wê, dibînê ku wê, weke ku wê, ji malbata talabanî bixwe jî wê, telîya wî di vê rewşê de wê hebê. Wê, ber vê yekê wê, dema ku wê, weke ku 'talabanî bixwe jî ew di wê rewşê de heya' hanîna wî ya li ser ziman jî wê, di aslê xwe de wê, çawa wê bi beşeka civake Kurd wê, bidina herêkirin wê bi wê armancê bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir wê, dema ku mirov wê, rewşê û pêvajoyê bi hevdû re dahûrbikê û wê, bikê ku wê fahmbikê wê, gelek rewşên ku ew bi nakok in wê xwe bidina li ser rû. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku wê, ragihandina mirina talabanî wê werê kirin wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê, bi wê re wê, gelek tiştan wê di bin wê de wê biveşêrên wê bi wê rengê wê werê kirin.

Li vir di aslê xwe de wê, weke rewşeka ku mirov wê, dikarê ji gelek aliyên ve wê, hilde li dest bê. Li vir ev rewşa ku ew dihê gotin "talabanî ew, hatîya birin li tahrânê di dema wê levkirina radestkirina li kerkûkê' de wê, bi heman rengê wê gelek caran wê, were li ser ziman ku wê serçeteyê 'haşdî şabî Qasim sileyman wê gelek caran wê were li male talabanî û wê li wan bê mêhvan. Ev rewş wê, hemû wê, weke rewşna ku wê, bi gûman bê. Li vir ya bi gûman ne hatina qasim sileyman li mala talabanîyan bê. Wê rewşa bi sax birina talabanî li tahrânê û hanîna wî ya li male û piştî wê, rewşa ku ew dihê gotin ku kûrê wî peyman çêkirîya bi wan re ku ew piştê ne bi gelekî re wê ragihandina mirina wî were kirin bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, pîr zêde wê mihtacê lêkolînê bê. heta ku wê, dema ku mirov bi dîrûstî wê li ser wê bisekinê wê, laşê talabanî bixwe jî wê, pêwîstî bi wê hebê ku ew ji aliyê heyetêk bêalî ve ew were lêkolîn kirin ku ew bi awayekê xwezayî mirîya û ankû na.

Ev rewş wê, weke gelek rewşên din ku mirov wan kifşbikê wê di rewşa wê levkirina malbata talabanîyan a bi çeteyên haşdî şabî re wê, weke rewşna bi gûman bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirina talabanê di aslê xwe de wê, ji aliyê dem, pêvajoyê û rewşa mirina wî ve mirov, ji gelek aliyên ve dikarê bi şibihênê kuştina qasimlo jî. Di vê çerçoveyê de

wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bêgûman mirov li ser rewşên ku wê, piştê wê werina dîtî re rewşek bi vê rengê a kuştî bi laşê talabanî re hebê mirov divê ku wê, destê malbata wî bixwe jî wê, di wê de kifşbikê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman.

Hinek dordorên Kurd wê, dihênina li ser ziman ku "wê, dema ku wê, talabanî mirina wî hat ragihandin wê pîr zêde wê berî wê mirî bê." Wê, ku ev rast bê wê demê mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku ew dihê gotin ku "talabanê, hat birin li tahrânê û piştê ew levkirin hatkirin" jî wê, weke gotinna ku wê ser hin rastîyna wê bidiina nûxûmandin bin. Wê jî aliyekê ve wê weke gotinna ku wê ser gotina mirineka ku ew bi kuştina ser wê binûxûmênin bê. Ji aliyê din ve jî wê, çawa wê, temenê wê peymanê bi xîyanetî ku wê bi Kurdan wê bidina herêkirin wê çawa wê temenê wê çêbikin. Di vê çerçoveyê de ev rewşên ku bi vê rengê dihênina li ser ziman mirov, di aslê xwe de wê dikarê weke rewşna ku ew li ser çapameniyê re wê, bi awayekê bi hevdu re di ahengekê de ku wê di çerçoveya wê de wê gotin wê werina gotin û wê bi wê re wê bikin ku wê gûmanan di mejiyê Kurdan de wê jî holê rabikin. Wê, bi wê rengê wê politikayên xwe jî wê bidina li serê bê.

Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Talabanî ku ew piştî ku ew xwûn çû ser mejiyê wî ku wî ne dikarê karê xwe yê jîyanî li wan bihizirê wê çawa wê li ser rewşek bi vê rengê wê bihizirê? Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê întûbaya ku wê, bi gotina "birina talabanî li tahrânê" ku ew dixwezî ku wê, bidina çêkirin wê, çawa wê, ew jî wê, di nava wê levkirinê de bê. Lê ev rewş wê weke rewşeka ku mirov wê, dikarê weke rewşeka ne rast û bi gûman wê di serî de wê, werênê li ser ziman.

Heta Hasan Rûhanî jî vê rewşê hebû. Ji ber vê yekê bê ku wê, di dema rafarandûmê de wê, bête li ser ziman ku "em hij Kurdan dikin lê wê, yê ku ev rewşa refarandûmê pêşxistina wê berdêla wê bidin." Ev jî hat dîtî ku ew Kurdên ku wî digot em "hêjê dikin" jî wê çend Kurdên bi vî rengê ew hatina xapandin û bi wan ev pêvajoya xîyanetê li serê civakê pêşxistina.

Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de wê, jî aliyekê ve wê, weke ku wê keça talabanê 'Ala talabanî ku wê bêjê ku "me bi vê rengê sîyeset jî mam calal fêrîr" jî wê, weke gotinna ku ew bi wê hatina dayîn gotin bin. Yan jî wê, weke gotinna ku wê, çawa wê, bi wê re wê, ev rewşa qirêt wê di bin navê wî de wê were vêşartin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê bidina nîşandin ku "îredeyeka mazin li pişt wê peymanê xîyanetî heya." Ev rewş wê, bi vê rengê wê, bi xwe re wê, mirov dikarê werênê li ser ziman. Di serî de hemû gotinên ku wê kûr û keçên talabanî wê werênina li ser ziman wê weke gotinna sernûxûmandinê bin. Wê çawa wê bavê xwe wê jî wê kirina qirêt re wê weke 'maske' wê bikarbênin bê. Di vê çerçoveyê de ev, têgîn û întûba bi awayekê xort di mejiyê mirov de diafirê.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş û rengê sîyeseta mam calal wê çawa wê bi vê rengê wê bi şewayekê qirêt wê were îstîmarkirin bê. Di aslê xwe de wê, rewş wê bi vê rengê wê were dîtî bê. Berî hingî wê gelek gotinên Talabanî wê wê hebin ku wî, gotîya ku em ji kerkûkê tavîzê nadin. Di vê çerçoveyê de mirovekê ku ew gotin hanîna li ser ziman ku wê di serî de malbata wî, wê

gelek kesên li dora wî, wê li ser hin berjweendîyên malbatî re wê, xîyanetê bikin û wê wî jî wê weke maskeyekê ji wê xîyaneta xwe re wê bidina derxistin li berçav.

Di vê çerçoveyê de di serî de hemû dahatên ji niftê û gelek aliyên ku wê, dihê gotin ku malbata talabanê li îranê radigihê jî wê, hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê, gûmanan wê xorttir wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Piştî ku rewş hat bihîstin bi awayekê xwezayî wê ji nava Kurdan wê gotina 'xîyanetê' wê werênê li ser ziman. Lê ev rengê hatina li ser ziman jî di zane min de ew hatîya hasabkirin ku wê were bilêvkirin wê ew bi lêvkirin jî wê çawa wê ji rewşek bi vê rengê a qirêj û bêahlaq re wê, weke maske wê bê bikarhanîn ew li wê hatîya hizirkirin. Di vê çerçoveyê de wê, rengê hizirkirina mejiyê Kurd wê, ji gotina 'xîyanetê' û pêde wê, bi wirde wê neçê û wê ji wê wîrdetir wê li rewşê wê ne hizirê. Di vê çerçoveyê de wê, tenê wê, weke rewşeka xîyanetî wê, were hanîn li ser ziman û hwd. Di vê çerçoveyê de wê hewceyî bi awayekê bi gûman li mijarê nerîn jî wê nebê. Wê pêwîstî bi wê re wê, newê dîtin. Ji xwe mejiyekê ku ew bi vê rengê li ser hêstan re dihizirê wê, zêdetirî wê nekaribê wê bikê û ne jî wê karibê wê rewşê bi awayekê tendûrûst bi hemû aliyên wê re wê, hilde li dest û wê fahmbikê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê, jî wê, werênê li ser ziman ku ev rewşa hizirkirinê wê, weke rewşeka ku mirov wê bi xwe jî wê, li ser wê bisekinê. Mirov divê ku çarna li gotinên xwe yên ku me gotina jî vegehihin û li wan û pişt wan bihizirê. Piştê bi pêşketinên ku ew rûdidin wan di bin dîtina bi wan re de mirov, divê ku cardin wan di berçav de derbas bikê. Ev yek wê, baştirî wê bikê ku mirov rastîyê di cihê de wê, kifşbikê û ankû rastîyê di rewşa wê de wê bibinê û wê fahmbikê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa ku mirov wê, weke rewşa xîyanetê wê binav dikê wê, weke rewşeka ku mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê vekirî wê, dikarê wê fahmbikê.

Di aslê xwe de wê, rejimên herêmê û serokên wan ên ku civake Kurd û Kurdistan di nava sînorê wan de hatîya qatkirin serokê wan weke Hasan rûhanî û T. Ardogan gotinên ku ew berî referandûmê û piştî wê ku wê werênina li ser ziman mirov bi întibayekê wê, dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, heya wan ji vê rewşa talabanî wê hebê û ew li ser wê zanîne re gotinên xwe hinekî bi awayekê ji xwe bi êmin û bi tehdîtwarî dihênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênina li ser ziman. Gotinên rayadarên tirk jî û yên rayadarên îranî ên weke wê "Kurd wê berdêla wê bidin" jî wê, weke gotinna ku mirov wan di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, malbata talabanî wê weke ku ew ji navikê ve wan kontrol dikan. Di vê çerçoveyê de wan, çi hanîna li serê talabanî û hwd jî wê, destê malbatê jî wê, weke ku wê di wê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de ku rastî bi vê rengê bê wê, ne malbat û ne jî ti kesek wê nexwezê ku rastî derkeve li holê. Wê bixwezin ku rastî bi celal talabanî re di qabra wî de were vêşartin û hiştin. Di vê çerçoveyê de wê, bixwezin ku ew rastî were binardkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewş wê, di vê çerçoveyê de wê, ji gelek aliyên ve wê pêwîstîya bi fahmkirina wê hebê. Minaq wê, gotinên rayadarên Yekîtî, goran û hwd jî ku wan helwest li dijî referandûmê dida nîşandin jî ku ew di nîyeta wan de hebê jî û nebê jî wê, ew rewşa wan û gotinên wan ên weke li dijî rewşa serxwebûna Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka maske ji vê rewş jî jî wê ji aliyekê din ve jî wê, were bikarhanîn. Yanî wê, weke maske wê, were bikarhanîn.

Bêgûman di vê demê de derxistina rastiyê li holê wê, gelek êş û şikeştinên ku civake Kurd bi wê rewşê jîya wê baş nekê. Lê herî hindikl derxistina wê rewşê li holê wê di çerçoveya şerê rewşên herêmê ên weke yê rejima îranî û yê rejima tirk ku ew di çerçoveya jenosîdkirina civake Kurd de didin wê, rastîya wê ji vê aliyê ve wê raxê li berçav. Wê di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, derbeye li wî dîroka haspagosan û çêkiirna wan ji nava civake Kurd wê bixê. Ber vê yekê jî jî bê wê giring bê ku mirov hinekî serê xwe bi vê rengê li ser wê rewşê bi wastênê û rastîya wê bi hemû aliyên wê re derxê li holê. Rewşa mirina Talabanî ku min bihîst wê, di serî de wê, mirina Arafat wê werênê ber bîra min. Ji xwe piştê wê, were li ser ziman ku wê, arafat wê were jahrkirin û kuştin. Bêgûman di rewşên bi vê rengê de ku ji nava malbatê aligir nebin wê ew rewş niikaribin werina pêşxistin. Hemû zayîfîyên ku ew, bi endamên wl malbatê re li ser rewşên weke yên serwetan û hwd re ku ew didina çêkirin wê, di van rewşan de jî wê, werênina pêşxistin.

Di rewşa Celal talabanî û dema mirina wî de wê, gelek gûman wê, bi vê rengê wê hebin. Lê wê bi wê re wê, gûmana herî mazin wê ew bê ku wê, bi wê întîbayê ku wê were li ser ziman ku wê talabanî hatîya birin li tahrane û piştê wê hanîna li rojevê a çêkirina wê peymanê xîyanetê û di dewama wê de ku wê, di rojekê piştî wê de wê were ragihandin ku calal talabanî mirîya. Di aslê xwe de wê ev rewş hemû wê, weke rewşna ku mirov wan ji gelek aliyên ve wan werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de ku mirov li ser wê bisekinê bê. Ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, alaqaya wê bi pêşaroja civake Kurd ve girêdayî wê hebê. Ber vê yekê wê, pêwîstî bi fahmkirina wê rewşê wê hebê. Divê ku newê gotin ku talabanî mir' piştê re ti kesek li ser wî rewşê nehizirê. Divê ku nebêjin ku wê ev rewş ku ev bi rengê rast jî bê ku ew derkeve li holê wê çî bi xwe re wê bi gûharênê. Di vê ku ev rewş, bi awayekê vekirî were fahmkirin. Di destpêka mudahaleya li sûrî de rewşa xwûn çûyina li ser mejiyê talabanî wê bibê û wê çend rojan wê piştî wê wê rewşa peymanê xîyanetê ku wê were li rojevê re wê, ev rewş mirina talabanî wê were li rojevê.

Bêgûman ev rewş wê, pêvajoya hêrîşên haşdî şabî çend roj piştî ragihandina mirina talabanî re kirin jî wê, ew jî wê, weke ku mirov ji wê rewşê fahmdikê wê weke di rewşeka plankirî de bê. Mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov wê, ti carî wê nikarê wê weke rathatinekê wê werênê li ser ziman bê. Wê weke rewşeka ku wê dema wê, bi mirin û ankû bi awayekê kuştina talabanê re wê, di demekê de wê rastî hevdu hanîn jî wê, bi wê rewşê re wê weke rewşeka plankirî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman.

Li vir nezanîya malbata talabanê, rengê perwerdeya wan û hwd wê, ew weke mijareka din bê. Ew jî wê, weke aliyana din ên ku mirov wan, dikarê di temenê vê rewşê de û ankû di temenê wê rewşa xîyanetî û ank jî kû di temenê wê rewşa weke trejediyekê ku ew hatîya hanîn li ser civake Kurd wê, werênê li ser ziman. Yan jî bi awayna rewşa malbatê ku ew hatina bêtêsîrkirin mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ev rewş wê, bi gelek rewşên din re wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev rewşa ku wê di wîdanê hemû mirovatîyê de wê, were mahkûm kirin ew, di serî de wê, Kurd li ber wan weke berpîrsîyarîyekê ku ew wê fahmbikin û derxina li rohnîyê û wê fahm bikin. Wekî din wê nikaribin pêşîya trejediyên xwe yên nû ku wê, werina li serê xwe wê

bigirin. Ev pêvajoya ku mirov wê dikarê weke pêvajoya enfalê wê werênê li ser ziman wê, nexwe wê li ser serê civake Kurd wê hertimî wê were domandin.

Di rewşa başûrê Kurdistanê de wê, dema ku mirov wê li ser rewşa wê re bihizirê wê, bêgûman wê, gelek aliyên wê yên ku mirov wan dikarê werênê li ser ziman wê hebin. Di serî de wan, ne pêvajo rast xwandin û ne jî di awayekê rast de bûna xwediyê têkiliyeka rast a hem bi civake xwe re û hem jî bi rejimên ku ew dijminatîyê li civake Kurd dikin. Di vê çerçoveyê de bi teybetî li başûr, rêxistin û ankû partiyên sîyesî ku ew desthilatdar in ew, hinek ji wan bi tirkîya re di têkiliyê de na û hinek ji wan bi îranê re di têkiliyê de na. Her wusa wê, ev rewş wê, ji destpêka pêvajoyên pêşketina başûrê Kurdistanê ve wê, bandûrê li sîyeseta wê bikê. Çêkirina temenê şerê birakujî, hêrişên li hemberî hevdû û hwd wê, bi gelek aliyên din re wê temenê wê, bi van rejimên ku ew bi wan re di têkiliyê de na wê, were afirandin. Ji aliyekê din ve jî wê, rêxistinên Kurd ên başûrî wê li şûna ku wê li pêşketina civake Kurd wê bihizirin wê, li bwejewendiyên xwe yên hizbî wê bihizirin. Wê, hem civake Kurd û hem jî hemû dahat û rewşên wê, dinava xwe de wê, beşbikin. Heta ku wê, rewşên wê yên leşkerî ên weke pêşmergeyan jî wê, di nava xwe de wê, beşbikin.

Di vê çerçoveyê de wê, ber çî wê rêxistinên Kurd wê, pêwîstî wê, bi pêşxistina beşek xwe ya leşkerî wê bibînin. Du sedemên wê hena. Sedema pêşî wê ew bê ku ew bi wê karibin xwe li ser serê civakê bikina desthilatdar û xwe bi wê bidina herêkirin. Di vê çerçoveyê de ew karibin kontrolê çêbikin. Ber ku wê, hizrek û felsefeyek xwe ya civakî ku ew karibin bi wê hem xwe û hem civakê pêşbixin wê çênekin wê, bi vê rengê wê, serî li rêbazên bi vê rengê wê bixin. Aliyê din jî wê, çawa wê bi wê li ser wê rewşa leşkerî re wê xwe li hemberî hevdû wê bidina nişandin. Wê bi wê re wê, karibin hevdû jî tehdîdbikin. Di vê çerçoveyê de wê, li ser wê re wê, ji rewşa komna serdest a ên bi leşkerî wê rizgarnekin.

Wê bi demê re wê were dîtin ku wê giringîyê nedina sazûmana civakî a aborî, sîyesî û civakî ku wê pêşbixin. Tevî ku wê, rêveberîya Kurd wê, li başûr wê, ser 25 salan re wê desthilatdar jî bê wê, rewşên xwe pêşxistinê û hevdû fahmkirinê wê hê ji binî ve wê hebin. Pirsgirêkên civakî û xwe afirandina civakî wê, ji temen ve wê hebin. Wê nifta ku ew bidest dixistin wê, çawa wê bi wê xwe re wê, xwe bijîn û wê, çen şirketên ewropî ku werina wir û karbikin wê, weke pêşketin wê, bidina dîyarkirin wê biikin ku wê bidina herêkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, rêxistinên Kurd ên başûrî û yên hemû başên din ên Kurdistanê jî wê pirsgirêka wan ya herî mazin wê, bi têkilidanîna bi hevdû û bi civake Kurd re wê, xwe bide dîyarkirin. Ji aliyekê din ve jî wê, di rewşa fahmkirina civakê li ser temenê wê yê civakî û dîrokî wê, weke aliyê herî kêr bimênê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Çendî ku wê, werê gotin ku wê, rêveberîya başûr wê, zêdetirî wê nêzî welatên ewropî û amarika jî bê lê ji ewropa û amarika, ya ku wê girtîya ne demokrasî, pêşketina civakî û azadiyan û pêşxistina têkiliyina baş di nava xwe bixwe de bê. Heta roja me wê, temen û derfeteka mazin wê bikeve destê rêveberîya Kurd de. Lê wê baş bikarnehanî.

Î ro her çendî ku wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, tenê wê, weke ku wê bi pêvajoya referandûmê ve girêdayî wê, bi tenê wê, were li ser ziman jî lê di aslê xwe de wê, temenê wê yê 25 salan ve hebê. Ew temenê civakî ku wê di hundurê 25 salan de ku wê bi pêşketina civakê re ku wê çêbikira wê, temenê xwe li ser lingan girtiba ba. Ber ku wê,

ew temen di vê demê de çenekirîya wê, êdî wê, heta roja me wê, di vê rewşê de wê bê. Wê van rewşên weke yên rûxandina xwe wê bijî. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, di nava civake Kurd de wê, kesên ku ew xwe li ser aligirîya kesan re didan nîşandin û bi wê re weke aligirên başûr û rêveberîya wê didana nîşandin jî wê, tenê wê, bi vê rengê wê ji aliyekê ve wê temenê zirardîtina wê ya di roja me de jî bê. Di vê çerçoveyê de mirov, wê, dikarê wê bibêjê ku wê kesek wê ji partîyeka din wê hêrs bibê û ankû wê li dijî wê bê wê xwe nêzî wan bikê. Ev rengê têkilidanîne ji xwe wê di destpêkê de wê, xelat û şaş bê. Wê, zirareka mazin wê, bide civakê. Wê, di encama rast fahmnekirina hevdû û ne danîna têkiliyek rast de wê ev wê bibê.

Rewşa baş wê, weke rewşeka ku mirov wê, dikar wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman ku wê, ev alî hemû wê, weke aliyna ku mirov wan dikarê werênê li ser ziman. Di serî de wê, di kirasê xanadanîyetyê de wê, partî wê li ser kes û malbatan re wê, werina avakirin û wê, di nava wan de wê, weke ku wê civak wê werê beşkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev kes jî wê bo ku ew maêbat û rewşa xwe li ser lingan bigirin wê, her tiştê û rêyê wê ji xwe re wê mûbah bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê têkiliyê re wê civak wê ne li pêş bê. Wê bi wê re wê tenê ew û xwestekên wan û rewşên wan yên partîyî ku ew serdest bimênin wê li pêşbin. Wê, bi wê rengê wê rewşa wan wê, xwe bide diyarkirin.

Di rewşa malbata talabanî û têkiliya wê ya bi îranê re û mabata berzanî û têkiliyên wan ên bi tirkîya re wê, mirov dikarê bi vê rengê wê fahmbikê. Di pêvajoya berxwedana kobanê de wê, Nêçîrwan berzanî wê, têkilya xwe ya bi tirkîya re wê, weke "têkilyeka stretejîkî" wê pênase bikê û wê werênê li ser ziman. Tenê ku mirov li rengê bikarhanîna vê gotinê û rewşa wan binerîya jî mirov wê, fahmbikira ku ew ne di têkiliyek rast û baş de bûn. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Temenê têkilya rêveberîyê a stretejîkî wê rewşa wê ya civakî, sîyesî û rengên têkiliyên wê bide nîşandin. Du hêz ku ew bibina hevkarên hevdû ên stretejîkî wê, divê ku wan hebûna hevdû a civakî bi statûyeka weke hevdû herêkiribê. Li ser wê wekehevdûbûyîne re di têkiliyekê de bin. Hingî wê, li gorî rengê têkiliyê û navaroka wê, wê ev gotin bihata bikarhanîn.

Di aslê xwe de mirov dikarê ji gelek aliyan ve wan rewşan hilde li dest. Di rewşa fahmkirina rengê sîyeseta rêveberîya Kurd a başûr de wê, ber ku ew ne temenekê rast de bi têkiliyek baş a di nava xwe de bê wê, ew wê, ji hêzên herêmê ku ew herîşî civake Kurd dikin re wê, bê, weke aliyekê û temenekê. Wê li ser wê re wê, çawa wê nakokîyan di nava Kurdan de wê çêbikin wê, li ser wê re wê, li nava Kurdan wê bileyizin. Başûr jî wê, xwe bikê navenda van leyistikên bi vê rengê ên li nava Kurdan.

Di aslê xwe de ku rêveberîya Kurd rewş û sîyeseta hêzên herêmê û yên dervî herêmê ku wê baş xwendiba wê li gorî wê pozisyonê baş wê bi hebûna Kurd re wê bigirta. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Tevî ku temenê wê hebê wê, heta roja me wê, hêzên başûrî wê bi ber artişbûyîne ve wê neçin. Wê temenekê xwe yê bi vê rengê wê çenekin. Wê her tiştê wê li ser partî û navendên partîyan re wê, îdara bikin. Wê di encama wê de wê, taloqkirinên hilbijartinan, rewşên weke kongira netewî û li darnexistina wê û hwd wê, di temenê wan rewşan de bin. Bi wê re jî wê, di temenê hemû têkçûnên wan ên bi demê re jî bin.

Çendî ku wê, amarika jî wê, weke hêzek 'hevkar' wê were denezendin lê wê, ti carî wê, ji aliyê teçizat û çekan ve wê, nivê yên ku ew hatina dayîn li baxdadê jî wê, newina

dayîn li Kurdan. Kurd wê, çendî ku wê, bahse alikarîya li çekan a li wan wê were kirin jî wê, ew di astek û rewşek piçûk de wê, were hiştin. Lê wê, ji wê rewşê zêdetirî wê, di çapameniyê de wê, were hanîn li ser ziman.

Di vê demê de wê, tiştêkê din wê, were gotin. Wê, piştî referandûmê wê were gotin ku "wê berdêla wê bidin." Lê di aslê xwe de wê, Kurd wê, ne berdêla wê bidin. Wê ew berdêl wê, berdêla têkiliyên rêxistinên Kurd ên bi rejima îranê û rejima tirk re bê. Kurd wê, îro wê berdêla wê bidin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev rewş wê, ne tenê wê weke rewşeka ku wê, mirov bi tenê bi rêveberîya Kurd a başûr re wê, werênê li ser ziman.

Kurd, berdêla têkiliyên xwe yê bi rejimên herêmê ên rejima tirk û rejima îranê re ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin didin.

Di aslê xwe de mirov ku ji kîjan aliyê ve binerê wê, rewşa Kurdan wê, di xwe de wê, rewşeka ku mirov wê, dikarê bi şaşiyên sîyesetmederên Kurd re wê werênê li ser ziman. Di nava sîyesetmederîya Kurd de aqilekê wusa ku ew ji kêmesiyên fêr û dersê derxin û ankû ew kêmesiyên xwe bibînin û li ser wê re xwe rexnebikin û xwe rastbikin wê bi wan re wê nebê. Wê hinekî jî wê, ev wê bê sedema wê ku wê hertimî wê bi kêmesî û xelatî û şaşiyên ku ew bikin re ew xwe bidina domandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi aqilê sîyesî li şûna ku wê li kirinên xwe wê, hertimî wê bihizirin ku ew jî wê fêrê derxin wê, hertimî wê, çawa wê xwe 'rast derxin' di gotinê de û ankû wê 'rast bidina nişandin' wê, di nava hewldana wê de bin. Ev jî wê, bi awayekê xwezayê wê ne tenê wê domandina wan kêmesî û şaşî û xelatîyan wê bi xwe re wê werênê wê, ji wê zêdetirî wê ev bê weke rewşeka ku wê hem ser wan kêmesiyên wan wê li berçav wê bide nûxûmandin û hem jî wê ji aliyekê ve wê temenê wê bê ku ew xwe rast nekin bin.

Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa têkiliyên wan ên bi rejimên herêmê ên weke rejima îranê û tirkiya de re wê, bê ku wê lêpîrsînekê wê bikin wê, xwe biavêjina li nava wê. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa têkiliyên wan ên bi rejima sûrî û ya îraqê de jî wê wusa bê. Piştî şerê îraqê ê yekemin û pêde wê, amerika bixwe jî wê, Kurdan wê bikê ku ew teşwîkbikê ku ew xwe nêzî van her çar rejimên ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev sîyeset wê, heta roja me jî wê, di derbarê wê de wê, ti rexne wê li wê newina kirin.

Rejimna ku ew sîyeseta hebûna civake Kurd herê nakin wê çawa wê têkiliyekê baş wê bi wan re wê dênin? Ev pirs wê, ti carî wê newê pîrsîn. Di dewama wê de wê, rejimên weke rejima tirk wê bi dehan salan wê şerê jenosîdkirina civake Kurd û paqijkirina wê û ankû ji dîrokê birina wê, ew wê bi wê re wê bidin. Tevê wê jî wê, rêveberîya wê, bi wan re wê di têkiliyê de bê. Pêvajoyên komkujiyan ku wê rejima tirk wê li bakûrê Kurdistanê wê bikin wê, dev jê berda ku wê bikina ber lêpîrsîneka sîyesî de wê, newênina li rojevê jî. Di vê çerçoveyê de wê, di dem bi dem wê heta ku wê, çawa wê, qatkirina Kurdistanê ku ew bi rêveberîya başûr dana herêkirin wê, li ser wê re wê ew wê li hemberî beşên din ên Kurdistanê wê were bikarhanîn wê, bi wê rengê wê, rewşek wê derkeve. Di vê çerçoveyê de wê, di pêvajoya şerê rejima tirk ê li bakûrê Kurdistanê de wê, Kurdên ku ew xwe weke nêzîkî partiyên başûr diditan wê xwe nêzî rejimê bikin û heta ku wê sîyeseta wê ya înkare wê ji wê re wê bibûban weke ling ku wê li ser serê civake Kurd bidan meşandin.

Ev rewş wê, weke wan wê gelek rewşên din wê hebin. Ku em li vir listeya wan werênina li ser ziman wê, mirov nikaribê bi dehan bergan pirtûkan jî wê, werênê li ser ziman. Kirinên ku ew hatina kirin wê, di wê de wê, hebûna civake Kurd wê, newê esas girtin. Wê partîti wê were esas girtin. Partî wê, bo armançeka ku ew sîyeseta wê civakê werina avakirin bin. Lê wê, partî wê, di rewşeka wê li ser civakê re jî wê, werina dîtin û wê nêzîkatî wê li wan wê were kirin. Ev wê berdêlên wê bo hebûna civake Kurd wê, ne tenê wê di çerçoveya sîyeseta rejimên herêmê ên bi armanca qatkirina civake Kurd re wê xwediyê encamê bê wê, ji wê zêdetirî wê, di nava civake Kurd de wê temenê tengezeriyên mazin wê bi xwe re wê biafirênê.

Di dewama wê de wê, dema ku mirov di dewama wê de wê, were dîtin ku wê civak wê, di nava wan partîyan de wê were beşkirin û wê di wê temenê de wê, hata ku wê dijminatî jî wê di nava wê de wê li ser wan re wê, were pêşxistin. Ev jî wê, weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman bê.

Di dewama wê de mirov, dikarê gotinekê ji rewşa başûrê Kurdistanê û rêveberiyên wê ku ew dihênin li ser ziman ji wê bidomênin. Di destpêk pêvajoya hêrişên çeteyên haşdî şabî de wê, bêjin ku "wê, bi çekên amarika wê hêrişî me bikin." Yekî ku bi aqilekî baş ku ew ji destpêkê sîyeseta wan xwendinê wê ev kirin ku ew bûbê wê bo wan wê ne 'weke suprîzekê' bê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Hêzeka ku ew, berê te dide rejimên ku ew statûya civake te herê nakin wê, bêgûman wê li gorî wê jî wê, di rewşa çekdayinê de jî û di rewşa alikariyên xwe yê sîyesî û dîplomatîkî de jî wê xwediyê sînorekê bi wê re bê. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekê teybet wê, xwe bide diyarkirin ku wê, rewşa Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa di nava wê statûqûya ku ew di lozanê de sînorê wê hatina kifşkirin û heta roja me dayina domandin wê, were hiştin wê, şerê wê ji hemû aliyan ve wê, bi Kurdan re wê were kirin. Alikariya hêzên ewropî û amarika ji rojavayê Kurdistanê re jî wê ji wê derbas nebê. Ku Kurdên rojava wê xelatîya başûr kirî bikin wê bikevina heman rewşê de. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di rewşa têkiliyên Kurd û hêzên herêmê û yê dervî herêmê de jî gotinên weke "muttefik" û ankû "hevkarîya stretejîkî" û hwd wê, mirov bikeve zorê de ku wê di wê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Di çerçoveya hin politikayên demkî de wê, mirov dikarê fahmbikê. Li ser esasê berjewendîyan mirov dikarê wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de mirov dikarê rewşa Kurdan weke ku me li jor hanî li ser ziman ku Kurd wê, berdêla têkiliyên xwe yê bi rejîma tirk û îranê re wê bidin wê, di rewşa Kurdên başûr û rêveberîya wê de wê, têkiliyên xwe yê bi amarika û hwd re wê, ji ast û pîvane wê cûdatir şîrovekirin û şîroveyên ji rastîya wê cûda di mejiyê xwe de li wê kirin û li gorî wan şîroveyan xwe kirina nava bendewariyan ji wan hêzên ewropî û amarikî jî wê, ji aliyekê ve wê, di temenê têkçûn û feleketên ku ew dihên li serê wan û ew dijîn de jî bin. Li vir di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de dema ku mirov rewşa têkiliyên hêzên weke yê amarikî bi rejîma tirk re wê baş fahm nekê û her wusa bi wê re hertimî li bendê bê ku wê li herêmê wê statûya Kurd wê, piştgiriyê wê bidinê de wê, ew wê temeneê şikeştina wan bê. Wusa dihê fahmkirin ku Kurdan ji xwe ji hemû aliyan ve berdana û kirina rewşa bendewariyekê de. Di dema ku wê hêzê haşdî şabî wê hêriş bikin de jî wê, bêjin ku

"amarika alikariyê bide me." Lê piştê hat dîtin ku ew hêz bi çekên amarikî hêrişî wan dikê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir rewşa başûr wê, rewşa statûya 'defacto' ku wan ji salên 1990î û pê de bidest xistin ew li şûna ku wê bikina temenê pêşketina civakî û tekoşîna civake Kurd a maf û azadiyê de wê, xwe di wê de wê berdîn û wê bikevina rehewetê de. Wê bi wê re jî wê, weke ku ew êdî azad in û wan hemû maf û azadiya xwe bidest xistina wê bikina nava baweriyên şaş û xelat de. Ev wê, berdêla wê, ji wan re wê giran bê. Wê di serî de wê, ji civake Kurd re wê berdêla wê giran bê.

Gelek kesên ku pêvajoyê şîrove dikin wê, di nava çapameniyê wê de reng û hewayaya ku ew bi awayekê "nagatîf" wê, bi şîroveyan wê li ser Trump re wê werina pêşxistin re wê şîroveyan wê bikin û wê bêjin ku "wê Kurd wê berdêla dema trump wê bidin". Lê ev jî wê di aslê xwe de wê ne rast bin. Ku mirov bi wan gotinan bawer bikê mirov wê, nikaribê bi awayekê rast siyasetê bibînê û wê fahmbikê.

Li herêmê siyaseta ku ew dihê meşandin di roja me de wê, ji ya xwe serdestkirinê wê ne cûda bê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya şerekê hegomonîkî de wê, were dayin. Rewşa weke "alîkariya amarika ji rojava re" jî wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê bixwênê. Lê di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke rewşeka giring bê ku mirov wê fahmbikê.

Di aslê xwe de wê, bi vê rewşa siyaseta li herêmê a bi awayekê weke destûrdayina bi hêzên îraqî, îranî tirk û çeteyên haşdî şabî re wê, dîmenekê li ser wê re mirov dikarê ji rewşa siyaseta rojhilat jî wê bixwênê. Ev rengê siyasetê ku ew xwe li ser komên çete ên bi vê rengê re dimeşênê û ne demokratîkî wê, hinekî wê ew jî wê, were raxistin li berçav. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê dema ku ew hêz hêrişî Kurdan dikin wê, ew dîmenê wê, di rewşa nebûna maf û zadîyan a li herêmê de wê, dîmenekê pîrr bi tûndûtûj wê raxê li berçav.

Ji aliyekê din ve jî dema ku mirov ji aliyê Kurdan ve li rewşê binerê mirov divê ku rewşa çeteyên haşdî şabî ên îranî wan, di dewama çeteyên DAÎŞ û şerê wan yên li dijî herêmê û civake Kurd de wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyekê bê. Di aslê xwe de mirov dikarê Haşdî şabî wê weke pêvajoya hêrişên DAÎŞê jî wê werênê li ser ziman. Wê, weke pêvajoya duyem a DAÎŞê jî wê dikarê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê dikarê werênê li ser ziman ku wê rewşa Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, di rewşekê de bin. Lê Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekê din ve jî wê berdêla siyasetmederên nezan ku ew dihên li ser serê wan wê bidin. Hinekî jî mirov dikarê wê di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Nûha piştî rewşa xirab a li başûr wê, gelek kes wê bang li berzanî wê bikin ku ew dest ji rêveberiyê bikişênê. Lê wê piştê wê çi bibê? Wê, yekê ji wî bi zanetir wê were? Yekê ku ew hemû erk û berpirsiyariyên hemû partiyên herêmê wê di bin banê sazîyeke netewî de wê li hevdu bicivênê wê were? Yan jî wê kesekê ku ew ew were wê bi tememî wê, sazûmanaka din wê avabikê? Dema ku rewş û temen heman rewş û temen bê wê, kî were û kî herê wê zêdetir wê ti giringî û qiymetê wê nebê. Wê, di serî de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di serî de wê, temenê ku ew van encaman dide çêkirin û derxistin li holê wê temenê ji holê rabikê. Ku ew hat rakirin wê, piştî wê kesekê ji rêzê jî wê karibê rêveberiyeka netewî a pîrr pêşketî wê bikê.

Li vir di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku rewşa Kurdan di vê demê de wê, ji aliyekê ve jî wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, hinekî jî wê,

pêvajoya hêrişên çeteyên haşdî şabî li başûr di çerçoveya rewşa rojava û pêşketina wê de wê, hilde li dest. Hinekî jî ew dihê dîtin ku rejimên herêmê û yên ku ew li herêmê sîyesetê dikin ew dihizirin ku ew rewşeka ku ew bi wê Kurdan di bin kontrolê de bigrin pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa gelek herêmên serdestîya rêveberîya başûr ji destê wê girtin wê, bi wê ve girêdayî bê. Di dewama wê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Dema ku ew dihat kirin de jî wê, gotinên weke "hanîna destûrê li cih" û ankû "li gorî destûra îraqê, tevdigerihin" wê gotinan wê rayadarên îraqî wê, werênina li ser ziman. Heta ku wê rayadarên tirk û îranî û ên weke yên amarîkî û ewropî jî wê, ew wê gotinê wê bibêjin. Lê dema ku wê, destûra îraqê ku ew madeya 140 ku wê rewşa van herêmên başûrê Kurdistanê ku ew statûya ne hatîya kifşkirin ku wê kifşbikira ku wê pêwîstîba ku ew bihanîya li cih û ne hatîya hanîn li cih wê, ti kesek ji wan kesên ku ew bahse 'destûrê' dikin û bahse 'li gorî destûrê tevgerîne' dikin wê, gotinekê jî wê, li ser wê rewşa madeya 140 wê newênina li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî wê, dema ku wê wê rêveberîya îraqê, çeteyên haşdî şabî wê bêjin ku wan peyman bi harpagosên roja me pavel talabanî re çekirîya û wan li ser paymenê re wan hêzên xwe bi şûn ve kişandîya jî wê, ev rewş bixwe jî wê bide nişandin ku wê ti rewşên destûrî wê li îraqê wê nebin. Dema ku destûr hebê wê demê tû bi aqilê paymanan bi wê rengê çê dikin. Ku tu bi rastî bi destûrê ve girêdayî bê ku yek ji wan kesan were cem te û bahse çekirina peymanek bi wê rengê jî bikê têyê bêjê na û destûrê bide li pêş. Ji aliyekê din ve jî rewşa hebûna çeteyên haşdî şabî a li îraqî ya. Ew jî wê, weke rewşeka dervî destûrê bê. Wê weke rewşeka ku ew bi tememî hebûna destûrê ji holê radikê bê.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê hemû wê, werina dîtin. Di rewşa gotina 'destûrê' de ku wê, di çerçoveya îraqê de jî îranê de jî, tirkîya de jî û sûrî de jî wê, ti carî wê bo Kurdan û yekî din ji wan miletên di wan welatan de ku ew dijîn wê destûr wê nêzîkatîya wê ne weke hevdû bê. Di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Destûr wê, weke bineter û ankû metneka ku wê çawa wê hêncetên ku wê Kurdan bi wê di nava wî sînorê statûqûyî de wê bihêlin ku wê çêbikê bê. Ji wê û pê de wê, bo Kurdan wê ti wateya wê ya jîyanî wê nebê. Wê ti maf û azadiya civake Kurd wê ne parêzê. Wê ti rêzê ji hebûna civake Kurd re wê negirê. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, 16ê cotmehê wê, roja xîyaneta baxdadê a bi alîkarîya îran û tirkîya ya li hemberî Kurdan jî bê. Ji vê aliyê ve mirov divê ku wê hilde li dest.

Em di serî de di nava xwe bahse wê rewşa dagirkirina kerkûkê û bajarên din ên başûrê Kurdistanê me Kurdan heta roja me, tenê wê bi xîyaneta navxweyî wê hanî li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ev aliyê wê yê navxweyî divê ku aliyê wê yê derveyî wê ji berçav nede dîrkin. Di vê çerçoveyê de wê, 16ê cotmehê wê bide nişandin û diyarkirin ku nava Kurdan û baxdadê de wê, çî rengê tékiliyê wê hebê. Her wusa wê rengê nerîna wan a li Kurdan jî wê, bide nişandin. Gotinên rayadarên îranî ên weke "me Kurdîstane serbixwe li kerkûkê vêşart" jî wê, di vê çerçoveyê de wê, zihniyeta metinger a 16ê cotmehê jî wê, raxê li berçav.

Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di aslê xwe de wê, bi zihniyeta Kurdan di bin kontrolê û dest de bigirê wê baxdad wê nêzî Kurdan bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê mantiqê wê hêrişan weke hêrişan li bajarê dijminekî xwe bikê

wê li yên Kurdan bikê. Di vê çerçoveyê de wê, bi mantiqê dagirkirinê wê nêz bibê. Di aslê xwe de wê, ev wê, bide nişandin ku wê, baxdad wê, herttimî wê, hertimî wê di nava têkiliyeka metinger û xîyanetker a bi Kurdan re de bê. Wê di serî de wê, ew wê bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, rengê xîyenetax baxdadê wê, bi wê rengê wê, werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî wê, ew wê, were li berçav û dîtin ku wê, baxdad wê, di rewşa Kurdan de wê, ne weke 'îraqî wê li Kurdan wê bînerê. Ev jî wê, were dîtin. Wê, di vê çerçoveyê de wê bi mantiqê dagirkirerîyê wê bînerê. Her çendî gotinên weke yên 'hikimeta federel' û ankû îraqe federel bikarbênê jî wê, di heman rewşê de wê, di zihniyeteke metingerî de bê. Wî pîrê Haydar el-abadê û Nûrî Malîkê Saddam huseyin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bi zihniyeta saddam û ya anfalê wê nêzî Kurdan bibin.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku Kurd, wê, di vê demê de wê, ew wê bi awayekê wê bîbîn. Her çendî ku wê, bi hênceta li dijî referandûmê wê van rewşan hêrişî bi haşdî şabî re wê pêşbixê. Lê di aslê xwe de wê, ev rewş hemû wê, weke ku wê hemû wê berî referandûmê hatibina plankirin. Wê, dema ku wê rejima tirk wê hêrişî bajarên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê bikê û bi rûxênê û wê 'hênceta hendekan' wê bîbîn li ser ziman bo ku ew hêrişên xwe 'meşrû' bide nişandin wê, rewşa rejima baxdadê a nêzîkatîya wê ya li rewşa referandûmê û piştî wê, wê ji vê nêzîkatîya rayadarên tirk wê ne cûdatir bê. Di aslê xwe de wê, ev mantiqekê ku wê heta roja me wê, bi Kurdan re wê şer bikê bê.

Her çendî ku wê, wê bêjin ku referandûm wê, îraqê qat bikê lê di aslê xwe de wê, kirina hikimeta baxdadê û hêrişên artîşa îraqê bi haşdî şabî re ew di mejiyê Kurdan de pêşxistîya. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa îraqê wê, di aslê xwe de wê, ne bi rewşa referandûmê re lê bi rewşa hêrişên haşdî şabî ên li herêmên Kurdan re wê, wê sînorê qatkirinê wê hem di mejiyê Kurdan de wê pêşbixê û hem jî wê, di mejiyê hemû îraqiyên din de. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, hêrişên hikimeta baxdadê wê, di aslê xwe de wê, bi rewşa dana dagirkirina herêmên Kurdanê bi haşdî şabî re wê, ew qatkirin pêşxistîya. Wekî din wê, gotinên wê yên weke "kontrola derî û belafirgehan bidina me" wê, di vê çerçoveyê de wê, nişanaka metinger û bindestkiriina civake Kurd jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di bin dest de wê bigirin wê, ew bi wê mantiqê wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa hikimeta baxdadê wê, di aslê xwe de wê, mirov dikarê sînor di nava herêmên Kurdan û yên îraqê de ji xwe kişandîya. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa bindestîya Kurdan wê, bi vê rengê wê bê raxistin li berçavê hemû cihanê. Ev wê, were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, di aslê xwe de wê, di mejiyên de wê Kurd û îraqîyan wê ji hevdû wê dûrbikê. Her wusa di wê rewşê de wê, bi rengê ku wê îraqî, tirk û farîs w di çapameniyên xwe de wê, werênina li ser ziman wê, ew jî wê, ew wê rewşa metingerî û dagirkerîya xwe ya li herêmên Kurdan wê bidina rayîxistin li berçavan. Di vê çerçoveyê de kî çi bêjê bila bêjê lê vê rewşa referandûmê

wê, xateka mazin di vê çerçoveyê de di nava Kurdên her çar beşên Kurdistanê û metingerên wan de daya kişandin.

Di vê çerçoveyê de wê, çeteyên haşdî şabî û artîşa îraqê wê weke ku ew ardê welat û civakek din dagir bikê wê, herê bi serê bajarê Kurdistanê kerkûkê û bajarên din ên başûrê Kurdistanê de. Wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ew jî wê, weke aliyekê giring wê, xwe bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê çendî ku wê artîşa îraqê û çeteyên haşdî şabî wê bajarên Kurdistanê ên ku wan di referandûmê de bi îredeya xwe gotiya herê ji serxwebûnê re gotiya wan, dagirkirîya. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa pêvajoya hêrîş û xîyaneta metingerên Kurd bi xîyaneta navxweyî re bûya yek û hatîya bi ser Kurdan de. Ev hatîya dîtî. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de wê, ev dem wê, bi vê rengê wê, weke demeka ku wê xateka mazin wê di nava Kurdan û van rejimên metinger de wê bikişênê bê. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, temenê tekoşîna maf û azadîya civake Kurd a Kurdistanê gavek din bi pêşdetir birîya li hemberî wê xîyaneta rejîma baxdadê jî û ya navxweyî jî.

Li başûrê Kurdistanê, ji nû ve li gorî demê pêşxistina sîyeseta domandina 'pirsgirêka Kurd'

Li başûrê Kurdistanê, ji nû ve li gorî demê pêşxistina sîyeseta domandina 'pirsgirêka Kurd' wê weke aliyekê giring bê ku mirov li ser wê bisekinê. Di rewşa başûrê Kurdistanê û rewşên ku wê, di 16ê cotmehê de wê, bên pêşxistin de wê, herî zêde wê navê 'kerkûkê' wê derkeve li pêş. Ji aliyekê ve jî wê, kerkûk wê, weke herêmeka başûrê Kurdistanê ya û ti gûman ji wê nîn a. Kerkûk wê, herêma başûrê Kurdistanê bê. Wê di dema sûmer-gûtîyan de wê, weke cihekê ku wê li wê jîyan wê pêşkeve wê, xwe bide dîyarkirin. Gûtîyan wê, di nava sînorê bajarên xwe ên weke nûzî û ankû 'qasûr' wê, were dîtî. Her wusa wê, di dema hûrîyan de wê, di nava sînorê bajar û ankû herêma arapha de bê. Di dema hûrî û mîtannîyan û piştî wê, di dema medîya de jî wê, bi heman rengê wê, di nava sînorê başûrê Kurdistanê de wê weke parazgehekê wê bibê xwedî hebûn. Kurdên dema medîya û piştî heta demên piştî ên sasanîyan jî wê, ji wê re wê bigotan 'korek'. Wê bi vê rengê wê, ev herêm wê hebê.

Di vê demê de wê, dema ku wê, şîrove wê, li ser wê werina kirin wê weke "ku ew ji dest çûyî" û ankû "Kurdan ew windakir" û an jî ku "Kurd wê, heta heta wê windabikin" wê, şîroveyan wê li ser wê bikin. Di demake ku ew hê tekoşîna maf û azadîya civake Kurd di domê de wê, gotinên weke ku ew ji ser rewşa kerkûkê û hwd re wê, bi rengê "windakirinê", "ji dest çûyinê" û hwd wê ti wateya wan û giringîya wan wê nebê. Kurdên dema mîtannî û medîya wê, kerkûka roja me wê, bi navê "kermekan" û ankû 'karmak' wê, bi navbikin û wê, werênina li ser ziman. Wekî din wê, di demên berê ên berî zayînê de wê, navên weke "karhâ" wê werê li ser ziman. Her wusa navê "bethgrme" wê, heta roja me wê, hûrîyan de jî wê, werê bikarhanîn wê, di nava Kurdên herêma botanê de wê werê bikarhanîn. Wê, bi wê re wê, navê wê li herêmê wê di nava xalkên din herêmê ên weke asûrîyan de jî wê, bi wê rengê werê li er ziman. Navê kerkûkê bixwe wê, heta sedsale 15' min wê zêde wê nebê ku ew dihê bikarhanîn bê. Dema ku tirk wê, bi musilê wê bi nav dikin û wê, dihênina li ser ziman û weke "bajarekê tirkmen" wê, bi nav dikin wê, ev di temenê wê de wê sedema yekem û pêşî wê

rewşa dagirkirina Kurdistanê û li ser wê re hewldana çêkirina aîdiyetê xwe wê bi wê re wê hebê. Hinekî jî wê, alaçaya wan di çerçoveya şerê wan ên li bakûrê Kurdistanê ku ew li dijî civake Kurd dimeşênin de wê, em divê ku wê hildina li dest. Ev şîrove wê, bi serê xwe wê, weke şîroveyna ku ew kesên ku ew van şîroveyan dikin ku ew di farqê de bin û ne di farqê de bin ew, bo ku ew rewş were kirin dikin bin. Ev rewşa vê herêmê wê, ber çî wê di vê demê de wê, were kirin vê rewşê de? Dema ku mirov armancên li pişt wê nebîne mirov wê, bi rastî wê fahm nekê û nikaribê şîroveyek baş wê, pêşbixê jî.

Di şerê de wê, armanca sereka wê bi wê rengê bê ku wê kurkûk weke bi vê reng xistina wê rewşê de wê, di serî de wê, rewşeka ku wê, çawa wê li herêmê wê temenê domandîna "pirsgirêka Kurd" wê li herêmê bidina domandin wê, bê xistin wê rewşê de. Herkesek jî dizanê ku ew herêm herêma Kurdistanê ya. Di nava wê qatkirina ku Kurdistan bi wê hat kirin qat li çaran di konfarsana lozanê de wê, ev weke qatkirineka di nava wê qatkirinê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa pirsgirêka Kurd wê, bi vê rengê wê, çawa wê were domandin wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di serî de mirov divê ku werênê li ser ziman ku wê, ti mirovatî û ahlaqê mirovatîyê di sîyeseta desthilatdarî û hêzên hegomonîkî ên vê serdemê de wê nebê, Di vê çerçoveyê de wê, hebûna gelan wê bo sîyesetên xwe wê çawa wê bikina qat û heta ku wê ji dîrokê bibin wê bo wan wê mubah bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov rewşa civake Kurd û rewşa bi gotina 'pirsgirêka Kurd' ku ew hatîya pêşxistin û ew dihê xwestin ku ew were domandin wê, bi wê re wê, mirov dikarê weke nişanaka hebûn û ankû nebûna wijdanê serdema me jî wê, bixwênê û wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa rewşa wê mirov dikarê, wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, çawa wê, vê rewşê wê çêbikin wê, di serî de wê, mirov wê hinekî li ser wê bisekinê. Di aslê xwe de wê, wê weke rewşeka ku wê, di çerçoveya sîyeseta hêzên hegomonîkî de wê di Çerçoveya kirinîyên weke 'polîsê baş' û polîsê nebaş' de ku wê, werina pêşxistin bin. Hêzên başûrî wê bi rêveberîyên welatên weke fîransa û gelek welatên din ên ewropî re wê hevdiştinê wê bikin û wê piştgirîya xwe wê ji wan re wê, werênina li ser ziman. Hinekî wê, Kurd wê, ji aliyekê ve wê, piştî wê bi wê girêbidin. Lê Ev sîyeseta hêzên ewropî wê, di rewşa Kurdan wê were dîtin ku wê, weke sîyeseta berdoşane bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê rewşê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa pirsgirêka Kurd wê, bidina domandin û wê weke pirsgirêk wê li herêmê wê bidina hiştin û wê li ser wê re wê mudahaleyên wê li herêmê wê pêşbixin wê, hinekî jî wê, bi wê armancê wê, ew wê were pêşxistin. Weke rewşeka 'çêke û jêbiba' wê, li rewşa Kurd û pirsgirêka Kurd wê, binerin. Rewşa rêveberîya başûrê Kurdistanê ku ew piştî salên 1990î hat avakirin wê, di vê çerçoveyê de wê, li wê were nerîn.

Kurdên başûrê Kurdistanê ên ku ew rêveber in jî ew jî wê, ne weke kesna ku ew ji sîyesetê û felsefeya sîyesetê baş fahm dikin bin. Her wusa ne tenê vê rewşa ku wan jîyankir mirov dikarê bi wê werênê li ser ziman. Ji wê zêdetirî mirov, ku wê pêvajoya wan ya ji destpêkê heta roja me jî wê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Kesên ku weke "sîyesetmeder" li holê digerihiin wê, weke kesna ku mirov ti carî nikarê wan bi felsefeyeka sîyesî a civakî pênase bikê bê. Dema ku mirov bêjê

sîyesetmeder ew bi wê gotinê û navlêkirinê nabina sîyesetmeder. Lê ya ku ew bi wê xwe dixapandin û civak jî bi wê dixapandin wê ev bê. Di serî de mirov divê ku wê, bi wê rengê wê werênê li ser ziman.

Di serî de di hundûrê 25 sal desthilatdariya xwe ku wê, rêveberîya başûrê Kurdistanê ku wê nikaribê hevbeşîyeka sîyesî û yekbûnekê di nava xwe de çêbikê û wê rewşa partîyan û malbatîtiyan wê ji temenê sîyesetê derxê wê, mirov çawa karibê bahse têgîneka netewî bi wan re bikê. 25 salan jî ku wan xwe ji wê rewşê xilasnekiribin wê demê wê mirov nikaribê wê bi wê rengê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, xwe ji rewşa kesna ku ew rewşa 'domandina pirsgirêka Kurd li pêşarojê' wê xilasnekin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov diakrê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa pirsgirêka Kurd û domandina wê, heta roja me wê, hinekî jî wê, kirina sîyesetê a kesên weke sîyesetmederên Kurd jî wê, paya wan di temenê wê de wê hebê. Di serî de wan di mejiyê xwe de wê, çawa wê, çareserîyan pêşbixin di nava civakê de û di çerçoveya hebûna civakî de wê, ev wê nîşanaka wê bê ku wan xwe ne gihandiya mejiyekê wê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa pirsgirêka Kurd a di nava sînorê îraqê de ew cardin hatina derxistin li holê weke prisgirêkekê wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de bêredeyîya kesên rêveber ên Kurd wê, temenê sîyeseta rejimên herêmê ên dij Kurd û yên ku ew li herêmê weke hêzên hegemonîkî ku ew sîyesetê dikin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de ku mirov rewşê tenê weke ku Kurd di nava xwe de wê dikin ku ew tenê 'weke ku xîyanet li wan bûya' ku ew tenê rewşê bi vê rengê wê werênina li ser ziman wê, weke ku wan bi tememî rewş fahmkirî wê rewş wê xwe bide diyarkirin. Mirov nikarê tenê rewşê weke rewşek xîyanetê wê şîrove bikê û ji nav derkeve. Wê ev wê bi serê wê weke ravîna li ya hesanî bê. Wê weke ku wê bi zanebûnî bê û ankû ne bi zanebûnî de wê xwe ji rewş wê bide revandin û bêalaqa kirin.

Di rewşa Kurd de wê, dema ku mirov rewşê tenê wê, bi vê rengê wê werênê li ser ziman wê, ji aliyekê ve jî wê, weke xwe li rewşek baxtewariyê razandinê bê. Ji xwe gelek şîrove bi rengê ku ew dihêna kirin wê, weke ku wê ji mejiyê Kurdan re wê bidina gotin ku "wa li we xîyanet hatkirin û wê di encama wê de herêmên weke kerkûkê, xanaqîn, calawla, germîyan û hemû herêmên din windakirin û win wê, dî winê nikaribin tiştêkî din bikin. Wê qabûl bikin. Ev ji we re weke baxt û ankû qader a. Tiştêkî ku win li hemberî wê bikin nîn a. Bi vê derûniyê nivîsandin wê, di serî de ku ew Kurd jî û ne Kurd jî bê wê, weke ku wê ew bi xwesteka armanca di temenê wê xîyanetê de ku ew bidina serî bê. Wê bi zanebûnî bê û ne bi zanebûnî bê wê, bi derûniyeka ku ew dibina aligirê rejimên ku ew şerê tûnakirinê li hemberî civake Kurd dimşênin.

Ti tişt ne qader a û ne jî şans a. Her tişt bi destê mirov dihê kirin. Di dewama wê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ew rewş wê, ti carî ne rewşên ku ew Kurd wan herê bikin bin. Di aslê xwe de wê, rengê şîroveyan ku ew dihêna kirin wê, weke renekê ku ew bi Kurdan re ew, şer dikê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Xîyanet jî bê ku ew kengî ew hat herêkirin wê hingî wê bê xîyanet. Ku Kurd wê qabûl nekin wê ti carî wê neçê şerî. Bo ku ew herê serî jî wê,

hinek kes wê, bi zanebûnî bê û ne bi zanebûnî bê wê di şewayekê de wê şerê dana wê ya herêkirinê a li Kurdan wê bi nivîsên xwe wê bi Kurdan re wê bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku şîroveyan bi rengê dana herêkirina wê xîyanetê bo mejiyê Kurdan ew dihên pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman Kurd wê, di demê de wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, dema ku wê destê rêveberên Kurd wê di wê de wê nebê wê, neçê şerî. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Kurd di vê demê de wê rewşa başûr wê, weke rewşeka ku wê, ti carî mirov nikarê bi navê Kurdan wê herê bikê bê. Wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê bêhêviyê wê di nava Kurdan de wê çêbikê ku ew ji tekoşinê werina bi şûn ve gav avêtin. Di aslê xwe de wê, ev rewşeka ku wê, di çerçoveya mantiqê înkara Kurd û wê rewşa bêstatûtîya ku ew li ser wê dihê farzkirin wê çawa wê, di nava wê de wê bigirin û wê bi wê bidina herêkirinê bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wekî din wê, ti wateya wê nebê.

Civake Kurd ew tekoşina maf û azadiyê dide. Di vê rewşê de wê, ev rewş wê, ne rewşeka ku wê, mirov wê bi wê re wê hilde li dest bê. ya asil wê, tekoşina Kurd a maf û azadiyê bê. Di aslê xwe de wê, ev rewşa ku ew weke têkçûnekê wê li ser wan herêmên başûrê Kurdistanê ên 'bêstatû' hatina hiştin ku ew dihê afirandin wê, ne rewşeka têkçûnekê bê. Ku rewşa wan herêmên Kurdan bi statûya wê ya civakî re ew hatiba herêkirin û ev rewş jîya ba wê, hingî wê, mirov dikarê wê wusa wê werênê li ser ziman. Lê gelo ew wusa hatîya herê kirin? Ber çî ew herêm dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin? Bo ku ew bi wê rengê li ser wê re rewşên bi vê rengê pêşbixin. Vê rewşa li başûr mirov dikarê wê, bi vê rengê wê werênê li ser ziman.

Bi mantiqê talan û dagirkeriyê ku ew dema ku ew dagirbikin û wê cihê ku wan dagirkir wê, bikê ya wan? Di serî de mirov divê ku wê bibêjê na. Dûnya alem jî wê dizanê ku wê ne wusa bê. Lê bi vê rengê hanîna li ser ziman. Wê, şewayekê pêvajoya şerê rejimên herêmê ê li hemberî tekoşina maf û azadiya civake Kurd bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Gelek kesên ku ew bi teybetî weke "profesor" ku ew gotinê dihênina li ser ziman wê, çawa wê, vê rewşê wê bi Kurdan bidina herêkirin û Kurd wê, divê ku wê, herêbikin wê, gotinên xwe wê li ser gotina "xîyanetê" re wê, werênina li ser ziman. Di aslê xwe de mirov dikarê van rengên bi lêvkirin û hanînen li ser ziman bi wê rewşa weke ya 'xîyanetê' re wê, di ahengekê de wê, weke çerçoveyek konseptî wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bi rengê gotinên weke "kerkûk ji dest çû" jî wê, vê derûniyê wê biafirênin. Minaq ez wê bibêjim. Rejima tirk hemû herêmên bakûrê Kurdistanê dagirkirina wê demê em wan jî wusa bi hasibênin û ji Kurdan bixwezin ku ew tekoşina maf û azadiyê a wan beşên Kurdistanê nedê. Îranê tememê rojhilatê Kurdistanê dagirkirîya wê demê em bêjin wê ew dagirkirîya û ji dest çûya û Kurd divê ku wê, tekoşina maf û azadiyê li wir nedin. Heman tiştê li sûrî û îraqê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Yên ku gotinên weke "kerkûk ji dest çû" vê jî Kurdan re pêşniyar dikin ev hemû jî dest çûna win, dev û dest ji takoşina maf û azadiyê berdin. Gelek ji wan kesên ku ew di hişê wan de nebê jî bi wan gotinên ku ew dihênina li ser ziman vê jî mejî û derûniya Kurd re wê pêşniyar dikin. Ev jî weke rengekê axiftin û gotin bi lêvkirinê ê weke di dewama gotin û axftinên rejimên herêmê ên weke rejima tirk û ya îranê ku ew şerê tûnekirinê li hemberî civake Kurd dimeşênin de jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, bi vê rengê wê gelek aliyên wê yên ku mirov wê, werênê li ser ziman bê. Ji aliyek din ve jî wê, di vê dema ku Kurd li başûr, bakûr, rojava û rojhilat tekoşînê bilind dikin û gelek destkevtî bidest xistina û hêvîyên mazin bi wan re çêbûna wê, weke şewa û rengê li dijî wê serkevtinê û pêşketina hêvîyê a bi Kurdan re wê, rengê şerkirina bi derûnî a li dijî mejiyê Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Bi çi mantiqê, ew kes dibêjin ku ew ji dest çûna? Yan ji nezanîya xwe wê dibêjin. Û yan jî li ser navê rejimên herêmê bi zanebûnî wê dibêjin. Mirov dikarê wê bi wê rengê wê di serî de wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşek derûnî bê. Wê weke rewşek şerê derûnî ê li dijî civake Kurd jî bê. Wê, çawa wê, di nava wê statûya dijKurd û ku ew hebûna Kurd bi ti awayê qabûl nakê wê Kurdan bide girtin wê, leyistik û rengê hizirkirina mejiyê wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ku mirov wê bi vê rengê wê, herê bikê wê, bi awayekê xwezayî wê weke ku Kurd xwe li wê tûnebûnê razênin û bêstatûtîyê herêbikin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê wê yê din jî wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewşa li ser kerkûkê re wê, mazin şirovekirin û weke "qudusa Kurdan" hanîna li ser ziman wê, di serî de wê, çawa wê bandûra wê pêvajoyê bi derûnîyek nebaş wê bi vê rengê wê xortir wê pêşbixin jî wê, bi wê ve jî wê, girêdayî bê. Yanî ev rewş wê ji serî heta binî wê rewşeka şerê rejimên herêmê û statûqûparêzên dervî herêmê ên hegomonîkî ku ew li herêmê sîyeseta serdestîyê û serwerîyê dimeşênin wê, rengê şerê wan ê li hemberî tekoşîna civakî a maf û azadiyê a civake Kurd jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Rast a ku wê partîyên Kurd 'yekîtî' jî û PDK jî wê di encama levkirinekê de wê hêzên xwe wê vekîşênin. Lê ev wê newê wateyê ku ew levkirin wê, levkirineka di nava Kurdan û wan rejiman de bê. Wê weke levkirineka di nava wan partîyên Kurd ên xwefiroş û wan rejiman de bê. Vêca wê çawa wê ve encama ku ew li ser wan partîyan re ku ew hatîya derxistin li holê wê bi Kurdan bidina herêkirin wê, li ser çapameniyê û bi rengên şiroveyan wê bîzorê wê di şewayekê şerê derûnî de wê bixwezin ku ew bi Kurdan wê bidina herêkirin. Ev şrove wê di serî de wê di encama wê de wê, werina pêşxistin. Ev partîyên Kurd wê, bi şewayekê wê ji salên 1990î ve wê, weke partîyna ku wê çawa wê rewşa statûqûya herêmê wê bi wan bidina herêkirin wê, weke lind û destikna wê werina bikarhanîn. Tenê ku mirov li rengê têkiliyên wan partîyan bi rejimên herêmê re binerê wê, ev wê, bi awayekê zelal wê were dîtin. Têkiliyên PDK bi tirkiya û yê yekîtî bi îranê re wê, di vê çerçoveyê de wê, di temenê wê rewşê de bin. Ber vê yekê mirov nikarê wê, weke rewşeka dûrûst û rast ku Kurd wê herêbikin wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de bi rengê şiroveyên ku wê werina kirin wê li şûna navê van partîyan wê were bikarhanîn wê bêjin ku "Kurdan, kerkûk hişt ji îraqê" re. Li vir navê 'Kurd' bikarhanîn jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê rengê weke rengê stretejîkî ê şerê rejimên herêmê wê werênê li ser ziman. Mirov dikarê wê, bi awayekê rast wê, werênê li ser ziman.

Nîqaşên li ser gotina "kerkûk ji dest çû" ku ew hatina kirin wê renegekê şerê derûnî ê li hemberî mejiyê giştîya civake Kurd bê.

Î ro ne tenê kerkûk wê, her çar beşên Kurdistanê wê, di bin dagirkerîya rejima îran û ya tirk de bin. Wê demê ku rejima tirk hemû bajarên bakûrê Kurdistanê dagir kirina ku mirov li gorî wê mantiqê bihizirê wê jî ew bajarên Kurdan dagir kirina em, rabin û bêjin ji dest çûn wê rast bê. Îranê rojhilatê Kurdistanê wê, bi tememî dagirkiya em rabin bêjin ew ji dest çû wê, rast bê? Bêgûman wê ne rast bê. Di serî de mirov dikarê bi vê rengê wê, bersiva wê gotinê û nîqaşên li ser vê gotina 'kerkûk ji dest çû' re wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, bi derûnîya bi vê gotinê re wê, ew bê ku wê, weke ku wê ji Kurdan re wê pêşniyarbikin ku ew bi tememî bajarên wan ku ew di bin dagirkeriyê de na ew ji dest çûna û win êdî tekoşîna wan nedîn. Wê ev wê ji wan re wê, were gotin. Ev jî wê, ne renegekê hizirkirinê bê. Bi vê rengê nivîsandin wê, hinekê jî wê bi wê re wê ne ji têrhizirkirinê wê were.

Aqîlekê ku wê, gotina "kerkûk ji dest çû" ku wê bi wê bi Kurdan re wê biaxifê wê bi derûnîyekê wê bi xwezayê wê Kurdan re wê bixwezê ku ew, ewder berda û êdî 'heta dawiyê wê ji bîrbikin.' Ev di serê xwe de wê, renegekê şer ê bi mejiyê Kurd re bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ez li vir wê, di serî de wê, werênîma li ser ziman ku ev rengên şîroveyî wê, weke regna ku wê, mirov wê dikarê di dewama şerê rejimên herêmê ê bi Kurdan dana herêkirinê a bêstatûtîyê de jî wê hilde li dest bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Weki din wê ti wateya wê nebê. Ev şîrove wê, di mejiyekê ku ew li dijî tekoşîna maf û azadiya Kurd disekin in de wê xwediye derûnîyekê bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, ev rengên leyistikê ên li ser başûr ku weke bi gotinên li ser kekûkê ên weke 'kerkûk ji deest çû' wê, dewama wan jî wê werê. Ber ku ew wê çawa wê gîyane tekoşîna Kurd wê bikişênin û wê pêşîya pêşketina hevîyên wan bigirin wê, hinekî jî wê, bi wê ve girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, şewayekê şerkirina bi hebûna civake Kurd a li ser derûnîyê re bê. Bi renegekê şernekirin û vekişîna hêzên Kurd û ankû dana vekişandina hêzên Kurd jî wê, bo ku wê çawa wê temenê wê derûnîyê wê bidina çêkirin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Mixabin wê partiyên wê, di şewayekê de wê, bi rewşa têkiliyên xwe yên bi rejimên herêmê re wê bin hevkarê wê şerê stretejîkî ku ew li hemberî Kurdan dimeşênin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ji xwe, ji aliyekê ve gotinên weke "vekişîna li sînorê berê dema şerê DAÎŞê" û di dewama wê de gotinên weke ku ew li ser van herêmên vekişîna re dihênina li ser ziman ên bi rengê "kerkûk ji dest çû" û ankû herêmên din ji dest çûn jî wê, weke gotinna ku mirov nikarê weke gotina bînakok bixwênê bê. Lê wê çawa wê rewşê wê wergerênina li renegekê derûnî ku wê bi wê hîs û hêsta têkçûnê bi Kurdan re çêbikin wê, di wê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Dema ku ew vekişîna bê wê demê çawa dibê ji dest çûyin? Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Hemû leyistik û rengê wê, dinava van herdû gotinan de wê rengê xwe wê bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov bi vê rengê rewşa başûrê Kurdistanê wê, hilde li dest wê, ew rewşa wê, weke xwediye tîpolojîyeka sîyesî ku mirov wê, bi rewşa bakûrê Kurdistanê, rojavayê Kurdistan û rojhlatê Kurdistanê re jî wê, bixwênê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Sîyesetmederên Kurd

ên başûrî ew rewş nedîtina ku wê rewşa başûr wê, bi serê xwe wê ti carî wê nikaribê bibê bersivê ji maf û azadîya civake Kurd re. Lê wan weke ku ew bûya lê nerîn. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li hemberî baxdadê disekin in. Lê sîyeseta baxdadê wê, li ser ya wan re bê. Wê Kurdan wê xwe ji rewşa aşîrî û malbatî wê dernexin. Ev wê, bi demê re wê temenê derbe xwarinên wan bê.

Di vê pêvajoyê de wê, ev rewş wê, ev alî hemû wê bi awayekê vekirî wê, werina dîtîn. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman ku wê, tevî rêveberîya 25 salan wê nikaribin têgîneka netewî û sazûmanaka netewî a civakî ew li wê beşa Kurdistanê pêşbixin. Dema ku wan ew pêşxistiba di vê rewşê de ku wan şernekiriba û xwe vekişandiba jî wê, li şûna wê vekişandina wan wê yê ku wan xwe vekişandî wê ne ew ban wê hêzên din ên baxdadê û hwd bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Lê tevî ev ne dîtina wê, hertimî wê, gûhê xwe jî wê ji hemû dengên ji nava civake Kurd ku ew dihên wê bidina girtin. Wê, weke kesna ku ew xwe 'xwûdê' dibînin wê, wê mafê di xwe de bibînin ku ew li ser malbat û aşîr û berjewendîyên xwe yên malbatî û aşîrî re ew herin paymanên weke yên ku malbata talabanî çêkir wê, çêbikin. Ev rewş wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê pirsgirêka Kurd ê ji aliyê hebûna Kurd û civake Kurd û kesên ku wê bi rêve dibin bê jî. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Rewşa başûrê Kurdistanê weke pirsgirêkî wê, li herêmê wê, bi vê rengê wê çawa wê bê xistin li temenê mudahaleyên wê. Di vê çerçoveyê de wê, ew rewşa wê were domandin û pêşxistin. Wê li ser wê re wê, ev wê were domandin. Heta roja me wê, rejimên herêmê wê, bi deh hezaran Kurdistanîyan wê qatibikin wê tenê wê yek ji wan komkujîyan jî wê newê li rojevê. Wê herkesek wê bi wijdanê xwe re wê li hemberê wê bêdeng bê.

Di rewşa kerkûkê de wê, mirov dikarê wê, weke rewşeka di dewama wê rewşê de wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê, mirov dikarê weke rewşeka leyistin û kirina sîyeseta hegomonîkî a li ser pirsgirêka Kurd re wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Rewşa pirsgirêka Kurd a di nava sînorê îraqê de bi şûn ve hat kişandin li dema salên 2003'an a dema saddam. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa pirsgirêkê wê, bi vê rengê wê, cardin li ser wê re wê, bi vê rengê wê, temenê sîyesetkirinê wê were pêşxistin. Di çerçoveya sîyeseta amerika a li dijî rojava û li wê deverê bicihbûyîna wê, wê ev rewşên li başûr wê cardin wê bînin xistin temenê vegûhaztina hêzên navnetewî û her wusa rewşên din ên bi vê rengê weke ya dema hebûna hêzên amerika a li îraqê jî. Hinek nîşanakên bi vê rengê jî rengê hena. Mirov di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê wê ev wê, weke dema dagirkirina îraqê wê bê û ankû wê bi şêwa û rêbazna din wê bibê wê, ew jî wê dem wê şanî me bide.

Di dewama wê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa li îraqê wê, di serî de wê, rewşa îraqê jî wê li herêmê wê zêdetirî wê, xirabikê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê, bi heman rengê wê, rewşa sîyeseta tûnakirina hebûna civake Kurd wê, bi wê re wê di ahengekê de wê, rewşa rojhilat giştî wê bi wê rewşê re wê bikeve rewşek xirab de. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de hêzên herêmê ên weke rejima tirk û ya îranê ku ew jî vê rewşa başûr xweşî û memnûnîyeta xwe dihênina li ser ziman wê, hê nabînin ku ew bo wan jî wê, dema berî bahoza ku wê rabê bê.

Di serî de divê ku çerçoveyê de wê, li ser wê rewşa domandina pirsgirêka Kurd re mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşên ku wê hertimî wê weke temenê mudahaleyên li herêmê wê biafirênin wê, hêzên herêmê wê weke hêzna destik ku ew bi destê wan ew rewş dihên dayîn domandin bin. Domandina wê jî wê, weke 'tiştê baş' bo xwe wê bibînin. Lê ew wê hê fahmkirina ku ew temenê hemû mudahaleyên li herêmê ya.

Rewşa Kurd û pirsgirêka Kurd hatîya wê astê ku mirov wê werênê li ser ziman ku ew, êdî temenê mudahaleyên li giştîya li rojhilat bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rejimên herêmê ku wan temenê xwe li ser bişavtin û ankû asîmlekirina xalkên herêmê avakirina û bi wê dikin ku ew 'netewên xwe' çêbikin wê, bi vê rengê wê, hebûna xwe bi trejedîyên bi vê rengê wê bidina domandin.

Bi rewşa herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûk, xanaqîn, celawla, germîyan û hwd re ku ew dervî başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, weke herêmna ku wê, weke ku em wê di roja me de wê, bi mudahaleyên li ser wan re li herêmê dibîne wê, temenê domandina rewşa pirsgirêka Kurd a li herêmê jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê bi awayekê vekirî wê, werênê li ser ziman. Ya ku mirov wê, di roja me de wê, dibîne jî wê, bi vê rengê wê xwe bide dîyarkirin. Ev herêmên başûrê Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke herêmna ku wê, li ser wan re wê sîyeseta baxdadê jî wê, weke ku wê di vê demê de wê were dîtin wê sîyeseta wê were dîzaynkirin bê. Wê, were hanîn li rê. Di vê çerçoveyê de wê, her çendî ku wê, weke ku wê îran û tirkîya jî wê, di nava wê rewşê de wê hebê jî lê wan hê ew bi awayekê rast fahmkirina. Kurd ku ew di rewşeka kalaşekê ku ew hê rihê xwe bi tememî nedaya ku ew dihê hiştin û li ser wê re mudahale dihên kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê bibînin ku wê, armanca mudahaleyê wê ew bin.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li herêmê ev rewş wê, weke rewşna teybet bin. Di aslê xwe de wê, bi vê rewşa nû a li başûrê Kurdistanê, hebûna çeteyên haşdî şabî re mirov fahm dikê ku wê pêvajoya çeteyên DAÎŞê jî wê, weke pêvajoyeka berî wê ku ew di dewama wê de hatina pêşxistin bin. Wê weke pêvajoyên mudahaleyên li herêmê û temenê kirina sîyeseta xwe ya li herêmê bin. Ev bi wê re dihê dîtin û piştrast dibê. Di dewama wê de wê mirov dikarê weke pîrsekê wê bikê wê, weke ku wê di dewama DAÎŞê de wê haşdî şabî wê were wê, piştî haşdî şabî wê di dewama wê de wê çi were? Ev jî wê, weke aliyekê xwe dide dîyarkirin.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, rewşa rengê pirsgirêka Kurd wê, di çerçoveya rewşa piştî ya rojava û her wusa rewşa tekoşîna Kurdan a li bakûrê Kurdistanê de wê, zêdetirî wê, weke rewşeka bi pirsgirêkê wê bide dîyarkirin li berçav. Wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk wan bi pêvajoyên şer û sîyeseta ku wan di vê demê de wan li herêmê meşandin wê, ji aliyekê ve wê hemû têkiliyên xwe yên bi Kurdan re wê qût bikin. Berî wê, wê tenê başûr hebûba ku wan têkilî bi wê re didanîn. Lê ew jî wan, di vê demê de ji dest windakirin. Di vê çerçoveyê de rewşa Kurdan wê, weke rewşeka ku wê, bi xwe bê. Çendî ku ew rewşa rejîma tirk wê hinekî wê ji aliyê wê ve wê temenê şerên ku ew bi Kurdan re bikê zêdetir diwartir bikê jî lê wê, ji aliyekê ve wê, weke sînorekê xort wê di rengê wê hêtê ku wê di nava bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de wê kişandî wê di nava rejîma tirk û Kurdan de wê bide kişandin. Hebûna

wê hêtê wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke nişanaka wê jî wê werênê li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, di vê demê de wê, weke aliyekê din ê teybet wê, xwe bide dîyarkirin ku wê, rewşa Kurdan wê, li herêmê wê, pêşkeve. Ji rojava heta başûr, "kembera Kurd" wê, di rengê 'kembera arab' ku ew di dema 'şerê sar' de ku ew bahse wê dihat kirin ew di hê kişandin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa weke pirsgirêka kerkûkê û herêmên başûrê Kurdistanê ên bêstatû hatina hiştin wê, bi leyistina li ser wan re jî rewşa baxdadê di hê dîzaynkirin. Ev li gorî çi di hê kirin? Di serî de wê, ev wê, weke aliyekê din li mirov wê bi teybetî wê li ser wê bisekinê bê.

Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa başûr û rojava wê, weke xateka dirêj a di dewama hevdû de wê, were dîtîn. Di dewama wê de wê, ev xat wê piştî pêşketina wê re wê, rejima tirk wê sîyeset hişk a di temenê înkara Kurdan de ku ew dimeşênê wê, ew wê dîsa wê li hêtê wê bikevê. Wê di aslê xwe de ew wê, di demên pêş de wê, berdêla dawî lê hanîna pêvajoya çareseriyê wê pîrr dijwar wê bide. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Li vir di serî de wê, rewşê wê hinekî jî vê aliyê ve mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev rengê sîyeseta hegomonîkî a di demeka ne zêde kort û ne zêde dirêj de wê, rengê wê yê kirinê wê were dîtîn.

Rewşa sûrî wê, di aslê xwe de wê, piştî rewşa sîyesî û sazûmana sîyesî ku ew hat pêşxistin wê ne kêmî ya îraqê bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser wê re wê, were leyistin. Wê bêxwestin ku heman pêvajo bi şêwayna din werina hanîn li serê Kurdan. Lê Kurdên başûr jî û yên rojava jî bi yên bakûr re ji van pêvajoyên li başûr ders û fêrê dernexin wê hingî wê winda bikin. Li gorî min di vê demê de wan ti tişt di aslê xwe de wê winda nekirîya. Ne tenê li ser rewşa herêmên başûrê Kurdistanê ên statû hatina hiştin re wê, rewşa 'vekişînê' wê weke hinek hêstên şikandî afirand bi Kurdan re. Lê wê, ev wê bi Kurdan re wê bê karibê bibê temenê zanîn û fêrêkê dîrokî weke ya berxwedana kobanê jî. Wê bi wê rengê jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, dikarê werênê li ser ziman ku wê rewşa başûrê Kurdistanê wê, weke rewşeka 'tampon' wê zêdetirî wê, weke rewşekê wê werê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa baxdadê li gorî wê kirina rengê sîyesî de bi vê rengê û rewşê re ew, weke ku ew di hê pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, Kurd wê, di vê demê de wê, karibin rewşa xwe bi tekoşîna xwe û mazinkirina wê re zêdetirî derxina li astek zêdetir bilindtir. Di vê demê de wê, hat dîtîn ku wê, ji tekoşînê û pêde rê li pêşîya Kurdan jî nîn a. Bo parastina destkevtyên wan jî wê, ew wê wusa bê. Lê li vir tişteke din xwe bi giringî dide dîyarkirin. Ew jî ew a ku Kurd, divê ku tifaqek xwe ya dîrokî û mazin wê çêbikin. Berî rewşa referandûmê ku tifaq hatiba çêkirin wê Kurd wê, î ro wê ne di wê rewşê de ban. Di serî mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, fêr û dersa jî başûrê Kurdistanê a 25 salên dawî bi rêveberîya wê re wê, were dîtîn ku ew pêşketin û destkevî di temenê tekoşîna civakî de ew ne hat pêşxistin. Ew wê, weke temenekê ku wê çawa wê xwe li ser wê re wê, bidina jîyankirin wê were dîtîn û li wê nerîn. Di vê demê de rewşên bi vê rengê ên başûr, û rojava jî wê, dersa ku mirov jî wê bo wan derxê wê ew bê ku ew wê çawa wê werina xistin li temenê tekoşîneka civakî a li giştîya Kurdistanê de. Ev di serî de were dîtîn. Rewşa başûrê Kurdistanê, di zane minde û bi ya

min wê, ti carî wê nikaribin bi şûn ve wê bidina kirin. Ku baxda bikeve hewlêr û dohukê de jî wê, dîsa wê nikaribê bi şûn ve bidiyê de. Rewşek civakî tevî hemû kêmesîyan afirîya. Ew rewş û temenê civakî ya ku ew pêwîsta ji vê demê û pêde sîyeset li ser wê re bi awayekê dûrûst were kirin û ew bi wê re were pêşxistin. Sîyeseteka ku ew navende wê nîrxên civakî bê. Bi wê re ku ew di temenê netewî de were pêşxistin. Li vir giring dibê ku ew malbatên ku ew xwe weke 'rêveber' didin nîşandin û hertimî xwe li ser piştê gel didina jîyankirin ên weke ya talabanî jî û yê din jî ew derfet ji wan re newê dayîn. Ev giring a. Li vir wê demê ku bi awayekê weke ku Kurd dihênina li ser ziman 'dixwezî bi aşîfyane bijîn' û bo ku ew şer di nava wan û arab û farîsên îraqê dernekeve vekîşîyan wê demê wê li ser wê rewşê de wê, sîyeseta ku wê were kirin wê ne rengekê sîyesî ê malbatî bê. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Sîyeseteka netewî ku ew were kirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di rewşa rojava de wê, heta nûha ya ku mirov wê bi herênî pêşwazî bikê wê ew bê ku ew temenê sîyeseta wê ne li ser ya malbatî û parastina berjewendiyên aşîrîya. Rengê sîyeseta netewî ku ew heta nûha hêvîyê dide me wê, tenê û tenê wê ev bê li Kurdistanê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman. Li vir bi sîyesî wê, hemû nûqteyên pêşketî ên civakî wê, bi têgihîştinek rast wê çawa wê, bèn xistin li temenê sîyesetek netewî û pêşxistina wê de wê, ji vê demê û pê de wê bi sîyesetek rast û zanîn û felsefeya wê re wê were kirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, di vê demê de ku ew hêzên weke ku wan, ji herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê û hwd kişandin ku ew bikişênin jî wê, ew newê wê wateyê ku ew dihên windakirin. Bi gotina "windakirinê", "ji dest çûyinê" û hwd şîrovekirin wê, di aslê xwe de wê şaş û ne rast bê. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ev gotin wê, tenê wê, weke gotinna ku wê, xwediyê derûnîyna ku mirov wan çawa mudahaleyê li rastîya civakê bikin bin. Wekî din wê, di jîyanê de wê, ti wateya wan nebê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Minaq reşa kerkûkê ku wê di hin nivîsna de wê, weke "qudusa Kurdan" wê were pênasakirin û hanîn li ser ziman wê, demê wê çawa wê, ew were windakirin. Kengî ku Kurdek li ser rûyê ardê nema wê hingî wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li vir di serî de mirov wê yekê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rast bê ku wê, hêzên başûrî wê ne xwediyê sazîyeka hevbeş a sîyesî bin. Wê ne xwediyê sazîyeka netewî ku ew sîyesetê bikê. Parlamene başûrê Kurdistanê jî ew karkirina wê heta roja me hatîya cemidandin. Li vir wê sîyeseta xirab û qatbûyî wê hebê. Wê rengê wê sîyeseta qatbûyî wê hebê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê hemû rewşên xirab wê encama wê sîyeseta ku ew dinava xwe qatbûyî a rêveberîya başûrê Kurdistanê wê hebê. Mirov nikarê wê sîyesetê weke sîyeseteka netewî û Kurdistanî wê werênê li ser ziman. Aliyên wê yê ku ew weke li ser axa Kurdistanê û li beşeka Kurdistanê dihê kirin û hinek Kurd weke ku wê dikin jî wê, vê rastiyê wê nede gûharandin.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa başûrê Kurdistanê ku mirov wê bi gotinekê wê werênê li ser ziman wê hemû têkçûnên sîyesî ên li wê beşa Kurdistanê wê, di temenê wê de wê, qatbûyîna sîyesî û nebûna têgihêka netewî a di mejiyê kesên ku ew li wê xwe weke sîyesetmeder didina dîyarkirin û pênasakirin. Li vir

her kesek jî wê, di zanê ku wê rewşa başûrê Kurdistanê bê û rewşa rojavayê Kurdistanê bê û rewşa rojhilat û bakûrê Kurdistanê bê heta ku ew azad nebin û ne gihijna îredeya xwe ya civakî a Kurdistanî wê, herkesek jî dizanê ku wê tekoşîna maf û azadiya civake Kurd wê dawî li wê newê. Di demake ku ew hê tekoşîna maf û azadiya civake Kurd di domê de wê, gotinên weke ku ew ji ser rewşa kerkûkê û hwd re wê, bi rengê "windakirinê", "ji dest çûyinê" û hwd wê ti wateya wan û giringîya wan wê nebê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Heta vê demê de wê, tekoşîna Kurdan wê weke ku wê li ser partîyan were meşandin. Ji vê demê û pêde bi pêşxistina sîyeseteka netewî re wê, ew tekoşîn wê bi girseyî wê bê malê hemû civakê. Wê ev jî wê, civakeke weke civake Kurd 60 milyonî wê di mejiyê wê de wê çîrûşkên tekoşînê wê her demê wê bide pêxistin û pêşxistin. Bi tekoşîna Kurd re wê, sîyeseta netewî re ew taçîdarkirina wê, wê di vê çerçoveyê de wê, temenê tekoşîneka civakî ku wê ti hêz wê nikaribê pêşîya wê bigirê, weke ku heta roja me nekarîna pêşîya wê bigirin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Ji aliyê destûrî û fahmkiirna wê ve wê, rewşa mejûya trejedîya gelê Kurd û xîyaneta li wê mirov wê, divê ku wê hilde li dest Destûra iraqê wê, weke aliyekê din ê ku mirov di dewama vê rewşa pêvajoya li başûrê Kurdistanê de hilde li dest. Mijare destûrê wê ne tenê li iraqê wê li welatên din ên weke Iran û tirkiye wê di temenê hemû pirsgrêkên civakî û yên di nava rêveber û civakan de jî bê. Gotina pêşî ku wê piştî pêvajoya hêrişa artişa iraqê bi çeteyên haşdi sabî re ku wê bikê wê, bikê ku ew temen û hêncetên hêrişan li ser wê gotina "destûrê" wê çêbikin. Wê her kirinên xwe wê di bin maskeyek 'destûrî' bidina vêşartin. Ev maskeya bi navê destûrê ku wê bigotin û hêncetên weke "li gori destûrê dikim" û ankû "serdestkirina destûrê dikim" jî wê weke aliyna ku mirov di vê çerçoveyê de wan hilde li dest bê. Di her çar rejimên ku civake Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin de wê gotinên weke "li gori destûrê tevgerin", "li gori destûrê kirin", "hanina li cih a destûrê" û hwd wê, pîrr zêde wê werina bikarhanin. Lê di Asle xwe de wê ti alaqa wê bi wê re nebê. Ev rewşa û mijare destûrê wê weke mijareka ku wê pîrr zêde wê werê istismarkirin bê. Ber vê yekê wê ev mijar wê di dewama wê hem wê mihtacê fahmkirinê bê û hem jî wê pêwîst bê ku ew bi rastiya herêmê re hûrûkûr wê hildan li dest. Miroveki ku ew li gotina wan rayaderên van welatan bihisênê ku ew heya wi ji rasti û rewşa herêmê nebê wê bawer bikê ku wê bi rasti derdê wan ê hanina li cih a destûrê wê hebê. Li herêmê destûr wê temenê şerê wan ê di nava xwe de û dersi xwe wê temenê şerên rejimên welatên herêmê bi xalkan re bê. Gotina destûrê wê weke gotineka ku wê bi vê rege wê gelek pisitiyên rejimên herêmê ku ew di bin wê de hatina vêşartin bê. Çêkirina temenê şerên xwe û heta bi wê hewldana "meşrû" nişandin û hwd wê maskeya destûrî wê ji wê re were pêşxistin. Rengê çêkirina destûran wê bi temenê wan re wê, ji vê aliyê ve wê hewce bi wê hebê ku ew were kirin berlêpîrsine de. Li ser esasê çêkirina temenê şerên li herêmê wê pêwîst bê ku mirov destûran bikê berlêpîrsine de. Bi wê re wê arguman û hêncet û sedemên şeran wê bi wê re wê were çêkirin. Li iraqê destura ku ew hati çêkirin û li tirkiye destûra ku ew heya wê temenê şerên wan ên bi civake Kurd re jîyanê bin. Ku kî dipîrsê win çima şer dikim wê bersiva "em li gori destûrê dikin" û yan jîyanê "em li gori destûrê diçin" wê bidin. Lê ev ne rast a. Ya rast ew a ku destûrê weke maske bikardihênin ji kiryarên xwe re. Ev wê, di pêvajoya hêrişên artişa iraqê û çeteyên haşdi şabî a li dijî başûrê Kurdistanê de wê, werê dîtin. Gelek

dordor û sazîyên navnetewî wê bînina li ser ziman ku "em divin ku pirsgirêk di çerçoveya destûrê de were çareserkinin." Lê dema ku ew destûr bi aliyekê de ew hatibê nivîsandin û ne tenê hebûna nîjadekê esas bigirê û li ser wê re bi hinek rewşên weke makyaj hatibê sernûxûmandin wê, hingî wê, rewşa destûrî ku ew bahse wê dihêkinin wê weke ku wê bi pêvajoya hêrîşên rejima baxdadê a li dijî başûrê Kurdistanê bê.

Li vir di aslê xwe de wê, rewşa destûrê wê, divê ku mirov wê, li vir wê, weke aliyekê din ê giring wê, hilde li dest. Divê ku mirov wê, binxat bikê û wê werênê li ser ziman ku wê, çerçova û temenê şerê rejima baxdadê ê li dijî başûrê Kurdistanê ku ew pêşdixê wê, ew destûr wê, biafirênê. Êê, dema ku ew destûr temenê wê şerê diafirênê û rayadarên îraqî dibêjin "em dikin ku destûrê werênina li cih û wê serdest bikin" wê demê wê, çi pirsgirêk wê li gorî wê, were çareserkinin. Wê dema ku mirov bêjê ku di çerçoveya wê destûrê de ew pirsgirêk werina çareserkinin wê çi temenê wê çareserkinina ku ew bahse wê dihêkinin wê hebê? Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, bi gelek aliyên din re wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, bi serê xwe wê, weke aliyekê w pirsgirêkê bê. Di çerçoveya pirsgirêka Kurd a li îranê de jî û li tirkîya de jî û li sûrî jî de wê, weke ku wê di rewşa îraqê de wê bang wê were kirin wê banga di çerçoveyê de pirsgirêk were çareserkinin wê, weke aliyekê bangî ku wê temenê domandina pirsgirêkê jî wê biafirênê bê. Ji aliyekî din ve jî wê, dema ku wê bê gotin "divê ku newê derketin dervî sînore destûrê" jî wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê wê, dîsa wê heman rewşa pirsgirêkî û domandina wê, ew wê were weke ku wê were pêşniyarkirin. Rayadarên rejimên herêmê wê, bi wê rengê wê dixwênin.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov wê, di çerçoveya pirsgirêkê de kûr bibê bê. Li herêmê wê pirsgirêka destûrê wê, weke pirsgirêkeka zihniyet û statûqûyê wê, xwe bide dîyarkirin. Wekî din jî wê li herêmê wê, reşwên di bin maskeya olî de wê, weke di bin rengê "ûmmetîtîyê" de wê, werina jîyankirin. Têgînên weke ûmmetîtîyê li gorî xwezayê wan ya wateyî ew, divê ku ew li gorî têgîneka dadî û ankû hûqûqî a xwezayî bin. Lê wê di bin navê wê rengê dada xwezayî de û wê di reng û kirasê de wê, regekê dadî ê "pozîtîv" ê netewtîya ku temenê wê li ser nîjadî hatîya rûniştandin wê bê dayîn jîyankirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke aliyekî din ku wê, ol, têgînên weke bawerî, wijdan û hwd ku ew dihên îstîsmarkirin wê xwe bi wê re wê, bide dîyarkirin.

Çerçoveyên komên çete ên kujar ên weke DAÎŞ, haşdî şabî, 'cebetil nasr' û hwd wê, li ser wê temenê re wê, werina pêşxistin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev çerçoveyên komên çeteyî wê li herêmê wê temenê şerê zihniyeta rejimên herêmê û statûqûfîya wan wê bi xalk û civakên herêmê re wê bidin.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, li rojhilat wê, di temenê hemû pirsgirêkên wê de wê, dema ku mirov ji aliyê têgîna dadî ve binerê wê, aliyekê giring wê bi pirsgirêkê wê, bi rewşên bêdadî û ankû bêadeletî û hwd re wê bide dîyarkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê, weke aliyekê giring bê. Pirsgirêka zihniyet û rengên desthilatdarîyên nîjadî û politikayên wan ên bi metingerî wê her demên herêmê wê bi şer û komkujîyan wê bide derbaskirin.

Pêvajoyên şer ên li herêmê wê, di temenê wan de wê têgînên "destûrî" ên rejimên herêmê jî wê, hebê. Dema ku rewş ev bê û çendî ku wê bang li wan wê were kirin û wê bê gotin ku "divê ku pirsgirêk di çerçoveyê de destûrê de werina çarekirin" jî wê, ew nebê. Ber ku ew destûr û çerçoveya wê, vajî wê, têgînî wê temenê pirsgirêkê wê,

biafirênê. Bi têngîna ku wê, bang wê were kirin û wê bê gotin ku 'divê ku pirsgirê bi destûrî werina çareserkirin jî wê, bi têngîneka ku wê, 'rast nêzîkatî wê were kirin' û ankû wê ' bi haqanîyetî wê nêzîkatî bibê' wê ew bang wê were kirin. Lê ev temenê wê, ber ku wê nebê ku ew bi wê rengê nêzîkatî were kirin wê, êdfî wê, ev gotin wê, weke gotineka ku wê, ' dema ku ew bi bangî hatkirin wê li çerçoveya têngînên xwe yên destûrî wê bidina rûnandin û wê li gorî wê bikin ku ew nêzîkatîyê wê pêşbixin. Li ser têngînên destûrî re wê, nêzîkatî, şîrovekirin, rengê fahmkirinê û hwd wê, weke aliyna giring bin. Ev alî wê bi teybetî wê li ser şîrove û nêzîkatîyan re wê hertimî wê li gorî xwe wê bèn şîrovekirin û li ser wan re wê, werina nêzîkatî nîşandin.

Di rewşa têngîna destûrî de wê nêzîkatî wê, her timî wê li ser 'haqanîyetê' bê. Haqanîyet jî wê, temenê wê li ser wekhevî û têngîna azadî û serbestîfîya mirovî, keseyetî û hebûnî a di jîyanê de bê. Divê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di dewama wê de ku wê, li gorî temenê xwe wê, pêşketina xwe wê li ser temenê xwe wê bi xwe re wê, bide jîyankirin. Wê bi wê rengê wê, bi wê re wê, xwe bide dîyarkirin. Her wusa divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa destûrî wê di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin.

Di rewşa fahmkirina pirsgirêkê de wê, dema ku wê şîrove wê li wê bi dadî wê werina kirin wê ev restên weke haqanîyetê bi wekhevîyê û azadiyê wê ew wê li wê werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê, rast bê. Di vê çerçoveyê de ku ew çî destûr bê wê, bi wê rengê wê, ew wê, dîyarkirin.

Pirsgirêka destûrî wê, weke pirsgirêkeka haqanîyet û wekhevî û azadiyê wê li rojhilat wê, ji temen ve wê xwe bide dîyarkirin. Di temenê hemû pirsgirêkên wê de wê ev wê hebê. Gotinên weke hûqûq, destûr, haqanîyet, wekhevî, maf û azadî û hwd wê, li gorî zihniyetên xwe yên nîjadî wê tang wê şîrovebikin û wê weke gomlekekê tang ê dînan wê bixwezin ku wê, gomlekê dînan li xwe bikê û herkesek di nava wê de bijî. Di vê çerçoveyê de ne hiştina temen maf û azadiyê ji rengekê xwezayî ê civakî, mirovî û keseyetî re wê, weke aliyekî temenê hemû pirsgirêkên roja me û yên demên berê ên li herêmê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Pirsgirêka zihniyetê ku wê bahse wê were kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê giring wê, hilde li dest û wê, werênê li ser ziman. Di rewşa têngîna maf û azadiyê de wê, ber ku wê bêhn ji wê re wê newê hiştin wê hemû rewşên bi pirsgirêk wê rû bidin. Di rewşa Kurdan de wê, rewşa têngîna 'hîlala zêrên' ku wê, weke têngîneka giştî a Kurdistanî wê xwe bide dîyarkirin wê, xwediyê temenekê dadî, hûqûqî ê haqanîyetî ê bi dada xweza re bê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya têngîna wekhevîyê de wê, ew nêzîkatî wê, xwe bi wê re wê bide dîyarkirin. Ji serdema gûtî, hûrî, mîtannî, med û ta rojên me wê, bi wê re wê, ew wê weke çerçoveyekê wê werê li ser ziman. Têngîna bi Kurdistanê rew dihê li ser ziman weke ya 'welatê rojê' wê weke têngîneka armanca xiyalî a gihiştina li wê bê. Mîtra wê, bi têngîna "aşîfîya sermed" re wê, werênê li ser ziman.

Lê piştî ku Kurdan hin bi hin wê piştî zayinê û pê de ku wê, ew temenê xwe wê windabikin wê ev rewş jî wê winda bibin. LI herêmê welatên weke tirkîya, îran, îraq, sûrî û hwd wê, welatê Kurdan wê weke kelaşekê wê di nava xwe de qatbikin û wê

bixwezin ku ew li ser wê bijin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Pirsgirêka ku wê, piştre wê, li herêmê rûbidê wê, pirsgirêka zihniyeta metinger û serdestbûyîna wê ya bi îranê û tirkiya û hwd re bê. Wê, ev wê, dûr û dervî rastîya herêmê û rastîya civakên herêmê wê di rewş û awayekê de wê, bina xwediyê nêzîkatî û muamele nîşandinê. Ev jî wê, hertimî wê li herêmê wê temenê ji dîrokê birinê, şer, komkujiyan û hwd bê. Ya ku Kurd wê, î ro dijîn jî wê, ev bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman.

Tenê di sedsale me ku em di wê de dijîn de wê, komkujiyên ku wê, bên hanîn li serê civake Kurd weke li şengalê, helebçê, kobanê, û herêmên din ên rojava, başûr û li bakûrê Kurdistanê wê têrê bikê ku wijdanê mirovatiya serdema me bikê berlêpirsînekê de.

Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê li Kurdistanê wê, ev pêvajoyê wê, bi şer û komkujiyan wê hê bidina dayîn domandin. Piştî pêvajoya komkujiyan a bi navê DAÎŞê wê ya bi navê haşdî şabî wê were pêşxistin. Lê wê dewama wê jî wê hebê. Em di serî de wê jî wê, werênina li ser ziman. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk û ya îranê û hwd ew, xwe ji pêvajoyên piştre ên komkujiyan ku ew werênina li serê civake Kurd û xalkên herêmê re amede dikan. Bêgûman ku dengê ji wijdanê mirovatiyê dernekeve û ji wê re nebêjê na û wê nede sekinandin wê ev wê were kirin û pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman ku wê, Kurd wê, di vê demê de wê, pirsgirêkên ku ew dijîn wê, pirsgirêkên ku ew ji hebûna wan dihên bin. Wê dema ku ew li welatê wan ew bêstatû hatina hiştin wê, li ser wê re wê, pêvajoyên şer hem wê li herêmê û hem jî wê li ser serê wan wê werina pêşxistin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li ser rewşa tengavkirina rojava re dîzaynkirina başûr

Ku mirov rewşa bûyarên dawî ên li başûrê Kurdistanê ku wan hilde li dest mirov, dikarê wan pêşveçûnên li başûr, bi rengê bo tengavkirina rojava dîzaynkirina başûr jî wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ev gotin wê ji aliyekê ve wê, rastîyê wê, zêdetirî wê baş wê, werênina li ser ziman. Gelek kesên li wan li ser rewşa başûrê Kurdistanê û vekişîna hêzên Kurd ji hin herêmên başûrê Kurdistanê nerîn û şîrovekirin wê, yan ji şibekeya nakokiyên ku ew di nava partiyên Kurd de ku ew hatina afirandin wê ji wan ve wê binerin û yan jî wê, li ser rewşa nerîna rejimên herêmê ên weke ya îran û tirkiya re wê binerin û wê şîroveyê wê pêşbixin. Bêgûman ku ji van aliyên ve şîrove werina pêşxistin wê, ew şîrove yan bi gotina 'têkçûnê' bin û yan jî wê bi gotina 'serkevtinê' bin. Di vê çerçoveyê de wê, nêzîkatîyên politikî ên di temenê berjewendîyan de wê, werina hanîn li ser ziman.

Li vir mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku van bûyarên li başûrê Kurdistanê hinekî di çerçoveya serdanên serokê artîşa îranê ên li tirkiya û di rojên ku wê ragihandina rizgarkirina raqqayê wê werê kirin de wê, çûyîna wî ya li sûrî û bi Esad re rûniştina wî de jî mirov hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, weke rewşa ku mirov di çerçoveya giştîya pirsgirêka Kurd de wê, hêzên herêmê û yên dervî herêmê wê li ser Kurdan û bi Kurdan re wê li hemberî hevdu wê pêngav û ankû hamleyan wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Weke aliyekê wê yê din ê giring jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê bi rewşa başûrê Kurdistanê re wê hemû şîroveyên ku ew li ser esasê nakokîyên nava Kurdan û nêzikatîyên rejimên herêmê ku ew dihên pêşxistin wê nikaribin bi serê xwe rastiyeke werênina li ser ziman. Heta ku wê, ji deverêkê û pê de wê, weke şîroveyna şaş jî wê karibin xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên şerê rejimên herêmê ên weke rejima tirk û ya îranê ê li hemberî Kurdan wê di van pêşketinan de wê, weke aliyekê bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di rewşa başûrê Kurdistanê de wê, bêgûman wê, pêşketinên ku ew bûn di hundûrê an 25 salên piştî wê de wê, di çerçoveya pîrsgirêka Kurd de wê giring bin. Di vê çerçoveyê de wan divê ku mirov werênê li ser ziman. Lê li rex başûr pêşketina rojava li herêmê wê, di rewşa Kurdan de jî wê, wûcana wan wê bigûharênê û wê rewşa wan ya sîyesî jî wê derxê li ast û pîvanek din. Wê ev wê felsefeyek din a sîyesî a demkî wê bi di temenê fahmkirinê de wê ji me wê bixwezê. Di vê awayê de wê, rojava wê, heta roja me wê, hemû nakokî wê li wir wê, xwe bidina dîyarkirin tevî ku wê beşa Kurdistanî a herî piçûk jî bê lê wê hemû nakokîyên rejimên metinger û dagirker ên weke îran û tirkîya wê di xwe de wê, bidina dîyarkirin. Ya ku wê, dihanîna çareserîyê de wê zorîyê wê çêbikê jî wê ev bê.

Di dewama wê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di rewşa ku wê, naqşkirina sîyesî de wê, çawa wê dîzaynkirin wê werina kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, wê pêşketinên li başûr wê rû bidin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ji van pêşketinên ku ew li başûr rûdidin wê were fahmkirin ku dibê ku hin hêz hêviyê ji çêkirina di nava Kurdan de bikin. Lê bi wê rewşa başûr re ew jî dihê dîtin ku wê êdî wê dema wê derbas bibê û wê ew wê zêde wê kêrî tiştêkê wê newê. Ber vê yekê wê, li ser sînorên ku ew berê hatina pêşxistin re wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku mirov kifşdikê wê, were leyistin.

Di rojên pêş de wê, pîr zêde emê şahidîyê ji wê re bikin ku wê nêzikatîya Kurdên başûr û rojava wê zêdetirî wê ji aliyê rejimên metinger ve wê, weke pîrsgirêk wê werênina hanîn li rojevê. Ev jî wê, weke aliyekê wê bê. Lê li vir mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, ne tirkîya wê piştî rojava wê karibê li bakûrê Kurdistanê wê ancama bi xwestina jenosîdkirina Kurdên bakûrî re wê bidest bixê û ne jî wê, îran wê di rex wê de wê, bi heman armancê wê li rojhilatê Kurdistanê wê karibê encamê bidest bixê. Di vê çerçoveyê de wê, li ser van rewşan re wê tengezerîyên ku ew bi civake Kurd û bihevdu re derdixin emê di demên pêşde şahidîyê ji wan re bikin. Rewşa hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê mirov dikarê di wê çerçoveya rewşa hewldana dîzaynkirina li başûr de wê fahmbikê. Ev wê weke sîyeseteka ku wê çawa wê hinekê wê demê wê bi wê re wê derbas bikin bê.

Ew sînorê ku rejimên herêmê heta roja me di nava Kurdan de kişandina û kengî xwestina wan di wan de derbaskirin kiriya wê, di vê demê de wê, weke rewşeka ku wê lingê wan jî wê girêbide bê. Mînaq di rewşa xwestina rûsya li Kurdên rojava li civîna kongira netewî a Sûriya de wê li dijî wê ku rayadarên tirk bertekê didina nişandin wê, rayadarên rûsî wê bêjin ku ew ne hemwelatîyên tirk in. Divê ku ew sînor were dîtin. Ev gotin wê, ji tirkan re wê, werê dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, di nava sînoran de wê, rewşa Kurdan wê, bi awayekê wê heta demekê wê weke ku wê xwe bide domandin. Di

vê demê de ew sînor wê, weke sînorna ku wê, bi wan pêşîya hêrişên wan bidina girtin ji bin. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Lê li vir bi awayekê giring mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku mirov divê ku wan rewş û bûyarên li başûrê Kurdistanê wan hinekî jî bi rojava û pêşketina wê ve girêdayî wan hildina li dest û wan bixwênê. Di vê çerçoveyê de aliyên weke bi şern derûnî ku ew dihên hanîn li ser ziman bi armanca şikandina hêstan jî wê, demkî bin û wê ti wateya wan nebê. Divê ku mirov li wan nealiqê. Lê aliyê giring wê, ew bê ku wê, di vê çerçoveyê de wê, ew rewşa dîzaynkirinên li başûr wê bi wir ve wê girêdayî bin. Di vê çerçoveyê de li başûr û rojava Kurd û Kurd dibina sînore hevdu. Kurdên başûr û Kurdên rojava dibina cîran û sînordaşên hevdu. Armanca bidest xistina derî û balafirgahan û herêmên sînoran wê hinekî wê bi vir ve jî wê girêdayî bê. Wê bi wê re wê çawa wê têkiliyên nava Kurdan wê bi wê re wê kontrol bikin wê bi wê ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de heta roja me, mejiyê me Kurdan ku ew fêrî hizirkirina di nava wan sînoran de bûya wê, zêdeyî wê dernekeve dervî wan. Rejimên herêmê jî wê dibînin û dixwezînin ku wê derketina dervî sînoran jî wê kontrolbikin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê giring bi wan dîzaynkirinên li ser başûr re wan werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de rengên nîqaş, gotinên ku ew di çappameniyê de dihên bikarhanîn û hwd wê, ji wan xwe bide li der û wê were fahmkirin ku wê, çawa wê, bi wan wê, têgîna wê sînore wê di nava Kurdan de wê biparêzên bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir di aslê xwe de wê, navaroka wê dîzaynkirina li başûr wê biqasî ku wê bo wê û gavavêtinên wê giring bê wê bo rojava jî wê giring bê. Wê bi heman rengê wê yên rojava jî wê bo başûr wê xwediyê heman reng û wateyê bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di rewşên weke bi hewldana 'lawazkirin' û 'piçûkkirina' de wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê were dîtin. Wê ev lawazkirin û piçûkkirin wê wateya xwe di rewşa siyêsî de wê bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê tevî wê jî wê, tevî hemû bertekên li dij pêşxistina referandûmê wê ne tenê di vê rewşê de wê temenê siyêseta başûr wê baş bikê wê biheman rengê wê, weke aliyekê rojava wê başûr wê bi wê rewşa referandûmê re wê, temenekê şenber ê Kurdistanê wê bo wê jî wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir ku Kurd, karibin derkevina dervî nakokî, dijberî û kaprîsên xwe yên ku wan li dijî hevdu di nava xwe de wan pêşxistina wê, bi wê re wê, ew wê bi awayekê vekirî wê bibînin. Wê bi wê re wê, ew wê bibînin ku wê çawa wê rewşa wan wê bi wan ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de wê, ji vê demê û pê de wê ne dijberî, nakokî û kaprîsên wan wê ji wan bidina qizînkirin wê, rewşên wan ên bi hevdu re bi tifaqî tevgerîna wan wê ji wan re wê bide qizînkirin. Ev di vê demê de ew bi awayekê vekirî ew hat dîtin.

Li gorî min ev rewşa başûr û dîzaynkirinên li wê dihên kirin wê çawa wê bi wan Kurdan kontrolbikin ku Kurd biaqil tevbigerihiin wê karibin wan ji xwe re wê rewşê ji xwe re wergerênina firsendên dîrokî ku ew di çerçoveya pêşketina xw eû civake xwe de ji wê sûdbgîrin. Di vê rewşê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa başûr û têkiliyên wê yên bi rojava re wê bo herdû aliyan ve jî wê bê weke temenekê parastinê jî. Lê bi wê re wê, bo rojhilat û bakûrê Kurdistanê wê bê temenekê tekoşîna

maf û azadiyê jî. Hemû xelatî û şaşiyên Kurdan di van 25 saln bûhûrî de kirin wê ji wan re wê azmûneka baş wê bidina çêkirin. Di vê çerçoveyê de ew, dîtin ku têkiliyên wan ên bi rejima tirk û rejima îranê re wê ne di xizmeta berjewendîyên wan ên civakî de bin. Ev bi awayekê vekirî hat dîtin. Lê li ser vê rewşa dîzaynkirina li başûr re wê, aliyê ku wê li dervî dîka sîyesetê li wir wê were hiştin wê tirkîya bê. Îran dîsa wê, li ser îraq û hin rewşên xwe yê dîrokî ên bi Kurdan re wê diparêzê. Dîrokeka îranê a şer weke ya tirkan bi Kurdan re tûnaya. Îran wê, di vê demê de wê li vê jî wê bihizirê. Tirkan bi bertekên xwe yê ku wan dan nîşandin re hem xwe ji dêrê jî kirin û hem ji mizgeftê jî kirin. Berê tenê têkiliyên wan bi başûr re hebû. Ew jî wan, xirakirin. Ev rewş di aslê xwe de wê, bo Kurdan wê weke ku wê xêr jî bê. Yanî ji feleketê xwandina xêrê dibê ku ev bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa Kurdan wê di vê çerçoveyê de wê li pêş bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, rewşa Kurdan wê bikeve rewşek nû de. Rewşa rengê şerê li sûrî jî ji vê demê û pê de gûharî ya. Di vê dema ku ew gûharîn di rewşa şerê li sûrî de bû de ew rewşa dîzaynkirina li başûr wê, bi wê re wê girêdanîya wê, hebê. Ev rewş wê weke aliyê giring bin ku mirov wê fahmbikê. Di demên pêş de wê, li ser wê temenê wê bi hûrgilî, tenikî û ziravî wê sîyeset bi felsefeyek kûr wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê pêşxistina felsefeya sîyesetê wê, weke aliyekê giring wê xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin bê.

Pirsgirêka statûyê û tekoşîna wê û ya li hemberî wê

Kurdan ev sadsale bûhûrandin wê, bi tekoşîna maf û azadiyê û a bidest xistina statûyê re derbaskirin. Di vê çerçoveyê de berdêlên mazin dan. Di vê çerçoveyê de pêşî li başûr û piştî li rojava pêşketinên sîyesî ku ew rûdidin wê, weke aliyekê giring wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bidina dîyarkirin. Rewşa ku wê bi dagirkirina artîşa îraqê û çeteyên haşdî şabî ku wê rewşa referandûmê wê re wê bikina hêncet wê, di aslê xwe de wê, bi rewşa pêşketina statûya Kurdan û herêkirina wê ya mihtemel ve wê girêdayî bê. Her çendî ku wê rewşa referandûmê wê, bikina hêncet jî wê, ev ne rast bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, dorpêçkirinê wê li rewşa pêşketina Kurd û rewşa statûya wê ya defacto ku ew pêşîya wê bigirin wê hinekî wê bi wê ve wê girêdayî bê.

Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, di qada jîyanê û ya tekoşînê de wê Kurd wê berdêlên mazin wê bidin. Di pêvajoya civînê cenevê ku wê netewên yekbûyî wê ji wan re wê pêşavaniyê wê bikê wê, Kurd wê newina dewet kirin. Di vê dema civîna astana ku wê heta civînê heft û ankû heştan wê herê wê, di wê de wê, were dîtin ku wê bêî Kurdan wê ti çareserî wê li herê wê pêşnekevin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû hêrişên li rojava ên rejima tirk û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, heta bi rewşa dagirkerîya li îdlîbê jî wê encamê wê dernexê li holê bo wê. Di vê çerçoveyê de nûha rewş û pêvajoyek nû em, dibînin ku em dikevinê. Di vê demê pêvajoya şerê navxweyî li sûrî ku wê, di wê de wê hêzên ku wan xwe li ser lingan girt û di qada ardnîgarîyê de wan, cihê xwe girt ew dibina xwediyê gotinê. Di vê çerçoveyê de gotinên rayadarên rûsî ên weke bi xwestina dewetkirina Kurdên rojava li astana wê hinekî bi vir ve jî wê girêdayî bê.

Li vir di aslê xwe de wê, di nava van rewşan de wê, ne rewşa rejima tirk a ku wê bi rûxandina bajarên Kurdan ên weke cizira bota, nisêbîn, gever, sûr, farqîn, silopî û gelek bajarên din ên Kurdan ku wê rûxandin wê ji wê re wê bê alîkarî û xilasîyeka ku ew bi wê metingerîya xwe bide domandin û ne jî wê rewşa îranê ya bi çeteyên haşdî şabî re ku wê başûrê Kurdistanê wê ji nû ve da dagirkirin û pêvajoyek din a 'enfalê' ku wê bi

Kurdan bi wê da jîyankirin wê ji wê re wê bê weke xilasîyekê. Her wusa wê ev rewş wê nebina pêşlêgirtinek ji ji Kurdan re. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Di nava wan rewşan de Kurd, ji ber wê rewşa xwe ya bindestî ku ew bi hêstên xwe dihizirin wê, hê jî wê nikaribin van rewşan baş bixwênin ku ew ji wê baş encamê derxin li leyha civake Kurd. Pêwîstîya serokatîyeka jidil a netewî di vê demê de Kurd wê pîr zêde wê hîs dikin. Ku serokatîyek wan ya bi wê rengê û bi têrzanebûn hebûba wê, bêgûman wê, di vê demê de wê, Kurd di rewşa herî pêşketî û li ya li pêş de na. Wê li ser wê re wê şoreşan wê li ser şoreşan wê bikê. Serokatî ew a ku ew mirov wê bi şibihênê avake ku ew li ser êgir dikêlê ya. Wê di wê kelendinê de wê heta pîleya 99ê wê were. Tenê pîleyek dimênê ku ew herê ya sadî. Wê di wê pîleyê de wê, bi zanebûnî wê şoreşan wê di nava şoreşan de wê bide kirin.

Li vir di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa Kurdan wê hemûyan wê bi hevdû ve wê girêdayî bê. Çendî ku wê Kurdên başûr wê bihizirin ku ew tenê di nava sînore başûr de dewletek Kurd a piçûk avabikin wê karibin wê bikin. Lê di vê demê de rewş hat dîtîn ku wê rewşa hemû beşên Kurdistanê wê bi hevdû ve wê girêdayî bê. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman.

Di hundûrê wê 25 salîya başûrê Kurdistanê de wê, di çerçoveya têkiliyên wê yên bi rejîma baxdadê re wê, were dîtîn ku wê, ew jî wê, bi wan re wê, nebê weke çareserîyekê. Ev jî wê, were dîtîn. Her wusa wê, hertimî wê, di nava wê sînore de wê, şer wê bi hevdû re wê bikin. Wê serê desthladarîyê û ankû xwe serdestkirinê û yê li hemberê xwe bikê bin kontrola xwe de wê bi hevdû re wê bidin. Ev jî wê, weke rastîyeka wan bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê mirov karibê bêjê ku 'pirsgirêk hatîya çareserkin. ' Bi heman zihniyetê wê bêgûman wê heman pirsgirêk wê ji zihniyeta rejîma sûrî jî wê li hemberî Kurdên rojava mirov divê ku wê li bendê bê. Piştî rizgarkirina Raqqayê ji çeteyên DAÎŞê gotina pêşî a rayadarên rejîma sûrî wê ew bê ku ji Kurdên ku wan raqqa rizgarkirina bê ku wê bêjin "raqqa di bin dagirkirîyê de ya." Mirov wê gotinê tenê dikarê bi gotinaka darazî wê werênê li ser ziman ew jî wê namerdî bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê di vê çerçoveyê de wê, rewşa Kurdan wê li herêmê wê hê zêdetirî wê bê mijara şer. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Asil ji vê demê û pê de xwe bi awayekê baş li ser lingan girtin wê pêwîst bê. Ber ku wê ji vê demê û pê de wê ew wê pêwîst bê.

Wekî din mirov dikarê wê ji aliyekê din ve jî wê, werênê li ser ziman ku wê, Kurd wê, bêgûman wê statûya wê pêşbixin. Ji wê ti gûmana min nîn a. Lê li vir wê pêvajoya bidest xistinê de bo ku ew windahiyan mazin hê zêdetir nedin wê, pêwîstîya wan wê bi yekîtî û tifaqa navxweyî wê hebê. Rejimên herêmê ên weke tirkîya û îran jî wê, rewşa partîyên Kurd kirina rewşên xirab weke ya xîyanetê de wê, aliyekê wê bi wê rengê jî wê hebê ku ew bi wê çawa wê pêşîya hatina wan ya cem hevdû wê bigirin wê hinekî wê bi wê armancê jî wê ev rewş wê, werina pêşxistin. Divê ku mirov wê jî wê, kifşbikê, fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Ber vê yekê rewşa ku wê malbata talabanî a hatî xistinê li wê de wê, rewşeka bi vê rengê a pîr zêde a xirab bê. Di serî de wê, ev rewş wê ne tenê wê weke rewşeka xîyanetê bê. Wê ji wê zêdetirî wê, rewşeka weke ya ku wê çawa wê bi wê pêvajoya hatina cem hevdû a Kurdan bigirin û wê bi wê armancê ku ew

hatî pêşxistin jî bê. Kurd li vir divê ku wan aliyên xwe bibînin û pêşîya wan bigirin û yên ku ew xirabî kirin wan bêbersiv nehêlin. Ber ku ew zîrarê dide giştîya civakê. Lê divê ku wan rewşan nekina sedema ji hevdû dûrketineka civakî jî. Vajî wê, bikina sedema zêdetirî nêzîkatîya li hevdû ku ew karibin bi wê pêşîya rewşên bi vê rengê di demên pêşde bigirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke fêr û dersa pêşî ku ew ji wê derxin wê pêşî wê ev bê.

Bi rewşa harpagos re Kurdan bi sadan sal windakir bi bindestiyê. Di dema rewşa idrîsê bedlîsî de wê bi heman rengê wê, bi sadan salan wê bi bindestiyê wê windabikin. Di vê demê de ew divê ku ew derfetê ji rewşên bi vê rengê re ew êdî nedin. Di vê çerçoveyê de ew divê ku ew ji van rewşên bi vê rengê encamên rast û baş derxin. Her ku dijberî di nava Kurdan de diaxîfê wê, bi wê temenê rewşên bi vê rengê wê her hebê. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Li dijî kes ku gotina li dijî kesan dibêjin. sazî li dijî sazîyan dibêjin, partî li dijî partîyan dibêjin û hwd wê, ev rewş wê hemû wê di temenê rewşên bi vê rengê de wê werina bikarhanîn bin.

Bêgûman di vê rewşa başûrê Kurdistanê wê aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa kesên ji nava civakê û dervî civakê ku ew teorîyên 'têkçûnê' ku ew bi reng bi reng ew pêşdixin û bi wê re şîroveyan dikin û pênasekirinê li ser kes, sazî û partîyên Kurd re dikin wê, aliyekê wê yê giring jî wê, çawa wê, di vê dema ku Kurd ew li rojava serkevtinê mazin bidest dixin û her wusa li başûr tevî hemû rewşên xirab û tengezerîyan xwediyê sedestîyeka li ser axa xwe na jî wê, çawa wê têgiha têkçûnê wê di nava wê de wê di mejiyê Kurd de wê biçênin wê bi wê armancê bê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, dikarê weke renekê şerê derûnî ê li ser çapameniyê re ku ew li hemberî Kurdan di vê demê de ew dihê pêşxistin jî bê. Ew teorîyên 'şikeştinê', 'têkçûnê' û hwd wan, divê ku mirov ti îfîbarê bi wan nekê. Lê divê ku mirov bi wê re rewşên xwe jî li ser wan hazar carê bihizirê, bo ku mirov xwe ji kirinê şaş û xelat rizgarbikê û xilasbikê.

Di vê demê de wê pêwîstîya Kurdan ne bi wê bê ku ew teorîyên 'şikeştinê', 'têkçûnê' û hwd ku ew di nava xwe de pêşbixin bin. Wê pêwîstîya wan wê, tevî hemû hemû kêmesî û netêriyên wan wê, pêwîstîya wan bi aqilekê stretejîkî û pêşxistina wê û bi wê hizirkirinê wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov wê kifşbikê. Ya ku wê, pêşîya van rewşên xirab, pêşxistina teorîyên têkçûnê û heta ku wê, pêşîya şikeştinan wê bigirê û wê bi xwe re wê serkevtinan wê ji wan re wê werênê wê ev bê. Di pêvajoyên weha de wê, rengê hizirkirinê û şîrove û gotin bi lêvkinê wê pîrr zêde wê giring bê. Heta ku mirov dikarê bêjê ku wê, rengê derûnîya wê û di nava çî rengê civakî û civaknasî de hat bi lêvkinê jî wê giring bê. Wê ev rewş wê giring bin. Li vir ev rengê gîyanî û bi wê xwe hanîna li ser ziman wê, di vê demê de wê zêdetirî wê pêwîst bê.

"Encamên referandûmê"

Di aslê xwe de wê rewşa referandûmê wê mirov dikarê wê dîrokî wê werênê li ser ziman. Kî çî bêjê bila bêjê lê li gorî min rewşa referandûmê bi encama wê ya weke ji sadî 93'an zêdetirî dengên herê ji rewşa serxwebûnê re wê, biqasî rewşa rizgarkirina raqqeyê wê giring û dîrokî bê. Wê ne tenê wê rewşa referandûmê wê di armanca rayadarên û yên îranî de bê. Her wusa wê, rewşa raqqayê jî wê di armanca wan de bê. Wê, çawa wê, ew wê, bi heman rengê rewşa rizgarkirinê wê bandûrên wê minîmalîze bikin ew di vê çerçoveyê de wê, li ser wê disekin in. Di rojên ku wê raqqa were

rizgarkirin û rizgarkirina wê were ragihandin de çûyina serokê artişa îraqê li sûrî û hevdişîna wî ya bi Esad re û piştê di dema ku wê, rûsya wê werênê li rojevê ku ew, divê Kurd jî dewetî civîna astana werina kirin wê, piştê wê, gotinên pêşî ên rayadarên rejîma sûrî wê di temenê hêrişkirina rizgarkirina raqqayê de bin. Wê gotin weke "dagirkirina raqqayê" wê, werênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê ev gotinên rayadarên rejîma sûrî wê, alaqa wan bi rewşa rengê ku wan di mejiyê xwe de weke statû ji Kurdan re didît û Kurd wê herê nakin re wê, alaquadar bê. Wê, çawa wê pêşîya Kurdan wê bigrin û wê pêşketina Kurdan wê bikina binkontrolê de ew, nûha pîr zêde serê xwe li ser wê diêşênin û diwastênin.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa referandûmê wê bi wê re wê, dema ku Kurd bêjin me encamên wê taloq jî kirin wê, çi gûharandinê wê bi xwe re wê werênê? Di aslê xwe de wê, ti wateya wê gotinê wê nebê. Ber vê yekê ya ku wê, piştî wê gotinê jî wê, rejîma baxdadê wê hêrişên xwe yên sîyesî wê li Kurdên başûr wê bidina domandin. Li vir tiştêkî dîrokî bû. Çendî ku ew herêmên weke yên kerkûkê, tûsxûrmatî, germîyan, xanaqîn, calawla û hwd herêmên başûrê Kurdistanê ku ew dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê ew hatibûbûna hiştin ew referandûma ku ew dihat hizirkirin ku wê di encama cibicîhkirina madeya 140î re wê bihetakirin Kurda ew kir. Hemû Kurdan jî tercîh û bijartina xwe bi rêveberîya başûr a Kurdistanê ve kir. Di vê çerçoveyê de nûha hemû rewş û nexweşiyên îranê, rejîma tirk jî û rejîma baxdadê jî ji wê na. Nûha ev herêmên ku ew weke "herêmên statûya nedîyar" ên başûrê Kurdistanê bi awayekê di rewşa dengdayîna wan a di rewşa referandûmê de bi şewayekê rengê statûya wan û herêmên wan bi herêma Kurdistanê a başûr re dîyar bû. Weke encama dîrokî wê encama referandûmê wê ev bê. Ku ew nûha rêveberîya Kurd jî û ya baxda jî ragihênin ku ew encam di hikmê tûnebûnê de jî wê, nikaribin wê rewşa encama wan herêmên 'statûya wan ne dîyar' ku ew di referandûmê de hat û dîyarbû wê jî holê rabikin. Di vê çerçoveyê de wê, ji demê û pê de ku ew madeya 140 ku wan di wê de îsrar dikir ku ew newênina li cih û pêkneyênin ew, nûha nikarin li ser wê re jî wê, bikin. Dikarin bêjin emê rewşa herêmên nedîyar weke pêdîvîya madeya 140 cardin bibina referandûmê û bibin û bixwezin ku ew encamek li gorî xwe derxin li holê. Lê ev jî wê, encama bi referandûma başûrê Kurdistanê re wê jji holê ranekê.

Di aslê xwe de ev çendî ku wê, Kurd wê piştî wê, rastî hêrişê wê werin jî wê weke pêngavek (hamleyek) baş bê ku ew ji aliyê Kurdan ve ew hat pêşxistin. Di zane min de Kurdan bixwe jî wan, hê encamên referandûmê bi aqilekê baş şîrove nekirina û fahm nekirina. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Wê weke encama pêşî a referandûmê wê statûya herêmên başûrê Kurdistanê ku ew kerkûk jî di nav de wê, were dîyarkirin. Hemû rengên hêrişê ên li dijî referandûmê û her wusa pêvajoyên hêrişkirina artişa îraqê û çeteyên haşdî şabî wê, ber vê yekê bê. Ber vê yekê wê, bi îsrarî wê li ser kerkûkê re wê gotinên weke "ji dest çû" û hwd wê, werênina li ser ziman. Wê, çawa wê dîmênê ku ew bi referandûmê statûya herêmên nedîyar hat dîyarkirin wê ji holêrabikin wê, di vê çerçoveyê de wê, artişa îraqê û çeteyên haşdî şabî wê pêşî wê van herêmên başûrê Kurdistanê wê, dagirbikê û wê çapamenîya îraqê, îran û tirkîya wê bi îsrarî wê li ser gotina 'herêmên statûya wan nedîyar' re wê, şîroveyan wê bi wê rengê wê pêşbixin û wê bikin û bixwezin ku wan şîroveyan li mejiyê mirovan bicîhbikin û wê bixwezin ku herkesek bi wê rengê bibînê. Ti kesek rewşa kifşkirina statûya wan herêman nebînê û ew newê li berçav.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa dagirkirina îraqê û artîşa a herêmên başûrê Kurdistanê û her wusa xwestina kontrola derî û balafirgehan wê, hemû wê ji ber vê rewşê bê. Di vê çerçoveyê de zêdetirî pêde çûyin û her wusa bi şêwayekê qastî maf û azadiya civake Kurd kirina rejima baxdadê wê, di serî de wê, ev jî wê bêgûman wê ji aliyê civake Kurd ve wê were dîtin. Di serî de wê, di vê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Her çendî ku wê, li kerkûkê û bi teybetî li ser kerkûkê re wê nîqaşa 'ji dest çûyinê' wê bidina destpêkirin û wê gotinan wê bi vê rengê wê biavêjina li holê û wê gelek kesên ku ew xwe weke nivîskar dihasibênin ên Kurd jî wê xwe biavêjina li ser wan gotinan û wê weke ku wan tiştêkê nû hanî li ser ziman wê van gotinan binivîsnin wê werênina li ser ziman jî wê, ne fahmkirina wan bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov divê wê weke aliyekê girîng wê, werênê li ser ziman. Ev gotin wê, weke gotinna ku wê çawa wê li ser wê rewşa dîyarbûyîna herêmên başûrê Kurdistanê ku ew statûya wan dîyarbûya ku wê binûxûmêniin jî bê. Di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bêgûman ku ew levkirina malbata talabanî bi îranî û baxdadê re nebûba a ku Kurd wê weke xîyanetê binav dikin wê, rewş wê baştir bûba. Lê dîsa ez nikarim rewşê bi xirabî bi wê rewşa xirab re wê werênima li ser ziman. Ez van herdû rewşan ji hevdu cûda dihênima li ser ziman, tevê ku wê herdû rewş wê bi hevdu ve girêdayî jî bin. Ji xwe ku mirov bi vê rengê ne hilde li dest wê rastî wê baş wê newê dîtin û newê fahmkirin. Di serî de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Referandûm wê, ber çî wê rejima tirk wê bi hişkayî wê li dijî wê bertekê wê bide nîşandin? Ber ku ew şerê şikandina Kurdan li bakûrê Kurdistanê dide. Rewşa Kurdan a bakûrê Kurdistanê û şerê wê jenosîdkirina civake Kurd wê di temenê wan bertekên wê yên hişk de bê. Di vê çerçoveyê de mirov wê, divê ku wê werênê li ser ziman ku wê rejima tirk wê bi fermana T. Ardogan û Ahmed Dawutoglu wê bajarên Kurdan wê hêrişê wê li wan bidina destpêkirin û wê birûxênin. Wê bajarên Kurdan ên weke sûr, gever, cizira bota, nisêbîn, silopî, şirnax, hezex û hwd wê, bi gelek deverên din re wê, werina rûxandin. Bertekên T. Ardogan li ser van rûxandinan û şerê wî yê li dijî civake Kurd ku ew dimeşênê wê, di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê hilde li dest. Heman tiştê mirov dikarê bo îranê jî wê, werênê li ser ziman. Îran wê rojhilatê Kurdistanê wê dagirbikê. Wê, pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd wê li wê beşa Kurdistanê wê bimeşênê. Di vê çerçoveyê de ew jî li ser wê re diaxifê û bertekê dide nîşandin.

Lê refrandûma başûrê Kurdistanê wê encam û bandûrên wê yê dîrokî wê di mejiyê Kurdan de wê hebin. Em di serî de wê, werênina li ser ziman. Di vê pêvajoyê de wê çendî ku Kurd wê pêvajoyên komkujiyan ên weke li şengalê, kobanê û herêmên din ên başûr, rojava û bakûrê Kurdistanê wê bijîn jî lê wê pêvajoyên serkevtinê ên dîrokî weke bi berxwedana kobanê, reşên rizgarkirina hemê rojava û heta raqqayê pêşxistina pêvajoya berxwedan û rizgarkirin û di dewama wê de rewşa rizgarkirina herêmên weke yên başûrê Kurdistanê ku weke 'herêmên statûya wan ne dîyar' dihatin zanîn wê, piştî ku artîşa îraqê wan dîberdê û DAÎŞê dikeve wan de wê Kurd wê wan dûbare rizgarbikin û wê referandûma kifşkirina statûyê wê li wan wê pêşbixin. Ev pêvajo wê bi vê rengê wê dualî wê bimeşê. Weke kobanê, rizgarkirina raqqayê û hwd, referandûmê jî mirov wê, divê ku wê di heman rewş û awayê de wê şîrovebikê û wê werênê li ser ziman.

Di rewşa fahmkirina rewşa referandûmê de wê di serî de ji di aliyan ve bi teybetî wê, divê ku mirov wê, hilde li dest. ALiyê pêşî wê rewşa herêmên ku ew di çerçoveya

madeya 140 de weke di rewşek nedîyar de hatina hiştin bin. Ev herêmên Kurdistanê wê, di referandûmê de wî îredeya xwe bi aliyê di nava sînorê başûrê Kurdistanê de wê bidina dîyarkirin. Aliyê din jî wê, di çerçoveya referandûmê wê, sînorê başûrê Kurdistanê û ardnîgarîya wê ya rêveberî a bi serdestîya Kurdan re wê bide dîyarkirin.

1. Bi referandûmê re wê rewşa statûya herêmên başûrê Kurdistanê ên ku ew weke herêmên "statûya wan nedîyar" bûn wê statûya wan dîyar bibê.

Ev herêmên weke statûya wan nedîyar ku ew dihatina bi navkirin wê, herêmên ku ew dervî sînorê rêveberîya başûr ku ew hatina hiştin ên weke kerkûk, germîyan, xanaqîn, tûsxûrmatû, maxmûr û hwd bin. Weke aliyekê pêşî mirov dikarê rewşa herêmên ne dîyar di çerçoveya rewşa referandûmê û pêkhatina wê de wê, weke mijareka giring wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûk, germîyan, xanaqîn, tûsxûrmatû, maxmûr û hwd wê, gelek herêmên din ên başûr ku dervî sînorê rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin û dihat gotin ku wê statûya wan bi madey 140î wê b madeya 140 wê were kifşkirin û ku hikimata baxdadê di wê de israr dikir ku wê madeyê newênê li cih. Di destpêkê de wê hêncetê nebûna aramiyê wê werênina li ser ziman. Piştê wê di dewama wê de wê hêncet wê zêdetir bên kirin. Ev rewş wê, zêdetirî wê bi demê re wê weke rewşeka ku wê, hertimî wê rêveberîya wê werênê li rojevê û wê hikimeta baxdadê wê li hemberî wê bêdeng wê bimênê. Di nava hewdîtînan de jî wê, gelek caran wê were li ser ziman. Lê rejîma baxdadê wê, hem di dema hikimetên malîkî û ya abadî de jî wê, bêdengîya xwe li hemberî xwestekên Kurdan ên weke hanîna madeya 140 wê bidomênin. Ev bêdengî wê, weke rengêkê politîkî û domandina wê ya li hemberî Kurdan bê. Wê, mirov dikarê weke helwestekê jî wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de wê ev rewş wê, di dema pêşxistina DAÎŞê de wê, piştî hevdîtina rayadarên îranî û tirk li qasra sadabadê wê, zêdetirî wê pêl bi pêl wê hêrişên wê destpêbikin li Kurdan. Piştê wê, di encama levkirinekê de Malîkî wê hêên îraqê ji hemû herêmên Kurdan wê bide vekîşandin. Ev dihat wê wateyê ku wê, Kurd û DAÎŞ wê li hemberî hevdû wê bidina bi tenê hiştin. Dihat hêvî kirin ku wê DAÎŞ wê derbeyek mazin wê li Kurdan bixê. Wê rewşa weke pirsgirêka Kurd wê, bi xwestekên Kurdan ên weke xwe gihandina statûya wan re wê, ji holê rabikira. Piştî DAÎŞê re wê, hêzên herêmê re wê li ser encamên wê re wê li gorî xwe wê dîzaynkirin wê li herêmê wê bikiran. Armanç ev bû. Ber vê yekê hemû herêmên ku ew di çerçoveya 140 î de ku ew dervî sînorê rêveberîya başûr hatina wê ew wê bi awayekê bi vekîşîna artişa îraqê wê radestî DAÎŞê wê werina kirin. Di encama wê de wê, ev herêm ji aliyê DAÎŞê ve wê werina dagirkirin û wê piştê wê berê xwe bidê li herêmên din ên başûr û rojava. Wê di dewama wê de wê pêvajoya Kurdên li musilê ên weke şebekî, feylî û hwd wê, werina qatilkirin. Piştê wê, komkujiyên êzîdîyan wê werina kirin.

Ev pêvajoyê wê, bi berxwedana Kurda û çêkirina tifaqa wan ya zîmnî re wê, bi hevdû re wê li hemberî wan hêrişan wê bisekinênin û wê bişikênin. Di encama wê de wê, rêveberîya Kurd a başûr wê wan herêmên ku ew dervî sînorê wê hatina hiştin wê wan jî wê bikê bin dest û kontrola xwe de. Lê piştî ku ew herêm hatina rîzgarkirin wê, hikimeta baxdadê jî wê, bixwezê ku Kurd hêzên xwe ji wan herêmên xwe vekîşînin. Di dewama wê de wê berî wê referandûm wê were kirin. Di kirina referandûmê de wê, ev herêm jî wê, bi rêjeyên bilind ên dengdayîne di referandûmê de wê xwestina mayîna di

nava sînorê başûrê Kurdistanê de wê bidina nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, bi awayekê wê, ew rewşa referandûmê a bi madeya 140î ku ew dihat tefkîrîkirin wê Kurd wê, tevî hemû dijberî û bertekên li dijî wê, ew wê pêkbênin û wê bi awayekê wê bidina dîyarkirin. Ber çî wê, rejimên herêmê wê piştî vekîşîna Kurdan wê, bi awayekê weke ku ew ji nûve dagir dikin wê, bênina li rojevê û wê gotinên weke "kerkûk ji dest çû" wê werênina li ser ziman.? Armanca gotinên bi vê rengê wê di serî de wê, ew bê ku wê, çawa wê, ser wê rewşa kifşbûna rewşa statûya wan herêman bi referandûmê re wê ji berçav wê bidina dîrkirin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew bi israri wê, bixwezin ku ew li ser gotinên weke "kerkûk, ji dest çû" û hwd re şîroveyan bidina kirin û bi mirovan bidina herêkirin. Wê li ser çapameniyê re wê şerê wê bi mirov û mejiyê mirovan re wê bi derûnî wê bidin.

Di dewama wê de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, mirov dikarê di çerçoveya referandûmê û pêkhatina wê de wê, weke encamaka girîng wê, werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêkhatina referandûmê wê di serî de wê rewşa herêmên başûrê Kurdistanê ên weke "statûya wan nediyar" wê, statûya wan wê dîyarbikê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev wê weke aliyekê girîng ku mirov weke encama wê werênê li ser ziman bê.

2. Bi pêkhatina referandûmê re sînorê çerçoveya rêveberîya başûrê Kurdistanê dîyar bû.

Her çendî ku wê, piştî referandûmê wê, artişa îraqê wê bi hevkarîya çeteyên haşdî şabî re wê hêrişî herêmên başûrê Kurdistanê bikê û bi teybetî wê herêmên ku wê, berê di çerçoveya madeya 140 de wê digirtin wê wan dagirbikê û wê derî û balafirgehan wê bixwezê ku ew kontrola wan bidest bikê û wê li ser wê re wê, derûnîyek bi rewşa û dîmenekê 'têkçûnê' wê bixwezin ku ew bi rewşa Kurdan re wê biafirênin jî wê, di vê çerçoveyê de wê, sedema wê bi rewşa dîyarbûna çerçoveya sînorê başûr re wê alaquadar bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê rewşa wê, hilde li dest jî wê, ev wê, xwe bide dîyarkirin.

Herî zêde wê li ser kerkûkê re wê, nîqaş wê werina kirin. Ber ku kerkûk bajarên Kurdistanê ê li wê nift hebê bê. Wê, di dewama wê de wê, bi rewş û dîmenên weke dagirkirinê wê ketina hêzên îraq û çeteyên haşdî şabî li kerkûkê jî wê, bi şîrove û gotinên weke "kerkûk ji dest çû" re wê, werê hanî li ser ziman. Ev rengê bi gotinkirinê jî wê bi plan bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Hemû hêrişên leşkerî û derûnî û bi devkî ên li ser herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kerkûkê re wê du aliyên wan hebin. Aliyê pêşî wê, bi rewşa kifşbûna statûya wê ya di referandûmê de ku ew kifşbû ve wê girêdayî bê. Aliyê din jî wê, çawa wê, wê rewşa kifşbûyî wê ser wê bi nûxûmênin û wê ji mejiyên derxin û wê nehêlin ku ew were dîtî wê, di wê çerçoveyê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa weke ya dagirkirina artişa îraqê bi çeteyên haşdî şabî re wê, çendî ku wê li ardnîgarîyê wê bi leşkerî wê bibê wê duqatî wê di çapameniyê de wê, bia wayekê ku ew mejiyên dagirbikin wê were kirin. Aliyê wê yê çapameniyê wê ji ber van sedemên ku me hanîna li ser ziman ên weke dîyarbûna rewşên statûyîyê ve wê, girêdayî bê.

Ji aliyekê din ve jî wê, rewşa herêmên nediyar wê dîyar bibê. Êdî wê piştî referandûmê re wê, zêde nikaribin gotina 'herêmên nediyar' bikarbênin. Ku ew bikarbênin jî wê nemeşrû bê. Yan jî wê, miirov dikarê wê binxat bikê wê, oparasyonên

leşkerî ên dagirkirin wê bi zêdeyî wê li ser çapameniyê re wê li berçavê hemû cihanê wê bidina meşandin bo ku ew wê întîbaya 'herêmên ne dîyar' karibin wê çêbikin bin. Wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê, giraniyê bidina wê. Di dewama wê de wê, rewşa weke bi gotinên weke 'em kontrola derî û balafîrgehan dixwezî' jî wê, bi vir ve wê girêdayî bê. Ber ku ew jî dizanin ku wê çi bikin wê, nikaribin meşrûtiya referandûmê ji holê bikin. Ber vê yekê rêyên dagirkerî, metinger û dorpeçkirinê li ser wê re dikin ku ew pêşbixin. Ber vê yekê wê, bi dorpeçkirinê re wê çawa wê sînorê wê piçûk bikin, tangavbikin û wê ji aliyê sîyesî ve wê nehêlin ku ew karibê xwe bilabitênê û gav biavêjê wê, di vê çerçoveyê de wê, herina bi ser wê de. Bi wê rew wê çawa wê 'piçûk' û 'lawaz' bikin wê, li ser wê bisekin in. Zêde piçûk û lawazkirin wê, ne tenê wê weke rewşeka ku wê weke encama referandûmê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman bê. Wê bi rewşa otorîteya Kurdan û rêveberî û desthilatdarîya wan a li rojava ve wê, bi wê ve wê girêdayî bê. Lê bi wê re wê, ew jî wê, were dîtî ku wê dewrek wê dawî li wê were. Wê dewrek û demek nû wê destpêbikê. Wê rengê sîyeseta vê demê wê cûda bê. Di vê çerçoveyê de wê, zêdetirî wê pêwîstî bi têgîna netewî wê hebê. Ber vê yekê wê, mirov dikarê weke pêwîstîya bi nişeka din a ciwan, çalak û bi felsefeya netewî û sîyeseta wê re ku ew dirabê wê pêwîst bê. Weke encamaka referandûmê wê ev jî wê bibê û wê were dîtî. Li gorî min bi gotinên demên bûhûrî mirov wê, êdî nikaribê wê dema nû û ya piştre ku wê were wê şîrovebikê. Di cihê xwe de wê, dem bi dem wê pêwîstî bi şîrove û fahmkirinên nû ên demkî wê hebin.

Di vê demê de wê, pêşvaniyeka sîyesî û civakî wê di vê çerçoveyê de wê li gorî demê wê pêwîst bê. Ev wê, karibê bibê temenê derketineka nû a bi demê re jî. Di vê çerçoveyê de wê, weke xosletên vê demê de wê, zêdetirî wê hevdû fahmkirin û li dora rêgez û destûr û prensîbên netewî ghiştina li hevdû wê, pêwîst bê. Ev wê, rengê bi hêzbûyîna demê jî wê, bi xwe re wê bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku weke îro ku bi gotinên klîşe û klasîk ên weke "têkçûn" û "serkevtinê" re wê, şîrovekirin û pêşxistina şîroveyan jî wê, di aslê xwe de wê, li şûn bimênê. Ya ku wê, ji vê demê pê de wê, hemû rewşan wê bide dîyarkirin jî wê, çerçoveya civakî û bi rêxistinîkirinê li ser wê ên giştî û her wusa sîyeseta wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ji vê demê û pê de wê, were dîtî ku ew bi çi sedemê jî bê wê, rewşên nakokî, dijberî a di nava rêxistinên Kurd de û her wusa ne hatina cem hevdû wê ji demên bûhûrî wê, encamên wê zêdetirî wê giran wê êdî wê xwe bide dîyarkirin. Ev jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de têgîn û rewşa referandûmê jî û ya berxwedana kobanê jî û ya rizgarkirina raqqayê jî wê, li şûna li ser gotinên "têkçûnê" û yê "serkevtinê" re wê şîrove bikê wê, pêwîstî bi wê hebê ku di çerçoveya hebûna civake Kurd de ev rewş werina kirin li temenê sîyeseteka civakî a giştî ku ew bi hevdû re di ahengekê de ew dihê kirin bê. Serkevtin ku ew bi vê rengê ew bi felsefeyek netewî werina taçîdarkirin wê mayînda bin û wê werina barkirin li pêşarojê. Rewşa referandûmê jî ku rayadarên rejimên herêmê weke îraqê, tirkîya, îranê û hwd wê bi gotinên 'têkçûnê' bikin ku wê di mejiyê mirovan de wê bicih bikin jî wê, rastî di aslê xwe de wê vajî wê bê. Di serî divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Bo ew newê xistin li temenê sîyesetek netewî de ew li gorî xwe dorpeçkirinê li başûr pêşdixin. Hemû hêriş û dorpeçkirinên ardnîgarî û sîyesî wê di temenê wan de wê ev bê. Ew jî dizanin ku wê, ti watey gotinên weke 'têkçûnê' ên li ser rewşa referandûmê wê nebê. Ber vê yekê wê, çawa wê, bi hêrişan wê têkçûnekê

çêbikin û wê weke têkçûneka ku ew di encama wê de bûya wê bidina nîşandin û di mejiyê mirovan de wê bicih bikin ew di nava plangerîya wê de na.

Ber vê yekê, di vê çerçoveyê de em divê ku wê, werênina li ser ziman ku Kurd wê, pêwîst bê ku ew bi aqilekê netewî û haş û ne dijberî ku ew rewşên xwe fahmbikin û ew bi hevdû re wê, bi netewî wê fahmbikin. Ji vê demê û pêde wê, rengê sîyeseta demên kevn jî wê kêrî ti pêşketinê newê û wê ti pêşketinê bi xwe re wê zêde wê newênê. Di vê çerçoveyê de felsefeya demê a sîyesî wê, pêşxistina wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Gotinên weke 'têkçûnê' û hwd wê, weke perdeyeka ku wê çawa wê ser wê serkevîna di referandûmê de wê binûxûmênin bin. Ber vê yekê ne ji aliyê sîyesî ve û ne jî ji aliyê felsefîkî û civakî ve wê ti wateya wan nebê. Ya ku wateya w heya encama referandûmê a serkevî ya. ya ku serkevîya berxwedana kobanê ya. Ya ku serkevîya rizgarkirina raqqayê ya. Bi vê rengê mirov dikarê gelek rewşên din jî wê, werênê li ser ziman. Wê demê wê felsefeyekê sîyesî a netewî a li gorî wê were pêşxistin. Wê tenê wê dorpêçkirinên li başûr ku ew îraq û îran bi hevdû re pêşdixin û yên li rojava û sûrî ku wê piştî vê demê û pê de wê werina pêşxistin wê bi wê re wê biderfet bê. Di dewama wê de wê, ew temenê tekoşîna statûya maf û azadiya Kurdên bakûrê Kurdistanê ê di nava sînorê tirkîya de hatî hiştin û rojhilatê Kurdistanê ku ew di nava sînorê îranê de hatî hiştin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê, bi awayekê wê, çawa wê, sînorê başûrê Kurdistanê wê tangbikin wê, bi wê rengê wê, herina bi ser wê de.

Di rewşa herêmên weke kerkûkê û hwd ku wê hertimî wê bîn xistin weke mijarên nîqaşê li ser 'statûya wê' re wê, di rewşa referandûmê de wê bi rêjeya dengên zêde ên herê ji referandûmê re wê, ew jî wê, statûya wê, kifşbibê. Ber vê yekê ya ku wê, bi zêdeyî wê herina bi serê wê nûqteyê de. Wê zêdeyî wê li ser wê nûqteyê wê şîroveyan di bin gotinên weke 'kerkûk ji dest çû' de wê pêşbixin.

Lê ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê wê, rewşa wê bi wê re wê, werê dîtî ku wê rewşa herêmên nedîyar ên başûrê Kurdistanê û rewşa sînorê çerçoveya başûrê Kurdistanê jî wê bi awayekê wê dîyar bibê. Di vê çerçoveyê de ku ew, qabûl bikin û nekin jî wê referandûm wê bo herêmên ku ew weke herêmên 'statûya wan nedîyar ên weke kerkûk, germîyan, xanaqîn, tûsxûrmatû û hwd wê, weke cibicîhkirina madeya 140 jî a ji aliyê Kurdan ve jî bê. Wê di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê wê şîrovebikê û wê werênê li ser ziman. Wê rastîya wê, bi vê rengê wê, xwe bide dîyarkirin. Çendî ku ew hêrîşî wê bikin jî wê, bi vê rengê wê gelek encam û rewşên ku em bi rewşa referandûmê a başûrê Kurdistanê re wê werênina li ser ziman wê hebin.

Referandûmê çerçoveya sînorê sîyesî dîyarkir û nikarin newina hasibandî û hemû herîş bi berdewamî li wê na.

Referandûm bi herêmên ku ew li wan pêkhat re wê, sînorê sîyesî wê bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî referandûmê wê pêvajoya hêrîşên 16 cotmehê ku wê pêşkevin wê li wan sînorê sîyesî wê werina kirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ji vê aliyê ve wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke aliyekê giring wê, xwe bide dîyarkirin bê. Em li vir wê di dewama wê de wê, werênina li ser ziman ku wê rewşa referandûmê wê bi kifşkirina sînorên sîyesî re wê temen û çerçoveya sazûmana civakî a Kurd wê were dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, hewldana kontrolkirina derî û

balafirgehan û deverên ku ew berê dervî sînorê başûr hatina hiştin re wê, dixwezê ku ew temenê wê sazûmana civakî a bi çerçoveya sîyesî ku ew bi referandûmê re dîyar bû wê ji holê rabikê. Wê hinekî jî wê, bi vê armancê wê hêrîş bikê.

Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ev rewş û gelek rewşên din ku em dikarin bu rewşa referandûmê re wan werênina li ser ziman wê, weke rewşna teybet ên ku mirov wê dikarê bi giringî wê werênê li ser ziman bê. Di rewşa statûya sîyesî de wê, rewşa başûrê Kurdistanê wê, her çendî ku wê, bi dagirkirina rewşa artişa îraqê û çeteyên haşdî şabî re wê, were dîtî jî lê wê, ji aliyekê ve wê destê wê di her rewşê de wê xort bikê. Ew jî wê, çerçoveya sîyesî û îredeya civake Kurd a wê beşa Kurdistanê ku ew bi referandûmê re ew hatîya dîyarkirin. Çendî ku wê, gotinên weke "ji holê rakirina encamên referandûmê" û ankû "tûna hasibandina encamên referandûmê" û ankû bi tememî divê ku ew encam tûna werina hasibandin jî lê wê ev gotin wê weke gotinna ku bêwate bin. Wê ti giringî û wateya wan ji aliyê sîyesî ve wê nebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, ti meşrûtiya wan gotinên bi wê rengê jî wê nebê.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa statûya başûrê Kurdistanê a ku ew weke encama referandûmê xwe da dîyarkirin rejîma baxdadê bi îran û tirkîya re ew li dijî wê şer dikin. Her çendî ku ew, "encamên referandûmê nayêna naskirin" jî lê wê ew jî dizanin ku wê ew rastî ne wusa bê. Bi ti felsefeyên sîyesî ên rast û dûrûst wê ti kesek nikaribê encamaka ku ew derketî li holê û bûya malê dîrokê wê tûna bihasibênin. Ev ji aliyê felsefeya sîyesî û têgihîştina wê ve jî wê, ne bi derfet bê. Di vê çerçoveyê de ku mirov, ji kîjan aliyê têgihîştin, felsefe û zanîna sîyesî ve jî li wê bînerê wê rewşa referandûmê wê weke rewşek dîyarker wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Encamên wê, yê ku ew derketina li holê wê, ji gelek aliyan ve bi sîyesî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di rewşa sînorê başûr de wê, ev jî wê, bi wê re wê, were dîtî ku wê, rewşa sînorê başûr wê weke aliyekê giring wê, bi referandûmê re wê, were dîyarkirin. Wê dema ku mirov wê, encama ku ew derketî li holê bi dengdayîna di referandûmê de wê, bi wê re wê, were dîtî ku wê, sînorê serxwebûn û azadiyê bi wê hatîya dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê piştî referandûmê wê, rewşa dagirkerî û metingerîya rejîma baxdadê wê, bi zêdetirî wê were li berçav. Wê bikin, gotin û rewşên wê yê sîyesî wê, bi zêdeyî wê li hemberî Kurdan wê bi kiryarên xwe wê, weke rêveberîya dagirker û metinger wê, zêdetirî wê, rengê wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de ew nûha li ser îredeyeka civakî a başûrê Kurdistanê wê, çawa bi sîyesî û hwd wê bi tafîsênê ew di nava kirin, kiryar û hewldanên wê ya. Di vê çerçoveyê de ku ew nûha komkujiyan jî werênê li serê civake Kurd wê, dîsa wê encamên wê referandûmê wê ji holê ranebin wê vajî wê, zêdetirî wê meşrûtiya wan û rengê wan wê bi felsefeya sîyesî û îredeya civakî ku ew hatî dayîn şandin re wê were dîtî.

Di aslê xwe de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, piştî berxwedana kobanê û rizgarkirina û piştî di encama pêvajoya rizgarkirina raqqa de ku wê, piştî wê, rewş wê çawa wê ne weke berê bê wê, di rewşa referandûmê de jî wê, rewş wê ne weke berê bê. Wê di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Wê berî wê û piştî wê, ew wê hebê. Wê weke ev rewşên weke berxwedana kobanê, rizgarkirina raqqayê û

rewşa referandûmê wê, weke rewşna dîrokî û mîladî bin di çerçoveya tekoşîna maf û azadiya civake Kurd a li Kurdistanê de. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, bi wê rengê wê, hilde li dest. Wê, bi van hersê rewşan re wê ne rewşa îranê bi metingerî û dagirkeriya wê ya li ser rojhilat re wê, weke berê wê karibê xwe bide dîyarkirin û ne jî ya rejîma tirk a li bakûrê Kurdistanê bi dagirkerê, metingerî û hemû komkujiyên ku ew dikê û dihênê li serê civake Kurd re wê weke berê wê karibê bimênê. Ev rewş wê, jî navikê ve wê bandûrê wê li wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşna ku mirov, di çerçoveya meşrûtiya tekoşîna maf û azadiya civake Kurd de wan hildê li dest bin.

Pêvajoya newroza sale 2017'an, wateya wê, û şertûmercên ku ew di navê de bû Di nava hêrîşên rejimên herêmê ên weke rejîma tirk û hwd de wê, Kurdistanî wê newroza sale 2017'an wê pêşwazî dikin. Newroz, di dilê wan de agirê xwe pêdixê. Wan radikê li ser pîyan di serî, dil û gîyane wan de. Newroz wê, dîroka wê, wê hertimî wê, weke dîrokeka ku ew li dijî nehaqî, zilm û zordariyê serî hatibê hildan bê. Ber vê yekê ya ku wê, newroz wê, bi têgîna berxwedan û azadiyê jî wê were li ser ziman. Di cewherê têgîna newrozê de wê, serbixwebûn û azadî wê hebê. Di dema ku wê kawayê hesinkar wê serî hildê û wê berxwe bide wê, ew bi wê gîyanê wê rabê ser pîyan. Bi wê gîyanê rabûna li ser pîyan a kawayê hesinkar wê, bi wê rengê di dil û mejiyê Kurdan de wê, cih û war bigirê û wê bi wê rengê wê bikê ku ew rakê ser pîyan.

Newroza sale 2017'an wê jî du aliyan ve wê, newroz wê, bi wate bê bo Kurdan. Aliyê pêşî wê ew bê ku wê li bakûrê Kurdistanê wê rejîma tirk wê hêrîşî bajarên Kurdan wê hêrîşî wan bikê û wê wan kivil bikê. Di vê çerçoveyê de wê Kurd wê di bin wan pêvajoyên hêrîşan û bi bandûra wan wê herina newrozê. Di vê çerçoveyê de wê, newroz wê, weke jî vê aliyê ve wê navê berxwedana Kurdan a li dijî wan hêrîşî û zilma li ser serê wan bê. Ji aliyekî ve jî wê, li rojava wê rewşeka statûyî a Kurdistanî wê pêşkeve. Li wir w, çendî ku wê hêrîşên rejimên herêmê ên weke rejîma tirk wê li serê Kurdan wê kêmbê jî wê, bi wê re wê, xwe afirandin û gihandina statûyê a civake Kurd wê li wir wê encamek dîrokî ku wê herêmê bigiştî wê bi bandûr bikê wê bidest bixê.

Statûya Kurdan ku mirov jî kîjan aliyê ve wê, li wê binerê wê demografiya sîyesî a herêmê wê bi xwe re wê bide gûharandin û dide gûharandin jî. Şerê ku î ro li hemberî civake Kurd dihê meşandin ku ew li rojavayê Kurdistanê bê, li başûrê Kurdistanê bê, li rojhilatê Kurdistanê bê û li bakûrê Kurdistanê bê wê, şerê wê bê. Li hemû beşn Kurdistanê wê, şerê wê bi civake Kurd re wê, were kirin. Rejimên herêmê ku wan hasabê xwe li tûna hasibandin û tûnakirina civake Kurd avakirina wê, di wê çerçoveyê de wê pêvajoyên şer wê li hemberî civake Kurd wê bidina destpêkirin.

Newroz wê, di vê demê de wê, di nava wan pêvajoyên şer ên li ser serê civake Kurd de jî wê, were pêşwazî kirin. Ji aliyekî din ve jî wê, hewldanên rejimên herêmê ên weke rejîma tirk ên xêrnexwez ên bi armanca Kurdan bi Kurdan dana şerkirinê di bin navê gotina 'şerê birakujî' de wê di vê demê de wê li şengalê wê werina pêşxistin. Ev hewldanên Kurdan bi Kurdan dana kuştinê wê, weke hewldanaka metingerî a qirêj û dijmirovî bê. Di vê dema newrozê de wê, hanîna li rojevê û ankû dana hin komna li ser şengalê, wê di çerçoveya ku wê bandûra newrozê di bin mîja wê de wê bidina hiştin bin.

Newroz wê, weke kevneşopîyeka civake Kurd û bi wê re ya xalkên herêmê a bi hezaran salan bê. Ev kevneşopî wê, her sal wê, weke 'destpêka biharê' wê dinava Kurdan de wê, were pîrozkirin. Wê cilên xweşik û rengînî wê li xwe bikin. Wê xwerinên xweş çêbikin û bixwûn. Wê yên ku dilê wan ji hevdû maya wê li hevdû wê werina û aşîfîyê wê di nava xwe de wê çêbikin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, kevneşopîyeka newrozê wê weke kevneşopîyeka aşîfîxwez jî bê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rojê de wê hemû xayd, dilşikestinbûn, li dijhevdûn û hwd wê li şûn xwe bihatan hiştin û wê, weke destpêkek nû wê biheta dayîn destpêkirin.

Wê weke ku wê çawa newroz wê, weke 'destpêka biharê' wê biheta şîrovekirin wê, bi heman rengî wê weke destpêkek nû a dijîyane mirov de jî wê, di vê çerçoveyê de wê, biheta hanîn li ser ziman. Ev kevneşopîya newrozê wê, weke kevneşopîyeka ku mirov wê, dikarê bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Li Kurdistanê wê, ev kevneşopî wê weke kevneşopîyeka newrozî a bihezaran salan wê were parastin û li ser lingan hiştin.

Newroz bi rengên xwe hertimê ew Azad a. Ew biadzadî dihê jîyîn. Ji dil dihê jîyîn. Di vê çerçoveyê de wê, weke rastiyekê wê, were ditin. Kevneşopîya newrozê wê, bi hezaran salan wê li ser xate olî a êzdayî a Kurdistanê re wê, bi hezaran salan wê hebûna xwe wê bide domandin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman. Kevneşopîya newrozê wê, weke kevneşopîyeka jinûvebûyî wê, her sal wê were jîyankirin. Wê di nava civakê û xwezayê de wê, were jîyîn. Ber vê yekê wê, dema ku mirov wê dîroka wê, bi rastîya wê re wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman mirov, dikarê wê weke ronesanse Kurdistanê a her demê wê werênê li ser ziman.

Newroz wê, li Kurdistanê wê, navê destpêkek nû û pêvajoyek nû a jîyanî bê. Wê weke ku wê li rojava, başûr, bakûr û rojhilat wê, wusa navê wê rewşa jîyanî a civakî bê. Ji aliyekî din ve wê newroz wê weke nirxeka mirovatîyê a çandî wê, her timî û demî wê bijî. Newroza serxwebûn, berxwedan û azadiyê pîroz bê.

Newroza sale 2017'an wê fêrên wê, zêde bin hem bo Kurdan û hem jî bo herêmê.

Newroza sale 2017'an wê, weke newrozek giring ku ew bûbê malê dîrokê bê. Di vê newrozê de wê, tişt a ku wê herî zêde wê, derkeve li pêş wê, bi milyonan wê pîrozkirina wê ya di bin pêvajoya hêrîşên rejîma tirk û hwd de ku ew hatibê pîrozkirin bê. Ji aliyekî din ve wê, rayadarên tirk wê, hertimî wê, gotinan bibêjin û wê gel tehdîd bikin. Mînaq wê, werê karê hundûr wê herê wanê û wê bibêjê ku wê, di biharê de 'wê, pêvajoya herî mazin a şer wê destpê bikê. ' Di dewama wê de wê, di rojên nêzî newrozê de ku wê rayadarên tirk li pişt wê bin wê pêvajoya hêrîşên li şengalê ên li şendalî wê bi DAÎŞ'warî wê werê destpêkirin. Ev jî wê, rewşeka ku wê çawa wê, rewşa newrozê wê, pêşîya bi girseyî girtina wê bigirin bê. Ji aliyekî din ve wê, weke kevneşopîyeka rejîma tirk bê ku wê di her newrozê re wê muhaqqek wê çend komujîyan bikê. Di roja newrozê de wê, li amedê wê ciwanek wê were qatilkirin. Armanca wê qatilkirina wî ciwanê Kurd wê, ew bê ku wê derûnîya komujîyan ji newrozê nehêlin ku kêma bibê bê.

Ji aliyekî din ve jî wê, newroz wê, li her deverê wê, were pîroz kirin. Bi teybetî wê, tevî hemû komujîyên ku rejîma tirk li wir kirina wê newroza cizira bota wê bi heybet wê derkeve li pêş. Wê bi wê re wê wê, newroza li geve wê rayadarên tirk wê hin hêncetna wê bidina çêkirin û wê temenê mudahaleyê li wê pêşbixiîn û wê piştê li wê mudahale bikin. Mudahaleyê li newroza geve wê, armancake wê bi sîyeseta rejîma tirk a li wê herêmê a li ser aşîrên herêmê ve wê, girêdayî wê hebê. Li herêmê wê,

hertimî wê li ser serokaşîran re wê, hinek mirov wê bên xistin cerdewan. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, bi heman rengê wê rewşê wê biafirênin û wê pêşîya rewşên weke newrozê û bandûrên wê bigirin ku li ser mirovan bibê wê, bi wê mudahaleyê re wê xwe bide dîyarkirin.

Ji aliyekî din ve jî wê, newrozê daya nîşandin ku wê armancên rejima tirk ên di çerçoveya politikayên jenosîdkirina civakê Kurd de wê, were vala derxistin. Wê encamê negirin. Newroza sale 2017'an wê hinekî jî wê weke newrozeka ku bi dirîşma berxwedanê ku ew hatîya kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bê.

Piştî pêvajoya rûxandin û kavilkirina bajarên Kurdan wê, pêvajoya oparasyonên tafisandin û bédengkirinê ên weke li 'xirabê baba' û hwd wê, werina dayin destpêkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya oparasyona tafisandinê ku wan ji xirabê baba dana destpêkirin û bi herêmên Lîcê re dana domandin wê, di vê warê de wê, xwediyê rewşekê bê. Li herêmê wê, newrozê wê, weke ku wê ji nava gelê Kurd jî wê were li ser ziman wê agirê wê, hemû pîstîya ku wan kiriya wê bide berxwe û wê bişawitênê. Ya ku rayadarên tirk ji wê pîr zêde wê aciz bin jî wê ev bê. Ber vê yekê, hêrsa wan ya ji vê newrozê wê, di serî de wê di van waran de wê were li holê û ditin.

Rejima tirk wê, piştî pêvajoya konseptê şer a li hemberî civake Kurd wê ji 7 hezîrenê ve da destpêkirin wê, bi rewşa 'tesebûsa derbeyê' re wê, were dayîn destpêkirin. Ev rewşa 'tesebûsa derbeyê' wê, wê weke tîyatroyeka ku wê, çawa wê, di dewama konseptê şer a giştî ku wan li Kurdistanê li dijî civake Kurd pêşxistîya bê. Li ser wê re li ewropa û Kurdistanê sîyesetê dixwezin bikin. Pêşî xwestin ku bi navê gotina demokrasîyê' wê sîyesetê bikin. Lê ku ew rûyê wan hat ditin û ditin ku ew ne rast a, vêca nûha wê, kesên ku weke 'derbekar' wê bişênina li welatên ewropa û bidina pênerkirin û li ser wan sîyesetê bikin, weke ku çawa ku dema ku Fethulleh gûlen şandina amerika û li ser wî re hertimî sîyeset meşandin. Di vê çerçoveyê de heman sîyeset a, ku ew dimeşênin bin. Lê di aslê xwe de wê, rewşa 'tesebûsa derbeyê' a 15ê temûzê wê ji tîyatroyekê û pê ve wê, ne ti tiştêk bê. Wê çawa bi wê rewşa awarta denezênin, hêrîşî sazî û dezgehên Kurdan bikin. Rojnema, kovar û hwd ku çî binivîskî bi Kurdî derkeve ku ew hêrîşî wê bikin û wê ji holê rabikin. Her tiştî bi pêvajoyên bişavtinê re bikina tirk. Di dewama destûra derbeya 12 êlûnê de wê, çawa destûrekê çêbikin û wê bidina herêkirin. Bi gotineka din wê, çawa pêvajoyên bişavtinê ku ew di çerçoveya politikayên rejimê de dihên meşandin wê temenê çêbikin. Bi vê rengê, mirov dikarê ji gelek alîyan ve werênê li ser ziman. Şandina gûlen bixwe jî li Emerika wê weke politikayeka rejimê ku ew li ser wê re di çerçoveya gotinên weke «hevrast», «dewleta hevrast», «di nava dewletê de weke dewletê bi rêxistin bûna» û hwd ku ew karibin werênina li ser ziman. Bi gotineka din jî ku wê, kî bahs mafê û azadiya xwe bikê û wê, doza 'perwerdeya bizimanê dayikê bikê' ku ew bi wê hêncetên li wan hêrîşkirinê werina çêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, sîyeseta civake Kurd wê, bi gotinên weke «ew dixwezin welêt qatbikin» û hwd re wê krimînalîze bikin wê, di vê çerçoveyê de wê bikin ku ew temenê wê çêbikin. Yanî bi gotineka din wê, şandina Gûlen li Emerika wê, di çerçoveya şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd de wê, bê kirin.

Ev tîyatroyê wê, di çerçoveya domandina politikaya komkujiyan a li Kurdistanê û herêmê de wê, were pêşxistin. Piştî jî wê, li ser wê tîyatroyê re wê, sîyesetê bikin. Di çerçoveya rewşa tesebûsa derbeyê de ku ew kesên weke 'derbekar' ku ew hatina şandin li welatên ewropî mirov dikarê wan bi şewayekê bi şibihênê wan DAÎŞîyên ku ew di

bin maskeya 'pênaberîyê' de dihên şandin li welatên ewropî jî. Wê ti farqe wan nebê. Wê di heman zihniyetê de bê. Ew kesên derbekar' wê, çerçoveya politikaya rejima tirk a ku wê T. ardogan wê bimeşênê wê biafirênin, weke ku çawa ku wê, bi gûlen re wê, temenê wê, bi şêwayna weke «alîgir» û ankû «dijber» û hwd ku wê biafirênin. Mirov dikarê van pêlên şandina van kesan li welatên ewropî weke pêla duyem a şandina gûlan a li emerika di çerçoveya politikayên rejimê ên demkî de wê jî binav bikê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê bi regekî din jî wan şandina derbekaran bişibihênê rewşên 'şantajê' a ku wê rayadarên tirk li ser peymanê pênaberan ku wê bi ewropa re mohrbikin jî wê werênê li ser ziman. Di heman çerçoveyê de wê, weke rewşek sîyesetî bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

LI Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek şer wê, di dewama wê de wê, werina pêşxistin. Heta roja me, wê bi hezaran mirov wê bi destên rayadarên tirk wê werina qatilkirin. Wê di dewama wê de wê, pêvajoyên hêrişan wê li Kurdistanê wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de di nava wan pêvajoyên hêrişên wan de wê newroza sale 2017'an bi girseyî pîrozkirina wê, weke derbeyek giştî li wê derûniya komkujiyê ku ew dixwezin ku li Kurdistanê biafirênin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. T. Ardogan, bi şandina DAÎŞîyan li welatên ewropa û bi destê wana weke ku li Londonê kirina komkujiyan û hwd dixwezê ku ew encamê bidest bixê. Di dewama wê de mirov dikarê şandina derbekaran li welatên ewropî wê, weke lingekî din ên van politikayên şer ên rejima tirk bin. Hemû jî di çerçoveyekê de dibin.

Komkujiya li Londonê wê weke komkujiyeka hov a ku wê di rengê ku wê rejima tirk wê li Kurdistanê wê li dijî civake Kurd wê bikê de bê. Di aslê xwe de wê, ji aliyekî ve wê, rayadarên ewropî jî wê, ji ne fahmkirina xwe ku wê di berdêla hinek berjewendiyên xwe de wê tawîzan wê bidina rayadarên de wê, bandûra wan jî wê di rewşên weke yên komkujiyên li ewropa de wê hebê. Mînaq komkujiya sê jinên Kurd a li Parîsê mirov dikarê wê li bîr bixê. Dema ku ev rewş bi awayekî rêkûpêk bihata rohnîkirin wê, î ro wê ew komkuji li ewropa ne dibûn. Ev rewşên tawîzan ên li ji rejima tirk re ên weke li ser van komkujiyên sîyesî girtina wan wê, temenê kirina komkujiyên din jî wê, bi xwe re wê biafirênê.

Di serî de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rayadarên tirk wê, heta roja me wê, di şerê xwe yê li dijî civake Kurd de wê, bi vê rengê wê tawîzan ji welatên ewropî wê bistênin. Ku ne ji wan tawîzan ba wê, ew şerê rejima tirk ê bi armanca tûna wê û ji dîrokê birina wê, heta roja me wê ser 45 salan wê ne domîya ba. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de ev rewşên ku ew rû didin wê weke rewşna ku em van rewşan hemûyan bi awayekî di çerçoveya wijdanê mirov û têgihîştina mirovatîyê de ku em wan bikina berlêpîrsînê de bê.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li rojhilat wê, heta roja me wê, ev zihniyet wê, ew wê bikê gola xwûnê. Hertimî rojhilat weke 'gilokek pîrsgirêkan' hanîna li ser ziman wê, di temenê wê de wê ev rewş wê hebin. Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev zihniyet heta ku ew li herêmê serdest jî bê wê li herêmê aramî û aşîti wê pêşnekevê. Di serî de mirov dikarê wê yekê jî wê kifşbikê. Zihniyeta ku ew rêz hûrmetê jji hebûna civakan re nagirê û wan ji dîrokê dibê wê kî karibê bibêjê ku ew aramî û aşîtiyê wê werênê li herêmê? Di aslê xwe de wê, li herêmê wê rastîya civake Kurd û tekoşîna wê, wê van rastîyên herêmê hemûyan wê raxê li berçavan. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê,

çawa wê, rastîya Kurdan wê, weke rastîyeka di vê çerçoveyê de wê li berçav bê. Di vê newrozê de ya ku ew hat ditin jî wê, di aslê xwe de wê di serî de wê ev bê.

Newroza sale 2017'an wê çendî ku wê rayadarên tirk wê tirsan bikin ku ew pêşbixin û wê pêşîya wê bigrin jî wê, weke ku em li amedê, cîzîra bota, û hemû deverên din ên Kurdistanê dît wê, qad weke berê wê werina tişî kirin. Ev jî wê, nîşanaka wê tirsî ku wê dixwest ku wê pêşbixê wê, çawa wê Kurd wê bikina bin lingên xwe de wê, were ditin.

Ne rayadarên tirk û ne jî polisên wê li bendê bûn ku wê bi wê rengê wê girseyên mazin wê bi milyonan wê li hevdû wê kom bibin. Ev jî wê, were ditin. Ber ku vê yekê wê, li girseyên ku ew di ber wan re diçin wê bi çavna baloq û bi mereqî wê li wan binerin. Li deverên weke Geverê jî wê tahamul nekin û wê mudahaleyê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, rewş wê bi awayekî wê were ditin. Newroza sale 2017'an wê, di aslê xwe de wê, weke derbeyek mazin li politikayên rejima tirk ên komkujiyê bin. Ji 7 hezirene 2015'an û heta roja me, pêvajoyên komkujiyan ku rayadarên tirk pêşxistina wê, ji wan re wê weke bersivêk dîrokî a ji gel bê.

Newroza sala 2017'an de wê, bandûra hemû hêrîş û komkujiyên ku rejimên herêmê ên weke rejima tirk ku ew dihênina li serê civake Kurd wê ji ser wan bide avêtin. Ew pêvajo çibûn û ne çibûn, em divê ku wan di dewama nivîsandina xwe de li ser wê bisekin in. Wê ev wê, rastîyê wê bi awayekî vekirî wê baştir wê bide li berçav. Di di vê sale de û ankû di sale 2017'an de wê, di pêvajoyek çawa a şitt, hov û xadar de wê, werina derbaskirin û ankû wê derbar bibin, wê ew jî wê, di dewama wê de em, divê ku wê li ser wê bisekin in û wê fahmbikin.

”
Dagirkerîya Cerablûsê û dagirkerîya bi keyumam avêtinê re li bakûrê Kurdistanê

Ku mirov, ji kîjan aliyê ve binerê, di serî de divê ku mirov politikayên rejima tirk, divê ku mirov di çerçoveya politikayên jenosîdkirina civake Kurd de divê ku mirov li wan binerê û wan werênê ser ziman. Rewşa dagirkerîna cerablûsê, tecrîde li ser birêz Ocalan û rewşa ku mirov weke dagirkerîya bi cerablûsê re werênê ser ziman a avêtina keyyumê li şaredarên Kurdan li bakûrê Kurdistanê, wê di vê çerçoveya vê politikayê de wê weke politikayên jenosîdkirinê bin. Rejima tirk, ji her aliyê ve jenosîdkirina civake Kurd ji xwe re kirîya armanc. Hêrîşên wê yên li rojava jî, divê ku mirov di vê çerçoveyê de wê hilde li dest. Lê ji aliyekî din ve jî mirov, divê ku li mijarê werênê ser ziman ku rejima tirk, di bin navê gotina ‘terorê’ de ew şerê jenosîdkirina civake Kurd, ew ku dihê meşandin, di vê demê de gihiştîya astek din.

Rewşa dagirkerîya li cerablûsê, avêtina keyyumê li şaredarên Kurd, divê ku mirov bi hevdû re wan hilde li dest. Di çerçoveya şerê rejima tirk ê li hemberî civake Kurd de mirov divê ku wê hilde li dest. Her wusa, di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî werênê ser ziman ku gelek mirovên divê demê de nivîsênin û bahse ‘rewşa teşebûsa derbeyê’ dikin jî ew, baş fahm nekirina. Rewşa ‘teşebûsa derbeyê’, weke rewşeka xistina balafira şer a Rûsîya ku ew di çerçoveya giştîya tirkîya de hatiya birêxistin kirin û bi wê re ku ew karibin, di reng û şêwayekê de bi wê re karibin derbeyekê li Kurdan bixin, ew hatiya pêxistin a. Rewşa teşebûsa derbeyê, lingekî wê yê giring hêrîşên rejima tirk ên li bakûrê Kurdistanê ya. Lingê duyem jî wê, hêrîşên wê yên li rojava bê. Di vê çerçoveyê de ew niqaşên ku ew di çerçoveya teşebûsa derbeyê de ew dihêna kirin jî ew ji weke niqaşên mijulkirina mejiyan bi rojevên ne rast re ya. Di vê çerçoveyê de rastîya wê divê ku mirov vê yekê werênê ser ziman.

Rewşa avêtina keyyumê li şeredarên Kurdan, wê bi awayekî di çerçoveya hêrişên rejima tirk ên li rojavayê Kurdistanê re wê bi pêşve herê. Çendî ku tirkîya, ji hêzên navnetewî destûrê di vê rewşa hêrişên xwe yên li rojavayê Kurdistanê de ku ew bigirê, wê di wê çerçoveyê de wê hêrişên wê yên li bakûrê Kurdistanê jî wê bidomê. Her wusa, di vê çerçoveyê de mirov dikarê rewşa avêtina keyyumê li şeredarên Kurd mirov dikarê wan werênê ser ziman. Bi wê re jî mirov, divê ku wê jî di vê çerçoveyê de werênê ser ziman ku ev pêvajoya avêtina keyyumê, wê di çerçoveyekê de bi hêrişên rejima tirk ên li rojava ku wan ji Cerablûsê bi dagirkirina wê re dana destpêkirin re wê di ahengekê de wê bi pêş de wê herin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bi hevdu re wê hilde li dest. Rejima tirk, hêrişên wê yên li ser rojava, wê ji aliyekî ve wê lingekî hêrişên wê, ku mirov bi politikaya wê ya dij-Kurd a ku wê bakûrê Kurdistanê pêşxistî re mirov dikarê werênê ser ziman.

Rewşa avtina keyyumê, mirov dikarê weke pêvajoye duyemîn a 1'ê mijdarê jî werênê ser ziman. Piştî 7'ê hezîrene 2015'an ku wê, rejima tirk, wê pêvajoyek hêrişan li ser serê Kurdan wê bide dayîn destpêkirin û wê di nava wê pêvajoya hêrişan de wê herê hilbijartinên 1'ê mijarê bi armanca, dervî meclîsê hiştina partîya Kurd, wê were pêşxistin. Rejima tirk, tevî hemû hemû hêrişan jî wê nikaribê vîna Kurdan bi rêyên demokratîk, pêşîya wê bigirê. Bi wê re jî wê, pêvajoyek din wê bê xistin li meriyetê de. Ew jî ew a ku wê ji her aliyê ve wê çawa pergale dadê û her wusa ya parlamentariyê wê çawa li herêmê bi hêncetên cûr bi cûr wê bê hikim bikin, wê bikevina nava rê û lêgerînên wê de. Her wusa, wê weke ku wê çawa di çerçoveya politikaya hêrişên li rojava de wê xistina balafira şer a Rûsya, komkujiyên li dilokê, Qamislê, Heskê, Pirsûsê, anqare û hwd wê werina kirin, wê biheman zihniyetê û mantiqê, wê rewşa teşebûsa derbeyê, bo ku ew bi wê temenê mudaheleyan bi her cûreyê li bakûrê Kurdistanê pêş bixin, wê were pêşxistin. Rewşa 'teşebûsa derbeyê' ji teşebûseka derbeyê zêdetirî û wîrdetir, wê weke renegekî politikaya rejimê ku wê bi wê re wê çawa temenê hêrişên weke yên li bi kavilkirina bajarên Kurdan wê çê bike û wê li ser wê re wê temenê mahkumkirina xwe di mejîyan de wê pêşîya wê bigirê, wê bi heman rengî, wê temenê politikayên rejima tirk ên weke avêtina keyyumê, dest ji kar kişandina ên weke mamosteyên ku ew bi aslê xwe Kurd in û hwd, wê were bikarhanîn. Ev rewşa teşebûsa derbeyê, wê hinekî jî wê, temenê van rewşan, wê bi wan wê bikin ku wê çê bikin.

Her wusa wê di vê çerçoveyê de wê dewama wan politikayên ku ew bi rewşa teşebûsa derbeyê re çê dikin di çerçoveya hêrişên li hebûna civake krud de wê bidomê. Di dewama avtina keyyumê de wê destavêtina parlamenên Kurd jî wê were. Her wusa, wê weke ku çawa ku wê çawa ku wê di dewama wê hêrişên li cerablûsê de wê hêriş li herêmên din ên rojava, afrînê û hwd wê werin. Di vê çerçoveyê de wusa dihê ditin û fahmkirin ku wê ev pêvajo, bi vê rengê di çerçoveya hêrişên li bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de wê were kûrkirin. Wê zêdetirî wê ev rewş, wê werê pêşxistin. Rewşa teşebûsa derbeyê, wê bê wergerandin li pêvajoya tirkkirinê. Her wusa, wê di vê çerçoveyê de wê weke ku wê çawa ku wê rewşa teşebûsa derbeyê, wê di dewama wê hêrişên li bajarên Kurdan de wê were pêşxistin bi planakeê, wê biheman rengî wê piştî kirina wê re wê di dewama wê de wê rewşên weke girtina wekilên Kurd û avêtina keyyumê li şeredarên Kurd wê were pêşxistin û wê bidomê.

Rewşa hêrîşên li rojava û hêrîşên li bakûrê Kurdistanê, di aslê xwe de wê ji aliyekî ve wê bêhêzbûna rejima tirk jî wê bide nîşandin. Her wusa, rewşa avêtina keyyumê a li şaredariyên farqînê(silwan) û Sûrê, ji aliyekî ve wê aliyekî wê yê din jî wê bi vê rengê hebê ku ew karibê mudahaleyê li rojevê bike jî bê. Wek ku tê zanîn ku Kurdan, di vê demê de li ewropa li strazbûrgê li ber avahiya SPT dest bi girava birçîbûnê kirina. Li Amedê jî, bi heman rengî 50 kesî bidest girava birçîbûnê kirin bi armanca hevdiîtina bi birêz ocalan û girtina agahiyê di derbarê jîyan û tendûrîstîya wî de. Di vê çerçoveyê de her wusa, rewşa Birêz Ocalan jî wusa dihê ditin ku di rewşek xirab de ya. Dibê ku ew li wir qatil jî kiribin. Ber vê yekê, ew destûrê nadin ku hevdiîtin bi wî re çê bibê. Ku ew qatil nekiribin jî ew, di nava rewşeka weke ya qatilkirina wî de ya. Di serî de divê ku mirov vê rewşê di serî de vê rewşê fahm bike. Ku birêz Ocalan hatibê qatil kirin li Îmraliyê, di serî de wê weke nîşanaka wê, li şûna ku ew hevdiîtin bi wî re were kirin, wê rewşa hêrîşên li rojava û li bakûrê Kurdistanê ên bi leşkerî û weke rewşa avêtina keyyumê wê werina zêdetir kirin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov, vê jî fahm bike ku ku birêz Ocalan heta vê kêlikê ew ne hatibê qatil kirin jî, ew di rewşek qatilkirinê de ew dihê girtin. Ji xwe, wusa dihê ditin ku ew rewşa weke bi navê 'rewşa teşebûsa derbeyê' weke rewşeka ku mirov dikarê di vê çerçoveyê de jî wê bixwênê ya. Her wusa, ev rewşa qatilkirina birêz ocalan ku ew karibin, bi rewşa teşebûsa derbeyê' re wê werênina ser ziman. Ji xwe, hanîna ser ziman gotinên weke 'li Îmraliyê pevçûn çêbûya' jî, li şûna ku mirov wan bi wê rengê fahm bike, divê ku mirov wan weke gotineka ku ew li hewldanaka mihtemel a di pêşarajê de ku ew were kirin ku ew were kirin, bo ku ew temenê wê bi gotinên bi vî rengî çê bikin, ew hatîya hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de rewş, wusa dihê ditin ku weke ku di rewşek bi vî rengî a mihtemel de wusa dihê ditin ku birêz Ocalan hatibê qatilkirin û yan jî ku ew nûha hatibê xistin rewşa pêvajoyek qatilkirinê de jî ku ew karibin, vê li ser derbekaran re werênina ser ziman, gelek gotinên ku weke ku temenê wê bi vê rengê dihêne çêkirin, dihêna şer ziman. Dixwezî ku bibêjin ku me, ew ne kuştîya, derbekaran ew kuştîya.' Her wusa, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê ser ziman. Ji aliyekî din ve jî ku ew hatibê xistin pêvajoyek qatilkirinê de wê, her wusa, li tekoşîna Kurdan a li rojava û bakûrê Kurdistanê binerin û li gorî encamên ku ew li gorî xwe bidest bixin, wê ew wê qatilkirinê wê bidina serî. Di serî de divê ku mirov ji vê aliyê ve jî wê rewşa birêz Ocalan wê werênina ser ziman.

Her wusa, di vê çerçoveyê de rewşa avêtina keyyumê li şaredariya farqîn û sûrê jî wê, weke destpêkekê di vê warê de bê. Wê bikin û wê bixwezî ku wê hemû bertek li ser van herdû şaredaran û avêtina keyyumê li wan re wê werênina ser ziman. Piştî jî wê, rewşê piştî ku ew nîqaş hatina astekê, li ser wê re avtinên din ên weke avtina keyyumê û ankû girtina wekilên Kurd û hwd, wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de ev rewş hemû ji xwe re temenê wan bi rewşa teşebûsa derbeyê re ew hatîya çêkirin.

Li vir, dúbare li ser rewşa teşebûsa derbeyê, ez dixwezî ku vê jî werênima ser ziman ku ev rewşa teşebûsa derbeyê ku gelek dordor weke 'hewldanaka derbeyê a serneketî' ku wê dihênina ser ziman, di aslê xwe de ev gotina weke 'hewldanaka derbeyê a serneketî' wê, bide nîşandin ku wan ew rewş jî bi temenê û bi başî fahm nekiriya. Rewşa teşebûsa derbeyê, ji hewldana derbeyê û serneketina wê zêdetirî, divê ku mirov wê bi politikayên rejima tirk ên weke avêtina keyyumê li şaredarên Kurd, ji dest kişandina mamostên ku ew biaslê xwe Kurd, û her wusa pêşxistina gelek rewşên

din ên bi vî rengî re divê ku mirov wê hilde li dest û fahm bike. Ev weke pêvajoyekê de ya. Ev pêvajo jî, piştî 7'ê hezîrana 2015'an ew hatîya pêşxistina. Divê ku mirov rewşa kavilkirina bajarên Kurdan jî, rewşa xistina balafira şer a rûsya jî, rewşa kirina hemû komkujiyên weke li anqare, pîrsûsê, qamislo, hesekê hwd, hemûyan ku ew rewşa teşebûsa derbeyê jî di nav de divê ku mirov di çerçoveya wê konseptê şer a rejîma tirk a li hemberî civake Kurd de wê hilde li dest. Lingê pêşî ê van hêrişên di vê demê de wê bi rewşa teşebûda derbeyê, wê bi pêvajoya hêrişên bi DAÎŞê re bê. Rewşa teşebûsa derbeyê wusa dihê ditin û fahm kirin ku ew di destpêka pêvajoya hêrişên DAÎŞê de ew hatîya hizirkirin û plankirin ku ew karibin di dewama wê de şerê xwe li hemberî civake Kurd li hûndûr û derve bidina domandin.

Di vê çerçoveyê de rewşa teşebûsa derbeyê, mirov ji aliyekî ve divê ku mirov wê bi dana destpêkirina pêvajoya qatilkirina birêz Ocalan û ya şerê rejîmê ê li ser serê civake Kurd ku ew di dewama hêrişên DAÎŞê ê li ser serê civake Kurd de wê pêşbixe de, mirov divê ku wê hilde li dest û fahm bike. Di vê çerçoveyê de rewşa teşebûsa derbeyê, wê weke pêvajoyeka birêxistinîkirî a şer a li ser serê civake Kurdan bê. Di hundûrê wê planê de rejîmê di nava xwe de li ser cemeatê û AKPê re di rengê 'polîsê baş û polîsê nebaş' ê vê rewşê de ew daya destpêkirin.

Vê rewşa cemeatê û AKP a weke bi 'polîsê baş' û ya 'polîsê nebaş' mirov di çerçoveya rastîya rewşa 'teşebûsa derbeyê' a 15'ê temûza 2016'an de wê, hinekî din jî li ser wê bisekinê wê baş bê. Rewşa teşebûsa derbeyê a 15'ê temûzê wê weke pêngave xwe domandina rejîma derbeya 12'ê êlûnê a 1980yî bê. Di 15'ê temûzê 2016'an de rewşa ku ew weke 'rewşa teşebûsa derbeyê' ku ew hat bi navkirin û weke planaka rejîma tirk a di dewama derbeya 12ê êlûna 1980'î de ku ew hatîya pêşxistina wê, divê ku mirov wê hinekî din jî wê li ser wê bisekinê. Ev rewşa teşebûsa derbeyê a 15'ê temûzê wê weke rewşeka derbeyî a di dewama zihniyet û rewşa derbeya 12'ê êlûnê 1980î de ku wê hatibê pêşxistin bê. Di vê demê de wê, çawa wê xate derbeyê ya ji 12ê êlûna 1980î û heta 15ê, temûza 2016an wê bi mirovan wê bidina herêkirin wê, rayadarên rejîma tirk û AKPyî wê bikevina pay wê de. Di dema derbeyê a 12'ê êlûnê de wê, dîsa wê çawa wê olê wê bikarbênin wê, bikevina pay wê de. Di vê demê de jî wê, ew wê bikin. Mînaq wê, weke rewş û mînaqên ku wê şeve 15'ê temûzê wê hemû mifgeftên li welêt de wê bixwezin ku wê azan wê were kirin wê, hinekî jî wê, çerçoveya maskeyî a rejîmê a li ser wê rewşa derbeyê re bê. Kenan Evren nekarî ku ew derbeya 12ê êlûnê bi mirovan bide herêkirin û bikê ku salwegerên wê bide pîrozkirin. Lê î ro, Hikimetên AKP û T. Ardogan ketina pay rewşek wê de. Wê salwegera derbeya faşîst a 15'ê temûzê a T. Ardogan wê bi pîrozbahîyan wê bidina pîrozkirin û di hundûrê wan pîrozbahîyan de wê, derbeyê 12'ê êlûnê û zihniyeta wê care pêşî wê bi mirovan wê bikin ku ew bidina pîrozkirin wê, bikevina pay wê de.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov rastîya wê fahmbikê ku wê rewşa teşebûsa derbeyê a 15'ê temûzê wê, weke dewama ya 12'ê êlûnê wê werênê li ser ziman. Tişt û armancên derbeya kenan evren a 12'ê êlûnê ku ew çîna wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê wan wê bibina li sêrî wê, hinekî di vê çerçoveyê de wê, rewşa teşebûsa derbeyê a 15'ê temûzê ku weke 'derbeya T. Ardogan' jî dihê bi navkirin wê, weke pêngav û ankû hemleyeka derbeya 12ê êlûnê jî bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê li werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li vir kûrnazîya wê hemleya 12ê êlûnê a di rewşa derbeyî a 15'ê temûzê de wê, ew bê ku wê yên ku ew derbe plankirina wê bi şêwa û rengekî weke ku ew li hemberî wan hatîya kirin wê, bikin wê, bi miirovan bidina bawerkirin û herêkirin û li ser wê re wê dîroka xwe ya derbeyê a ji 12ê êlûna sale 1980 ve ku ew dihê domandin wê, çawa wê bi mirovan wê bidina herêkirin bê. Di vê çerçoveyê de ev weke çerçoveyeka şerê rejîma derbeya 12'ê êlûnê a bi mejî û jîyane mirovan re ku ew di 15'ê temûzê de ew hatîya pêşxistin jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, rewşa teşebûşa derbeyê a 15'ê temûza 2016'an ku mirov, bo ku wê baş û rast fahmbikê, divê ku mirov çerçoveya derbeya 12'ê êlûnê wê, rast û baş bi armanc û rastîya wê re wê rast û baş fahm dikê. Rast fahmkirina rewşa teşebûşa derbeyê a 15'ê temûzê wê di rastîya 12'ê êlûnê de bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, bi teybetî binxat bikê û wê werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa derbeyê wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê, di mejiyê mirovan de wê, ji wê rewşa wê ya hatî mahkûmkirin wê were derxistin wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa teşebûşa derbeyê a 15ê temûzê wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, kesên ku wê ew kirina û danakirin û li piştkirina wê na wê, weke ku ew derbe li dijî wan hatîya kirin wê xwe bidina nişandin û wê bikina pozisyonê de. Ji xwe, ya ku wan kir jî ev a. Lê di aslê xwe de wê, rastî wê vajî wê bê. AKP û cemeat bi hevdû re hikimet in li tirkîyê. AKP û cemeat wê bi hevdû re wê li tirkîyê rêveberîyê wê bi rêve birin û wê desthilatdar bin. CHP jî bi şêwayekê 'pevşewîrî' wê, hevkarê wan bê. Ku mirov ji kûve binerê wê, AKP û cemeat wê bi hevdû re wê di çerçoveyê de wê di kirasê AKPê de wê desthilatdar bin. Wê di encama wê desthilatdarbûyîna hevdûyan bi hevdû re de wê, rewşa 15ê temûzê wê weke 'rengê derbeyekê' wê pêşbixin û wê bi reng û pozisyonên vajî hevdû ku ew xwe dîkinê de wê mirovan bikin bi wan bidina bawerkirin û li ser wê re wê, desthilatdarîya xwe bidina domandin. Nûha jî ew li ser çapameniyê re ew, bi hevdû re şerê wê li dijî mejiyê mirovan dîkin. Hinek bêaqilîn ku ew xwe bîaqil di hasibênin wê dihizirin ku wan, di vê çerçoveyê de konseptek û ankû planaka 'baş' çêkirina û wê karibin li ser wê re desthilatdarîya xwe bidina domandin. Di destpêka hanîna li ser desthilatdarîyê a AKP de ku ew, çawa siyaseta maxdûriyetê hat pêşxistin û ew li ser wê re hatxistin desthilatdar wê, çawa wê, bi wê siyasetê wê, encamê bi zihniyeta rejîma 12'ê êlûnê wê bidest bixin wê, di wê çerçoveyê de wê rewşa 15'ê temûzê wê were pêşxistin. Yanî bi gotineka din yên ku ew leyistika weke tîyatro ku ew di şeva 15'ê temûza 2016'an de ku ew plankirin wê, di vê çerçoveyê de wê, plan û sazûmanek siyasetî wê di mejiyê wan de wê hebê.

Di dewama wê de wê, çawa wê, rejimê wê ji nû ve wê li gorî mantiqê nijadperestîtiyî tirkîyê wê li serê xalkan wê pêşbixin û wê metingerîya wê pêşbixin wê, armanca wê ya sereka wê ew bê. Di vê çerçoveyê de di dewama wê de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, di çerçoveya armancên rejimê ên bi derbeya 12'ê êlûnê a sal 1980î de ku ew hatîya kirin de wê, rewşa teşebûşa derbeyê a 15ê temûzê wê weke pêngavekê wê were pêşxistin. Wê di dewama wê de wê, ew li gorî demê wê, were sazîkirin. Mirov di dikarê rewşa 15'ê temûzê wê, weke jinûve li gorî demê weke hewldan û hemleyeka rejimê a bi israrî domandina rejîma derbeya 12ê êlûnê jî wê

werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Rewşa derbeyê a 15'ê temûzê wê di vê çerçoveyê de wê, bi awayekî plankirî wê were kirin. Çendî ku wê, cemeate fethulleh gûlen wê weke aliyê vê rewşê ê "polîsê xirab" û wê AKP wê weke polîsê li rejimê serdest "ê baş" ku wê werênina berhevdû jî ev jî lê wê, aliyekî wê plan û sazûmana zihniyeta di temenê wê aqilê ku ew rejima derbeya 15'ê temûzê ku ew di dewama ya 12'ê êlûnê de ku ew ya kirin jî bê. Wê di aslê xwe de wê, ji aliyekî ve wê, cemeat wê, weke ku çawa ku ew berî wê rewşa teşebûşa derbeyê ku ew domandina AKPê û rejima wê bû wê, piştî wê rewşa teşebûşa derbeyê jî wê temenê wê serdestiya AKP wê piştî wê rewşa teşebûşa derbeyê jî bê. Ber çî cemeat hatîya xistin rola 'polîsê nebaş' de mirov, dikarê dîroka wê heta salên 1999î ku wê, care pêşî wê Kurd wê di hîlbijartinan de wê, şaradariyan wê bidestbixin mirov bi wê re wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Hingî li ser cemeatê re gotina 'dewleta hewrast' avêtina li holê. Lê di aslê xwe de wê, bi wê re wê, çawa wê pêşketina Kurdan wê krminalizebikin û wê herina bi ser wan de wê, bi wê armancê wê ew wê pêşbixin. Piştî jî ew dana domandin. Heta roja me jî wê, ew were domandin. Şandina Gulen li amerika bixwe jî wê, di çerçoveyek bi vî rengî de wê, bi di çerçoveya çêkirina temenê van politikayên rejimê de wê, were kirin. Gulen û cemeat wê, bi hevdu re wê lingekî desthilatdariya AKP bin û wê, temenê domandina wê û pêşxistina argûmanên wê yên xwe pêşxistinê bin. Ne bê cemeatê wê AKP wê hebê û ne jî wê bê AKPê wê cemeat wê hebê. Herdû bi hevdu re wê çerçoveyek konseptî a rejimê wê, biafirênin. Di aslê xwe de wê, ya ku wê AKPê li desthilatdariyê wê bihêlê û temenê wê çêbikê wê cemeat bê. Bi wê re jî wê, çendî wê AKP wê desthilatdar bê wê, weke ku wê cemeat û rastîya wê jî wê, desthilatdar bê. Cemeat wê, weke pêvajoyeka ku wê heta destpêka 12ê êlûnê wê herêmê. Di nava hemû desthilatdariyên piştî derbeya 12'ê êlûnê de ku wê werin û bibin de wê, bi wan re wê, ji aliyekê ve wê cemeat wê bi wan re wê hebê. Wê weke fêr û azmûna vê pêvajoya cemeatê wê AKP wê li ser wê temenê wê were pêşxistin. Di destpêka T. Erdogan de ku ew wê, weke 'xîyanetê li Erbakan wê bikê' ku wê, pêşkeve û wê bi gotinên weke "me gomlekê nerîna millî ji xwe kir û avêt" jî wê, di dewama wê de wê, weke nîşanak û rengê destpêka pêvajoyekê bê.

Di aslê xwe de ku mirov weke ku ew, piştî 15'ê temêza 2016an ku ew dihê gotin ku "wê, cemeat wê, weke 'dijber' wê were li ser ziman ku mirov bi wê bawer bikê mirov wê, xelatîya pêşî bikê. Di dewama wê de ku mirov hebûna 15ê temûzê ku ew bi gotina 'teşebûşa derbeyê' re wê werênê li ser ziman wê, bikev xelatîya duyemin de. Ber ku ev ne rast in. Di dewama wê de ku mirov AKP û cemeatê ji hevdu cûda û weke ku ew dihê li ser ziman "vajî hevdu" jî li wan bihizirê wê, bikeve xelatîya sêyemin de. Ber ku ev herdû jî wê, bi hevdu re wê bi konseptekê wê rejima AKPê û T. Erdogan wê pêşbixin û temenê wê biafirênin. Sedemên bi vê rengê kirina pozisyonê a cemeatê hena. Ew sedem jî wê, bi rewşa tekoşîna Kurdan a maf û azadiyê, di hîlbijartinan de bidest xistina Kurdan a şaradariyan û derxistina wekilan û hwd bê. Wê, çawa wê, van aliyên wê krminalize bikin wê, bi wê girêdayî wê, ew rewşa cemeatê a di rengê 'pozisyonê dijber' de wê were pêşxistin. Ji aliyekî din ve jî wê, sedema duyem a giring û sereka wê ew bê ku wê, dema ku wê, rewşa weke ya şaradariyên Kurdan, rewşa wekilên Kurdan û hwd ew li ser Kurdan re hilde li hemberî xwe û li wan dijberiyê bikê wê, ew rewşa Kurdan wê bi wê re wê bide li berçav. Bo ku ew rewşa Kurdan newê dîtin û Kurd bi wê rewşa xwe re ew newina li ser ziman wê, pêwîstî bi wê hebê ku temenekê wê çêbikin. Wê hin

bi hin wê li ser gotinên weke “dewleta hevrast”, “di nava dewletê de dewlet” û hwd wê, cemeatê wê bikina pozisyonê de. Ev alfyên ku ew dikin ku wan li ser van rewşên cemeatê re krimalize bikin wê, weke aliyên ku rayadarên tirk û hikimetê bi awayekî “şerê pevşewîrî” ku ne dikarin li ser CHPê re wê krimalizekirinê bikira bûn. Ber vê yekê wê, ev rewşa cemeatê wê were pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa cemeatê wê, weke rewşeka ku wê, ji rewşa navê Kurd û hwd re ku wê dema ku ew bi pirsgirêkên xwe re wê werina li ser ziman ku wê, weke sernûxûmandinekê wê were bikarhanîn bê. Di dewama wê de wê, rewşa cemeatê wê weke rewşeka ku wê sadî sad wê bi ya AKPê ve wê girêdayî bê. Bêî vê rewşa cemeatê û hebûna cemeatê wê AKPê jî wê, nebê û wê nikaribê bibê desthilatdar. Wê ew bi hevdû ve girêdayî wê xwediyê hebûnê bin. Weke du-lingên mirovekî bin bi hevdû re. Di vê çerçoveyê de wê, têkiliya AKPê û cemeatê wê bi hevdû ve girêdayî wê hebê. Her çendî ku ew gotinê ji hevdû re dibêjin û hikimetên AKP cemeatê weke “terorê” bi nav dikin wê, bi wê re wê, çawa wê herina bi ser Kurdan de bê. Ji aliyekî din ve jî wê, her kirinên xwe yên ku ew li hemberî civake Kurd pêş bixê wê, çawa wê li ser cemeatê û wê dîmenê wê yê derewînê re wê temenê wê di çerçoveya *şerê derûnî* de wê biafirênê wê, bi wê ve girêdayî wê xwediyê rewşekê bê. Mînaq wê, oparasyonên siyêsî ku ew li qada siyêseta Kurd dikin û bi wê wekil, siyêsetmeder û keseyetên Kurd ên pêşeng wê bigirin û biavêjina li zindana û wê bi wê pêşiya hatina li ser ziman û li berçav a navê ‘Kurd’ jî wê, di vê çerçoveyê de wê li gorî politikayên xwe yên li dijî Kurdan wê rewş û pozisyonan wê li ser cemeatê re wê pêşbixin. Mînaq wê çend kesan ku ew dibê ku ji sad kesî jî derbas bibê wê bi navê ‘cemeatê’ wê, bigirin û wê biavêjina li zindanê û wê li ser wê re wê, biavêjina li holê ku wê “cilên yekrengî” wê li wan bikin û derxina li dadgehan. Lê di dewama wê de wê di zindana de wê bi deh hezaran wê Kurd wê, werina girtin û wê piştê wê bêjin ku ew kirin wê bo hemû kesên girtî wê derbasdar bê. Wê, bi wê re wê, weke dema derbaya 12ê êlûnê wê weke di zindana amedê de wê ji girtiyên Kurd jî wê bixwezî ku ew *cilên yekrengî* li xwe bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, cemeat wê reng û navê politikayên AKPêyê ên li hemberî civake Kurd ku ew pêşdixê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku ew “li dijî cemeatê dikê” wê, werênê li ser ziman. Wê bixwezê ku ew, di çapameniyê de jî ew, wusa cih bigirê. Lê di kirinê de wê, hemû ew kiryar wê li hemberî civake Kurd wê werina pêşxistin bin. Yanî wê cemeat wê, weke şewayekê *kamûlfekirinê û sernûxûmandinê* ên wan politikayên wan ên li hemberî civake Kurd bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Ji destpêka gûrrbûna şerê rejimê li hemberî civake Kurd wê cemeat wê hebê. Wê heta ku ev şerê wê li hemberî civake Kurd wê bidomê jî wê, bi wê re wê hebûna cemeatê jî wê weke temenekê ku ew li ser wê re temenê şerê li dijî civake Kurd pêşdixê wê ew hebê. Wê hertimî wê, bi rengê û kiryarekê wê ew wê pêşbixin.

Di vê rewşê de wê, *cemeat* wê ji rêxistinekê zêdetirî wê weke rengê şerê wê yê li hemberî civake Kurd jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê mirov dikare wê, werênê li ser ziman. Wê, li ser wê re wê, mejiyê mirovan wê bixapênin bi rengê weke ku ew li dijî cemeatê na. Lê wê di pîretikê de wê li hemberî Kurdan bin. Ev rengê vê politikayê wê, bi zêdeyê wê li rojava wê di dema şerê DAÎŞê ê li hemberî Kurdan de wê, wê hebûna xwe wê bide diyarkirin. Wê, bi îsrarî, navê DAÎŞê û rêxistinên Kurd di heman hevokê de hanîna li ser ziman wê, di nava sînorê tirkîyê de wê, bi heman rengê wê bi wê îsrarê

wê çawa wê li ser wê rengê kriminalizekirinê ê ku ew li ser cemeatê re pêşdixin wê bi wê re wê li ser rex wê, navê rêxistin û partiyên Kurd wê bi wê re wê di heman hevokê de wê, bikarbênin wê bi wê re wê, xwe bide dîyarkirin.

Li rojava, di heman gotin û hevokê de gotinên weke “DAÎŞ-PYD” ku ew li rex hevdû bikardihênin wê, di nava tirkîyê de wê, gotinên weke “cemeat-PKK” û hwd wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, kriminalize kirina ku ew nikarin li ser navê rêxistinên Kurdan re bikin wê, bi vê rengê wê çawa wê rewş û rengên kriminalizekirî wê pêşbixin û wê bi wê re wê werênina li ser ziman wê, bi vê rengê wê li ser cemeatê û hwd re wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, di vê çerçoveyê de wê, ew şerê xwe yê li hemberî Kurdan ku ew dide wê, bi vê rengê wê çawa wê bi ‘tekoşîna li dijî cemeatê’ re wê ser wê bide nûxûmandin û wê di dîplomasî kirinê de wê, li ser wê re wê bi vê rengê gotinê wê werênê li ser ziman û wê, bi wê re wê gotina ‘terorê’ wê weke navê tekoşîna wan xalk û gelan wê li ser wê re wê werênê li ser ziman wê, ev wê weke renekê wê yê ku ew hatîya pêşxistin bê. Ev jî wê, bi şewayê ‘şerê pevşewîrî’ ê weke ‘cemeatê li dijî AKPê derbeya 15ê temûzê kir’ û hwd re wê werê hanîn li ser ziman. Li ser van gotinên bi vî rengî re herêkirin û qabûlkirina vê rewşa weke derbeyê wê di serî de wê temenê şaş fahmkirin û xelat nerînê bê. Di çerçoveyeka konseptî de wê, cemeat wê bê xistin li rola ‘polisê nebaş’ de. Wê vajî wê jî wê T. Ardogan û AKPê wê di rola ‘polisê baş’ ê ku ew rejimê di parêzê de wê, were hanîn li ser ziman.

Di aslê xwe de rejim jî wê, hinekî di farqê de bê ku ew derew û konseptê wê ji aliyê mejiyê mirovan ve hatîya ‘deşifrekin.’ Ber vê yekê wê, rayadarên rejimê wê li şûna ku wê ji devê rayadarên Kurd û ankû hinek kesên din wê ew rastî wê were li ser ziman wê, jî devê CHPyîyan wê bidina hanîn li ser ziman. Wê, bi wê rengê rengê hanîna li ser ziman a jî devê CHPyîyan jî wê, çawa wê şîlo bikin û manipûla bikin bê. Ev gotinên weke “15ê temûzê weke tîyatroyekê ya” ber ku ew rast in wê, di şewayekê şilokirinê de wê bikina mijare nîqaşên di rengê “şerê pevşewîrî” ê di nava AKPîyîyan û CHPyîyan de. Ev jî wê, dîmenekî din ê weke bi nîqaşkirinê ku wê, ew rewşa “gûmanê” bi rewşa 15ê temûzê re ku ew, di mejiyê mirovan de heya wê, çawa wê bi vê rengê wê, di mejiyên de wê bêwate bikin û wê li ser wê re wê politikayên xwe yên şer wê bi vê rengê wê li ser wê rewşa 15ê temûzê re wê bibina sêrê jî bê. Ji vê aliyê ve wê, CHP wê, çawa ku wê cemeat wê weke renekî politikayên wê bê wê, ew jî wê bê weke renek û dîmenekî din ê vê politikaya jenosîdê a ku ew navê teşebûşa derbayê a 15ê temûzê bê. Di çerçoveyê de rengê AKP û rengê cemeatê wê di çerçoveya politikayên demê ên ku AKP wan li desthilatdarîyê wan dimeşênê de wê, bi vê rengê wê xwe di awayekê de wê, bide li berçav.

Di vê çerçoveyê de wê, cemeat û AKP wê, di rewşa teşebûşa derbayê û tîyatroya wê de wê, rola polisê baş û ya polisê nebaş wê bi awayê ‘şerê pevşewîrî’ wê bi hevdû re wê bileyizin. Wê, di qada sîyesetê de jî wê, bi renekî wê, ew rewş wê xwe di nava AKP û CHPê de wê bide li berçav. Lê wê herdû dîmen jî wê di çerçoveya konseptê şer a rejimê a li hemberî civake Kurd û hwd de wê, hevdû temem bikin bin. Mirov di vê çerçoveyê de wan, nikaribê ji hevdû cûda bihizirê. Bo temenê van rewşan weke polisê nebaş çêbikin ew şandina li amerîka. Ev bi hevdû re wê, di ahengekê de wê, werina kirin û pêşxistin. Divê çerçoveyê de mirov divê ku wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Şandina gulen li Amarika û bi wê re di ahengekê de pêşxistina gotinên weke yên “dewleta hevrast” a di nava dewletê de ku ew bi rêxistin bûyî jî wê, bi hevdû re wê, werina hanîn li ser ziman. Lê ev hemû wê, di çerçoveyek plankirî de wê, werina pêşxistin û kirin. Mantîqê rewşa teşebûşa derbeyê a 15’ê temûzê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya zihniyeta rejima derbeya 12’ê êlûnê de wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin. Ku mirov dîroka cemeata ew hat pêşxistin û gûlan bi komployan hanîna li serê wê bi zihniyeta wê re wê lêkolîn bikê wê, were dîtin û kifşkirin wê di temenê serdestîya AKPê û xwe domandina wê ya heta roja me de jî wê, ew hebê. Ya ku ew di nava rûpelên rojnemeyan de weke li dijberîya cemeata gûlan dihê nîqaşkirin jî wê, di vê çerçoveyê de wê, leyistikeka derketî li holê a rejimê ku wê çawa wê bi wê politikayên xwe yên ên li hemberî civake Kurd û hwd wê bide domandîna bê. Wekî din jî wê, di rastîya wê nebê. Li vir di serî de divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku rewş û leyistika weke tîyatroyekê ku di şeva 15’ê temûzê de hat leyistin wê, di vê çerçoveyê de wê, têkiliya wê, bi şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd li bakûrê Kurdistanê û li rojavayê Kurdistanê ve girêdayî wê hebê.

Di serî de mirov, ji xwe dema ku bi wê bawerbikê ku cemeat û AKP li dijî hevdû na wê, mirov bikeve xelatîya pêşî de. Ber vê yekê, di serî de divê ku mirov vê rastîya wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Cemeat bixwe wê, weke du aliyên rejimê ên istihbarî ku ew, nivê wê dibin ardê û nivê yê din li ser ardê bi hevdû re di ahengekê de kar dikê bê. Ber vê yekê, di serî de van aliyên wê mirov wê kifşbikê. Di çerçoveya rejimê rejimê ê li hemberî civake Kurd li bakûr û rojavayê Kurdistanê de wê, temenê pêşxistin û têkiliya rejimê a bi DAÎŞê re wê cemeat û AKP wê bi hevdû re wê bi afirênin. Lê tenê di rewşa wan ya bi hevdû re wê, bi awayekî diru wê bi hevdû re wê bileyizin.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa teşebûşa derbeyê a 15’ê temûzê wê, weke lingê dûyemin ê pêvajoya hêrişên DAÎŞê ê li hemberî hebûna civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman û wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê, rastîya wê, werênê li ser ziman ku wê fahmbikê. Rewşa teşebûşa derbeyê wê, bi destûra wê ya piştê ku ew di 16’ê nîsana 2017’an de “weke bûhûrandî” ku ew hat dayîn nîşandin wê, di vê çerçoveyê de wê, di dewama wê de wê, temenê wê biafirênê. Lê di aslê xwe de nebûhûrîya û ne meşrû ya. Lê rewşa teşebûşa derbeyê a 15’ê temûzê û destûra wê ya faşîst a 16’, nîsanê wê bi hevdû re jî wê temenê şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd û domandina pêvajoyên jenosîdê ên li ser serê wê jî wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê rastîya wê werênê li ser ziman. Her wusa li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa teşebûşa derbeyê wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê di bin kirasê wê de wê rewşa rejima derbeya 12’ê êlûnê a kenan evren wê bi mirovan wê bidina herêkirin û pîrozkirin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, li ser wê re wê, li ser maskeya bikarhanîna olê re wê were pêşxistin. Ji xwe têgîna “senteze tirk-îslamê” wê weke rewşeka rejima 12’ê êlûnê ku wê temenê wê pêşxistiya jî bê. Wê, di dewama wê de wê, ew bi salan wê li ser cemeatên weke yên gûlan û hwd re wê, were pêşxistin. AKP wê, î ro wê weke encama wê pêvajoyê bê. Wê bi hemû kirin, kiryar û komkujiyên ku ew li ser serê gelan û civakan dikê re wê, encama wê bê.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa teşebûşa derbeyê ku mirov wê ji rewşa şerê rejimê ê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd û pêvajoya

pêşxistina DAÎŞ û hwd cûda li wê bihizirê wê newê fahmkirin. Di dewama wê de ku mirov ji mantiq û zihniyeta rejima derbeya 12ê êlûnê dût şîrovebikê û wê werênê li ser ziman wê, ne rast bê û ne hêlê ku mirov rastîya wê fahmbikê bê. Ev bi hevdû re di çerçoveyekê de mirov divê ku wê hilde li dest. Wê di vê çerçoveyê de wê, weke plana û çerçoveyeka ku ew hatî amedekirin bê. Temenê rewşa teşebûşa derbeyê a 15ê temûzê wê di vê çerçoveyê de wê hebê. Wê bi rejima 12ê êlûnê, rewşa zihniyeta wê ya ku wê, bi awayekî bi gotina 'senteze tirk-îslamê' re ku wê dixwest wê werênê li ser ziman re wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku T. Ardogan wî weke kenen Evrenê roja me wî werênê li ser ziman.

Rewşa teşebûşa derbeyê a 15'ê temûzê wê, weke pêngave xwe domandina rejima derbeya 12'ê êlûnê jî bê. Wê weke rewşeka rejima derbeya 12ê êlûnê a ku ew di roja me de bi komkujiyan hatî pêşxistin bê. Wê çawa wê, di çerçoveya wê têgîna 'senteze tirk-îslamê' de wê, rejimê li ser serê civake Kurd û xalkên wê dîsa wê saz bikê û serdest bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyekê bê. Di bin rewşên olî de wê, hemû xesesîyetên olîen keseyetên herêmê jî wê, îstîsmar bikin. Ber vê yekê û ku ew karibin wê îstîsmarkirinê bikin wê, dixwezî ku ew di şeva 15'ê temûzê de weke salwegera wê, li mizgeftan azan were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa faşîzan a rejima derbeya 12ê êlûnê wê bi navê pêngave wê ya bi navê 15ê temûzê wê bidina herêkirin ew, nûha şerê wê bi hebûna xalkan re didin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pergale dadê jî wê, weke rêya xwe bi wê li civakê serdestkirin û xwe dana herêkirinê wê, werênina bikarhanîn. Bêgûman mirov, î ro li tirkiya nikarê bahse dadê bikê. Pergale dadê wê, rêya şerê rejimê ê bi vîna civakê re jî bê. Divê ku mirov wê, di dewama wê de wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, ev dem û rewşa teşebûşa derbeyê a 15'ê temûzê wê pêvajoyeka vê demê a rejima 12ê êlûnê a bi armanc û hewldana domandina wê bê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov di çerçoveya şerê rejimê ê li herêmê ê li hemberî civake Kurd û hwd wê hilde li dest û wê fahmbikê.

Di dewama rewşa mantiqê *teşebûsa derbeyê* de em, divê ku em hinekî jî li ser rewşa mantiqê "rewşa awarta" û ankû "OHAL" û dirêjkirinên wê bisekin in. Rewşa awarta û ankû 'OHAL'ê wê weke rewşeka teybet a ku mirov wê bi teybetî wê hilde li dest bê. Di aslê xwe de ev rastîya rewşa awarta û ankû OHAL'ê ku rejima tirk qaso piştî rewşa derbeyê a 15'ê temûzê ku ew denezendîya û dem bi dem wê dirêj dikê ew hê baş ne hatîya fahmkirin. Divê ku mirov wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê baş fahmbikê.

Piştî salên 1984'an û pê de wê, dema ku wê li herêmên Kurdistanê wê tekoşîna azadîyê a Kurdan wê destpê bikê wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, were denezendin. Ev rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, heta dema Bilent Ecewît wê were. Wê dema Bilent Ecewît de wê, hikimeta wî rabikê. Ber çî ew hat rakirin. Tekoşîna azadîya Kurd ew hatibû tafisandin û ankû derbe li wê hatibû xistin? Na, ti tişt ji van nebû bû. Piştî wê re jî wê, rewşa tekoşîna azadîya Kurd wê, bi mazinbûna wê re wê bidomê. Lê wê çendî ku wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê rakin jî lê wê li şûna wê destûren weke yên "destûra bajarên" û hwd wê li şûna wê were pêşxistin. Piştî ragihandina rewşa awarta û ankû OHAL'ê û hwd li bajarên Kurdan jî wê ti tişt ji rewşa jîyane Kurdan wê di wê de wê gûharîn nebê.

Wê pêvajoya hêrîşên rejima tirk wê li herêmên Kurdan wê weke xwe wê bidom in û heta ku wê jî berê wê zêdetir bibin. Lê tiştêk bûya. Pêşketina li dînyê û demê û gotinên

rayadarên tirk ên weke "tevlîbûna li li nava yekîfîya ewropa" û hwd wê, rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê ne li gorî wê bê. Bi teybetî wê dema ku ew rewşa awarta û ankû OHAL'ê ku ew tenê li li ser serê civake Kurd ew hat denezendin wê, ew jî wê, weke aliyekî din ê rewşa rejimek metinger wê raxê li berçav. Di vê çerçoveyê de wê, çawa li berçav di dîmen û wêneyê de wê gûharîna bikin wê, bikevina pay wê de. Wê bêjim emê 'DGM' rakirin lê wê li şûna wê dadgehên weke "dadgeha cezayê giran" ku wê jî wê ti farq nebê wê werênin. Rewşa 'destûra bajarên' ku ew li şûna rewşa awarta û ankû OHAL'ê ku ew li ser serê bajarên Kurdan ew hatiya pêşxistin wê ew jî wê ti farqe wê jî ya rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê tûne bê. Wê weke xwe wê bide domandin.

Tevî wê jî wê li herêmê wê rayadarên tirk wê nikaribin pêşîya Kurdan bigirin. Wê destûra xwe ya bigihîhîn wê heta jî wan were wê li ser nijadperestîfîya tirkitiyê re wê bijidênin. Lê wê ew jî wê fêde nekê. Şert û mercên li dînyê ku ew pêşketina wê, ew jî wê, bandûra wê li rewşê wê hebê.

Di dewama wê de wê, ev jî wê, were dîtin ku wê, hemû bergir û ankû 'tedbîrên' ku rejimê li ser serê civake Kurd li gorî xwe girtina wê têrê nekin. Ber vê yekê wê, serî li rê û rêbazên din bixin. Rewşa 15'ê temûzê ku ew weke 'derbeyekê' dihê bi navkirin wê tenê rewşek jî wan rewşên weke bergir û ankû tedbîr ên rejimê ku wê girtina bê. Dema ku di rewşeka weke ya î ro de ku ew li berçavê dînyê hemû tenê rewşa awarta û ankû OHAL'ê li herêmên Kurdan denezênin wê ew were dîtin. Wê ber vê yekê wê temenê dirêjkirina wê jî nebê. Di vê çerçoveyê de wê, ew rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, çawa wê temenê wê were çêkirin wê, ev rewşa 15'ê temûzê wê weke rewşa rastîya rejimê weke mifteyekê baş dihênê li ser ziman bê di vê çerçoveyê de.

Li vir mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li ser tirkîyatîyê de wê, çawa wê rewşê bidina domandin û wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê li ser serê civake Kurd wê bidina domandin wê, lingekê wê bi afirênê. Gotinên T. Ardoğan ên weke "heta ku teror hebê wê rewşeka awarta jî wê were domandin" wê vê rastîyê wê piştrast bikê. Di dewama wê de wê vê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di rewşa vê leyistika di çerçoveya 15'ê temûzê de ku wê, li ser cemeatê re wê bi mantiqê 'polîsê baş' û 'polîsê xirab' wê bileyizin wê hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê, bileyizin. Di aslê xwe de wê, rewşa 15'ê temûzê weke 'derbe' wê weke planaka ku ew di vê çerçoveyê de ew hatiya pêşxistin bê. Rayadarên tirk ku wan êdî ne dikarî bi wê destûra ya nijadperest jî pêşîya Kurdan û pêşketina wan bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke bergir û ankû tedbîrekê wê ev rewşa 15'ê temûzê wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê çendî ku wê weke aliyê wê yê xirab wê cemeat wê were denezendin û wê li ser wê re wê weke 'propagandayên xirab' wê bikin jî lê wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekî wê şerê rejimê ê bi Kurdan re ew ku li ser vê rewşê ew dimeşênê wê ew jî weke aliyekî wê bê.

Di vê çerçoveyê de wê rewşa derbeyê a 15'ê temûzê ku ew weke 'tesebûşa derbeyê' dihê bi navkirin wê, bi wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê re wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê a piştî salên 1984'an ku wê li bajarên Kurdan wê denezênin wê ev rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, dîmenekî wê wê rayadarên tirk wê li gorî demê wê bi rewşên weke qaşo derbeya 15'ê temûzê re ku wê temenê wê çêbikin û wê bidina domandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê, di serî de wê, divê ku mirov wê fahmbikê. Rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, di aslê xwe de wê ti alaqa wê bi

cemeatê filan re wê tûne bê. Rewşên weke li darxistina 'oparasyonê li dijî cemeatê' û ankû rewşên weke yên darizandinê li dadgehan û hwd wê tenê wê weke rewşna maske ji vê rewşa awarta û ankû OHAL'ê ku ew di aslê xwe de ew li ser serê civake Kurd, bajarê Kurd û hwd hatîya denezendin bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Çendî ku wê, weke ku wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê weke li 'giştîya tirkîya denezendîya' jî wê, ev jî wê, weke rewşeka sernûxûmandinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê fahmbikê. Rastîya ku ew rewşa awarta û ankû OHAL'ê li giştîya tirkîyê jî ew hatîya denezendin. Lê li giştîya tirkîya li dijî rewşa Kurdên ku ewji herêmen wan li rojavayê tirkîya û hwd hatina goçberkirin li dijî wan hatîya denezendin. Di vê çerçoveyê de wê, aliyê denezendîna rewşa awarta û ankû OHAL'ê li aliyê tirkîyê wê temenê wê hebê. Wekî din jî wê, ti rewşa wê tûnebê. Aliyê din jî wê, bi rewşa rengê şerê rejimê ê li hemberî bakûrê Kurdistanê û li dijî rojava û hwd ku ew î ro bi xwe û ankû li ser komên çete re dimeşên ve wê, têkiliya wê hebê.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê weke rewşeka teybet ku mirov wê, bi teybetî bi armanca çûyina bi Kurdan û civake Kurd ve ku ew hatîya denezendin wê hilde li dest. Wekî din di vê dema ku rewşa Kurdan di rojava dînyayê de ya wê rayadarên tirk wê, weke salên 1984'an ku wan denezendîya wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê tenê bo bajarên Kurdan ne denezênin. Wê întîbaya ku ew tenê bo bajarên Kurdan ji holê rabikin wê, bi wê armançê wê bibêjin ku ew rewşa awarta û ankû OHAL'ê li giştîya tirkîya hatîya denezendin. Têkiliya gotinên weke 'li giştîya tirkîya rewşa awarta û ankû OHAL'ê heya' wê bi vê rewşê û întîbaya Kurd ve girêdayî wê hebê. Di vê çerçoveyê de bo ku ew nedîna gotin û nehêlin ku ti kesek bêjê ku weke 'salên 1984'an dîsa rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê, vê rewşê wê weke rewşeka 'li giştîya tirkîyê' wê werênina li ser ziman û wê hewl bidin ku wê, bi mirovan bidîna herêkirin.

Li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê weke rewşeka di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, di dewama rewşa awarta û ankû OHAL'ê a ji salên 1984'ê ku rejîma tirk li bajarên Kurdan ew denezendîya wê hilde li dest. Wê, di dewama wê de wê, kirin û kiryarên rejîma tirk ên li hemberî Kurdan wê bîna dayîn domandin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, dozên weke yên cemeatê na ku ew dihên li rojevê jî wê, weke rewşeka di vê çerçoveyê de wê, dozên sernûxûmandinê bin. Dervî wê, ti wate û giringîya wan tûne bê. Her wusa li vir mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa 'teşebûşa derbeyê' a 15'ê temûzê jî wê, weke rewşeka ku rayadarên tirk rewşên xwe yên domandîna şerê xwe yê li dijî civake Kurd wê bidîna domandin wê weke rewşeka hatî pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd jî ku mirov wê werênê li ser ziman wê rast û di cih de bê.

Rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, weke rewşeka di vê çerçoveyê de ku ew hatîya denezendin wê, werênê li ser ziman wê rast bê. Ber ku ew dihizirin ku wê, ew vê rewşê wê zêdetir wê bidîna dirêjkin ew, ber vê yekê zêdetir gotinên teorê li ser cemeatê re weke rewşek kamûlaf bikardihênin. Dizaykirinên weke di çerçoveya plangerîya 15'ê temûzê de ku ew weke 'derbe' dihênina li ser ziman wê, mantiqê wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser esas û reng û şêklê domandîna van rewşên awarta ên li Kurdistanê bê. Di vê

çerçoveyê de wê, rewşa awarta û ankû OHAL'ê mirov wê, di çerçoveya avêtina kayyuman li ser şaradarên Kurd li bakûrê Kurdistanê wê de wê hilde li dest wê rast bê. Di çerçoveya şerê rejimê ê li bakûrê Kurdistanê ku ew dikê wê hilde li dest wê rast bê. Di çerçoveya kavilkirina bajarên Kurd ên weke cizîrabota, nisêbîn, gever, sûr, farqîn, silopî û hwd de wê, hilde li dest wê rast bê. Di çerçoveya tûnakirina heskîfê, sûrê û deverên din ên dîrokî li bajarên Kurdistanê de wê hilde li dest wê rast bê. Lê li ser rewşên cemeatê ku ew bi wan re dihê hanîn li ser ziman wê ne rast bê. ber ku ew rewşên cemeatê wê, çawa wê weke maskeyekê wê di temenê domandina wê rewşê de wê werina li ser ziman wê, di wê çerçoveyê de wê werina pêşxistin.

Heta ku wê, di dewama wê de ku wê T. Ardogan wê bi xwe re wê werênê li ser ziman ku "wan bi qiyefetên weke hevdû ên yek-tîpî derxina li dadgehê bi xwe jî wê, weke rewşeka li rewşa bi dehhezaran li rewşa girtiyên Kurd bê. Î ro, herî zêde wê bi deh hezaran wê Kurd wê, di zindanan de bin. Wê çawa wê, vê rewşê wê weke ku wan li ser girtiyên qaşo ji cemeatê na wê li ser wan re wê, werênê li ser ziman wê, weke ku wê, çawa wê piştî derbeya 12ê êlûnê ew hat rewşa 'qiyefetên weke hevdû dixwestin Kurdan derxina ber dadgehan wê, rewşê nûha dîsa dixwezîna ku wê li ser serê girtiyên Kurd wê pêşbixin. Weke ku ew li ser cemeatê re dihênê li ser ziman. Lê di pîretîkê û kirinê de wê, ev weke muameleyeka ku wê piştî re wê li bi hezaran û deh hezaran girtiyên Kurd wê were kirin wê xwe bide dîyarkirin. Rewşên rejima 12'ê êlûnê ên weke bi yek-tîpî kincan derxistina girtiyên li dadgehan wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê bikina fermîyetê de wê, ev wê weke hewldanaka wê bê. Ji xwe bo ku bi vî rengî temenê politikayên xwe yê qirêj çêbikin wan girtinan bi wê rengê dikin. Wê wan bi yek-tîpî kincan wê derxina li dadgehê. Piştî wê, bêjin em herkesekê girtî wê bi wê rengê wê derkeve li dadgehan. Di vê çerçoveyê de wê, dewama wê werênin.

Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev kirinên ku ew dibêjin wê werênina li serê 'derbekaran' wê, hemû wê weke kirinên ku rayadarên tirk wan li hemberî Kurdan li wan dihizirin û dixwezîna ku wan bikina fermîyetê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov, wê divê ku wê fahmbikê. Bi gotineka din wê, rewşa cemeatê û derbeyê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka ku wê çawa wê li ser wê re wê kirinên xwe yê qirêj wê li hemberî Kurdan wê pêşbixin bê. Cemeat bixwe jî wê, lingekî şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd bê. Cemeat ji serê wê û heta binê wê, wê herkesekê nava wê, wê weke kesna ku ew di dijminatîya xwe ya li civake Kurd û Kurdan de wê, ne kêmfî T. Ardogan û rayadarên AKPîyî bin.

Di vê çerçoveyê de ku mirov rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê hilde li dest wê, divê ku mirov wê, di dewama rewşa awarta û ankû OHAL'ê a ji salên 1984'yî ku rejimê li bajarên Kurdan denezendîya de wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Wê rastîya wê jî wê ev bê. Dervî wê, wê şîroveyên weke ber ''derbeya 15'ê temûzê ew hatîya denezendin' û ankû bi gotinên weke 'li giştîya tirkîya hatîya denezendin' wê ne rast bê. Wê tenê ev gotin wê weke gotinna maske û kamûflaj û gotinên sernûxûmandinê bin. Weke jî din wê, ti wateya wan tûne bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê divê ku mirov wê rastîya wê werênê li ser ziman.

Di rewşa fahmkirina rastîya rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê weke aliyekî giring wê, ev rewş wê xwe bi awayekî dîyarî wê bide nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê hilde li dest. Bi leyistikên, seneryo û plangeriyên derewîn ên weke bi navê derbeya 15'ê temûzê' re ew hanîna li ser ziman wê, ti carî wê nebê temenê fahmkirineka

rast. Ber ku ew ji xwe wê ne rast bê. Ev rewşa weke planaka şer ku ew hatiya pêşxistin bê. Rewşa 15'ê temûzê wê di kiras û rengê derbeyekê de bê. Lê di aslê xwe de wê, rastîya wê şerê wê yê li hemberî civake Kurd û tûnakirina civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê werênê li ser ziman.

Ji aliyekî din ve jî mirov ku wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê, ji ya rewşa awarta û ankû OHAL'ê a ku ew di sale 1984'an de hat denezendin û bi salan li ser serê civake Kurd li bajarên wê ma ku mirov ji wê cûdatir wê werênê li ser ziman wê ne rast bê. Divê ku mirov wê di dewama wê de wê, werênê li ser ziman. Dibê ku wê, ji wê dema berê a salên 1984'an û heta roja me wê, gûharîn û xosletên demê û pêşketina civakî wê cûdahî di nava wan de wê hebê. Lê wê rewşa awarta û ankû OHAL'ê a wê demê wê weke rewşeka ku ew di dewama wê de ku ew li gorî demê hatiya kirin bê.

Rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê wekê weke rewşeka ku mirov wê, divê ku wê, divê çerçoveyê de wê, nikaribê wê, bi rastî li ser rewşa weke ya 'derbeyê' a 15' temûzê re wê werênê li ser ziman. Ji xwe mirov nikarê rewşa 15'ê temûzê jî wê weke derbe wê werênê li ser ziman. Wê, weke planaka di vê çerçoveyê de ku ew hatiya pêşxistin wê, hilde li dest. Wê çawa wê, temenê van rewşên weke yên rewşa awarta û ankû OHAL'ê wê çêbikin û di dewama wê de wê, çawa wê bi wê li herêmên Kurdan wê herina bi ser wan de wê, werênê li ser ziman. Kirinên li bajarên Kurdan ên weke li cizira bota, silopî, nisêbîn, gever, sûr, farqînê û hwd ku ew hatina kirin wê, weke rewşeka di dewama wan de ku ew hatiya bikarhanîn bê. Rewşa awarta û ankû OHALê ku ew hafî denezendin wê, li ser rewşa ku ew bi awayekî bi seneryoyên li ser çapameniyê re dihê nivîsandin re ku mirov wê bikê ku wê fahmbikê wê hem newê fahmkirin û hem jî wê ti carî wê ne rast bê. Ber ku ew rewşa 15'ê temûzê wê, weke rewşeka plankirî ku wê çawa wê bi wê temenê politikayên xwe yên ku ew li herêmê û li ser serê civake Kurd wê bimêşinên wê di wê çerçoveyê de wê, weke temenekî hatî çêkirin bê.

Rewşa derbeyê wê wê bixwe wê ne rewşeka ku ew weke ku ew dihanîn li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, rengê ku ew bi propaganda ku ew dihê xwestin ku wê bikina mejiyê mirovan de wê, ew dîmen wê weke dîmen û wêneyekê ku wê bi wê çawa ser rastiyê binûxûmênê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê, werênê li ser ziman.

Li vir mirov divê ku hinekî din jî li ser rewşa têgîna cemeatê ku ew bi gotina 'terorê' re ew dihê hanîn li ser ziman jî wê li ser wê bisekinê. Ev dîmen wê bi serê xwe wê, weke aliyekî ku ew ne hatiya fahmkirin bê. Her wusa wê çawa weke 'derbe' wê bidina herêkirin wê dikin. Di vê çerçoveyê de wê, propagandaya ku ew li ser çapameniyê û bi rêyên dîplomatîkî ku ew di vê çerçoveyê de wê dikin jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi hewldana dana bawerkirinê bê. Lê ew ne rast a.

Rayadarên tirk di berdêla gelek tavîz û peymanên ku wan çêkirina de wê, rêxistinên Kurdan û tevgerên wê bikina listeyên terorê li dînyê. Di vê çerçoveyê de jî wê, xweê wê dema ku ew dihênina li ser ziman wê bêjin ku "em, tekoşînê bi tererê re dikin.". Li ser wê re wê rewşa derbeyê wê weke planaka ku ew di vê çerçoveyê de li ser çerçoveya mantiqê re wê ku ew hatiya kirin bê. Wê bi wê re wê, weke aliyekî wê jî wê, ew rewşên weke ku ew bi vê rengê dihên nîqaşkirin wê weke aliyekî ser rastiyê nûxûmandinê jî bê. Rastîya vê planaka rejima tirk ku mirov di çerçoveya hizra wê ya jenosîdkirina civake Kurd de wê hilde li dest wê rast bê. Wê, weke planaka bi armancê bê. Ji xwe wê, hemû çerçoveya rewşa awarta û ankû OHAL'ê a rast wê li ser bajarên Kurdan wê werê meşandin. Her wusa avêtina kayyuman li şaradarên Kurdan, kavilkirina bajarên Kurdan,

hewldana bi tememî nav, deng û zimanê Kurdî ji jîyane dûrkerin û gûharandina aîdfiyete Kurdî û Kurdîstanî û hwd wê, bi wê re wê, were li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de ku mirov rewşa awarta û ankû OHAL'ê ku mirov wê hilde li dest wê, divê ku mirov wê, di dewama rewşa awarta û ankû OHAL'ê a ji salên 1984'yî ku rejimê li bajarên Kurdan denezendîya de wê hilde li dest. Wê bi heman armanca wê ew wê pêşxistin.

Ev rewşa ku weke ya polîsê wê şerê rejimê ê li dijî Kurdan ê polîsê nebaş cemeat jî wê, wê bi rewşa teşebûsa derbeyê re wê di mejiyê hemû mirovan de wê weke rewşe ku ew hê jî ne hatiya fahmkirin bê. Li vir, ji xwe, di destpêkê de meşandina nîqaşan di çerçoveya hewldan û serneketina derbeyê jî wê, bi serê xwe wê bide nîşandin ku mirovên ku wan nîqaşan dikin jî ew fahm nekirina. Her wusa, di vê çerçoveyê de meşandina nîqaşan, ji xwe wê ji aliyekî ve bi serê xwe wê bê weke maskeyekê ji vê rewşa şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd û kavilkirina bajarên Kurdan a bi destê rejima tirk û artişa wê.

Em li vir, di serî de divê ku vê rewşê jî fahm bikin ku ev rewşa pêvajoya şer ku rejima tirk li hemberî civake Kurd daya destpêkirin, mirov dikarê weke pêvajoya komkujiya zilanê û pêvajoya komkujiya dersimê jî wê werênê ser ziman. Her wusa, di vê çerçoveyê de weke ku çawa ku rejima tirk li dersimê sefer da destpêkirin û weke xelesa dawî a wê seferê serokên Kurd ên weke Sêd Riza û hwd bi derve kir, di vê demê de jî bi pêvajoya şer a rejima tirk a li ser rojava û bakûrê Kurdistanê û rewşa dana destpêkirina pêvajoya qatilkirina birêz ocalan, di vê rengê de mirov divê ku wê hilde li dest û wê fahm bike. Ev rewşa konseptê şer a ku rejima tirk li bakûrê Kurdistanê daya destpêkirin, di vê çerçoveyê de mirov dikarê weke pêvajoya qatilkirina birêz Ocalan û civake Kurd bi hevdu re di ahengekê de divê ku mirov wê hilde li dest. Hevdu temem dikin. Her wusa, wê di vê çerçoveyê de wê rewşa sîyesî a civake Kurd wê ji holê rabikin, wê di vê çerçoveyê de wê hêrişî rewşa bakûrê Kurdistanê bike. Hêrişên li bajarên Kurdistanê ên weke li Cizîra bota, nisêbînê, hezêxê, sûr, farqînê, geverê û hwd, wê piştî denezendina rewşa xeserîya civakî a civake Kurd li bakûrê Kurdistanê wê ev pêvajoya hêrişan wê bê dayîn destpêkirin. Piştê jî wê, di dewama wê de wê çawa rewşa sîyesî wê krîminalize bikin, wê di vê çerçoveyê de wê bidest hanîna ser ziman gotinan bikin û wê pêvajoyên hêrişan wê birêxistinandin bikin. Li vir, di dewama mijarê de divê ku mirov wê yekê jî werênê ser ziman ku hemû pêvajoya hêrişên rejima tirk ên di vê demê de ku ew li bakûrê Kurdistanê û rojava dike, divê ku mirov di dewama pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li giştîya Kurdistanê de wê hilde li dest û werênê ser ziman. Her wusa rewşa bi dagirkirinê re ketina Cerablûsê jî, şerê rejima tirk ê li bakûrê Kurdistanê û rewşa teşebûsa derbeyê û ya avêtinê keyyumê jî, bi hemû rewşên ku wê di çerçoveya şerê rejima tirk ê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd de ku wê pêşbixê jî, mirov divê ku di dewama pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li giştîya civake Kurd de mirov divê ku wê hilde li dest.

Di çerçoveya pîrsgirêka Kurd de mirov, divê ku wê, helwesta konfaranse Cenewê, girtina tv'yên Kurdî û komkuji û kavilkirina li bajarên Kurdan jî, di dewama wê de werênê li ser ziman.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê, mirov wê dibînê ku wê di çerçoveya pîrsgirêka Kurd de wê, hzên navnetewî, di çerçoveya politikaya înkare Kurd de ew di nava hewldanekê de na. Her wusa, di destpêka li darxistina civîna yekem a cenevê de û bi

teybetî jî civînên li ser Sûrîya ku ew li tirkîya û hwd hatina li darxistin de, di wan de hat ditin ku ew çî bikin, wê Kurdan nikaribin, bidina alîkî. Di her pêvajoyê de deverê de Kurd, derketina li ber wan. Çendî ku wan, di civnên piştre ên Cenevê de Kurd, dewet ne dikirin jî lê wê, dîsa bidîtan ku wê, nikaribin bêî Kurd, wê bibina li sêrî.

Piştî li ser wê re jî wê, bê ditin ku wê çawa Kurdan bêdeng bikin. Piştî Civînên T. Ardogan ên di pêvajoyê civîna cenevê a duyem û piştî ya sêyem a li Ewropa û piştî li Îranê hatina kirin, wê di vê çerçoveyê de wê, weke lêgerîneka ku wê çawa Kurdan bêstatû bihêlin bin. Di vê çerçoveyê de wê ji aliyekî ve çendî ku rojava û ankû ewropa û amarika li dijî DAÎŞê jî bin, lê wê di çerçoveya pêşxistina wê ya li hemberî Kurdan de wê, bêdeng bimênin. Di wê pêvajoyê pêşxistina DAÎŞê de wê, Îran û Tirkîya li pêş bin. Di vê pêvajoyê de bawer dikirin ku wê Kurdan bikişênin û wê derbeyekê li wan bixin û li ser wê re civîna sêyem a cenevê û yên piştî wê bi encam bikin. Lê hesabê malê li yê li sûkê derneket. Çendî ku DAÎŞê dana hêrîş kirin li ser Kurdan û komkujiyên mazin hanîna li serê Kurdan de jî lê wê nekarî ku Kurdan bi stretejiyê tîk bibê.

Ev pêvajoyê, wê di vê çerçoveyê de wê weke pêvajoyek ku mirov wê bi teybetî hilde li est bê. Piştî jî wê, di weke ku di helwesta li civînên Cenevê de wê bê kirin, wê hertimî wê çavên xwe li Kurdan bigirin û wê wan dewet nekin. Yên ku weke Kurd, dihatina vaqandin jî wê, çawa bi wan Kurdan bixapênin, di wê çerçoveyê de bûn. Lê ev pêvajoyê, neçûna li sêrî. Di wan rojên dawî de piştî Nûçe tv û girtina newroz Tv û li hundûr tirkîya girtina bi dehan tv û radioyên Kurd, wê weke pêvajoyek ku ew piştî ku DAÎŞê derbe li Kurdan xist, wê pêşxistin. Lê di vê demê de tevî ku ew derbe li Kurdan ne hat xistin jî ev pêvajoyê pêşxistin. Êdî weke tirkîya, welatên rojava û hwd jî wê bi awayekî vekirî wê bidest hêrîşê li çapameniya Kurdan bikin.

Li vir, mirov van girtinan çawa fahm bike? Di serî de divê ku mirov van girtinên tv'yan Kurd, di çerçoveya zihniyeta ku ew di iserê de bû ku ew Kurdan dewetî civînên cenevê nekê de mirov, wê hilde li dest. Piştî jî mirov, divê ku helwesta rojava û amarika, di çerçoveya zihniyeta cenevê û ne xwestina dewetkirina Kurdan li civînên cenevê jî wê, bêdengîya wan li hemberî bajarên Kurdan û hêrîşên rejima tirk ên li wan bi hevdu re bixwênê û werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê rewşek ku em di dewama hevdu de wê hildina li dest, wê derkeve li holê.

Rewşa hêrîşên artîşa tirk a li bajarên Kurdan û bêdengîya welatên ewropî û amarika, wê di çerçoveya hewldana wan ya ne dewetkirina Kurdan li civînên cenevê de wê pîr zêde wê ji me re vegotinbar bê. Her wusa di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku helwesta di çerçoveya înkara Kurdan de ku wê Kurd, dewetî van civînên cenevê ne dikir û li hemberî komkujiyên li bajarn Kurdan bêdeng bû, î ro jî wan tv'yan Kurdan digirê. Pêvajoyê hêrîşên artîşa tirk ku wê li bajarên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê kirin de wê, çapamenî û sazîyên ewropa û amerika wê bêdeng bimênin. Heta ku wê, wê ti nûçe di derbarê wan komkujiyên ku artîşa tirk li bajarên Kurdan dike, wê di çapemeniyê de wê cih negirin.

Di dema wan komkujîyan de wê, dîmenekî pîr giran wê derkeve li holê. Di nava wê dîmenê de wê rewşek nû wê derkeve li holê. Tirkîya tîkiliyên xwe hundûrîn û derve dike dewrê de ku rêyên sernûxûmandinê û gûharandina rojevê jî van rewşên komkujî û kavilkirina bajaran bide gûharandin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî ku artîşa tirk gelek bajarên Kurdan kavil dike û bi dehan û sadan Kurdan qatîl dike û pê de wê, rewşa 'teşebûsa derbeyê' wê bina rojevê. Di destpêkê de wê, ev rewşa weke 'teşebûsa

derbeyê wê weke derbeyeka li dijî hikimetê û sazîyên sivîl wê bêna li ser ziman. Lê piştê wê, hin bi hin wê derkeve li holê, ku ew rewşa 'teşebûsa derbeyê' jî wê weke rewşeka ku wê di çerçoveya konseptê şer a li ser serê Kurdistan ku ew hatî pêşxistin de wê, bê pêşxistin bê. Rewşa teşebûsa derbeyê, wê weke rewş û pêvajoya sêyem wê konseptê şer a li ser serê Kurdistan b. Pêvajoya pêşî a bi mudahaleya li Sûrî û hêrişên li DAÎŞê re bê. Pêvajoya duyem jî wê bi pêvajoya hêrişên li bajarên bakûrê Kurdistanê û kavişkîrîna wan re bê.

Di pêvajoya sêyem a konseptê şer a li dijî Kurdistan de wê piştî 15 temûza 2016'an wê destpê bike. Her çend ku wê, weke ku nakokîyên desthilatdarî ên nava cemeat û AKP wê bi wan re wê rewşa derbeyê wê were hanîn li ser ziman jî lê wê, ew rewşa nîqaşên li ser rewşa derbeyê a li ser cemeat û AKP re wê tenê weke rewşna sernûxûmandinê bin. Ji wê û pê de wê ne tiştêkî din bin. Di vê pêvajoyê de wê çawa pêvajoyek şer li hemberî nava civake Kurd wê were destpêkirin û wê hemû rêyên civakî ên têkiliyê, xwe pêşxistinê û hwd wê werina tûnakirin, wê di vê çerçoveyê de wê pêvajoyek were dayîn destpêkirin. Di roja 9'ê cotmehê de wê dibistanên Kurdî ên weke 'dibistanên fersad kemenger' û hwd wê li amedê û hwd wê werina girtin. Wê bi dena tv 'radiyên Kurdistan li welêt ên weke zarok tv' û hwd wê werina girtin. Li Ewropa jî ku ew li ser 'ewutelsat' de weşan dikirin, wê tv'yên Kurdistan ên weke 'nûçe tv' û 'newroz tv' û hwd wê weşandinên bi awayekî bêmafî wê werina rawastandin. Ev pêvajoya bêdengkirina çapemeniyê, wê nîşanaka pêvajoyek din a weke ya hêrişên DAÎŞê ên li hemberî civake Kurd bûn.

Her wusa, her çend ku li ser 'oparasyona musulê' re nîqaş dihatina kirin jî lê wê, di bin wê de wê hasabna nû ên di çerçoveya hêrişên nû li ser rojhilatê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê wê werina kirin. Li vir, di çerçoveya destûr dayîna hêzên tirk ên bûhûrîna li cerablûsê ji aliyê amarîka û Rûsya û hwd ve, mirov nikarê ji wê rewşa isrerkirina ne dewetkirina Kurdistan li civînên cenewê û di dawîya dawî de ji wan girtinên tv'yn Kurdî cûda şîrove bike. Her wusa, di vê çerçoveyê de wê, ew weke pêvajoyek teybet bê. Em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku hemû şer û hasabên hêzên ku li rojhilat sîyeset dikirin, wê li ser Kurdistan û Kurdistanê bin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa Kurd û ankû pîrsgirêka Kurd ku wê piştî şerê cihanê ê yekem wê bi destê Îngilistan û firansa wê were afirandin, wê heta roja me, wê li ser wê re wê sîyesetek metingerîyê a li ser herêma wê bi wê re wê bikin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê rewşa girtina tv'yên Kurdistan li ser sataleytê, wê nîşanaka pêvajoyek din bê. Di vê pêvajoyê de wê, çawa Kurd, wê bî kontrol kirin û wê pîrsgirêka Kurd bi wê rengê wê ku wan afirandîya wê bidina domandin, sîyeseta wê tê kirin û hêrişên wê li civake Kurd tên kirin.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, ew pêvajoya pêvajoya me, wê weke pêvajoyeka ku wê rejimên herêma û aligirên wan ên ku ew li ser civake Kurd û pîrsgirêka Kurd re wê sîyesetê li herêma dikin, wê çawa sîyeseta xwe ya înkarkirina Kurdistan a bi neçareserkirina pîrsgirêka Kurdistan wê dirêj bikin, wê di nava şer û tekoşîna wê de bin. Bi wê re jî wê, hêrişî Kurdistan bikin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê çawa, wê di vê pêvajoya konseptê şerê li dijî civake Kurd de wê encamake li gorî xwe wê bidest bixin, li ser wê disekin in. Em di vê demê de wê jî fahm dikin ku ew pêvajoya şerê bi konseptê şer a li dijî civake Kurd re

wê, lingên wê yên navnetewî wê bi rewşên weke girtina tv'yên Kurdan û hwd re wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de ev pêvajoya şerê li dijî Kurdan, wê lingên wê navnetewî, wê di vê çerçoveyê de wê di çerçoveya zihniyeta konfaransa cenewê ku wê hertimî di înkare Kurdan de israr kir, wê di wê çerçoveyê de wê pêvajoya piştî 15'ê temûza 2016'an wê wre pêşxistin.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ev pêvajoya ku weke pêvajoya çêkirina temenê oparasyona musulê dihê hanîn li ser ziman jî wê, ji aliyekî din ve wusa dihê ditin ku wê çawa bê wergerandin li pêvajoyek şer a li dijî civake Kurd. Di çerçoveya ketina hêzên tirk li herêmên weke cerablûsê, girtina tv'yên Kurd ji satalaytên eutelsat' û hwd, wê di çerçoveyek zihniyetî a ku wê bi wê bê xwestin ku hebûna civake Kurd û bi teybetî rojavayê Kurdistanê were dorpêçkirin de wê were pêşxistin. Divê ku mirov vê pêvajoyê di vê çerçoveyê de wê bixwênê.

Her wusa, di vê çerçoveyê de wê, di vê çerçoveyê de wê rewşa Kurd, wê çawa di rewşek bêstatû de wê li herêmê bidina domandin, wê di vê çerçoveyê de wusa dihê ditin ku wê şerê li dijî civake Kurd ê tûnakirin û ji dîrokê birina wê, wê li hemberî wê, wê were gûrtirkirin û wê konseptê şer a ku li hemberî civake Kurd hatîya pêşxistin û bi hêrişên DAÎŞ û hêrişên li bajarn bakûrê Kurdistanê û her wusa li pêvajoya piştî ya 15'ê temûze ku ew ew dihê dayin domandin de wê, ew were kûrtir kirin. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku mirov lî bendê bê ku wê ev pêvajoya şer a li hemberî civake Kurd wê bi alikariya van lingên wê yên li rojava û amerika û hwd, wê were kûrtirkiirn. Li vir, bêgûman, wê tenê hêz û rêxistinîya Kurdan û tifaqa wan, wê tenê wan ji van pêvajoyên hêrişên hovane wê bide rizgarkirin.

Di pêvajoya dema pêş de wusa dihê ditin ku wê pêvajoyek şer a şitt bê. Her wusa, amedekariya wê dihê kirin. Çendî ku bahse navê 'oparasyona musulê' werê kirn jî lê wê, navê oparasyona musulê û nîqaşên wê, wê tenê weke ji van rewş û pêvajoyên şer ên mihtemel ên li hemberî civake Kurd û hwd re wê weke rewşek sernûxûmandinê jî bê. Weke ku çawa di bin navê şerê li dijî de pêvajoyên şer li dijî rojava dihatina pêşxistin û hewd. Em dikevina pêvajoyek ku wê pîrr zêde wê giringîya ragihandinê wê hebê bê. Di vê dema wusa giring de wê, çapameniya Kurd bêdeng dikin û tv'yên wan digirin. Kurd, di vê demê de jîyane xwe û şert û mercên xwe ku ew çendî li gorî pêvajoyek şer a şer amede bikin ji demên pêş re wê, xwe ji wan hêrişên hovane re wê amede bikin.

Girtina tv'yên Kurdan ên weke zarok tv û hwd, wê encama pêvajoya jenosîdê a ku rejima tirk li ser serê civake Kurd wê bê.

Bêgûman girtina zarok tv û bi dehan tv'yên ên Kurdî, di çerçoveya pêvajoya jenosîd ku rejima tirk wê li ser serê civake Kurd dimeşênê de hatîya kirin. Li vir, berî ku ev vê mijarê wê werênima li ser ziman di serî de ez, dixwezim ku vê jî wê werênima li ser ziman ku rewşa 'teşebûsa derbeyê' ew jî hin bi hin rengê bi pêvajoyê re ew hat û derket li holê û dîyarbû ku ew di dewama konseptê şer a piştî 7'ê hezirene 2015'an de ku ew hatîya pêşxistin de ya. BI wê re jî wê, rewşa teşebûsa derbeyê, li şûna ku mirov wê bi rastî wê weke derbeyekê û ankû wê weke hewldanaka derbeyê wê werênê li ser ziman, divê ku mirov wê di çerçoveya poolitikayên rejima tirk de wê hilde li dest. Bo ku ew temenê şerê xwe ye li hemberî civake Kurd ê bi armanca jenosîdkirina wê, li ser sere wê bide domandin, ev rewşa derbeyê di çerçoveya mantiqê ku ew bi wê karibin hêncetan ji xwe re çê bikin û ew bi wê re êdî herina bi ser serê civake Kurd de. Di vê çerçoveyê de di vê demê de kirina 'cemeatê' di rewş û rengê 'polîsê ne baş' de ' hikimet û hwd jî ew,

weke yê n ku qašo derbe li hemberî wan hatîya kirin ku ew xwe bikina rewşa 'polisê baş' de jî wê di vê çerçoveyê de wê rengê wê leyistik û ankû tîyatroya bi navê 'derbeyê' wê bide nişandin û ravakirin.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ev pêvajoya ku ew hemû di çerçoveyekê de hatîya pêşxistin a bi navê derbeyê, wê di vê çerçoveyê de wê hikimeta tirk, wê di rewşên sîyeseta rojhlat de ku ew dervî wêneyê maya, di çerçoveya şerê wê yê xwe kirina hundûrê wêneyê de ya. Di rewşa hêrişên rejima tirk ên li bakûrê Kurdistanê ên li Kurdan, kavilkirina bajarên Kurdan, rewşa dagirkirina cerablûsê û her wusa hewldana xirakirina pozisyona Kurd a li hemberî DAÎŞê ku ew şer dike û hewldanên wê yê di çerçoveya rizgarkirina Rakkeyê de ku Kurdan dervî wê bihêlê, girtina tv, radîo û rojnemeyên Kurd, û hwd, hemû wê di çerçoveyê de wê bi hevdu re mirov divê ku wan hilde li dest. Di vê çerçoveyê de rewşa weke ya 'teşebûsa derbeyê' jî wê di vê çerçoveyê de wê, weke rewş û hewldana rejima tirk a xwe di van rewşan û ankû çerçoveyê de xwe xortkirinê û Kurdan bişikênê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Tiştê ku wan dixwest ku DAÎŞ bo wan bike, nûha jî ew bo xwe dikin.

Li vir, divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew hêrişên ku ew bi giştî li çapameniya Kurd û bakûrê Kurdistanê dike û bajaran kavi dike, ew ne ji hêzbûna wê ya, ew ji bêhêzî û namerdîya wê ya. Di serî de mirov, dikarê wê di vê çerçoveyê de wê hilde li dest. Di aslê xwe de mirov, weke ku çawa dikarê rewşa teşebûsa derbeyê, di dewama konseptê şer a rejima tirk piştî 7'ê hezîrenê ku wê li ser serê civake Kurd pêşxistibû û bi wê bajarên Kurdan kavi kiribû ku mirov di dewama wê de wê werênê li ser ziman, bi heman rengî, divê ku mirov di dîmenekî din de di çerçoveya jenosîdkirina civake Kurd de ew kavilkirina bajarên Kurdan ku ew ji aliyê rayadar û artîş û hêzên rejima tirk ve ew hatîya kirin, divê ku mirov di dewama wê de girtina tv'yên Kurdî ên weke zarok tv', nûçe tv' û bi dehan tv', radîo û rojnemeyên din ên Kurd re wê hilde li dest. Teybetmendîyeka din jî a bi girtina nûçe tv'yê re heya. Di nava tirkîya ew bi dehan tv'yên Kurdan ku ew hatina girtin, li derve girtina 'nûçe tv'yê, wê hem bo ku heya hemû mirovan ji wê rewşa nava tirkîya a bi girtina bi dehan tv'yan werênina li ser wê û hem jî ji aliyekî din ve wê, di temenê propagandayên xwe yê weke yê li dijî rejimê ên weke di çerçoveya ku ew li ser cemeatê re di navendên ewropî re dikin, di wê çerçoveyê de ku ew temenekî xwe yê propaganda pêşbixin ew hatîya girtin. Li vir, ya ku mirov di serî de wê bibêjê ku ew rewşa weke ku mirov wê dikarê wê weke reneki oparayonek têgihê jî li ser hemû rewşên din ên xirab re wê werênê li ser ziman re jî bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê wê werênê li ser ziman ku rewşa girtina tv'yên Kurd ên wek e'zarok tv û hwd, wê di serî de wê rengê oparasyona jenosîdkirina civake Kurd ku ew di dema konseptê şer a li ser serê civake Kurd de ew hatîya pêşxistin, wê rengê wê rewşa teşebûsa derbeyê jî wê bide nişandin. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê rewşê jî wê bi teybetî wê bi zelalî fahm bike ku ew rewşa teşebûsa derbeyê, en rewşeka ku ew weke derbeyekê dihênina li ser ziman a. Ku mirov wê gotinê herê bike û li ser wê re şiroveyan bi wê rengê bike, di serî de mirov wê weke ku wê bikeve xafka gotinîya wê a bi rengê oparasyona têgihê de jî. Di vê çerçoveyê de mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku ew rewşa girtina tv'yan weke zarok tv'yê û hwd, divê ku mirov di vê çerçoveyê de jî wê di dewama kavilkirinên bajarên Kurdan de wê hilde li dest.

Bêgûman, ev rewş wê hê jî wê bê kûrtir kirin. Ber ku armmanca rejima tirk ew a ku ew wê çawa Kurdan bêstatû bihêlin û wê di nava tirkîyatîyê de wê herkesekî bikina tirk. Hemû armanc, di çerçoveya vê gotinê de wê xwe bide diyarkirin. Rewşa oparasyonên leşkerî, sîyesî, ên li ser çapameniyê û bi girtina tv'yan weke zarok tv' û hwd, wê di vê çerçoveyê de bê. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew rewşa ku em di temenê girtina van tv'yên de ku wê bixwênin, wê di vê çerçoveyê de wê rewşeka ku mirov wê bi zihniyetek jenosîdkar re wê werênê li ser ziman. Yanî, bigotinaka din dibêjin ku 'yan winê bina tirk û yan jî wê mafê jîyanê ji we re nebê. Mantiq û zihniyeta kujar ev a.

Pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li bakûrê Kurdistanê, piştî ku wê dît û fahmkir ku wê ew çi bikê jî wê li rojava wê nikaribê derbeyek mazin li Kurdan bixe, êdî wê berê xwe da Kurdên bakûrê Kurdistanê. Di vê çerçoveyê de ew derbeya ku wê nekarî li rojava bixe, di çerçoveya wê zihniyeta ku wê komkujiya zilane kir û komkujiya dersimê kir de ew hêriş di vê demê de ew dihên kirin. Li vir, di serî de mirov, di mantiqê sîyesetê de wê divê ku wê fahm bike ku wê rastîya wê, hilde li dest ku rejima tirk, wê di vê çerçoveyê de wê ev hêriş bi awayekî li hebûna civake Kurd wê bike. Pêvajoya van hêrişan, wê weke pêvajoyeka ku wê ji vê demê û pê de wê, tenê karibê çend malên Kurdan wê xira bike û wê çend bajaran kavi bike. Ji wê û pê de wê zirarê ned Kurdan. Lê wê zirara wê li herêma wê zêdetirî wê ji rejima tirk re wê hebe. Di serî de divê ku mirov wê yekê wê fahm bike.

Ev rewş pêvajoyên hêrişê ên li hebûna civake Kurd, wê weke pêvajoyên ku mirov divê ku wê bi teybetî wê hilde li dest bê. Ev pêvajo, wê weke pêvajoyeka hêrişan a ku wê di dema hêrişên dema osmaniyan û destpêka komare tirk a ku ew heta roja me li hebûna civake Kurd kirina, wê di dewama wê de wê werina kirin li civake Kurd. Her wusa, di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê fahm bike ku wê ev pêvajoya hêrişan, girtina tv'yan û hêrişên li hemberî rojnemeyan, rojnemevanan û hwd, wê di temenê de wê armancên hêrişên nû ên ku ew plan dikin ku ew di demên pêş de li Kurdan bikin bin. Her wusa, oparasyona musulê di van rojan de ew di rojevê de ya. Tê gotin ku wê di demek nêz de wê oparasyona wê, êdî wê were destpêkirin. Lê bi wê re divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê oparasyona musulê, wê derbeya duyem a li rejima tirk bê. Tirkiya bo ku pêşîya wê bigirê û ankû di wê de ku ew serkevtinek mazin newê bidest xistin, pêvajoya oparasyona musulê wergerênina weke pêvajoya destpêka mudahaleya li iraqê şerekî demdirêj û pêvajoyek ku wê di wê de hertimî bomba wê werênina taqandin bê. BO wê yekê ya ku rejima tirk bii israrî dixwezê ku ew têkeve nava hêzên ku ew dixwezin ku wê oparasyonê li dar bixin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew tv'yên ku ew dihên girtin, wê bi teybetî wê armanca bi girtina wan re wê di serî de wê reşa civake Kurd û piştê rewşa pêşketina civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê di serî de wê werênê li ser ziman. Yanî, wê bi wê bixwezin ku ew lezê bidin pêvajoyên asimilasyonê. Her wusa, di çerçoveya qadaxaya li ser zimanê Kurdî, hêrişên leşkerî, sîyesî û bi hemû awayên din ên li ser pergale dadê û hwd re ku ew li hemberî civake Kurd ew dihên pêşxistin, wê di çerçoveyekê de wê xwediyê wê rewşê û mantiqê bin.

Zarok tv, û bi dehan tv'yên ku ew ku ew hatina girtin, wê ji vê demê û pêde jî wê weke rewşna jîyanî ên jîyane civakî wê hebûna xwe wê bi şêwa û rengna din re wê

bidina domandin. Weke ku çawa ku wan heta roja me, pêşîya weşangerîya Kurd digirtin û wê tevî wê heta roja me, hebûna xwe da domandin û hanî heta roja me.

Di dewama wê de mirov, divê ku hinekî jî li ser hêrîşên li Ahmedê Xanî, zimanê Kurdî û çanda civake Kurd û hwd, bisekinê. Kurd di vê demê de hatina xistin bin pêvajoyeka jenosîdê a çandî û fîzîkî. Ji her aliyê ve dihê çûyin li ser wan. Ji destpêka komare tirk ve wê, xate hêrîşkarîya wê ya li çand û hebûna civake Kurd wê, dawî li wê newê. Zimanê Kurdî wê, were qadaxakirin. Mirovên ku ew bi zimanê Kurdî biaxifin wê, rastî hêrîş, êşkence û kûştinê werin. Ev kirin û rewşên ku rejima tirk li hemberê Kurdan pêşxistin wê, heta roja me wê, bidomê. Heta roja me wê, bi dehan rojnema, kovar û hwd ên Kurdî wê werina girtin. Kesên ku bi Kurdî dinivîsênin ên weke Musa Anter û hwd wê, werina qatilkirin. Di dewama wê de wê, bi hezaran kesên ku ew li ziman û çanda xwe xwedî derdikevin wê rastî muameleyên cûr bi cûr wê werin.

Ev kirin wê, bi demê re wê, ti tişt wê newê gûharîn. Di dewama wê de wê, zane û filosofên Kurd wê, çawa wê, ji rastîya wan dûr wê werênina li ser ziman wê, bikevina nava hewldanê de. Wê çawa wê yan li ser rastîya olî re wê, ji rastîya wan civakî dûr wê werênina li ser ziman û yan jî wê, bi deverna din ve wê girêbidin wê, bikevina nava hewldanê de. Hêrîşên li çanda Kurdî wê, di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê bidomê. Kes û sembolen Kurdî ku ew kesên weke Ahmedê Xanî jî bin wê, hertimî wê di bin hêrîşên bi vî rengî de bin. Li bazîdê wê şikandina peykelê filosofê Kurd Ahmedê Xanî wê, di vê çerçoveyê de wê, ji aliyê kayyumê rejima tirk ê AKPê ve wê werê kirin. Piştî wê rewşa şikandina peykelê Ahmedê Xanê li bazîdê wê li Amedê jî piştî wê bi du hefteyan re wê, bi heman rengî wê kayyumê rejima tirk ê AKPyî wê, tebeleya navenda çanda Kurd a 'cegerxwûn' wê, werênê xwerê. Ev jî wê, bi heman mantiqê wê, werê berê kirin. Berî wê, jî wê li deverên weke êlihê û hwd, navendên çanda Kurd û tîyatroyê ên Kurdî wê werina girtin. Di vê çerçoveyê de wê, çî bi navê Kurdî wê hebê wê bigirin. Wê navê wan bigûharênin. Wê navên deverên bi Kurdî ew mana wê, wan jî wê bi gûharênin. Di vê çerçoveyê de wê xêv û ankû haizaya civakî wê tûna bikin wê, di wê çerçoveyê de wê, ev wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku hebûna kayyuman di çerçoveya politikayên rejimê ên bi armanca jenosîdkirina civakê de wê, hildina li dest û wê werênina li ser ziman. Di çerçoveya mantiqê rejimê ê 90 salîya wê de ew dihên kirin. Hemû kirinên ku ew di vê çerçoveyê de ew dihên kirin wê, weke kirinên ku wê, çawa wê, pêvajoya jenosîdkirina civakê wê bibina sêrî li ser serê civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, çawa wê, ji rastîya wan ya civakî wê dûrbikin wê, bikevina nava hewldanê de.

Minaq kes û filosofên Kurd ên weke Êlî herîrî, seydayê cizîrî, îsmailê cizîrî, mele hisênê batêyî û hwd wê, ji rastîya wan ya civakî wê dûr bikin ketina nava w hewldanê de. Lê di wê hewldanê de biserneketina. Gelek filosofên Kurd î ro jî ku ew di nava pirtûkên ku hatina nivîsandin de wê, çawa ji rastîya wan dûr wê werênina hanîn li ser ziman wê, bi zimanekê 'dewşirme' wê bê xwestin ku ew ji wan bahs bikin.

Di vê çerçoveyê de pirranîya kesên ku ew xwe weke 'aqadamisyen' bi nav dikin û li zaningehan xwedî dîplomên 'profesoriyê' na wê, çawa wê, ji rastîya wan dûr wê werênina li ser ziman wê bi dehan pirtûkan wê binivîsênin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, li tirkîya û welatên din ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, 'zanist' û 'zanîn' wê, wê bê xistin xizmeta tûnakirina hebûna civakî de wê,

di vê çerçoveyê de wê, şêwayekê hizirkirinê û rengê wê were pêşxistin. Ev jî wê, di bin navê 'zanistîfîyê' û 'aqadamîsyenîfîyê' de wê were kirin û pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de ku mirov hinekî demên bûhûrî wan lêkolîn bikê û berhemên wan deman lêkolîn bikê mirov wê, vê yekê wê, bi awayekê vekirî mirov wê, ew wê kifşbikê. Bi hezaran kesên ku ew weke 'aqadamîsyen' derketina li holê wê, çawa wê rastîyê berevajî bikin û wê werênina li ser ziman wê, bikevina nava wê hewldana wê de. Ev jî wê, bi qadaxayên danîna li ser zimanê Kurdî û hêrişên li hebûna civakê û çanda wê re wê, di ahengekê de wê were kirin. Her wusa wê, bi awayekî wê, rejim wê hêrişî hebûna civakî bikê. Bi wê re jî wê kesên ku ew xwe weke 'aqadamîsyen' bi navbikin wê, çawa wê rastîyê ji mejiyan jêbibin wê bikevina nava wê hewldana wê de.

Di vê çerçoveyê de wê, hemû hêrişên li çand û dîroka hizir a xalkên herêmê wê, di vê çerçoveyê de bê. Minaq li Bazîdê ji aliyê 'kayyumê rejima tirk ê AKP'yî ve rûxandina peykelê Ahmedê Xanî wê, di vê çerçoveyê de were kirin. Her wusa di vê çerçoveyê de rûxandina peykelê Ahmedê Xanî mirov, dikarê bişibihênê dema destpêka hêrişên DAÎŞê de ku wê, çawa wê keleha Salahadînê Eyûbî wê were rûxandin. Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekî mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de nixê civakî ên ku ew di temenê çand, wêje û fahmkirina civakî de ya wê, ji xwe re wê bikina armanc. Ber ku ev sembolên civakî weke astengîyekê na li pêşîya bernemeyên bişavtinê û ankû asimilasyonê ên rejimê ku ew li ser serê civakê ku ew pêşdixê ku ew herina li sêrî. Di vê çerçoveyê de wê ev sembolên civakî ên civakî, wêjeyî û hwd wê, weke sembolna ku ew bişavtin û ankû asimilasyonê rejimê vala derdixin bin. Ber vê yekê ew wan ji xwe re dikê armanc. Di vê çerçoveyê de deverên pîroz ên sûryanîyan ên li dora mêrdinê û hwd ku ew hena jî destavêtina li wan û destêserkirina wan jî wê, di vê çerçoveyê de wê bi armançekê bê.

Van kirinan mirov divê ku di çerçoveya mantiqê ku ew rejimê bi wan rojnema û kovar û hwd ên Kurdî girtina re wan hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rastîya herêmê a civakê wê ji kokên wê yên dîrokî wê dûrbikê û wê bişavtinê û ankû asimilasyonê li ser serê wê bibê sêrî wê, di vê çerçoveyê de wê, ev kirin wê werina kirin. Rejima kayyuman wê, weke rejimeka ku wê di vê çerçoveyê de wê, çanda civakî a herêmê wê bikê bin hêrişan û tûna bikê û bi wê re wê pêvajoyên bişavtinê û ankû asimilasyonê wê li ser serê civake herêmê wê pêşbixê û bibê sêrî bê. Wê weke lingekê wê yê rejimê ê li herêmê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, rastîya wê fahmbikê.

Di vê çerçoveyê de qadaxa li ser zimanê Kurdî, hêrişên li hebûna civake Kurd û çanda wê, bi wê re girtina rojnemeyên Kurd û hêrişên li çanda filosofên Kurd ên weke Ahmedê Xanî û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de ku mirov rewşa hêrişên li çanda filosofên Kurd ên ji aliyê rejima tirk û hwd ve wê hildina li dest wê berê jî wê hebê. Berê wê, çawa wê ji rastîya civakê wê dûrbikin û wê tenê "bi gotina olî re bi sînor wê werênina li ser ziman" wê, li ser wê bisekin in. Di aslê xwe de ev hêrişên weke li peykelê Ahmedê Xanî wê, nîşanaka wê bê ku ew hewldanên rejimê û rayadarên wê, bi serneketina. Wê hinekî jî wê, nîşanaka wê bin.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew rastîya heyî ku wê nikaribin bikevina vajî wê û berevajî bikin wê, çawa wê bikina bin pêvajoyên hêrişê de wê, di vê çerçoveyê de wê, hêrişî wê bikin. Di vê çerçoveyê de mantiqê ku peykelê Ahmedê Xanî rûxand wê, bi heman rengê wê bikê ku Sûrê jî bi rûxênê. Sûr wê, weke devreka kirmanî a dîrokî a ji

dema hûrî û mîtannîyan ve maya bê. Ji gelek şariştaniyan re wê, malavani kirîya. Ev rewşa hêrişê wê, li Cizîra bota wê li hemberê gelek kirman, medreseya sor û hwd jî wê pêşkevin. Bi heman rengê hemû deverên dirokî li silopî û nisêbinê jî dihên tûnakirin. Wê ev wê, weke hêrişeka li meji, xêv û bîrhanîna mejîyî a civake herêmê a Kurd û Kurdistanê jî bê. Ev deverên ew weke xêv û ankû hafizayeka çandî û dirokî a civakî li ser lingan mana wê, di wê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya hêrişan wê were pêşxistin. Di dewama wê de mirov dikarê bi gotinekê jî wê, werênê li ser ziman ku dema ku rayadarên tirk biryara hêrişên li bajarên Kurd ên weke Nisêbinê, cizîrabota, gever, farqîn, sûr, silopî û hwd kirin wê, bi teybetî deverên ku ew di wan de çanda civakî a herêmê xorta wê werina bijartin û wê ew wê hêrişê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî werênê li wer ziman ku wê, aliyê van hêrişan ê çandî û mejîya civakî a dirokî wê zêdetirî wê li pêş bê. Di aslê xwe de mantiqê ku ew peykelê Ahmedê Xanê şikand û rûxand û dixwezê Sûrê bi diroka wê re wê, tûnabikê wê, baştir wê, mantiqê wê rûxandina bajarên Kurd jî wê, raxê li berçav.

Li vir di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku Ahmedê Xanê wê tenê zane û filosofekê Kurd bê. Lê ew bi hebûna xwe û bi berhemên xwe yên bi Kurdî ku wî nivîsandina re bûya weke xêv û hafizayeka civakî. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, bandûra vî filosofê Kurd wê, heta roja me wê li ser çanda civake Kurd wê hebê. Ya ku di aslê xwe de bûya temenê hêrişa li wî jî wê, ev rastî bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê xêv, bîrhanî û temenê pêşketina civakî wê tûnabikin û wê li ser wê re wê pêvajoyeka bişavtinê wê bibina li sêrî wê, di vê çerçoveyê de wê ev hêriş wê werina pêşxistin.

Li vir divê ku mirov vê yekê wê werênina li ser ziman ku wê, ev rûxandin hemû weke bi şikandina peykelê Ahmedê xanê, rûxandina Sûrê, hewldana di bin avê de hiştina heskîfê û hwd re wê, di çerçoveya zihniyeta jenosîda çandî a li ser serê civakê de wê, werina pêşxistin û kirin. Di vê çerçoveyê de wê, ew werê kirin. Van kirinan divê ku mirov bi perspektîfa qadaxaya ku rejîma tirk danîya li ser zimanê Kurdî re wan hilde li dest û fahmbikê. Wê, di wê çerçoveyê de wê, baştir wê, rastiyê bidina fahmkirin.

Ku mirov ji kîjan aliyê binerê, Kurd û herêm û bi teybetî jî Kurdistan, di pêvajoyek dirokî de derbas dibê. Pêvajoyana hêrişê, weke ya pêvajoya hêrişê ku tirkiya û Îran li pişt bû, li hemberî Kurdan hat pêşxistin. Kurd, tevî gelek zîrerên mazin, bi serkevtî di vê pêvajoyê de derbas bûn. Ji xwe, ji ber ku Kurd, di wê de tîkneçûn, rejîma tirk li bajarên bakûrê Kurdistanê bidest pêvajoya hêrişan kir û bajarên Kurdan kavil kir. Di vê çerçoveyê de ku mirov ji kîjan aliyê binerê, di vê çerçoveyê de ev pêvajoya hêrişan li hemberî Kurdan didomê.

Aliyekî din domandina van hêrişên rejîma tirk li rojava, bakûrê Kurdistanê û li başûrê Kurdistanê û hwd jî weke 'hebûna leşkerên wê li beşîka, kanîmasî, delalekê, sêladizê û hwd, bi ermanca pêşlêgertina yekîyeka Kurd a. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov, van kirinên rejîma tirk û hêrişên wê bixwênê. Bêgûman, ev pêvajoya ku Kurd, di wê re diçin, herî zêde bo Kurdan qîring a û Kurd, di vê demê de çî partî, rêxistin û çî keseyet û dordorên sfîyesî û hwd bana, diviyabû ku ew di vê demê de ku piçekî jî hêsta rêz û hûrmetê a wan li civate Kurd heba, dijberîya li hemberî hevdu berdan û yekîtîyêk di nava xwe de çêkiriban û bi wê re bersiv daban pêvajoyê.

Weke ku şewirmendê baraq Obama ê tekoşîna li dijî DAÎŞê Brett McGurk jî dihênê li ser ziman, ber ku yekîtîyêk di nava wan de tûnebûya, nikarin di vê demê de ku Kurd,

derfetên dîrokî derdikevina ber wan, nikarin ji wan sûd bigirin û li leyha xwe bikarbênin û ji wê encamekê bo xwe bidest bixin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, vabalê wê demê, wê ti kesek, wê xwe ji wê xilas nekê. Wê ti hêncetên ku ew bo xwe paqij bidina nîşandin û cuda bikin û ji yekîtiyeka Kurd, dûr sekinîna wan, wê dîrok, wan di bin wê de bihêlê.

Di vê çerçoveyê de di serî de Kurd, diviyabû ku ew bi aqilekî hevbeş, di vê pêvajoyekê de nakokiyên xwe ku ew nakokiyên ku ew hundûrê dendikek hajîrê nadagirê, danîban aliyekî û di çerçoveya yekîtiya Kurdistanî de di vê pêvajoyê de bi hevdû re li rex hevdû sekinî ban. Çi tehdît û hêrîş ku ew di çerçoveya yekîtiya Kurd de ku ew li wan bûban jî wê, dîrokê ew bi maf derxstiba û heta ku ew hêrîşên ku ew bo vê armancê ku ew li wan bûna, wê ji aliyekî ve wê zêdetirî Kurd bigihandan li hevdû û wê li dora hevdû bikiran yek. Di vê çerçoveyê de pêvajoya 'li darxistina kongira netewî a Kurdistanê, ji aliyê tirkîya û Îranê ve ew hat vala derxistin û sabote kirin. Her wusa, di pêvajoya civînên amedekarîya li darxistina kongira netewî de li hemberî çend zirtên T. Erdogan, di cih de çûyîna Nêçîrwan berzanî li Anqara û piştî vegeerîna wî re taloqkirina kongira netewî li demek nediyar, wê ji aliyekî ve wê temenê van hêrîşên mazin ên dîrokî ên li civake Kurd jî wê biafirênê bê.

Li vir, di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, piştî wê taloqkirina li darxistina kongira netewî a Kurd, wê rejima tirk, wê bi teybetî wê hêrîşên xwe li wê temenê ku wê li ser wê kongira biheta li darxistin dide kirin. Heta roja me jî ew hêrîşên rejima tirk û rayadarên wê, di vê çerçoveyê de wê bidom in. Hê jî didom in. LI başûrê Kurdistanê, pêşxistina provakasyonan, di nava partiyên rojava de qaşo bi navê ENKS' pêşxistina civînan û kombûnan û hwd, wê ev hemû, wê di vê çerçoveyê de wê hewldana hêrîşî ên bi teybetî rejima tirk û piştre ya îranê a li temenê yekîtiya civake Kurd û Kurdistanê bê. Di dema li çêkirina peyman hewlêrê çûyîna Dautoglu li wir û çêkirina nîfaqê di nava wan hêzên Kurd ên ku ew di wê demê de hatina cem hevdû û ew peyman çêkirina, wê di vê çerçoveyê de wê hewldana wan ya dîrokî bê.

Di vê çerçoveyê de ya ku Kurdan kiriba, diviyabû ku hemû nakokî, berjewenediyên malbatî û keseyetî û hwd, danîban li hevdû û li ser pîrensîba Kurd, Kurdistan, civake Kurd û yekîtiya Kurdistanî de ew hatîban cem hevdû, li cem hevdû sekinîban û gotinên xwe di vê çerçoveyê de wan hanîba li ser ziman. Ya ku wê bo wan bûba rûmeta dîrokî jî wê ew ba. Her wusa, di vê demê de em divê ku wê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku piştî çêkirina wê nîfaqê dawutoglu a bi xirakirina temenê peyman hewlêrê re wê temenê pêvajoya hêrîşên DAÎŞê li şengal û kobanê û herêmên din ên başûr, rojava, bakûrê Kurdistanê û rojhilatê Kurdistanê wê bê pêşxistin.

Li Kurdistanê, di vê demê de divê ku mirov wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê hemû rêxistin, keseyet û dordorên ku ew xwe di wê çerçoveyê de bi erk, berpîrsiyar û ankû xwedî gotin dibînin, wê vabalê wanqas komkujiyên ku ew heta roja me hatina serê civake Kurd wê li ser mil û pişta wan bê. Biqasî yên ku ew komkujiyên hovane kirina, ew jî sûcdar û berpîrsiyar in.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de ev pêvajoya hêrîşan, ku ew heta roja me jî ku ew dordorên Kurd, heta roja me, ji wê ti ders û fêr dernexistibin û bi giştî heta roja me, ji wê dîroka Kurdan a bi êş ti fêr û ders dernexistin, divê ku ew êdî bahse zanînê, dîrokê, mirovatîyê û bi teybetî

civake Kurd û hebûna wê nekin. Ber ku wê ev ne layiqî devê wan bin. Di encama vanqas komkujiyên ku ew rejima tirk, heta roja me, hanîna li serê civake Kurd, ti şermazarkirin, heta vê kêlikê min ji partî û rêxistinên Kurdan ne bihîstîya. Her wusa, hêrîşên ku ew jî heta roja me dibin, min heta vê kêlikê, li dijî wan ti helwestên wan ku wan dana nîşandin, ez nebûna şahidê wê.

Di vê çerçoveyê de wê, hemû mirovên Kurd, ên ku ew piçûkê jî bi erk a di vê demê de û yên ku ew piçûkê jî dikarin pênûsa bikarbênin, divê ku ew bi awayekî rast û ji dil, lêborîna xwe bidina civake xwe ku piçekê jî mirovatî û ew hêsta wê civakê bi wan re hebe. Yan jî ku ew piçekê jî xwediyê wê têgîna zanebûnê a demê bin. Bêgûman, ne helwesta kesên bi erk û ne jî ya yên ku ew xwe weke rewşenbîr û hwd, dibînin, mirov nikarê ji van aliyan ve di çerçoveya rêgezên rewîstî ve wê fahm bike û wê werênê li ser ziman. Di vê demê de mirov, bi teybetî ji aliyê van dordoran ve ev yek bi awayekî baş fahmkir ku ew ne xwediyê ti nixên civakî na. Ne bi hêstî û nixî bi civake Kurd ve girdayî na û ne jî ew civakên ku ew bi zimanê wan nivîsênin û li ser navê wan asîmlebûna jî, ji wê jî dûr in. Yanî, bi gotinaka din ji dêrê jî û ji mizgeftê jî bûna.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew dema dîrokî ku Kurdan, di wê de ew kongira xwe ya netewî li darxistiba û yekîtîyek temenê wê di nava xwe de avêtiba, wê hem ev asta hêrîşan ku bi wê Kurdistan hat rûxandin, wê ne wusa zêde mazin bûba û hem jî wê kariban li hemberî hem hêrîşên ku ew hatina li serê wan jî wê bi mazihiya xwe wê li ber wan sekinî ban. Bi wê re jî wê, karîban, hemû derfetên ku wê dema dîrokî derxist li bi ber wan, ji wê sûdbigirtan. Çendî ku ew dem hinekî dereng jî ketibê de lê hê jî mirov dikarê wê jî bibêjê ku ew dem, hê di wê de gelek ne dereng a. Di vê demê de jî ew ku wê yekîtîyê di nava xwe de wê çê bikin, wê karibin ji vê demê û pê de wê, qanciyeke baş û dîrokî wê li civake xwe bikin. Divê ku wê bêxîretîyê li şûn xwe bihêlin û wê xîretê bidina nîşandin. Ya ku wê ji wan re bê nav û rûmet jî wê ev bê.

Oparasyona musilê, şerê rejima tirk ê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd û domîna wê.

Oparasyona rizgarkirina musilê, weke ku ew tê ragihandin, ev du roj in ku dest pêkin. Oparasyona musilê ku mirov, ji destpêka dagirkirina musilê û heta roja me, wê hildina li dest, wê di bin wê de wê gelek rewş û politikayên qirêj ên rejimên herêmê ên weke tirkiya û hinek rejimên ne li herêmê lê ku ew li herêmê şîyasetê dikin, wê di bin wê de wê hebe. Em bibîr bikin, çawa Musil ketibû, destê DAÎŞ? Û bi çi armançê ew hatibû xistin destê DAÎŞê? Di serî de divê ku mirov van herdû pirsan bersiva wan li wan lê bigerihê.

Bêgûman, oparasyona musilê, wê weke oparasyoneka ku wê bê xwestin ku ew politikayê qirêj ên ku rejimên herêmê ên weke rejima tirk ku wan li ser DAÎŞê re kirina, wê bikin ku wan jî ku ew karibin li ser wê binûxumênin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa musilê, wê di vê çerçoveyê de wê xwediyê rewşek teybet be.

Weke nûha tê bîra me. Piştî ku T. Ardogan çû Îranê û li qasra Sadabadê rayadarên tirk û îranî bihevdu re gelek hevdiîn kirin û pê de wê, piştê wê pêvajoyek ku wê gav bi gav, wê bi ber şerê DAÎŞê ve wê herê, wê were pêşxistin. DAÎŞ, dema ku ew hat musilê, ne bi şer û pevçûnên wusa mazin hatibş musilê. Di aslê xwe de rewşa dagirkirina musilê a ji aliyê DAÎŞê ve wê, tirkiya û hinekî jî îran wê li pişt wê

bê. DAÎŞ, weke rêxistinek kontra ku ew di nava sînorê Kurdistanê ku wê li her çar beşên Kurdistanê wê li hemberî civake Kurd wê bê bi rêxistinkirin û wê komkujiyên mazin wê bi wê û bi destê wê, wê werênina hanîn li serê civake Kurd û wê encama wê de wê derbeyek mzin li civake Kurd bihata xistin. Hemû, hasab û kîtab, bi DAÎŞê re ew di vê çerçoveyê de ew hatibû kirin.

Di destpêka ku wê DAÎŞ hat xistin musilê de wê hêrişên Îsrailê ên li filistinê ên bi şitt wê destpê pê bikin. Ev hêriş jî wê ji aliyekî ve wê bên xistin di temenê şiyarkirina hin hêstên olî de. Ev jî bi vê rengê ew hatibû bikarhanin. Piştê jî wê, li ser DAÎŞê re wê sûnnîyên Îraqê, wê bên xistin ji wê re temen. Wê bi wê re wê, çawa li ser wê re jî wê, aniyek giştî a mazin wê li hemberî civake Kurd wê bi heta vekirin û hat vekirin jî.

Piştî ku DAÎŞ, li musilê hat bi cihkirin û pê de wê, hêrişên pêşî wê li Kurdên şebekî, yarsanî, feylî û asûrîyan ên li dora musilê wê were kirin. Wê dema ku ev komên civakî jî herêmên wan dihat derxistin, wê hingê, raydarên tirk jî mirovên ku wan di bin navê olê de xapandina ên ji welatên ewropa û ên ji sûnnîyên îraqê û herêmên din, wê bihetan herikandin li Musilê û deverên din ên li dora wê ku ew bê n dayîn şerkirin. Wê weke ku wê şerekî mazin ê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd ku maskeya olê lê hatîya kirin, wê bê dayîn destpêkirin li hemberî civake Kurd. Ev pêvajoyê, wê piştê wê bi komkujî û jenosîdkirina Kurdên êzîdî li Şengalê re wê bidomê. Di encama hêrişên hov de wê, bi hezaran Kurdên êzîdî werina qatilkirin û bi deh-hezaran jî wê ji cih û warên wan wê werina kirin.

Piştî şengalê, wê hêrişên DAÎŞê ku wê rejima tirk wê li pişt wan bê, wê bên herikandin li rojava. Armanca, ew bû ku li rojava derbeyek mazin li Kurdan bixistan. Dema ku DAÎŞê hêrişî Kobanê kir, T. Ardogan, çûbû Entabê û li vir, bi dengê bilind diqêrî û doqî ku "va kobanê jî ket, dikevê." Ev gotina T. Ardogan, wê rastîya têkiliya DAÎŞ û rejima tirk wê bi awayekî vekirî wê bida diyarkirin.

Piştî ku DAÎŞê hêriş kir û li kobanê tevî ku wê bi hêrişên xwe yên ku tirkiya piştî û alîkarî ji her aliyê ve dida wan ku bi wan kobanê weke ku T. Ardogan digot "bi ardê re yeksan kirin", lê wê encama ku wan dixwest wê ji kobanê bidest nexin. Li kobanê, DAÎŞê, têkçûna xwe ya dîrokî a stretejîkî li wir xwar. Di aslê xwe de ew têkçûna DAÎŞê a li kobanê, wê ya hêzên weke rejima tirk ên li pişt wê jî bê. Ber vê yekê bû ku wê rayadarên tirk, wê acizîya xwe ji têkçûna DAÎŞê wê werênina li ser ziman.

Piştê ew encama ku wê bidest nexist, wê piştê wê di filiyetê de wê Artîşa tirk wê bi artîşên xwe yên li sînor ên rojava û hwd, wê bike ku ew bidest bixe. Piştî kobanê û serkevtina Kurdan a li wir, wê hêzên parastina civake Kurd YPG û YPJ, wê ji pirranîya herêmên din ên rojava wê DAÎŞê wê paqij bikin. Piştî wê paqijkirinê re wê rejima tirk, wê cerablûsê wê dagir bike. Armanca wê dagirkirina Cerablûsê, ew bû ku wê serkevtina ku DAÎŞê bo wê ne hanî ew bo xwe bîne bû. Bo vê yekê, wê bi wê re jî wê herêmên din ên weke Girê-sipî û hwd jî wê dem bi dem rastî topbarana artîşa tirk wê werin.

Di vê demê de piştî ku Kurdan, derbeyek mazin li DAÎŞê xistin û pê de, wê demê oparasyona musilê hat rojevê. Ev wê derbeya mazin a dîrokî a li DAÎŞê ba. Yanî bi gotineka din, wê biheta wegerandin li destpêka, pêvajoya hêrişên DAÎŞê. Berî dema hêrişên DAÎŞê çi rewş hebû? Rewşa ku ew hebû, wê bi herîşên rejima tirk ên li başûrê, rojava û bakûrê Kurdistanê ku wê li civake Kurd dikirin bûn. Ji salên 1990î ve hin herêmên başûrê Kurdistanê ên weke kanîmasî, şeledizê, delalokê, bamernê û hwd, li wan leşkerên tirk hebûn. Ev rewşa hebûna leşkerên tirk, di çerçoveya şerê wê yên

jenosîdkirina civake Kurd de ew li wan deveran hatibûn biçih kirin. Wê di dema şerê DAÎŞê de wê ji van herêman jî wê, gelek alikarî wê ji navendên artişên tirk wê ji DAÎŞê re wê herê ku ew hêrişên xwe li herêmên başûrê Kurdistanê ên weke maxmûrê û herêmên ên weke kerkukê û pirranîuya herêmên ku ew bike, wê hebe. Di vê demê de wê, bo ku rejima tirk, di vê rewşa hêrişên DAÎŞê ên li civake Kurd, baş wan koordîna bike, wê komek leşkerên xwe wê bişênina beşîka. Leşkerên tirk ên li beşîka, wê bi awayekî vekirî wê oparasyonên DAÎŞê ên li şengalê û bi ber rojava ve wê di koordîna wan de wê cih bigirin.

Piştî ku oparasyona musilê destpêkir û pê de wê demê rejima tirk, bo ku ew temenê şerê xwe yê li hemberî civake Kurd, biparêzê û bide domandin, îsrare wê ya tevî koalîsyona ku wê oparasyona musilê bibê hanî rojavê. Ev rewşa rejima tirk a îsrare wê ya wê ya di oparasyona musilê de jî wê, dîsa bi şerê wê yê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd û ku ew li hemberî civake Kurd meşênê, wê bixwezê. îsrare wê ya di nava koalîsyona hêzên ku wê oparasyona musilê pêkbênin, wê bi armanca domandina şerê wê yê li hemberî civake Kurd bê. BI gotineka din, wê bi wê îsrarê, wê werênê li ser ziman ku ew piştî wê oparasyonê wê, şerê xwe yê bi armanca tûnakirina civake Kurd wê, bi wê re wê bide domandin.

Rejima tirk, jî ti kesekî piştî nedît ku ew tevî oparasyona musilê bibê. Her wusa, rejima îraqê û hikimeta wê jî, li dijî wê bûn. Heta ku berî oparasyonê wê gotinên tûnd jî wê ji hevdû re wê werênina li ser ziman. Lê rejima tirk, wê dîsa li nava Kurdan wê bileyizê. PDK'ya ku wê li ser hin têkilî û peymanên bi armanca firotina niftê ku wê bi wê re çêkirina re wê, ew wê bi xwe ve wê bide girêdan. Wê bi tememî wê navenda PDKê, wê bê bandûr bike. Wê hertimî jî devê rayadarên PDKê, wê gotinên xwe yên ku ew ji rayagiştî a Kurd re werênê li ser ziman, wê bi devê rayadarên PDKê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de PDK, bi awayekî hatîya bêvîn kirin. Çendî ku ew gotinan weke ku ew bi vîn dihênina li ser ziman bêjin jî, lê ew tenê, wê weke gotinna ku wê bi wê hatibina dayîn gotin bê. Heta ku di destpêka pêvajoya hêrişên DAÎŞê jî devê Nêçîrwan berzanî dabûbûmn gotin ku "ew hevkarê hevdû ê stretejîkî na." Ev gotin jî wê, weke gotineka maske û derew bê. Hêzek û rejimeka ku beşek civake Kurd, di jenosîdê de derbas dike, bi ti awayê vîn û statûya Kurdan nexwezê nas bike, başûrê Kurdistanê di nava de weke "bakûrê îraqê" bi nav dike û dihênê li ser ziman, bi ti awayê ew nabê hevkar. Hevkarîya stretejîkî, di nava dû hêzên ku ew bi hevdû re di yekdemî de na, wê karibê were hanîn li ser ziman. Ev rewş jî di nava wan de tûna ya.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê rewşa ku PDK jî ew hatîya bêvîn kirin û li ser wê re hêrişî civake Kurd dikin û herêmên başûrê Kurdistanê weke ku PDK destûr dana wê li wan navend vekirina, dibê sedema ku hemû navendên rejima tirk, ên li başûr bîn xistin weke armanc jî xwe re û Kurd, bi her çûreyê herina bi ser wan de. Di vê rewşê de hemû rêxistinên Kurd, piştî oparasyona musilê ku ew rewşek bi vî rengî nedina berxwe û navendên artişa tirk ên li başûrê Kurdistanê ên weke li beşîka, Şêledizê, kanîmasî, bamernê û hwd, ew jî xwe re nedina armanc û wan jî artişa tirk paqij nekin, wê pêvajoyek din a bi şitt a hêrişên rejima tirk wê li hemberî civake Kurd wê destpê bike. Bêgûman, di rewşek bi vî rengî wê dîsa li ser PDKê re wê gotinna bidina gotin ku weke ku ew di nava hevkarîyê de na li wan navendan. Lê divê ku ti Kurd li van gotinan ne hisênê û vajî wê, her Kurd wan jî xwe re bike armanc.

Di aslê xwe de ev paqijkirina navendên artîşa tirk ên weke li herêmên başûrê ên weke li beşîla, şêledizê, kanimasî, barmernê û hwd, wê bo civake Kurd wê bê duyemin oparasyona paqijkirina DAÎŞê a li herêmê. Heta ku ev navend, newina paqijkirin, wê ti carî dawî li taqînên nava îraqê û başûrê Kurdistanê jî wê newê. Di serî de divê ku mirov vê yekê wê werênê li ser ziman.

Oparasyona musilê, wê encamên mazin wê bi xwe re wê werênê. Her wusa, rejîma tirk, jî xwe berî wê destpêka oparasyona musilê, li bajarên bakûrê Kurdistanê, komkujiyên mazin pêkhanîn. Di wê dema ku artîşa tirk hêrîşî bajarên bakûrê Kurdistanê dikir de destnepêkirina oparasyona musilê, wê weke muhletekê jî rejîma tirk re jî bê ku ew bi tememî hêrîşên xwe yên li bakûrê Kurdistanê weke ku ew dixwezê bi dawî bike. Di çerçoveya bêdengîya çapameniya cihanê a li hemberî wan hêrîşan û hwd jî mirov dikarê di vê çerçoveyê de wê werênê li ser ziman.

Bêgûman, hebûna leşkerên tirk li îraqê û başûrê Kurdistanê, wê di serî de di ermanca wê de wê hebûna Kurd wê hebe. Mirov, dikarê hebûna leşkerên tirk li başûrê Kurdistanê, bi rengê dagirkirina cerablûsê wê hilde li dest. Armanç, jî her aliyê ve hebûna Kurd a. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê hilde li dest. Çendî ku rewşa başûrê Kurdistanê rêveberîya wê ya Kurdistanê di hemû cihanê de ew hatîya pejirendin jî lê ew jî aliyê rejîma tirk ve ew ne hatîya pejirendin. Her wusa, em vê jî bibêjin ku wê rejîma tirk ew hata ku ew karibê, wê rewşa hebûna xwe ya li başûrê Kurdistanê û îraqê, wê bide bikarhanîn ku ew nehêlê ku li wir dewletek Kurd were denezandin. Ji ber vê ku ew karibê pêşîya wê bigirê jî wê, li van herêmên başûrê Kurdistanê wê bi îsraî, wê bide hiştin. Ber ku rejîma tirk bi her awayê li dijî dewletek Kurd a. Ji her awayê ve li dijî statûya Kurd a. Di ti demê de rejîma tirk nebûya dost ji Kurdan re. Di dema osmanîyan de jî ti carî osmanî nebûna dost ji Kurdan re. Dîroka osmanîyan a li herêmê jî destpêkê û heta dawîya wê, bi şerêkirina bi civake Kurd re derbas bû. Ev kevneşopîya osmanîyan, wê piştî wê re wê bi rejîma tirk re wê xwe li hemberî civake Kurd wê bide domandin. Di vê çerçoveyê de rejîma tirk û ankû komare tirk jî, dîroka xwe jî weke dîroka şer a li ser serê civake Kurd, daya nivîsandin. Hertimî dijminatîya Kurdan kirina. Î ro jî, bi heman zihniyetê dijminatîya Kurdan dikin. Di rewşa dawî de mirov wê, di dema kirina oparasyona musilê de ev dihê domandin.

Di oparasyona musilê de wê rejîma tirk, wê heta ku ew jî wê were, wê nehêlê ku Kurd û ankû hêzên koalîsyonî di şerê xwe yê li dijî DAÎŞê de ew biserkevin. Wê hertimî di vê çerçoveyê de wê bixabitê û wê bike ku hêzên Kurd û koalîsyonê windahiyên mazin bibînin. Wê di vê çerçoveyê de ew bo ku sazûmana wan xira bike, ew bi îsraî xwestîya ku ew di nava oparasyona musilê de cih bigirê. Serkevînek mihtemel jî wê tevî hewldanên rejîma tirk ê bo serneketina oparasyona musilê jî wê weke serkevînekê bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Lê li vir, ya giring jî ew a ku hebûna leşkerên tirk a li başûrê Kurdistanê ya. Rejîma tirk, jî navendên xwe yên leşkerî ên li hemberî civake Kurd, şerê xwe yê li dijî civake Kurd da meşandin. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku hemû pîrgirêkên navxweyî ên li başûrê Kurdistanê ên siyêsî û aborî û hwd jî, wê li pişt wan rejîma tirk û ev navendên rejîma tirk wê hebin. Li vir, divê ku mirov vê yekê jî werênê li ser ziman ku ji helek rêyan ve ji başûrê Kurdistanê nift dihê hanîn li tirkîya. Lê tirkîya heta roja me, ti berdêla wê û ankû pereyên wê nedana rêveberîya başûr. Tenê,

di çerçoveya tengazerîya aborî a başûr de ku mirov ji vê aliyê ve jî mirov, binerê, wê rastîyê bi awayekî vekirî wê bibînê.

Îsrare rejima tirk a li musilê û beşîka hebûna leşkerên wê, ya sereka ew a ku ew pêşîya serxwebûneka mihtemel a Kurdistanê ku ew were denezendin wê bigirê. Di vê çerçoveyê de di serî de hemû Kurdistanê tevî wê rastîyê baş jî dizanin, em divê ku wê dûbare jî wê werênina li ser ziman.

Li vir, em vê jî bibêjin ku ev dem, demek dîrokî ya bo hemû Kurdan. Kurd, hertimî mihtacê hevdû na ku ew yekîtîyek civakî di nava xwe de pêşbixin. Heta ku ew wê yekîyê di nava xwe de bêî şert û merc pênexin, wê nikarin pêşîya şerê rejima tirk ê li hemberî civake Kurd, provakasyonên wê yên li başûr û hêrişên wê yên li herêmên başûr, her wusa hêrişên wê yên li rojava jî di nav de wê pêşîya wan newê girtin. Bo wê yekê Kurd, divê ku yekîtîya xwe çê bikin. Piştî taloqkirina kongira netewî a Kurd, wê rayadarên tirk, wê hertimî wê ew wê temenê ku wê li ser wê kongira biheta li darxistin, wê ji xwe re bikina armanc û wê hêrişî wê bikin. Wê hertimî wê zorê bidina rêxistinên Kurd ku ew gotinên dijber ji hevdû re werênina li ser ziman. Her wusa, bi vê rengê ku ew temenê yekîtîyê di nava wan de nebê. Hertimî bo ku bêtifaqî di nava wan de hebê. Bo vê yekê wê hertimî wê nîfaqê wê di nava wan de wê çê bike. Weke ku çawa di dema çêkirina peymanê hewlêrê de Dawutoglu bixwe çû hewlêrê û nîfaq kir nava wan rêxistinên Kurd ên ku ew peyman çêkirina. Di çerçoveya wan hewldanên rejima tirk de mirov, divê ku israreya wê di oparasyona musilê de jî wê fahm bike.

Li vir, em vê jî dûbare bibêjin ku rejima tirk bo ku ew nîfaqê çê bike û nehêlê ku ew oparasyona musilê serkeve dixwest ku ew li herêmê bê. Bo vê yekê, serkevtina li musilê a bi oparasyona musilê, çendî ku rejima tirk xwe weke beşek wê ew wê bixwezê ku ew bigotinan xwe werênê li ser ziman jî, lê wê serkevtina bi oparasyona li musilê a li dijî DAÎŞê wê serkevtineka dîrokî a li dijî tirkiya jî bê.

Di dewama wê de em divê ku li ser hasabên rejima tirk ên bi oparasyona rizgarkirina musilê re jî li wan bihizirin. Ber ku ev jî wê, di dewama pêvajoya şerê rejimê ê li ser serê civake Kurd de wê, weke aliyekî wê xwe bide dîyarkirin bê.

Di serê rayadarên tirk de ew heya ku ew di çerçoveya oparasyona musilê de pêvajoyek hêrişan li hêzên Kurd jî bide destpêkirin. Di pêvajoya Sûrî de hertimî hewldana weke hevdû dayîn nîşandina DAÎŞ û rêxistinên Kurd û di heman hevokê de û li rex hevdû bikarhanîna navê rêxistin Kurd li rex yê DAÎŞê, di aslê xwe de wê rengê armanc û hasabên rayadarên tirk ê li dijî Kurdan jî wê bide dîyarkirin. Di rojên berî ku wê ooparasyona rizgarkirina musilê wê destpêkê de wê, rayadarên tirk, wê herina baxdayê û wê ji rayadarên îraqî wê bixwezin ku di dema ku oparasyona rizgarkirina musilê destpêkir, ku ew ew jî di nav de bi hevdû re oparasyonê bikin û ew bi hêzên xwe û yên ku ew di bin banê xwe de bidina şerkirin, ew li dijî hêzên Kurd ên weke YBŞ û HPG ew oparasyonê bimeşênin. Di vê çerçoveyê de ew, bi oparasyona musilê re di vê çerçoveyê de ew xwediyê hasabekî di serê xwe de bûna.

Bo vê yekê, dema ku ew ew ya ku ew dixwezin ku wê nabînin, êdî ew astangîyan li pêşîya destpêkirina oparasyona musilê derxistin. Hinek aniyên ku wê oparasyon ji wan ve destpê bike, wê wan sabote bikin û wê pêşîya wan bigirin.

Lê li vir, hasabê ku rayadarên tirk, di mejiyê xwe de kirîya, ew a ku ew dema ku oparasyona musilê destpêkir, ew hêzên Kurd ên weke YBŞ, HPGê û hwd jî bikina çerçoveya oparasyona musilê de. Di vê çerçoveyê de ew israre wan heya. Bi wê re jî di

dema ku oparasyona musilê destpê kir, ew oparasyonek dervî sînor li başûrê Kurdistanê bidina destpêkirin bi hênceta li dijî PKKê. Bi wê re jî ku wê çend hêzên xwe karîn bikina hundûrê başûrê Kurdistanê û ankû îraqê de ew, li ser wan re li kevîya sînor, hinek herêmên 'tampon' jî wan li wir ava bike. Bi gotineka din, weke ku çawa ku dema ku Saddam ket Kuweytê de ku ew ji wê derneket û herêma ku ew ketîyê, weke ya xwe ya hasibandin, di vê çerçoveyê de hasabekê di serê wan de hebûya. Her wusa, dagirkirina cerablûsê û hin herêmên din ên rojavayê Kurdistanê û ankû sûriyê jî wê, dîsa heman hasab wê di serê rayadarên tirk de wê bi ketina cerablûsê de wê hebe.

Di vê çerçoveyê de ew armanca wan ya ku DAÎŞê, ji wan re ne hanî li cih, ew vê carê bi dagirkirina herêmên ji rojava başûr re wê bînin li cih. Oparasyona musilê, di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew hatîya destpêkirin. Lê di vê çerçoveyê de di çerçoveya hasabên xwe de wê, rayadarên tirk, heta ku ew ji wan werê wê ne hêlin ku ew DAÎŞ li musilê têk herê. Ber ku rayadarên tirk, wusa hasabkiribûbûna ku wê dema ku oparasyona musilê destpêkir, ew jî wê hemwaxt wê oparasyona dervî sînor wê destpê bikin li hêzên Kurd, û wê bi hevdu re ji dû aliyên ve wê herina bi ser Kurdan de. Hasabê rejima tirk ê bi DAÎŞê re ew di vê çerçoveyê de ku wê, bi oparasyona musilê re kirîya, hê jî ew di serê wê de heya. Di van rojên kuoparasyona musilê destpêkirîya, nîqaşkiirna rejima tirk a oparasyona dervî sînor, hinekî jî di vê çerçoveyê de bi hasabê wê re wê bixwênê. Bêgûman, gelek aliyên vê demê ku wê hizir dikir, weke wê nebûna. Bo vê yekê, ew jî dihizirin ku ew wê oparasyona dervî sînor bidina destpêkirin û ankû na. Ber ku ew xwesteka rayadarên tirk a ji rayadarên îraqî ku ew di oparasyona musilê de li dijî hêzên Kurd ên weke YBŞê û hwd jî oparasyonê li darbixin, ew ne hatîya pejiirendin. Di vê çerçoveyê de ew, hasabên wan ên li ser musilê jî ew, di vê çerçoveyê de ew weke ku nêvî bi nêvî têkçûna.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku rayadarên tirk, her wusa, weke ku çawa li sûrî û rojavayê Kurdistanê ketina cerablûsê, biheman rengî dixwezîn ku ew herêmek başûrê Kurdistanê jî ew çê bikin û ew biheman rengî bikevina wê de. Di vê çerçoveyê de wê, hem li başûrê Kurdistanê wê li gorî hasabê xwe wê kontrol bike û hem jî wê derbeyê li Kurdan bixe. Hasabê rejima tirk ev a. Di vê çerçoveyê de ew, bi oparasyona rizgarkirina musilê re hemwaxt, ew dixwezîn ku oparasyonek dervî sînor li dar bixin. Oparasyonek dervî sînor wê wan bi ser bixe û ankû bisernexê ew mijarek din a. Lê di her halûkarê de, hasabê rejima tirk ê bi oparasyona musilê re di vê çerçoveyê de ku wê kirîya, wê di serî de wê di serkevtina hêzên koalîsyonê ên di oparasyona rizgarkirina musilê de cih digirin, wê ji wan re wê tengezerîyek mazin biafirênê. Ber ku wê, rayadarên tirk, wê heta ku ew ji wan werê, wê nehêlin ku musilê ji destê DAÎŞê derkeve. Divê ku em werênina bîra ku di dema ku musil hat xistin Destê DAÎŞê de bi armanca dorpêçkirina Kurdan û şikandina Kurdan bû. Di vê çerçoveyê de ew hatibû kirin.

Di vê demê de jî mirov, divê ku mirov li bendê bê ku hêzên koalîsyonî ê oparasyona rizgarkirina musilê, bi teybetî hêzên Kurd, windahiye mazin bidin. Ev wê, ne bi destê DAÎŞê bê, wê bi dest û alîkarîya hêzên tirk bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, ev hasabên rejima tirk, di çerçoveya hasabê avakirina DAÎŞê, dana hêrîşkirina wê ya li ser rojava, hêrîşên wê yên li bajarên bakûrê Kurdistanê û kavilkirina wan bajarên Kurdan û hwd, di wê çerçoveyê de divê ku mirov fahmbike. Her wusa, di vê çerçoveyê de ew oparasyona musilê, di vê çerçoveyê de di

serî de weke ku rayadarên tirk ji rayadarên îraqî re jî ew dihênina li ser ziman, wê ne DAÎŞ bê, wê Kurd bin. Wê çawa wê Kurdan, bişikênin û derbeyê li wan bixin, wan di vê çerçoveyê de hasab kirîya.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku xwesteka rayadarên tirk a ji rayadarên îraqî ku ew di oparasyona musilê de li dijî hêzên Kurd ên weke YBŞê jî oparasyonê pêşbixin, her wusa hêrîşên wê yên rojava, û hewldana li darxistina oparasyonek mihtemel a dervî sînor û hwd, wê di vê çerçoveyê de wê çerçoveya hasabên rayadarên tirk ê bi oparasyona musilê re wê werênina li ser ziman. Di rojên destpêkê ku oparasyona rizgarkirina musilê destpê dike wê, balafirên şer ên tirk, wê herêmên rojava ên weke Şahba, Afrînê û gundên wê bombabaran bikin. Her wusa, em divê ku vê jî di çerçoveya hasabê wê de wê hilde li dest.

LI başûrê Kurdistanê, her wusa, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ew rayadarên tirk, tevî ew israr dikin ku ew tevî oparasyona rizgarkirina musilê bibin û di wê de ya ku ew dixwezî bidest naxin, ew ji aliyekî din ve jî ew israr dikin ku ew hêzên Kurd ên weke YPG, YBŞ û hwd jî tevî oparasyonê nebin. Di vê çerçoveyê de ku ew ev hêzên Kurd, tevî oparasyonê nebin, wê bêgûman, ew derfet heya ku ew oparasyona musilê jî bi sernekevê. Ji xwe ya ku rayadarên tirk dixwezî jî ev a. Di vê çerçoveyê de hanîna li rojevê a li darxistina oparasyona dervî a ji aliyê rejîma tirk ve li başûrê Kurdistanê, di vê çerçoveyê de jî mirov dikarê ji aliyê stretejiyên leşkerî ve weke ji hevdû belavkirina hêzên Kurd û ne hiştina bi hevdû re tevlibûn û ketina pêvajoya rizgarkirina oparasyona musilê de jî mirov dikarê wê bixwênê.

Ev hasabên rejîma tirk ên bi armmanca şikandina Kurdan, wê weke çerçoveyeka ku ew çawa oparasyona musilê vala derxî jî wê, di wê çerçoveyê de jî wê bi helwesta rayadar û leşkerên wê re wê xwe bide nîşandin. Rizgarkirina musilê, wê weke ji aliyekî ve wê rakirina telûkeyê li ser başûr û hwd jî wê rakê. Her wusa, wê ewlahîya şengalê û xalkê wê jî wê baştir bike. Her wusa, di vê çerçoveyê de wê rewşa Kurdan jî wê xorttir bike. Ya ku rejîma tirk li dijî wê ya û wê naxwezê, wê ev bê. Ji ber van sedeman jî bê, wê li dijî serkewtina wê oparasyona rizgarkirina musilê wê di nava hewldan û tevgerê de bê.

Li başûrê Kurdistanê, pirsgirêkên sîyesî, aborî, ev salek zêdetire ku parlamene herêmê nayê xabîrandin û hwd, ev hemû jî wê hinek pirsgirêkên sîyesî ku wê rejîma tirk wê li pişt wan bê. Di serî de divê ku mirov vê jî wê werênê li ser ziman. Rayadarên tirk hê hin wan, xewna osmanî dibînin, ew di vê çerçoveyê de wan, herêm kirina gola xwûnê. Ji demên osmanyan vir ve, şerê wan li herêmê kêmbûya. Piştî wan re ev kevneşopîya wan, komare tirk ku weke bermehîya osmanî ava bûya li herêmê bi şer, komkuji û hêrîşên ku wê dana kirin re wê daya domandin. Israre li beşîka û di çerçoveya oparasyona musilê de ku ew dikin, aliyekî wê yê bi vê rengê jî heya. Herêm û cihan, êdî ew ketiya rewş, ast û pêvajoyek nû de. Asteka pêşketinê derketîya li holê, êdî rêveberî, wê tenê bi mirovatîya xwe re wê karibin di wê de bijîn. Ya ku ew bi rastî, di vê demê de ew nayê dîtin jî ev a.

. Di dewama wê de wê, di vê çerçoveyê de wê hinek hasab li ser qatkirî hiştina Kurdistanê û hebûna civake Kurd re wê, werina kirin. Di çerçoveya pêvajoyên hrîşîn rejîmê de mirov, dikarê lingekî wê, werênê li ser ziman. Lê lingê din ê duyem jî wê, bi leyistina li nava Kurdan û hwd re bê.

Rejima tirk, hertimî wê çawa Kurdan bixapênê li ser wê re xabîfî. Hemû sîyeseta xwe li ser wê demezrend. Rewşa bakûrê Kurdistanê wê çawa di destê wê de wê bimênê, wê hertimî di vê çerçoveyê de wê nêzîkatî kir. Her wusa, bo vê yekê, wê sîyeseta jenosîdê a li ser serê civake Kurd wê bi her rê û rêbazê wê ji aliyê rejima tirk ve wê were meşandin.

Pêvajoyên jenosîda Kurd ên li bakûrê Kurdistanê ku rejima tirk li ser serê civake Kurd di meşand, wê piştî 'pêvajoya çareserîyê' re wê rejima tirk, wê bikeve nava amedekirina planaka weke ya modela srî-lanka' de. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya DAÎŞê weke renekî konseptê şerê rejimên herêmê ê li ser serê civake Kurd wê bimeşênin. Rejima tirk, wê hertimî bi alikarîya rejimên ewropa û ewropî wê şerê jenosîdkirina civake Kurd wê li ser serê wê karibê bimeşênê. Lê tevî wê jî wê, bi sernekevê.

Di roja me de avêtina sîyesetmederên Kurd li zindanan, wê weke renekî din ê metingerîya wê bê. Di aslê xwe de wê, heta vê dema girtina sîyesetmederên Kurd, wê metingerîya li ser serê civake Kurd, wê hertimî wê hin maske wê li ser wê bihetan danîn. Lê di vê demê û pê de wê, êdî ew metingerî wê bi awayekî vekirî wê were meşandin. Rejima tirk, di her warê de her destkevtiyên civake Kurd ji xwe re kirîya armanc. Li rojava, hêrîşên wê li rojava û hewldana dagirkirina wê jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Bi wê re jî wê, pêvajoya konseptê şerê rejima tirk ê piştî 7'ê hezîrena 2015'an ku ew hatîya pêşxistin, wê di dewama wê de wê ev şerê bi armanca jenosîdkirina civakê wê li ser serê wê, wê bê meşandin.

Heta roja me, rejima tirk, li bakûrê Kurdistanê, li ser navê civake Kurd û bizimanê Kurdî çend sazî û komel hena, wê ji xwe re kirîya armanc û wan digirê. Mohrê li devê derîyê wan dixê. Di wê navberê de jî wê, şerê xwe bi Kurdan re wê bide domandin. Li vir, em divê ku vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku rejima tirk ku ew nûha nîqaş dike ku ew herê bi ser qandilê de jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Nîqaşên bi rengê li qandilê oparasyon li darxistin, wê di bin xwe de wê hinek tiştên din jî wê veşêrên. Ew jî ew in ku wê çawa pêşîya denezenek serxwebûnê a başûrê Kurdistanê a mihtemel wê pêşîya wê bigirin. Li vir, di vê çerçoveyê de dixwezin ku ew karibin oparasyonekê li başûrê Kurdistanê bikin, rastî demek wusa werênin ku ew di wê de karibin wê derbeya ku an dixwest ku DAÎŞê li başûrê Kurdistanê bixê û lê nexist, ew lêbixin.

Hêrîşên ku di vê demê de ew li bakûrê Kurdistanê li civake Kurd dihê kirin ji aliyê rejima tirk, polis û leşkerên wê ve wê, di vê çerçoveyê de bê. Armanca van herîşên wê yên ku ew dike ku di rewşek pêşarjê de ku ew çawa karibê bakûrê Kurdistanê di bin metingerîya xwe de bigirê, li ser wê re van oparasyonan dike. Her wusa, di vê çerçoveyê de sîyesetmederên Kurd digirê û diavêjê zindanan. Her roj, bi dehan Kurdên sîvil ku ew dengê xwe derdixin digirê û diavêjê zindanan. Rejima tirk, ji xwe bakûrê Kurdistanê, vergerendîya zindanek servekirî.

Hêrîşên ku rejima tirk û hikimetên AKPê bi fermana T. Erdogan î ro dikin, wê hêrîşên wê yên dawî ên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd bin. Di vê çerçoveyê de di serî de mirov divê ku wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ji her çar aliyan ve ew hêrîşî civake Kurd dike. Heta lêlîka dawî wê rejima tirk wê li hemberî civake Kurd wê şerê xwe yê jenosîdkirinê wê li ser serê civake Kurd wê bi meşênê. Lê em li vir di dewama wê de jî wê jî wê werênina li ser ziman ku ew çendî û bi çi rengî jî wê hêrîşên

xwe pêşbixê jî wê pêşîya derketina li dika dîrokê a hebûna civake Kurd û hebûna Kurdistanê wê nikaribê asteng bike.

Di vê demê de ew hêrîşên zihniyeta xwe ya kujar li ser serê civake Kurd dide. Piştî şerê cihanê ê yekem wê bi vî rengî wê pêvajoyên şerê bi armanca jenosîdkirinê wê li ser serê civake Kurd wê bide meşandin. Di encama wê de wê komkujiyên weke komkujiya zilanê, komkujiya dersimê û hwd, ku wê di wan de her yekê bi sedhezaran Kurd wê bi carekê wê werina qatilkirin bi destê artişa tirk, wê werina pêşxistin. Di vê demê de jî wê, bi heman rengê û di heman rengê de wê hêrîşî civake Kurd wê bikin. Lê em divê ku vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku wê, ne dem ew dema wê demê bê û ne Kurd wê Kurdên wê demê bin.

Pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd ku î ro rejima tirk li ser serê civake Kurd dimeşênê bi hemû hovîtiya xwe re didomê. Di vê çerçoveyê de di dewama wê de em divê ku vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku wê di vê demê de wê li hemberî van hêrîşên hov û nemardenê wê tenê rêxistinîya Kurd û yekbûna wan ya navxweyî wê wan serbixê. Her wusa, di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku rewşa rojava, wê pêvajoyên li bakûrê Kurdistanê jî wê bi bandûr bike. Bo vê yekê, heta jî rayadarên rejima tirk, tê ku ew karibin zirerê bidina rojava.

Şoreşa rojava, ez dikarim weke şoreşa dema hûrîyan û mîtannîyan wê werina li ser ziman. Çawa ku hûrîyan û piştî mîtannîyan li hemberî hêrîşên hov ên hîtîtîtan wê karibin xwe li ser lingan bigirin, wê î ro jî li hemberî hêrîşên rejima tirk ên hov wê karibin xwe li ser lingan bigirin. Hêrîşên vê demê ku rejima tirk li Kurdan dike, heta jî wê tê, dixwezê ku ew têkçûnek stretejîkî bi Kurdan bide jînkirin. Lê ku wê nikaribê jî, dixwezê ku herî hindik, bi kavilkirin, qatilkirin, avêtina zindanan û hwd, zirerên herî mazin bide wan.

Li vir, em dîsa vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku dîrokê jî hertimî ev daya nîşandin ku hertimî ku Kurd bûna yek di nava xwe de ew hertimî herîkîna dîrokê dana gûharandin. Î ro jî ew derfet di destê wan de ya. Hêrîşên rejima tirk ên vê demê ku ew li civake Kurd dike, jî aliyekî din ve jî mirov dikarê bişibihênê hêrîşên selçûqîyan ên li desthilatdariya a kekokiyîdî, eyerîdî û şadadiyan û hwd.

Ev dema hêrîşên rejima tirk, di serî de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê weke hêrîşên ku ew bi wan dixwezê ku hebûna civake Kurd jî dîrokê bibê bê. Bo vê yekê, wê çawa bi hêrîşan wê rewşa herêmên Kurdan wê bi gûharênê, hêrîşên li bajarên bakûrê Kurdistanê wê hinekî jî wê bi vê armancê bin.

Em li vir, divê ku em vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku wê rewşa hêrîşên rejima tirk, wê jî aliyekî ve rewşa hêrîşên dema hîtîtîtan ên ku wê li mîtannîyan dikirin, wê werênê bîra me. Di wê demên keyê hîtîtîtan ên key Tuthalya ku ew heta helebê çûbû bû û her devera ku ew di wê re derbas bûbû, wî ew dever jî xwûnê sorkiribûn, wê di vê demê de bi rewşa hêrîşên rejima tirk ên li bajarên bakûrê Kurdistanê û ketina wê ya herêmên rojava û hwd wê werênê bîra me. Bêgûman, weke ku ev serdemên dîrokê dihêna xwendin û ev hêrîş li hebûna civake Kurd dihêna kirin. Ev stretejiyên şer ên li dijî rojava û bakûrê Kurdistanê ku rejima tirk û artişa wê pêş dixê, wê

Bêgûman, dema ku mirov vê serdema hêrîşên rejima tirk ên li herêmên Kurdan ku mirov li wan dinerê, mirov dişibihênê hêrîşên Serdema hîtîtîtan ku wê jî anatolia li Kurdistanê li herêmên hûrî û mîtannîyan wê bibin. Î ro, dema ku em li wan hêrîşên li ser rojava û Helebê dinerê, wê hêrîşên serdema key Tuthalya ku wê ew li hin herêmna

herêmên rojavayê Kurdistanê roja me û bi teybetî li herêma helebê ku wê bide kirin û wê wir kivil dike, wê di vê demê de wê, were bîra me. Di vê dema ku wê hêrîşên rejîma tirk li ser wê herêma Kurdan ên rojava ku wê bi rêya komê tundrew ên kujar de wê, ev rengên hêrîşan wê werina bîra me.

Herêmên anatolîa wê di vê çerçoveyê de wê weke herêmna ku wê ji sê aliyên wê ve wê bahr bê bê. Bi wê re jî ev herêmên anatolîa wê ji sê aliyên ve wê bi ardnîgarî wê ne weke herêmek bi serdestî wê wê werênê ser ziman. Ji her sê aliyên xwe yên avî ve jî wê bikeve sînorê herêma 'rojawa(ewropa)' de. Bi vê yekê wê ji aliyê vê herêmê ve jî wê anatolîa weke herêmek kevî û ankû baxçeya pişt wê bimênê. Di vê çerçoveyê de wê bi vê şewayê jî wê mirovan di serdemên berê de wê bikişênê li xwe. Her wusa, lê herêma anatolîa, bê ku ew xwediyê têkilîyek baş û ankû derîyekê wê yê ji aliyê herêma mesopotamiya ve bê, wê weke herêmek bi tenê wê bimênê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, herêma anatolîa wê nikaribê bi serê xwe weke herêmek bi hêz wê bimênê. Lê ev jî hatîya dîtîna u wê dî dîrokê de wê hertimî wê were dîtîna ku wê gelek desthilatdar û hêzên herêmî û ne herêmî hatîna wir û ji wir kirîna ku ew herîna herêmên din û ankû hêrîşî herêmên din bikin. Di serdema Împaratorîya roma de wê ew werîna herêmên anatolîa û wê ji wê bidest hêrîşên xwe yên li herêmên Kurdan û herêmên din ên asya û hwd bikin. Ev rewş, wê di demên piştê wê di dema Îskenderê Zûrqerneyn de jî wê were dîtîna. Keyê hîtîtî key Şuppiluliuma, wê ew hinekî jî bê, wê vê rastiyê fahm bike. Her çend ku ew di mejiyê xwe de wê xwediyê wê hizrê ya û di dilê xwe de ew xwediyê wê xwestekê ya ku ew li ser herêmên hûrî û mîtannîyan serdest bibê jî lê wê ew, vê yekê bi şer û pevçûnan wê fahm bike ku wê ew nekê. Bo vê yekê, piştî ku wê ew gelek şer û pevçûnan bi hûrî û mîtannîyan re wê bike û wê piştê ku wê vê rastiyê hinekî fahm bike re wê êdî ew di mejiyê xwe de wê bihizirê ku ew rêyek din bibîne. Ew bo vê yekê, wê di dema xwe de wê bixwezê ku ew bi çêkirîna peymanên dostaniyê re ew herê û bi hûrîyan re çê bike. Keyê hîtîtî key Hattûşîlê yekem, wê serdema xwe hemûyî bike serdemek şer û pevçûnan a bi hûrîyan re. Ew wê bi wan hêrîş, pevçûn û şerên ku ew bi hûrîyan re dike, wê bi wan bixwezê ku ew li wan herêman serdest bibê. Ew rêya bûna weke împaratorîyek cihanî û ankû bûna weke hêzek herêmî, wê di vê de wê bibîne. Lê ew, wê nikaribê, wê serdestiya ku wê dixwezê wê bike. Her wusa serdema hûrîyan, wê ji vê aliyê ve wê ji me re wê xwediyê gelek fêr û zanînen dîrokî bê.

Di dewama wê de em vê yekê jî wê werênîna li ser ziman ku weke hinek mejî van serdemên berê ên dema hîtîtan û hêrîşên wan ên li hûrî û mîtannîyan dixwênîna û li gorî wan stretejiyên şer wê pêşbixin. Her çendî ku wê, di roja me de wê, hinek mejî wê di nava rejîma tirk de wê, bixwezin ku ew vê bikin jî lê wê, ew ne di wê sîyan û qûdretê de bin ku ew karibin rastîya têgihîştîna û aqilê demê baş fahm bikin. Ya ku ew wan demên bûhûrî dixwênîna û di roja me de qaşo pêş dixin, wê nebê qarîqatûrekî xirab jî. Li vir, em di serî de vê yekê jî wê divê ku wê werênîna li ser ziman ku wê rewşa roja me, wê di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê çawa Kurd, piştî dema hêrîşên hîtîtan wê bi pêvajoyên piştê ên bi desthilatdariya medyaya re wê bersivê bidîna pêvajoyê, di vê çerçoveyê de weke ku pêvajoyek bi vî rengî dimeşê.

Li herêmê kîjan hêz û desthilatdariyan hertimî ku wan Kurd hildana hemberê xwe wan windakirîna, weke ku rejîma tirk di roja me de ew wînda dîkin. Di vê çerçoveyê de em, divê ku wê yekê jî wê werênîna li ser ziman ku wê Kurd, hertimî wê xalkekî aslî ê vê herêmê wê weyna xwe wê bileyizê. Î ro jî wê dileyizê. tevî hemû hêrîşên hov ên li

ser serê wê jî. Li vir, em di dewama wê de vê jî divê ku wê werênina li ser ziman ku rejima tirk, di roja me de ew şerê têkçûn û windahîya xwe ya dîrokî bi Kurdan re dide. Şerê wê yê vê demê mirov dikarê wê bi vê rengê jî wê werênê li ser ziman. Yên ku wê dîrokê binivîsênin bi awayekî rast wê girseyên xalkê bin. Wê desthilatdarîyên despot, tîran û faşîst ên weke rejima tirk ên roja me jî wê tenê, wê bi rewşa ku wan bi xalkan daya jînkirin re wê bi îbret wê werina bibîrhanîn. Hêrîşên li hebûna xalkan, ne serdestî ya. Ew tenê, namerdî ya.

Pêvajoya jenosîda Kurd a roja 4' mijdarê, ...

Pêvajoya jenosîdê a li ser serê civake Kurd ku wê, ji 4'ê mijdara 2016anê ve wê, destpêkê wê, bi girtina bijartîyên Kurd re wê, destpê bikê. Di vê demê de wê, rejim wê, bi tememî wê, çî bi navê civake Kurd û vîna wê heya wê ji xwe re wê bikê armanc. Wê rojnemayên Kurd ên weke "azadîya welat" wê, ji ber ku ew bi Kurdî dinivîsênin û bi Kurdî na wê, sedemna din ji wan re wê werina din û wê ew wê werina girtin. Her wusa wê sazîyên zimanê Kurdî, dîyatroyên bi Kurdî û hwd wê, hemû ku ew di wan de bêhn, hilm û navê Kurdî hebê wê werina girtin. Di dewama wê de wê, oparasyonên qirkirina sîyesî ku Kurd wê bi awayekî rast û mafdar wê weke 'oparasyonên qirkirina sîyesî' bi nav dikin wê, werina zêdetîrkirin. Ev oparasyonên bi navê 'oparasyonên qirkirina sîyesî' wê, ji salên 2013'an ve wê, werina destpêkîrin. Ankû wê, di vê demê de wê, rêjeya wê were zêdetîrkirin. Wê rayadarên tirk wê, di vê demê de wê gelek kes û rewşenbîran wê bikê dewrê ku ew agirbestê bi tevgera Kurd bidina destpêkîrin. Di roja ku wê da destpêkîrin de wê, oparasyonên qirkirina sîyesî jî wê, di wê de wê, di 14'ê nîşana 2013'an de wê, were dayîn destpêkîrin. Pêvajoya van oparasyonên li qada sîyeseta Kurd dikin wê, pêvajoya 4'ê mijdarê wê, weke pêvajoyeka wê ya di çerçoveya înkara statûya Kurd û jenosîdkirina civake Kurd de wê, weke pvajoyeka nû bê.

Wê, di vê demê û pêvajoyê de wê, zêdetîrî wê, bijartîyên Kurd wê, werina armancgirtin. Wê, destkevtîyên civake Kurd ên ku ew hatina pêşxistin wê çawa wan ji destê wan bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoyê wê, were dayîn destpêkîrin. Her wusa avêtina 'kayyum'an li şaradarên Kurdan jî wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin. Wê 'rewşa kayyuman' wê, regekî ê şerê rejimê ê bi Kurdan re bê. Kar û erka kayyuman wê, ew bê ku wê, çawa wê, nav û têgihîştina Kurdî wê bi zimanê Kurdî re wê, di vê demê de wê ji herêmên wan wê bidina paqijkirin bê. Yanî wê, di çerçoveya jî dîrokê biirina hebûn, nav û hemû rewşên civakî ên civake Kurd wê, çawa bi kujê û wê ji holê rabikê wê, kayyum wê, sazîyeka wê ya şerkirina bi hebûna civake Kurd re bê. Kayyum wê, çawa wê, hertimî wê, her tiştê wê bi navê 'tirkîtiyê' re wê werênê li ser ziman wê, di wê çerçoveyê de wê karbikê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, weke şewayekî din ê şerkirina rejimê ê bi leşkerî li hemberî civake Kurd û oparasyonên qirkirina sîyesî bê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku rastîya kayyumê û pêşxistina wê, werênê li ser ziman.

Rastîya kayyuman mirov dikarê weke 'talankirina çanda civakî a civake Kurd jî wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Kayyum wê, ji pêvajoyek şer a li hemberî civake Kurd zêdetîrî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka talankirinê jî wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê rastîya kayyumê wê, werênê li ser ziman. Bi rêya kayyuman wê, çawa wê,

deverên dirokî wê ên weke Sûrê wê tûnabikin wê vê rengê talankirinê wê pêşbxin. Bi teybetî wê, ev rewşa talankirna çandî a li ser kayyuman re wê, li deverên weke şirnaxê, cizira bota, nisêbînê, farqînê, lîcê, sûrê, geverê, silopîyê û hwd wê, gelek deverên din ên Kurdistanê ên weke van wê, çawa wê, wê rewşa talankirin û ji dirokê birina çanda civake Kurd wê, pêşbixê wê, di wê çerçoveyê de wê, weke rengê rejima awarta wê kayyum wê werina pêşxistin. Kayyum wê, weke şewayekî rejimê ê awarta ê di çerçoveya şerê wê yê li hemberî civake Kurd ku wê pêşxistî jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, çawa wê, navên deverên nû wê bi Kurdî bikin. Wê, kesên ku ew bi Kurdî diaxifin û bi Kurdî bikardihênin wê, herina bi serwan de wê, di vê çerçoveyê de wê, di nava xwe de wê, kayyum wê xwediyê makanismayake şer a di nava civakê de jî bê. Di vê çerçoveyê û rengê de wê, ev kayyum wê, werina pêşxistin. Rejima kayyumê ku mirov wê hilde li dest mirov, divê ku wê, bi lingê şerê rejimê ê li ser oparasyonên qirkirina siyêsî û her wusa lingê wê yê duyem ê bi artişê hêrîş û şerê wê yên li bajar û çiyayê Kurdan re wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, kayyum wê werina pêşxistin.

Li ser rewşa kayyuman jî wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, heta hatina asta pêşxistina kayyuman wê, pêvajoyek wê derbas bibê. Rejimê wê, hertimî wê, bi sextekarî û hîlayan wê di bijartinan de wê, dever wê, bi bidestxistan. Lê êdî wê, dît ku wê zor û sextekarî û hîleyên wê jî wê têrê nekê ku ew bidest bixê. Ber ku vê yekê wê, dema ku bawer kir ku civake Kurd bi tememî rejima tirk ji nava wê bi hemû alî û lingên wê re hatîya paqijkirin êdî weke rê û rêbazeka xwe nûkirin û ankû j inûve herêm sazî û mejî ku ew bi wê werina dagirkirin wê rewşa rejima kayyuman wê werê pêşxistin.

Rewşa rejima kayyuman wê, di vê çerçoveyê de wê weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin ku wê, çawa wê, rejim wê, bi wê re wê, civakê ji nava wê ve wê, bêvîn bikê û wê dorpêçbikê bê. Di vê çerçoveyê de wê, reşa kayyuman wê, avêtina çend kesan li şaradarîyên Kurd zêdetirî wê, weke rejimekê û rejimeka teybet ku rejima tirk wê bi wan wê li ser serê civake Kurd wê, bi zilm û zora xwe re wê pêşbixê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di rewşa rastîya kayyuman de wê, di vê çerçoveyê de wê, rengê rejima metinger a rejima tirk a li ser serê civake Kurd wê, bi awayekî vekirî wê, were dîtin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, were dîtin. Rejima kayyumê ji sê lingên şerkirina rejimê ê li hemberî civake Kurd wê lingek bê. Lê wê lingekî kûr bê. Wê, ev ling wê, weke lingê wê bê ku wê, çawa wê, bi wê hewl bide ku ew bêvîn bikê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, hilde li dest û wê fahmbikê bê.

Di rewşa fahmkirina rewşa rejima kayyuman de wê, di vê çerçoveyê de wê, were dîtin ku wê, rejima tirk wê, çawa wê, nêzîkatîyeka metinger li civakê pêşdixê bê. Her wusa wê, weke rêyeka ku ew her tiştê bi wê ji xwe re mubah dibîne jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, aliyekî din jî ê rejima kayyumê wê ew bê ku wê, çawa wê, piştî pêvajoya hêrîşên rejima tirk û artişa wê li bajarên bakûrê Kurdistanê wê, encamekê wê li gorî xwe wê bidest bixê wê, weke rewşek rejimî a ku ew li gorî wê hatîya pêşxistin jî bê. Di vê çerçoveyê de jî mirov dikarê wê, rewşa wê hilde li dest û wê fahmbikê. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman bê. Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî giring wê, ev xwe bide dîyarkirin. Di rewşa rejima kayyumê a li Kurdistanê de wê, lingekî wê yê rejima kayyumê ê din jî wê, di çerçoveya rejima îdarî a metinger de wê, rewşa rengê bi

rêxistinkirna walîfîyan bê. Wê, bi wê re wê, di ahengekê de wê, çawa wê, karbikê û wê bi wê re wê di ahengekê de wê çawa wê encamê wê li gorî xwe wê bidest bixin wê, di vê çerçoveyê de wê, di navaroka wê de wê, rengêkî rêxistinê wê were pêşxistin. Di nava rejima kayyumê de wê, sê awayekê rêxistinkirina rejimê wê werina pêşxistin. Yek wê, çawa wê, şerê rejimê ê li ser serê civake Kurd wê, li gorî wê, bibê encamê bê. Lingê din wê, çawa wê civakê wê ji rastiya wê dûrbikê û wê, di wê çerçoveyê de wê bêvîn û bêhêvî bikê bê. Lingê din ê sêyem jî wê, ew bê ku wê, çawa wê, şêwayekî rejima kayyumê wê di dewama wê de wê çawa wê were mayindakirin li ser serê civake wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê mejiyekî bê.

Em dema ku van aliyên rejima kayyumê fahm dikin wê, tenê li ser çend kesên ku ew hatina avêtin bi awayekî metingerî li şaradarên Kurd wan şîrove bikin wê, rastiya wê, newê fahmkirin. Ber vê yekê, di serî de van aliyên wê, divê ku mirov wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya rastî, mejî, dîrok, çand, têgihîştin û hwd ku ew bi navê civakê û zimanê û hwd dihê pêşxistin wê çawa wê wan tûnabikê wê, weke rejimeka wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rejima kayyumê wê weke rejimeka ku wê ji aliyekî ve wê, ji serî ve wê, bi rêveberîya rejima tirk ve wê girêdayî bê. Ji binî ve wê, bi hemû sazîyên wê yê îstîxbarî, leşkerî, polîsî û hwd, ku ew li hemberî civake Kurd şerê dikin ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya tûreka dorpêçkirinê de wê, hilde li dest û wê fahmbikê. Di rewşa rejima kayyumê de wê, ev rastiya wê, wê, bi awayekî vekirî wê were dîtin.

Di aslê xwe de wê, lingekî din ê rejima kayyumê jî wê, bi pergale dadê a metinger ve girêdayî wê hebê. Çerçoveya wê têgîna wê ya dadî wê, mirov dikarê bi çerçoveya girtin û avêtina bijartiyên Kurd li zindanan re wê hilde li dest û wê fahmbikê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, bi awayekî teybet wê, werênê li ser ziman. Ev çerçoveya wê dadî, destûrî û zagonî û hwd ku ew dihê pêşxistin jî wê, çawa wê, bi wê re wê, vîna gel û mejiyê wê radest were girtin wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê temenkî ku wê li ser wê re wê rejima tirk wê li hemberî civake Kurd wê şerê xwe yê tûnakirina civake Kurd ku wê bimeşênê bê.

Ku mirov rejima kayyumê ji şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd wê dûr şîrovebikê wê navê fahmkirin. Di dewama wê de ku mirov, rejima kayyumê ji rewşa şêwayê hêrişê rejimê a li vîna civake Kurd a bi navê 'oparasyonên qirkirina siyêsî wê dûr şîrovebikê wê, dîsa wê newê fahmkirin. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê, rastiya rejima kayyumê di çerçoveya rastiya hêrişên rejimê ê li hemberî hebûna civake Kurd, qadaxaya zimanê Kurdî, ne hiştina xwe pêşxistina hebûna civake Kurd û hewldanên ji dîrokê birina nav, çand, felsefe û dîroka wê de wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke rewşeka teybet wê, hilde li dest. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, rastiya wê were fahmkirin û ser ziman.

Çerçoveya rejima kayyumê de wê, sazîyên weke yên TOKÎ, û hwd jî wê werina xistin. Ber ku ew sazî wê çawa wê hertimî wê, weke ku wê di hefteya dawî a gûlana 2017an de wê, bi hewldanên wê yên bi rûxandina li Sûrê ku ew weke kirmanaka dîrokî a dîroka wê ser pênc-hezar salan re ya wê, bi wê re wê temenê daniştinî û rûniştî ê civakê wê hertimî wê mudaheleyê li wê bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, hebê. Ev sazîyên weke wê, wê weke sazîyna ku wê, hertimî wê deverên civake Kurd ên li Kurdistanê ên xwediyê çandaka civakî ên rûniştina wê çawa wê rejim wê bi wê re wê mudahaleyê wê li wan bikê wê, bi wê re wê, xwediyê erkekê bê. Heta ku şerê rejimê li

hemberî hebûna civakê wê bidomê wê, ev sazîyên ku ew weke TOKÎ wê, rejim wê li ser wan re jî wê, mudaheleyê li deverên jîyane civakê wê bikê. Ber ku ev mudahale wê, çawa wê, bi wan re wê, xêv û ankû hafizaya wan a civakî wê bi wê tûnabikê wê di vê çerçoveyê de wê, ew bibê.

Rewşa rejima kayyumê ku ew hatî pêşxistin wê, karên wê yên pêşî wê ew bin ku wê deverên dîrokî ên Kurdistanê wê, çawa navê wan ên Kurdî wê bigûharênê, wê çawa wê, sazîyên zimanê Kurdî ên weke 'Kurdî-der', 'tzip-Kurdî' û hwd wê bigirê û hwd bê. Di dewama wê de jî wê, çawa wê, hertiştê wê bi navê tirkitiyê re wê, werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê şewayekê mudaheleyî ê li nava civakê bê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, bi navê û felsefeya 'her tiştî tirkkirinê' re wê, tevbigirihê û wê kiryanan wê pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, aliyekî din ê rejima kayyumê wê ew bê ku ew kesên ku ew hatina avêtin li şaradariyan wê, ew weke maske bin. Wê ew jî wê ji navenda wê rejima kayyumê ku ew hatîya avakirin wê werina bi rêvebirin. Wê hertiştê ku ew bikin wê ji wan re wê were gotin. Wê were ragihandin. Wê rêyeka pîrr zêde pêşketî a ragihandin û ankû 'danûstandinê' wê di nava wê rejima kayyumê de wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, kesên ku ew bo kayyumê kardikin wê, bo rejimê wê, çawa wê rewşa nava civakê wê qaydbikin û ragihênin bo navendê. Wê karên sîxûrî û îstîxbarî wê pêşbixin. Wê, çawa wê agahiyê ji nava civakê wê bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê ew pêşxistin. Li ser wan agahiyên ku ew bi sîxûrî û hwd bi dest dixin û radigihênin bo navenda rejima kayyumê wê li gorî wê kiryar wê çawa wê bi destê kayyuman wê di nava civakê de wê werina pêşxistin û wê mudahale li ser wan re wê li nava civakê wê bînin kirin wê, bi wê re wê, bixabîtin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov rewşa rejima kayyumê jî û ya kayyuman jî ji hevdu cûda li ser wê çend gotinan bibêjê. Rewşa rejima kayyumê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke renekî rejima metinger a navendî bê. Wê çawa wê ew rejim wê xwe serdest bikê wê, bi wê re wê were li ser ziman. Kayyum jî wê, weke kesna ku ew li gorî wê rejimê ku ew hatina naqandin û avêtin li ser karê kayyumê bin. Wê ev kes wê, weke kesên ku ew ku xwe xwediyê nîjadperestîtiya tirkitiyê bin, bi kirinên xwe re wan xwe îspat kiribê û her wusa weke kesên ku ew dikarin li gorî rejima kayyumê ku ew tevbigirihin bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, karibin li hemberî temenê destkevtiyên civakê wê şerbikin û wê bi wê re wê li gorî wê şerê derûnî wê li gorî navenda rejima kayyumê wê li mejiyê mirovan wê bidina meşandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke wê, weke kesna ku wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê mejiyê civake Kurd bikujin ew kesna teybet ên ku ew hatina bijartin bin.

Li vir, di dewama wê de mirov dikarê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka rejimî kayyum wê, pîrsgirêka wan wê tenê wê bi mejiyê civakî û hebûna wê re bê. Ew kesên weke kayyum ew li gorî rejimê divê ku ew bawer bikin ku ew wê, çawa wê karibin rastîya civakê wê bikujin û li şûna wê rastîyeka din wê serdest bikin bin. Di dewama wê de wê, her kirinên rejima kayyumê wê, bi oparasyonên qirkirinên sîyesî û oparasyonên leşkerî ku ew ji herdu aliyen ve ew li ser serê civake Kurd dihên meşandin ew ku ew wê, di ahengekê de wê tevbigirihin. Wê bi wê re wê, wê ji aliyekî ve jî wê, temenê domandina oparasyonên qirkirina sîyesî û oparasyonên leşkerî wê bi afirênê. Bi gotineka din wê, temenê domandina şer a li hemberî hebûna civakê bi sîyesî, leşkerî, çandî û hwd wê, ji her aliyê ve wê biafirênê bi hebûna xwe re. Di vê çerçoveyê de wê, rejima kayyumê wê, ji rewşek avêtina kesan li

ser çend şaradariyên Kurd zêdetirî wê xwediyê wateyeka bi şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd re wê hebê. Ev wate wê, bi oparasyonên leşkerî re wê were dîtin. Wê bi oparasyonên sîyesî re wê, were dîtin. Bi girtina bijartiyên Kurd re wê, were dîtin. Bi rewşa girtina sazîyên civake Kurd ku ew li gorî çanda xwe divekê wê bi girtina wan re wê xwe bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, gelek rewşên ku ew ne weke karên wê jî na wê, destê xwe wê biavêjê wan û wê wan pêşbixê. Bi gotineka din wê, çawa wê, sazîyên çandî ên civakê wê mohrê li devê wan bixê û wê li şûna wan wê, sazîyên rejimê bicihbikê û hwd wê, ew pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, rejima kayyumê wê, weke rejimeka metinger a bêahlaq ku ew li hemberî hebûna civake di nava şerekî tûnakirina wê de ya mirov wê, divê ku wê fahmbikê û wê hilde li dest.

Rewşa pêvajoya jenosîdê a 4'ê mijarê jî wê, di dewama wê zihniyeta rejima kayyumê de wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî din ê zihniyeta rejima kayyumê bê. Divê ku mirov pêvajoya 4'ê mijarê û ên berî wê ku wê jî hilbijartinên 7ê hezîrene 2015'an ve wê weina pêşxistin mirov, divê ku di vê çerçoveyê de wan hilde li dest. Pêvajoya jenosîdê a 4'ê mijarê wê, ew bê ku wê di çerçoveya zihniyeta qirêj a rejima kayyumê de ku wê, bijartinên civake Kurd wê bèn girtin û wê bèn avêtin li zindanê bê. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoyê de mirov divê ku wê, hinekî hilde li dest û wê fahmbikê.

.Rejima tirk, hertimî hebûna Kurdan bi armanca tûnakirinê jî xwe re kirîya armanc Qadaxaya li ser zimanê Kurdî jî wê di vê çerçoveyê de bê. Ji xwe, dema ku civakek zimanê wê were qadaxakirin, pêvajoyên bişavtinê li ser wê were meşandin û bi konseptan komkuji werênina hanîn li ser serê wê, ew dibê jenosîd. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê bahse pêvajoya jenosîda Kurd a roja me bike.

Di 4'ê mijarê de girtina şiyasetmederên Kurd, divê ku mirov di vê çerçoveyê de wê, weke dewama pêvajoya jenosîda Kurd, wê werênê li ser ziman. Rejima tirk û rayadarên wê, het roja me, di bi maskeya gotina 'terorê' de hêrişên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd li ser serê wê meşandin. Her wusa, di vê çerçoveyê de xwest ku ew jî cihanê re wê werênê li ser ziman. Hertimî hanî li ser ziman ku 'ew, tekoşînê bi terorê re dikim.' Lê di rastiyê de wê, hertimî hebûna civake Kurd, wê kirîya armanc,

Piştî pêvajoya mudahaleya li Sûrî, rejima tirk, politikayên xwe yê ku wê bi maskeyê di meşandin, êdî derfeta wê nema ku ew wan maskeyên xwe dênê li ser rûyê xwe û wan hêrişên xwe bide domandin. Bo vê yekê jî wê, êdî bi awayekî vekirî, hêrişên xwe li hebûna civake Kurd dana domandin. Di destpêka pêvajoya hêrişên DAÎŞê de rayadarên tirk, hêviyek mazin bi DAÎŞê ve girêdabûbûn. DAÎŞ, navê konseptê wan ya şer a li giştîya Kurdistanê, li her çar beşên Kurdistanê li dijî hemû beşên civake Kurd bû. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Piştî ku hêrişên DAÎŞê, destpêkirin û têkçûna mazin DAÎŞ û rejima tirk pêşî li kobanê xwarin û pê de wê, piştê wê li bakûrê Kurdistanê, wê konseptê şer wê li hemberî civake Kurd wê bike dewrê de. Wê bi dehan bajarên Kurdan ên weke Cizîra bota, nisêbin, şirnex, gever, farqîn, sûr, silopî û hwd, wê wêran bikin û kaviil bikin. Wê bi hezaran Kurdistanîyan û Kurdan wê qatil bikin. Wê bi deh hezaran Kurdan wê jî cih û warên wan bikin. Ev weke politikeyekê bû. Lê tevî wê jî rejima tirk li hemberî Kurdan bi serneket. Çendî ku gelek rûxandin hanî serê civake Kurd jî lê wê, nekarî ku wan têk bibê. Hemû hêrsa wê jî vê yekê bû.

Temenê konseptê şer a rejima tirk a bi armanca jenosîdkirina civake Kurd, wê piştî 7'ê hezîrene 2015'an wê were avêtin. Piştê jî wê pêvajoya wê ya duyem, wê bi hêrişên li bajarên Kurdan, wê bidomê. Pêvajoya suyem jî wê piştî 15' temûza 2016'an wê li hemberî civake Kurd wê bidina destpêkirin. Rayadarên tirk, xwestin ku hemû cihanê bixapênin ku ew 'teşebûsa derbeyê' a di 15' temûzê de li hemberî vîna sîvîl pêkhatîya. Lê di aslê xwe de wê rewşa weke 'teşebûsa derbeyê' wê hemû ji aliyê hikimet, sazî û serokwezîrê wê T. Ardogan û hemû saziyên wan ên din di amedekarîya wê rewşê cih girtibûn. Bo çî rewşa teşebûsa derbeyê' ew hatibû pêşxistin? Bo ku ew temenê politikayên xwe yê dema nû ên li hemberî civake Kurd temenê wê çê bikin bû. Hemû plan, di wê çerçoveyê de bû. Di rewşa teşebûsa derbeyê de wê qatîlên weke fethulleh Gulen wê bîna xistin rola 'polîsê nebaş' û qatîlên weke T. ardogan jî wê bîna xistin 'rola polîsê baş' de. Di nava rewşa sazûmana rejimê de wê rayadarên rejimê nikariban sîyesetmederên Kurd li dijî wan oparasyona li dijî wan bikin û qaşo derbeyê li sîyeseta Kurd bixin. Bi rewşek weke ya derbeyê re wê, qaşo 'rewşa awarta' wê denezendiban û wê piştê wê hemû tişt di çerçoveya wê de wê kiriban. Ya ku piştê bû jî wê ev bê.

Rejima tirk ku wê hebûna xwe li ser esasê tûna hasibandin û tûnakirina hebûna civake Kurd avakirîya, wê di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrişê wê li hemberî civake Kurd wê bidan destpêkirin. Bêgûman, rewşa rejima tirk, wê di vê çerçoveyê de wê bişibihê rejima îraqê a dema Saddam û T. Ardogan jî wê bê saddamê roja me ê li ser serê Kurdan ku ew komkujiyan pêktênê bê. Ber vê yekê bû ku dema ku wê hêzên emirikî wan Saddam girtin û ew bidervekirin, wê pêşî rayadarên tirk, wê li dijî wê bertekê wê bidina nişandin û acizîya li dijî bidervekirina Saddam wê werênina li ser ziman.

Pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li hemberî civake Kurd, wê yê Saddam û rejima îraqê wê dirêjtir û zêdetir bê. Her wusa divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê ji destpêka komare tirk ve wê pêvajoyên komkujiyan bînavber wê li ser serê civake Kurd wê werina bi rê xistin kirin. Di encama wan de wê komkujiya zilanê(1925-6), komkujiya dersimê(1937) û hwd wê werênina li serê civake Kurd. Piştê jî wê, pêvajoya hêrişan wê werê hanîn li serê civake Kurd. Komkujiyên herî mazin wê ji sale 1980 û pê de, ku wê li demê wer belavkirin wê li ser serê civake Kurd wê li berçavê hemû cihanê wê were meşandin. Her wusa, di demên destpêka komarê de wê di bin navê gotina "aşkîya" de wê ev pêvajoyên hêrişan wê werina kirin. Di roja me de jî wê di bin gotina "terorê" de wê werina domandin.

Piştî ku birêz ocalan hat girtin û pê de rejima tirk AKP di çerçoveya 'senteze tirk-Islamê' de wê birêxistin bike û wê biajoyê piyasayê. Ev partîya tirk, wê bi armanca ku ew piştî girtina birêz Ocalan ku ew bi tememî dawî li tekoşîna azadîya Kurd werênê û ankû wê bi tafisênê, we werê bi erkkirin. Di vê çerçoveyê de wê hemû politikayên wê, wê werina pêşxistin. Komkujiyên ku wê di dema hikimetên AKPê de wê werina hanîn li serê civakê Kurd, wê ji ya hemû demên berê wê zêdetir bin. Her wusa, wê AKP, wê hemû pêvajoyan komkujiyan wê di berçav de wê derbas bike, wê pêvajoyên nû ên komkujiyan wê li hemberî civake Kurd wê li gorî demê wê werina pêşxistin.

Hemû tiştê bi navê Kurdan, wê were armanc girtin. Tv'yên Kurdî, rojnemeyên ku ew bi Kurdî weşandinê dikin û ankû ew li ser Kurdan weşandinê dikin, kovar, pirtûk, sazîyên ziman û perwerde û hwd, wê hemû wê di vê çerçoveyê de wê werina armanc girtin. Bi wê re wê pêvajoya komkujiyên fîzîkî wê li hemberî civake Kurd, bi rengê

oparasyonên leşkerî ên bejehî, oparasyonên sîyesî ku wê di wan de hemû kesên ku ew bi navê Kurdî û ankû bi zimanê Kurdî gotinê dibêjin wê bi wan wê werina armanc girtin. Her wusa wê di vê çerçoveyê de wê pêvajoyek, wê werê meşandin.

Rejima tirk, li sûrî di nava sînore sûrî de jî ew hêrişên xwe li hemberî civake Kurd ew didina meşandin. Li başûrê Kurdistanê jî ew heman hêrişan dikin. Bo oparasyona musilê bisernekevê, her tişta ku ew ji destê wê tê dikê. BI wê re jî wê DAÎŞîyan derbasî Rakkayê didê kirin ku ew li wir, komkujiyên mazin bidina kirin. Di vê pêvajoyê de wê, çawa dengê Kurdan bigirê û pêşîya pêşketina statûya Kurd wê bigirê, wê di wê çerçoveyê de wê hêrişên xwe wê di her qadê de wê li hebûna civake Kurd û sazîyên wê, wê bide kirin û meşandin. Di 4'ê mijdarê de girtina sîyesetmederên Kurd ên weke salahaddîn demirtaş, fişen yuksekdag, idris baluken û hwd, wê di vê çerçoveyê de wê werê girtin. Bo ku ti kesek nemênê ku ew gotinê li ser navê Kurd bibêjin, ew hatina girtin. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya girtina sîyesetmederên Kurd, divê ku mirov di nava sînore bakûrê Kurdistanê de di dewama hêrişên wê yên li bajarên Kurdan û kavilkirina wan de wê werênê li ser ziman. Ji aliyê gişîya pîrsgirêka Kurd û herêmê ve jî mirov, dikarê di dewama hêrişên rejima tirk ên li başûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de wê hilde li dest.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku ev pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd ku rejima tirk wê li ser serê civake Kurd wê dimeşênê, wê di wê de wê hemû girtinên sîyesî, di dewama komkujiyên ku ew dihêna serê civake Kurd de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Pêvajoya çareserîyê ku Birêz ocalan dabûbû destpêkkirin, rejima tirk û hikimeta AKP, di wê de xwest ku wê pêvajoyê wergerênê pêvajoyeka ku ew di wê de derbeyê li civake Kurd bixê. Lê dema ku ew di wê armanca xwe de ew bi serneket, êdî wê bixwe dawî li wê pêvajoyê hanî û pêvajoya hêrişên li giştîya Kurdistanê li hemberî civake Kurd da destpêkin. Piştê hêrişên bi armanva kavilkirina bajarên Kurdan û hwd, wê di vê çerçoveyê de wê werina kirin. Rewşa teşebûşa derbeyê' wê di dewama konseptê şer a rejima tirk a li ser serê civake Kurd de wê were pêşxistin. Wê bi wê re wê çawa temenê politikayên xwe yên şer wê li ser serê civake Kurd wê pêşbixin, di vê çerçoveyê de ew weke pêvajoyeka domandina şerê rejimê ê li ser serê civake Kurd a.

Rejima tirk, di ti demên xwe de ew nebûya xwediyê hizreka baş a li hemberî civake Kurd. Kurdan ev dizanî. Hertimî wê her firsandê wê bo ku ew karibê derbeyekê li civake Kurd bixê wê bikarbênê. Di vê demê de jî wê, bi heman rengî bê.

Di vê pêvajoyê de hemû hêrişên rejima tirk ên ku ew dike, ku ew bi girtina sîyesetmederên Kurd bê û ankû bi rengna din bê, wê ji bêhêzbûna wê û têkçûna wê ya di vê demê de bê. Wê weke encama wê bê. Di vê demê de girtina sîyesetmederên Kurd weke salahaddin demirtaş, fişen yuksekdag, idris baluken û hwd, wê di vê çerçoveyê de wê di encama têkçûnên wê de wê bê. Wê weke encama têkçûna wê ya li sûrî û rojavayê Kurdistanê û îraq û başûrê Kurdistanê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, bike. Rejima tirk ku ew çî jî bike bila bike, ya rast ew a rejimên weke rejima tirk ên bi zihniyeta metinger wê pêşaroja wan nebê. Wê jî wan re roj li pêş nebê. Ew jî şerê wê didin. Ew jî şerê têkçûna zihniyeta xwe ya têkçûyî bi xalkan û hebûna xalkan re didin. Komkujiyên dihênin serê xalkan. Pêvajoyên jenosîdê li ser serê wan dimeşênin. Lê rast ew a ku ew zihniyet wan, hertimî weke zihniyeteka ku mirov wê li ser navê mirovatîyê şermazar bike ya.

Şerê jenosîdkirina civake Kurd, rejima tirk dimeşênê.

Rejima tirk, ji destpêka avabûna wê heta roja me, wê hertimî li hemberî civake Kurd, şerê tûnakirina wê li hemberî wê meşandîya. Di encama wê şerê jenosîdkirina civake Kurd de wê, komkujiyên weke komkujîya agirî, komkujîya zilanê, komkujîya dersimê û hwd wê bîn kirin û hanîn li serê civake Kurd. Ji van deman û heta roja me, bi awayekî ku wê li demê were belavkirin, wê pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd, wê li hemberî wê werê meşandin. Ji salên 1980 û heta roja me, ku wê li demê hatibê belavkirin, wê sê qatî li helebçê wê Kurdistanî li bakûrê Kurdistanê wê bi destê rejima tirk û artişa wê, wê werina qatîl kirin. Di vê çerçoveyê de mirov, vê yekê jî wê werênê li ser ziman rejima tirk, bo ku van pêvajoyên komkujiyê li ser serê civake Kurd bide meşandin jî wê bi demê re wê nifşekê ku ew jî wan komkujiyên ku rejim dihênê li serê Kurdan dilxweş û kêfxweş dibê wê biafirênê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê nifşekî ku xwediye gîyanek kûjarîyê wê were afirandin.

Ev pêvajoyên ku rejima tirk, wê li hemberî civake Kurd wê bimeşênê, wê herî zêde wê, piştî salên 1990yî wê ji gelek aliyên ve wê, ev pêvajoyên şerê jenosîde wê li ser serê civake Kurd wê were meşandin. Pêvajoyên jenosîde, wê bi çandî, zêhnî, fizîkî û hwd, wê di her warê de wê were meşandin. Di roja me de pêvajoyên hêrişê ên AKP û T. Erdogan ku ew li hemberî civake Kurd dimeşênin, wê di vê çerçoveyê de wê, ev aliyên jenosîdî ên weke zêhnî, gîyanî, çandî, fizîkî û hwd, wê hemû li berçav wê werina girtin û wê pêvajoyên hêrişan wê li hemberî civake Kurd wê li ser serê wê werê meşandin.

Pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd ku mirov bi şibihênê, mirov dikarê bişibihênê rewşa cihûyan a dema şerê cihanê ê duyemin. Di wê dema şerê cihanê ê duyemin de wê nazî, nazîyan, pêvajoyeka bi pîr bi xezab a tûnakirînê wê li hemberî cihûyan wê bidina meşandin. Wê bi milyonan cihûyan, wê li di odayên gazê de wê werina qatîl kirin. Di roja me jî wê, rejima tirk li şûna odayên gazê wê 'bîrên kizebê' ku wan çêkirina û Kurdan di avêjina wan û bi tememî laşê wan di nava wê ava kizebê de dihalênin û tûna dikin wê pêşbixin. Ku gotin di cih de bê, weke ku di roja me de şerê cihanê ê sêyemin dihê meşandin. Di şerê cihanê ê duyemin de wê, nazîyan cihû bikiran bi wan bi qalênin û ji ser rûyê ardê wan paqij bikin. Di pêvajoya şerê cihanê ê sêyemin de jî wê, rejima tirk li şûna nazîyan û di reng û çermê wan de wê pêvajoyên paqijkirina Kurdan jî ser rûyê ardê wê li hemberî wan bimeşênin. Êdî hemû cihan jî vê yekê dibîne.

Li vir, divê ku mirov di dewama wê de vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku rejima tirk, di vê demê de ew bi hemû hêza xwe pêvajoyek şer da destpêkirin û bi wê re hêrişî hebûna civake Kurd dikê. Di vê çerçoveyê de wê, her tiştê li ser navê civake Kurd, wê ji xwe re wê bike, armanc. Keseyetên Kurd ên weke sîyesetmederên wan ên weke Ahmed turk, Salahadîn demirtaş û hwd wê werina girtin û bîn avêtin li zindanan. Armancê vê çi ya? Armanc ew a ku ti kesek li ser navê Kurd ku ew gotinê bibêjê nemênê. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoyên hêrişê li qadaya sîyeseta Kurd wê bimeşênê. Ji aliyekî din ve jî wê, li rojava û başûrê Kurdistanê wê pêvajoyên şer wê bixwezê ku ew bi rêxistin bike. Piştî ketina leşkerên tirk li cerablûsê de wê, piştê wê pêvajoyên şer wê li hemberî civake Kurd a wê beşê jî wê werê meşandin. Her wusa herêmên Aktarîn ku ew weke herêma stretejîkî ên rojavayê Kurdistanê na, dikina leşkergeh û ji wan pêvajoyên şerê jenosîdkirina civake Kurd, dixwezin ku wê li rojava jî ji wan bidina domandin.

Bi wê re ev pêvajoya şerê rejima tirk, ku wê li rojavaya daya destpêkirin, wê bi wê re wê bixwezê ku ew hêrişên xwe bi navê qaşo li darxistina operasyonê li dijî qandilê li başûrê Kurdistanê bimeşênê. Ya rejima tirk, dixwest ku ew DAÎŞ jî wê re bike, nûna ew

bi artîşa xwe dixwezê bike. Her wusa, di vê çerçoveyê de ew, hewldana ketina başûrê Kurdistanê de ku ew bi hênceta li dijî qandilê oparasyon li darxistinê, wê weke pêvajoyek hêrîşî a li dijî başûr jî bê. Li başûrê Kurdistanê, di vê demê de hatina rojavê 'denezendina serxwebûna Kurdistanê' ku ew mihtemel were kirin, bi ketina başûrê Kurdistanê de dixwezê ku ew pêşîya vê bigirê. Di serî de vê carê ku ew bi hênceta li darxistina oparasyonê li dijî qandilê ku ew bikeve başûr de wê, armanca wê ya sereka wê ne rêveberîya başûrê Kurdistanê û hewldana denezendina wê ya serxwebûna Kurdistanê bê.

Li vir, di vê çerçoveyê de em divê ku vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku wê rejima tirk, wê çawa wê derbeyek mazin li Kurdan bixê, di vê çerçoveyê de ew dixwezê ku ew hêrîşên xwe faşîzane pêşbixê. Heta roja, wê bi dehan bajarên bakûrê Kurdistanê, wê bi destê artîşa tirk wê werina kavilkirin û tûna kirin. Ev rewşa kavilkirina bajarên bakûrê Kurdistanê, wê di dema yavuz selim de jî wê destpê bike û wê di dema qanûnî siltan sûleyman de wê domandin. Yavuz selim, wê herêmên dersim û amedê wê tarûmar bike. Heta roja me jî ew rewşên hêrîşên Yavuz selim wê, di Kurdên elewî û yên din de jî wê bi navê wî re wê, bi îbretê wê were hildan. Wê piştî wî re wê qanûnî siltan suleyman wê herêmên botanê ê roja me wê kavi bike û wê di şûr de wê derbas bike. Her wusa wê komkujiyên ku wê ji dema yavûz selim û qanûnî siltan suleyman, wê piştî wan re wê dem bi dem wê kî were li şûna wan, wê bi heman rengî wê pêvajoyên komkujîyan wê li Kurdistanê li ser serê civake Kurd wê li darbixê. Ev rewş wê heta dawîya osmanîyan wê bibê. Osmanîyan di dawîya xwe de jî, di salên ku wê komkujîya Ermenîyan wê bikin de wê li herêmên weke koçgirî û hwd wê komkujiyê ên mazin ên bi heman rengî wê werênina serê Kurdan.

Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku em, ku dema osmanîyan jî bikina nav de û wê bibêjin, ji dema ku ew li herêm bûna weke hêz û xwedî desthilatdar û pê de wê, li rojahilat şer, komkuji û pêvajoyên jenosîdkirina xalkan wê dawî li wê newê. Wusa dihê ditin ku wê heta ku rejima tirk û hwd, ku ew li herêmê xwedî hêz jî bin, wê ti demê dawî li wan şerê wan ên li herêmê ku ew bi xalkên herêmê re dimeşênin wê newê. Ev 500 salê bi dîroka osmanîyan û ya komare tirk re ku ew li herêmê bûna desthilatdar, wê hemû wê weke dîrokek şer, komkuji û pêvajoyên jenosîdkirina xalkên anatolîyayî û mesopotamîyayî bê.

Ev kevneşopîya komkujiyên osmanîyan ên ku wê dihanîna serê Kurdan, wê piştî wê re ku wê li ser bermehîyên wê avabibê komare tirk wê bide domandin. Komare tirk, wê piştî avakirina xwe wê di cih de wê li herêmên botanê, wê bidest komkuji û hêrîşên tafisandinê wê li ser serê civake Kurd wê bide meşandin. Piştî avabûna komare tirk, wê li her herêmên Kurdistanê wê qaracolên leşkerî û polîsî wê avabikin û wê ev qaracol wê ji destpêka komara tirk û heta roja me, wê weke êşkencexaneyan wê di nava civake Kurd de wê bikarbênin. Heta roja me jî tenê ku mirov ji mazînen Kurdan dipirsê, yekî ku ew neketibê wan qarakolan û êşkence nedîtibê mirov rastî wan nayê.

Piştî avabûna komare tirk, wê piştî komkujiyên weke komkujîya zilanê û komkujîya dersimê ku wê di van komkujîyan de wê bi deh hezaran Kurd wê ji ber ku ew Kurd in wê werina qatilkirin û pê de wê, bédengîyek di nava Kurdan de wê bibê. Ev bédengî jî wê bi bandûra wan komkujîyan bê. Piştî ku şerê cihanê ê duyem, wê bi bandûra avabûna komare Kurd a mehabadê û hwd jî wê cardin wê Kurdistanê wê rabina serxwe û wê tekoşîna maf û azadîya xwe wê bidina destpêkirin. Li bakûrê Kurdistanê jî wê, di

vê demê de wê, çend xwendewan ku ew hinekî dîrokê dixwênin, wê temenê tekoşina maf û azadîya Kurdistanê wê bidina destpêkirin. Lê ew jî wê, bi dozên weke 68 û hwd re wê bîn xwestin ku ew werina tafisandin. Ev rewşa girtina Kurdan wê piştî wê bê weke kevneşopîyeka rejima tirk. Wê di destpêka komarê de wê 'dadgehên serxwebûnê' wê hebin ku wê Kurdan di wan de bidina bidervekirin. Piştî jî wê, DGM û di roja me de jî wê di dewama wan de wê 'dadgehên cezayê giran' û hwd wê li şûna wan wê werina avakirin.

Wê bi wan dadgehên wê çawa Kurdan wê bi tafisênin, wê hertimî wê herina bi ser Kurdan de. Wê pêşî bi hêncetna wê hemû Kurdan wê bidina girtin û wê dosyayên wan bidina çêkirin û piştî jî wê herina bi ser wan de. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoyên ku di roja me de Kurd di nava xwe de wê bi oparasyonên qirkirina sîyesî' re ku ew dihênina li ser ziman, wê, di ddewama wê kevneşopîya tafisandin û domandina pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd de wê werina meşandin. Di roja me de wê, girtina sîyesetmederên Kurd, wê di vê çerçoveyê de wê ji aliyê politikayên jenosîdkirina civake Kurd ên ên bi rengê 'jenosîda sîyesî' re wê wateye xwe wê bidestênin. Oparasyonên wê yên li qada sîyeseta Kurd jî mirov, dikarê di vê çerçoveyê de wan werênê li ser ziman. Oparasyonên wê yên leşkerî ku ew li bakûrê Kurdistanê, rojavayê Kurdistanê û başûrê Kurdistanê li dijî Kurdan dimeşênê jî wê, lingê van politikayên rejimê ên bi armanca jenosîdkirina civakê ên bi rengê jenosîda fizîkî re wê karibin werina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, rejima tirk wê, şerê jenosîdkirina civake Kurd, wê di demê de wê ji her aliyê ve wê bimeşênê û wê bide meşandin. Her wusa di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê ev şerê jenosîdkirina civake Kurd rejima tirk dimeşênê, wê di roja me de wê, weke ku mirov wê dibîne wê bi hemû hêza xwe wê were meşandin.

Li ser şerê rejima tirk ê bi armanca tûnakirina civake Kurd û armanca nêzbûna wê ya li Rûsya jî mirov, di dewama wê de li ser wê bisekinê.

Di hundur pêvajoya şarên di 2014. 2015 û 2016'an de wê, pêvajoyên şerê rejima tirk ê bi şitt ê li hemberî civake Kurd bê. Rejima tirk, di destpêka pêvajoya destpêka şerê DAÎŞê de wê, mirovan bide goçberkirin ku ew werina tirkîya ku ew karibê li ser wan re peymanekê bi ewropa re çêbikê. Ev temenê wê bi awayekî vekirî wan dabû bû çêkirin. Bi sed hezaran bi alikariya DAÎŞê rejima tirk jî herêmên sûrî dabûbûna goçberkirin. Pirranîya mirovên ku ew di kîştan de nûqî avê dikirin û ew didan xaniqandin jî wê, ew jî wê bi zanebûnî di çerçoveya politikayên wê yên li ser ewropa ku wê piştî mohrkirina 'peymanê pêneran' de bê. Her wusa wê di vê çerçoveyê de wê, werê kirin. Dema ku mirov kronolojîyeka kirinên rejima tirk derxê, ji komkujiya pirsûsê, heta komkujiya ankara û jî wê jî heta xistina balafira Rûsya û heta taqîna li belafirgeha atatûrkê a stembûlê û hwd wê, hemû di çerçoveya kirinên wê de wê werina li ser ziman. Ev kirinên wê yên ku wê, bi wan dikir ku ew temenê şerê xwe yê li hemberî Kurdan pêşbixê.

Dîplomasîya rejima tirk a li welatên ewropî wê di çerçova û temenê ku wê çawa wê Kurdan dervî pêvajoyê bide hiştin de bû. Di destpêka sale 2013'an ve ku wê hevdiştin û civîn wê li ser sûrî di binavê mûxalîfan û ankû 'welatên bira ên li sûrî' û hwd ve wê, hertimî wê Kurd wê dervî pêvajoyê wê werina hiştin. Destpêka hêrişên rejima tirk wê li Kurdan wê, bi civîna rayadarên tirk a bi rayadarên îranî a li qasra sadabadê û bi gotina T. Ardogan a bi rengê "emê ji rewşek bûyî û bi dawî bûyî re nebêjin ey-welllellah" re wê

destpê bikê. Piştê jî wê dema ku şerê DAÎŞê bi koman û di bin navên koman weke Cebetil-nasr û hwd de ku destpêkir wê, rayadarên tirk wê, hêvîyeka mazin wê bi wê ve wê girêdaban ku wê, di wê şerê de wê derbeyek mazin wê li Kurdan bixistan.

Di vê çerçoveyê de hizirkiribûn ku wê, ne tenê rojava wê, başûrê Kurdistanê jî wê derbeyek li wê biheta xistin. Her wusa wê destpêka hêrişên wê pêşi ji Musilê destpêbikin û piştê bi şengalê û herêmên din ên rojava re wê bidom in. Ev rewş wê, sê salên bi şerekî pîrr zêde gûrr ê rejima tirk ê li hemberî civake Kurd re wê hebûna xwe wê bide domandin. Şerê rejima tirk wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê dit ku wê, li rojava û başûrê Kurdistanê wê wê encama ku ew wê dixwezê wê bidest nexê, vê çarê wê stretejiyên nû wê bikina dewrê de. Hêrişên li bajarên bakûrê Kurdistanê kavilkirina wan û hemû şîyesetmederên Kurd ên weke Salahadîn demirtaş û Ahmed turk û hwd jî wê werina girtin û wê bèn avêtin li zindanê. Rejima tirk wê, şerekî şikandina vîna Kurd wê bi Kurdan re wê bide destpêkirin. Ber vê yekê wê, hemû kirin û kesên ku ew şîyesetê dikin wê, pêşi wê wan kriminalize biikê û wê piştê wê bide girtin. Ev rewş wê, weke rewşek teybet wê, heta roja me wê, bidomê. Di roja me de wê, zindanên tirk wê weke wegehên nazîyan wê di awayekî de wê werina bikarhanîn û wê tişî Kurd wê werina kirin.

Di dewama wê de wê pêvajoyên hêrişê wê li hemberî civake Kurd wê bê dayîn domandin. Heta roja me ku î ro jî hefteyekê hindiktir hê çend roja mana ku em bikevina sale 2017'an de wê ev pêvajoya şerê tûnakirina civake Kurd wê li berçavê hemû cihanê wê bidomê. Rejima tirk û rayadarên wê, wê hemû kirin û gotinên xwe wê li ser esasê tûnakirin û tûna hasibandîna Kurdan wê avabikin. Di vê çerçoveyê de wê di çerçoveya pêvajoya şerê rejima tirk ê li dijî civake Kurd de wê, piştî 7ê hezîrana 2015'an û pê de wê, konseptê şerê giştî ê tûnakirina civake Kurd wê were pêşxistin. Pêvajoya pêşi a vê konseptê şer a a rejima tirk wê bi hilbijartinên l'ê mijdarê re bê. Pêvajoya duyemîn wê bi hêrişên wê yên li bajarên Kurdan û kavilkirina wê re bê. Pêvajoya sêyemîn a wê konseptê şer jî wê bi rewşa ku weke 'teşebûsa derbeyê' a 15' temûza 2016'an de wê were pêşxistin. Ev rewş hemû wê di çerçoveya pêvajoyên şer ên li hemberî civake Kurd de wê were pêxistin û domandin.

Pêvajoya şerê rejima tirk ê li hemberî hebûna civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka ku wê, çawa wê çawa wê Kurdan wê di wê de wê bişêkênê bê. Her wusa wê hemû pêvajoyê li ser esasê tûna hasibandîna Kurdan bê. Wê çawa Kurdan bi civakî tûna bikê û nehêlê Kurd wê, li ser wê esasê bi Kurdan re wê şer bikê. Di hevdiîtinên ku wê li ser sûrî wê dibin navê "aşîtiyê" de wê, werina kirin wê, pîrraniya wan û pêvajoyên wan de wê, provakasyonên rayadarên tirk wê hebinn ku ew neçin li sêrî û negihijina li armancê. Piştî ku wê jî wê jî wê encamê wê bidest nexin wê, pêvajoyeka din weke di dîmenekî weke ku ew xwe nêzî rûsya dikin de wê, pêşbixin. Temenê vê pêvajoyê jî wê, bi nameyên qaşo weke nemayên lêborînê, komkujiyên weke komkujîya li balafirgeha li stembûlê û hwd re wê were avêtin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê Kurdan wê bêstatû bihêlin di vê pêvajoyê de wê, li ser wê re wê herina bi ser Kurdan de û wê nêzî rûsan jî bibin. Hevdiîtinên rayadarên tirk ên bi rûsan re wê hertimî wê mijara rojava û Kurdan wê were rojavê ku ew di wan de dihênina li ser zimann ku "Kurd, divê ku ew negihijina statûyê" ankû weke ku ew dihênina li ser zimann ku wê bi rengê bi gotina "parastina yekparetiya sûriya" re wê bêjin ku 'em li dijî statûyeka li bakûrê sûrî na." Di vê çerçoveyê de wê, hevdiîtinan wê bikin. Her wusa wê, di vê

çerçoveyê de wê, herin û hevdiñinan bikin. Her wusa di vê çerçoveyê de pişti ku rejima tirk û rayadarên jî ji dîplomasîya xwe ya li ewropa û emerika encama weke ku wan dixwest ku wan bidest nekir wê carê ew dikin û weke ku ew nêzî rûsya bikin. Di vê çerçoveyê de ev politikaya dirû a weke ji aliyekî ve di domandina dîplomasîya xwe li ewropa de wê werênina li ser ziman ku wê nêzî rûsya bibin bo ku ew politikayên xwe bidina herêkirin. Ji aliyê din ve jî wê, bi rûsya re wê hevdiñinê bikin û wê werênina li ser ziman ku ew çawa wê karibin wê bi wê re wê rewşeka ku ew di wê de karibin pêşîya Kurdan bigrin biafirênin.

Di rojên ku ew xwe nêzî rûsya dikin û bi rayadarên rûsî, îranî û tirkî di hefteya dawî a sale 2016'an de ku wê hevdiñinê dikin wê, vê naqlê wê bixwezin ku ew pêvajoyek weke ya bi navê 'aşîfîyê' li wir were destpêkirin weke bi navê "hevdiñinê li paytaxta qazakîstanê li Astana'yê" û hwd re ku ew bi wê re pêvajoyeka li ser esasê tûnakirina Kurdan li wir wê pêşbixin. Bêgûman rewşa naqşaya sîyesî gûharîya. Aheng ji nû ve tê avakirin. Di wê de wê, çawa Kurd nebin wê, demê şerê wê di har qadê bi Kurdan re dikin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya rejima tirk a bi konseptê şer û her wusa ya hêrişên DAÎŞê re ku wan ew encama ku wan bidest nexist wê, vê carê wê îranê jî di çerçoveya ku ew ji xwe re rojhilatê Kurdistanê li şûna ku ew pirsgirêka wê bi Kurdan re ew çareser bikê wê were hanîn li ser esasê têgihîştina rejima tirk a neçareserkirin û domandina pirsgirêka Kurd. Di vê çerçoveyê de wê, demê ku weke ku pakteka dijî pêşxistina wê, çawa li herêmê wê, bi hêzên weke rûsya re wê ew wê bidina domandin wê, bikeve pay hasabên wê de.

Di vê pêvajoya ku ev pêşketin dihatin û pêş dikevin de wê, nûçeya wê werê ku "DAÎŞê dû leşkerên tirk şawitandina" wê, were. Ev rewş çendî rewşeka ku bi rastî DAÎŞê ew pêşxistîya, weke rewşeka bi "gûman" a. Her wusa, Rejima tirk, weke ku wê, weke ku di dema ku Kurdan di sale 2011'an de 'xweserîya demokratîk a Kurdistanê' denezend de wê, 12 leşkerên xwe wê bide kuştin wê li ser wê re wê politikaya şînê wê denezênê ku ew wê denezena 'xweserîya Kurdistanê' vala derxê. Ev rewşa 'şawitandina leşkerên tirk' jî wê, dema ku mirov li rewş û rengê navaroka wê dinerê wê weke ku leyistikeka bi vî rengî ku rayadarên tirk li ser DAÎŞê re leyistibê bêhna wê tê bêhvila mirov. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov, vê rewşê divê ku wê jî weke rewşeka xistina balafirgeha şer a rûsya û hwd û b heman heman armancê ku ew hatîya kirin wê şîrove bikê û wê werênê li ser ziman. Di heman demê de wê, qatilkirina sefirê rûsî li tirkiya jî wê, çendî ku wê weke li ser DAÎŞê û ankû cemeatê re wê werê hanîn li ser ziman jî wê weke leyistikeka rejima tirk bê. Mirov dikarê wê di reng û awayê komkujiya sê jinên Kurd a li Parîsê ku ew hatina qatilkirin de wê şîrove bike û wê werênê li ser ziman.

Di her demên bi vî rengî de wê, kiryarên bi vî rengî wê bo dîzaynkirina sîyesetê û politika û rojevê wê werina pêşxistin. Her wusa, di vê çerçoveyê de wê mejiyekî ku ew bi teybetî li ser rewşên bi vî rengî dihizirê wê bi rejima tirk re wê pêşbikeve. Di vê çerçoveyê de wê, çawa li gorî pêşketina wê di rojevê de wê bide kirin wê, hinekî wê di vê çerçoveyê de wê were pêşxistin.

Politikayên rejima tirk ên ku ew bi wan nêzî rûsya dibê, wê di çerçoveya plan, armanc û streteji û rojevên wê yên ku ew bi wan ket cerablûsê de bê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, nêzî wan bibê. Pêvajoya wê ya ku ew nûha hêrişî rojava dikê, wê çawa wê derbeyê di şerê Kurdan ê li dijî DAÎŞê de wê bike ku derbe li Kurdan bikevê, di vê çerçoveyê de tevdigerihê. Hevdiñinê wê yên qaşo li ser helebê ên li rûsya bi

rayadarên rûsî re dikê wê, wê di vê çerçoveyê de bê. Li herêmê ev şerên ku ew li dijî hebûna civakan di in maskeya olî de bi nîjadperestî didin wê, di vê çerçoveyê de wê di wê de wê li dijî xalkan wê encamê li gorî xwe bigrin ew di vê çerçoveyê de ew diçina bi ser Kurdan de. Hêrişên xwe pêş dixin. Pêvajoya şer û hêrişên rejima tirk ên li mimbicê, babê, helebê û hwd wê, di vê çerçoveyê de bê. Di nava herêmên afrîn û kobanê dixwezê ku kembereka arab ava bikê û pêşbixê.

Pêvajoya nêzbûna rejima tirk a li rûsya wê, weke helwesteya wê ya li dijî Kurd bê. Wê çawa karibê li dijî Kurdan ji ji rûsya helwesteka dij Kurd wê derxê her rê û rêbazê bikardihênê. Di vê çerçoveyê de xistina reng û dîmenê îranê jî li nava rengê têkilîya rûs û tirkên de wê, bi armanca bikarhanîna têkiliyên îranê ên bi rûsya jî wan, di vê warê de bikarbênin bê. Îran jî wê, weke tirkiya wê xwediyê heman pirsgirêkê bê. Her wusa heta roja me ji aliyê rejima îranê ve ne çareserkirina pirsgirêka rojhilatê Kurdistanê di çerçoveya maf û azadiyan de wê, temenê bikarhanîna wê jî di vê çerçoveyê de wê biafirênê. Îran bêgûman van rewşan dibînê. Kevneşopîya wê ya ramyarî ya tirkiya zêdetir a. Lê ya Kurdan ji ya herdûyan zêdetira. Wê îran wê hertimî wê bi Kurdan re wê, xwediyê têkiliyekê bê. Leyistika tirkiya wê, dema di dîmenê di rengê weke piştî pêvajoya civînên li Sadabadê pêşxistina pêvajoya hêrişên DAÎŞê û her wusa di vê demê de ew, ku di awayê dîplomatîkî de ew were bikarhanîna wê, li ser rewşa rojhilatê Kurdistanê re bê.

Dîroka rûsya dîroka wê ya ya demên bûhûrî a li hemberî Kurdan wê, xwediyê dersên pirr zêde ku mirov wan bibîr bikê bê. Bi tenê ji hêrişên îranê re hiştina komare mohabadê wê, hê di mejiyê Kurdan de wê zindî bê. Rûsya wê, vê dîroka xwe wê rast bike û yan jî wê dûbara bikê? Di vê çerçoveyê de ji aliyê rûsya ve mirov divê ku vê yekê werênê li ser ziman ku ew rewşa dema mihabadê bide dûbarakirin wê, hem li herêm û hem jî wê di nava dîroka cihanê de wê derbeyê li cidiyet û îtîbara xwe bixê. bi rûsya re tirkiya dixwezê ku rojava bike mihabade xwe. Ber vê yekê, îranê bi rûsya dikina nava dîmenê de. Ev yek wê, bêgûman wê ji aliyê demê û rengê pêşketinên demê û asta pêşketina bi têgîhiştinî abi Kurdan û cihanê re wê ne bi derfet bê. Lê wê di ceribênin. Ya ku mirov xamgin dikê ev a. Ber ku ev, her demê di vê çerçoveyê û domandina wê de temenê xwûn rijandinê ya. Mirovatî, bêgûman ti kesekî mirovatî winda nekiriya ku ew bibînin. Ber vê yekê, mirov nikarê hêvîyeka bi mirovatî li bendê bê bi wan re. Lê ya ku wê wan werênê li ser rê jî wê rastîyên dîrokî, civakî, tekoşîna wan û pêşketina wê bê.

Civîna Astana, şerê li sûrî, hêrişên rejima tirk ên li rojava û israra wê ya bi înkare Kurd re wê, di çerçoveya pêvajoyê de wê, weke rewş û nêzîkatîyên ku wê hevdû temem bikin û temenê kirina sîyesetê jî wê biafirênin bin.

Lê berî wê jî em, divê ku hinekî li ser rewşa Rûsya û politikayên wê yên li ser tirkiya ên li hemberî Kurdan jî bisekin in. Rûsya ji destpêka mudahaleya li Sûrî ve wê, weke hêzek mazin a navnetewî wê li rex rejimê wê cihê xwe bigirê. Her wusa bi Îranê re wê li Sûrî wê hewl bidin ku rewş û berjewendiyên xwe biparêzên. Di rewşa hêrişên li Sûrî de wê, çawa hêzên navxweyî, minaq weke Kurdan wê werênê li ser xate xwe jî wê, di vê çerçoveyê de wê, politikaya dualî wê pêşbixê. Çerçoveya vê politikayê jî wê, bi şerkirina Kurdan re wê, weke herêmên ewla ne denezendina herêmên wan û pêşîya tirkiya vekirinê a li rojava hêrişkirinê re wê xwe bide dîyarkirin.

Weke ku di demên dawî de serokê rûsya Putin ku ew dibêjê ku "emê têkiliya xwe bi Kurdan re bidomênin" jî lê wê, ji aliyekî din ve destûrdayîna wê ya li tirkîya ku ew hêrîşan li Kurdan bikê jî wê, vê rengê politikaya wê ya dirû wê, biafirênê. Bi gotineka din wê, çawa wê, cardin wê, herêmên Kurdan wê, bikina bin bandûra rejimê û wê derîyê rojava wê ji rejimê re wê bide vekirin wê, di vê çerçoveyê de wê van hêrîşan wê bide kirin. Ji aliyekî din ve jî wê, gotinên weke "levkirin di nava hêzên QSD û DAÎŞê de heya û ji rê ji wan re vekirina ku ew berê wan bidina Palmîra". Carna jî wê, werênê li ser ziman ku "amarika Kurdan, bo berjewendîyên xwe bi kardihênê." Carna jî weke ku wê, werênina li ser ziman ku "wê, ji ber rewşa tirkîya wê, ewlekariya bakûrê sûrî(yanî rojava) wê xira bibê." Ev gotinên Rayadarên Rûs wê, çerçoveyekê politikaya wan wê bi xwe re wê, bidina hanîn li ser ziman. Her wusa wê, di derbarê kirn û helwest û nêzîkatîya wan de jî wê, rewş û sîyeseta wan wê bide diyarkirin. Di aslê xwe de wê, di çerçoveya van gotin û helwestan de wê, were dîtin û fahmkirin wê, çawa wê bi îran û Tirkîya re wê, rewşeka kontrolkirinê wê, Rûsya wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşbixê wê, temenê 'nêzîkatîya Astana' jî wê li ser wê were rûnandin. Bi gotineka din Rûsya Kurdan di vê çerçoveyê de bi tirkan tehdît dikê. Di vê yekparatîya sîyesî û ankû jeopolîtîkî de wê, rewşa îranê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, dem bi dem heya ku ew were bikarhanîn. Ji aliyekî din ve jî berdevkê wezereta rûsya Zarahova radigihênê ku "wê, ji ber zêdebûna hêrîşên tirkîya li bakûrê Sûrî wê, bêaramî wê li wir wê di demên pêş de wê zêde bibê." Bêgûman ev gotin ji ber xwe dayîna gotin. Rûsya, li vir wê, çawa wê Kurdan wê, bi tirkîya wê pêşîya wan bigirê ew jî ji aliyê xwe ve wê, sîyesetê dikê.

Di vê çerçoveyê de piştî ku Tirkîya xwest ku ew bikeve îdlîbê û ku wê destûr negirt wê, beremberî wê, hêrîşên xwe wê li ser Afrînê zêdetir bikê. Heta roja me jî wê, nûçeyên di derbarê hêrîşên reima tirk ên li ser Afrin û herêmên ên rojava wê werina ragihandin. Heta ku wê, were li rojevê ku wê Afrînê dagir jî bikê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku Rûsya li vir di çerçoveya rewşa Sûrî de wê, nûha weke leyistika li ser tirkîya a di çerçoveya teşwîkkirina tirkîya û hêrîşên wê yên li rojava re de wê, dileyizê. Di vê çerçoveyê de dema ku mirov gotinên rayadarên Rûs li berçav digirê mirov, wê leyistika wan a bi rengê wê kifş dikê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku Rûsya heta roja me wê, li hemberî hêrîşên tirkîya ên li ser herêmên Sûrî û rojava wê, ti dengên xwe nekê. Wê ti bertekê wê nedê nişandin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, tevî ku wê bahse 'parastina sûrî' wê bikê jî lê di aslê xwe de ew, di vê çerçoveyê de wê, li hemberî hêrîşên rejima tirk ên li ser Kurdên rojava wê weke hirçê di xewê de wê bikê pozisyonekê de.

Di rewşa rojava de wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê Kurdan wê ji aliyekî ve wê, tengav bikin û wê werênina li ser xate xwe, ji xwe bo wan tirkîya destûr ji wê re hat dayîn ku ew bikeve Sûrî de. Ji aliyê Rûsya û Amarika ve jî li hemberî wê ketina wê rewşê û bêdeng mayîna wan wê, di vê çerçoveyê de bê. Gotinên weke 'bi armanca bi hev re tekoşîna li dijî DAÎŞ'ê hanîna li ser ziman jî wê, ji rastiye dûrbin. Her kesek baş dizanê ku wê, tenê rojeveka tirkîya heya ku ew çawa wê, derbeyê li Kurdan bixê. Hemû kontra û qatîlên rejima tirk ku wê berê li Kurdistanê bi destê wan Kurd qatîl dikirin wê, piştê wê, rihê bi wan bide berdan û wê wan bike nava DAÎŞê de. Wê di vê çerçoveyê de wê, weke rêxistineka kontrayî ku wê, çawa wê DAÎŞê wê bi wê derbeyê li Kurdan bixin ew bi teybetî li giştîya Kurdistanê hatiya pêşxistin. Politikayên rejima tirk ên di

çerçoveya dijberîya Kurdan de wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, li rojava wê, werina bikarhanîn wê, di vê çerçoveyê de wê, ew werê bikarhanîn.

Di rewşa hêrîşên rejima tirk ên li ser rojava de wê, bêgûman em nikarin bi tenê bi wê re wê, bixwênin. Divê ku em li vir hemû hêzên ku weke Rûsya û Amerika ku ew li Sûrîya sîyesetê dikin bi wan re jî wê, bixwênê. Ji aliyekî ve wê, di oparasyona Raqqeyê de Kurd dihên biikarhanîn. Hêzên Kurdan di wê oparasyona Raqqeyê de dihên bikarhanîn. Lê ji aliyekî din ve jî herêmên Kurdan ên rizgarkirî û di aramiyê de na, weke "herêmên ewla" ji hêrîş û firîna balafirên şer re negirtina wê bi serê xwe wê, weke rewşeka dirû a Rûsya jî û Amarîke jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Her wusa ji aliyekî ve Kurd oparasyona Raqqeyê dikin û dimeşênin. Lê li pişt wan ve jî hêrîşên bêbaxtî û nemedane ên rejima tirk li herêmên bûyîn û destûrdayîna wan hêrîşan û ankû bêdengmayîna li hemberî wan hêrîşan wê, weke aliyekî din ku mirov li ser wê bihizirê bê.

Ji aliyekî din ve jî mirov, divê ku rewşa çekdayîna çekên giran a ji aliyê amarîka ve li Kurdan jî mirov divê ku wê, bi gotinekê şîrove bikê. Ew jî ew a ku wê, dema ku ew çekên giran didin bo şerkirinê lê herêmên wan ên ewla û di aramiyê de na wan, weke herêmên ewla û aram ne denezênin. Bo ku mirov wê, rewşa dayîna çekên giran bi awayekî baş di çerçoveya encamgirtinê de wê şîrovebikê, divê ku bi wê re di heman rengî de ew herêmên Kurdan ên bi aram weke herêmên ewla werina denezandin. Bi wê re ew aramiya wê were parastin. Wê hingê wê, wateyeka wê dayîna çekan bi awayekî rast û di cih de wê hebê. Her wusa qadê ji hêrîşên weke hêrîşên rejima tirk û hwd de vekirî dihêlin. Di vê çerçoveyê de wê, dayîna çekên giran a amarîka jî wê, weke ji aliyekî ve wê, temenê wê, ji vê aliyê ve wê hem vala were derxistin bê û hem jî wê, weke aliyekî ku wê, bi pirsgirêk bê. Rayadarên tirk hêrîşên wan ên li babê, cerablûsê, girêsipî, Afrînê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, bêdeng mayîna li hemberî wan wê, ji aliyekî din ve jî wê, weke parastina temenê politikaya şerkirina bi Kurdan re jî bê.

Di serî de ev parastina temenê politikaya şerkirina bi Kurdan re wê, di vê çerçoveyê de bê. Ji aliyekî din ve jî wê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, dema ku wê, ji aliyekî ve bahse têkilî û tîfaqa bi Kurdan re were kirin û ji aliyekî ve bahse kirina oparasyona raqqeyê bi Kurdan were kirin û ji aliyekî din ve jî temenê hêrîşên rejima tirk û hwd ên li rojava bi ne denezandina herêmên wan weke herêmên ewla re parastina wê, wê ji rengêkî ve wê politikayeka di nava şer rewşa domandina şer de, çermisandin, tafisandin û bêbandûrkirinê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ev rewş wê, bi rengêkî din wê, weke politikaya di nava şer û domandina şer de sererastkirineka li gorî xwe jî bê.

Ev weke rengêkî sîyesî ê ku mirov wê bi bêbaxtî wê, hilde li dest û şîrove bikê bê. Gotinên fîlosofê Firansî ên weke Robert Fîsk ên bi rengê "wê carek din wê xîyenet wê li Kurdan wê were kirin" wê, di vê çerçoveyê de weke ku ew temenê wê dihê parastin. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew hêrîşên li rojava wê, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wan şîrovebikê.

Ji xwe ji aliyekî ve dema ku mirov rewşê şîrove bikê wê, ji aliyekî ve wê, rewş wê ew bê. Dema ku herêmên ewla û aram ên rojava weke "herêmên ewla" newina denezandin û di oparasyona li Raqqeyê de Kurd werina bikarhanîn û di dewama wê de jî ji pişt wan ve bi awayekî bêbaxtî hêrîşên rejima tirk li rojava bibin û li hemberî wê bêdengî bibê wê, ji xwe re wê ev rewş wê bi wê rengê bê. Li vir di serî de mirov, rewşê

wê ji aliyekî din ve jî wê, hilde li dest. Li vir, di zane min de wê, şîroveyên destpêka mudahaleya li Sûrî wê ji rewşa nûha a roja me re wê, nebina vegotinbar. Ji wê, zêdetirî jî wê, di roja me de pêwîstî bi şîroveyek din a bi serê xwe li ser rojava û bi teybetî hêzên ku politikayê li Sûrî dimeşênin mirov bikê. Li herêmê, di vê çerçoveyê de ji aliyekî ve hem rewşê li gorê demê ji nûve bi demî wê şîrovebikê û wê fahmbikê û hem jî ji aliyekî din ve wê, di ahenge dîrok û mejîya wê ve wê, hilde li dest û fahmbikê. Wê hingî wê rastîya wê, were ditin û fahmkirin.

Di rewşa domandina oparasyonên li Raqqeyê de wê, parastina temenê hêrişên li rojava wê, di aslê xwe de wê weke rewşên vajî hevdû bin. Lê dû rewşên ku mirov wan, nikaribê ji hevdû cûda bihizirê jî bê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa weke ya di dema domkirina oparasyona li Raqqeyê de pêşketina hêrişên rejîma tirk li dijî herêmên rojava û bêdengîya li hemberî wê, divê ku mirov wê, bi vê rengê wê, hilde li dest û wê fahmbikê. Ev rewş, bi serê xwe wê weke rewşek ku mirov wê, bi teybetî wê hilde li rojeva xwe. Ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov bi wê re wê, rewşa wê, baştir fahmbikê bê.

Di dema domîna oparasyona Raqqeyê de ev hêrişên rejîma tirk ên li rojava û bêdengîya li hemberî wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekî bi pirsgirêk ê bi politikaya amarîka re jî û ya Rûsya re jî bê. Ji aliyekî din ve jî wê, weke pirsgirêkeka bi mirovatîya wan re jî bê. Ji aliyekî din ve Amerîka dema ku ew di têkiliya xwe ya bi Kurdan re cidîya ew, divê ku herêmên rojava weke herêmên ewla denezênê û pêşîya hêrişên li wê bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, karibê bahse cidîyeta xwe bigirê. Her wusa em dikarin bo gotinên Rayadarên Rûs Putin jî mirov dikarê bibêjê. Ew jî dibêjê ku 'emê têkiliya xwe bi Kurdan re bidomênin. ' Heka di vê gotina xwe de xwediyê rastîyeka mirovî bin ew, divê ku li şûna ku wê, bi politikayên xwe ên di vê çerçoveyê de ên bi destûrdayîna li hêrişên rayadarên tirk ên li ser civake Kurd û rojava re ew jî di helwesteka rast a li dijî wan hêrişan de bin û destûrê nedina wan hêrişan.

Di roja me de ew hêrişên rejîma tirk ên li rojava di vê dema ku ew oparasyona li Raqqeyê dewam dikê de wê, wan hêrişên rejîma tirk mirov dikarê bişibihênê pêvajoya dema hêrişên DAÎŞê ên li rojava ku wan bi wê dixwest ku ew mudahaleyên xwe li ser wê re pêşbixin û dîzaynkirinên li gorî xwe bikin. D roja me de wê, weke regekî dimandina hêrişên DAÎŞê wê hêrişên rejîma tirk ên li rojava wê werina pêşxistin û wê li ser wê re wê, bixwezî ku ew di rewşa rojava, Kurd û pêvajoya rizgarkirina raqqeyê de bibina xwediyê gotinê. Di dema dewam kirina oparasyona Raqqeyê de wê, destûrdayîna hêrişên tirkiya li rojava û bêdengîya li hemberî wê, wê rewşa cîdîbûn û ne cidîbûna van hêzên mazin ên ku ew politikayê dimeşênin jî wê, bidinê nîşandin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, di şewayekî de wê weke sîyeseta bêaqilan bikin wê nêzîkatîyê wê bidîna nîşandin.

Li Sûrî û rojavayê Kurdistanê şerê herêmê giştî dihê meşandin. Di destpêka pêvajoya şerê li Sûrî de raaydarên tirk wê, çend civîn wê bibin wê, hertimî wê hewlbidin ku wê Kurd dervî wê werina hiştin. Di hemû civînên li Ankara ên dibin navê 'muxalefetê' de wê, Kurd wê newê hiştin ku ew tevî biîbin. Piştî jî ku wê, li hin bajarên din jî ewropa û li sûtûdî arabîya ku wê werina li daristin jî wê, rejîma tirk wê tenê rojevêk wê hebê ku wê çawa wê Kurdan wê dervî wan civînên sîyesî bide hiştin bê. Di pêvajoyên sûrîyê û şerê wê yê navxweyî de wê ji destpêkê û heta roja me wê, gelek tişt wê bigûharin.

Di vê çerçoveyê de wê şerê li Sûrî wê weke 'şerê cihanê ê sêyem' jî wê were bi navkirin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek şer a pirr zêde xadar bê. Ber ku Kurd li rojava ne gihijina maf û azadîya xwe û rewşek sîyesî di çerçoveya statûya xwe de bidest nexin wê, her cûre aliyê wê bide komên çete ên weke DAÎŞê û wê ew wê bide hêrişkirin li ser serê Kurdan. Pêvajoyên pêşxistina pênaberîyê a ji herêmên rojava û Sûrîya li tirkîya jî wê bi plan ji aliyê rayadarên tirk ve wê were pêşxistin. Armanç bi wê re wê ew bê ku wê, çawa wê weke 'kozekê' wê bikaerbênê ku ew karibê sîyeseta xwe ya li dijî Kurd li ser wê re li rojava û herêmên din ên cihanê bide domandin.

Di hemû civînên ku wê bo çarewserkirina pirsgirêka sûrî de wê, rejîma tirk wê li aliyê xirakirina wan bê. Wê di vê çerçoveyê de wê hemû agirbestan wê ew bide xirakirin. Di vê çerçoveyê de wê, bi hêrişên xwe yên li bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê wê bi hevdu re wê, di ahengekê de wê bide domandin.

Pêvajoya Astana wê, di aslê xwe de wê, weke pêvajoyeka ku tirkîya bi îranê re wê li rex Rûsya wê di çerçoveya vala derxistina hemû pêvajoyên pêşî û ankû berê ên bo çareserîyê de wê were pêşxistin. Wê jî wê, bi armanca ku wê çawa wê Kurd wê dervî wê werina hiştin wê, bikê. Di pêvajoya civînên neteweyên yekbûyî ên bo çareserîkirinê di pêşengîya Da-mastûra' de jî wê Rûsya û rayadarên wê jî wê werênina li ser ziman ku 'wê, ti civîn bêî Kurdan wê çareserîyê newênê. ' Ev gotin rast a. Rûsya di rewşa civîna li Astana de wê, karibê wê, helwesta reayadarên tirk ên di çerçoveya dijminatîya Kurdan wê werê bikê? Li vir wê, ev wê weke aliyekî giring bê. Rûsya wê, bêgûman wê, li herêmê wê di sîyeseta xwe de wê, li ser Sûrîya re wê dimenekî wê bide nişandin. Lê em vê yekê jî wê jî wê, werênina li ser ziman ku Kurdên ku ew rojhilat ew li ser axa pêşketîna û gihiştina zihniyet û têgihiştina xwe ya hebûnî wê, çawa karibê bi pêvajoyek sîyesî a ku ew dervî wê werina hiştin wê, piştî wê aramiyê wê werênin.

Di vê çerçoveyê de ku ew rewşek bi vê rengê di aqilê xwe de jî derbas bikin wê, pêvajoyek weke ya di dema şerê cihanê ê yekem de ku wê li dijî Kurdan wê bê pêşxistin wê û heta roja me wê weke pêvajoya şerê tûnekirinê ê Kurdan re wê were domandin wê, were pêşxistin. Derfeta pêvajoyek bi vî rengî di roja me de heya ku ew were destpêkirin? Bêgûman wê me ji aliyê Kurdan ve, ne ji aliyê herêmê ve û ne jî w ji aliyê asta pêşkeyîna cihanê ve wê temenê wê nebê. Wê, weke xwesteke dervî aqilan û bêaqil wê li holê wê bimênê. Ya ku wê, pêvajoyê zêdetirî bi xwûn dikin jî wê rayadarên tirk û rejîma wê bê. Hemû kirinên derve û hundûr ku wan pêşxistîya wê, di çerçoveya tûnakirina Kurdan de bê.

Di vê demê de wê, rejîma tirk wê, bi vê helwesta xwe re wê, di aslê xwe de wê, xwe li herêmê bi tenê hiştîya. Temenê bi Kurdan re jîyankirinê wê, ji aliyê xwe ve jî wê tûna kirîya. Hêrişên wê yên li rojava û li bakûrê Kurdistanê, xistina hemû sîyesetmederê Kurd ku Kurdan bi awayekî meşrû bi vîna xwe re bijartina re wê, temenê wê, bijartîya. Weke ku 'hête çînê' wê, bi van kirinan re di nava xwe Kurdan de kişand.

Rejîma tirk wê, bi hêrişên xwe yên ku wê hertimî li Kurdan kirina wê, hertimî wê bixwezê ku wê encamê wê bidest bixê. Di dema komkujiya zilanê de wê, pêvajoyeka komkujiyan wê weke ya ku rejîma tirk di sale 2015'an û piştî wê li hemberî civake Kurd wê bide destpê kirin. Dawîya wê pêvajoya komkujiyan wê bi komkujiya dersimê re wê, weke ku wê li gorî xwe wê bi dawî bikê. Piştî wanqas komkujiyên mazin ku wann hanîna li serê Kurdan û bi teybetî jî wê, di dema dawî de wê bi komkujiya dersimê re wê bibêjin ku 'me encam bidest xistîya. Wê bibêjin ku "wê Kurd, êdî wê dernekevina

dika dfrokê." Di vê çerçoveyê de wê, li gorî xwe di wan rêza komkujiyan de wê, bi komkujiya dersimê re ku wê, weke 'xeleka dawî' a wan komkujiyan jî wê bi nav bikin wê, weke ku wê li gorî xwe wê encam bidest xistibin bin.

Piştî komkujiya dersimê wê, li herêmên Kurdistanê wê, di encama wan komkujiyan de wê, weke ku wê bêdengîyek wê biafirê. Li ser wê bêdengîyê re wê, pêvajoya li darxistina "paxta sadabadê" wê were pêşxistin li qasra sadabadê. Ev paxt wê, weke paxteka ku wê, li ser wê bêdengîya li Kurdistanê a bi komkujiyan ku wan dabû bû çêkirin re wê, were kirin. Em î ro ku li vê pêvajoya roja me a rêza komkujiyên ku rejima tirk li rojava dikê û dide kirin li ser serê civake Kurd û li bakûrê Kurdistanê dikê wê, di rengê wê weke yên wê demê de bin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ya ku wê, wê dengîyê wê xirabikê wê tekoşîna Kurdên rojhilatê Kurdistanê û li wê beşa Kurdistanê avakirina 'komare Kurd a mehabadê' bê. Piştî wê re wê, li gorî demê wê gîyanek nû wê li herêmê wê di nava Kurdan de wê biafirê. Piştî rûxandina komare Kurd wê pêvajoyek tekoşînê wê destpê bikê. Mela mistefa berzanî ku wî xwe avêt tekoşînê wê rêxistineka ku wê lingên wê li hemû beşên din ên Kurdistanê wê ava bikê wê were li holê.

Her wusa wê, di vê demê de wê, weke aliyekî ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman wê, tekoşîna maf û azadiyên Kurdan wê kêm zêde wê di van deman wê destpê bikin. Piştî ku wê dem wê were salên 1980 wê pêvajoyek giştî a tekoşînên Kurd wê destpê bikê. Rejima tirk wê bi teybetî wê ji ber sedema ku ew karibê derbeyê li Kurdan bixê wê bi zorê wê xwe bikê li endamên NATO. Endamîya xwe ya li NATO wê, çawa wê bikê temenekî şerê jenosîdkirina civake Kurd piştgirîya li piştixwe wê, di vê çerçoveyê de wê, tevbigirihê. Bi gotinaka din wê NATO'yê wê di çerçoveya ermancên xwe yên qirêj de wê, bikê ku ew bikarbênê. Wê li ser wê re wê alikariyê bistênê û heta ku wê rêxistinên maf û azadiya Kurdan wê bi wê re wê weke 'rêxistinên terorê' wê bide denezendin. Gotina "êşqiya" ku wê di demên destpêka komarê de wê ji tekoşên Kurd re wê biheta bikarhanîn wê vê carê wê bi gotina 'terorê' re wê cih bi gûharanda. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek nû wê destpê bikira.

Rejima tirk wê, her tişta bi navê Kurdan wê bi gotina terorê re wê werênê li ser ziman. Wê bi awayekî ku wê li demê belav bikê wê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd wê, dibin maskeya gotina 'terorê' de wê bikê ku wê vêşarê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, heta roja me jî wê, bi vê rengê wê, werênê li ser ziman. Her kes, rêxistin û sazîyên ku ew doza maf û azadiya civake Kurd dikin wê bi gotina 'terorê' wê werina tohmetbarkirin. Wê bi vê rengê wê herê li ser wan. Lê tevî wan karên xwe yên qirêj jî wê encamê wê bidest nexê. Bi sed hezaran Kurdan wê bikujê û wê biavêjê zindana. Wê milyonan Kurdan wê ji cih û warên wan bikê. Lê tevî wê jî wê, nikaribê wê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd weke ya jenosîdkirina ermenîyan bi hesanî bibê sêrî.

Dema ku rejima tirk bi hemû cûreyan wê bi vê rengê wê herê bi ser Kurdan û wê encamê li gorî ku ew dixwezê wê bidest nexê wê êdî wê rengên din wê bixê dewrê de. Her wusa wê, çawa wê li herêmê wê rejimên ku herêmên Kurd û civake Kurd di nava wan û sînorê wan de hatîya qatkirin û beşkirin wê bikê wê 'koalisyonek' ji wan çê bikê û li hemberî civake Kurd bide bikarhanîn. Di şêwayekî de mirov dikarê rewşa civîna Astana wê weke rewşek û hewldanak bi vî rengî wê werênê li ser ziman. Wê serkeve û

ankû sernekeve wê mijarek din bê. Lê di vê çerçoveyê de wê, xwediyê armanc û stretejiyên şikandina Kurdan di çerçoveya pêvajoyên jenosîdkirina civake Kurd de bê. Mîrov wê, di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Civîna Astana di çerçoveya emel û hewldanên qirêj de mirov wê dikarê weke hewldanekê jî wê werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, î ro wê werê nîqaş kirin ku Kurd tevlî bibin û ankû tevlînebin. Ku Kurd tevlî bibin jî wê, vê rastîya wê negûharênê. Tenê wê farq wê ew bê ku ew ew armanca wan bi şêwayekî têkdiçê bê.

Pêvajoyên şer û komkujîyan ên ku rejima tirk ji destpêka avabûna xwe ve wê, li ser serê civake Kurd wê, dana domandin wê, hinekî jî wê di temenê tirsên wê yên di temenê dijberîya wê li Kurdan de bê. Weke ku çawa ku wê çî hat serê nazîyan ew, di tirsihê ku wê were li serê wê jî. Ber ku kirinên wê, ne ji nazîyan cûdatirin û ne jî kêmtir in li ser serê civake Kurd.

Civîna Astana ji nûha de bi rengê ku rejima tirk dixwezê ku ew pêkwere mirov dikarê li ser gîyane wê bixwênê û wê weke li muzexaneyê dîrokê wê werênê li ser ziman. Lê li vir wê giring bê ku wê, çî armanc wê, di temenê wê de di serê rayadarên tirk de wê hebê. Ew armanc wê hebê ku ew di şêwayekî berê de ew tenê bi rejima baasê a beşer Esad re levkirinekê bikin û bi hevdu re rojava bikina nava xwe de û wê bitafisênin. Di vê çerçoveyê de ku ew ji aliyekî çeteyên xwe, ew û rejima baasê biajona bi ser Kurdan de. Ev armanc di serê wan de heya. Di vê çerçoveyê de ew, dixwezî ku wê temenê pêvajoyek bi vî rengî wê çêbikê ji civîna Astana biryarna bidina girtin û bi rejima baasê bidina herêkirin û wê jî biajona bi ser Kurdan de. Yanî, armancên qirêj wê di temenê nîyeta civîna Astana de wê hebin. Pêvajoya ku wan piştî ppêvajoya paxta sadabadê ku li hemberî civake Kurd li herçav beşên Kurdistanê dabûbûna destpêkirin, vîcarê dixwezî ku wê ji civînan Astana wê bidina destpêkirin. ..

Ji civînan bi Muxalefetên Sûrî re kirin wan, tenê weke ji *şafkayê bi afsûn derxistina kiroşkê* DAÎŞ derxistibû bûn. Vîcarê wê ji civîna Astana wê çî derxin wê, ew jî wê hin bi hin rengê bi planên û stretejiyên wan ên şer ên li ser rejima baasê a Esad re wê dikin ku wê di dewama wê de bikarbênin. Bi gotineka din dixwezî ku pêvajoyîna hêrîşê li rojava û herêmên Kurdan di dewama yê DAÎŞê de bi rejima Baasê a esad re bidina destpêkirin û bi wê re wê encama ku wan bi DAÎŞê dest nexist wê carê bi destê rejima baasê e Esad bidest bixin. Di temenê nêzîkbûna rejima tirk a li Rûsya, li darxistina civîna Astana û denezene wê û her wusa hewldanên levkirinê û çêkirina pêvajoyek "aşîtiyê" û ankû "çareseriyê" di vê çerçoveyê de wê jî weke ku çawa ku piştî paxta sadabadê li ser xwûna Kurd pêşxistin vîcarê li ser piştî Astana wê li ser xwûna Kurdan cardin çêbikin.

Ji civîna Astana wê, ya ku rejima tirk wê dixwezê wê, derkeve û ankû dernekeve ew li dereha. Lê ez vê yekê bibêjin ku ew tiştên ku rejima tirk dixwezê wê, ti carî temenê wê di sedsale 21'ê de wê nebê. Heta ji wan tê, her rêyê ji xwe mubah dibînin û wê dikin û dixwezî ku wê bikin. Lê wê temenê wê nebê. Rûsaya ku wê, heta roja me wê dûbare dihanî li ser ziman ku "wê bê Kurd wê li Sûrîya wê çareserî wê nebê" wê, were van politikayên rêyên ku weke têna wateya komkujiyê ji Kurdan re ên rayadarên wê herê bikê û ankû nekê wê were ditin. Lê kî çî bêjê bila bibêjê ku Kurd weke xalkekî aslî ê wan axan wê bigihijina maf û azadîya xwe. Wê hewldanên rayadarên tirk wê pêşîya wê nikaribin bigirin. Lê wê bi van hewldanên wê re wê, were ditin ku ew, ji dema ku ew

li rojhilat bi bûya hêz û serdest li herêmê pêvajoyên, şer, komkujiyan û hwd dawî li wan nehatîya. Hertimî bêaramîtî li herêmê serdest bûya. BI wê re jî wê, bidina nişandin ku wê heta ku ew li herêmê xwedî hêz bin wê, dawî li van pêvajoyên şer û komkujiyan ên li ser wan axan jî wê newê.

Dîrok vêcarê wê hikmê xwe wê pîrr hişk wê bide dîyarkirin. Wê hemû dîroka herêmê wê ji nûve wê bide nişandin. Weke ku çawa ku di her dema ku Kurd ew derketina dika dîrokê de wê, weke ku wê di dema gûtîyan, qasîtîyan, hûrîyan, mîtannîyan, mediya, şadadî, merwanî, Eyîbûyan û hwd de wê, li herêmê xwediyê rewşek kifşkar bikin û wê dîroka herêmê wê bidina dîyarkirin. Yên ku van pêvajoyên dîroka Kurd ew baş dixwênin, ew ji nûha de li aliyê Kurdan cih digirin.

Hêrişên DAÎŞ ku rejîma tirk li pişt wan a wê, di dewama van pêvajoyan de wê werina pêşxistin û domandin.

Piştî hêrişên DAÎŞê ên li bajarên Kurdistanê wê, li bajarên ewropa jî wê, hêrişên DAÎŞê wê pêşkevin. Pêşî li Almanya, piştî li Ingilistan û piştî li Swêdê wê, kamyonan bi ajona li ser girseya gel û wê komkujiyan wê pêkbênin. Çi rasthatina ku ev şewayên ku wê, di van komkujiyan de wê, bikarbênê wê, şewayê hêrişên Atilla ên di sedsalên li dora sedsala 4'an û wan piştî zayîna îsa wê werênina li bîra mirov. Di van deman de jî wê Atilla wê, bi hêrişên xwe wê li herêmên desthilatdariya roma rojava û yê rojhilat wê pêkbênin. Di vê çerçoveyê de wê, di encama wan hêrişan de wê, rojava rojava wê were ber xûrixandinê. Ji aliyekî din ve jî wan hêrişên DAÎŞê ên li Kurdistanê û bajarên Kurdistanê mirov, wan dikarê bi şibihênê li hêrişên Selçûqîyan ên ku wan li bajarên Kurdistanê di sedsale 9' min û 10 min û piştî dikirin. Wê hêrişên DAÎŞa roja me wê di reng û çermê wan hêrişan de wê, xwe bidina dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, weke ku mejiyekî ev dem û şewayên hêrişên van deman ên ku wê selçûqîyan di dema Sencar û bavê de wê li Kurdistanê dikirinê wê bixwêne wê wan wê bikê 'taqtîk' û stretejiyên hêrişê ên li Kurdîstana roja me. Bi heman rengê wê, weke ku wê hêrişên Hûnan ên dema Atilla û piştî ku wî li herêmên ewropa dikirin û her wusa li rojhilat û herêmên din ên Asya ku wî dikirin wê bi heman rengê wê werina kirina weke taqtîk û stretejiyên hêrişê ên roja me. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov li rengên hêrişên DAÎŞê û hwd dinerê wê, di vê çerçoveyê de wê şewa û awayekê wê xwe bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya van rewşên û gelek rewşên hov ên dema osmanîyan ên weke ku wê di temenê wan de bin wê, hêrişên roja me ên DAÎŞê wê werina bi rêxistinîkirin. Di vê çerçoveyê de di zane min de wê, hêrişên DAÎŞê ên li Kurdistanê û welatên din ên ewropa wê, bi teybetî wê ji dû aliyên ve wê, werina lêkolînkirin. Yek wê weke di çerçoveya hêrişên hûnan û bi teybetî ên dema Atilla de ku wê, werina kirin wê, werina lêkolîn kirin. Dema din a duyem jî ku wê hêrişên DAÎŞê ku wê di çerçoveya wê de wê, werina lêkolînkirin û fahmkirin wê, demên selçûqîna ên weke dema Sencar û bavê wî ku wan li herêmên Kurdistanê wan hêrişên hov li dar dixistin bin. Di bin maskeya îslamê de bi DAÎŞê kirina wan hêrişan de wê tenê wê rengêkî bîrdozîkî ê ku wê di temenê wan hêrişan de ku wê, werina bikarhanîn û bi wan re wê, ew hêriş wê werina sernûxûmandin û vêşartin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, têgîna îslamê û navê wê bixwe jî wê, weke maskeyekê wê j iwan hêrişên qirêj re wê were bikarhanîn.

Lê ji aliyekî din ve jî ev hêriş bi stretejiyên wan ên ku ew li bi wan dihên pêşxistin ku ew werina hildan li dest wê, zêdetirî wê werina fahmkirin. Minaq rejima tirk wê, li Kurdistanê ji Kurdan çi dixwezê? Di serî de wê, di çerçoveya wê armanca wê de wê, ew hêrişên wê, ew hêrişên DAÎŞê wê werina hildan li dest.

Hêrişên li rojhilat û bi teybetî jî li Kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, xwediyê dîrokek pirr kevn bê. Di serdema sedsale 9' min û hinek piştê de wê, desthilatdariyên Kurd ên li rojhilatî ên kekoyîdî û eyerîdî wê, hêzên xwe bikina yek û wê li dijî hêrişên hov ên selçûqîyan ku wê di rengê hêrişên DAÎŞê ên rojava me de wê li Kurdistanê wê werina kirin wê li hemberî wan bisekin in. Di dewama wê, wê dema ku wê desthilatdariya Kurd a şadadiyan wê pêşkeve wê, heman rewşên hêrişê wê ji aliyê herêmên weke hazarê û hwd ve wê, bi domin. Şah û keyê demê ê şadadiyan Fadil wê, stretejiyên şer wê pêşbixê û wê seferên leşkerî wê li herêmên qafqasya ên weke hezarê û dora wê, ew wê bikê. Piştê wê, şahê şadadî Aliyê eskerî (ankû 'aliyê leşkerî) wê, di vê çerçoveyê de wê, bi heman rengî wê, seferna li dijî selçûqîyan wê bikê. Di dewama wê de wê, di wê demê de wê, herêmên weke Ermenîstana roja me û Azarbeycana roja me wê, herêmna ku wê navên desthilatdariya Kurd bin û wê, li van herêman wê rêveberîyeka Kurdî a ku wê malbate salahadîne Eyûbî wê li ser serê wê bê bi mîrgehî wê avakirî bê.

Hêrişên piştê wê, di vê çerçoveyê de wê, bidom in. Li bakûrê Kurdistanê ku wê, navenda wê mîrgaha Kurd a botanê bê wê rêveberîyek Kurdî wê hebê. Piştê wê, ev rêveberî wê, wergerişê desthilatdariya merwanîyan li herêmê û wê jî bakûrê Kurdistanî û heta rojavayê Kurdistanê û şamê jî wê, bikê bin dest û desthilatdariya xwe de. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê jî rewşa desthilatdariya şadadiyan re jî wê, bibê piştgirî û alikariyek mazin. Kûrê Alîyê Eskerî Mazrûban wê, ku ew tê ser taxt wê, desthilatdariyek giştî wê li herêmê wê ava bikê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di wê demê de wê, desthilatdariyên Kurdî ên başûr û bakûr wê, bi hevdû re wê yekîtiyekîyê û tifaqak demkî a xort wê çêbikin. Ya ku wê temenê serkevtina wan ya wê demê jî bê wê, di aslê xwe de wê ev bê. Di wê demê de wê, ev hêrişên hov ên selçûqîyan û ankû komên din ên tataran ku ew jî aliyê hazar ve jî herêmên din ên Asya di herikin li herêmê wê bide paqijkirin.

Di aslê xwe de wê, li ser wê encama serkevtina şadadiyan û merwanîyan a b hevdû re wê, desthilatdariya eyûbîyan wê, li herêmê wê bigiştî wê, bê serdest û wê pêşkeve. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ew demên Kurdistanê ku mirov wan zanibê wê, di derbarê taqîkên ku DAÎŞa ku rejima tirk li pişt wê ya wê, aqilekî baş bi naskirina wan re wê bide me. Li herêmê di vê çerçoveyê de wê, hêrişên selçûqîyan wê, bajarên Kurdan wê werina kavilkirin. Her cûre pîsîti wê, di wê demê de wê, bi destê wan wê li herêmê wê bibê. Mejiyê ku ew di temenê hêrişên wê demê ên selçûqîyan û berî wan hûnan de wê, ne mejiyê mirovane bê. Di roja me de jî wê, heman mejî bi rejima tirk û hêrişên DAÎŞê re wê xwe bi komkujiyên ew li herêmê dikin re wê, bide diyarkirin.

Ber çî rejima tirk xwe bi zêdetirî bi maskeya îslamê dide nîşandin û ankû wê dixwezê? Ber ku ew wê, rewşa xwe di bin wê dîmenê de dide vêşartin. Ya ku ew li wê dihizirê jî wê, ev bê. Ew ne ku ew bi bawerîyê ew bi îslamê bawer dikin. Ew ber ku wê, çawa wê, îstîsmar bikin ew, di wê çerçoveyê de ew nêz dibin. Mantiqê nêzîkbûna li wan ya li îslamê wê weke ku wê çawa ku wê wan hêrişên li ewropa û hwd wê, di bin wê

de wê werênina li ser ziman û weke ku Saddam dikir wê çawa komkujiyên ku rejima tirk li bakûrê Kurdistanê dikê wê, bi dîmenê îslamê wê ji berçav wê bikê ku wê, bide dûrkerin. Di vê çerçoveyê de ew nêzî wê dibin.

Bêgûman, ji vê zihniyetê hêvîya mirovatîyê û çareserîyek bi mirovane kirin jî beyhûde ya. Wê ne rast jî bê. Ew tenê li xwe desthilatdar kirinê û ankû weke ku wê di dema hûnan û Atilla û di dema selçûqîyan û sencar û bavê wî de wê were ditin ku ew deveran telan kin û weke 'genîmet' her tiştê ew bikina destê xwe û bi wê xwe werênina li ser ziman. Yanî wan êdî weke yên xwe werênina li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, gotinên weke 'harêm', 'talan', 'gemînet' û hwd wê, bi vê zihniyetê re wê, li herême wê werê jîyankirin. Di roja me de wê, di rewşa pîrsgirêka Kurd ku wan afirandîya wê, ev zihniyet wê, serdest bê. Di pêvajoyên hêrişên DAÎŞê de destavêtina Jinan û wê(jinê) weke 'genîmetê' ditin, telankirina deverên din ên ku ew dikevinê de û minaq weke di dema kavilkirina bajarên bakûrê Kurdistanê û her wusa di vê çerçoveyê de her tiştê weke 'genîmetê' destdanîna li ser jî wê, di vê çerçoveyê de wê bi wê zihniyeteke qirêj re wê îzaheka wê hebê.

Pêvajoyên şer ên ku rejima tirk di destpêka komarê de wê, di bin navê 'aşkîya'tîyê de ku wê bi rêxistinê dikirin û digot 'ez li dijî aşkîyayan şer dikim û piştê wê, di roja me de ku ew heman tiştê di bin maskeya gotina 'terorê' de wê pêş dixin wê, dîsa heman zihniyet bê. Li vir, di aslê xwe de ku mirov van pêvajoyên şer baş fahm nekê mirov wê, rastîya wê jî bi başî fahm nekê. Gotin, têgih û ankû weke ku di roja me de dihê li ser ziman 'oparasyonên têgihê' û hwd wê, weke maskeyên li ser rû wê ji xwe re wê bikarbênin. Ev rewşa hêrişan a demên bûhûrî û ên di roja me de ku ew bi awayekî vekirî û ankû servêşarî ku wan pêş dixin, ku ew rastarast bin û ankû ne rastarast bin wê, di heman rewşê de wê, wê weke xosletên vê zihniyetê bin. Ber vê yekê wê, zihniyetê bawerkerîya ku ew bi vê rengê ew xwe li ser lingan digirê. Ber ku ev zihniyet ne xwediyê civaknasîyeka civakî û têgihîştina wê ya wê, ti carî bi têgîna civakî û bawerîya wê, tevnegerihê.

Dema ku mirov van hêriş û stretejiyên hêrişan û ankû ên şer ku rejima tirk pêşdivê ku mirov li wan dihizirê wê, di vê çerçoveyê de wê, were ditin ku wê, di temenê wê de wê nebûna rewşên civakî, civaknasî û ti felsefeyên bi vî rengî wê nebin. Ber vê yekê wê, hemû salixkirinên xwe yên zêhnî wê li ser rewşên serkevtinê û ankû ne serkevtinê re wê, bikê.

Pêvajoyên şer ên roja me wê, li gorî yên demên bûhûrî ên ku rejimê pêşxistina wê tenê wê li gorî demê wê rengê wê bi gûharênin. Lê wê di heman qarakter û xosletê de bin. Di vê çerçoveyê de mirov di serî de vê yekê wê werênê li ser ziman. Pêvajoyên şer ên ku wê, bi maskeyî weke ku wê bi rêxistinên li ser olê re ên weke bi navê DAÎŞê û hwd wê pêşbixin û wê bidîna domandin jî wê, weke aliyekî wê bê. Di vê çerçoveyê de bi zihniyeteke şer û ankû bi felsefeyek şer dana jîyankirina civakê wê, di vê çerçoveyê de wê, werê pêşxistin. Wê xwe û serdestîtiya wê, weke ya teqez wê werênina li ser ziman. Wê bixwezîna ku ew her tiştê di rewşa wê de wê, bikina weke korban. Lê em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, di dewama wê de wê, her tiştê wê bi zihniyeteke şer wê şrovebikê û wê werênê li ser ziman. Di dîroka vê zihniyetê de wê, civakêfî û civaknasîyeka civakî û hwd wê, di ti demên wê de wê bi serwerî wê pêşketî wê nebê. Di roja me de jî wê, nebê.

”
Qadaxaya zimanê Kurdî, avêtina memosteyên ji kar û rewşa asîmlekirina civake Kurd.

Heta roja me, rejima tirk li bakûrê Kurdistanê pêvajoyeka asîmlasyonê li ser serê civake Kurd meşand. Wê çawa Kurdan bike tirk, hertimî bernemeyên perwerdeyê li gorî wê pêşxistin. Her wusa, wê çawa herkesek bê weke tirk û ankû wê bê tirkek, di wê çerçoveyê de wê herina bi ser Kurdan de. Zaroyên Kurdan, wê hertimî wê bi komî wê bidina berhevdû wê wan çawa bikina tirk, di wê çerçoveyê de politika meşandina. Bo wê yekê, zimanê Kurdî hertimî qadaxa kirina. Ji destpêka komarê ve wê, zimanê Kurdî were qadaxakirin û wê li gorî wê jî wê, çawa herkesek herkesekî bikina tirk, wê di vê çerçoveyê de wê berneme wê pêşbixin. Her wusa, ji destpêka komarê ve wê, hertimî ji rojavayê tirkiya, wê nîjadperestên tirk wê di bin nav û rengê mamosteyan û hwd de wê bişênina nava Kurdan weke ‘memosteyan’ wê bixwezînin ku ew zaroyên Kurdan perwerde bikin.

Zaroyên Kurd, ên ku ew tenê ji salên 1980î û pê ve, ku em tenê ji vê demê û pê ve jî hildina li dest, emê bibînin ku wê zaroyên Kurd, wê di rengê leşkerî de wê werina perwerde kirin. Wê hertimî û ankû her sibeh, wê ‘and’ek tirkitiyê wê bi wan bê dayîn xwendin. Wê bi wan bêdayîn gotin ku " ez tirk im, rastim, ... hebûna min, bila fede bê ji hebûna tirk re " û hwd. Ev gotin, wê her sibeh bi zaroyên Kurd wê bê dayîn gotin. Di vê çerçoveyê de wê, zaroyên Kurd, weke mirovna tirk wê bê dayîn perwerde kirin. Dibistanan de wê, rewşa li zarokan xistina memosteyan, wê bi vê rengê wê bi wê re wê di çerçoveyek pergalek çavtirsandinê de wê were pêşxistin. Her çend ku wê ev rewş, weke mijar û pirsgirka ‘çend memosteyan’ jî wê were hanîn li ser zimanê jî lê wê ev, weke nêzîkatîyek bi pergalek a ku wê rejimê dibistanan de li ser serê zaroyên Kurd, wê were pêşxistin bê. Weke ku çawa ku wê, her mirovê Kurd ku ew bi zorê tê şandin li leşkerîyê û li wir, wê lêdanê bixwê, wê bi heman rengî wê pergelek di dibistanan de wê were pêşxistin.

Rewşa dibistanan, wê bi vê rengê, wê hertimî di rojeve Kurdan de bê. Her Kurd, ku zaroyên wan, wê heta heftsalîya xwe wê bi zimanê dayîka xwe bi zimanê Kurdî wê fêrî jîyanê û naskirina wê bibê, wê dema ku piştî heftsalîya xwe bidest dibistanê dîke û pê de, wê rastî zimanekî din ê beyênî wê were. Ew zimanê beyênî jî wê zimanê tirkî bê. Di vê çerçoveyê de wê ji aliyê pedagojîkî ve wê zaroyên Kurd, wê bidest jîyankirina pirsgirêkên zimanî û hwd ku ew heta dawîya jîyane xwe wê bijî, wê êdî wê bi wan re wê xwe bide dîyarkirin. Rewşa pirsgirêkên zimanî, pirsgirêkên fêrbûnê, pirsgirêkên ziman aliqînê û hwd ên weke yên logopedîyê jî wê bi zaroyên Kurd re wê weke pirsgirêkna pedagojîkî wê xwe bidina dîyarkirin.

Her wusa, rewşa fêrbûna zaroyên Kurd, wê, di vê çerçoveyê de wê weke pirsgirêkek mazin bê. Her wusa, zaroyên Kurd, ku ew bi vê rengê dixwênin, çendî ku zimanê wan ê dayîka wan qadaxaya jî wê, di xwendina xwe de wê isrêr bikin. Wê li malê, zimanê wan Kurdî bê û li dibistanê û derve jî wê zimanê tirkî bê. Her wusa, wê gelek Kurd jî wê, ji ber ku ew bi Kurdî diaxifin, wê bêne eşkence kirin û heta ku kuştin jî. Di vê çerçoveyê de wê mijara zimanê Kurdî wê bo Kurdan û civake Kurd, wê hertimî wê weke pirsgirêkek giring a civakî bê.

Heta salên 1980î û pê de, wê Kurd, di malên xwe de wê hertimî wê bi zimanê Kurdî wê bixwênin û binivîsênin. Lê rayadarên tirk, wê çawa pêşîya wê rewşê bigirin û wê çawa malbatê ji nava wê de ji wê dorpêç bikin, wê her wusa piştî salên 1990î û pê de, wê bernemeyên asîmlekirinê ên weke "heydê keçikno li dibistanê(heydi kizlar okula)" û hwd, wê pêşbixin. Ev bernemeyên ku wê di çapameniyê de wê weke 'fêrkirina jin û zarokên Kurd ku wan nexwendina wê çawa fêrî xwendin û nivîsandinê bikê' jî, lê wê ev di rastîyê de wê, bernemeyna asimlasyonê bin. Wê çawa di nava malbatê de wê axiftina bi Kurdî wê pêşîya wê bigrin, bi vê armancê, wê ew berneme wê werina pêşxistin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê herina bi ser malbatên Kurd de. Di encama van politika û bernemeyên bi armanca asîmlekirinê, wê dayikên Kurd ên ciwan ên piştî salên 1990î wê hemû jî wê çendî ku ew Kurd bin, wê zimanê dayika xwe û civake xwe wê nizanibin û wê nikaribin zarokên xwe bi zimanê civake xwe bi Kurdî perwerde bikin.

Her çendî ku di vê çerçoveyê de wê politikayên asimlasyonê wê heta astekê wê bigihijina armanca xwe jî, lê wê ew politika nikaribin, Kurdan ji têgihîştina wan ya civakî dûrbikin. BI van politikayan wê Kurd ji rastî, ziman, çand, huner, wêje û kevneşopîyên wan ên civakî wê werina dûrkin. Lê tevî wê jî wê hinekî jî bê, wê di mejiyê wan de wê, têgihîştina wan ya civakî wê bimênê. Her wusa, wê di vê çerçoveyê de Kurd, bi têgihîştineka nîvçû wê jîyane xwe ya civakî wê bidina domandin. Her wusa, ev rewşa weke têgihîştina civakî a nîvçû jî wê têrî wê bike ku Kurd, karibin tekoşinek civakî wê bi xortayî bidin û hebûna wê bidina domandin. Piştî wê, politikayên hêrişkariyê wê li wê têgihîştina nîvçû jî wê werina kirin. Her wusa, wê weke ku wê di sale 2016'an de wê bibê, memosteyên pergale perwerdeyê ên perwerdeya tirk, ku ew tevî ku zaroyên civake Kurd li ser navê rejîma tirk bi zimanê tirkî jî ew perwerde dikin jî wê, rejîm wê wê hebûna wan ya Kurd jî wê tehemûl nekê. Ber ku ew bi hebûna xwe re ew Kurd bûn.

Di vê çerçoveyê de wê bi hêncetên cûr bi cûr, wê bi hezaran memosteyên ku ew bi aslê xwe Kurd in, wê weke 'memosteyên ku ew tîkiliya wan bi terorê re heya' wê werina pênasekirin û wê werina avêtin ji ji karê wan. Wê ji memosteyê wê werina îxreckirin. 'Tenê di destpêke heftaya duyem êlûna 2016'an de wê bi carekê re wê nêzî 11 hezar memosteyên ku ew bi aslê xwe Kurd in, wê werina avêtin ji karê wan yê memostefiyê. Bi vê rewşa avêtina memosteyên ku ew bi aslê xwe Kurd in, wê ermanca wê ew bê ku wê çawa karibin, pergelek perwerdeyê a xort ku ew karibê asîmle bike, wê ava bikin. Di vê çerçoveyê de wê bi vê armancê wê ew memoste wê werina îhreckirin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê rewşa avêtina memosteyan ji karên wan, weke şewayekî şerê rejîmê ê li hemberî civake Kurd jî mirov dikarê wê werênê ser ziman. Wê çawa hebûna civake Kurd û nasnemaya wê ji holê rabike û wan ji dîrokê bibê, di vê çerçoveyê de wê bi vê armancê û zihniyetê wê ew memoste wê destê wan ji kar were kişandin. Rewşa qadaxaya zimanê Kurdî, êdî ew dihê ditin ku wê têrê nekê ku wê hebûna civake Kurd wê tûna bike. BO vê yekê wê çawa hebûna civake Kurd li bakûrê Kurdistanê wê tûna bike û ji dîrokê bibê, wê di vê çerçoveyê de wê çawa di nava xwe de ku wê nijedperestan wê weke 'memosteyan' wê bişênina nava Kurdan û wê bi wan zaroyên Kurdan wê ji rastîya wan dûr bikin û wê wan asîmle bikin, wê di vê çerçoveyê de ev dest kişandina memosteyan ji kar, wê weke bergireke rejîmê a bi armanca asîmlekirinê bê. Ev rewşa asîmlekirina zaroyên Kurd jî mirov, divê ku wê divê ku bi

politikayên rejima tirk ên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd wê hilde li dest û werênê ser ziman.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî werênê ser ziman ku rejima tirk, di vê çerçoveyê de piştî 15'ê temûze 2016'an ew rewşa teşebûsa derbeyê ku ew hatî pêşxistin, wê di vê warê de jî wê weke destpêkek bê. Her wusa, wê çawa tirkîtiyê û nijedperestîtiya tirkîtiyê li ser hemû Kurdan wê serdest bikin, wê di vê çerçoveyê de wê wê politikayên xwe wê pêşbixin. Rewşa teşebûsa derbeyê, divê ku mirov di vê çerçoveyê de di çerçoveya konseptê şer a rejima tirk ku wê piştî 7'ê hezîrene 2015'an ku wê ew xist fermiyetê de wê, di dewama wê de wê weke rewşekê bê. Her çend ku wê 'rewşe teşebûsa derbeyê' wê weke 'derbeyekê' wê were hanîn li ser ziman jî lê ev ne rast bê. Wê tenê, wê weke rewşeka ku wê çawa wê bi wê, wê temenê van rewşên weke avêtina karmend û memosteyên Kurd ji kar û wê pergalek nijedperest a bi tirkîtiyê wê li ser serê civake Kurd wê pêşbixin û wê serdest bikin, wê weke rewşeka ku wê çawa bikina temenê pêşxistina van rewşên bi vî rengî de bê.

Rewşa destkişandina memosteyên ku ew bi aslê xwe Kurd in, wê her wusa wê weke rewşeka ku wê çawa herkesekî wê bikina tirk bê. Wê çawa wê dibistanan jî wê weke leşkergehan wê bikarbênin, wê di vê çerçoveyê de wê weke helwestekê jî bê. Lê bi wê re wê, weke rewşeka din ku wê çawa wê biawayekî vekirî wê pergalek perwerdeyê wê di rengê asîmlekirinê de wê bikarbênin, di vê çerçoveyê de wê werê pêşxistin. Her wusa, li vir, divê ku mirov vê yekê jî werênê ser ziman ku wê Kurd, bi vê rewşê re wê were ditin ku wê bexistin nava lapên pergalek perwerde a ku ew karibê bi şitt wan asîmle bike. Di vê çerçoveyê de wê, memosteyên ku ew çawa dikarin, ku ew bi ti awayê nehêlin ku ti zaroyên Kurd li ti deverê û bi ti şewayê ku ew zimanê Kurdî bikarneyênin û dema ku wan zaroyên Kurd ku wan zimanê Kurdî bikarhanî jî wê, çawa herina bi ser wan de wê, di vê çerçoveyê de wê bixwezin ku ew memosteyna derxina li pîyasayê. Her wusa, em di vê ku vê yekê, werênina ser ziman ku wê weke ku çawa ku di salên 1980î de ku di dema derbeya kenan Evren de ku dema ku Kurdekî bi Kurdî diaxift ku ew di hat êşkence kirin û kuştin, nûha, di vê çerçoveyê de rejim li ser pergale perwerdeyê re dixwezê ku tedbîr û ankû bergirên xwe bigrê. Her wusa, li stembûlê bi şaxî şawitandina karkerekê Kurd ku ew ji ber Kurd bû û bi zimanê Kurdî axift jî wê nişanaka vê rastiyê bê.

Li vir, divê ku mirov vê yekê bi teybetî binxat bike û werênê ser ziman ku wê çawa pergalek ku wê Kurdan û zaroyên wan di wê de wê asîmle bikin, wê di vê çerçoveyê de wê bixwezin ku ava bikin. Her wusa, rewşa teşebûsa derbeyê ji xwe, wê bo temenê rewşên bi vî rengî bi wê re çê bikin, wê bi awayekî bipalan û weke konseptek şer a li dijî civake Kurd wê were pêşxistin. Her wusa, gotinên weke ku ew li ser 'hewldana kirina derbeyê' û ankû li ser dijberîya cemeatê û AKP û hwd re di vê çerçoveyê de hanîna li ser ziman û hanîna li ser ziman rewşa teşebûsa derbeyê wê ne rast bê. Wê tenê wê weke rewşeka oparasyona têgihê a li mejîyan bê. Wê weke rewşeka ku wê çawa wê bi wê wê mejiyê mirovan wê li hundûr û derve wê bixapênin bê.

Rewşa avêtina memosteyên bi aslê xwe Kurd û ankû 'îhreckirina' wan, wê di çerçoveya qadaxaya li ser zimanê Kurdî û asîmlekirina hebûna civake Kurd a li bakûrê Kurdistanê de wê bibê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê hilde li dest. Her wusa, mirov, dikarê vê rewşê jî di dewama kavilkirina bajarên Kurdan de wê, hilde li dest û werênê ser ziman. Ev rewş, wê her wusa wê bi vî rengê, wê were domandin. Wê

hebûna xwe wê, bide pêşxistin. Di vê çerçoveyê de her wusa, li bakûrê Kurdistanê, wê hemû mirovên ku ew bi fermî di nava sazîyên dewletê ên li herêmê kar dikin ku ew polis jî bin û her wusa mirovna ku ew di sazîyên sivil de jî bin, wê ew hemû ji rojeveyê tirkîya wê werina şandin li Kurdistanê. Her wusa, wê Kurd, di ti sazîyên rejimê de wê bi navê xwe wê cih negirin. Her wusa, rewşa avêtina memosteyên bi aslê xwe Kurd, divê ku mirov bi rewşa avêtina keyyumê a avêtina li şaredarîyên Kurd re mirov, divê ku wê hilde li dest. Her wusa rewşa ku wê hemû mirovên ku ew di sazîyên dewletê ên li herêmê kar dikin de ku wê ji rojavayê tirkîya wê werina şandin li nava Kurdan, di vê çerçoveyê de û bi vê mantiqê, divê ku mirov di wê çerçoveyê de wê rewşa avêtina memosteyên Kurd werênê ser ziman.

Wê çawa Kurd, nikaribin li ser navê xwe gotinê bibêjin, wê nikaribin, li ser navê xwe rêvebertîyê bikin, wê çawa nikaribin bi zimanê xwe yê dayikê wê biaxifin û hwd, wê di vê çerçoveyê de wê ev were kirin. Wê çawa vîna civake Kurd wê bişikênin û wê ji holê rabikin, wê ev rewş werina kirin. Rewşa avêtina keyyumê li şaredarîyêna û derxistina memosteyan û bi hezaran karmmendên ku ew biaslê xwe Kurd ji kar jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê xwediyê rastîyekê bê. Bi gotineka din, em divê ku van rewşekan hemûyan weke şêwa û rengêkî hêrîşên rejima tirk ên li vîn û hebûna civake Kurd jî wê werênina ser ziman. Ev rewş hemû, wê ji aliyekî din ve wê bi şerê rejima tirk ê di bin navê gotina 'terorê' de ku ew bi armanca jenosîdkirina civake Kurd li ser serê wê dimeşênê, wê di wê çerçoveyê de wê were kirin.

Di dewama wê de mirov, divê ku hinekî li ser CHP, cemeat û stretejiya rejimê a li ser wan re ya pêşvekirinê û hwd bisekin. Di vê demê de rejima tirk, bo ku AKP, kiryarên wê politikayên wê yên qirêj ku wê bi MHP re kirina merfîyetê û wan di jîyanê de pêktênê bo ku wan ji berçav dûrbikê CHP da li pêş. Rewşa CHP a di van rojan de hanîna wê ya li rojavê wê, bi şibihê destpêka dema hanîna AKPê a li ser rejimê bê. Di destpêka hanîna AKPê de wê, sîyeseta maxdûriyetê wê li ser wê re wê pêşbixin. Wê, pirsgirêkan wê li ser wan re wê întûbaya 'çareserkirinê' wê bidê lê wê çareser nekê. Wê di dewama wê de wê, politikayên şer wê bikê merfîyetê de.

Wusa dihê ditin ku wê, nîqaşên li ser AKPê re ê weke bi 'rengê polisê nebaş' ku wê li ser cemeatê re wê werina meşandin wê, têrê nekin ku wê, rastîya AKP û rejimê a nijadperest ji berçav dûrbikin. Ber vê yekê CHP ajotina li pîyasê.

Di dema destpêka hanîna AKPê li ser serê rejimê wê, gotinên çapgir û bi navê demokrasîyê çî hebê wê bi lêvbikê û wê li ser wan re wê xwe bikê desthildatdar. Di dewama wê de jî wê, AKP wê weke projeyeka rejimê bê ku wê çawa wê bi wê ziman û gotinên çapê wê ji destê wan bigirê û wê xwe li ser wan wê bikê desthilatdar bê. Nûha, di heman rengê û warsîyonê de CHP wê çawa wê gotin û kirinên Kurdan wê bi heman rengê wê ji destê wan bidina girtin û wê CHP wê li ser wê bidina rûnandin, weke ku pêvajoyeka bi vî rengî hatîya dayîn destpêkirin. Lê di aslê xwe de CHPê wê, ti farqe wê bi zihniyetî wê ji ya AKP û MHP wê tûne bê. Tenê di dûmen de ev 'cûdahîya' ku ew dihê xwestin ku ew were afirandin wê, di pîretîkê û kirinan de wê ew nebê.

Ji her aliyê ve wê, AKPe û CHP wê, bi zihniyetî wê, di aslê xwe de wê zêde ti farq di nava wan de wê nebê. AKPwê, di aslê xwe de wê, weke di reng û awayê CHP'ya destpêka komarê de wê xwediyê awayekê û rengêkî bê. Di destpêka komarê re rengên

pêvajoyên komkujiyan ku CHP hanîna li serê xalkan di vê demê de wê, bi heman rengê wê AKP wê werênê li serê Kurdan.

Ji aliyekî ve jî wê, derxistina li pêş di vê demê de a CHP wê, bi rojeve Kurd ve girêdayî bê. Her demê de heta devera ku rejimê li ser cemeatê û hwd re meşand wê di meşand. Lê ji wê û pêde wê, serî li CHPê bide. Di destpêka hîlbijartinên berê ên ku wê, di wê de wê çend wekilên Kurd wê ji zindanê wê werina bijartin ku rejimê ew fahmkir wê, di cih de wê, li ser CHPê re ku ew rewşê li ser wê re wê werênê li ser ziman wê, kesên weke mistefa balbay wê ji zindanê wê bidina bijartin. Gotinên ku wê rêxistinên Kurd wê bibêjin wê, bikin ku ew li gorî xwe pêşî kifşbikin û ew li ser CHP û ankû cemeatê re wê werênina li ser ziman.

Di vê demê de ji CHPê girtina wekilê wê Enis berberoglu jî wê, di vê çerçoveyê de wê bi politikeya rejimê a ku wê bijartî û çêkirî wê bibê. Bi mantiqê ku rejimê ji CHP Mistefa balbay da bijartin î ro, Enis berberoglu avêt zindanê. Wê mantiqê avêtina Enis berberoglu li zindanê wê wateya wê çi bê? Li vir wê bi serekeyî rejimê heta roja me wê, bi dehan wekil û bijartîyên Kurd girtina û avêtina li zindanan. Wê çawa wê, vê rewşê wê weke rewşek ji rêzê wê biide nîşandin û bi wê re wê çawa wê, di çerçoveya kriminalîzekirinê de wê çawa wê armanca wan girtinan a sereka wê ser wê bi nûxûmênê wê, bi wê rengê û armancê wê, wê ev girtina Berberoglu wê were kirin.

Wê di vê çerçoveyê de wê, di nava rayagiştî de ku wê, çawa wê weke ku wê di dema bi bijartina balbay ku xwestibûn ku rewşa bijartîyan li şûna li ser bijartîyên Kurd û partîyan Kurd re ku wê were li ser ziman wê, çawa wê pêşîya wê bigirin bi wê armancê balbay dabûbûn bijartin. Î ro jî wê, çawa wê nîqaşên bêdadî û bêadeletîya xwe wê li şûna ku wê li ser wan re wê, li ser kesên CHPyî ên weke enis berberoglu re wê werênina li ser ziman wê, weke aliyekî wê girtina wî bi xwe re wê biafirênê. Lê aliyê din jî rayadarên tirk, wekilên Kurd ew, ber ku ew vîn û îdereya gelê Kurd bûn ew hatina girtin. Lê wê, çawa wê, di vê rewşê û çerçoveyê de wê, di çerçoveya 'tirkiyatîyê' de wê, bikin ku ew ji rastîya wê dûr wê di mejîyan de wê bicih bikin wê, girtina Enis berberoglu wê were pêşxistin. Bi gotineka din rayadarên tirk, hizirkirina ku wê, bi girtina Enis berberoglu a bi plan ku ew hatîya kirin wê, çawa wê, rewşa girtina wekilên Kurd jî wê, di wê çerçoveyê de wê, bi întîbayên ku ew dixwezînin ku ew biafirênin di mejîyan de bidina rûnandin.

Di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê dema ku mirov rewşa tîkiliya di nava AKPê û CHPê de wê, hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê di çerçoveya planeka ku wan weke ku bi hevdû re amedekirina wê, rewşa girtina enis berberoglu, 'meşa adeletê' û hinek kirinên din wê, di vê çerçoveyê de wê, bi levkirinekê wê bi hevdû re wê pêşbixin. Rewşa girtina berberoglu wê, rewşeka manipûlekirinê a li ser girtina wekil û siyasetmederên Kurd re bê. Wê çawa wê ji berçav wê dûr bikê û an jî wê çawa wê ji rastîya wê dûr wê bide nîşandin wê, bi wê armancê wê weke rewşeka manipûlakirinê bê. Ev jî wê, weke alî û lingekî din ê rewşa konseptê rejimê a di şerê wê yê li hemberî civake Kurd bê û ankû rewşên din bê wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bê.

Li vir di dewama wê de divê ku em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, aliyên AKP ên di rayagiştî de ên bêbawer wê weke ku ew hatina kifşkirin û li ser CHP'ê re wê, werina pêşxistin. Ber ku cemeat ew kirina pozisyoneka din a dijber de nikarin van politikayên xwe li ser wê re bidina meşandin. Ber vê yekê, weke lingê wê stretejiya

wan CHP ajotina pîyasayê. Wê çawa dimenê polisê baş wê, zindî wê bidina hiştin û li ser wê re wê sîyeseta xwe wê bidina meşandin wê, hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê, CHP wê were ajotin li pêş.

Enis berberoglu di dema pêngave gerilla de ew bixwe wê weke kesekî ku wê, çawa wê, vajî bide nîşandin wê, rajê masa û kûrsîyekî û wê herê deverê çîyayî û wê dimen bikişênê û wê di çapameniyê de wê belabikê. Wê bi vê rengê weke kesekî dij Kurd jî bê. Di mejiyê xwe de Enis berberoglu wê, ne kêmî T. Erdogan wê xwediyê hêsta dijminatîyê a li gelê Kurd bê.

Ji aliyekî din ve jî mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, CHPê wê weke lingê AKPê, ku heta vê demê bi komkujiyan xwestina pêşîya xwepêşandinên Kurdan bigirin û bi wê re qadê vala bihêlin û li ser wê re ku ew wê bi CHPê re tişî bikin bê. Yanî wê, di vê çerçoveyê de wê CHP wê, weke rastîya AKP a vêşarî a Sîyesî wê tevbigirihê. Mirov di serî de wê, di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê werênê li ser ziman. Her wusa, di vê çerçoveyê de wê, rastîya CHPê wê hebê.

Hewldanên wê yên weke bi meşa adeletê, hanîna li rojevê girtina Enis berberoglu û hwd re wê, rûyekî din ê rejimê ku wê li dijî rastîya li jîyanê ku ew heya wê ê şerker bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa CHP wê, weke rewşeka di çerçoveya şerê derûnî a li ser çapameniyê re ku ew dihê pêşxistin bê. Bêgûman, hem bo Kurdan, bo pirsgerêka Kurdan û maf û azadîya Kurdan wê ji AKP wê cûda ne hizirê. Wê, weke wê, bihizirê. Wê, Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê CHP wê, rejima ku ew '70 rîqâ' li wê ketîya ku nû bikê û dîsa wê, derxê li pîyasê wê, li ser wê re wê bileyizê. Herkesek dizanê ku rewşa girtina wekilên Kurd û ankû bi deh hezaran Kurdên ku rejimê ber ku ew Kurd in ku wê avêtina li zindanan tenê bi rewşa bêadeletî re ew nikarê were hanîn li ser ziman. Lê wê çawa wê bi wê rengê wê werê hanîn li ser ziman nûha CHP şerê wê dide.

Di rastîyê de wê, di çerçoveya vê pêvajoyê û konseptê rejimê a şer a li hemberî Kurdan de wê CHP û AKP wê du rûyên weke hevdu ên madalyonekê wê, bi afirênin. Di dewama wê de wê, kengî wê, kîjan wê were derxistin li pêş, di vê çerçoveyê de weke ku mirov bi rewşa di vê demê de derketina li pêş a CHP re wê, li ser wê re wê politikayên rejimê wê bên meşandin. Rewşa CHP a weke pêşxistina 'meşa adeletê' jî û rewşa girtina enis berberoglu jî wê bi plan wê werina pêşxistin. Wê di vê çerçoveyê de wê, lingekî wê rewşa CHP a di vê demê de wê bi rewşa çapameniyê ve girêdayî wê hebê. Lingê din jî wê, çawa wê bi AKP re wê, politikayên wê bibê serî bê. Ber vê yekê, di vê rewşê de çend ku wê, weke 'li dijî hevdu jî bin lê wê, ev dimen wê, ne rast bê. Li vir di aslê xwe de wê konseptê vê demê ku wê, piştî hilbijartinên 7' hezîrene 2015'an wê were pêşxistin de wê, AKP, CHP û cemeat wê bi hevdu re di çerçoveyê de wê, xwediyê pozisyonekê bin. Di dewama wê de jî wê MHP wê, weke ya rewşa AKP di parêzê û wê li ser lingan dihêlê û bi wê re temenê şerê wê yê li dijî Kurdan bi kontrayî pêşdixê bê.

Li vir, di aslê xwe de wê, dema ku mirov li rewşa CHPê û kiryarên wê yên bi vî rengî li wan binerê wê, weke kiryarîna di vê çerçoveyê de bin. Her wusa bijartina Enis berberoglu û girtina wî jî wê ew jî wê weke rewşeka hatî bijartin û bi plan bê. Di serî de divê ku mirov vê rastîyê wê fahmbikê. Ji vê mirov dikarê çî fahmbikê? Ya ku mirov di serî de fahmbikê wê, çawa di çerçoveya 'tirkiyatîyê' de wê bişavtinê û halandinê wê, pêşbixê û wê politikayên xwe yên înkare wê bide domandin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, rengê stretejiya rejimê wê xwe li ser wan re wê bide nîşandin. Dimenê weke 'aliyê baş' derxistina li pêş a CHP û kirina meşên weke 'meşa adeletê' û hwd jî wê, di

vê çerçoveyê de bin. Mirov di vê çerçoveyê de wê jî wê, di çerçoveya mantiqê şerê rejimê ê tirkkirinê û înkare de wê hilde li dest. Yanî wê jî wê jî wê, ti çareserî dernekevê. Vajî wê, çawa wê rewşên berê ên bişavtinê wê şêrîn bidina nîşandin li ser wê re dixwezê 'donkîşot'îyeka qirêj bikê.

Pêvajoya ku em nûha di wê re derbas dibin wê, weke pêvajoyeka ku wê, Kurd statûya dihê axiftin a. Rejima tirk li her deverê rastîya derketîya li holê û rastîya wê ya qirêj û nagatîv dihê ditin. Ji kenan Evren û heta T. Ardogan hemû pêvajoyan komkujîyan ku rejima tirk kirina ew hatina ditin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, van dîmenan wê ji berçav wê dûrbikin, CHP şerê wê bi rojevê re bi van kiryarên bi vî rengî li ser navê rejimê dide. Dema ku mirov mantiqê rejimê û zihniyeta wê baş fahm nekê mirov wê van kirinan jî baş fahm nekê. Tenê weke kirinna ku ew dihên pêşxistin ku mirov ji zihniyet û mejiyê dûr û cûda hilde li dest wê, rastîya wan wê newê ditin û fahmkirin. Ber vê yekê mirov divê ku di çerçoveyek rast de wê, bi mejûya wê ve girêdayî wê hilde li dest.

CHP, cemeat û stretejiya rejimê a li ser wan ya pêşvekirinê wê, di vê çerçoveyê de wê, di reng û awayekî rast û dûrûst de wê were pêşxistin. Bi rengê derxistina CHP li pêş wê, çawa wê ser rastîyan bigirin û wê, minaq rastîya wekilên Kurd ên di zindanan de wê, ji rêzê wê bidina nîşandin û wê, bi wê re wê ji aliyekî ve wê, ew wê rewşê bidina domandin, şerê wê didin. Li şûna ku wê rastîya wekilên Kurd wê, çawa wê ew girtina ku rejimê di çerçoveya şikandin vîna Kurd û tafisandina dengê civake Kurd de ew hatîya kirm wê.

Ji aliyekî din ve wê, ev rewşa derxistina li pêş a CHP wê, li şûna bi girtina wekilên Kurd û bi hezaran Kurdistanîyan ku ew qada wan ya sîyesî li gorî xwe vala hiştin wê, çawa wê li gorî wê ew wê tişî bikin wê, ev rewş wê, weke rewşeka di vê çerçoveyê de jî ku ew hatîya pêşxistin bê. Yanî wê, şerê bi tememî ji holê rakirina sîyeseta Kurd jî bê. AKPê bi oparasyonên girtinê wê li gorî xwe vala dikê. Bi wê re di ahengekê de wê CHP wê çawa wê tişî bikê ev kiryar wê, weke kiryar û kirinên wê yên qirêj ku ew dihên pêşxistin bê. Di rastîyê de jî wê dad û adelet wê li tirkiya wê nebê. Hemû rewşên ku ew dihên kirin bê dad û adelet in. Ew jî wê dizanin. Di mejiyê rayagiştî de jî ev heya. Bijartina gotina 'adeletê' weke navê meşa CHPê jî wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, sûdbigirê wê weke çerçoveyeka sîyesî a bi plan ku ew hatî amedekirin bê.

Wê ji aliyekî din ve wê, çawa ku ew, dîmenê ku ew li ber zindanan, girtina wekilan û hwd ku ew bi Kurdan re dihê ser ziman wê, çawa wê dîmenê şîlo bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, di reng û awayekê de ew rewşa CHP û berberoglu wê were pêşxistin. Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku li ser rûpelên rojnemeyan re rengê rexnekirin, "hêrîşkirin" û hwd a li CHP û meşa CHP wê, çawa wê, argûmanên derve wê ji destê wan bigirin wê, di wê çerçoveyê de bê. Ji aliyekî din ve rewşê weke "pêşbazîya nava AKP û CHPê" hanîna li ser ziman jî wê, aliyekî din ku mirov di vê çerçoveyê de wê, dikarê li ser wê bisekinê bê. Ev dîmen bi xwe jî wê, weke dîmenekî ser rastîyan nûxûmandin bê. Ji xwe heta roja me wê, dîmenên şer û komkujîyên ku wê hikimetên tirk wê bikê wê, di bin vê dîmenê de wê, werina vêşartin û ankû ji berçav dûrkin. ..

”

Rewşa təkiliyên nava Kurdan, hewldanên pêşxistina nakokîyan û pêvajoyên şer ên li dijî civake Kurd

Ya ku mirov wê, di destpêkê de wê, dibîne wê ew bê ku wê, çawa ku wê, li herême wê 'pakteka' dij-Kurd wê avakirin. Mirov dikare wê weke 'koalîsyona dij-Kurd' jî wê, werênê li ser ziman. Bi teybetî piştî konferansa lozanê ew, rejimên ku ew civake Kurd û Kurdistan di nava wan de ew hat qatkirin wê di nava wan de wê pêşkeve. Bi demê re wê ew jî wê, were dîtin ku wê, weke ku çawa ew dij-Kurdîtiya ku wan rejiman di nava xwe de ew pêşxistîya wê, çawa ji nava civake Kurd wê li ser êsasê wê dij-Kurdîtiyê wê komna bidina avakirin û bi zanebûnî bê û ne bi zanebûnî bê wê ava bikin. Hanîna berhevdu rêxistin û partiyên Kurd ên başûr û bakûrê Kurdistanê jî wê, li ser temenekê bi vê rengê 'dij-Kurdîtiyê' wê were rûnandin. Yanî bi gotineka ew ew dij-Kurdîtiya ku rejimên herême ew di nava xwe de ew li dijî civake Kurd ew pêşxistîya ew çendî ku ew bi demê re ew ji hevdu belav dibê û dihê felîşandin ev rengê dij-Kurdîtiya ji nava Kurdan ku ew li ser wê heman mantiqê ku ew hatîya pêşxistin jî ew jî rengê wê dihê dîtin.

Di rewşa hanîna berhevdu a rêxistinên Kurdan li ser hizir û ramanên wan ên cûda û hwd re wê, di vê çerçoveyê de wê temenê wê bikin wê biafirênin. Wê herina cem rêxistineka Kurd û wê, ji wê re wê, werênina li ser ziman ku tû, bi wê re ne di heman hizrê de yî. Wê demê li cem min ba. Li dijî wê ba." Di vê çerçoveyê de wê, regekî hanîna ber hevdu wê di çerçoveyeka plangeriyekê de wê, hertimî wê, were pêşxistin. Li başûr, di destpêka salên 1990î de wê ew li ser PDKê û YEKÎTÎ re wê ew wê were pêşxistin. Piştî jî wê, dema ku rewşa rojava derket li holê û li pêş wê, bi heman mantiqê wê, di heman mantiqê û çerçoveyê de wê, ENKSê û hwd wê di pozisîyekê de wê, were pêşxistin. Armanç ew a ku ew 'dij-Kurdîtiya ji nava Kurdan ku ew bi wê herîşê bi destê Kurdan li Kurdan dikin dawî li wê newê. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê, were pêşxistin. LI bakûrê Kurdistanê jî ku ew temen ne dîtin wê, li ser hinek serek aşîr û hin komên cerdewan ku wan pêşxistina re wê, bikin pêşbixin. Di dewama wê de wê hin Kurdên ku ew weke "Kurdên xwe yên ahlkirî" li wan dikerin wê, bikin ku wê pêşbixin.

Ev rewşa dij-Kurd a ji nava Kurdan û ankû ev antî-îtfîfaqe dij-Kurd a ji nava Kurdan wê, di vê demê de jî wê, li ser şengalê re bê, li rojava bê, li herêmen din ên bakûr, başûr û rojhilatê Kurdistanê jî wê, were ajotin li pîyaseyê û wê li ser wan re wê li dijî hebûna Kurd wê, wan bidina hêrîşkirin. Di vê çerçoveyê de li nava Kurdan leyistin wê, bi teybetî li ser wê îtfîfaqe dij-Kurd a ji nava Kurdan ya li dijî hebûna civake Kurd bê.

Ev vê yekê wê di wê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman ku ev rewşa îtfîfaqe dij-Kurd a ji nava Kurdan wê, biqasî hêrîşên rejimên herême ên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin û hêrîşî hebûna civake Kurd dikin wê, zirerê bide civake Kurd. Wê ne kêmi wê, zirerê wê bide hebûna civake Kurd.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê werênê li ser ziman ku ev rewş wê, weke rewşna teybet ên ku mirov wan bi teybetî di çerçoveya cûdahiyên Kurdan ên rêxistinên wan de jî wê hilde li dest. Di nava civakekê de ew cûdahî û ankû cihêrengî ku ew bi aawayekî makûl û rast û dûrûst were lê nêzîkirin û bikarhanîn wê, weke dewlemendîyekê wê fêdeya li hebûna pêşketina civakekê wê hebê. Lê dema ku ew hêzên ku ew partî avakirina ji wê têgih û makûlîya civake xwe dîrketin wê, hingî wê, ew weke çekeka ku ew li hebûna wê civakê hatî kişandin wê xwediyê weyn û rolekê bê.

Di vê çerçoveyê de wê, rol bileyizê. Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa cûdahîyên rêxistin û partyên Kurd ku ew piştî salên 1990î li başûr û piştre li hin beşên din ên Kurdistanê ku ew bûya sedemê rengêkî şerê navxweyî ku Kurd wê weke şerê birakujî' bi nav dikin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke encama li ser wan cûdahîyên civakî leyistina rejimên herêmê jî wê dikarê werênê li ser ziman.

Piştî girtina birêz ocalan wê, têgînên weke li ser rewşa 'dewlet xwestinê' û ankû dewlet nexwestinê re ku ew hatina pêşxistin wê di vê çerçoveyê de wê, ji rewşeka têgihî a ramanî wê were derbaskirin û wê were xistin temenê nakokîyên dijber ên ku ew dikarin li ser wê re hêrişî hevdû jî bikin. Ev jî wê, di temenê wê de wê ne fahmkirinek wê hebê. Ev rewş, wê dema ku ew li ser esasê rêxistin û ankû partîyan hat hizirkirin wê, zêdetirî wê xwe di wê çerçoveyê de wê bide diyarkirin. Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê werênê li ser ziman ku ew rewş wê, bi demê re wê, weke rewşna nakokî wê hebûna civakê bi xwe jî wê di nava xwe de wê bi awayekî tûj wê bikina qat bin. Ev jî wê, ji aliyekî ve wê, weke aliyekî wê Kurdan di çerçoveya têgîna Kurdîtiyê û ankû dij-Kurdîtiyê de ku wê bikê ku wan werênê ber hevdû. Di aslê xwe de wê, ev di temenê wê de wê ji ne fahmkirinekê zêdetirî wê cahilîyeka ji rastîyên civakî û dîrokî jî wê di temenê wê de wê hebê.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve li wê binerê wê ev wê weke aliyekî teybet wê xwe bide diyarkirin. Ji nava civake Kurd wê, rastîyeka dij-Kurd wê bi demê re wê were pêşxistin û wê li hemberî civake Kurd wê were pêşxistin. Rejimên herêmê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, di wê rewşa qatkirina Kurdistanê de wê, rewşa têgîna dij-Kurdîtiyê ji nava Kurdan wê weke rewşeka qatkirina civake Kurd jî wê, bi demê re wê bi temenê bikin. Di wê çerçoveyê de ku ew newina cem hevdû û bi hevdû re di çerçoveya wê hebûna wê civakê de ew bi hevdû re tevnegerihin û biryaran negirin wê, ev wê bi wê armancê wê were pêşxistin. Bi gotineka din wê çawa wê qatkirina Kurdistan li çar-qatan di nava îran, îraq, sûrî û tirkiya de wê, bikina mal civakê wê pêşî li ser sînoran û parastina sînoran re wê bikin wê qatkirinê bikina mejiyê wan de. Piştre jî wê, di nava wan beşên Kurdistanê de wê, yek bi yek wê, di vê çerçoveyê de wê ji nava Kurdan wê, dij-Kurdîtiyê wê, li ser têgîn, ramanên bîrdozikî, berjewendî û hwd re wê, pêşbixin û wê derxina li pêş. Wê di vê çerçoveyê de wê, di nava civakê de wê, rewşa qatkirina li çaran wê, bi vê rengê wê li haştan û dibêt li qatên zêdetirî jî wê bikin ku wê, bikina qat. Civakeka weke civake Kurd ku ew tenê li beşa wê piçûk a rojavayê Kurdistanê ku ser 3 û ankû 4 milyonan re Kurd dijîn ku ser 10 rêxistin û ankû partyên Kurd re rêxistin û partî hebin wê, hinekî jî wê, weke encama wê rewşê bê. Her wusa wê li beşên din ên Kurdistanê başûr, rojhilat, bakûr û hwd jî wê ev hebê. Ev rewşên rêxistinî û partîyîti wê ji rewşa hebûna têgîneka demokratîkî ku ew were kirina malê civakê zêdetirî wê, di vê çerçoveyê de wê, xizmetî wê rewşa dij-Kurdîtiya ji nava Kurd bikê. Mijare dij-Kurdîtiyê a ji nava Kurdan wê, di aslê xwe de wê, xwediyê dîrokeka xwe ya teybet a ku mirov wê ji gelek aliyan ve wê, li ser kirinên jîyanî û ankû pîretîkên jîyanî ên demên bûhûrî û ên roja me re wê werênina li ser ziman.

Li vir em, di dewama wê de wê, dikarin wê werênina li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, ev wê xwe bide diyarkirin. Her wusa divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, di roja me de wê, weke aliyna ku wê li pêşîya yekîti û ankû tifaqe navweyî a civakê bi xwe jî wê weke astengiyên mazin wê hebin. Çendî ku wê, rêxistinek û ankû partîyek ew dema ku ew dihê avakirin wê aligirên wê nebin jî wê,

bi zorê û rêyên din ew, bo ku ew werina bikarhanîn di vê çerçoveyê de wê ji wan re wê bikin aligirna çêbikin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê were derxistin li pêşîya yekîtiya civake Kurd weke ramanekê. Her wusa di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa qatbûna civake Kurd a li ser rêxistinên re wê weke aliyekî ku em dikarin di temenê trejedîyên wê yên civakî de wê rewşa qatbûyî weke rewşek hêrişî li rex hêz û rejimên ku ew civake Kurd û Kurdistan di nava wan de hatî qatkirin wê werênê li ser ziman.

Ji kîjan aliyê ve ku mirov bahse têkiliyên nava Kurdan dikê û wê dikê ku wê fahmbikê wê ev rewşa bêxêr a qatbûyîna li ser rêxistinên û nakokîyên nava wan ku ew hatina pêşxistin û ew li ser wan nakokîyan re ew nikarin werina cem hevdu wê derkevina ber me. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, ew wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, jî mirov wê, divê ku wê werênê li ser ziman ku wê fahmbikê ku ev rewş di roja me de jî çendî ku ew hinekî hatibê bêbandûrkirin jî wê, çawa ew rewş wê were parastin nûha jî rejimên herêmê dest avêtina wan. Di vê çerçoveyê de ew wê, çawa wê rewşa dij-Kurd a ji nava Kurdan wê zindî bigirin û wê biparêzên wê, ew bixwe jî wê ketina nava taheb û xabaetekê de. Têkiliyên wan rejimên herêmê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin ku ew têkilî di çî astê û rengê de bê wê, di vê çerçoveyê de wê li ser vê esasê parastina wê rewşa dij-Kurd di nava Kurdan de bê. Wê çawa wê ew wê were domandin wê li ser wê re wê têkiliyê wê bi wan re wê dênin. Wê, bi wan têkiliyên xwe yên ku ew didênin re wê pêşîya wê bigirin ku ew rêxistinên ku ew werina cem hevdu û bi hevdu re têkiliyê dênin. Rewşên têkiliyên rejimên herêmê di nava Kurdan de bi rêxistinên Kurd re wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê, awayekê, regekê û armançekê bê.

Em dema ku vê dema ku em di wê de di bûhûrin ku em ji aliyê giringîya demê ve wê, lê dikolin wê, bi wê re jî wê ev derkeve li pêş. Her wusa, rejimên herêmê ku wan Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin, ji aliyê wan ve "dewetkirina" hin rêveberên Kurd li navendên xwe wê, di serî de wê di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê mantiqê pêşxistin û parastina wê dij-Kurdîtiyê a ji nava Kurdan bê.

Di vê dema ku em bahse têkiliyên nava Kurdan bikin wê, bi wê re wê gelek rewş û tiştên ku mirov wan di wê çerçoveyê de wan werênê li ser ziman wê derkevina li ser rû. Di vê demê de bi teybetî, rejimên herêmê ên weke rejima tirk ku wan pêvajoyek giştî a şer li hemberî hebûna civake Kurd daya destpêkirin wê, di vê demê de fahmkirina wan rewşan wê fahmkirina wan wê giring bê. Bêgûman di demên bûhûrî de ku mirov rûşa nava rêxistinên ku ew dibêjin ew li ser navê civakê sîyesetê dikin wê, ne xwediyê pêşketinên baş in. Ji şerê "birakûjî" bigira û heta ku wê bigihijê gelek aliyên din wê, ev hebê. Rejima tirk wê, bi awayekî wê pîrr zêde wê li pişt hemû pêvajoyên demên nêzî ên weke ku wê di wan de wê şerê birakûjî wê di nava Kurdan de wê rûbide.

Di vê demê de ku ew zimanekî weke zimanê rayadarên tirk ew li hemberî rêxistinên din ên Kurd bikardihênê Nêçîrwan berzanî bahse 'bikarhanîna hêzê li hemberî hêzên din ên Kurd' dikê. Hêza ku ew bahse wê dikê jî wê PKK bê. Di vê demê de wê dema ku rejima tirk pêvajoyek şer daya destpêkirin de wê, bikarhanîna van gotinên weke "ku PKK ji şengalê dernekeve emê hêzê bikarbênin" wê bi gotinên raaydarên tirk ên weke "emê hebûna "PKKê li şengalê herê nekin" û ankû "emê li şengalê oparasyonê bikin" re wê hemwate û weke hevdu bin. Di vê demê de gotinên ku jî devê raydarên tirk derdikevin ên weke "emê di biharê de hêrişên xwe li PKKê zêde bikin û emê wê tûna

bikin" jî wê ji dû aliyên ve wateyan hebê, Di serî de wê ji aliyê pêşî ve wê ji aliyê wê ve wê biwate bê ku wê di biharê de Kurd weke bi newrozê û hwd re bitevger in. Bi wan zirt û tehdîdên xwe dixwezî ku ew ji nûha de pêşîya wê bigirin. Ji aliyekî din ve jî wê wateya wan hebê ku ew karibin li dervî sînor li hemberî qandilê oparasyonê bikin. Ji gotinên Nêçîrwan berzanî mirov fahm dikê ku rayadarên tirk li başûrê Kurdistanê di nava têkiliyekê de na bi rêxistin û sazîyên Kurd re ku ew wê heta vê demê wê çiqasî karibin nakokîyan di nava Kurdan de wê bidina pêşxistin.

Di vê demê de rayadarên Başûr ên weke nêçîrwan berzanî ku ew gotinên weke ku wê têne wateya dana destpêkirina şerekî birakûjî wê, weke xewna tirkîya bê. Tirkîya hertimî dixwest ku ew, şerekî birakûjî di nava Kurdan de ew bide destpêkirin. Wusa dihê ditin ku ew yanî rayadarên tirk nûha li başûrê Kurdistanê, di nava sazî û rêxistinên Kurd de ew dîplomasî wê dikin ku ew karibin şerekî birakûjî bidina destpêkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê ev gotinên nêçîrwan berzanî wê, ew wê jî wê werina bîra mirov ku ew dema ku wê di wê de 'kongira netewî a Kurd' wê biheta li darxistin ew ku ew dihê tirkîya û piştî ku ew jî tirkîya vegeerîya wê, di di cih de wê li darxistina kongira netewî a Kurd wê bê taloqkirin li demek nedîyar. Ev rewş wê bê sedema wê ku nêçîrwan berzanî di nava Kurden bakûr de weke "harpagosê roja me" were binavkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de ku Kurd, di pêvajoyek dîrokî de ew derbas dibin de wê şerekî birakûjî wê, tenê xizmetî rejimên herêmê ên weke rejîma tirk ku ew îro li hemberî hebûna civake Kurd dana destpêkirin bikê.

Di vê pêvajoyeka bi vî rengî de wê, demê ji rayadarên başûr dihat xwestin ku ew helwesteka bi rûmet bidina nîşandin û li hemberî pêvajoyên şer ên li hemberî civake Kurd helwestekê bidina nîşandin. Li bakûrê Kurdistanê, bi dehan bajarên Kurdan hatina kavilkirin ji aliyê rejîma tirk ve heta vê kêlikê jî ev kesên ku ew gotinên ku ew têna wateya şerekî birakûjî û dana destpêkirina wê, bikarbêjin, ti gotin li dijî wan kavilkirina bajarên Kurdan ne hanîna li ser ziman.

Nêçîrwan berzanî, wusa xûya dike ku ew ne di têgihîştin û hişmendîya civake xwe de tevdiqerihê. Di serî de divê ku mirov wê yekê wê werênê li ser ziman. Gelek dordorên ku ew dibêjin ku ew, dixwezî ku malbate xwe serdest bikin jî wê, ev gotinên wan wê xizmetî wê jî nekin. Tenê û tenê gotinên wan xizmetî rejimên herêmê ku ew îro li hemberî civake Kurd şerekî dana destpêkirin wê bikê. Di pêvajoya sale 1993'an de ku rejîma tirk oparasyona dervî sînor li başûrê Kurdistanê kir de wê, di wê de wê şerekî birakûjî wê li hemberî Kurdan wê bide destpêkirin. Wusa tê xuyakirin ku gotinên ku raydarên tirk bahse 'şerekî giştî' li hemberî civake dikin de ku ew di wê çerçoveyê de gotinan ji devê kesên weke nêçîrwan berzanî weke di temenê dijberîyê de dibêjin wê û ankû didina gotina gotin, ew gotin tenê xizmeta pêşxistina pêvajoyek bi vî rengî didina destpêkirin.

Di vê demê de wê, pêvajoya şer ên ku ew rejîma tirk dana destpêkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyek şer bê. Gotinên Nêçîrwan berzanî, têna wateya wateya vala derxistina gotinên Bîrêz Mesûd berzanî ên weke "emê ti carî nehêlin ku şerê birakûjî di nava Kurdan de bibê" jî bê. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku di vê demê de nebûna stretejiyek hevbeş a civake Kurd wê, di vê temenê de wê temenê pêşxistina nakokî, dijberî û hanîna berhevdu a

partiyên Kurd jî wê hertimî wê were pêşxistin. Ber vê yekê bû ku rayadarên tirk ên weke qatîlên Kurdan ên weke T. Ardogan gotinên weke li dijî li darxistina kongira netewî a Kurd' ku ew dihênê li ser ziman ew, di wan de dbêjê ku "wê, ew ji wê zirerê wê bibînin." Ev gotinên T. ardogan, ku ew dikê wê van gotina piştî wan bi hefteyekê wê nêçîrwan berzanî wê herê ankara û wê piştî wegerîna wî wê kongira netewî a civake Kurd aê li demek nedîyar wê were taloq kirin.

Di dîmenekî de ew dihê ditin ku weke ku li başûrê Kurdistanê jî wê, bi alikarî û piştgirîya rejima tirk mesûd berzanî bixwe jî ew hatîya tecrîd kirin û li şûna wî li ser PDKê re gotinan ji devê nêçîrwan berzanî dihên dayîn gotin. Di vê çerçoveyê de ya ku ew dihê ditin ku ew a ku ew nêçîrwan berzanî weke kesekî li dijî civake Kurd ew were bikarhanîn, di pozisyonê de wî digirin. Li gorî gotinên nêçîrwan berzanî ez ti carî piştî mesûd berzanî û mirina wî nexwezîn ku ez wî li şûna mesûd berzanî bihizirim. Ku ew bibê wê, bê feleketê hemû Kurdan, ne tenê yên başûr jî. Bêgûman, piştî Mesûd berzanî ku kesên weke nêçîrwan ku ew ji zanebûna dîrokê dûr in û civake xwe bixwe jî ew nasnekin wê, hertimî pêvajoyên weke yên şerên birakûjî wê li hemberî Kurdan wê û di nava wan de wê temenê bi wan re hebê ku ew pêşbixin. Xwûdê mirov, ji pêvajoyeka bi vî rengî biparêzê. Di serî de divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku kesên weke nêçîrwan berzanî ku ew hê di saxîya mesûd berzanî de gotinên di çerçoveya vala derxistina gotinên mesûd berzanî de ku ew bikardihênin wê piştî wî re wê karibin pêvajoyên feleketê li hemberî civake Kurd bidina destpêkirin.

Di vê demê de wê, ya herî baş wê ew bê ku ew herkesek bi awayekî makûl û jidil bi hevdû re ew biaxifin û stretejiyeka hevbeş bo parastina civake Kurd wê pêşbixin. Her dema ku wê kes bi serê xwe derkevina li pêş û wê li ser navê civakê wê gotinê bi serê xwe bibêjn wê, temen feleketên ku ew werina serê civakê jî wê bi xwe re wê biafirênin. Ji xwe mirov, ku mirov ji nûha ku li wan gotinên ku ew li dijî hevdû ku ew li ser şengalê re bê û ankû herêmên din û hwd re bin ku ew dihêna bikarhanîn temenê şerên birakûjî û feleketên din ên maztir didina amedekirin.

Bêgûman di vê demê de ku Kurd xwediyê stretejiyek hevbeşban wê î ro destkevtiyên wan wê ya ku ew hena wê dûqat wê zêdetir ba. Pêşxistina nakokîyên nava Kurdan wê, di serî de wê derbeyê li hemû Kurdan bixê. Î ro rewşa Kurdan hatîya wê astê ku li beşeka wê derba were xistin ew derbe wê bê weke derbeyeka ku wê li hemû beşên din ên Kurdistanê bê. Di serî de hemû kesên ku ew dibêjin em li ser navê civake Kurd sîyesetê dikin ew, divê ku ew vê yekê fahm bikin. Her wusa, mirovekî ku ew xwe weke endamê PDKê, dibîne ku ew karibê gotinan li dijî yê serokê wê werênê li ser ziman wê, ev jî wê ew di serî de nîşanaka ji hevdû felişandina hebûna civake Kurd bixwe jî bê. Di aslê xwe de ew, weke rewşeka ku ew rewşa sîyesetmederên Kurd wê, dihênê asta sîyesetmederên aşîrî. Yanî wan ji asta civakî û hwd, wan dixê xistin. Gotinên ku ew wan ji wê astê dixê, her wusa di vê çerçoveyê de ku me hinekî li jor hanîna li ser ziman bûn. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ev gotinên ku ew dibina temenê dûbendîyan di nava Kurdan de ew, tenê didina nîşandin ku ew kes nexwediyê mejiyekî civakî û netewî ê bo civake Kurd a. Her wusa, sîyeseta ku ew dikin wê bi wê, ne welat û desthilatdatîya wê, wê rêveberîyeka aşîrî jî wê di ast û pîvana roja me a zanebûnê wê newê birêvebirin.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê wê werênê li ser ziman ku ew rewşên ku wan hertimî di dîroka Kurdan de zirerê dana Kurdan wê, di vê demê de ku ew newina

dûbare kirin. Hinek kesên ku ew li ser hasabê rejima tirk û ankû îranê ku rêya xwe şaşkirina, ew jî wê tenê bina temenê şerê birakûjî di nava civake Kurd de. Di vê demê de wê, ji her demê zêdetirî wê, pêwîstîya Kurdan wê bi yekîtiyê wê hebê. Her wusa wê, wê di vê demê de wê Kurd ew, divê ku pêvajoyeka ku ew wê xwe bixwe wê winda bikin di wê de ew divê ku ew nekin.

Berî hertiştî wê, di vê demê de Kurd û rêxistinên Kurd ew, divê ku ew sîyeseteka di temenê Kurdewerî û biratiyê de bi hevdû re li hemberî hevdû pêşbixin. Nakokîyên wan, dibê ku ew hebin. Lê divê ku ew karibin bi hevdû re rûnihin û pirsgirêkên xwe biaxiftinê çareser bikin. Divê Kurd di nava xwe de xwe bigihênina rêgez û ankû piresîbên civakî ku ew karibin li ser wan re ew bi hevdû re têkiliyê dênin û danûstandinê bikin. Divê ku ew di nava xwe de qadaxa bikin ku ew li dijî hevdû çekê bikarbênin û birakûjîyê bikin. Lê weki din wê, dîrok wan afû nekê. Gotinên birêz mesûd berzanî ên weke "emê ti carî nehêlin ku wê êdî şerê birakûjî wê di nava Kurdan de wê bibê" wê, weke gotinek piresîb dikarê ji aliyê hemû Kurdan û rêxistinên wan ve were herêkirin. Di temenê domandina pirsgirêka Kurd û heta roja me jî wê, hertimî pêşxistina nakokîyên bi vî rengî di nava Kurdan de wê hebê. Hertimî ew nakokî hatina pêşxistin û Kurd li ser wê re bi hevdû re dana şerkirin. Bi wê re jî wan, pirsgirêka Kurd bi gelek pirsgirêkên navxweyî ên di nava civake Kurd de ew dana domandin. Di vê çerçoveyê de her Kurd, divê ku ew karibê vîna xwe li dijî şerê birakûjî werênê li ser ziman û lenetê li şerê birakûjî werênê.

Leyistina li nava Kurdan, temenê wê û politikayên jenosîdê

Piştî rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê kerkûkê, rayadarên tirk ketin nava şêwayekî hêrişê ê pirralî de. Ji aliyekî ve dibêjin "bo me yekparetîya îraqê giring a". Ji aliyekî ve dibêjin "emê tirkmenan bi tenê nehêlin" Ji aliyekî ve dibêjin "rewşa referandûma li kerkûkê 'xafka li berzanî' ya", "ji aliyekî din ve jî bi amerîka hewl didin bikevina têkiliyan de ku wê, çawa Kurdên rojava wê, wan bitenê bidina hiştin, hêrişî wan bikin û wê, encama ku ew dixwezin ku wê bidest bixin. Wezîre karê derve mewlût Çawûşoglu di derbarê ala Kurdistanê li kerkûkê û referandûmê' de diaxifê û dibêjê "Ev xefke li berzanîya" Bêgûman rayadarên tirk ne çawûşoglu û ne jî ti rayadarên tirk ne ji qûlê berzanî ketina. Derdê wan ew a ku wê çawa wê temenê nakokîyan di nava partiyên Kurd de wê çêbikin û wê wan werênina berhevdû û wê li ser wê re wê, encama ku ew dixwezin wê bidest bixin.

Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê kerkûkê wê, tenê bi YEKÎTÎYÊ re bi sînor wê bînina li ser ziman wê berzanî bikina pozisyonêka li dijî wê de wê, di aslê xwe de ev gotinên çawûşoglu ên weke leyistikek qirêjê ê ku ew ser wê re wê çawa wê temenê hêrişan li Kurdan wê pêşbixin bê.

Heta roja me wê, bi vê rengê wê, di nava Kurdan û partiyên Kurdan de wê, heman leyistikê wê bileyizin. Ew nebû wê li dijî PYD'ê wê PDKê bikina pozisyonêka de. Ew nebû wê, Li dijî YEKÎTÎ wê bikina pozisyonêka de. Di vê çerçoveyê de wê, li ser wê re wê, bixwezin ku rojevên xwe werina li cih. Ji aliyekî din ve jî wê çawa wê pêşîya referandûma li kerkûkê wê bigrin wê, hinekî jî wê, ev leyistik wê li ser wê re wê, werina kirin. Di vê çerçoveyê de mirov, gotinên Çawûşoglu jî û yên Ardogan jî mrov, dikarê di çerçoveya politikayên jenosîdkirina civake Kurd ên rejima tirk de wan hildina li dest û

fahmbikin. Di vê çerçoveyê de weke gotinên domandina wan politikayên qirêj ên li dijî civake Kurd in.

Berzanî xwe bi t êkiliyên xwe yên bi tirkiya kiriya çî pozisyonê de ev hinekî veşarî ya. Ji aliyekî ve bahse 'serxwebûneka Kurdistanê' dikê. Ji aliyekî din ve jî Berzanî, rejimeka weke rejima tirk xadar û destê wê di xwûna Kurdan de sorbûya bi wê re di nava t êkiliyên 'kûr' de ya. Rejima tirk jî ew bi her awayê li dijî serxwebûna Kurdistanê ya û li dijî statûya civake Kurd ên li Kurdistanê ya. Hêrîşên wê yên li rojava di vê çerçoveyê de mirov dikarê wan hilde li dest. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bahse organîze kirina hêrîşên li dijî şengalê jî bikê. Di dewama wê de jî ev hêrîş wê, çawa wê, bi wan wê pêşîya pêşketina civakî û yekparatîya wê bigrin wê, di vê çerçoveyê de ew wan hêrîşan pêşdixin.

Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rejima tirk wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, xwediyê rewşek dijber a li statûya Kurd bê. LI bakûrê Kurdistanê hêrîşên wê yên li bajarên Kurdan ên hov û kavilkirina bajarên Kurdan ên weke cizir, şirmax, nisêbîn, gever, sûr, farqîn, silopî û hwd, bi gelek deverên din re wê, di vê çerçoveyê de wê, werina kirin. Ev hêrîşên şikandina civake Kurd bûn. Î ro jî rejima tirk wan hêrîşên xwe didomênê.

Li vir mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ew rewşa weke leyistina li nava Kurdan û li ser partîyên Kurdan re gotin ji partîyên din re bi dijberî hanîna li ser ziman ên weke rejima tirk û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke di çerçoveya t êgîna ji hevdu felîşandina yekîtiya civake Kurd de bê. Heta roja me, wê gelek hewldanên Kurdistanî wê li başûrê Kurdistanê wê bibin wê, bi vê rengê wê werina vala derxistin. Bêgûman bo ku bi vê rengê gotinan li ser hin partîyên Kurd re li dijî partîyên din ên Kurd bibêjin û ankû bidina gotin ew, bi awayekî şitt li dijî li darxistina kongira netewî a Kurd bûn. Her wusa, aliyekî din ê di çerçoveya wê dijberiyê de wê, ew bê ku wê çawa wê, pêşîya denezendina serxwebûneka mihtemel a Kurdistanê bigirin ew li dijî wê bûn.

Li vir, divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rayadarên tirk ew di vê çerçoveyê de ew li nava Kurdan dileyizin. Di temenê çêkirina dijberîya nava başûr û rojava de jî wê, ev hebê. Di temenê çêkirina dijberîya rêveberîya başûr a li PKKê de jî wê, ev hebê. Ev rewş wê, hertimî wê b ên xistin temenê pêvajoyên şer ên ku wê, di wan de Kurdan bi destê Kurdan wê bidina qatilkirin bê. Nûha jî weke ku wê, navê leyistina li nava Kurdan leyistinê wê, bi rengê 'weke ku ew li berzanî dihizirin' wê, bidina dîyarkirin û wê bi gotinên weke 'referandûm xefka li berzanîya' wê, werênina li ser ziman. Lê ev gotin wê, di çerçoveya politikayên rejima tirk, rojevên wê yên vekirî û veşarî de ku ew hatina gotin bê.

Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, ji rewşa kirina referandûma kerkûkê wê gavê bi şunve bidina avêtin wê, ev gotin wê weke gotinên ku wê, çawa wê temenê wê ji aliyê xwe ve wê, çêbikin bin. Ji aliyekî din ve jî wê, bi wê re wê, li ser wê re wê mejîyan tevlihev bikin. Wê partîya PDK'ê ya YEKÎTÎ wê weke ku çawa ku di rewşa rojava û PDKê de pêşxistin wê, dijberiyê bi heman rengê di nava wan de pêşbixin. Yanî, bi gotineka din ev gotin wê, bi maskeya weke ku ew 'li berzanî dihizirin' bin. Lê wê di aslê xwe de wê, weke gotinên ku wê, bixwezin ku wê di çerçoveya politikayên xwe de wê di rewşên bi vî rengî de bikarbênin bê. Ev rewşa ala Kurdistanê a li bajarê Kurdistanê li kerkûkê rakirin û biryara referandûma wê, ne xefka ji berzanî re. Vajî wê, ku di gotinên xwe cidî bê bi gotinên 'denezendina serxwebûna Kurdistanê' re di

rastiyekê de na û rast a. Lê berzanî û partîya wî, xwe bi rejima tirk a dij-Kurd ve ji navikê ve bi peymanên ku wan mohrkirina û têkiliyên ku wan danîna re temenê serbixwe tevgerîne ji destê xwe windakirina. Serokatîyek ku ew bahse serxwebûna Kurdistanê bikê, di serî de tenê li civake gûhdar bikê û li gorî rastiyên wê tevbigerihe. Lê ev rastiyên PDKê, tûna na. Ber vê yekê, li ser van gotinên bi vî rengî re wê, bi têkiliyên xwe yên ku wan danîna wê, weke ku çawa di rewşa li darxistina kongira netewî de bi wan gav bi şûn ve dana avêtin wê, di vê rewşê de jî wê temenê wê hebê. Lê ku PDKê ji wê bi şûn ve gavê biavêje û li dijî referandûmê rabê û ankû helwestek din bide nişandin wê, hingî wê bikeve xefkê de. Wê hingî wê ji berzanî re wê xefk bê. Ya ku di serî de berzanî ku wê, divê ku wê fahmbikê, divê ku ev bê.

Di vê çerçoveyê de hemû partiyên Kurd ên başûrî heka rast li civake Kurd dihizirin û dihizirin ku ew serxwebûna Kurdistanê denezênin wê demê ew, divê tavîlî, sazîyeka weke di rengê *KONSEYA NETEWÎ A KURD* wê ava bikin û bi rêya wê, hemû nakokîyên xwe yên nava xwe çareserbikin. Divê ku dijberîyên nava xwe wan ji holê rabikin. Di vê demê de wê, bi sed dekûdolaban wê rayaderên tirk wê herina başûrê Kurdistanê û wê bi gotinên ku wê ji rayadarên PDKê re wê werina li ser ziman wê, ew bê ku Nûha ne dema van rewşan a, emê li cem wê bin. Heta ku bi derewînî dikarin bêjin ku 'emê serxwebûna we jî nasbikin. ' Lê ev gotin wê hemû jî wê, bi armanca bi şûn ve gav dana avêtin a di rewşa roja me de bê. Lê piştê wê, ti carî wê gotinên ku ew dikin wê, li pişt wê nesekin in. Rewşa rayadarên tirk hem li hemberî rayadarên ewropî û yên Kurd bixwe jî wê, bi vê rengê bê.

Ya ku Kurd, di vê demê de wê bikin ku ew, newina van leyistikan. Ala Kurdistanê ji kerkûkê newênina xwerê. Tifaqa xwe pêşbixin. Sazîyên xwe yên netewî ên li ser partîyan re wan avabikin. Heta nûha tenê sazîyeka ku ew di çerçoveya têngîna netewî de ku ew hatî avakirin û li ser partîyan re a Kurd tûna ya. Ev jî temenê hemû rewşên aloz ên di nava partiyên Kurd ku ew bi gotinên weke yên rayadarên tirk, îranî û hwd ku ew dihên li dijberî hevdu. *Konferanse netewî* wê, di vê warê de wê, sazîyeka ser partîyan re ba. Ber vê yekê, ew b hemû hêza xwe re li dijî wê bûn.

Em dúbare li vir wê werênina li ser ziman ku wê, vajî gotinên çawûşoglu wê rast bê. Dema ku ew weke gotinên wî bikin ku ew Berzanî bê û ankû hin rayadarên PDKê bin wê, di serî de wê bikevina xefka wan de. Li vir gotina weke 'xefka li berzanî' ya dihên li ser ziman. Di aslê xwe de wê, gotinên çawşoglu wê weke gotinên xefkî bin. Di serî de mirov divê ku wan bi vê rengê werênê li ser ziman. Wek gotinên ku ew bi zihniyetek qirêj a li dij-Kurd ku ew li nava Kurdan dileyizin û bi wan re ew hatina gotin in. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê têkiliya gotinên çawûşoglu û hêrîşên ku wan bi hin komna çete li şengalê li Xanasorê pêşxistina re bi hevdu re dênê û werênê li ser ziman. Ev gotin û ew hêrîşên li şengalê û di dewama wê de ew hêrîşên ku ew rojavayê Kurdistanê dikin re wê, di ahengekê de bê. Ber vê yekê di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Ev gotinên çawûşoglu didina nişandin ku rayadarên tirk, hin planên hêrîşên ên li ser şengalê û ankû li rojava ên xadar plankirina.

Di vê çerçoveyê de ev rewşa ala Kurdistanê a li kerkûkê û biryara referandûmê a li kerkûkê û başûrê Kurdistanê wê, weke derbeyekê li vê plana wan ya şer bê. Ber vê yekê ew ji vê aliyê ve ew, bi van gotinên ku ew dikin re ew, dixwezî ku wan planên xwe yên şer ên ku wê, bi wan komkujiyan bikin ji têkçûnê xilasbikin. Di dewama wê de wê, T. Erdogan bixwe jî li Bursayê di axiftina xwe ragihandibû ku ew di havîne de xwediyê

gelek amedekarîyên şer in. Bi gotina "wê, ev havîn wê bo wan wê hevîneka germ bê" wê, dihanî li ser ziman. Di dewama wê de mirov, divê ku vê yekê wê, werênê li ser ziman ku kîjan Kurd ku ew bi çi armancê bê ku ew di vê demê de ew bi rayadarên tirk re di nava têkiliyê de bê, ew di çerçoveya vê pêvajoya qirêj a bi xwûn de wê, di rewşeka di nava hevkarîya bi rayadarên tirk de bin di kirina wan komkujiyên wan de.

Ev pêvajo wê, weke pêvajoyeka bi vî rengî bê. Di aslê xwe de wê, kîjan rayadarên Kurd ku ew ji başûr bê û ankû ji herêmek din a Kurdistanê bê ku ew li rayadarên tirk bihişênin wê ew ji wan û pozisyona wan re wê bê weke xefkekê. Tabî ji aliyekî din ve jî ku mijar gotinên xefkî bê wê, demê mirov divê ku gotinên weke "YPG herê kûderê li wir, dixwezê axê qizinc bikê" jî wê, weke gotineka xefkî bê. YPGê li ser axa Kurdistanê ya û ne çûya ti dever û axên din. Lê ji ber ku ew li gorî wê zihniyeta xwe ya qirêj û gotinên xwe yê xefkî hebûna Kurdan û civake Kurd li ser axa wê jî wê, bêstatû dihizirin û wê, weke ne xwedîyê wê dibînin wê demê wê, dema ku wê YPG û ankû rêxistineka din a Kurd ku ew li wê serwerîya xwe çêbikê wê, weke 'ax, qizinc kîrîya' bê li gorî vî mantiqê wan. BI vê mantiqê, li ser rewşên weke yê şengalê û hwd re jî wê, Kurdan û rêxistinên wan wê, berdina hevdû. Wê bî xistin li pozisyoneka li dijî hevdû de. Ev rewş, wê berê li başûrê Kurdistanê di nava PDKê û YEKÎTÎ de wê ji saln 1991 î ve wê li başûr wê were pêşxistin. Piştê jî wê, li rojava wê, bi heman rengî wê, li rojava wê, bê xwestin ku ew were pêşxistin. Ev wê, weke rêbazaka şikandina hebûna civake Kurd jî ji nava wê bixwe ve jî bê. Di serî de mirov, divê ku vê yekê wê, werênê li ser ziman. Ber ku rayadarên tirk wan jî her aliyê ve tûnakirina civake Kurd ji xwe kirina armanc. Di vê armanca wan de wê, ew têkiliyên wan ên bi Kurdan re wê bikina xizmeta wan politikayên wan bi armanca tûnakirina civake Kurd de. Ber vê yekê wê, di vê demê de wê, ji wê ji nîyetan wirdetir jî wê, rewşek wê hebê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê.

Gotinên weke "YPG, ku ew bixwezê herê deverekê wê li wir bixwezê axê qizinc kê." Di aslê xwe de wê, gotinên weke "YPG, ku ew bixwezê herê deverekê wê li wir bixwezê axê qizinc kê" wê, weke gotinna xefkî ên ku mirov di vê çerçoveyê de wan dikarê werênê li ser ziman bê. Dema ku rêxistineka gelê Kurd li ser axa Kurdistanê bibê xwedî serwer û wê rizgar bikê wê, çawa wê li wir wê axê bidest bixê. Têgiha di vê gotinê bixwe de jî wê, di çerçoveya zihniyeta înkara Kurd de wê, xwedîyê rewşeka xefkî bê. Ev wê, tenê aliyekî mantiqî ê xefkî ê vê gotinê bê. Lê aliyê din jî wê, bi partîyên Kurd ên weke PDK û hwd re wê, ev têgih were rûnandin. Wê ne bi awayekî demokratîkî lê bi awayekî malbatî wê partî wê têgiha wê were dîzaynkirin û wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew partîyek din ket wê sînorê aqarê wê devera ku ew li wê serdest a wê, hingî wê, ew weke welatek din ketî nava axa wê de wê li wê binerê wê li dijî wê, bi helwest bê û wê bikeve şer de. Di bin navê 'şerê birakuji' de wê, hemû şerên navxweyî ku hetina kirin wê, di temenê wan de wê, ev rastî wê hebê.

Wê, bi heman rengî wê, weke vê gotina "xefka li berzanî" wê gotineka xefkî a ku ew rayadarên tirk wê, dihênina li ser ziman bê. Gotina xefka li berzanî, ji aliyekî din ve jî wê, xwedîyê wateyê bê. Ew jî wê, ew bê ku ew çerçoveya sînorê wê yê malbatî ku wî kirî desthilatdarî ew divê ku ew were parastin bê. Ev wê, weke sînorekî ku ew rejimên herêmê ên weke tirkîya ku ew bi wê karibin pêşîya tifaqa netewî bigirin û li ser wê re têgîna malbatî û aşîrîyê serwer bihêlin. Ya ku wê li pêşîya netewbûna Kurdan bê wê, di serî de wê ev bê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku ew

gotina xefkî wê, weke gotineka ku wê, li gorî wê, zihniyeta înkare Kurd hatîya gotin bê. Her wusa gotina bi navê 'xefke li berzanî' jî wê, bi heman rengî wê, weke gotineka xefkî a ji zihniyeta dij-Kurd bê. Di vê çerçoveyê de mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman.

Lê aliyekî din ê vê gotina "YPG, ku ew bixwezê herê deverekê wê li wir bixwezê axê qizincê" wê hebê. Ew jî wê, ew bê ku wê, heta roja me wê, Kurdistan di nava sînore çar rejimên ku ew heta roja me şerê wê bi civake Kurd re didin re wê hatibê parvekirin bê. Di wê çerçoveyê de wê, di nava wê qatkirina Kurdistanê de jî wê li ser rewşa partîyan re wê qatkirinek bi zihniyetî wê hatibê pêxistin. Di vê çerçoveyê de rewşa ku wê, partîyek wê, li deverekê wê serwer bê û wê xwediyê hêzek leşkerî bê û wê di wê çerçoveyê de wê nehêlê ku wê, ti hêzên din wê, werina li wir wê, weke rewşeka bi zihniyeta aşîrî ku ew di kiras û maskeya partîfîyê de ew hatîya pêxistin a li Kurdistanê bê.

Lê li vir em vê jî wê, di dewama wê de wê werênina li ser ziman ku wê, rewşa partîfîyê wê mantiqê wê li ser yê aşîrîyê wê were danin û pêxistin. Wê bi vê rengê wê partî wê werina pêxistin. Heta roja me wê, temenê şerê partîyan ê di nava civake Kurd de wê, di temenê wê de ev ev zihniyetên aşîrî wê hebin. Bi vê rengê wê, rewşa partîfîyê jî wê, ne li gorî erk û xabate wê ya rast wê were bikarbênin. Di nava rejimek demokratîk de wê, partîyek wê, bi armancekê wê were avakirin. Wê li gorî wê armançê wê pêşketinan di nava civakê de wê bide çekirin. Wê hizrên nû wê, bi darêjk(formûle) bikê wê barî nava civakê bikê û wê li gorî wê rêxistinê pêşbixê.

Lê li Kurdistanê wê, partî wê, pirranîya wan wê, ji vê armançê wê dûr wê xwediyê erk û xabatekê bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, ne xwediyê rastîyeka civakî ku ew li gorî wê, bijîn û werênina li ser ziman bê. Wê ne xwediyê rastîyeka civakî ku ew li ser wê re tekoşîna maf û azadîyê a civakî wê pêşbixin û bidin bin. Heta roja me wê, gelek partî wê, di bin navê partîfîyê de wê, çawa yên din wê vala derxin û ankû ji jîyanê dûrbikin wê karbin. Di rewşa Kurd de wê, partîyên ku weke 'partîyên Kurd' in wê, bi armanca ku wê çawa wê, tekoşîna maf û azadîyê a civake Kurd wê lawaz bikin û ji holêrabikin wê, werina avakirin. Li rojava di bin navê partîyên di bin sêwane ENKSê de ku ew hatina avakirin wê, parawan bin û wê bi vê rengê û bi armanca li dijî tekoşîna maf û azadîya civake Kurd wê hatibin avakirin bin.

Di vê çerçoveyê de têgîna 'xwe gihandîna hêzek leşkerî' wê, di vê çerçoveyê de wê, werê pêxistin. Di aslê xwe de wê, ti armançên ti partîyên bi vî rengî wê nebê. Partî wê, weke rêxistinek sîvil û ankû şariştan ku ew bi hizrekê hatî avakirin bê. Di nava Kurdan de hebûna civake Kurd bi vê rengê ew nava rewşa partîyan de hatîya parvekirin. Di aslê xwe de ev jî wê, bi serê xwe wê weke rewşeka ku wê li pêşîya pêşketina têgîna netewî a civakî a li Kurdistanê bê. Di serî de pêşnexistina çerçoveyek artişî a Kurdistanî û hemû hêzên Kurdistanî di bin de ew dayîna li hevdu wê, weke aliyekî ku mirov dikarê temenê hêrîşên li Kurdistanê jî wê, werênê li ser ziman. Ev kêmesî wê, di dema hêrîşên DAÎŞê ên li her çar aliyê Kurdistanê de jî wê were dîtin. Li Kurdistanê wê, piştî wan hêrîşan wê were dîtin ku wê, artişbûn û pêşxistina wê, ji her aliyê ve wê, tenê wê karibê weke temenekî parastina civakî wê bibê bê.

Li Kurdistanê, di vê demê de weke pirsgirêkek navnetewî wê 'pirsgirêka Kurd' wê were rojevê. Her wusa Kurdan di nava xwe de wê, pêvajoya pîrr zor û giran derbaskirin. Di encama wê de hat dîtin ku wê, di rewşeka artişbûn de wê, mirov karibê

temenê parastina civakî wê çêbikê. Li ser partîyan û ankû weke hêzên piçûk ên partîyan li herêman pêşxistina wê, wê temenê wê weke aliyekî lawazkirina rewşa parastinê, qatkirina hêzên civakî û civakê bixwe jî bê. Her wusa ji xwe, piştî wanqas hêrîşên DAÎŞê ên li Kurdistanê û civake Kurd jî ya ku hem Kurd û gelek dordor jî li bendê na ku ew artişbûn were pêşxistin û xortkirin. Di rewşa ku başûrê Kurdistanê û ankû beşek din a Kurdistanê bahse denezendina serxwebûna Kurdistanê dikê de wê, du tişt wê, temenê wê denezendina serxwebûnê wê biafirênin. Di serî de artişbûyîna hêza parastina civake Kurd û Kurdistanê û her wusa sazîyên weke sazîyên bilind ên civakî ku ew li ser hemû partî û rêxistinên civakî re ku ew dikarin gotina xwe bibêjin û rêşanî wan bidin bin.

Pêvajoya dema avakirina hêzê li ser rêxistin û ankû partîyan re wê, li her deverê cihanê wê, dawî li wê werê. Hêzên ku wê, dixwezin ên weke hin komna 'marjînal' û ku ew ne bi hizra netewî a civakî tevdiqerihîn bin. Ji xwe bo partîyekê hizra avakirina hêzek leşkerî wê, bi serê xwe wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyê bê. Ber vê yekê mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku hêzên civakî wê, di vê çerçoveyê de wê li ser artişbûyîna re wê, bi xwe bi sazîkirin û bi teknîkî pêşxistinê re wê, temenê xwe biafirênin û wê xwe pêşbixê. Ya ku di roja me de ew, derketiya li pêş ev a. Di çerçoveya wê de jî wê, weke aliyekî din ê parastina civakî wê têgihîştin û mejiyê wê yê parastinê bê. Ev jî wê, weke aliyekî giring wê, di vê awayê de wê derkeve li pêş.

Ev rewşa partîfîyê wê, weke ku wê rejîma tirk wê li ser PDKê re wê li nava Kurd wê bileyîzê wê, weke rewşên ku wê li dijî civake Kurd û pêşketina wê, werina bikarhanîna jî bin. Mînaq wê, bi wê rengê li pêşîya pêşxistina yekîtiya civakî û ankû tifaqa netewî wê, ew wê weke asteng wê werina bikarhanîna.

Di rewşa bikarhanîna rewşa partîyan li dijî hevdû de wê, weke ku mirov di vê dawîyê de wê bigotinên rayadarên tirk ên weke T. Ardogan û mewlûd çawûşoglu ku ew wê, çawa wê li ser dijberîya partîyên Kurd ku ew pêşdixin wê wan werênina berhevdû wê encamê bidestbixin re ew gotinan dihênina li ser ziman. Gotinên ku ew rayadarên tirk ên weke çawûşoglu ku ew di dawîya hefteya pêşî a nîsane 2017an de ku ew bikardihênê ên weke 'rewşa rakirina ala Kurdistanê li kurkûkê xefka li berzanî'. 'Birîyara çûyîna referandûmê wê, xefka partîya telabanî a li berzanî bê' û hwd wê bikarbênin. Bi teybetî jî wê, dema ku wê, gotina 'xefka li berzanî' wê bikarbênê wê, bi îtnayekê wê gotina "partîya Telabanî" û ankû "awadanê(mîmarê) wê, partîya telabanî ya" û hwd wê, bikarbênê. Ev gotinên wê bi armanca wê çawa wê werênina berhevdû bê. Wê li ser navan re wê pêşî wê hêsta li dijî hevdû re wê bikin ku wê pêşbixin û wê piştre wê, çawa wê, sîyeseta wê, di nava Kurdan de wê, bi ajotina wan a li serhevdû re wê bikin. Wê piştre wê çawa wê bikin ku ew gotinê li ser wan rewşan re li dijî hevdû bêjin û ew rewşa dijminatîyê di nava hevdû de pêşbixin. Bo ku ew newîna cem hevdû û bi hevdû re karekî netewî bo civake Kurd nekin wan hewldanan dikin.

Bêgûman ev rewşa pêşxistina dijberîyê di nava YEKÎTÎ û PDKê de wê weke politkayeka rejîma tirk a teybet bê. Bi salan ew rewş pêşxistîya û piştre ew weke têgîneka di mejiyê xwe de gihandîya 'modelekê' û wê, li rojava jî di nava Kurdên rojava de wê, bi pêşxistina rêxistinên parawan ên weke ENKSê re wê, were pêşxistin. Ev rewş wê hemû wê di vê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin bin.

Ev rengê sîyeseta leyistina li nava Kurdan wê, armanca wê ya pêşî wê ew bê ku wê çawa wê pêşîya hatina li cem hevdû wê bigirê bê. Wê çawa wê nehêlê ku Kurd wê bi

hevdû re wê, tevbigerihi n û bigihijina li hevdû. Ev rewş wê, piştî wê, weke rewşeka ku wê çawa wê, di mejiyê wan de wê bikê werê dayîn rûnandin bê. Sîyeseta li nava Kurdan leyistinê wê li ser wê qatkirina Kurdistanê li çar-qatan di nava sînore, îran, tirkîya, îraq û sûrîyê re wê, were leyistin. Sînore van rejiman wê, weke temenê wê sîyesetê wê, were esasgirtin.

Berzanî, dema ku bahse 'denezendina serxwebûna' Kurdistanê dikê de wê, vajî wî wê rayadarên tirk wê, gotinên li ser esasê parastina yekparatîya îraq-sûrî wê werênina li ser ziman. Bi vê re wê, werênina li ser ziman ku ew li dijî statûya Kurd in. Wê di vê çerçoveyê de wê, hebûna van sînore van rejiman wê weke têgîneka bîrdozîkî wê, di temenê hemû pêvajoyên şer ên wan yê bi civake Kurd re bê. Berzanî, dibêjê ku 'ezê serxwebûna Kurdistanê denezênim.' Li gorî wê hizrê wê bêgûman wê, ew li wî nebê xefk. Lê ev kirina weke rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê ê kerkûkê û biryara referandûmê ew li dijî wê ya. Ew vajî wê ya. Rayaderên tirk ên her roj di çerçoveya dijberîya hebûna Kurd de ku ew dihênina li ser ziman em nexwezin yekparatîya îraq û sûrî xirab bibê wê, vajî wê, hizra Berzanî a ku ew bilêv dikê ku wê serxwebûna Kurdistanê denezênê. Di vê çerçoveyê de wê, biryara referandûma kerkûkê û rakirina Kurdistanê li wê, wê li gorî wê hizrê wê rast bê.

Li vir ya ku ew derdikeve li holê wê, ew rewşa kerkûkê bi ala Kurdistanê û biryara referandûmê re wê, ne xefk bê li berzanî. Lê wê weke gotineka bi armanca leyistina li nava Kurdan, bi armanca çêkirina nakokîya li nava partiyên Kurd û li ser wê re kirina sîyesetê bê. Ji xwe wê, rewşa ku ew di sale 1991ê de ku rejima tirk leşkerên xwe dişênê li başûrê Kurdistanê li herêmên weke kanîmasî, şêledizê û hwd wê, pêşî wê bi sorkirina nakokîya nava hevdû partiyên Kurd re wê, temenê wê di wê demê de wê çêbikê. Di roja me de ew, şerî li rêyeka bi vî rengî dixin. Gotinên weke 'xefka li berzanî' wê, di aslê xwe de wê, temenê sîyeseteka qirêj ku ew bi wê dixwezin pêşî nakokîyan di nava Kurdan de çêbikin û wan ji hevdû dûr bikin. Yanî wê, çawa wê encamaka wê ya dema çêkirina 'peymana hêwlêrê a nava Kurdên rojava ku wê dawûtoğlu wê di cih de wê herê başûr û wê hinek partiyên piçûk ên nava ENKSê re wê hevdîtîne bikê û wê temenê xirakirina wê peymana çêkirî a nava Kurdan xirabikê û piştî jî wê, li ser wê re wê xirabikin. Nûha jî Çawûsoğlu bi gotinên weke 'xefka li berzanî' dixwezin heman encamê di rewşa levkirina PDK û YEKÎTÎ a li ser rewşa referandûm û denezendina serxwebûna Kurdistan de ew bidest bixin û wê xirabikin.

Leyistina li nava Kurdan a vê demê wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser esasê çêkirina nakokîyên ku ew bi karibin partiyên Kurd ên mazin ji hevdû dûrbikin û li ser wê re ew levkirina li ser referandûma Kurdistanê wê xirabikin. Ji xwe, rejimek ku ew bi çî niyetê bê ku ew di nava civakê de ku wê çend partî û ankû rêxistin hebin û ew li şûna ku bahse navê wê civakê bikê û tenê navê wê partiyekê hildê û bêjê 'ez li rex wê mê' û bi wê re li dijî partî û rêxistinên din dijberiyê li ser wê re pêşbixê ew, di temenê wê de ji hevdû felişendina wê civakê heya. Ew armanca wê heya. Çawûsoğlu dema ku ew bi teybetî bi gotina 'xefkê' re navê berzanî bicih dikê û li dijî wê, bi teybetî bin xîz dikê û navê Telabanî ew dihênê li ser ziman wê, di serî de wê, bi armanca rejima tirk a şikandina li hevkirina li nava Kurd bê.

Leyistina li nava Kurdan wê, ji aliyekî ve wê, temenê wê, têkiliyên partiyên Kurd ên weke PDKê ku wan bi rejima tirk re danîna jî bê. Di serî de ev jî ev divê ku were fahmkirin. Di mijare serxwebûnê de bê, rewşa ala Kurdistanê li kerkûkê de bê û rewşa

biryara referandûmê de bê, wê di serî de wê, serokekî ku ew li gelê xwe dihênê û weke tevdigerihê wê pêwîst bê. Hêzeka ku ew bi çend gotinên weke tehdîd ên T. Ardogan re ku ew ji li darxistina kongira netewî bi şûn ve gav avêtîya wê çendî di vê rewşê de wê karibê xwediyê sekneke rast bê? Di rastîyê wê demên bûhûrî wê, weke neynika roja mirov a u mirov di wê de dijî û ya ku mirov wê di demên pêşde wê bijî bê. Ji sale 1991ê ve rêveberîya başûr heya û bahse 'serxwebûnê' dikê. Lê hertimî wê, ji ber wê sekna xwe wê, nikaribê wê bikê. Wê bi têkiliyên xwe yên ku wê, bi rejimên li dijî Kurd re ku wê danîya wê, vê temenê xwe wê, ji destê xwe wê windabikê. Ev têkilîyên wan ên bi rejimên herêmê ên weke rejima tirk re wê, temenê leyistinên li nava wan jî wê biafirênê. Wê vala derxistina biryarên wan jî wê li ser wê re wê, werina kirin. ...

Dûnya hemû li pişt wan a. Alikarîyek mazin ji dînyê digirin. Lê tevî wê jî wê li ser çend zirtên Ardogan û ankû şahê îranê wê bi şûn ve wê, gavê biavêjin. Rêveberî û ankû serokekî bi vê seknê wê, karibê, civake xwe derxê aramiyê û pêşaroja wê, azad bikê. Di serî de mirov, divê ku vê yekê wê, werênê li ser ziman. Di serî de divê ku van aliyan baş bixwênin. Rêveberîya başûrê Kurdistanê, çendî ku weke rêveberîyek Kurd a jî, wê ji ber wan rewşên ku me li jor hanîna li ser ziman wê, di rastîya civake Kurd de wê, ne xwediyê sekneke rast û dûrûst bê. Li bakûrê Kurdistanê bi sedan komkuji rejima tirk hanîna li serê civake Kurd. Wê tenê yek jî ji wan şermazar nekirîya. Hê jî bi vê yekê di bin vabalê wê de ya. Di vê çerçoveyê de wê, çawa karibê bahse sekneke rast û dûrûst bikê?

Rastîya rêveberîya başûrê Kurdistanê ev a. Di vê çerçoveyê de ez vê yekê bibêjim ku ew xwediyê sekneke dûrûst û rast a bo civake Kurd ba wê, pîranîya gelê Kurd wê, piştgiri wê dabayê. Lê ji ber ku ew ne wûsaya hertimî rexne ji gelê Kurd girtîya. Bi sekna xwe re wê, rexne hertimî ji gelê Kurd girtîya. Di vê rengê û awayê de wê, çawa wê karibin wê, bibina xwediyê sekneke rast û dûrûst? Di serî d mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman. Di rewşên kerkûkê û ji sale 1991'ê ve ne çareserkirina statûya wê jî wê, girêdayî wê, sekna rêveberîya Kurd a PDKê a ne rast û ne dûrûst ve girêdayî bê.

Bilindkirina ala Kurdistanê li bajarê başûrê Kurdistanê li kerkûkê û hildana biryara çûyîna li referandûmê wê rast û di cih de bê. Bilindkirina ala Kurdistanê li bajarê başûrê Kurdistanê kerkûkê weke biryareka dereng mayî ya. Divîyabû ku ew hê zûtîrîn biheta kirin. Lê dîa di vê demê de kirina wê, rast û di cih de ya. Rewşên herêmê ên ku ew Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin ên weke rejima îraqê, tirkîya, îran û hwd wê, çawa bi Kurdan gavê bi şûn ve bidina avêtin di her war û qadê de di nava hewldanê de na. Heta ku gefxwarin û zirkirin jî di nav de gotinên qirêt ji Kurdan re bikardihênin.

Di demê de wê, biryara referandûmê a li başûrê Kurdistanê hatî hildan, bêgûman wê weke biryarek giring û dîrokî bê. Lê divê ku hemû hêzên Kurd li pişt wê bisekin in. Yek bin. Çendî ku nakokîyên wan hebin jî ew bi hevdu re di mantiqê yekîtiya netewî de tevbigerihin. Bêgûman, sê sal berê dema ku li darxistina kongira netewî a Kurd hat rojevê ku ew hingî hat li darxistin wê î ro wê gelek pîrsgirêkên navxweyî ên nava civake Kurd û siyeseta wê, hatiban çareserkirin. Lê ew nebû. Lê dîsa ew jî divê ku ew di rojevê de bê û ew bi mantiqê wê, were tevgerîn.

Di nava Kurdan de wê, pîrsgirêka herî zêde wê pîrsgirêka bêtifaqîyê ku ew li ser rewşa rêxistinîyan re hatîya pêşxistin wê, di nava civake Kurd de wê, heta roja me de jî

wê, were domandin. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê, li ser pirsgirêkên nava rêxistinên Kurdan û bi dana domandin û kûrkirina wan re ew li nava Kurdan dileyizin. Her wusa di vê çerçoveyê de ev rewşa beşkirina civake Kurd di nava sînoren ku ew di lozanê de ku Kurdistan di wê de bi wan hat qatkirin li çaran wê, li ser têngîna 'qatîfîyê a ku ew di nava mejiyê rêxistinên Kurdan de hatîya çandin re wê, ev rewş wê were domandin. Di serî de mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, pirsgirêkên aşîrî, ne bûna xwediyê hêst û hîseka civakî û netewî a mejiyê Kurdan jî wê weke aliyekî din ku wê rejimên herêmê wê li ser wê re bi beşkirina civake Kurd re wê bileyizin bin.

LI bakûrê Kurdistanê weke ku navenda wê li Wanê de rejima tirk navende 'konfederesyona qadim a aşîran' jî wê, di aliyekî de wê, çawa wê, vê rewşê di nava civake Kurd de wê bide parastin û wê li ser wê re wê hebûna civake Kurd wê, li gorî xwe wê kontrol bikê bê. Heman rewş li başûrê Kurdistanê jî mirov dikarê li rêxistinên Kurdan ên weke PDKê û hwd jî wê, bi wan re wê werênê li ser ziman. Ev rêxistinên Kurd wê, li herêmê wê, dernekevina dervî mantiqê aşîrîyê. Ev jî wê, weke aliyekî ku wê li pêşîya pêşketina netewî û hêsta û gele pirsgirêkên weke bi dijberîyê ku ew di nava wê rêxistinên din ên Kurd de ku wê hebê de jî bê.

Di serî de ev alî hemû çendî ku wê weme mijare perwerdeyeka rast bê wê biheman rengî wê bi wê re wê di anegekê de wê mijare ramyarî(sîyeset)yeka rast ku ew were meşandin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, li ser wan rewşan re wê, ev wê werina meşandin. Dema ku wê hêst, hîs û hêrsên keseyetî, malbatî û aşîrî wê derkevina li pêş wê karibin pêşîya civînake netewî û li darxistina wê bibê asteng hingî mirov dikarê wê, ji vê aliyê ve bike berlêpîrsînê de.

Pirsgirêka Kurdistanê ya her çar beşên Kurdistanê ku ew rojhilat, başûrê, rojava û bakûr jî wê yek bê. Çendî ku wê bi navê 'pirsgirêka Kurd' wê were li ser ziman jî lê di aslê we de wê, weke pirsgirêkeka ku rejimên herêmê ku Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatkirin wê, weke pirsgirêka wan ya bêahlaqî, dij-mirovatî û rewşa wan ya nerast a bi metingerî bê. Ya ku wê, li herêmê wê weke zihniyetek qirêj wê hertimî wê temenê şer û pêvçûnan jî bê wê ev bê. Bertekên wan ên li dijî rakirina ala Kurdistanê li bajarê bakûrê Kurdistanê li kerkûkê jî wê, di vê çerçoveyê de wê bi zihniyetek qirêj wê werina li ser ziman.

Di dewama wê de wê, dijberîyên wan mirov dikarê bi politikayên wan ên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd re wê, werênina li ser ziman. Her wusa mirov, dikarê dijberîya rejima tirk û rayadarên wê li dijî rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê kerkûkê, mirov wê di çerçoveya planên wê jenosîdkirina civake Kurd ên li bakûrê Kurdistanê planên wê yên şerkirinê ên li dijî rojava ku destpêka wê, bi konseptek şer li dijî şengalê li xanasorê dana destpêkiriin re wê hilde li dest. Di nava dijberîya wan ya li dijî ala Kurdistanê û wê hêrîşa li şengalê a li xanasorê wê ti farq wê nebê. Wê di heman mantiqê û zihniyetê de bê.

Bêgûman li vir em vê jî bo rêveberîya başûrê Kurdistanê wê bibêjin. Di serî ku ew di jîyane xwe de carekê jî bê ku ew derkeve dervî mantiqê aşîrî ew, divê ku ew bi aqilekî netewî tevbigerihe. Di serî de temenê hemû dijberîyên ku ew bi çî armancê hatibina pêşxistin jî bin wan, ji holê rabikê. Hemû rêxistinên Kurd, di çerçoveya xwestekên civake Kurd û xalkên herêmê de tevbigerihiin. Li dora wan bibina yek. Di vê demê de

divê ku ew bi aqilekî piçûk û bi berjewendîyên ku malbatî tevnegerihin. Bi mantiqê tifaqa netewî a Kurdistanê de tevbigerihi. Helwestên xwe bidina nişandin.

Di vê demê de mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rejima tirk wê, çawa hemû navên Kurdî wê ji bakûrê Kurdistanê bi 'qayyimên xwe' yên xwûnxwar ketîya nava hewldanên wê de. Rêveberîyek metingerî bi wan re li ser serê civake Kurdîkin avabikin. Bi gotineka din rêveberîyek şer û komkujiyan dixwezî avabikin. Mantiqê ku ew qayum avêtina li bajar û şaradarîyên Kurd ên bakûrê Kurdistanê wê, bi wê aqilê wê piştî referandûma 16ê nişanê a 'destûra faşîst' wê, pêvajoyek din a şer û komkujiyan wê li gorî navaroka wê destûra faşîst wê bi rêxistin bikê li ser ser civake Kurdî. Ji xwe jî nûha de ew li bakûrê Kurdistanê temenê wê, dikin wê pêşbixin.

Ber vê yekê, di vê demê de Kurd çendî ku pîrgirêkên wan giran jî bin ew li dora hevdû bigihijina li hevdû. Derkevina dervî aqilê rêxistinîyan û li dora aqilekî netewî bigihijina li hevdû. Ya ku wê, di vê demê de wê, temenê pêşketina wan wê wê, ev bê. Li vir mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, li rojavayê Kurdistanê ew jî di vê demê de ew divê ku bi hemû aliyên xwe re ew, di vê çerçoveyê de ew têkiliyên xwe bi hemû beşên din ên Kurdistanê re xort bikê. Başûrê Kurdistanê û rêveberîya wê jî di nav de. Hemû nakotîyên navxweyî, temenê alozîyên ku rejimên herêmê di nava wan de pêşdixin jî ya.

Di vê demê de di aslê xwe de wê, herî zêde wê pêwîstîya bi rewşenberîyek rast a jî civake Kurdî re bê. Herî zêde di vê demê de bi aqilekî demî û pêşketî tevgerîn û bi hevdû re tevgerîn wê, temenê pêşketinên wan ên navxweyî û dîrokî jî bê. Herî zêde di vê demê de wê pêwîstîya Kurdan wê bi yekîtîyeka navxweyî wê hebê. Ew jî ew di vê ku wê, di vê demê de wê bidina nişandin. Planên bi hêrîşên ji nûve ên li şengalê weke li xanasorê wê weke nişanaka pêvajoyên şer ên ku rejima tirk wa li dijî rojava û başûrê Kurdistanê bi rêxistin dikê jî bê. Hemû xalk û bi teybetî jî civake Kurdî ew, divê ku ew di farqe wê de bin. Ber vê yekê, bi zêdeyî ew di wê mantiqê de ew bi hevdû re tevbigerihi.

Dikarin ne weke hevdû bihizirin. Lê bi awayekî demokratîkî wê, ne weke hevdû hizirkirina xwe weke dewlemendîyeka nava civake xwe wê pêşbixin û wê, di wê çerçoveyê de wê, bikina temenê pêşketinan. Aqilekî baş û bi aqilane vê yekê dixwezê. Rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê kerkûkê mafekî herî xwezayî ê civakî ya. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku ew bi hevdû re wê pêşbixin û biparêzên. Di destpêka mudahelêya li Îraqê de bi maddeya 140ê hewl didan ku ew Kurdan bixapênin û bi wê re pêvajoyê heta roja me hanîn. Êdî di wateya vê maddeyê jî nemaya. Ya rast ew bû ku ew ala Kurdistanê li kerkûkê biheta rakirin û ew biryara rafarandûmê ya. Lê ne tenê kerkûkê, hemû bajar û bajarokên başûrê Kurdistanê ku ew dervî herêma başûrê Kurdistanê hatina hiştin, li wan jî divê ku ew jî weke kerkûkê ala Kurdistanê bi bilind bikin. Nexwe ku tenê ev rewş bi kerkûkê ew bi sînor bimênê wê, bi xadarî wê hêrîş bikin ku ew bi şûn ve gavê bidina avêtin.

Biryara rakirina ala Kurdistanê li bajarê Kurdistanê kerkûkê wê rast û bi mafî bê. Di vê çerçoveyê de ev jî li her Kurdî dikeve ku wê, bi rûmet û pîroz wê pêşwazî bikin û wê silev bikin û li pişt wê bin. Ew li piştbûna wê, wê weke li piştbûnêka li pişt civake Kurdî, Kurdistanê û dîroka wê ya civakî bê.

Li şengalê, planek qirêj bi navê "şerê birakuji" di dewrê de ya.

Di seatên ku min ev nivîs dinivîsand de wê, nûçeyên ku wê ji herêma şengalê werin wê, ew bin ku wê 'hin 'pêşmergên ku weke 'pêşmergên rojava' bi nav dikin hêrîşî şengalê li herêma xanesor dikin. Ev komên ku ew bi navê 'pêşmergêyên rojava' wê, di demên hêrîşên rojava ên rejîma tirk de jî wê, hin komikna Kurd ku ew bi destê mît' a tirk ew hatina komkirin dihatkirin. Bi teybetî, di çerçoveya politikaya rejîma tirk de wê, ev kom wê di çerçoveya şikandina Kurdan de wê, ji aliyê rejîma tirk ve wê, werina bikarhanîn. Bidestê van komên dest bixwûn wê li rojava wê gelek Kurd wê werina qatilkirin. Lê tevî wê jî wê, encamê wê bidest nexin. Ev komên ku ew bi aslê xwe Kurd jî bin ku ew di bin navê 'pêşmergên rojava' de wan hilde li dest wê, di rengekê de wê weke komna DAÎŞî bin. Di çerçoveya politikayên rejîma tirk û rejîmên herêmê ên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin de wê, ev bi heman politikaya ku DAÎŞê di ajona bi ser Kurdan de wê ev komên ku ew ji xwe re dibêjin Kurd jî wê, bèn ajotin li ser Kurdan.

Di vê demê de xewn û xîyale rejîma tirk a ku ew 'şerekî birakuji' ew di nava Kurdan de bidina destpêkirin. Di çerçoveya rojava de ev kom bi vê armancê hatina bikarhanîn lê bi serneketin. Piştî ev kom derbasî başûrê Kurdistanê li herêmên ku wê dibin kontrola PDKê de wê bikin. Li vê herêmê ev kom wê, weke komna ku wê weke ku ew 'bo rojava tîna perwerdekirin' wê dem bi dem wê werina rojevê. Lê di aslê xwe de wê, ev kom wê

weke komna ku di çerçoveya politikayên kontrayî ên rejima tirk de ku ew hatina bi rêxistin kiribin. Piştî civîna "lijneya bilind a ewlakarîyê a rejima tirk" a bi navê 'MGK' wê, di 'encamnemeyek' de wê ragihênin ku emê "destûrê nedin ku PKK, li şengalê bibê xwedî hebûn" wê, piştê wê, xabatên rayadarên tirk wê, li ser van koman re wê li hemberî şengalê jî wê, weke ku ew li dijî rojava hatina bikarhanîn wê li dijî şengalê jî wê bidest bikarhanîna wan bikin.

Piştî ku wê mesûd berzanî wê serdana tirkîya bikê di 25'ê sibate 2017'an û pê de wê, di hefteya piştî vê serdanê de wê, ev kom wê bîn ajotin li ser şengalê. Di vê çerçoveyê de rasthanîna ajotina van koman li ser şengalê di hefteya piştî serdana berzanî a li tirkîya wê, bi armanca ku têkiliya wan hêrîşan bi wan hêrîşan bi serdana berzanî ve were danîn bê. Wê ev armanca wê hebê. Herkesek jî dizanê ku rejima tirk li dijî hebûna Kurd a û dixwezê ku wan ji dîrokê bibê. Di vê çerçoveyê de li bajarên bakûrê Kurdistanê hêrîş pêkhanî û bajarên bakûrê Kurdistanê kavlîbikê. Di vê çerçoveyê de hanîna li rojevê a hêrîşên van komên bi navê 'pêşmerge' rojava' li ser şengalê wê, ji dû aliyên ve wê, weke di çerçoveya armanca rejima tirk de wê xwedî armanca bê. Armanca pêşî wê, di çerçoveya vê pêvajoya pêvajoya ku wê piştî hêrîşan de ew dixwezî referandûmê bikin de wê, çawa wê heya hemû kesî wê bidina li ser wir û wê mejiyê Kurd wê 'demoralîze' bikin û wê encama ku wan bi hêrîşên li bajarên bakûrê Kurdistanê û piştê di dawîya dawî bide bi gûndê xirabê baba re ku wan dikir û ew encaman ku wan dixwest ku ew li ser wan re ew bi dest nexistin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê bi pêşxistina rûşên weke demoralîze û ankû bêmorale kirinê wê ev hêrîş wê weke ku wê li mejiyê Kurd wê werina kirin bin.

Her kesek jî dizanê ku piştî dîrokek bi xwûn û biêş a şerê birakujîyê wê, di mejiyê hemû Kurdan de wê, ew heyîderî wê di mejiyê Kurd de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, hinekî wê li ser vê heyîderîya mejiyê Kurdan re wê bi politikayên xwe yê qirêj û komkujiyan wê bileyizin. Aliyê din ê di vê demê de hanîna rojevê a 'şerê birakujî' wê têkiliya wê bi nîqaşên 'denezendina serbixwebûna Kurdistanê' û her wusa bi wê re nîqaşên 'çêkirina yekîtiya Kurd a civakî' ve wê girêdayî wê hebê. Wê weke ku wê, çawa ku wê piştî li taloqkirina li darxistina kongira netewî a Kurd wê, rejima tirk wê bi hemû saziyên xwe yê îstîhbarî û dewletî wê hêrîşî wê temenê bikê wê di vê çerçoveyê de bê. Her wusa mirov dikarê van hêrîşên di vê demê wan di vê çerçoveyê de wan bi politikayên derûniyê ên weke oparasyonên têgihê û 'şerê derûnî' hwd re jî wê, di van çerçoveyan de wê werênê li ser ziman. Li pişt perdeyê di serdana berzanî de çî hatîya axiftin mirov nizanê. Lê li vir dibê ku ew jî bê ku 'win, zêde bahse serxwebûna Kurdistanê bikin wê, bi vê rengê wê nearamî wê di nava we de wê were çêkirin' û piştê weke peyameka di vê çerçoveyê de ev hêrîşa li şengalê hatibê li darxistin. Her çendî ku di vê çerçoveyê de wê navê 'pêşmerge' yan jî wê di vê çerçoveyê de wê were bikarhanîn jî lê mirov, divê ku wan kesên ku weke 'pêşmerge' rojava' ku wan nav li xwekirina wan weke 'pêşmerge' wan bi navnekê û wan wusa bi wî navî newênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku mirov, van hêrîşên ku wê, weke hêrîşên pêşmergeyên rojava ên li şengalê mirov, divê ku di dewama hêrîşên DAÎŞê ên ku ew berê li şengalê hatina kirin û gelek komkuji pêkhanîna de wê, werênê li ser ziman. Tenê ji du aliyên ve ev hêrîşa weke ya DAÎŞê dihê bi sernûxûmandin. Aliyê pêşî bi gotina 'pêşmerge' rojava' ew, li ser wê dihê nûxûmandin. Aliyê din jî ew ku weke 'Kurd in' bi wê gotina Kurd' ew li ser wê dihê nûxûmandin. Di vê çerçoveyê

de mirov, dikarê wê werênê li ser ziman. Lê di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê werênê li ser ziman ku ev hêriş wê armanca wê ne tenê şengal bê wê, armanca wê mejiyê gelê Kurd ê ku ew dixwezê yekîtiyeka civakî a civake Kurd di nava xwe de çêbikê jî bê. Yanî bi gotineka din wê armanca wê hêrişê wê nîqaşên bi armanca çêkirina yekîtiya Kurd jî bê. Di vê çerçoveyê de ev hêriş, wusa dihê ditin ku ew çendî ku ew destpêka wê, rastî serdana berzanî a li tirkiya were hanîn jî lê wê, biryara vê hêrişê wê di denezene MGK'ya tirk a ku ew di wê de bahse şengalê dikê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de rastî dema serdana berzanî hanîna vê hêrişê jî wê, ji aliyekî ve ku ew di çerçoveya armanc girtina mejiyê Kurd ê ku ew yekîtiya civakî dixwezê û her wusa wê armanca wê ya dîyem jî wê, ew bê ku ew bi navê MGK' re ew newê serziman bê. Di vê çerçoveyê de bijartina destpêka vê hêrişê di vê demê de wê di vê çerçoveyê de wê hin armancên sernûxûmandinê wê di wê de wê hebin.

Ji aliyekî din ve jî wê, ew di vê demê de ev hêrişê li şengalê kirin wê, bi wê re wê çawa wê di çerçoveya xesasîyetên mejiyê Kurd ên weke bi gotina 'şerê birakûjî' re wê, di vê çerçoveyê de wê, bikarbênin û wê politikayên xwe wê di bin wan hêstîyarîyên Kurd de wê vêsêrên wê, hinekî wê ev rewş û armanc wê hebê. Di serî de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, berê ku Nêçîrwan berzanî ku wî bi çi armancê bê ku wî gotinên weke "bikarhanîn hêzê li dijî hêzên Kurd li şengalê" bikê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke gotineka têkilidanîna rewşê a di vê demê de bê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku vê jî wê, werênê li ser ziman ku weke ku Birêz Murad karayilan ku wî, berê hanî li ser ziman ku "em î ro dizanin ku hinek hêz bo ku ew nakokîyan di nava hêzên Kurd de çêbikin ew bi teybetî kardikin" wê, di vê çerçoveyê de wê, weke gotineka ku wê temenê xwe bi şenberî wê bistênê. Yanî wê rastîya wê gotina birêz Karayilan wê were misogerkirin. Di vê çerçoveyê de ev jî wê, weke aliyekî giring ku mirov wê, bi teybetî wê, fahm bikê. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, rejima tirk wê, di politikayên xwe yên li rojava ew taqînîya û wê çawa ji wê derkeve ew nizanê. Di politikayên xwe yên li rojava de jî wê, fiyaskoyê wê bijî. Di vê çerçoveyê de ev hewldana hêrişên li şengalê, mirov dikarê di wê çerçoveyê de weke hêrişêka rojava weke taqîna li balafirgeha li stembulê, komkujiya li pîrsûsê, xistina balafira şer a Rûsya û hwd wê werênê li ser ziman. Bi heman mejî û aqilê ew hêrişa li şengalê jî ew hatîya kirin.

Li vir mirov, divê kku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê biqasî rewşên fizîkî wê rewşên derûnî jî wê, bandûra wan di rewşan de wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman. Di serî de ev rewşa li şengalê, bêgûman hewldana rejima tirk a bi armanca derxistina şerê birakuji ya. Lê divê ku hemû hêzên Kurd wê, karibin vala derxin. Ne bi hêstan bihezirin. Lê bi aqilê xwe yê civakî û dîrokî ê civake xwe ji demên xwe yê ên bûhûrî fêr û dersan derxin û gotinên xwe werênina li ser ziman. Di vê demê de Kurd, êdî divê ku ew bo civake xwe tevbigerihih. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê werênê li ser ziman.

Bi gelek peymanên ku PDKê, wê bi rejima tirk re wê, çêkirina wê xwe ji navikê ve wê, bi rejima tirk ve girêdaya. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de ew û navê wê hertimî li hemberî yekîtiya Kurd û heta denezendina serxwebûna Kurdan dihê kirin weke astengekê. Her çendî ku wê, PDK û berzanî wê bixwe jî wê bahse denezendina serxwebûnê Kurdistanê bikê jî lê wê, wan xwe bi navikê ve girêdana. Di vê çerçoveyê

de mirov, hema ku wê rewşa serdana wî ya li tirkîya û piştî wê hêrişaya li şengalê li berçav bigirê wê ew tenê wê karibê wê rastîyê raxê li berçav.

Di aslê xwe de ev pêvajoya hêrişên li ser şengalê ku wê, bi destê çeteyên bi navê "pêşmergeyên rojava" wê were kirin wê, ku ew di dewama hêrişên DAÎŞê ên li civake Kurd û herêmên Kurdistanê dihên kirin de wê, di bin navê gotina 'şerê birakujî' de wê, hanîna li ser ziman jî wê, ji aliyekî ve wê, ji van politikayên hêrişê û hêrişên çeteyên rejîma tirk re wê, bê weke sernûxûmandinekê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê, bi wê navê jî wê, newênê li ser ziman. Ev ne şerê birakujîyê ya. Ev şerê rejîma tirk ku ew çendî Kurdên ku ew xîyaneta li civake xwe kirina ku ew li hemberî civake Kurd di dewama şerê DAÎŞê de dihê dayin a. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê rastîya wê şerê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de Kurdan bi Kurdan bidina qatilkirin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov şerê birakujî wê, werênê li ser ziman ku ew di nava civakê ku ew du kom ew bi hevdu re şerbikin wê were bikarhanîn. Lê dema ku komek bi komek mirov ku ew ji wê civakê bixwe jî bin ku ew li hemberî wê civakê werina dayin şerkirin wê ew nebê şerê birakujî. Wê ew bê şerê kontrayî ê li dijî mirovatiyê ê wan rejîmên ku ew didina şerkirin bê.

Aliyekî din ê van hêrişên qirêj ên di bin navê 'şerê birakujî' de ku ew li şengalê di vê demê de ew hatîya dayîn destpêkirin wê, armanca wê ya din wê, ew bê ku wê, di vê heyva adarê de ku ew newroz nêz dibê ku wê çawa wê, coş û li hevdû civînbûna newrozê wê bişikênin bê. Wê çawa wê bandûra wê bişikênin bê. Ber vê yekê ew hêriş wê aliyekî wan ê bi vê rengê wê bi rengekî hêrişaya li derûniya mirovan jî wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew rejîma tirk hizir dikê ku ew di meha avrêlê(nîsanê) de ku ew referandûmê bikê de wê, çawa wê pêşîya bi coş çûyina newrozê wê bigirin û wê pêvajoyê wê bi vê rengê wê, wê bandûra newrozê wê bi "derûniya şer" wê bişikênin û ankû wê di bin wê de wê bihêlin bi wê armanca jî ev di vê demê de ew pêvajoya hêrişan pêşî ji xirabê baba û piştê li şengalê dana destpêkirin. Rejîma tirk wê, bi kaviilkirina bajarên Kurdan wê encama ku wê dixwest bidest nexist. Vêca wê, nûha weke li xirabê baba, li şengalê di hêrişên ku wê di sêyê adarê de wê bidina destpêkirin wê, bixwezin ku wê encamê bidest xin. Di vê çerçoveyê de weke pêvajoyek hêrişan a. Wê di vê çerçoveyê de wê, ev hêriş dibê ku ew li gelek deverên din wê bişikênê. Bi van hêrişan ew ne tenê dixwezin Kurdan bişikênin ew, dixwezin ku wê hêsta yekîtiyê û çêkirina yekîtiya civake Kurd wê bi van hêrişan ji mejiyê Kurd derxin. Hinekî jî ev hêriş bi teybetî wê, hêrişên qirêj ê bi vê armanca ên ku wê li pişt wan rejîma tirk wê hebê bê.

.Piştî ku çend komkên weke ku ew bi navê 'pêşmergeyên rojava' bi nav dikin wê, bi awayekî çetewarî wê hêrişî şengalê bikin. Divê ku mirov wê hêrişaya li şengalê, di dewama hêrişên DAÎŞê ên li şengalê de wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ev kom wê piştî ku wê rojava wê maf ji xwe re nebînin ku ew li gorî politikayên rejîma tirk ew karûxabatê ji xwe re bikin wê, bèn herikandin li herêmên başûrê Kurdistanê. Ev kom wê, weke komna ku rejîma tirk wan di çerçoveya 'cerdewanên ku wê li bakûrê Kurdistanê pêşxistina' de wê, xwediyê reng û awayekê bin. Di vê çerçoveyê de wê, bi politikaya rejîma tirk a bi "Kurdan bi Kurdan bide şerkirin" wê, ev bèn dayîn hêrişkirin li ser herêmên Kurdistanê.

Politikaya "Kurdan bi Kurdan dayîna şer kirinê" ku weke lingê wê yê başûrê wê piştî têkçûna rewşa tirkîya a li beşîka û pê de wê, hin bi hin wê bikevina lêgerîneka din din. Ev lêgerîn wê, di civîna MGK' a tirk a di dawîya sale bûhûrî de ku wê, di wê de wê di

encamnemaya wê de wê 'bahse hebûna PKKê li şengalê' were kirin de wê, temenê pêvajoyeka hêrişan ku wê çawa di bin maske û rengê "şerê birakuji" de wê pêşbixevîna de wê, li ser wê bihizirin. Ev pêvajo wê, bi salan wê li bakûrê Kurdistanê wê li er cerdewanan re wê pêşbixin lê wê bi sernekevê. Nûha ev rewş wê, li ser hin komkên ku ew xwe weke "ji rojava" di hasibênin wê, li ser wan re wê, were pêşxistin. Ev rewş û politkiya rejima tirk a ku wê rengê xwe bi rengê hêrişkirina dawî a li şengalê re da nişandin wê, sê armancên wê yên sereka wê hebin. Wê aliyê wê yê pêşî wê, çawa wê pêşîya tifaqaek mihtemel a nava Kurd û di mejiyê Kurd de ku ew pêşdikeve wê pêşîya wê bigirin. Aliyê duyem wê, întibaya 'şerê birakuji' zindî bihêlin û hertimî li ser wê re hêrişan bidomênin. Aliyê sêyem jî wê, di wê çerçoveyê de wê, çawa pêşîya hatina cem hevdû a Kurdan wê bigirin bê.

Di vê çerçoveyê de wê, politikayek qirêj a bi xwûn bê. Ev rewşa weke rengê hêrişê a di bin maskeya gotina 'şerê birakuji' wê, şewayekê din ku wê rejima tirk wê, weke konseptekê wê li hemberî civake Kurd wê pêşbixê bê. Yanî li vir mirov wê, divê ku wê li bendê bê ku wê, ev komik wê hêncetna ku wê di mejiyê wan de wê, çêbikin û wê, wan ne tenê li başûr wê li rojava û li gelek deverên wê di çerçoveya hêrişên rejima tirk ên li ser rojava de wê, weke 'milisna kontrayî' wê werina bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê li bendê bê. Ev rewş wê, bi xwe re wê, encamên wê pirr zêde van giran wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, rayadarên tirk wê, ji hêrişên ku ew bi destê wan koman didin kirin wê, hêvîyê jî pirr mazin dikin ku ew hêstên navxweyî ên civake Kurd wê li ser wan re bidina şikandin. Yanî di vê çerçoveyê de wê, ev hêriş ji hinek hêrişên fizikî zêdetirî wê ji van aliyan ve wê, çawa wê pêşîya mejiyekê hevgerî e yekpare e civake Kurd û pêşketina wê bigirê, di vê çerçoveyê de ev hêriş dihên dîzaynkirin û pêşxistin. Ji vê yekê jî mirov wê, kifş dikê ku wê, bi vê rengê wê, di demên pêş de wê, giraniyê wê bidina hêrişên bi vê rengê.

Li herêmê wê, di vê çerçoveyê de wê, ev komên bi navê 'weke komna rojava' û ankû 'weke pêşmergeyên rojava' ku ew hatina bi navkirin wê, weke ku ew çawa li ser pergalek cerdewaniyê di xabîtîn û ew pêş dixistin wê, wusa dihê ditin ku wê wan bidina pêşxistin û wê di çerçoveya politikayên xwe de wê, weke ku wan li şengalê da hêrişkirin wê, li herêmên ên Kurdistanê jî wê, bidina hêrişkirin. Mirov dikarê van koman weke DAÎŞê ku ew orjîna wê Kurd jî wê werênê li ser ziman. Wê di vê çerçoveyê de wê, ev wê werina dayîn hêrişkirin li ser herêmê. Wê di vê çerçoveyê de wê, wan bidina şerkirin.

Kurd di vê demê wê, ji her demê zêdetirî wê pêwîstîya wan bi yekîyetyek navxweyî wê hebê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser wê temenê wê hêrişên xwe wê zêdetir jî bikin. Di vê çerçoveyê de rayadarên tirk, ew dibê ku di vê demê zêdetirî rayadarên PDKê wan 'dewetî' anqara bikin. Piştî wan re weke ku wan piştî gera berzanî re li şengalê hêriş dana destpêkirin piştî wan geran jî hêrişna din jî bidina pêşxistin. Li ser wan ger û serdanan re wan hêrişan weke "hêrişên navxweyî ên Kurdan li Kurdan ku wê, di çerçoveya 'têgîna şerê birakuji' de ku wê werênina li ser ziman. Li vir ev bi awayekî vekirî dihê ditin ku wê, ev rewş wê, di demên pêş de wê, zêdetirî were pêşxistin. Di çerçoveya niqaşên li ser hêrişan de ku ew xwe li dervî niqaşan bihêlin û ew xasîyetên ku ew di nava Kurdan û partiyên Kurdan de ku ew bi 'dijberiyê' pêşxistina ku ew di wê çerçoveyê de ew li ser wê re êdî ew bileyizin û politikayna xwe yên hêrişê wê pêşbixin. Têgîna 'dijberiyê a nava partiyên Kurd' wê, ji aliyekî ve wê, bi dimênî û

çerçoveyî wê, di vê çerçoveyê de wê, ji rayadarên tirk re wê kêrî van politikayên wê yên bi vê rengê wê werê.

Ku ew di wê 'dijberîya navxweyî' ku ew 'weke dijberîya Kurd' jî dihê bi navkirin ew di vê çerçoveyê de ew dihê bikarhanîn. Yanî mirov, vê yekê wê dibînê ku wê gotinên weke "dijberîya partîyên Kurd ên nava wan", "şerê birakuji", "herê nekirina hebûna hevdû", "hêrîşkirina li hebûna hevdû" bi fizîkî û sîyesî û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, sîyeseteka ku wê ev gotin ji wê re weke kirde û navarok dihê bikarhanîn wê li hemberî civake Kurd wê, were bikarhanîn. Di rengê din de wê, Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, di pêvajoyeka bi vî rengî de wê, werina derbaskirin.

Sedemên ku ew rêxistinên Kurd ku ew PKK jî bê û PDK jî bê ku ew li ser wan re ew "li dijî hevdû disekin in" wê, hundûrê dendika hajîrekê jî wê tişî nekê. Di aslê xwe de ku ew, li dora têgiha netewî a civake Kurd ew bihizirin wê, karibin rêzik, destûr û rêgezên ku ew bi wan bi hevdû re di çerçoveya hebûna civake Kurd de ew bi hevdû re tevbigerihi wê kifşbikin. Lê herdû alî jî wê, ji vê aliyê ve wê, di asta mejiyekê giştî de wê, ne xwediyê wê têgihê bin. Gotinên ku gelek dordor dibêjin bo PDKê ku ew ji sînorê aşîrîyê derbas nebûya û ne xwediyê têgihê netewî ya wê rast bê. Ji aliyê din ve jî wê, rewşa di çerçoveyek rast a stretejikî de wê, fahmkirina hebûna civake Kurd û li gorî rastîya wê, tevgerin û politika pêşxistin wê weke kêmesîyan wê bi wan re wê hebê. Ev rewşa wan ya ku ew li ser berjewendîyên rêxistinîti re hatina wan berhevdû wê, temenê bikarhanîna wan ji aliyê hêzên derve jî bê. Ji aliyê din ve wê, temenê ne hatina cem hevdû û nekarîna li darxistina kongira netewîa civake Kurd û bi wê re çêkirina yekîtiyek civakî jî bê. Mejiyekî wan ê netewî ku wê karibê li ser hemû rêxistinîtiya wan re wê, bide kifşkirin wê, bi wan re wê yan nebê û yan jî wê temenê wê zayîf bê. Ya ku wê, bi hebûna wan re li pêşîya çêkirina yekîtiya netewî a Kurd jî bê wê, di rastîyê de wê, ev rastîya wan bê.

Her rêxistin wê, li gorî xwe wê hêzek sîyesî û leşkerî wê pêşbixê û wê têkiliyan ew bi serê xwe wê bi deverên ku wê dênê re wê dênê. Her yekê wê, ji aliyê xwe ve wê, xwe weke netewperez wê denezênê. Lê ya ku wê, temenê wê netewîa ku ew bi parêzên ku ew weke rewşa avakirina sazîyên netewî ên li ser rêxistinên, pêşxistina temenê artişek netewî û hwd jî wê, newina li wê. Ev jî wê, rewşa wan ya bi gotinên wan re a bi nakok bê. Her çendî ku bahse civaketîyê, netewîyê û parastina wê werina kirin jî lê wê, weke ku me hanî li ser ziman wê, ji van aliyan ve wê, ew bixwe wê xwe bixwe wê, lawaz bikin. Wê her rêxistinên sîyesî û ankû partîyên sîyesî wê, sînorê xwe wê çêbikin. Di nava wê li çaran qatkirina Kurdistanê wê, ji aliyekî ve wê, ew jî wê li ser rêxistinîtiya xwe ya sîyesî û mejiyê wê re wê, di dîmenekî din ê duyem de wê ew jî wê qatbûnekê ardnîgarî, sîyesî, civakî û hwd wê, li ser serê civakê wê pêşbixin û wê bi wê re wê, herina bi ser civakê ve wê. Wê li ser wê re wê, gotinên giran wê ji hevdû re wê bibêjin. Wê hêrîşî hevdû bikin. Her rêxistinê wê, di nava civakê de wê, ji xwe re wê, di mejiyê xwe de wê giravek piçûk wê çêbikê û wê di wê de wê bijî. Wê ew weke cihan û dûnya wê bê. Wê li ser wê re wê, xwe ji hemû rewşên din ê beşên din ên civakê û pêşketina wê re wê bigirê. Ev rewşa rêxistinên Kurd ên sîyesî a bi dijberîya hevdû wê, ne kêrî ya hêzên herêmî ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin li çaran û ew herîşî civake Kurd dikin wê, zirerê wê bide civake Kurd. Wê, civake Kurd wê, bi wê re wê, rewşên weke bi dijberîyê re wê, ji hevdû bê qatandin. Wê têkiliya herêman li herêman wê were qûtkirin. Wê li pêşîya çêkirina yekîtiya civakî, sîyesî, netewî û hwd wê asteng bê. Wê

hertimî wê temenê hêrişên li derve ku wê li hebûna civake Kurd wê, werina pêşxistin wê bi kirin, kiryar, sîyeset û hwd re wê biparêzên. Wê, di dewama wê de wê, xwediye rewşeka vajî rastîya civakê û fahmkirina bin.

Ku mirov di çerçoveya hebûna civake Kurd de wê, li wê bihizirê wê, ew jî wê, dibêjin ku em bo hebûna civake Kurd tekoşinê dikin. Ev rast a jî. Lê li vir ev gotinên ku ew li ser esasê dijberiyê ku ew hatina pêşxistin wê, di vê çerçoveyê de weke ku em bi rayadarên tirk wê kifş dikin ew dikina temenê hin politikayna xwe yên li dij-Kurd de. Di vê çerçoveyê de wê, di her demê de wê lingekî konseptên rejima tirk ên şer ên li dijî civake Kurd wê, ev rewşa dijberîya nava partiyên Kurd wê bi xwe re wê bi hawênê. Ber vê yekê ev rewşa têgîna 'dijberîya Kurdan a li Kurdan' ku ew hebê jî û nebê jî wê, bi awayekî objektif wê divê ku mirov wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de mirov wê, divê ku wê fahmbikê. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di rewşa hêrişên li rojava ên di destpêkê de wê, çawa wê, gotinên 'dijber wê ppêşî di qada sîyesetê ku wê li dijî hevdû wê bên dayin gotin' wê, di vê çerçoveyê de wê, weke lingekî wê biafirênê. Ji aliyekî din ve jî wê, rejima tirk wê, di nava sînorê bakûrê Kurdistanê de wê, hinek Kurd û komên ku wê li cem xwe bi rêxistin kirina wê, hertimî wê ji wan bixwezê ku ew gotinê li dijî hevdû biêjin. Wê çawa wê hevdû pûçbikin ku ew li ser wê re ew gotinê bi dijberî li dijî hevdû bibêjin. Wê li ser wê bi teybetî wê were sekin in. Piştê jî wê li ser wê re wê, di nava rewşa civakî û sîyesî de wê ew werina çinîkirin. Wê bi wê re wê, çawa ew rewşa wan wê were parastin jî wê, li ser wê re wê bisekinê. Wê di rengê têgîneka qarîqatûrîkî a bîrdozîkî de wê bê xwestin ku ew werê li ser ziman. Ku ew ne wusa jî bê ew bi wê rengê were hanîn li ser ziman.

Hêrişên li ser hebûna aşîran û yên ne aşîran re wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediye rengê û qarîqatûrêkê bê. Ev şewaye rengê hêrişê wê piştê wê piştî rewşa başûrê Kurdistanê wê, ji salên 1990î û pê de wê çawa wê nava Kurdên başûr û bakûrê Kurdistanê de wê, were pêşxistin de wê, bi teybetî wê li ser wê, were karkirin. Her wusa wê, gelek şîrket û sazîyên tirk ku ew li başûrê Kurdistanê bicîhbûna û kar dikin wê, di vê çerçoveyê de wê xwediye ggelek aktivîteyên teybet bin. Ev xate ku ew di nava Kurd de ew hatî kişandin wê çawa ew were pêşxistin, parastin û domandin wê, li ser wê re wê ew were kirin.

Di pêvajoyên nîqaşên li darxistina 'kongira netewî a Kurd' de wê, ev bi awayekî vekirî wê were ditin. Dema ku rayadarên tirk wan dît ku ew denge û ankû ahege ku wan bi vî rengî wan, bi politikayên xwe kirina ku ew di nava Kurdan de wê pêşbixîin ku ew weke ku ew hat derbaskirin wê, demê T. Ardogan bixwe wê, bi gotinên ku ew weke tehdîdê ku ew li rayadarên başûrê ku ew dihênina li ser ziman wê bikevê dervê de. Yanî ev xate nava Kurd ku ew bi rengê 'dijberiyê' ku ew hatîya pêşxistin wê, çawa wê biparêzên wê, ji serî ve wê, midahaleyên li hewldanên Kurdan ên xirakirina wê bikin. Di dema pêvajoya sûrî de wê, dema ku wê Kurdên rojava wê, çawa wê, yekîtiyê di nava xwe de wê bi "peymana hewlêrê" wê çêbikin de wê, di cih de wê serokwezîrê tirk Ahmed Dawutoglu wê herê hewlêrê û wê çawa wê levkirina hewlêrê wê xirabikê û vala derxê wê bikeve nava hewldanên ku ew levkirin çêkirina de. Wê piştê wê, ev levkirin wê were xirakirin. Piştê jî wê, ev komên ku ew di bin navê "ENKS" de ku ew hatina li hev civandin wê, weke komeka ku ew di vê çerçoveyê de bi xwe ve girêdayî wê, pêşbixin bin. Pêşî wê çawa di nava rewşa sîyesî de wê "qatbûnê" wê li ser wê re wê di nava Kurdan de wê çêbikin wê, li ser wê re wê bixabîtin. Ev rewşa bi ENKS'ê re wê

bişibihê rewşa PDK û YEKÎTÎ' ku ew di salên 1990î de ku ew çawa dihatina hanîn berhevdu û bi hevdu re dana şerkirin û piştê ew xat di nava wan de hat parastin. Ne hiştina gihiştina hevdu û yekîtiyekê di nava xwe de çêkirin û li sr Talabanî û Berzanî re cûda û cûda dewet kirinên wan ên tirkîyê bixwezê jî wê, di çerçoveya parastina wê xate di nava Kurdan de ku ew li ser wê ew ne qavizin û newina li cem hevdu de bê.

Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya PDK û YEKÎTÎ wê, weke 'modelekê' wê, çawa wê li rojava wê, were pêşxistin û li ser wê re wê, dûbeşî û ankû zêdetir beş wê di nava Kurdan de wê li ser wê re wê werina pêşxistin wê, li ser wê re wê hevdan wê werina dayîn pêşxistin. Di vê çerçoveyê de ew rewşa ji hevdu cûdakirina Kurdan wê, weke ku ew "aliyekî di parêzên" û ankû "alîkarîya siyêsî didinê" ku wê, bidina nişandin û li aliyê din wê dijberîyê bidina pêşxistin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke politikayaka di vê çerçoveyê de ku wê çawa li nava Kurdan bileyizin bin. Li bakûrê Kurdistanê rêxistinên Kurd ên ku ew 'statûya Kurd' dixwezî ku ew kirina armanc û hêrîşkirina li wan û kes û rêxistinên piçûk ku ew weke ku ew bi rejimê re tevdigerihin wê çawa wê li ser wan argûmanên wê re wê dijberîyê wê bi wan re wê pêşbixin wê, hewldana wê pêşbixin. Wê ew wê întîbayê wê bikina serê mirovan ku 'tû li dijî wê rêxistina Kurd bê, divê ku tû li dijî argûmanên wê bê. Ew dema ku yekîtiya Kurd û mafên civake Kurd bixwezê, divê ku tû li hemberî wê bêdeng bê û piştgirîyê nedê wê. Li dijî wê, rêxistinê helwestê bide nişandin. Di vê çerçoveyê de wê, ew rewş wê, weke rewşeka bi leyistina li nava Kurdan bê.

Di vê rewşê de mirov divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, nûha wê gotinên weke "şerê birakujî" ku wê çawa wê werênina rojava Kurd û wê li ser wê re wê bi derûniya mejîyê Kurd wê bileyizin wê, li şengalê wê di sêyê adara 2017'an de wê hêrîşa wê ya fizîkî û derûnî wê li darbixin. Di vê çerçoveyê de ku mirov lî navaroka çapameniyê dinerê wê, ji aliyekî ve jî wê ew weke ku ew gihiştibê armanca xwe. 'Şerê birakujî' wê li rojava herkesekê were rûnandin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê bi gotineka pêşîyên Kurdan wê werênê li ser ziman. Ew jî ew a ku wan digot ku "dînekî kevirê avêtîya binê bîrê, çil(40) mirovê bi aqil wê kevirê nikaribê derxê." Ya rastî jî wê demê wê rewş wê jî wê ne cûdatir bê.

Her wusa divê ku mirov wê, dibînê wê jî wê ne cûdatir bê. Her wusa mirov dikarê wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ew rewş wê, weke rewşna teybet bin. Ku em bahse siyasetê bikin wê, siyaset ew bê ku ew rewş di çerçoveya parastina civake Kurd de ew werina ji hevdu derxistin bê. Siyasetê Kurd wê, ji dîroka xwe wê çendî wê fêr û azmûnan wê derxê. Di vê çerçoveyê de wê, ya ku mirov wê dibînê ku wê, ya bi aqilekî ahmaqî wê siyaset wê were kirin û yan jî wê ji rastîya civake xwe yaku ew bixwe ji wê na dûr wê di xismetê politikayên hêrîşê wê, ew xwe bi rewş û wûcan bikin. Politikaya salên 1990î a şerê birakujî ku ew li başûr di nava PDK û YEKÎTÎ de hat pêşxistin wê, çawa ew li rojava wê were pêşxistin û wê aliyên wê politikayê ku wê bi hevdu re şerbikin wê pêşbixin wusa dihê ditin ku ya ku rejîma tirk û rayadarên wê, serî zêde li ser wê di wastênin wê ew bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku pêşxistina 'rewşa rojava' weke dû qûtûbên siyêsî pêşî a li ser ENKS û a aliyê din din re wê, di vê çerçoveyê de wê, di rewşa ku ew bi dijberî rewşa PDK û YEKÎTÎ'yê li başûr pêşxist, bi vê rengê di xwezê wê rewşê barî rojava bikê. Yanî wê, di vê çerçoveyê de wê, heman du-qûtûbî bi siyêsî wê çawa wê hebê, wê li ser wê re wê, rewşa siyêsî wê bikin ku wê pêşbixin. Her wusa di rojava ku ew navê rojava bikardihênin û xwe weke hêzên wê' bi nav dikin weke

hêzên "peşmergeyên rojava" wê di vê çerçoveyê de wê, rewşek bê. Sîyesetmederên Kurd ên başûr wê, ji salên 1990î û heta salên 2017'an wê ti fêr û azmûnên baş û bi qadr wê ji dîroka xwe ya sîyesî wê dernexistin. Wê di wê rewşa xwe de wê, bi dehan salan wê bi domênin û wê çawa wê wê rewşa ne bixêr wê barî rojava bikin wê, weke ku mirov nûha bi hewldanên rejima tirk re wê dibîne ew li ser wê re sîyesetê dimeşênê.

Li vir, di aslê xwe de ev rewşên ku ev î ro dibînin ew, hemû rêxistin Kurd ên sîyesî, divê bi wê re xwe di rewşek xwe-rexnekirin a dîrokî û sîyesî de bidina derbaskirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa xwe wê, fahmbikin. Ev rewşa ku ew weke du-qûtûban ku ew li başûr di nava PDK û YEKÎTÎ de ew hat pêşxistin ew rewş wê, bê weke rewşeka ku wê heta roja me wê, pêşiya pêşketina Kurdên başûr bixwe jî wê bigirê. Wê temenê gelek komkujiyên wan ku ew hatina serê wan jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê rayadarên tirk wê, du-qûtûbîtîyê li rojava wê li ser ENKS û hwd re wê pêşbixê wê, pişt a xwe wê bide wê rewşa PDK û ya YEKÎTÎ jî. Bi wê rewşê rewşa sîyeseta başûr bêbandûr kir. Nûha jî wê, bi wê re wê çawa rojava bêbandûrbikê wê li ser wê re wê, sîyesetê dikin. Azmûnên ku ew rayadarên ji sîyesetaya başûr ku wan di vê çerçoveyê de girtina wan, dixwezî ku li dijî Kurdên rojava bikarbênê. Pêvajoya salên 1991'ê a weke 'şerê birakujî' a nava PDKê û YEKÎTÎ wê, heta roja me wê, temenê wê îxtîlafa nava wan bê. Dîsa rayadarên tirk xwe sipartina wê "îxtîlafê" û li herêmên başûr ên weke beşîka, kanîmasî, delakokê, şêladîzê û hwd leşkerên xwe bicihkirna û ji wan leşkergehên xwe hêrişên li herêmê bi rê ve dibê. Di pêvajoya şerê şerê li Iraqê de wê, di rewşa hemû taqînên li baxdayê de wê bandûr û rola van navendan wê heta roja me wê hebê. Her wusa wê li herêmên başûr jî wê, hemû komkujiyên ku ew hatina kirin wê, rola van navendên leşkergehên tirk wê hebê. Di sale 2007'an komkujîya di 13 temûzê de ku ew li şengalê hat kirin de wê, dîsa rola van navendan wê hebê. Piştî wê, di hemû hêrişên DAÎŞê de wê, rola van navendên leşkerî wê hebê. ..

Li mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrişên bi navê 'pêşmegeyên rojava' ku rejima tirk wê li ser çend Kurdan re li şengalê dana destpêkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, bê herikandin li rojava. Bo ku mirov wê kifş bikê hewce nakê ku mirov zêde xwediyê zanîneke mazin a sîyesî jî bê. Tenê ku mirov rewşa politikayên wan yên rojane bi gotinên wan re wê bişopênê wê ev bi awayekî vekirî wê were ditin.

Li rojava wê, çawa wê 'hêzeka binavê ENKS' wê biafirênin û wê bikina rola PDK başûr û wê hêzên din Kurd wê bikina rola YEKÎTÎ de û wê bi hevdû re wê bidina şerkirin wê, ya ku wê herî zêde raaydarên tirk mejî li ser wê di wastênin bin. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajo ku ew karibê wê pêşbixê, wê bêgûman ku ew (rayadarên tirk) dibêjin em hêriş hemû rojavayê Kurdistanê bikin) wê, pêwîstî bi wê jî wê nemênê. Wê di rewşeka ku ew Kurdan bi Kurdan re didina şerkirin û wê şerê bi rêve dibin û koordîna dikin de wê, bixwezî ku wê encama ku ew dixwezî wê bidest bixin. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku bo Kurdekî wê bibêjê ku hêzeka ku ew dijminatîyê li hebûna civake te dikê ku ew hij te bikê û gotinên baş bo te bibêjê li wir wê, di rewşa te de wê tiştêkî ku tû xwe bi mirovatî bikê berlêpirsînê de wê li holê hebê. Di serî de divê ku ev yek were ditin. Ku ew li dijî hebûna şer bimeşênê û nêzikatîya bi kirasê 'baş' ku ew hatî sernûxûmandin ku ew nêzî te dibê wê demê di wê rewşa te de pîrsgirêkek mirovî û ahlaqî a te bi xwe heya. Wê çawa wê rewşa ku wan hanî serê başûr ew der kirina gola xwûnê wê, nûha bi heman rengî wê çawa li rojava wê pêşbixin bi destê

Kurdan li dijî Kurdan wê, sîyeseta wê dikin. Hêrişa li şengalê a sêyê adarê wê rengê sîyeseta wê fizîkî a vekirî bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê re bi hêrişên ku wan kirina û dana kirin û ên ku wê bidina kirin wê, bixwezin ku dem bi dem û gav bi gav temenê pêvajoyek bi vê rengê wê bihûnin û li ser wê re wê, çawa wê civake Kurd wê di nava rewşa wê ya bi êş de wê zêdetirî êşên wê mazitir bikin û wê di rewşa wê de wê, bi tafisênin ew, nûha li ser wê diponijin. Ya ku her Kurd ku ew başûrî jî bê, rojavayî jî bê, û bakûrî û rojhilatî jî bê, vê rastiyê bibînê û xwe nekê çekeka di destê dijiminê xwe de li hemberî civake xwe ku ew hatîya kişandin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bahse pirsgirêka rejima tirk û zihniyeta wê, bi jîyane civakan re wê di dewama wê de wê, werênê li ser ziman.

.Dema ku tu zimanê gelekî qadaxa bikê, nehêlê ku ew gel û zarokên wê bi zimanê xwe perwerde bikin, dema ku tu kevneşopîyên piçûk bixê û hêrişê li wan bikê, dema ku tû nehêlê ku ew gel bi ziman û çanda xwe re xwe pêşbixê, dema ku navê zaro û deverên wî gelî ku ji hebûn û dîroka wê tê ku tu wan qadaxa bikê, dema ku tû bajarên wê ji ber ku ew ew gel heya kavilbikê û hebûna wî gelî hertimî bikê bin pêvajoyên hêrişê de wê çaxê pirsgirêka te li ser zihniyeta te re bi hebûn û rengê jîyane wî xalkî û ankû civakê re heya. Dema ku tu kovar, rojnema û hwd, ên ku bi zimanê wê gelî weşanê dikin ku tu wan dagir bikê û bigirê, dema ku tu komalên zimanî, çandî û civakî ên wî civakê ku tu wan bigrê û mohrê li deverê derfîyê wan bixê wê, hingî ev bi awayekî vekirî wê bidina nîşandin ku pirtûka te li ser zihniyeta te re wê, bi rengê jîyane wî civakê re wê bê. Di asta giştî de ku tu bernemeyên bişavtinê li ser navê rejimê çê bikê û wan li ser serê wî gelî bide meşandin wê, hingî ev nîşanaka wê bê ku pirsgirêka de bi hebûna wê civakê û nixrên wê re heya.

Rejima tirk û rayadarên wê, ber ku ew pirsgirêka wan bi hebûn civake Kurd û rengê jîyane wê re heya ev bi dehan salan a ku pêvajoyên şer dem bi dem li hemberî wê pêşdixin. Het roja me jî ew pêvajoyên şer ên ku ew li hemberî civake Kurd dihên meşandin didom in. Li herêmê û bi teybetî jî li rojhilat, rêveberekî wan rejimên rojhilat ku ew derkeve berçapameniyê û bibêjê 'pirsgirêka me, bi rengê jîyane ti kesekî re nîn a' wê, di serî de ev hem weke derewekê bê û hem jî wê ji aliyekî din ve jî ku ew li wer çapameniyê re were hanîn li ser ziman wê, weke gotineka 'şerê derûnî' û ankê 'şerê teybet' ê ku ew rejim li ser serê wê civakê ku ew li hemberî hebûna wê şer denezendiya bê. Rejima tirk, heta roja me, li hemberî hebûna civake Kurd wê, şerê tûnakirina wê li hemberî wê meşandiya.

Li vir, ezê li ser vê gotina 'pirsgirêka me, bi rengê jîyane ti kesekî re tûna ya' a T. Erdogan re werênima li ser ziman. Ber ku heta roja me, rejima tirk şerê tûnakirinê li hemberî civake Kurd di meşand, en gihişt armanca. Li bajaran dikarî bernema û pêvajoyên bişavtinê û ankû asimilasyonê li ser serê wan bide meşandin û heta astekê ancamê jî li ser wê re bidest bixê. Lê herêmên bej û ên çolî weke yên li ber sînor ên weke geve, şimax, cizîra bota, silopî, nisêbin û hwd ku ev herêm rejimê nikarîya encamê bidest bixê, di serî de pêvajoyên komkujiyan wê li ser wan herêman wê bimeşênê. Rejima tirk, ber ku ew bixwe jî dizanê ku pirsgirêka wê bi rengê jîyane civakan weke civake Kurd re heya, ew di serî de wê çawa wan ji berçavan wê manûle bikin ew, gotinên ku wê di vê çerçoveyê de wê werina li ser ziman ew li gorî xwe kifş dikin û wan dihênina li ser ziman. Yanî ev jî wê, weke rêbazekî wan yê şerê teybet ê hem sernûxûmandinê û hem jî manûpûlakirinê bê.

Hêrîşên rejima tirk ên li hemberî rojava wê, bi teybetî wê, ji ber ku ew Kurd in û regekî jîyane wan heya wê hêrîşî wan bikê. Her wusa ber ku ew zimanê wan ne tirkî û Kurdî ya wê hêrîşî wan bikê. Li bakûrê Kurdistanê ku ew di nava sînorê rejima tirk de ew hatîya hiştin jî wê, ber ku ew Kurd in û zimanê Kurdî ya wê hêrîşî wan bikê kirin. Ber ku ew dîroka wan, çanda wan û rengê jîyane wan cûdaya wê herîşî wan bê kirin. Wê hem bi leşkerî, hem bi sîyesî û hem jî wê bi hemû cûreyên din ên li ser aqil re ku wê werina aqilê mirov wê bi wan wê, herî li herêmê li hemberî jîyane mirovan wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, rejima wê heta roja me wê, zimanê civakê Kurd wê qadaxa bikê û wê hewl bide ku wan asîmle bikê. Hertimê wê, hewl bide ku wan bikê tirk. Dema ku tu zimanê civakan qadaxa bikê hewl bide ku tu hebûna wan ji dîrokê bibê ev ji hebûna pîrsgirêkê a bi hebûna wan civakan û rengê jîyane wan re wê, bê weke rewşeka jenosîdê. Dema ku rejim, di her cûreyê de pêvajoyên hêrîşê li hemberî hebûna civake Kurd wan pêşbixê wê, ew bê weke pêşxistina jenosîdê. Gotinên weke "weke pîrsgirêka me, bi jîyane ti kesekî re tûna ya" wê, bi gotinên heman mirovê ku van gotinan bikardihênê ê weke "yek ziman, yek al, yek ziman, .." û hwd ku re li dûv hevdu rêz dikê de wê bi awayekê bixweza wê vala derkevin. Di aslê xwe de ev, mirovên bi vî rengê, van gotinan bikardihênin ew bo ku ew xwe bikina mijare nîqaşê û mejiyê mirovan bixwe ve bidina mijulkirin. Yanî wê ev ji oportonîstî, û karîyarîsma wan wê were.

Rejima tirk wê, ber ku ew pîrsgirêka wê bi zihniyetî bi hebûna civake Kurd û rengê jîyane wê û zimanê re ew heya wê, her tiştê bi zimanê wê, ji xwe re wê bikê armanc, wê her tiştê bi navê wê, wê ji xwe re wê bikê armanc û her tiştê ku ew weke regekê jîyane wê bi ziman û çanda wê ya wê, ji xwe re wê bikê armanc. Wê di vê çerçoveyê de wê, ev bi awayekî vekirî wê were ditin. Pêvajoyên hêrîşê ên ku ew li hemberî civake Kurd ew pêş dixê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, hebê. Pêvajoyên hêrîşê ên li dijî hebûna civaka Kurd ku rejima tirk di bin navê gotinên weke 'terorê' de ev nêzî 50 salî ya dimeşênê wê nîşanaka hebûna pîrsgirêka wê bihebûna civake Kurd û rengê jîyane wê re bê. Her wusa qadaxaya li ser zimanê Kurdî wê, nîşanaka hebûna pîrsgirêka wê ya bi hebûna civake Kurd û rengê jîyane wê re bê. Di vê çerçoveyê de pêvajoyên hêrîşê ên li dijî rojava ku ew bi komên çete ên weke DAÎŞ, cebetil-nasr û ankû hin komên din ên ku ew di bin navna din de li rojava dihên kirin wê, di vê çerçoveyê de wê nîşanaka hebûna pîrsgirêka wan ya bi zihniyetî bihebûn û rengê jîyane civake Kurd a bi civakî re bê. Bi wê re jî mirov, dikarê wê jî werênê li ser ziman ku hêrîşên artişa tirk ên herêmên rojava ên weke li cerablûsê, mimbic, bab, kobanê û hwd, wê nîşanak û birhana hebûna pîrsgirêka zihniyeta wê ya bi rejimî a bi hebûna û rengê civake Kurd re bin.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê ev jî wê were ditin ku rejima tirk wê, hertimî wê pîrsgirêka wê bi rengê jîyane civake Kurd re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, dîroka wê ya şer a bi civake Kurd re wê nîşanak û birhana wê bê. Komkujiyên weke komkujiya zilanê, komkujiya dersimê, komkujiya cizira bota, komkujiya silopîya. Komkujiya nisêbinê, komkujiya geverê, komkujiya farqînê, komkujiya sûrê û hwd bi dehan û sadan komkujiyên din ên ku di demên cûda de ku rejima tirk û hêzên wê hanîna li serê civake Kurd wê nîşanaka wê bê. Di vê demê de jî wê bi sadan sîyesetmeder, keseyet û rewşenbîrên Kurd ber ku wan bi Kurdî axiftin kiriya, ber ku zimanê Kurdî bikarhanîna,

ber ku wan li ser navê civake Kurd gotin hanîya li ser ziman û hwd, nûha di zindanên tirkan de na. Rejima tirk di roja me de ew zindana di rengên 'kampên nazîyan' de wan bikardihênê. Di bin navê "zindanê" û ankû "girtîgehê" de ew, rewşa kampên berhevkirinê û ankû kampên nazîyan wan bikardihênê. Li vir, rejima tirk li ser navê zindanan re wê, oparasyonên têgihê wê bi meşênê. Çendî ku ew ji wan re bê gotin 'zindan' û ankû 'girtîgeh' jî ew, di roja me de ji wê ast û qapasîteyê derbasî bûna. Weke kompên nazîyan ku di wan de cihû di hatina berhevkerin, mirov divê ku wan bi nav bikê û werênê li ser ziman. Li vir, ya giring ew a ku mirov vê yekê wê bi vir ve girêdayî wê werênê li ser ziman ku wê, çawa wê li ser navan re wê, li mejiyên mirovan wê, weke rewşek hesan û ankû vajî bidina nîşandin wê, di vê çerçoveyê de wê gotina 'zindanê' û ankû girtîgehê' wê li wan kampên weke yên nazîyan ên rejima tirk ew di bin reng û navê zindan û ankû girtîgehan de ew vekirina wan werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de mirov, dikarê wan weke kampên weke 'kampên nazîyan' ku navê wan "zindan" û ankû "girtîgeh" wan werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rastîyê wê baştir wê werênê li ser ziman. Dema ku ew dever bi gotina 'zindanê' û ankû 'girtîgehê' dihên hanîn li ser ziman wê, ber ku wê li pirranîya welatên cihanê wê girtîgeh û ankû zindan wê hebin û wê, li ser wê re wê, herkesek wê weke ku ew dihên bi navkirin wê di wê çerçoveyê de wê li wan bihizirê û wan tefkîr bikê. Lê navaroka wan ti kesek nizanê. Dema ku ew navaroka wan û rengê navarokê ew li wê were hizirkirin jî wê, ew weke ne weke ya zindanê û ankû girtîgehê bê. Wê weke ya kampên nazîyan û di rengên wê de bin. Her wusa divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, were hanîn li ser ziman. Li vir ev têgîna ku ew bi gotina 'zindanê' û ankû girtîgehê' re afirîya di mejiyê her hemwelatîyên welatên derve de wê, di vê çerçoveyê de wê, bi awayekî xwezayî wê li ser wê rengê bi navkirinê re wê, weke sernûxûmandinekê wê lê were û xwe bide dîyarkirin. Mirovekî ku ew li gotina zindanê û ankû girtîgehê hizirî wê, bihizirê ku ew girtîgeh û ankû zindan li welatê wan jî hena. Ber vê yekê wê, di reng, şert û mercên bi gotina zindanê û ankû girtîgehê ku ew ji ya welatê xwe jî dizanê wê, li ser wê re wê li wê rengê bi navkirinê wê bihizirê. Di vê çerçoveyê de wê, gotina 'zindanê' û ankû 'girtîgehê' wê kampên weke 'kampên nazîyan' ku rejima tirk bo Kurdan vekirina re wê, weke sernûxûmandinekê jî bê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê Kurd wê, ber ku ew Kurd in, bi Kurdî diaxifiin û ankû weke Kurd ku ew bahse maf û azadîya xwe dikin ew, wê di wan kampên weke yên nazîyan ên bi navê zindanê de wê werina bicihkirin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wan oparasyonên ku ew Kurd bi wan dihên girtin jî wan weke wan oparasyonên ku dema nazîyan de wê rêveberîya nazîyan wê li mal û kargehên cihûyan wê bikê bê. Di vê çerçoveyê de mirov, ku bibêjê ku rejima tirk rêbazên nazîyan wan di bin navne din û rêbazna din de wan bikardihênê wê, rast û di cih de bê.

Her wusa mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku rejima tirk wê, ber ku wê pîrsgirêka wê, bi rengê jîyane civake Kurd re wê hebê wê, van rewşan wê weke rewşên jenosîdkirina civake Kurd û di çerçoveya pêşxistina pêvajoya jenosîdkirîna civake Kurd de wê, pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, ne tenê rengê jîyane civake Kurd wê were armanc girtin wê, ji wê zêdetirî wê hebûna civake Kurd jî wê were armanc girtin. Di aslê xwe de ku mirov li vir tenê li ser gotina 'rengê jîyanê' û armanc girtina wê re wê, bikê ku wê fahm bikê û wê werênê li ser ziman wê, pîr di fahmkirinê de jî wê

kêm bimênê. Dema ku mirov, bi bahse rengê rengê û armanc girtina wê re bihizirê wê, weke ku wê hinek astengî hatibibina danîn li pêşîya rengê jîyane wî mirovî û ankû civakê re. Lê li vir wê, di vê çerçoveyê de wê, ev gotin bi serê xwe jî wê pîrr sivik û weke gotineka ku ji gelek aliyan ve ew serdinûxûmênê jî wê li holê bimênê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirovek û ankû civake xwediyê hinek mafan bê û astengî li pêşîyê werina danîn wê, hingî gotina rengê jîyanê û herîşên li hemberî wê, werê bikarhanîn. Li vir wê, bi tememî wê hebûna civakê wê were xistin ber hêrişê û were armanc girtin. Ber vê yekê, di aslê xwe de mirov, ku tenê li ser gotina rengê jîyanê û armanc girtina wê re hizirê wê, ji aliyê pêşî ve wê, hêrişên li giştîya civakê û li hebûna civakê ku ew bi armanca tûnakirina wê li wê dihên pêşxistin wê, ji berçav wê werina ravandin. Ber bê yekê, ev gotinên ku wê, di wan de wê, hinekî wê, weke têgînên xafkî wê di wan de wê hebin mirov, divê ku wan di serî de di şêwa û rengê bikarhanîna wan de wê, li wê bihizirê. Weke ku çawa ku mirov ji wan kampên weke kampên nazîyan ku rejîma tirk di bin nav û gotina zindanê û ankû girtigehê de ew pêşxistina ku ew dema ku ew ji wan re dihê gotin girtigeh û ankû zindan sivik û bi şêwayekê weke sernûxûmandinê bê.

Li vir mirov, divê ku wê yekê jî wê werênê li ser ziman ku dema ku mirov bahse rengê jîyane civakê û ankû kesekî bikê mirov, wê li ser rewşa wî ya civakî, zimanê wî û çanda wî ya civakî re wê werênê li ser ziman. Mirov, nikarê mirov tenê bi serê xwe ji civakê û nirxên wê dîr şîrove bikê û werênê li ser ziman. Têkilîya civak û mirov wê bi hevdu re wê di çerçoveya hevdû afirandinê de wê, bi hevdu re wê hebê. Dema ku zimanê civakê ew were qadaxakirin û newê hiştin ku mirov ew bi zimanê xwe perwerde bibînê wê hingî wê mirov wê bahse tûnakirina rengê jîyane wê civakê û kesê bikê. Li vir, di serî de wê, civak wê bi ziman û çanda xwe re wê hebê. Kes jî wê bi civak û çanda wê re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê di dewama hevdû de wê hebin.

Î ro em dikarin bi awayekî bi êmin û ewla bibêjin ku civake Kurd ew ji ber ku civake Kurda ew rastî hêrişên ku ew li hebûna wê tên kirin tê ya. Di vê çerçoveyê de wê, ji vê rastîyê wê ti gûman nebê. Di aslê xwe de wê, raaydarên tirk jî wê bi awayekê zane wê di farqe wê de bin ku ew wê dikin. Ji xwe ew bernema û pêvajoyên hêrişê bi rêxistin dikin û wan bi rêve dibin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê bêjê ku wê, sazîyên weke yên dadê, perwerde û hwd jî wê di vê çerçoveyê de wê werina bi rêxistin kirin. Li ser sazîyên perwerdeyê re wê pêvajoyên weke yên bişavtinê wê werina bi rêve birin. Li ser sazîyên weke yên dadê re jî wê çawa mirovan bédeng bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, bikarbênin. Mînaq di destûra bingihîn de dinivîsê ku wê 'ziman tirkî bê' û wê 'herkesek bi zimanê tirkî wê perwerde bibînê.' Dema ku bi vê rengê werê li ser ziman wê demê wê rengê hêrişa li hebûn û rengê jîyane civakên weke civake ku rejîma tirk pêşdixê wê, weke hêrişna destûrî jî bin. Yanî wê di temenê wan de wê, têgîna destûrî a ku wan pêşxistîya wê hebê. Mînaq, wê bê gotin ku 'wê zimanê herkesekê wê tirkî bê.' Lê zimanê civake Kurd Kurdî ya. Wê demê wê hebûna civake Kurd wê bi zimanê wê re wê di vê çerçoveya têgîna destûrî de wê rastî hêrişê wê werê. Ber ku ew wê li gorî wê destûra ku ew hertimî hertiştî weke bi tirkî dibînê û dibêjê ku 'wê zimanê herkesekî tirkî bê' wê, ew hebûna zimanê Kurdî wê li gorî wê meşrû bê ku ew rastî hêrişê were. Yanî wê, li gorî wê destûrê wê pêwîst bê ku ew zimanê Kurdî were tûnakirin û zimanê tirkî li şûna wê were bicihkirin. Di vê çerçoveyê de wê şerekî jenosîdî ê destûrî wê li hemberî hebûna civake Kurd û vê aliyê wê yê zimanî wê were meşandin.

Şerê rejima tirk ê destûrî ê li dijî hebûna civake Kurd ê bi armanca tûnakirin û ji dîrokê birinê wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser destûr, zagon û rêzîknameyên wê re wê were birêvebirin. Temenê wê şerê wê, wê li gorî wê destûrê bê. Dema ku rayadarên dibêjin 'em li gorî destûrê tevdihiherin' wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê rast bibêjin. Ber ku temenê wê jenosîdkirîniê bi vê rengê ew bi destûrî hatîya pêşxistin. Dema ku tu bi tirkî axiftû weke mirovekî tirk jîyane îdame kir û bûyî yekî tirk wê, rast bê ku wê tu mudahele wê li rengê jîyane te newê kirin. Ev gotina 'pirsgirêka me, bi rengê jîyane ti kesekî re tûna ya' wê, li ser vê rewşa destûra tirkîya re wê tenê wê bo mirovên tirk wê bûhûrîner bê. Lê mirovên ku ew ne tirk û ku ew Kurd in û ankû ji hinek komên din ên kêmnetew û etnîkî û hwd bin wê, ev gotin bo wan wê nebûhûrîner bê. Wê weke gotineka sernûxûmandîna a ji hêrîşên ku rejima tirk di vê çerçoveya destûrî de ku ew li rengê jîyane wan dikê re bê.

Kurd, ber ku ew Kurd in ew rastî hêrîşê tîn. Ew hebûna wan bi rengê jîyane wan re ew dihê armanc girtin. Pêvajoyên hêrîşê ên ku ew li bajarên wan dihên kirin wê di vê çerçoveyê de wê, li jîyane wan wê were kirin. Tenê ku tu zimanê civake qadaxa bikê û wan bi zimanê bi zimanê tirkî perwerde bikê jî wê, ev tenê bi serê xwe jî wê bê weke mudaheleye li rengê jîyane wan. Her wusa di dewama wê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rewşa qadaxaya li ser zimanê wan re wê, mirovên ku ew dengê xwe derdixin jî wê, werina girtin û bîn avêtin li zindanan û êşkence wê li wan werê kirin. Hemû qaracolên rejima tirk ên li bajarên Kurdan wê, weke êşkencexaneyên li ser serê civake Kurd ên rojane wê kar bikin. Ji xwe ti kesek bahse van jî nakê. Î ro ku em bahse şerê rejima tirk ê li hemberî hebûna civake Kurd û rengê jîyane wê bikin wê, temenekî wê yê destûrî ê bi vê rengê weke ku me li jor hanî li ser ziman wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku bahse gûharîna destûran dihê kirin ew di negûharandina wê de ew îsrar dikin. Ber ku ew, heta wan ji wan tê, kirinên xwe li ser wê çerçoveya destûrê a ku mantiqê li ser wê li ser tirkîtiyê hatîya avakirina wê dimeşênin. Gotinên weke 'em hemû tiştî di çerçoveya destûrê dikin' jî wê li ser wê re wê, di vê çerçoveyê de wê werina gotin. Di vê çerçoveyê de wê, destûra tirk wê ji aliyê mirovekî tirk ve wê, weke destûra hebûna wî diparêzê bê. Lê bo mirovekî Kurd ku ew hebûna wî tûne dikê û di jenosîdê de derbas dikê wê bi vê rengê wê dû dîmenî bê. Wê dû alî bê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê, destûrê ji hemû aliyên wê ve wê, di vê çerçoveyê de wê bi nerîneke destûrî û ankû dadî a rexnegir wê hilde li dest û wê fahmbikê. Wê hingî wê destûrek çawa temenê civakekê ku ew di jenosîdê de derbas dikê wê bi awayekî vekirî wê were ditin. Wê were ditin ku wê civakê bi hebûn, rengê jîyane wê re dikê bin hêrîşê û wê tûna dikê û dikê ji dîrokê bibê wê, biawayekî vekirî wê were ditin.

Destûra faşîst, referandûm û bi wê re temenê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd Piştî mudalaleyên li Sûrî û pêşketinên li wê ku wê dibin wê li giştîya rojhilat wê, pêşketinên giring wê xwe bidina diyarkirin. Hemû pêşketinên jî wê, bi awayekî wê li dora 'pirsgirêka Kurd', rewşa statûya civake Kurd û dijberîya rejimên herêmê a li dijî wê re wê, pêşkeve. Di vê çerçoveyê de pêşxistina DAÎŞê û ajotina bi ser Kurdan de jî wê, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de hêrîşên rejima tirk li bakûrê Kurdistanê û piştî rewşa 'tîyatroya rewşa teşebûsa derbeyê' û hwd jî wê, di dewama wê de wê, werina pêşxistin bin. Ev rewş hemû wê, di çerçoveya

konseptekê de wê werina pêşxistin. Bi teybetî hemû pêşketinên li Kurdistanê, ku ew li kîjan beşa Kurdistanê bibê wê bandûrên wê li beşên din jî wê, xwe bide dîyarkirin. Mînaq li bajarê başûrê Kurdistanê li kerkûkê rakirina ala Kurdistanê û biryara referandûmê û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya pirsgirêka Kurd de wê, bandûrên xwe wê bidina dîyarkirin.

Li bakûrê Kurdistanê pêşî em vê bibêjin ku ev ser 45 salan re ya ku wê bi awayekî aktîv wê rejima tirk wê şerê tûnakirina civake Kurd wê bi wê re wê bide. Di vê çerçoveyê de wê, her rê û rêbazê wê li hemberî civake Kurd wê bide bikarhanîn. Lê heta vê demê de jî wê, encama ku wê dixwest a weke bi armanca wê ya jenosîdkirina civake Kurd re wê, bidest nexistîya. Pêşketinên dawî ên weke bi hêrişan kavilkirina bajarên Kurdan ên li bakûrê Kurdistanê, rewşa tîyatroya teşebûsa derbeyê û di dewama wê de amedekirina 'destûreka ku wê, li gorî mantiqê wê, wê herkesek bibê tirk û wê were tirkkirin jî wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin bê. Destûra ku ew Kurd bi awayekî mafdar û rast wê weke 'destûra faşîst' wê bi nav dikin jî wê, di rojevê de bê. Di vê demê de bahse 'çûyîna referandûmê' a bo wê dihê kirin.

Li vir em, pêşî vê bibêjin ku wê, gotina referandûmê wê, gotineka weke 'demokratîkî' ku wê, çawa wê herkesek wê tevî biryardayîne wê bibê bê. Lê di aslê xwe de wê, ev rewşa demokratîkî ew jî çawa di xizmeta pêvajoyên jenosîdkirinên civakan de ew dihê bikarhanîn jî wê, ev rewş mînaqek wê ya pirr baş bê. Li Kurdistanê, di bin pêvajoya şer, komkuji û jenosîde de bahse referandûmê bikê jî wê, ne di cih de bê. Her wusa di vê çerçoveyê de ti hîlbijartinên ku ew bînin kirin jî wê, biheman rengî wê, ne weke hîlbijartinan bin. Mînaqên wê yên li Kurdistanê bi awayekî vekirî didina nîşandin. Em diikarin rewşa referandûmê a rejima tirk bi mantiqê avêtina 'qayyimê' bi awayekî metingerî li şaradarîyên Kurdan re wê, hildina li dest û fahm bikin. Di aslê xwe de wê, ev wê, weke perspektîfek pirr zêde giring û dîrokî bê ku mirov bi wê rewşa referandûmê jî wê fahm bikê.

Pêvajoyên şer ku rejima tirk li ser ser civake Kurd meşandina wê, çawa wê, bi wan re wê, jenosîda Kurd wê bibê sêrî bi wê mantiqê ew hatina pêşxistin. Destûra derbeya 12' êlûnê wê, bi vê mantiqê wê were amede kirin. Destûra ku T. Ardogan û rejima wî daya amedekirin wê, di dewema ya derbeya 12 êlûnê de wê, were pêşxistin bê. Heta roja me wê, temenê şerê li dijî civake Kurd wê, li ser mantiqê wê destûra wê derbeyê re wê, li dijî civake Kurd wê şer û pêvajoyên şer wê were pêşxistin. Di roja me de wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, temenê şerê jenosîdkirina civake Kurd wê li ser serê wê bê dayîna domandin û wê hebûna civake Kurd wê bi tememî wê li bakûrê Kurdistanê wê tûnabikê wê, bi wê mantiqê were amede kirin. Ev destûr wê, bi vê rengê weke destûreka tirkîtiyê a faşîst bê. Tenê li ser rewşa hanîna rewşa 'pergale serokwezîrtîyê' û ankû 'yek-kesî' re nîqaşkirin wê, nebes bê. Di serî de wê, encamên wê yên ku wê, di demên pêş de wê, derkevina li pêş re wê, bi wê re wê werênê li ser ziman.

Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, destûrên ku wê, werina amedekirin wê, li ser wan re wê, temenê şerê jenosîdkirina civake Kurd wê, werê pêşxistin. Her wusa, bi wê re wê, çawa wê vîna civake Kurd wê bişikênin û wê bijartîyên wê biavêjina li zindanan wê li ser wê re wê, encamên wê, xwe bidina dîyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev destûra ku ew di 16' nîşanê de ew referandûma wê dihê kirin ku ew rêjeyeka bilind a deng bigirê û negrê jî wê, dîsa ne meşrû, ne bi ahlaqî û ne bi mirovatî bê. Hinek dordor dihizirin û dihênina li

ser ziman ku ew dema ku derbas bû wê meşrû bibê. ' Ev ne rast a. Di serî de wê, weke destûreka ku wê çawa wê jenosîdkirinê wê li ser serê civake Kurd wê, bibê serî wê, bi mantiqê hatîya pêşxistin. Tiştê ku Kenan evren dixwest û ya Tansû Çiller bi pêvajoyên komkujiyên hov li ser serê civake Kurd pêşxist T. Ardogan wê, dixwezê ku ew bi destûra xwe ya faşîst re wê temem bikê. Hemû di dewame hevdu de na.

Bi wê re ev jî hat ditin ku ji Kenan Evren û heta Tansû Çiller û T. Ardogan ev weke klîkek şer ku ew bi teybetî hatina amedekirin ku wê çawa wê her rê û rêbazê wê ji xwe re wê mubah bibînin û wê, jenosîdkirina civake Kurd wê bibina serî bê. Armanca wê klîkê di serî de ev a. Ber vê yekê ew jî bi awayekî maqewelîst her rê û rêbazê ji xwe re mubah dibinin. Di wê çerçoveyê de diçina bi ser Kurdan de. Hêrişan pêkdihênin. Ev bi çend salên ku operasyonên bi navê 'qirkirina sîyesî' wê li sîyesetmederên Kurd wê, werina kirin. Ev wê, di aslê xwe de wê, aliyê şerê jenosîdkirina civakê ê li ser pergale dadê re bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Em di dewama wê de wê jî wê werênina li ser ziman ku wê, rejima tirk wê weke ku wê çawa ku wê piştî 7 hezîrena 2015'an wê konseptek şer pêşxist li ser serê civake Kurd û bi wê re bajarên Kurdan kavi kir û bi dehan sîyesetmederên Kurdan girt û avêt zindanan wê, piştî vê destûra faşîst a ku wê referandûma wê di 16' nîsanê de were kirin jî wê, li gorî giyan û rûhê wê destûrê wê, pêvajoyek nû a şer wê bi konseptî wê bi heman rengê wê were amede kirin. Ji nûha de ji xwe nîşanakên wê xwe didina diyarkirin. Rayadarên tirk weke ku wan di hemû hîlbijartinan de kirina wê, di vê bijartina referandûmê de jî wê, serî li hemû hîlebazîyan wê bixin bo ku ew bêjin 'destûr derbas bûya. ' Me di hemû hîlbijartinên bûhûrî de wê dît ku wê, dengên ku ew hatina bikarhanîn ên partiyên Kurd ji ser zibilan wê werina berhev kirin. Piştê jî wê, bi wê re wê gelek dîmenên weke şawitandina dangan me di tv'yan de didît. Ev hemû wê, weke rêyên xwe bi serxistinê bin. Di vê demê de jî wê, van rewşan wê pêşbixin. Li vir mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, pêvajoyek bi vî rengî wê were pêşxistin. Bo ku mirov wê kifşbikê hewce nakê ku mirov zêde pîspor bê.

Di dewama wê de mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev pêvajo wê, çawa wê weke pêvajoyeka ku wê di wê de wê, Kurdan bişikênin wê, di vê çerçoveyê de wê weke pêvajoya hêrişên rejima tirk bê. Di aslê xwe de ji wê ti tişt ne nemartira ku ew rejima pêvajoyên jenosîdê û tûnekirinê li ser serê wê civakê bimeşênê û di hîlbijartinan de serî li wê bixê. Ya ku rejima tirk dikê ev a.

Rengê pêvajoya şer a rejima tirk ku ew weke konseptekê ku ew teffîr dikê ku wê piştî referandûma 16' nîsanê ku ew pêşbixê wê, weke ceribandina wê ya pêşî wê hêrişa li şengalê a çeteyên wê ku li xanasorê kirin û her wusa pêvajoyên wê yên hêrişê ên li dijî rojava û rengê pêvajoyên yên hêrişê ên li bakûrê Kurdistanê re wê were ditin û kifşkirin. Li vir mirov divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, piştî vê referandûmê wê pêvajoyek şer wê li ser serê civake Kurd wê, were pêşxistin. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman bê.

Mirov dikarê vê rewşa referandûmê a 16' nîsanê di dewama kavilkirina bajarên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê, hêrişên rejimê ên li rojava û rewşa tiyatroya teşebûsa derbeyê de wê, werênê li ser ziman. Bi gotineka din mirov, divê ku wê rewşa referandûmê wê, di dewama pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd de wê, hilde li dest. Wê weke pêvajoyeka wê ya ku ew hatî pêşxistin jî bê. Armanca sereka a wê destûrê ku ew derbas bibê û nebê jî wê, ew bê ku wê çawa wê pêvajoya jenosîda li ser serê civake

Kurd ku ew bi gelek rêbazên bi hevdû re ew dihê meşandin ku ew were domandin û bi ancama kirin bê. Yanî wê, armanca wê, destûrê wê, di serî de wê, ew bê. Ji vê aliyê ve wê, weke 'destûreka xwediyê qarakterê jenosîdkirinê bê. Wê bi wê re wê, di dewama wê de wê weke rewşek destûrî a 'awarta' jî bê.

Li vir em vê jî bibêjin navaroka wê çawa bê bila bibê. Lê ku ew çendî ku bi dengekî bilind û ankû ne bilind ku ew derbas bibê û nebê jî lê wê, ne weke destûrek meşrû bê. Destûrên bingihên wê weke peymanên civakî ên bi hevdû re jîyankirinê bin. Lê ev detûr wê, weke xwediyê wê qarakterê bê ku wê çawa wê herkesekî wê bikê tirk bê. Di vê çerçoveyê de wê, li gorî gîyane destûra derbaya 12'ê êlûnê ku ew ji wê xirabtir hatîya amedekirin bê. Wê çawa wê rejima 12'ê êlûnê a bi xwûn wê bide domandin wê, di wê mantiqê de wê hatibê amede kirin bê. Di mantiqê de wê mirov û mirovatî, ahlaq û naskirina civakan û rêz û hûrmet ji wan re girtin wê di wê de wê nebê.

Ji aliyekî din ve jî wê, ev destûr wê, bi armanca ku wê çawa wê 'ardnîgarîya civake Kurd wê bike weke ardnîgarîyeka tirk wê, di wê çerçoveyê de wê, weke hemû destûrên din û pêvajoyên wan wê xwediyê armancek jenosîdkar bê. Ber vê yekê ev zihniyeta ku ew amede kirîya wê, ne zihniyetek mirovane û bi ahlaqê mirovatîyê bê. Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê, ji wê zihniyeta wê fahmbikê ku wê, zihniyetê wê ti carî wê rewşa civakên anatolîa û mesopotamîya bi dîroka wan re wê, naskirina, fahmkirina û herê nekirina. Hebûna xwe li ser esasê tûna hasibadina wan û tûnakirina wan avakirîya. Di vê çerçoveyê de jî ew wê rewşa xwe dixwezê ku wê bide domandin. Tevî ku hemû cihan bêjê ku ew şaş jî ew wê, dikin û dixwezin wê didina domandin.

Di dewama wê de mirov vê jî wê, werênê li ser ziman ku ev destûra ku T. Erdogan amede kirîya wê, gelek kes wê pirsê li ser wê re wê bi pirsin ku wan çima ew destûr amede kirina. Armancake vê destûrê jî wê, ew bê ku wê ji destpêka komarê ve ku wê, heta roja me wê, di pêvajoyekê de wê, çawa wê pêvajoya bi jenosîdkirina civake ermenî re dana destpêkirin û bi ya xalkên din û civake Kurd re dana domandin û hanîna heta roja me wê, bidina domandin û wê bibina serî bê. Wê armanca wê ya sereka wê ev bê. Di vê çerçoveyê de mirov, vê destûrê bi zihniyeta wê ya kujar re wê, hilde li dest.

Di hemû pêvajoyên destûrî de wê hertimî wê bê gotin ku 'ev li gorî destûrê hatîya kirin. ' Wê di vê pêvajoyê û piştê de jî wê, ev gotin wê were gotin. Ev wê weke gotineka ku wê çawa wê dad û pergale dadê wê xistin xizmeta pêvajoyên jenosîdkirina civakan de jî wê, bi wê re wê were ditin. Li rojhilat wê, di vê çerçoveyê de wê, rejimên ku wan jenosîdkirina û civak ji dîrokê birina ên weke Îranê, rejima tirk û hwd wê, van pêvajoyên wê weke 'pêvajoyên jenosîdê ên destûrî wê, pêşbixin û wê bidina domandin. Ew bixwe jî dizanin ku wê destûrên û 'meşrûtîyê'n wan wê têrê nekê ku ew xwe bi wê werênina li ser ziman. Ber vê yekê wê, hertimî wê, xwe û destûrên xwe wê çawa wê, di bin maskeyek olî de wê, werênina li ser ziman wê, bikevina nava hewldanên wê de. Di hemû nivîsên xwe de wê, navê xwe û yê olê wê li rex hevdû wê binivîsênin. Ev wê, weke şêwa û rêyeka îstîsmarkirin û xirab bikarhanîna ol û bawerîyan jî bê.

Rejimekê ku wê zêde xwe oldar û bawermend da nîşandin wê, divê ku mirov bi nîyetên re wê, di serî de wê bi nîyeta wê ya xirab a li ser serê mirovan ku ew xwediyê wê ya wê, bi wê re wê fahmbikê. Di roja me de wê, rejimên rojhilat wê, ber çî wê hertimî wê, hemû kirinên xwe bi navê olê wê bikin? Wê xwûdê jî wê bikina şîrikê hemû komkuji û pêvajoyên xwe yê jenosîdê? Ber ku ew ne xwediyê zihniyetek mirovane na. Ew bixwe jî, di aslê xwe de di farqe wê de na. Ber vê yekê wê, çawa wê

pêşîya li dijberîya wê rewşa xwe ya ne bi mirovî wê bigirin wê, li şûna xwe wê olê wê li pêşîya xwe wê derxina li pêş. Wê xwe bi 'olê' weke 'baş' wê bidina nîşandin. Ji ber vê yekê çendî ku ew demê di bûhûrênin û ew bixwe jî wê pêşketina xwe bi encamên wê re wê, dibînin wê, pêwîstîyê dibînin ku ew xwe zêdetirî oldar bidina nîşandin.

Pêvajoyên herîşên bi navê DAÎŞê ku rejîma tirk û hwd ku wan li dijî civake Kurd wan pêş dixin û ankû bi rêxistin dikin wê, di bin maskeya olê de wê weke pêvajoyeka dana şerkirin a li dijî civake Kurd bi armanca jenosîdkirina wê bê. Di vê çerçoveyê de mirov, tenê ku wê mantiqê destûra T. Erdogan wê hilde li dest wê, di dewama wê de wê bi awayekî vekirî wê kifşbikê ku wê pêvajoyek ku ew jî tişî komkujî û bixwûn wê li bendî me bê. Piştî 16'ê nîsanê û 'referandûm'ê di wê de w, ku derbas nebûbê jî wê rêyekê bibînin û wê bibêjin ku wê bibêjin derbasbûya.

Di aslê xwe de wê, destûra ku Kurd wê weke 'destûra faşîst' nav dikin mirov, dikarê wê, bixwe jî bi navaroka wê re wê, weke çerçoveya konseptek şer a li dijî civake Kurd jî wê şîrove bikê û wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê, pêvajoya şer ku li şengalê bi hin komên çete ên ku ew weke 'Kurdî in ku ew pêşxistina wê, di dewama wê de wê, pêvajoyek şer wê li dijî şengalê wê pêşbixin. Weke ku rojnemeya tirk "yenî-şafak' dihênê li ser ziman ku 'amedekarîyên wan ên oparasyona bi navê 'mirtalê diclêyê' ku ew li şengalê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa, pêvajoyek şer ji şengalê bi ber rojava li herêmên weke Mimbic û Afrînê ve wê bidina destpêkirin ew, li ser wê re dihezirin. Wê çawa wê, derbeyê li pêşketina Kurdan bidin û wê nehêlin Kurd wê li herêmê bigihijina statûya xwe ya xwezayî wê, di vê çerçoveyê de wê, piştî 16ê. nîsanê wê her rêyên weke yên şer û komkujîyan wê li dijî civake Kurd û li herêmên rojava û başûr wê, bidina destpêkirin.

Bo vê yekê ev destûra ku ew di 16'ê nîsanê de dihê hizirkirin ku ew were derbaskirin wê, ji nûha wê amedekarîya pêvajoyên şer ên li gorî navaroka wê ku wê li dijî civake Kurd wê bidina pêşxistin wê, bê kirin û dihê kirin. Ji wê, piştî roja referandûmê bi du rojan li herêmên Kurdîstanê ên botanê ên weke li bejehîya şernaxê û hwd, destpêkirina oparasyonên leşkerî wê hinekî jî wê, nîşanaka vê rastiyê bê. Di dewama wê de hanîna li rojevê kirina oparasyona dervî sînor jî wê, bi heman rengî mirov dikarê weke nîşanaka wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de herêmên ku artîşa tirk kavilkirin ên we bajarên Kurdan ên weke silopî û hwd, ew nûha dikin ku weke navendên şerê teybet û şerê xwe yên jenosîdkirina civake Kurd wan bikarbênin. Ji nisêbinê, pêvajoyên şer ên li dijî Afrînê û herêmên li dora û heta ku digihijê qamişlo pêşbixin. Ji silopî jî li herêmên weke şengalê û hwd wê, pêvajoya şer dixwezin ku pêşbixin. Di vê çerçoveyê de konseptê şer a destûra 16'ê nîsanê ji nûha de ew, di vê çerçoveyê de temenê wê yên bi komkujîyên ku wê bikin re hatîya amede kirin. Gotinên T. Erdogan ên ku wî li Bursayê kirin û di wan de dibêjê ku PYD-YPGê dênina aliyekê, em bi hevdû re Rakkeyê rizgarbikin. Yên ku zan dikin wê çok li me bişikênin wê, havîneka germ li bendî wan bê" wê, weke gotinên ku wê, di vê çerçoveyê de wê, nîşanaka pêvajoyên komkujîyan ku wê plan dikin bê.

Nîşanaka pêşî a vê destûra faşîst wê ew bê. Ku em dîroka komare tirk û pêvajoyên wê yên şer ên li dijî civake Kurd wan bi hevdû re ne hilde li dest wê, mantiqê vê destûra kujar a T. Erdogan jî wê baş fahm nekê. Di serî de mirov wê, bo ku wê baş fahmbikê, divê ku wê dîroka wê hilde li dest. Li ser çî esasê û temenê ew dihê pêşxistin mirov, divê ku wê hilde li dest.

Weke ku wê çawa wê di temenê destûra derbaya 12'ê êlûnê de wê komkujiyên rejima evren ên li Kurdistanê wê hebin, di vê demê de jî wê, di temenê destûra derbaya T. Ardogan a ku wî bi navê 'teşebûya derbeyê ku wî kirî' re wê, di temenê wê de wê komkujiyên li bajarên Kurdan, kavilkirina bajarên Kurdan, şerê rejimê ê li dijî hebûna civake Kurd û bi oparasyonên qirkirina sîyesî re avêtina li zindanê bijartinên Kurd û ankû wekilên Kurd wê hebê. Ya ku wê mantiqê destûra T. Ardogan wê biafirênê jî wê ev bê. Di serî de wê, di vê çerçoveyê de wê, xwedyê mantiqekê jenosîdîyî bê. Di vê çerçoveyê de ku mirov wê weke destûra jenosîdê jî wê werênê li ser ziman wê ne şaş û ne xelat bê. Wê rast bê. Ber ku wê, di armanc û zihniyeta wê de û temenê wê û mejûya wê ya desthilatdarîya ku ew daya amedekirin de wê ew hebê.

Destûra rejima tirk a di referandûma 16'ê nîsane 2017'an de li Kurdistanê nabûhûrê

Di rewşa referandûma 2017'an a 16 nîsanê wê rewşeka weke ya hilibijartinên "birexit" ên li ingilistanê wê bidina dîyarkirin. Weke ku çawa wê encama li gelemperîya ingilistanê û ya li îskoçya wê ji hvdû cûda bin wê, bi heman rengê wê, encamên referandûma 16 nîsane 2017'an wê, li Kurdistanê û gelemperîya tirkîya wê ji hevdu cûda bê.

Tevî hemû hîla û sextekarîyên xwe jî wê referandûm wê, li Kurdistanê wê di referandûma 2017'an de wê, destûra ku ew hatî birin li referandûmê derbas nebûya. Di aslê xwe de ev destûra ku ew hat birin referandûmê wê, pirsgirêka wê meşrûtiyê wê, ji ya derbaya 12'ê êlûnê wê zêdetir wê li pêş bê. Di rewşa referandûma derketina ingilistanê a ji yekîtiya ewropa de wê, tevî wê dengên weke yên bi xwestina derketina ji yekîtiya ewropa wê zêde jî bê lê wê li îskoçya wê, ew deng wê kêmbin. Di vê çerçoveyê de ew rewşa referandûma derketina li ingilistanê ew encama ku wê bi hilibijartinên "birexit" derxist li holê wê, li Kurdistanê wê, di referandûma destûra rejima tirk a T. Ardogan de wê, xwe bide dîyarkirin. Çend ku ew bibêjin ku 'destûr li gelemperîya tirkîya derbasbûya jî lê wê, li pirranîya bajarên mazin û bajarokên piçûk ên Kurdistanê wê derbas nebê. Ji nûha û pêde ku ew weke destûrek bûhûrîner were li holê bê gotin ku wê 'civak wê bi wê were bi rêvebirin' wê, ev destûra ku li ti bajarên Kurdan derbas nebûya wê, bi wê Kurd wê werina bi rêvebirin. Yanî bi gotinaka din wê, bi destûreka ku Kurdan bi pirranî jî wê re gotîya "na" wê, bi wê werina bi rêvebirin.

Di vê çerçoveyê de mirov di dewama wê de jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di hemû encamên ku ew bi dest xistina jî wê, bi pirsgirêk bin. Wê ne weke encamên ku wê raya giştî wê herê bikin bin. Ber vê yekê bi propaganda û înfomasyonê dixwezîn ku wê, weke 'bûhûrî' û 'meşrû' bidina nîşandin. Ber ku li ingilistanê hilibijartinên 'vaqatîna ingilistanê ji yekîtiya ewropa' de wê, ji herêma îskoçya wê, dengê vajî yê herêmên din ên ingilistanê wê, xwestina hilibijartinê û dúbarekirina wê, were kirin. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de rewşa referandûma 2017'an a li tirkîya û Kurdistanê wê, weke rewşa referandûma li ingilistanê û îskoçya bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê çawa wê, xwesteka ingilistanê a vaqatîna ji yekîtiya ewropa wê di hilibijartinên hemwaxt ên li îskoçya dernekevin wê, rewşek cûda wê li wê derkeve li holê.

Di vê çerçoveyê de mirov di vê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, destûra T. Ardogan ku wî di referandûma 2017'an de birîya bijartinê wê, di pirranîya bajarên

Kurdan de wê derbas nebê. Di vê çerçoveyê de wê, tenê li giştîya tirkîya weke ku ew derbasbûya wê, dihênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê, li vir jî wê, leyistikek wê hebê. Heta roja me wê, li tirkîya wê gelek komên etnîkî ên kêmetew wê, hebin. Lê ev komên kêmetewê wê bi hijmara endamên xwe wê ne zêdebin. Lê wê hertimê wê di çerçoveya rêjeyya hîlbijartinên gelemperîya tirkîyê de wê, ew wê werina tafisandin. Di vê çerçoveyê de wê, heman rewşê wê, di vê hîlbijartinê de wê, bixwezin ku wê li Kurdistanê bikarbênin. Destûreka ku wê ji giştîya bajarên Kurdan û giştîya civake Kurd dengê "na" girtîya wê, di xwezin wê di çerçoveya wê, gelemperîyê de wê, bidina nîşandin ku ew derbas bûya.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ew destûr wê weke destûreka ku ew nemeşrû bê. Di nava rewşek "awarta" de wê, were pêkhanîn. Di aslê xwe de wê, li bajarên Kurdistanê wê, tevî ku wê sandoqan wê bibina qarokolan bo tirsandina gel jî wê, dîsa wê pêşîya wê nikaribin bigirin ku ew di giştîya herêmên Kurdan de ew destûr vi zêdeyî dengên "na" wê bigirê. D vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, destûra ku T. Adogan a fasîşt wê, di aslê xwe de wê, ji ya 12' êlûnê a fasîşt zêdetir wê, nemeşrûtîya wê hebê. Di vê çerçoveyê de ev giringa ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, bi vê encamê re wê were ditin ku wê, destûreka ku wê, pirranîya Kurdan ji wê re dengê "na" bi karhanîya wê, bi wê, bixwezin ku ew Kurdan bi rêvebibin. Di vê çerçoveyê de wê, ev encam wê, di aslê xwe de wê, dîrokî bê. Weke encamaka din a giringa a referandûma 2017an a 16 nîşanê wê ew bê ku wê, destûrek rejîma tirk wê, di dîroka wê de wê, ji giştîya bajarên Kurdan û civake Kurd wê, dengê "na" wê bigirê. Lê wê, rejîma tirk wê, bixwezê ku wê, civake Kurd ku wê, ji wê re gotîya "na" wê bixwezin ku ew bi wê, werina bi rêvebirin. Di aslê xwe de wê, di pirsgirêka giştî de wê, ev wê xwe bide dîyarkirin. Lê tevî wê jî wê, encamaka giştî li Kurdistanê wê bi dest nexê. Li bajarên Kurdistanê wê, keseyetên ji rêxistinên Kurdan wê, newîna hiştin ku ew herina ser sandoqan weke çavdêr.

Bi wê re jî wê, ev jî wê, werê ditin ku wê, di gelek bêûsûlî wê xwe xwe bidina dîyarkirin. Wê di serî de wê, ev rewş wê, xwe were kifşkirin. Gelek rewşên din jî ên weke qaxizên bêmoher wê, ew jî wê werina hêrê kirin. Her wusa wê, ev dengên bêmoher wê, çawa wê werina kifşkirin ku ew dengên "herê" werina qaqûl kirin. Lê di aslê xwe de wê, ev ne rast bê. Pirranîya kesên ku ew neçûna ser sandoqan wê, ew kesên ku ew referandûmê 'boycot' dikin bin. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş hemû wê, bi gelek rewşên din re wê, weke rewşên bi gûman ên vê rewşa referandûmê bin.

Di rewşa referandûma 2017'an a 16 nîşanê wê rewşeka weke ya hîlbijartinên "birexit" ên li ingilistanê wê bidina dîyarkirin. Weke ku çawa wê encama li gelemperîya ingilistanê û ya li îskoçya wê ji hvdû cûda bin wê, bi heman rengê wê, encamên referandûma 16 nîşane 2017'an wê, li Kurdistanê û gelemperîya tirkîya wê ji hevdû cûda bê. Di vê çerçoveyê de ew destûra ku ew bê gotin ku ew li tirkîya û gelemperîya wê derbasbûya wê, bi rêjeya zêdeya dengên "na" re wê, li herêmên Kurdan wê derbas nebê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Lê li vir wê bi gelek hêlebazyên ku rayadarên tirk di demên berê de ew kirina wê, di vê demê de jî wê li rex wê, wê rewşa 'gelemperîya tirkîyê' wê, weke rewşeka 'tafisandinê' wê, weke ku wan

çawa ku ew di her hîlbijartinên berê de ew bikarhanîna wê, di vê rewşa referandûmê de wê, were bikarhanîn. Weke ku çawa ku wê 'benda ji sadî 10' ku ew çawa ku ew li gelemperîya tirkîyê didênin wê heman bendê wê, bikin ku wê li bajarên Kurdan jî wê, bi heman rengê werênina li ser ziman. Ev rewş wê bi serê xwe wê, weke rewşeka tafisandinê bê. Her wusa rewşên têgîna demokrasîyê ên weke' yên dengên bilind ku ew çawa ew dihê bikarhanîn ew di vê rewşê de dihê ditin.

Li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di serî de wê, di hîlbijartinên referandûmê de wê, her rêyên tirsandinê wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek wê, di temenê wê de wê were pêşxistin. Di aslê xwe de wê, rewşa kavilkirina bajarên Kurdan, tîyatroya 'tesebûsa derbeyê' û rewşa referandûmê wan li dûv hevdu di çerçoveya konseptekê jenosîdkirina civake Kurd de mirov dikarê wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, di serê de wê, werênê li ser ziman.

Li bajarên Kurdan wê, ji nûha û pêde wê, destûreka ku ew dengên 'na' ji wê re ew hatîya dayîn wê, were xistin li meriyetê de. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa destûra Erdogan ku wê dengê "na" ji Kurdan girtîya wê, di çerçoveya wê de wê, hewl bidin ku wê, farz bikin. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya şer a li pêşîya me wê li ser wê esasê wê were bi rêvebirin. Mirov dikarê wê, rewşa referandûma Erdogan weke "birexit" a ingilistanê û deng negirtina wê ya ji îskoçya jî wê werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, birexit a Erdogan wê, derbas nebê li Kurdistanê weke ku çawa ku wê ya ingilistanê wê li îskoçya wê derbas nebê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev rewş wê, di aslê xwe de wê, ji aliyê şikeştina hêstî û dûrketina ji hevdu a Kurd û tirkên wê zêdetir bikê. Wê zêdetirî wê, navberê wê di nava wan de wê pêşbixê. Ber ku wê, ev rewş wê, herttmî wê, di mejiyê Kurdan de ku wê, bi wê rengê wê hebê ku ew destûra wan ya ku wan li gelemperîya tirkîya ku ew, bi awayekî bi 'gûman' jî bê ku wan ji wê re gotî herê wê, di giştîya civake Kurd a li bakûrê Kurdistanê û li bajarê wê ew wê dengên "na" wê bigirê. Ev bi serê xwe wê temenê şikeştineka civakî a bi ji hevdu dûrketinî bê.

Li vir divê ku mirov di dewama wê de wê, wê jî wê werênê li ser ziman ku ew destûra ku wê, weke bi awayekî bi 'gûman' jî bê ku wê li giştîya tirkîya weke ku wê, dengê 'herî' girtibê wê li gelemperîya bajarên Kurdan û herêmên Kurdan wê dengê "na" wê bigirê. Yanî wê dengê herê ê gelemperîya tirkîya wê, ji xate firatê wê derbas nebê. Wê li bakûrê Kurdistanê wê ne bûhûrîner bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew destûr wê, bo civake Kurd wê, meşrûtiya wê nebê. Di serî de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, ji vê aliyê ve wê, weke destûreka ku wê aliyê Kurd ji wê re gotîya "na" û aliyê tirk ji wê re gotîya "herê" bê. Di vê çerçoveyê de em, dema ku li rewşa herêman û rêjeya hîlbijrtinan wê, binerin wê heman rewş wê bi wê re wê, derkeve li holê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê destûrê de ku ew li gorî mejiyê yek tirk ku wî "dengê herê" dayê de ew destûr çendî 'meşrû' bê wê, bi heman rengê wê bo mejiyê yê Kurd ku ew dengê "na" dayê de wê, "nemeşrû" bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê destûrê di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, li giştîya bajarên Kurdan û civake Kurd ku wê, bi dengê "na" destûra Erdogan ku wê di referandûma 16'nsane 2017'an de pêwazî kirîya wê, ji destûra bingihîn a 12'ê êlûnê ku ew mantiqê wê li ser înkare Kurd hatîya demezrendin wê, ji wê re jî wê 'na'yek bê. Di vê çerçoveyê de jî mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman. Destûra Erdogan di referandûma xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe

de wê, xatek mazin wê di nava Kurd û tirk de wê bide kişandin. Wê, sînorê Kurd û tirk wê ji hevdû cûda bikê. Wê sînorê Kurd û tirk wê, bi "na" ya Kurd û "herê" ya tirk re bê. Di vê çerçoveyê de wê, care pêşî wê, ev cûda bûn wê, bi vê rengê wê bi awayekî vekirî wê, xwe bide dîyarkirin.

Lê em li vir di dewama wê de wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de em, dikarin vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, destûra Ardogan wê, weke destûreka ku ew aliyê tirk jî wê re gotibê "herê" jî lê wê, aliyê Kurd wê jî wê re gotibê "na." Xate di navbera Kurd û tirk de wê, di vê çerçoveyê de wê bi 'herê' ya tirk û 'na' ya Kurd re wê, xwe bi rengê xwe re wê li ser pêşnûmaya destûra Ardogan a ku wî di referandûma 16'ê nîsane 2017'an de wî birîya referandûmê wê xwe bide dîyarkirin.

Li bajarên Kurdan "na" ya Kurdan û li bajarên tirkan "herê" ya tirkan û ankû 'herê' ya li gelemperîya tirkîyê, derkeve li pêş.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve li mijarê binerê wê, di "birexit'a Ardogan" de wê, wê Kurd wê "na" ji destûra wî re wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, encamên li gelemperîya bajarên Kurdan wê, bi rêjeyek bilind wê 'dengên na' wê derkevin. Lê wê li gelemperîya tirkîya û bajarên wê, wê rêjeyek ne zêde bilind jî bê wê, 'herê' derkeve. Di aslê xwe de wê, destûra Ardogan wê li tirkîya jî wê, zêde deng wê negirê. Lê wê bi hîle, tirsandin û çavtirsandinên weke bi komkujîyan û hwd re wê, bitirsênin. Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekî vekirî wê, hêrişan wê bidina pêşxistin. Di nava rewşa 'awarta' a ku T. Ardogan piştî 15 temûza 2016'an denezend wê, di çerçoveya wê de wê, pêvajoyên hêrişê wê werina pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku Wê, T. Ardogan wê, herê Kurdistanê wê, bêjê "yek al, yek netewê, yek ziman û yek dewlet" wê, ev bi destûra wî re wê ji Kurdan û giştî û gelemperîya Kurdistanê wê dengê 'na' wê bigirê. Wê ji aliyê Kurdan ve wê, were redkirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa herêmên Kurdan wê, bo ku ew deng bi dest bixin wê, her cûre tirsandinê wê pêşbixin. Wê sandoqan wê di qarakolan de wê bicih bikin. Lê dîsa wê, encam wê, wê ne weke ku ew dixwezîn wê derkeve. Tevî wê jî wê, dengê 'na' wê li giştîya herêmên Kurdan wê, bi rêjeyek bilind wê derkeve. Li herêm û bajarên tirkan jî wê, dengên 'na' wê, rêjeyek bilind a 'na' wê ya Kurdên ku ew hatina dayîn goçkirin li wan bajarên bin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş, wê di aslê xwe de wê, rewşek nû bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê re wê, ev jî wê, were ditin ku wê, politikayên T. Ardogan wê, werina redkirin. Wê werina mahkûm kirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, vê rewşa ku ew destûr ji giştîya herêmên Kurdan dengê 'na' girtîya û li giştîya tirkîya bi dengê 'herê' derbas bûya wê, ji berçav dûrbikin wê, bidest propaganda wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşek wê were ditin. Her wusa wê, li ser wê rewşa rêjeya 'herêkirinê' a li giştîya tirkîya re wê, çawa wê rewşa derketina 'dengê na' li giştîya bakûrê Kurdistanê wê ji berçav wê bidina dûrkin û wê, dibin rewşa giştî wê ser binûxûmênin wê, bikevina nava hewldanên wê de. Wê bi vê rengê wê serî li gotinên weke "çû referandûmê û derbas bû" wê bixin. Gotina 'referandûm' û ankû çûyîna li referandûmê bixwe jî wê, di aslê xwe de wê weke rewşeka sernûxûmandinê jî wê re jî wê bikarbênin. Lê rastîyek li holê heya ku mirov wê nikaribê ser wê binûxûmênê wê ew bê ku wê ji giştîya Kurdistanê 'dengê na' derkeve. Di vê çerçoveyê de wê, referandûmeke tirkîya û destûreka wê ya ku wê dengê

'na' ji giştiya Kurdan lli bakûrê Kurdistanê wê bigirê, tevî ku wê di gelemperîya tirkîya wê bê gotin ku bi dengê herê ew destûr di referandûmê de derbas bûya jî.

Di 'birexît'a Ardogan de wê, herêkirina li gelemperîya tirkîya û bi rêjeyek bilind derketina dengê 'na' li Kurdistanê wê, bibê.

Di rewşa birexît de wê, bahse hîlbijartinên li ingilistanê ên weke ku wê dixwest ku ew ji yekîtiyeka ewropa derkeve ku ew hîlbijartina ku ew hatîya kirin ew dihê qastkirin. Di wê hîlbijartina ingilistanê de wê, bi rêjeyekê ne zêde bilind wê dengê zêde wê bo 'vaqatîna ingilistanê ji yekîtiya ewropa' wê, derkeve. Lê di heman hîlbijartinê de wê, tevî ku wê li gelemperîya ingilistanê wê dengên zêde bi aliyê xwestina vaqatîna ingilistanê ji ewropa de wê, derkevina li holê jî wê, li îskoçya wê, vajî wê, rewşek wê derkeve li pêş. Li îskoçya jî wê, bi rêjeyek dengê bilind wê, xwestina mayîna di nava yekîtiya ewropa de wê, derkeve li holê.

Li vir mirov dikarê wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di rewşa vajî hevdû a îskoçya û ya gelemperîya ingilistanê wê, weke rewşa tirkîya a di referandûma destûra Ardogan a di 16ê nîsane 2017'an de wê, ji wê re wê bibê minaqek girîng. Di vê çerçoveyê de ev encama ku ew derket li holê wê, di aslê xwe de wê, temenê zêdetirî herîşên rejîma tirk ên li ser civake Kurd jî wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de mirov, divê ku wê li bendê bê ku wê, oparasyonên dervî sînor li dijî qandilê û ankû li dijî rojava zêdetirî pêvajoyek herîşan bidina destpêkirin.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewşa 'birexît'a tirkîya a bi herêya gelemperîya tirkîyê û 'na'ya li gelemperîya herêmên bakûrê Kurdistanê wê, temenê destpêka pêvajoyek nû a din jî bê. Wê, bi vê rewşa ku ew weke bi 'desthilatdarîya yek-kesî' û ankû 'pergale serokwezîrtiyê' wê karibin temenê destûra 12'ê êlûnê a Evren dirêj bikin? Di aslê xwe de ev di çerçoveya mantiqê de wê, ev referandûm hatîya pêşxistin. Weke ku me hinekî li jor hanî li ser ziman wê, çawa ku wê di dewama kavilkirina bajarên Kurdan de wê tîyatroya bi navê 'tesebûsa derbeyê' wê were leyistin wê, bi heman rengê wê, di dewama kavilkirina bajarên Kurdan û tîyatroya tesebûsa derbeyê de jî wê, ev rewşa referandûmê a 16'ê nîsane 2017'an wê were pêşxistin.

Rejîma tirk û rayadarên wê, dizanîn ku wê, di rewşek aram û weke ya ku ew di çûna hîlbijartinan de ew harina wê referandûmê wê bi sernekevin. Ber vê yekê wê, çawa wê rewşek awarta û temenê wê biafirênin wê, di wê çerçoveyê de wê, rewşa tîyatroya tesebûsa derbeyê wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, ev rewş jî wê were pêşxistin. Bi gotineka din rayadarên tirk wusa hizir dikin ku wê, bi zor û şidet û çavtirsandinê wê bi rêjeyekê ne zêde bilind jî bê wê, li bajarên Kurdan wê, rewşeka serkevtî wê bidestbixin. Ber vê yekê wê, sandoqan jî wê di qarakolan de wê li herêmê wê bicih bikin. Yan wê li herêmên ku ew dikarin tirsê bidina dilê mirovan de wê sandoqan wê berhev bikin. Lê hizir ne dikirin ku wê 'birexît'a xwe wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, bi destûra xwe re wê, li Kurdistanê wê dengê na' ji Kurdan û dengê herê li gelemperîya tirkîya wê bigirin.

Ev rewş wê, her wusa wê, weke rewşek teybet bê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê vê rewşê weke birexîta rejîma tirk jî wê, werênê li ser ziman. Di meji de ew ji hevdû cûdabûna Kurd û tirk wê, di aslê xwe de wê, weke encama politikayên rejîma tirk wê, di vê referandûmê de wê, bi vê rengê wê li ser rêjeya bilind a dengê na' a ji Kurdan û di gelemperîya tirkîya de vajî wê bi dengê herê re bihûrandina destûrekê wê derxê li

holê. Ya ku ew derket li holê wê ev bê. Hemû armanc û planên referandûmê wê li ser Kurdan bin. Gotinên weke 'yek al, yek ziman, yek, netew, yek dewlet, ...' û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê li ser politikayên wan li dijî Kurdan re wê bihetan gotin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê di dewama wê de jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev gotinên Ardogan jî wê bi destûra wî re wê, bi rêjeyek bilind wê ji gelemperîya civake Kurd wê dengê 'na' wê bigirê. Wê bi wê re wê, were redkirin û mahkûm kirin.

Di vê çerçoveyê de wê, bîrexît'a rejîma tirk wê, di referandûma 16ê nîsane 2017'an de wê biafirê. Wê di vê çerçoveyê de wê, rewşek ji hevdû cûda bûyî wê derkeve li holê. Wê were ditin ku wê, Kurd û tirk wê weke ku wê rêya xwe ji hevdû cûda wê bidina diyarkirin. Wê bi vê rengê wê, rengê 'na'ya Kurd û rengê 'herê'ya gelemperîya tirkîya wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide diyarkirin.

Ku mirov di vê çerçoveyê de wê, lê binerê wê, ev rewş wê, weke rewşek nû bê. Ev rewş wê, weke rewşeka nû a ku wê rejîma tirk wê, li ser wê re wê pêvajoyên şer wê li nava civake Kurd û li dijî wê, pêşbixê bê. Mînaq wê, çawa wê li dijî wê, pêvajoyên şer wê bi konseptên şer wê, pêşbixin wê, di nava wê de jî wê, çawa wê Kurdan asimlebikin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi zor û şideta xwe wê herina bi ser wê de. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê rengê pêvajoya piştê wê bixwênê. Di aslê xwe de wê, rengê dengên bakûrê Kurdistanê ê 'na' wê, temenê 'federasyona bakûrê Kurdistanê' û ankû bi tememî ji tirkîya vaqatîya bakûrê Kurdistanê jî bê. Weke encamaka girîng ku wê bi 'bîrexît'a rejîma tirk re wê derkeve li holê wê ev bê.

'NA' bi serdikeve.

Di referandûma 16ê nîsane 2017'an de wê, bêgûman wê çendî ku rayadarên tirk ên AKP'yî wê xwe serkevtî wê bidina nîşandin jî lê wê, ne serkevtî bin. Di pirranîya deverên ku ew dengên wan hatina bikarhanîn de wê, şik û gûman wê di wê de wê hebê. Ev yek wê, bi awayekî vekirî wê were ditin. Tenê ku mirov li biryara 'sazîya hîlbijartinê a tirk' a bi biryara xwe ya bi rengê 'qaxizên dengên ên bmoher jî wê bi hasibênin' wê, di vê çerçoveyê de wê, nîşanaka rewşên şik û gûmanê bin. Di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê, di asta bilind a dewletê û sazîyên wê de wê, hîla û sextekarî wê were kirin.

Ev rewş wê, bêgûman wê li bajarên Kurdan wê, zêdetir bê. Li bajarên Kurdan wê tevî wê jî wê, di gelemperîya bajarên Kurdan giştî de wê bi rêjeyek bilind wê dengên 'na' wê bi zêdeyî wê derkevina li holê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werên li ser ziman ku wê, çawa wê, destûreka li ser esasê nîjadperestîtiya tirkîtiyê wê bi Kurdan û xalkên din wê bidina herêkirin wê, her rê û rêbazê wê ji xwe re wê mûbah bibînin û wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, ev destûra ku ew mantiqê wê yê fasîşt ku wê ji yê destûra 12'ê êlûnê wê li şûntir bê wê, bikin ku wê bi Kurdan bidina herê kirin. Ev ser 45 salan re rejîma tirk wê şerê dana herêkirina destûra 12ê êlûnê a Evren ku wê bi Kurdan bide herêkirinê wê bi Kurdan re wê bikê. Hê jî ew şerê wê bi Kurdan re didomê. Di ev rewşa referandûmê a 16ê nîsane 2017'an wê, di dewama wê de wê, were pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku mirov, dikarê li ser temenê şerê rejîma tirk ê li dijî hebûna civake Kurd wê bi vê destûrê re wê were pêşxistin mirov dikarê hûr û kûr li ser wê bisekinê. Di çerçoveya mantiqê wê destûrê ê dijmirovî de mirov dikarê zêdetirî li ser wê bisekinê. Di vê jî ku mirov li ser wê bisekinê. Ev yek wê, weke pêwîstiyekê bê. Ber ku wê, di rojên pêşde wê rejîma tirk wê

li ser wê temenê wê şerê jenosîdkirina civake Kurd wê bide domandin. Wê komkujiyên din wê li gorî mantiqê wê destûrê wê bikê. Wê dîsa wê weke ku wan di pêvajoye destûra 12'ê êlûnê de digotin wê bibêjin 'me, her kiran di çerçoveya destûrî de kirîya. ' Ev di aslê xwe de wê, gotineka rast bê. Ber ku wê, her kiranên xwe yên bi şer û kirina komkujîyan wê li gorî gîyane wê destûrê bê.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, weke nişanaka tiştêkî din jî bê. Wê ew bê ku wê, ev rewş wê zêdetirî wê rêya Kurd û tirkên wê ji hevdû cûda bikê. Her wusa mirov dikarê di vê çerçoveyê de bibêjê ku wê 'birexîta' a inglîz wê, çawa rêya inglîz û îskoç ji hevdû cûdakir wê, birexîta tirk jî wê, rêya Kurd û tirk ji hevdû cûda kirîya. Kurdan bi dengê xwe yê 'na' re gotina na ji wê destûrê re. Gelemperîya tirkîya jî bi dengê 'herê' gotina herê ji wê destûrê re. Ev jî wê dû rêyên ji hevdû cûda ên vajî hevdû bin.

Mijare dengên bêmoher

Mijare 'dengên bêmoher' wê, weke rengê stretejiya rejîma tirk a ku wê çawa wê di dîmenekî de wê, înkare Kurd wê bi Kurd wê bide 'herêkirin' ba bû.

Mijare dengên bêmoher wê, weke mijareka ku rejîma tirk wê bi teybetî wê hizir û plankiribê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rayadarên tirk wê, di serî de wê 'kûtûka' kesên ku wan bi zorê û şidetê ji herêmên wan dana goçberkirin wê derxin û wê li cihê wan wê, li şûna wan 'dengên bêmoher' wê biavêjîna sandoqan û wê vê rewşê wê weke rewşa ku wê çawa wê bikina xizmeta xwe de wê bikin ku wê bikarbênin. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov wê, 'mijare dengên bêmoher' ku mirov wê hilde li dest wê, bi wê re mirov wê karibê wê jî wê bibêjê ku wê, ku ew çend dengên bi vî rengê ji herêmên Kurdan derketibin wê, wilqas kes wê ji herêmên wan wê hatibina goçberkirin û ankû kuştin.

Ev jî wê, weke rewşeka ku wê, teybet bê. Lê tevî wê jî wê, rayadarên tirk wê, dîsa wê nikaribin li bajarên Kurdan wê 'rewş û dîmenê' piştgirîyê ku wan hizirkirîya ew ji xwe re çêbikin. Wê dîsa wê ji hemû bajarên Kurdan wê bi rêjeyên bilind wê 'na' wê derkeve.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di pêvajoya herîşên rejîma tirk û artişa wê ên li bajarên Kurdan wê, ser nêzî 3 milyonan Kurdan wê bi darêzorê wê ji herêmên wan werina goçberkirin. Ev mirov ku ew bi zorê ji herêmên wan dana goçberkirin wê, li devera ku ew çûnê de wê, derfet û îmkân wê ji wan re wê newê hiştin ku ew qaydên xwe çêbikin û ew dengên xwe bikarbênin. Di vê çerçoveyê de ev rewşa girseya ku ew bi zorê hatî goçberkirin wê, çawa wê, di rewşa referandûmê de wê wergerênina dengên li leyha xwe wê, bi teybetî wê rayadarên tirk û hikîmeta AKPê û T. Ardogan wê hasabên xwe wê li ser wan çêbikin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, dema bikarhanîna dangan wê destpêkê de wê, sazîya bijartinê a tirk ku ew biryarê dide û dibêjê ku 'emê, dengên bêmoher jî wan bihasibênin' wê, di serî de wê, ev di vê çerçoveya vê hasabê wan ê li ser wê girseya ku ew ji herêmên wan hatîna goçberkirin û ew ne hatîna hiştin ku ew li deverên ku ew çûnê de ku ew qaydên xwe çêbikin û ew dengên xwe bikarbênin re wê, ev biryar wê were girtin.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê piştî roja bkarhanîna dangan wê, were li ser ziman ku wê, 'ser du milyon re dengên bêmoher' wê ji herêmên Kurdan bin' wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser wan dengên bêmoher re wê, destûra ku

Kurdan ji wê re gotî 'na' wê, çawa wê 'bidina herêkirin' wê li ser wê re wê hasabên xwe wê bikin.

Di vê çerçoveyê de divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê weke rewşeka ku wê çawa wê, li gorî xwe wê ji wê sûdbigirin wê, bi awayekî hati hasibandin wê, were bikarhanîn bê. Di rewşa valakirina bajarên Kurdan û kavilkirina wan û dana goçberkirin wê girseyên Kurd ên ji herêmê wê, di serî de wê, hê di wê pêvajoyê de wê, ev hasab wê di vê çerçoveyê de wê, di serê rayadarên tirk de wê hebê. Li vir di dewama wê de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, hasabên xwe û hêrîşên xwe wê, çawa wê girseyeka 'dengên bêmmohr' wê bi wan pêvajoyên hêrîş, komkuji û bi zorê ji herêmên wan dana goçberkirinê wê biafirênin wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser wê re wê bileyizin. Yanî, ev rewşa girseya 'dengên bêmmohr' wê hasabê wê, di pêvajoya hêrîşan de wê, hatibê kirin bê.

Li vir di dewama wê de em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku ev rewşa afirandina girseya dengên bêmmohr' wê, di derbarê, pêvajoya hêrîşên li bajarên Kurdan û kavilkirina wan, tîyatroya tesebûsa derbeyê û rewşa 'refarandûmê' de jî wê, têgîn û temenê wê hebê. Em ku wê, pêvajoya hêrîşan wê baş fahm nekin û ber çî ewqas mirov bi zorê ji herêmên wan dana goçberkirin ku em fahm nekin emê, nikaribin van rewşên weke reşa afirandina girseya dengên bêmmohr' jî wê fahmbikê. Ev hemû wê bi hevdû ve wê, di çerçoveya pêvajoya hêrîşên rejima tirk ê li dijî hebûna civake Kurd û înkarkirina statûya Kurd de wê, xwediyê wateyekê bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bi awayekî vekirî wê, rastîya wê baş fahmbikê.

Di vê çerçoveyê de wê, bi rewşa refarandûma 16'ê nîsane 2017'an re wê, were ditin ku wê, çawa wê rewşa bi sed hezaran û milyonan girseyên civake Kurd ku ew ji herêmên wan bi zorê hatina goçberkirin wê, çawa wê ji xwe re wê bikina temenê politikayên xwe yê înkâr û aşîmlasyonê de wê, di vê çerçoveyê de wê, were ditin. Ev rewşa ku bi vê rengê bi rewşa bi hêrîşên li bajarên Kurdan û dana goçberkirina bi milyonan kesan ji herêmên wan ku ew rewşa 'girseya dengên bêmmohr' xwestibûn ku wê biafirênin wê, bi vê rengê wê, bi wê re wê, bi awayekî vekirî wê, di hemû pêvajoyên hîlbijartinan ên li bakûrê Kurdistanê ên demên bûhûrî de jî wê, were pêşxistin bê. Lê di vê rewş û pêvajoya refarandûmê de ku rejma tirk xwestibû ku înkare Kurd bi rengekî bi Kurdan weke ku di dîmen û rengê wê de bi wan 'weke ku ew bide herêkirin' ku ev rewş pêşxist wê, zêdetirî wê li berçav wê were ditin. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, were ditin û wê bide nîşandin ku wê, AKP jî di nav de wê ti partiyên rejima tirk wê li bajarên Kurdan wê ti dengên wan nebin. Wê hemû dengên ku ew bahse wan dikin û dibêjin 'me hildanan' jî wê, bi vê rengê wê bi hîle û sextekarîyên ku wan kirinan re wê, temenê wan hatibê çêkirin bê. Ev rewş dide nîşandin ku wê rejim wê ji her aliyê ve wê li Kurdistanê û ji nava civake Kurd wê hatibê paqijkirin.

Hêrîşa li çîya û herêmên qereçoxê û şengalê a 25ê nîsane 2017an wê, encama zihniyeta destûra nû a Ardogan ku wî dixwest di refarandûmê de derbas bikê bê.

Piştî rafarandûma 16'ê nîsanê û pê de wê, hêrîşa pêşî a piştî wê, a mazin wê li herêmên Kurdistanê rojava û başûr a qereçoxê û şengalê wê bibê. Mirov dikarê van hêrîşan weke encama zihniyeta «destûra nû» a Ardogan ji mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman wê, ev hêrîş wê, bi xwe re wê, weke rengê konseptê şer a rejima tirk a li dijî rojava û başûrê Kurdistanê û

bakûrê Kurdistanê wê bide dîyarkirin bê. Wê dewama wan hêrişan wê werê. Ev hêriş wê, ji aliyekî ve wê, weke hêrişên derxistina alozîyan di nava civakê û çêkirina tirsê di mejiyê mirovan de jî bê. Ji aliyekî din ve jî wê, çawa wan nîqaşên li ser nemûşrûtîya destûra xwe jî wê, ji rojevê derxê wê ji aliyekî ve wê, girêdanîya wan hêrişan wê, bi rojevê ve wê li ser wan nîqaşan re jî wê, hebê. Di dewama wê de ev hêriş wê, weke hêrişna bi konseptî ku wê, bèn domandin jî bin.

Di serî de armanca rejima tirk ew a ku wê, çawa wê, pêşîya federesyona rojava a li Sûrî wê bigirê jî wê, ev hêriş wê weke hêrişeka ku wê, di dewama wan hewldanên wê de ku ew hatî pêşxistin jî bê. Berê van hêrişan wê, bo ku ew pêşîya statûyan a li rojava û federesyona li rojava bigirê wê hêrişî Cerablus û Babê wê bikê. Heta ku wê, hewlbide ku wan dagir jî bikê. Wê bi aliya çeteyên xwe û DAÎŞê wê bikeve van herêman de jî. Lê wê dîsa wê, ew wê encama ku wê dixwezê wê bidest nexê. Wê di wê de jî wê bisernekevê.

Hêrişa li Qereçoxê û şengalê wê, aliyekî wê yê din jî wê, hebê. Ew jî wê, ew bê ku wê, çawa wê şengalê wê, bikina bin kontrola xwe û wê ji wê aliyê ve wê, pêvajoyeka hêrişê wê li rojava wê bide destpêkirin. Ji aliyê hêrişa li şengalê ve mirov dikarê di dewama hêrişên çeteyên wê yên ku berî wê demê bi çendekê li Xanasorê ku wan hêrişkiribû wê, ev hêriş bê kirin. Di hêrişê de wê, ev jî wê, were dîtin ku wê hebûna hemû Kurdan wê, ji xwe re wê bikê armanc. Di hêrişê de wê, tenê wê hêrişên Kurd ên YPG'yî û sivilên Kurd wê ji aliyê hêrişa artişa tirk ve wê, newê qatilkirin. Wê bi wê re wê, hinek pêşmerge jî wê bèn qatilkirin. Di aslê xwe de wê, bi awayekî vekirî wê, çawa wê, bi nîqaşkirinê li ser wê re wê Kurdan wê werênina berhevdû wê, bi awayekî pîrr bi zane û plankirî wê pêşmerge jî wê, werina armanc girtin. Bo ku ew li ser wan komkujiya pêşmergeyan re ew hêzên din ên Kurd şûncdar bikin û bi wê re temenê nakokîyên din bidina çêkirin.

Hêrişên di 25'ê nîsanê de mirov dikarê weke encama zihniyeta 16'ê nîsanê jî wê, werênê li ser ziman. Temenê vê destûrê û ankû pêşnûmaya ku ew di 16' nîsanê de hatî birin li 'referandûmê' wê, li ser nîjadperestîtiya tirkîyê bê. Wê ber vê yekê wê, hemû komên din ên civakî ên ku ew ne tirk û dervî wê na wê, karibin ji wê zihniyeta wê re ew bibina armanc û werina qatilkirin. Di vê çerçoveyê de weke ku me, heta roja me hêrişên zihniyeta destûra derbey 12'ê êlûnê diditin î ro jî emê, di dewama wê de hêrişên xadartir ên vê destûra fasişt a 16'ê nîsanê bibinin û bijîn. Wê bi awayekî pîrralî wê, hêrişên wê bidomin li hebûna civake Kurd. Ber ku wê, ew destûr wê, rêz û hûmeta wê, ji mafê mirovan û hebûna xalkan re wê nebê.

Aliyekî din ê hêrişa 25'ê nîsane 2017'an a li qereçoxê û şengalê ku artişa tirk bi 25 balafirên şer re ew dakirin û herêmên sivil bombabaran kir wê, aliyekî wê yê din wê, armanca wê, ew bê ku wê, çawa wê oparasyona bi navê «xezeba firatê» a rizgarkirina Raqqeyê ku wê, derbeyê li wê bixê û wê vala dervê bê. Mirov dikarê di rengê hewldana hebûna artişa tirk a li beşîka ku bi wê dixwestin ku oparasyona rizgarkirina musilê bêencam bikin weke wê şîrovebikê wê werênê li ser ziman. Ev hêrişên artişa tirk wê di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bin. Rejima tirk rayadarên wê, berî wan hêrişan jî wê, di çapameniyê de wê, werênina li ser ziman û wê bêjin ku «emê, destûrê nedin ku raqqe were rizgarkirin» jî wê, weke rastîya di temenê van hêrişan de ku wê, werênê li ser ziman bê.

Ev hêrîşê wê, ji aliyekî din ve jî wê, weke hêrîşna di dewama li hebûna Kurd a rojava û bakûrê Kurdistanê jî mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê çawa wê, derbeyê wê li Kurdan bixin wê, di wê çerçoveyê de wê, ev hêrîş wê, werina kirin. Di dewama wê de ev hêrîşên wê li rojava wê ku rejima tirk bi balafir û topbaranên xwe dikê mirov dikarê di dewama hêrîşên întixarî û taqandina bombayan ên DAÎŞê ên li herêmên cûr bi cûr ên li rojava jî wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de jî wê, weke hêrîşna ku mirov dikarê wan werênê li ser ziman bê. Ev hêrîş wê, çawa wê, derbeyê li aramiya herêmê bixin û wê, pêşîya pêşketina Kurdan wê bigirin wê, armanca wan ya sereka bê. Di dewama wê de wê, çawa wê, pêşîya statûya Kurdan li herêmê bigrin wê, di vê çerçoveyê de wê, ev hêrîş wê werina kirin.

Ji aliyekî din ve jî mirov dikarê wê jî werênê li ser ziman ku wê, hêrîşên li şengalê û di wê de qatilkirina pêşmergeyan wê, ji aliyekî din ve jî wê, di rojên piştê de wê, di temenê dîplomasîya li nava Kurdan a çêkirina nakokîyan de jî bê. Mînaq wê, bibêjin ku «bo PKK li wir bû me ew hêrîş kir.» Di dewama wê de wê gotinên weke «PKK, berpîrsîyar a» û hwd wê, gotinên bi vî rengî ji devê hin dordorên ku ew xwe «Kurd» didîna bi navkirin jî wê, bidîna gotin ku ew di nava Kurdan de ew bibîna temenê nakokîyan.

Aliyekî din ê van hêrîşan wê, piştê wê di dewama hêrîşên li qandilê û heta ku hanîna li rojava weke 1 li darxistina oparasyonaka dervî şnor û hwd jî wê, bixwe re wê, werênê. Di dewama wê de wê, heta ku wê, bi hin partiyên Kurd ên weke PDKê re wê têkiliyê dênin û wê bibêjin ku wê, «ber ku PKK lî wir wê hêrîş bê. Win jî herina bi ser wan de û wan ji herêmê derxin. Ku win wê bikin wê, ev hêrîş nebin.» Ev wê, weke gotinên ku ew bi wan dixwezin ku ew Kurdan werênina ber hevdû bê. Lê di aslê xwe de wê, ne gotinên rast bin.

Ev rengê sîyesetê wê, weke aliyekî giring wê, hertimî wê, werê pêşxistin. Wê bi wê re wê, çawa wê, li nava Kurdan wê bileyizin û wê temenê hêrîşên xwe wê çêbikin wê, bi wê re wê, bileyizin. Di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê, hinek dordorên ku ew xwe weke 'Kurd' bi nav dikin jî wê, werina bikarhanîn. Li bakûrê Kurdistanê wê, çawa wê ciwanên Kurd wê, bi rêya olê wê bi xapênin û wê bi hevdû re wê bidîna şerkirin wê, mînaqên wê pîrr zêde wê, hebin. Ev rewş wê, li deverên din jî wê, hebin.

Lê li vir em vê yekê di dewama wê de wê, werênina li ser ziman ku wê, di armanca hemû hêrîşên rejima tirk de wê, ew hebê ku wê, çawa wê, pêşîya statûya Kurdan wê, li herêmê wê bigirê. Herîşên wê yên li rojava wê malûmê wê rastiye bin. Di dewama wê de wê, hêrîşên wê yên li herêmên ên bakûrê Kurdistanê wê, malûmê wê rastiye bin.

Li herêmê ev hêrîşên weke li herêma qereçox û şengalê ku rejima tirk bi balafirên şer li wan herêman kir wê, çerçoveya zihniyeta wê ya ku bi destûra wê ya 16'ê nîşanê ku wê bi komkujiyan xwest ku wê bide bûhûrandin wê, biafirênê. Ji aliyekî din ve mirov dikarê hêrîşa li qereçoxê û şengalê a 25'ê nîşanê a piştî roja referandûmê biheftayekê wê, weke hêrîşa rayadarên tirk a encama ne bûhûrîna wê destûrê ji herêmên Kurdan bê. Wê destûrê ji pîranîya herêmên Kurdan bi rêjeyek bilind dengê 'na' girt. Rewşa ku di referandûma 16'ê de derket li holê wê, weke ya hilbijartinên li ingilistanê ên bi armanca vaqatîna ji yekîtîya ewropa jî bê. di vê hilbijartinên ingilistanê de wê, çendî li gelemperîya ingilistanê wê, dengê bo vaqatîna ji yekîtîya ewropa bi rêjeyek ne zêde bilind wê derkevin jî lê wê, herêma îskoçya wê, dengên ku wê ji wê derkevin wê bi rêjeyek bilind wê dengê bo mayêna di naba yekîtîya ewropa de wê, derkevin. Ev rewşa

bijartina ingilistanê ku ew weke "birexit" jî ew dihê binavkirin wê, bi vê rengê wê bê malê dîrokê. Heman rewş wê di referandûm 16ê nîsane 2017'an de jî wê li Kurdistan û tirkîiya wê derkeve. Çendî ku wê, li gelemperîya tirkîiya wê, bi dengên "herê" wê, derkeve û wê ji destûrê re wê bêjê herê jî lê wê, vajî wê bi rêjeyek bilind wê li giştîya Kurdistanê, û herêmên Kurdan û bajarên wan wê, dengê 'na' wê bi rêjeyek bilind wê derkeve li pêş. Vê jî rayadarên tirk pirr bi hêrs kir. Hinekî jî vê hêrişê li qereçoxê û li şangalê û hêrişên ku wê piştî vê hêrişê re wê bikin jî mirov, dikarê ji aliyekî ve weke encama wê hêrsê wê, werênê li ser ziman. Yanî bi gotineka din wê, hêrişên têkçûna wan jî bin.

Bêgûman wê, weke encama zihniyeta wê destûra 16ê nîsane û dijberîya rejîma tirk a li dijî Kurd wê, hêriş wê zêdetirî wê li herêmên Kurdan wê bèn kirin û domandin. Ev hêriş wê, zêdetir wê bèn domandin.

Lê vê hêrişê mirov dikarê ji aliyê hêzên navnetewî ve wê, destûrdayîna tirkîiya a ketina li Cerablusê de ku wê kir re jî wê, bi wê mantiqê û dewama wê jî wê hilde li dest. Çendî ku dem bi dem bi pirsgirêka Kurd xwestina ku tirkîyayê werênina li rêzê, bi heman rengî bi tirkîiya jî Kurd hertimî xwestina ku wan werênina li rêzê. Piştî rewşa başûrê Kurdistanê, hewldanên weke çêkirina nava rejîma tirk û rêveberîya başûr wê, bi serê xwe wê xizmetê ji rewşek bi vî rengî wê bikin. Î ro jî em encamên wê bi awayekî vekirî wê dibînin. Ber vê yekê ev hêriş wê, ji aliyekî ve jî mirov dikarê weke 'jîdilbûna' û ankû ne jîdilbûna hêzên navnetewî a li hemberî Kurdan jî wê, weke azmûna wê jî wê werênê li ser ziman. Her gotinên T. Ardogan ên weke "me Rûsya, Amarika û Berzanî agahdarkirîya" jî ku ev gotin rastbin wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke nişanake wê werênê li ser ziman. Lê ji aliyekî din ve jî wê, wateya van gotinên T. Ardogan ku ew rast jî bin û ne rast jî bin wê, ew bê ku wê, çawa wê, nakokîyê di rewşa Sûrî û oparasyona Raqqeyê de wê bikina çêkirin jî bin. Armanca wan gotinan wê, ji aliyekî ve wê, di serî de wê, bi armanca bandûrkirina li derûnîya mirovên herêmê bin.

Hêrişên ku rejîma tirk û rayadarên tirk li herêmên Kurdan û Kurdan û li civake Kurd plan dikin û wan pêkdihênin wê, di vê çerçoveyê de wê, aliyekî wan ê bi çerçoveya şer derûnî a li mejîyan jî wê, hebê. Di serî de mirov divê ku wê, ji vê aliyê ve jî wê, hilde li dest û wê, werênê li ser ziman. Lê li vir em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, hêzeka ku wê, di qada navnetewî de wê, Amarika û koalîsyona li dijî DAÎŞê ku wê, bi wê re weke 'hevkar' wê, tevbigere a Kurd ku rejîma tirk hêrişî wan bikê wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekî hêrişî ê li politikayên wan jî bê. Lê ji aliyekî din ve jî wê, armanca wê hêrişê bi gotinên T. Ardogan re wê, ew wê jî wê bi xwe re wê bide diyarkirin ku Rayadarên hê jî ew tîkîliya Amarika a bi Kurdan re ew hazm nekirina. Wê qabûl nakin. Wê çawa wê, xirabikin wê, di wê çerçoveyê de wê, hêrişan pêkbênin. Gotinên weke "me Rûsya, amarika û berzanî ahadarkirîya" wê, hinekî wê, rengê hêrişê wê bikê weke rengê hêrişê li wê koalîsyona li qada sûrî a di nava Kurd, amarika û Rûsya de jî bê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman. Li vir di vê çerçoveyê de wê, çawa wê bi derûnî wê, şikeştinê wê bikina nava tîkîliya Kurdan a bi amarik û rûsya de jî wê, bi vê rengê wê, hêrişên mihtemel ku wê rayadarên tirk wê plan bikin û wê, di rojên pêş de jî wê bikin. Vê jî divê ku mirov wê zanibê û wê fahmbikê. Li vir ya giring ew dibê ku mirov vê yekê zanibê û li gorî wê tevbigere.

Bêencam mayîna hêrîşên rejima tirk ên li herêmê li dijî rojava û pêvajoya komkujiyên li xirabê baba.

Mijare xirabê baba wê, berî bijartina referandûmê wê di dewama pêvajoya hêrîşên rejimê ên li ser serê civake Kurd û li bajarên Kurdan ku ew dikê de wê, werina pêxistin. Bi wê re wê, bixwezin ku ew encamaekê bi tirsandinê û hwd re bidest bixin. Piştre jî wê, di dewama wê de wê pêvajoya hêrîşên li şengalê wê bidina destpêkirin.

Ew demeka ku ket rojevê de ku rejima tirk û hêzên wê li gûndê nisêbînê xirabê baba komkujiyê dikê. Lê deng ji ti kesekî dernekeve. Hêrîşên li gûndê xirabê baba, dibê ku mirov didewama pêvajoyên hêrîş û kevilkirina nisêbînê, cizîrabota, şîrnaxê û de mirov wê, hilde li dest. Gûndê xirabê baba wê weke gûndekî herêma Kurdan ê kevnera bê. Li herêmê û dora wê, wê nişanakên ji demên civaketiya berî şariştaniyê ên dema civake neolitik û pêvajoyên piştre ên şariştaniyê wê hebin. Gelek kirman û harabayên weke malên ku ew di kevir de hatina çêkirin wê di binê ardê de wê herin. Herêm wê ji her aliyên ve wê, çiyayî bê. Wê weke herêmek teybet bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Komkujiyên ku rejima tirk li gûndên weke babê dikê wê, ji dû aliyan ve wê, mirov dikarê wê hilde li dest. Aliyê pêşî wê, weke di dewama komkujiyên din ku wê, di dewama komkujiyên li nisêbînê, cizira bota, şîrnaxê û gelek deverên din wê were kirin bê. Aliyê din ê duyem jî wê, weke politika û stretejiyeka rejima tirk bê ku bi teybetî ev herêmên ku ew nêzî sînor in û wê çand û zimanê Kurdî wê li wan bijî wê, çawa wê wan tûnabikê rejim, di wê çerçoveyê de wan hêrîşan pêktênê. Yanî mirov, dikarê hêrîşên bi armanca komkujiyê ên li gûndê xirabê baba, wê weke destpêka pêvajoya duyem a komkujiyên rejima tirk ên weke li nisêbînê, cizira bota, silopî, şîrnaxê û hwd wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyek komkujiyê a ku wê, ne tenê kuştin û tafisandina mirov wê ji xwe re bikê armanc, Wê ji wê zêdetirî wê, weke hêrîşeka ku wê çawa wê, wan herêman wê ji aliyê çandî ve wê, dagirbikê û wê bi tememî wê pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd wê bibê sêrî.

Her wusa di pêvajoya hêrîşên rejimê ên li li bajarên herêmê me ditin ku ew bi teybetî ji mirovan dixwestin ku ew ji herêmê bar bikin û goç bibin. Bi wê re ku ew bi tememî demografiya herêmê wê karibê bi gûharênê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, weke bajarên din ên Kurdan ên ku ew li wan pêvajoyên asîmlesyonê li ser zimanê tirkî re bi danîna qadaxayê li ser zimanê Kurdî re wê, dixwezê bidomênê wê, bi heman zihniyetê wê, hêrîşên xwe wê li herêmê wê bikê. Bi teybetî wê hêrîşên li giştîya herêma botanê wê, alfyekî wan ê bi vê rengê wê hebê. Di vê çerçoveyê de di çerçoveya pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd de wê, divê ku mirov wê hilde li dest.

Herêmên botanê ên weke herêmên ku piştî Kurdistan hat qatkirin li çaran wê, ew sînorên ku ew hatina kişandin wê, ew herêmên li keviya wan wê weke herêmên çolî wê, hertimî wê weke kûlekê wê di dilê rayadarên tirk de bê. Heta roja me wan, bi sadan komkuji hanîna li serê wan û hêrîşên teybetî li çanda Kurdî a wan herêman kirina lê wê, ew encama ku wê dixwest ku wê bidest bixê, wê heta roja me ew bidest nexistîya. Di vê çerçoveyê de ew wan hêrîşên xwe li wê herêmê dikê.

Herêmên botanê wê ji aliyê çanda dîrokî ve jî wê, xwediyê teybetiyên dîrokî ên giring bin. Her wusa wê, di wan herêman de wê, gelek herêmên dîrokî ên çandî wê hebin. Lê rejimê di hêrîşên xwe de wê bi zanebûnî wê di gelek çaran de wê, wan herêman wê, ji xwe re wê bikê armanc û wê wan tûnabikê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa

wê dîrok û çanda herême wê tûnabîkê û wê pêvajoya jenosîdê a li ser serê xalkê herême wê bibê sêrî wê, di vê çerçoveyê de wê, hêrîşên xwe wê, li herême wê bikin.

Pêvajoya hêrîşên li herêma botanê giştî wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê xosletna teybet bin. Heta roja me wê, ev herêma wê ji hebûna civake Kurd û çanda wê re wê, weke herêma navend bin. Wê çawa wê, ew wê navendîtîya wan wê tûnabîkin wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, van hêrîşan wê li herême wê bikin.

Di aslê xwe de wê, li pirranîya gûndên nisêbînê, cizirabota, şirnexê û herêmên ên botanê wê heman rewşa tafisandinê wê hebê. Lê bi komkujiyê xwe li gûndê xirabê baba ê nisêbînê da li der. Li wan gûndan wê, çawa wê kontrola xwe wê pêşbixê wê, di vê çerçoveyê de hema bêja herroj li wan gûndên nisêbînê wê wan wê oparasyonên leşkerî ên bi armanca tirsandin û tafisandinê wê li darbixê. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya komkujiya li gûndê xirabê baba wê bide nişandin ku wê, rayadarên dewletê wê, ya ku ew dixwezin wê ji wan oparasyonên xwe wê bidest nexin. Wê nikaribin tirsê û tafisandinê li herême pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, weke 'herêmek pîlot' wê gûndê xirabê baba ê nisêbînê wê hîlbijêrên ku ew li wir komkujiyan bikin wê, weke rewşek tirsandinê li herêmên din bidina nişandiin. BI bandûra wê, ku ew karibin wê tirsê bikina dilê mirovan û ji oparasyonên xwe yê leşkerî ên li herême ku ew encama ku ew dixwezin ku ew bidestbixin ku wê bidest bixin. Di vê çerçoveyê de ew pêvajoya komkujiya li gûndê xirabê baba ê herêma nisêbînê hatîya vi rêxistin kirin.

Li herême, di vê çerçoveyê de wê, hêrîş û pêvajoya komkujiyên li xirabê baba wê, bide nişandin ku wê, rejima tirk û rayadarên wê, di oparasyonên xwe yê leşkerî de wê, ya ku ew dixwezin wan ew bidest ne xistina. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê ji aliyê pêvajoyên hêrîşên tirsandin û tafisandinê ên piştî komkujiyên li nisêbînê, cizirabota, silopî, şirnexê û hwd ku wan, bi herêmên din re ew kirina ku wê, nişanaka ne gihiştina armanca wan bê. Ji aliyekî din ve jî wê, nişanaka têkçûna pêvajoya hêrîşên wan ên li ser rojava jî bê.

Pêvajoya hêrîşên rojava ku wan ji cerablûsê da destpêkirin û bi babê re dana domandin ew jî wê, weke pêvajoyeka ne serkevî bê. Encama ku wan dixwest wan, ew encam jî bidest nexistina. Di vê çerçoveyê de wê, ji wê jî wê, çawa wê, çavtirsandinê bikin wê, di vê çerçoveyê de pêvajoyên komkujiyan li bakûrê Kurdistanê wê bi rêxistin bikin. Pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd a dema T. Ardogan de ku ew dihê meşandin mirov, dikarê bişbihênê pêvajoya jensida civake Kurd a piştî komkujiya zilanê û heta komkujiya dersimê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Gelek dordoran digotin ku ev pêvajo 'weke ya salên 90'î ya.' Hin rayadarên tirk jî digotin ku ew pêvajo li şûn maya. Rast a. Pêvajoya ku T. Ardogan bahse 'dema hostayîyê' dikir de wê, her wusa wê bi pêvajoya xwandina van pêvajoyên komkujiyê re bê ku ew çawa karibin li ser wê re komkujiyên mazin bi hostayî werênina li serê civake Kurd û xalkên herême. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê weke pêvajoyeka wan ya hostatîyê bê.

Lê li herême, çendê ku wan heta roja me komkuji pêkhanîna wê, encama ku wan dixwest wê bidest nexin. Di vê çerçoveyê de wê, vê carê ku wê çawa wê bi komkujiyan û şidetê terora li ser serê civakê wê encamê bidest bixin wan, mejiyê xwe li wê girêdana. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya hêrîşê li dar dixin. Hêrîşên ku rejima tirk bi artîşa xwe re dikê wê, bi armanca jenosîdkirina civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê politikayên xwe yê bi armanca jenosîdkirina civake Kurd wê,

dixwezin ku bi komkujiyên weke li gûndê xirabê babê ê herêma nisêbînê, dixwezin ku encamê bidest bixin.

Di vê demê de pêşxistina pêvajoya komkujiyê a li gûndê babê wê ji dû aliyên din ve jî wê xwediye wateyê bê. Rejima tirk wê, hertimî wê derûnîya komkujiyê wê bikê ku ew li hebûna giştîya civake Kurd serwer bikê û bi wê encama ku ew dixwezê ku ew bidest bixê. Di vê çerçoveyê de pêvajoya 'rafarandûmê' ku bahse wê dihêkirin jî wê, dixwezê ku di bin derûnîya wê komkujiyê de wê bikin û encama ku ew dixwezin wê bidest xin. Kurd wê refarandûmê, weke refarandûma domîna kirina pêvajoya jenosîdê a li ser serê wan û domandina wê jî şrove dikin û dihênina li ser ziman. Wê roj û pêvajoya piştî refarandûmê wê, vê rengê hizirkirina Kurdan wê, piştrast bikê. Hê ku wê, hefteyek li ser wê, refarandûma ku rayadarên tirk bi hîla û sextakarîyan jî nekarîya xwe bi wê li bajarên Kurdan bidina biserkevtin re wê, pêvajoyên şer bi rengên oparasyonên leşkerî li dijî civake Kurd li herêmên Kurdan ên weke dersimê, herêmên botanê ên weke şirnaxê, çolemegê, cizira bota û hwd wê, bidina destpêkirin. Ev jî wê, weke ku wê çawa ku pêvajoya şer û komkujiyên dîroka rejima tirk ên berî wê refarandûmê wê li gorî gîyane destûra bingihîn a derbeya 12'ê êlûnê wê bi heta kirin ba wê, yên piştre jî wê li gorî wê gîyane wê destûra ku rayadarên tirk digotin ku 'ew(destûr) di refarandûmê de derbas bûya' bê. Aliyekî wê yê giring wê, di vê çerçoveyê de wê, were li ser ziman. Lê aliyê din jî wê, politikayên rejima tirk ên li ser înkare Kurd ku ew dimeşênê ve wê, girêdayî bin. Di vê dema ku tê rojevê ku wê 'civîna cenevê a çarem' wê were li darxistin de jî wê, rewşa bi komkujîyan dixwezê ku ew werênê li ser ziman. Ji aliyekî ve wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya bêencam mayîna politikayên wê yên li ser rojava ku wê çawa wê, bikê ku ew encamê bidest bixê, bi pêvajoyên komkujîyan ên li bakûrê Kurdistanê ku ew dikê re wê dixwezê ku wê bi komkujîyan re wê, werênê li ser ziman.

Lê weke aliyekî din ê giring jî mirov dikarê vê pêvajoya komkujiyên li gûndê xirabê babê, di çerçoveya ku ew dihê hizirkirin ku wê berzanî wê her serdana tirkîya jî wê, bi wê ve girêdayî mirov dikarê gotinekê wê bibêjê. Her wusa di nava nîqaşên serxwebûna Kurdistanê de çûyîna berzanî li tirkîya wê, bêgûman wê gotinên tirsandinê û weke 'tehdîdekî' dîtina serxwebûna Kurdistanê wê werênina li ser ziman wê, li ser wê re wê gotinên ku ew dihên wateya zirkirinê wê li hemberî serokê herêma Kurdistanê berzanî wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, were li ser ziman. Pêvajoya komkujîya li gûndê xirabê babê ew, pêvajoya komkujîyan a li nisêbînê, cizira bota, şirnaxê û hwd ku ew, li gorî wan encama ku wan li ser wan komkujîyan re ku wan dixwest ku wê bidest bixin ku ew bidernexistina, dixwezin ku bi bandûra komkujiyên bi vî rengî dixwezin ku wê encama ku wan di encama wan komkujîyan hizir dikir bidest xin.

Di vê çerçoveyê de pêşxistin û hanîna li rojevê a pêvajoya komkujîya li gûndê babê wê, di vê çerçoveyê de wê, di nava gelek rewşan de wê, weke komkujîyeka ku wê bi wê hem wê bixwezin ku heya mirovan li ser wê oparasyonên têgihê çêbikin û hem jî wê dixwezin ku wê bêencamîya xwe dixwezin ku bi encam bikin. Ber vê yekê mirov, dikarê bihizirê ku wê, di dem û rojên pêş de dibê ku wê, pêvajoyên komkujiyê ên weke li gûndê xirabê babê ê herêma nisêbînê, weke wê pêvajoyên din ên komkujiyê li herêm û gûndna din ên herêma botanê heman pêvajoya komkujiyê weke ya li li gûndê xirabê babê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov li bendê bê.

Rejima tirk a T. Ardogan, wî kiriya serê xwe de ku wê çawa wê weke di destpêka komarê de wê, ji dem komkujiya agirî komkujiya zilanê heta dema komkujiya dersimê bi komkujiyan bêdengîyek li bajarên Kurdan pêşxistin, dixwezînin ku ew di vê demê de ji ew heman encamê weke ya wê demê bidest bixin. Hêrîşan rengê wan wê, di vê çerçoveyê de bê. Yanî bi komkujiyan encamê bidest bixin. Komkujiya gûnd xirabê baba ê herêma nisêbînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke komkujiyeka dijmirovî a li hemberî mirovatîyê ku ew hatîkirin bê.

Gotina "gûharîna rejimê", "gûharîna destûra bingihîn" û "leyistika 'herê' û 'na' Ev demeka ku li ser 'gûharîna destûrê' re nîqaş dihên meşandin. Her wusa herkesek li gorî xwe û zanîna xwe gotinê li ser wê dihênê li ser ziman. Hinek jî wê ji aliyê ve wê, gotinê li gorî têgîn û berjewendîyên xwe wê li ser wê re wê, werênina li ser ziman. Li vir wê, dema ku dihê gotin ku wê, "destûrê wê herê rafarandûmê wê, 'yan ji wê re wê bê gotin herê' û yan jî wê bê gotin na'" Lê li vir, di aslê xwe de wê leyistika mazin wê li vir bê. Ev leyistika weke li ser 'destûrê' re weke 'herê û na' wê ji aliyê rayadarên tirk ve wê li ser destûra 12'ê lûnê re wê di sale 2010'an de jî wê were lêyistin. Di wê demê de jî wê, çawa wê pêşîya nîqaşên li ser destûrê wê bigrin û wê nemeşrûtiya wê bidina vêşartin û ankû wê li ser wê binûxûmênin wê, di wê de wê, bi "hinek gûharandîna" wê, destûrê wê bibina 'rafarandûmê'. Di wê demê de wê ji mirovan bixwezînin ku ew dengê xwe û ankû raya xwe weke 'herê' ankû 'na' bikarbênê. Li vir ku wê demê jî wê destûrê re wê, bi hinek gûharandînan wê ji destûra 12'ê lûnê re wê bi heta gotin. Lê wê bi gotina 'na' jî wê, ji destûra 12'ê lûnê re wê bêî ku ti gûharandin li wê hatiba kirin wê ew daban herê kirin.

Hê berî çûyîna rafarandûmê jî gotinên ku wê bigotan jî amedekiribûn. Ew jî di wê çerçoveyê de bûn ku wê, ji civakê re bigotan 'aliyê 'na bi serketiba û ji rafarandûmê derketiba wê gotiban 'weke got 'na û wê de destûra berê ya kevn bijart. Piştê jî wê, bi gotan ku destûr di rafarandûmê de ew hatîya herêkirin. Li ser wê 'na'ya ku ew di rafarandûmê de derketîya jî we gotîya herê ji wê destûrê re. Encam ku 'herê jî ba, wê dîsa bi hinek gûharandînan wê destûra 12'ê lûnê wê bi gel û ankû civakê wê weke 'destûrek nû' wê daban herêkirin. Wê li ser wê re wê propaganda wê bikiran. Ji xwe ya piştê derket li holê wê, ev bê. Di vê çerçoveyê de ev plana rejima tirk a nemûşrûtiya destûrê ku ew ji holê rabikê ew bi serneketibû. Piştê jî wê, li ser wê re nîqaşên 'gûharandîna destûrê' û ankû 'çêkirina destûrek nû' wê di rojevê de wê bê hiştin û wê li ser wê re wê mejiyê mirovan wê mijul bikin.

Li vir wê dema ku rayadarên tirk wê fahm bikin ku ew nikarin li ser wê rewşê re jî wê, encamê bidest bixin wê, piştê wê gotina 'pergale hanîna serokwezirtîyê' wê werênina li rojevê. Ji xwe wê, piştê jî wê, di wê çerçoveyê de wê, demekê wê mejîyan wê bidina mujlandin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, herina bi ser mejîyên mirovên endamên civakê de. Li vir wê, bi navê 'gûharandîna rejimê' û ankû 'hanîna pergale serokwezirtîyê' wê, "destûrek nû" wê were amedekirin û wê were parlamenê û wê were derbaskirin. Di mejî û mantiqê wê destûrê de jî wê, zihniyeta 12'ê lûnê wê, ji wê derbas nebê. Wê ev destûra nû wê di reng û awayê bi hewldana dayîna herêkirin a pergale 12'ê lûnê de bê. Çendî ku ew di bin navê gotina 'hanîna pergale serokwezirtîyê' de jî bê. Lê wê rastî wê negûharê. Wê bi vê rengê wê, çawa wê, li gorî nîjadperestîtiya tirkîtiyê wê, pêşbixin û farz bikin wê, di wê çerçoveyê de wê bihizirînin û wê werênina li ser ziman. Li vir jî wê, mantiqê wê ew bê. Di aslê xwe de wê, ev pêvajoya dûyem a bi

navê gûharandina destûrê ku wê bi gotina 'hanîna pergale serokwezirtiyê' re wê were pêşxistin piştî ya pêvajoya 12ê êlûna 2010'an wê, armanca wê, yek bê. Wê çawa wê, di vê çerçoveyê de wê, serdest bikin.

Rewşên ku ew ji rewşa 12'ê êlûnê jî xirabtir ku wê bi pêşxistina wan re wê, bikin ku mirov li wê destûra 12'ê êlûnê xwe bigirê. Wê ji xwe re 'rasttir' bibinê. Hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, leyistikek li ser destûra 12'ê êlûnê û zihniyeta wê re wê bi pêvajoya bi navê ya 'hanîna pergale serokwezirtiyê' û komkujiyên ku wan di wê pêvajoyê de kirina re wê, bikin ku wê pêşbixin. Li vir wê, di temenê hemû van nêzîkatîyan de wê, ev rastî wê hebê. Di vê demê de jî wê, pêşnûmaya destûrî a weke bi gotina 'gûharandina rejimê' û ankû 'hanîna pergale serokwezirtiyê' re wê, ev rastî wê hebin. Ev pêvajo hemû wê weke pêvajoyên şerê rejimê û ankû ew bi navê nîjadperestîtiya tirkîtiyê ku ew tirkîya bi vê re dibin a bi civakê re bê. Yan jî mirov, dikarê weke şerê xwe dana herêkirinê ê rejimê jî wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê herkesekî bikina tirk û ankû wê her tiştî wê bi navê tirkîtiyê wê werênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê werina pêşxistin. ..

Di aslê xwe de wê dema ku ew vê pêşnûmaya bi navê 'gûharandina rejimê' û ankû 'hanîna pergale serokwezirtiyê' ku em wê fahm bikin emê, wê bibînin ku wê di çerçoveya leyistika 'herê' û 'na' wê, dixwezin ku ew cardin wê bibina rafarandûmê. Di pêvajoya rafarandûma 2010'an de wê Kurd 'boykotê' wê pêşbixin. Ber ku wan di wê demê de leyistika 'herê' û 'na' a li ser destûra 12'ê êlûnê û mantiqê wê re wan fahmkiribû. Di vê demê de wê, heman zihniyetê jî piştî ku wan li cizira bota, nisêbin, geve, farqin, sûr, silopî, şirnaxê û hwd bi dehan komkuji hanîna li serê civake Kurd re wê, cardin dixwezin ku ew wê bidina rafarandûmê. BI vê rengê ew dixwezin ku wê encama ku ew dixwezin wê bidest bixin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî wê re pêşnûmaya ku ew bi navê 'gûharandina rejimê' û ankû 'hanîna pergale serokwezirtiyê' de ku ew pêşnûma were herêkirin wê destûra bingihîn a 12'ê êlûnê û zihniyeta wê ya kujar wê, di bin navê wê destûra nû de wê, bikin ku wê bidina herêkirin. Lê ku wê nikaribin bibûhûrênin û ku ji wê rafarandûmê 'na' derkeve jî wê, ji mirovan re wê bêjin ku 'wê, destûra 12'ê êlûnê rast dît û ew bijart'. Wê vê carê wê ew wê destûrê weke 'destûra bijartî a meşrû' wê bikin wê bi mirovan bidina herêkirin û bi wê re jî pêvajoya nîqaşê li ser nemeşrûtîya wê bidin.

Di vê çerçoveyê de wê, dîsa wê zihniyet wê heman zihniyet bê. Vêcarê ji pêvajoya rafarandûma 12'ê 2010'an cûdatir bi komkujiyên ku rayadarên tirk li bajarên Kurdan kirina ew, dixwezin ku pêşîya rewşek weke ya dema sale 2010'an a boykotê' ew ji holê rabikin. Di vê çerçoveyê de herkesek dengê xwe weke 'herê' û ankû 'na' derxin. Wê di vê çerçoveyê de wê, ber vê yekê wê weke sale 2010'an wê tenê du rewşên bijartinê wê dênina pêşîya mirovan. Yan divê ku ew bêjê û 'herê' û bi wê rengê dengê xwe bikarbênê. Yan jî bêjê û 'na' dengê xwe bi wê bikarbênê. Yanî ji van herdûyan jî 'herê' û 'na' û pê de wê, ti derfetên din ên bijartinê wê nedênin li pêşîya mirovan. Di vê çerçoveyê de wê, heman leyistika 2010'an a weke bi 'herê' û 'na' wê bi hinek gotinên demê re wê bigûharênin û wê bixwezin ku wê dûbare bikin. Wê ber vê yekê wê, ti farq wê di nava wan de wê nebê. Wê pergale komkujiyê weke ku ew li ser serê Kurdan didomênin û dixwezin bidomênin wê, bixwezin ku temenê wê çêbikin. Di vê çerçoveyê de wê rewşa wan xwe dide diyarkirin.

Li vir em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, dema ku mirov wê, rewşê di berçav de derbas dikê wê, di vê çerçoveyê de wê rewşek wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku di vê rewşê û mantiqê de ku ew çi pêşnemayên destûrî bibina rafarandûmê wê, ji wan gotina 'herê' jî û 'na' jî wê were wateya herêkirina wê rewş û zihniyeta komkujiyê. Di serî de mirov divê ku vê yekê jî wê werênê li ser ziman. Ya rast ew a ku Kurdistanê wê boykot bikin a. Ber ku wê, herdû alîyê 'herê û na' jî wê temenê komkujiyên ku rejima tirk û rayadarên wê, werênina li serê Kurdan bê. Di vê destûrê de 12'ê de wê, hertimî wê werênina li ser ziman ku wê temenê hemû kirina wê di wê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rejima tirk û rayadarên wê, wê şerek bi armanca di jenosîdê de derbarkirina Kurd wê li gorî gîyane wê destûra bingihîn wê bidin bi Kurdan re. Ber vê yekê mirov, dikarê bêjê ku wan temenê wê şerê ku ev 40 sale bi hebûna civake Kurd re didin temenê wê bi destûra bingihîn a 12'ê êlûnê re hebû. Wê ev rastî wê di demên piştê û bi pêşnûmayên piştê wê bi gûharê ku ew ji wê re bêjin herê jî û na jî? Na, wê negûharê. Ber ku wê zihniyet wê yek bê.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê werênê li ser ziman ku wê, dema ku mirov bahse 'destûra nû' bahse wê dihê kirin wê, çawa wê li ser esasê tirkîtiyê û nîjadperestîya wê, wê temenê wê bi komkujiyan wê xorttir bikin wê, bi şewayên wê weke li gorî wê pêşxistina 'pergala serokwezirtiyê' wê, bi wê re wê temenê domandin û ankû hewldana tememkirina jenosîda Kurd weke ya ermenîyan wê bi xwe re wê werênê. Destûra sale 1921'ê ku wê di destpêka komarê de wê were amedekirin wê li ser paqijkirin û tememkirina jenosîda ermenîyan û a Kurdên wê demê re wê were amedekirin. Piştê jî wê bi gîyane wê re wê were heta dema destûra bingihîn a 12'ê êlûnê. Her çendî ku destûra ku ew di destpê komarê de weke 'destûra 21' dihê bi navkirin jî ku ew dihê li ser ziman ku ew, weke ji yên piştî xwe baştir dihê hanîn li ser ziman jî wê, mantiqê bi zihniyeta wê re wê bi ya 12'ê êlûnê re wê xwe bide domandin. Ber ku wê, di destûra 21'ê de wê bahse 'xweserî Kurdistanê' û ankû 'muxtarîyeta Kurdistanê' wê bê kirin wê, ev wê bi mirovatî nedê nîşandin. Di serî de ew demên piştî wê, ku ew li ser şopa wê bi komkujiyan hatina domandin wê, rastîya wê, bi awayekî baş wê, bidina nîşandin. BI gotineka din wê ji wê ne li pêştir bê. Wê ne bi mirovatîyeka ku mirov bahse wê bikê. Weke ku çawa wê ku 'destûra nû' bahse wê dihê kirin û bi wê re dihê hanîn li ser ziman ku wê 'rejimê bigûharênê' û ankû wê 'pergale serokwezirtiyê' wê werênê jî wê, ew jî wê jiya berî xwe a 12'ê êlûnê wê ne baştir bê. Wê weke ku wê di destûra 12'ê êlûnê de ti mirovatî nebê wê di ya piştê jî de wê, weke ku ew dihê pênasekirin wê ti mirovatî û nîşanakên wê nebin.

Li vir mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê armanca destûra sale 1921'ê û ya 12'ê êlûnê a 1980î ku wê armanca wê bi nîjadperewstîya tirkîtiyê re wê li pêş bê, wê ya piştê jî wê biheyan zihniyetê û mantiqê bê. Di vê çerçoveyê de wê, hinekî wê, temenê vê rejima ku ew li ser xwûna xalk û civakan mazinbûya wê dirêj bikin wê, li ser wê re wê weke amedekerîyekê bê. Di aslê xwe de wê, li gorî felsefeya destûrî wê hilde li dest jî wê, weke pêşnûmeyeka ku ew bi vê rengê were şermazar kirin bê. Her destûrên ku ew temenê dijberîya xalkan û înkara wan de ku ew hatina amedekirin ew, cihê şermazarîyek dîrokî a li ser navê mirovatîyê maf dikin. Û bi wê re jî mirov wê jî bibêjê ku ew destûrên bi vî rengî ên

înkarker ku ew li ser navê civakekê werina amedekirin û serdestkirin wê, weke haqarate pêşî a li navê wê civakê jî bê.

Di wê de em divê ku li ser rewşên weke hewldana dûrkirina Kurdan ji meclîsê û ankû weke ku di nava rayagiştî de dihê li ser ziman "girtina meclîsê li Kurdan" wê, divê ku wê, hildina li dest. Ber ku ev rewşên weke gûharînên destûrî, her wusa hewldanên weke 'tûna hasibandina encamên hilbijartina 7'ê hezirene 2017'an û piştî çûyîna li hilbijartina li 1'ê mijarê wê, werina çî wateyê divê ku mirov di dewama wê de wê, hinekî li ser wê bisekinê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, ev alî wê, weke aliyna ku mirov wan derxê li têgihîştinê û fahmbikê bin. Em dema ku van aliyan fahm nekin emê vê rewşa weke 'gûharandina destûrê', rewşa 'teşebûşa derbeyê', rewşa 'avêtina kayyuman li şaradariyên Kurd jî wê, bi awayekê rast û paknewê fahmkirin bê.

Girtina meclîsê li Kurdan û şerê wê yê ku rejma tirk bi civake Kurd re dide.

Di vê demê de wê, bi awayekî wê, yek bi yek wê wekilên Kurdan wê bîr girtin û wê bîr avêtin li zindanên Wekilên Kurdan ên weke Salahadîn Demirtas, Figen Yuksekdag û hwd hê ew, di zindanê de na. Bi wan re wê, heta nûha ser 15 wekilên Kurd ku ew di hilbijartinê de ew hatina bijartin re wê bîr girtin û wê bîr avêtin li zindanan. Di dewama wê de wê, ji aliyekî din ve jî wê, gelek wekilên Kurd wê bîr girtin û berdan. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê vîna wan bişikênin wê di vê çerçoveyê de wê, bi wê armancê wê ew wê, werina girtin. Oparasyona têgihê a li ser rewşa "girtin û berdana wekilên Kurd re" ku ew dimeşênê wê, bi wê re wê, dixwezê ku ew wê di mejiyê Kurdan de bicih bikê win "weke Kurd, cihê wan di meclîsê te tûna ya." Di dewama wê de wê ji civake Kurd re dihênina li ser ziman ku "win, çendî li ser navê xwe wekilên xwe hilbijêrên wê vîn û îredeya wê, bi vî rengî wê were perçiqandin." Bi gotinaka din wê, ji Kurdan re dibêjin "winê, vîn îredeya xwe radestî min bikin." Vê jî Kurdan re dibêjin.

Her wusa di vê çerçoveyê de mirov ku dîroka komare tirk hilde li dest mirov dikarê wê, bi wê re wê werênê li ser ziman ku wê, ji destpêka komarê ve wê, çawa wê vîn û îredeya Kurdan wê ji nedîtî ve wê were dîtî û ankû wê were tafisandin li rê û rêbazên wê gerîya na. Rewşa "benda jî sadî 10" ku wê, li pêşîya bijartina rêxistin û ankû partîyan wê di hilbijartinan de wê werênina danîn wê, sedema wê ya sereka wê sadî sad wê Kurd bin. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, çawa wê pêşîya Kurdan wê bikin. Lê Kurdan piştî salên 1990î û pê de wê, ev wê, bi rewşên ku ew di nava xwe de wê, pêşdixin re wê, ew wê benda jî sadî 10'an wê vala derxin. Di gelek demên hilbijartinan de wê, bi "serbixwe" wê, wekilên Kurd wê herin bijartinan û wê werina bijartin û wê, piştî wê, herma meclîsê û wê 'koma xwe ya partîyê wê ava bikin. Ev wê, sê û ankû çar domenên hilbijartinan de wê, werê dúbarekirin. Di dewama wê de wê, di dema dawî de wê, di hilbijartinên 7ê hezîrena 2015'an de wê, herina hilbijartinan wê benda jî sadî 10 wê derbas bikin û wê ser ji sadî 13'an wê deng wê bigirin. Ev rewş wê, di dewama wê de wê, rewşa benda jî sadî 10an ku ew bi destûra derbeyê 12ê êlûnê re ku ew hatibû danîn li pêşîyê wê bi farqek mazin wê werê derbaskirin.

Di dewama wê de wê, ev rewşa hilbijartina 7ê hîzîrenê wê tîpolojiya rayadarên tirk wê xirabikê. Piştî wê, li ser wê re wê, çawa wê, pêşîya Kurdan wê bigirin ketina nava lêgerîna rêyan de. Piştî ku wan dît ku Kurdan ew benda wan ya jî sadî 10 jî derbaskir êdî bi vê rengê wê, bi tememî wê hêrs bibin. Piştî wê, di serî de wê T. Ardogan wê

hemû rayadarên tirk wê, bêhazim û acîzîya wê li hemberî wê encama hilbijartinan wê werênina li ser ziman. Di dewama wê de wê, werênina li ser ziman ku "ew, encam nayê qabûl kirin. Ber vê yekê em, divê ku cardin herina hilbijartinê û hilbijartinê dûbare bikin." Di vê carê wê di 1'ê mijarda heman salê a 2015an de wê hertina hilbijartinan û wê di vê hilbijartinê de wê, weke hemû hilbijartinên berî wê, wê serî li hem sextekarîyan û hîlayan bidin ku ew HDPê wê di bin benda ji sadî 10an de bidina hiştin. Lê di wê hilbijartinê de jî ku wê çendî wê bi encamên hilbijartinê wê bileyizin jî wê, niikaribin pêşîya derbasbûna partîya Kurd a HDPê bigirin. Ev wê, êdî wê di serê wan de wê, bicih bibê ku benda j isadî 10 êdî ew bê wate bûya.

Partîya HDPê, karî ku dengên pirranîya girseyên civake Kurd wan bidest bixê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşeka weke ya salên berî û piştî salên 1990î wê biafirênin ketina nava hêrişan de. Di vê çerçoveyê de Destdanîna li ser şaradarîyên Kurd, girtina wekilên Kurd û avêtina wan li zidanên û hwd wê, di vê çerçoveyê de wî vîn û îredeya civake Kurd qasp bikin û wê tûna bihasibênin bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi vê armancê wê ew wê, were kirin. Di dewama wê de wê, hertimî wê, çawa wê, van kiryarên şikandin û qaspkirina vîn û îredeyê wê li gorî xwe wê "meşrû" wê bidina nîşandin wê, regekê hêrişê wê li ser pergale dadê re wê di çerçoveya konseptê şerê li rejimê ê li hemberî civake Kurd û şikandina vîn û îredeya wê de wê li hemberî Kurdan wê were dayîn destpêkirin. Wê di dewama wê rewşê de wê, wekilên Kurd wê, werina girtin.

Di vê çerçoveyê de ew hêrişên li bajarên Kurdan ên weke li cizira bota,, nisêbînê, silopî, farqîn, sûr, gever û hwd wê, ew hemû jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê armancê wê werina pêşxistin. Wê çawa wê, ew şiyarbûna Kurd wê, were şikandin wê bi wê armancê wê werina kirin. Rêya ji holê rakirina şiyarbûna Kurdan û tûnakirina wê, ji destpêka komarê ve bi bernema û programên bişavtinê û ankû asimilasyonê re ew hatina pêşxistin. Di vê demê de jî wê, çawa wê li ser wê re wê encamê bidest bixin wê, bernemeyek wê bi rêya 'kayyumên' ku wê rejima tirk wê bi wan wê dest dênê li ser vîna Kurdan û wê wan ji dest bigirê re wê, ew bikê ku wê, bikê. Di dewama wê de wê, ew wê jî wê, çawa wê, encamê wê bidest bixin wê li ser wê re wê ev rewş wê, werina pêşxistin.

Di dewama wê de ez, divê ku vê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, di vê dema dawî de wê weke hêncetên weke ji destgirtina wekilîya faysal sariyildiz û ya Hezer oztürk wê, di vê çerçoveyê de wê were kirin. Çi hêncetê û sedemê ku ew ji wê bibînin jî wê, di temenê wê rastiyê de wê, çawa wê vîn û îredeya civake Kurd wê bişikênin wê, hebê. Di serî de divê ku mirov wê rastiyê wê werênina li ser ziman. Piştî bêwatebûyîna bende ji sadî 10 a ku rejima tirk bo ku ew pêşîy aketina meclîs a Kurdan bigirê ku wê danîya ku Kurdan ew derbaskir û pêde wê, êdî wê, serî li rê û rêbazên bi vî rengî wê were were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku ew rewş hemû wê, çawa wê civakê ji civaketîya wê bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, werina kirin. Hemû hêrişên ku ew li wekilên Kurd dihên kirin wê, di vê çerçoveyê de bê. Di dewama wê de di rewşa şaradarîyan de Kurdan pirranîya şaradarîyên li bakûrê Kurdistanê di hilbijartinan de wê, tevî hemû astengî û sextekarîyên rayadarên tirk wê bidest bixin. Piştî ku rayadarên tirk fahmkirin ku ew wê, bi hilbijartinan w nikaribina Kurdan û wê nikaribin bi hîla û sextekarîyan w di hilbijartinan de wê, pêşîya Kurdann bigirin êdî wan, serî li rêyên weke bi "kayyuman" û qaspkirina şaradarîyên wê bidin. Avêtina 'kayyuman' wê, nîşanaka wê bê ku rayadarên tirk êdî

wan, di mejiyê xwe de hizirkirina ku ew bi hilbijartinan û hwd wê, nikaribin pêşiya Kurdan bigirin. Wê, di encama wê hizirkirina wan de wê, ew avêtina kayyuman li şaradarîyên Kurd wê bikin.

Di dewama wê em divê ku vê yekê jî wê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, rewşa dengên Kurdan wê, tûna bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, ev hêrîş wê bibin. Wekî din ew bi çi hêncet û sedemê re jî wê werênina li ser ziman wê, ne rast bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Ji aliyekî din ve jî wê, di vê çerçoveyê de rewşa kayyuman û ya avêtina li zindana a wekilên Kurd di çerçoveya hewldana rejimê a bi armanca şikandina vîn û îredeya Kurd de wan bi hevdû re em divê ku wan hildina li dest. Wê ya rast wê ev bê.

Li vir em divê ku wê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku ev pêvajoya hêrîşan li bakûrê Kurdistanê ku rejima tirk di vê çerçoveyê de li ser kayyuman û girtina wekilan û avêtina wan a li zindanan re ku wê pêşxistîya wê weke pêvajoyeka hêrîşe a bi armanca şikandina vîn û îredeya Kurd de wê hilde li dest. Di dewama wê de em, nikarin rewşa girtina wekilên Kurd û avêtina kayyuman jî ji pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd a ku wê, bi leşkerî û sîyesî li bakûrê Kurdistanê dimeşênê ji wê, cûda wê hilde li dest. Di dewama wê de em, vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku em, divê ku van kirin û kiryanan hemûyan di çerçoveya konseptê şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd ku wê, bi wê çawa wê, temenê van kirin û kiryanan wê bi wê bidina çêkirin bê. Wê bi wê armancê wê ji aliyê hikmeta AKP, T. Erdogan û sazîyên din ên rejimê ve ku ew hatîya pêşxistin ve wê werênê li ser ziman. Her çendî ku CHP xwe weke li dijî wê dide nîşandin jî lê em, divê ku CHPê jî di çerçoveya wê de wê hildina li dest. CHPê wê wê weke lingekê wê pêvajoya şer a li hemberî Kurdan bê. Wê çawa wê rewşa tekoşîna demokratîk a maf û azadîya Kurdistanê ku wê rêxistinên Kurdan wê bidin ku wê, hertimê wê bi sernûxûmandin û sergirtinê wê CHP wê werê girtin. Çend kirinên bi CHP re ku mirov wê werênê li ser ziman wê vegotinbar bê. ..

Mejiyê ku ew CHPê bikardihênê wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê her rewşên ku wê, bi mihtemel wê bi navê rêxistin û partîyên Kurd re wê were li ser ziman ku wê, pêşiya wan bigirê û wê bi wê re wê were li ser ziman wê, bo wê ew jî wê ji aliyekê ve wê bi Kurdan re wê şerê rejimê wê bi Kurdan re wê bide. Minaq wê di dema bijartina wekilan de ku ew hat dîtin ku wê wekilên Kurd ên weke selma irmak û Hetip dîclê wê ji zindanê wê werina bijartin wê cih de wê, Li ser mustafa balbay re wê ew wê rewşê ji aliyê xwe ve wê pêşbixin. Bi vê rengê wê di şerê rejimê de wê Cemeat jî û CHP jî wê, bi hevdû re wê, ji aliyekê ve wê, werina bikarhanîn li hemberî Kurdan. Minaq di vê demê de ku dema ku HDPê hanî li rojevê ku ew wê, "nobeta adeletê û wijdanê û berxwedanê wê li amedê wê bikê" wê, di cih de wê, rejim CHPê jî wê li ser wê re wê, heman rewşê wê bide pêşxistin û ew jî wê, weke "nobetê li meclîsê dide destpêkirin" wê werê xistin li pozîsyonekê de. Ev rewşên CHPê wê, ne rewşna ku ew bi wan bawer dikê û dibê bê. Wê çawa wê, li şûna Kurdan wê li ser wê re wê ew were hanîn li ser ziman û wê di dimen de wê li şûna partîyek Kurd wê ew hebê wê, di vê çerçoveyê de wê di çerçoveya politikayek rejimê de wê, rayadarên tirk wê ew wê bi CHPê bidina kirin. Di vê çerçoveyê de wê CHP û AKP wê wek hevdû wê li dijî Kurdan wê xwediyê heman zihniyeta nijadperest, dijber û faşîzan bin.

Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê rewşa Kurdan wê ji berçav wê dûrbikin û wê nehêlin ku ew li berçav were dîtin wê bi wê armancê wê CHP wê hertimî wê weme rewşeka kamûflaj û sernûxûmandinê ku ew di wê rewşa wê de ew li hemberî civake Kurd û partîyên wê dihê bikarhanîn bê. Ya ku wê, rejimê wê li ser AKP û cemeatê re wê, karibê tûnabikê wê, ji xwe ew wê, wan tûna bikê. Lê yên ku ew nikaribê bi wan tûna bikê wê bi vê rengê wê CHP wê werê bikarhanîn. Di cê çerçoveyê de wê, CHP jî wê, rewşek û rengekî şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd bê. Di vê demê de ew zêdetirî ew bi vê rengê ew dihê li berçav. Rewşa 'meşa adaletê' jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ne ku ew adelatê dixwezî û ankû bi ew bi adelet bawer in wê ew wê bikin. Wê çawa wê li şûna partîya Kurd û hêrişên ku ew li wê dikin ku ew were li rojevê ku CHP li şûna wan bi van kirina were li rojevê. Rewşa meşa Adadê(adeletê) û ankû ya adeletê jî wê, weke rewşeka ku wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya rengekî oparasyona têgihê de ku ew hatîya plankirin bê. Herkesekê ku ew li bendê adelatê ya û ew dizanin ku ew adelet li tirkîyê tûnaya wê, çawa ew li ser CHP re wê were manipûlekirin wê di vê çerçoveyê de wê, rêyek wê ew li gorî xwe wê bibînin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, Çawa wê li ser CHP re wê kirin, kiryar û rojevên partîya Kurd wê, ew wê xwe li wan serwer û serdest bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, CHP wê bi vê rengê wê ji aliyekê ve wê were bikarhanîn.

Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê politikaya rejima tirk a wê çawa wê meclîsê wê li Kurdan û wekilên wan wê bigirê ku ew AKP û T. Erdogan wê dimeşênin wê, CHP wê, bi vê rengê wê lingekê wê ji aliyê xwe ve wê biafirênê. Di serî de divê ku em vê yekê wê, werênina li ser ziman. Rewşa şikandina vîn û îredeya Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê AKP û CHP wê bi hevdû re wê di çerçoveya konseptê şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd de wê, were meşandin. Şerê rejimê ê ku ew di vê demê de li hemberî civake Kurd dimeşê wê CHPê wê lingekê wê bê. Ber vê yekê, hêvîya maf û adelatê ji CHP kirin wê, ti carî wê ne rast bê.

Li vir divê ku mirov vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, vê rewşa girtina wekilên Kurd û avêtina kayyuman li şaradariyên Kurd wê, çawa wê AKP û CHP wê di nava xwe de wê manipûle bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya şêwayê "şerekê pevşewîrî" de wê ev wê were kirin. Ev rewşa weke ya şêwaya 'şerê pevşewîrî' ku ew bi hevdû re ew li hemberî Kurdan wê dimeşênin wê, di wê çerçoveyê de û wê bi politikayên li gorî wê ew wê, van rewşan wê li ser CHP û AKPê re wê werîna pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê rengê wê çawa wê rewşa girtina wekilên Kurd û avêtina wan li zindanê û ankû ji wekiltiyê xistina wan ku wê çawa wê pêşîya hatina wê ya li rojevê wê bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê ev wê were pêşxistin. Rewşa CHPê û rewşa wê ya bi AKPê a weke bi rengê 'şerê pevşewîrî' ku ew bi hevdû re dikin li ser çapameniyê re wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê were kirin û wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, hemû kirin û kiryarên CHPê wan dikê wê ji aliyekê ve wê partîya wan wê wan bide kifşkirin. Ber ku wê, dema ku wê, partîya Kurd wê çî bikê û wê bikê ku wê werênê li rojevê wê rejimê wê, li ser CHP re wê, çawa wê pêşîya wê bigirê wê, hinekî jî wê, dema ku wê rayadarên tirk wê CHP wê bikina wê pozisyonê de wê, bi wê rengê wê, ew wê were dîtin. Minaq wê, dema ku HDPê li amedê hanî li ser ziman ku wê 'nobeta adelatê' wê li amedê wê bikê wê, di cih de wê CHP jî wê li meclîsê jî wê bikina pozisyona nobetgirtinê de. Di vê çerçoveyê de wê, bikin wê CHP wê li ser wê re wê were li ser ziman û wê ya Kurdan wê ser wê bi wê kirina CHPê

re ku ew li ser wê were nûxûmandin. Di vê çerçoveyê de wê CHPê wê, partîyaka 'pozisyonî' ku wê, bi wê wê çawa wê kirinên Kurdan û ankû a partîyên Kurd ew li ser Kurdan re ew newê li rojevê wê û ew li ser CHP re bi vê rengê werina li rojevê û bi CHP ser wan wê bê nûxûmandin bê.

Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê weke aliyekî din jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa girtina meclîsê li Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin. Dema ku wan dît ku rewşa benda ji sadî 10 Kurdan derbas kir wê, di cih de wê, rejimê jî wê bikina pozisyonê de ku ew bi heman rengê pêşîya Kurdan bigirin. Weke ku li Amerika hanîna "pergale serokwezirtiyê" wê, di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê weke ku wê, minaq wê di meclîsê de wê hertimî wê du partî weke CHP û AKP ku ew hebin. Ev rêbaza ku ew li şûna pêşîlêgirtina Kurdan ew hatîya kifşkirin bê. Piştî Kurdan benda ji sadî 10 derbaskir ev hat li rojevê. Têkiliya *pergale serokwezirtiyê bi benda ji sadî 10 re* wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê partîyên Kurd wê dervî meclîsê wê were hiştin bê. Di vê çerçoveyê de ew astengîya ku ew bi benda ji sadî 10an ku wê pêşîya Kurdan a hatina li meclîsê ku ew digirtin wê, çawa wê bi vê rengê wê di dewama wê de wê bi pergale serokwezirtiyê wê bidina domandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, pergale serokwezirtiyê wê, di rewşa hanîna wê û ankû bi wê rengê hewldana weke li ser du partîyan re bi wê pergale beşkirina meclîsê weke di nava AKP û CHP û hwd de wê, bi vê armancê wê ew wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa parlementerîsmê ku wê, heta roja me bi hemû dij-demokratîkîtiyên wê re ew hatibû domandin wê jî wê, nikarî pêşîya Kurdan bigirê. Rayadarên tirk wê, di vê çerçoveyê de wê çawa wê pêşîya Kurdan wê were girtin wê, di wê çerçoveyê de wê, bi wê mantiqê wê, di rejimê de jî wê bi rengê 'pergale serokwezirtiyê' wê gûharînê wê bikin. Bi vê gûharînê armanc ew a ku wê, çawa wê pêşîya meclîsê wê li Kurdan wê bigirê bê. Di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Weke artarnatîfa derbaskirina Kurdan benda ji sadî 10an wê, pergale serokwezirtiyê wê were kifşkirin û wê hewl bê dayîn ku ew were xistin li meriyetê de. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê wê di temenê 'pergale serokwezirtiyê' û hewldana weke hanîna wê de wê ev rastî wê hebê.

Di rewşa hewldana dîrxistina Kurdan ji meclîsê wê, di vê çerçoveyê de wê li wê were hizirkirin. Di vê çerçoveyê de wê, heta nûha wê weke kifşkirineka ku wê çawa wê bi wê Kurdan wê bi vê rengê wê ji meclîsê wê were dîrkin û wê vîn û îredeya wan wê were tasfîya kirin wê, di vê çerçoveyê de wê ew wê werê kirin. Di dewama wê hewldanê weke bi pergale serokwezirtiyê de ku ew dixwezî ku Kurdan ji meclîsê dîrbikin de wê, avêtina 'kayyuman li şaradariyên Kurd û ankû qaspkirina şaradariyên Kurd wê, bi hevdu ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê, weke lingekî wê, rewşa wê pergale serokwezirtiyê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê divê ku mirov wê fahmbikê ku wê, ev rewş wê bi hevdu re wê, werina hildan li dest. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de CHP jî û AKP jî ew bi hevdu re bi awayekê 'pevşewîrî' û ankû bi awayekê 'şerê pevşewîrî' ku ew weke ku ew bi hevdu re dikin wê, di vê çerçoveyê de wê, şerê wê ji meclîsê dîrkinina Kurdan û ankû girtina meclîsê Kurdan wê bi hevdu re wê bi van kiryarên xwe yên ku ew wan dihênina li rojevê re wê bi Kurdan re wê şerê wê bidin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa weke ya 'derbeyê' ku CHP xwe weke li dijî wê dide nîşandin jî wê, di aslê xwe de wê CHP wê weke lingekê wê ye

pirefîzekirina wê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa CHPê, divê ku mirov wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman. AKP û CHP wê, bi hevdu re wê, şerê girtina meclîsê a li Kurdan wê bi hevdu re wê li dijî Kurdan û partîyên ên weke HDP û hwd wê bidin. Wê çawa wê partîyên Kurdan wê bi hevdu re wê bi vê rengê wan tasfîya bikin û wê xwe li şûna wê weke "artarnatîf" wê bidina nîşandin ew, nûha şerê wê ji her aliyê ve wê, bi Kurdan re didin. Di vê çerçoveyê de ku mirov CHP weke aliyê dadê û ankû adeletê wê bibînê wê, di serî de wê fahmkirineka şaş û xelat bê.

Di vê çerçoveyê de em, divê ku vê jî wê werênina li ser ziman ku wê, pêvajoya şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, CHP û AKP wê bi hevdu re wê bidina meşandin. Di rewşa weke 'li dijî hevdu a AKP û CHP wê, awayekê "şerê pevşewîrî" ê weke ku ew li ser AKP û cemeatê re ku wê bi awayekê 'polîsê baş' û 'polîsê nebaş' ku wê werina li leyistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di şewayekê de wê hevdu temem bikin. Em dema ku dervî vê rewşê wan rewşên wan werênina li ser ziman û wan hildina li dest wê newê fahmkirin. Konseptê şerê rejima tirk ê li hemberî civake Kurd wê, li ser AKP, CHPê û cemeatê re wê bi awayê kirina wan a li pozîsyonên ji hevdu cûda û weke "li dijî hevdu" de wê, were meşandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, hebûna AKP, CHP û cemeatê wê, bi hevdu re wê çerçoveya şerê rejimê ê li dijî civake Kurd wê bi konseptê şerê li dijî civake Kurd ku ew hatîya pêşxistin re wê mirov, dikarê werênê li ser ziman.

Di vê rewşê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa pergale serokwezirtiyê wê, CHP û Cemeatê jî di vê çerçoveya ku ew bi wê dixwezînin ku Kurdan dervî meclîsê bidin hiştin wê di ser rewş û çerçoveya pozîsyonên ku ew hatina xistinê de wê, bi qasî AKP wê bidin. Wê, di vê çerçoveyê de wê hevdu wê temem bikin. Di vê rewşê de ku em rastîya wan baş fahm nekin emê, nikaribin rewşên weke 'teşebûşa derbeyê' ku ew di çerçoveya konseptê şerê rejimê ê di çerçoveyê de ku ew li dijî civake Kurd pêşxistîya jî wê, baş fahmbikin. Li vir em divê ku van aliyan weke hûrgilên vê rewşê û politikayên wê yên ku ew hatina pêşxistin jî wan werênina li ser ziman.

Ji aliyê din ve jî wê rewşa şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd ku mirov wê hilde li dest wê, ev kirinên wê bi politikayên wê yên ku ew li ser 'kayyuman' re ku ew dimeşênê mirov wê bi awayekê vekirî wê dibînê. Bi rêya kayyuman, navên Kurdî û her wusa her tiştê ku ew bi Kurdî ya wê, çawa wê ji holê rabikin wê, di vê çerçoveyê de wê, were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê van kiryarên kayyuman wê ji rojava mirovan dûrbigrin wê, hinekî jî wê ev kiryarên ku ew li ser CHPê û hwd re ew dihên pêşxistinên wê aliyekî wê yê bi vê rengê ê tişkirina rojevê û hwd jî wê, bi wê re wê hebê. Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, di çapameniya tirk û ya dordorên ku ew xwe weke çappir bi nav dikin wê ti hanîna li ser ziman a di derbarê kiryarên kayyuman ên li Kurdistanê de wê newênina li ser ziman. Ev jî wê, bi vê rengê wê bi vir ve wê girêdayî bê. Di aslê xwe de wê, dema ku ew gotina bi rengê "girtina meclîsê li Kurdan" ku mirov wê hilde li dest wê alî û lingê wê yê li ser kayyuman re ku ew dihê meşandin wê ew bê ku wê çawa wê temenê siyasetê Kurd wê bi tememî wê ji holê rabikê wê weke ku wê erkeke bi vî rengî wê li kayyuman wê bikin. Di dewama wê de jî wê, bi vê rengê wê, li ser wê re wê, politikayên xwe yên şerê wê bidomênin. Niqaşên weke di nava AKP û CHPê ku ew, dihên kirin û gotinên ku ew li hemberî hevdu dihênina li ser ziman wan mirov, di vê çerçoveyê de bi du reng û awayan wan dikarê werênê li ser ziman. Wê çawa wê rewşê di dimenekê de wê bi awayekê vajî rastîya ku ew di jîyanê de diqawimê

wê bide nîşandin. Aliyê din ê duyem jî wê ew bê ku wê, çawa wê, nehêlê ku ew rewşa şerê rejimê li Kurdistanê li dijî civake Kurd newê rojevê û bi wê re wê, çawa wê, rastiyên civakî wê bi gotinên ku ew ji hevdû re dibêjin wê manipûle bikin wê, di vê çerçoveyê de wê gotinan wê ji hevdû re wê bibêjin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek komplika ku em di çerçoveya pêvajoya şerê rejimê ê li hemberî civake Kurd de wê, bi awayekî giştî wê rewş wê xwe bide diyarkirin. Di dewama wê de em divê ku wê, werênina li ser ziman ku wê rewşa kayyuman wê, di dewama girtina meclîsê li Kurdan de wê, were pêşxistin. Divê ku mirov wan di dewama hevdû de û di çerçoveya politikayên rejimê ên di çoveya şikandin û ji dîrokê birina hebûna civake de wê mirov hilde li dest. Di dewama wê de wê, weke aliyekî din ê sêyemîn jî ku em dikarin di dewama pêşxistina hebûna kayyuman û pêvajoya dûrkirina Kurdan jî meclîsê de pêvajoyên jenosîdê ên çandî û hwd ên weke bi rûxandina deverên dîrokî ên weke sûrê, heskîfê û gelek deverên din ên weke wan re ku mirov dikarê werênê li ser ziman. Di dewama rûxandina sûrê û baxçeyên hewserê ên li dora diclê ku ew hatina tûnakirin hewldana rejima tirk a di bin avê de hiştina heskîfê jî mirov divê ku wê, di dewama wê de wê li ser wê bisekinê û wê werênê li ser ziman.

. Rûxandina heskîfê û rastiyên di temenê wê rûxandinê de wê, aliyekî din ê mijare jenosîdkirina civake Kurd û çerçoveya wê jenosîdê wê bi xwe re wê, bidina diyarkirin li berçavê mirov. Rûxandina heskîfê û rastiyên di temenê wê rûxandinê de wê, bi şerê rejima tirk ê li dijî hebûna civake Kurd ve girêdayî bê. Rûxandina heskîfê wê hertimî wê, di armanca rejima tirk de bê. Wê, dema ku mirov wê ya dîrokî wê, werênê li ser ziman wê, dîrokek bi deh-hezaran a herêmê wê, were kifşkirin. Ji aliyekî din ve jî wê, gelek lêkolînên erkolojîkî ku wê, hin sazî û zanîgehên tirk wê li wê herêmê bikin wê, çawa wê, temenê wê rûxandina wê çêbikin wê, bi wê rengê wê, gotinan wê di bin navê gotina 'lêkolîn' û 'erkolojiyê' de wê, werênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov rastîya heskîfê wê hilde li dest wê, dîrokek pirr zêde wê, dirêj wê bi wê re wê, were li ser ziman. Ew dîroka dirêj a mirovatiyê ku wê bi wê re wê, were li ser ziman li dereha. Lê em ji aliyekî din ve li vê mijarê binerin. Hinek xosletên nêzîkatîyên rayadarên tirk wê, di çerçoveya kirinên DAÎŞê de wê, xwe li ser wê re wê bide nîşandin. Di serî de wê, dema ku mirov wê li rewşê dinerê wê, di destpêka pêvajoya hêrîşên DAÎŞê de ku wê, çawa wê nûçeyên rûxandina keleha salahadinê eyûbî ku wê, werina li rojevê wê, rewşek bi heman rengê wê bi heskîfê ve jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, bo kirina vê rûxandinê wê du rewş wê bi teybetî wê weke maskeyên sernûxûmandinê wê werina bikarhanîn. Yek wê, li ser navê Olê re bê. Di nava pirtûkên ku wê, dîroka îslamê werênina li ser ziman de wê, bahse "şikandina pûtan" û hwd wê, were kirin. Di roja me de wê, ev gotin wê, weke gotineka ku wê, çawa wê di bin wê de wê dîrok û mejûya herêmê û civakên herêmê wê were tûnakirin wê, ji wê re wê weke maske wê were bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, hemû rûxandinên ku ew li kîjan devera herêmê dikin wê di bin reng û gotinên bi vî rengî de wê binûxûmênin û wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ev gotina "şikandina pûtan" wê, weke renekî sernûxûmandinê ku wê di bin wê de wê, gelek hêrîşê wê li nîrxên herêmê wê werina kirin. Piştî jî wê, di wê çerçoveyê de wê, şîroveyan wê pêşbixin û wê, wê rûxandinê wê li şûna ku wê, bi nîyetên xwe yên ku ew

bi wan êdf wan rûxandin dikin werênina li ser ziman wê, bi wê rengê wê di bin sernûxûmandina wê gotin de wê, werênina li ser ziman.

Bi heman rengî wê, rewşa navê "salahadinê Eyûbî" jî wê, bo rejima tirk wê weke tengezerîyekê bê. Her çendî ku wê rayadarên wê û wê ji gelek deverên "oldar"ên wan wê weke ku ew li wî "xwedî" derdikevin wê gotinê bibêjin û wê, weke "em di şopa wî de na" ku wê gotinan wê werênina li ser ziman lê di aslê xwe de wê, ev gotin jî wê, çawa wê, temen û dîroka salahadin a ku wî, li herêmê bi civakî û hwd pêşxistîya wê çawa wê tûna bikin wê, bi wê armancê wê wilqasî zêde wê navê wî werênina li ser ziman. Wê hanîna navî wê li ser ziman wê, weke rûxandina berhemên ji dema desthilatdarîya ku wan, tûna dikin wê, ji wê tûnakirinê re wê, weke sernûxûmandinê re wê werênina li ser ziman. Mînaq wê, gelek deverên li Heskîfê wê tişî berhemên ku wê di dema salahadinê Eyûbî de wê hatina çêkirin bin. Wê gelek gelek berhem wê di dema salahadinê Eyûbî de wê, werina çêkirin. Yên ku wan heta roja me niikarîna wan tûna bikin wê, bi navna din ên weke "artûqîyan" û hwd wê, werênina li ser ziman. Lê ew navên Artûqîyan û hwd ku ew bi navê wan li wê herêm dihênina li ser ziman jî wê, ne rast bê. Wê hemû wê, weke rewşna ser rastîyê nûxûmandinê bê. Her çendî ku wê, dîrokeka bi xiyalî wê li ser navê 'artûqîyan' serçûqîyan' û hwd re wê li wê herêmê binivîsênin jî wê, ti berhem û nîşanakên wê nebin ku ew li wê herêmê bûna desthilatdar. Lê tevî wê jî wê li ser gelek berhemîyan wê, bi zanebûnî wê şaş binivîsênin û wê vebêjin "ev ji dema artûqîyan maya" û ankû "ji dema serçûqîyan maya". Bi heman rengî wê, weke şewayekê ser dîroka xalkê herêmê a rast nûxûmandinê ku wê pêşbixin wê li hin herêmên cizîra bota jî wê, navê "akkoyun", "karakuyun" û hwd wê, werênina li ser ziman. Lê ev ev nav jî wê, ti wateya wan bo dîroka herêmê wê nebê. Di dîrokê de wê, bi van navan wê ti serdestî û ankû rêveber wê ti carî wê li wan herêmê wê pêşketî wê nebin.

Di dewama wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, di vê dema ku wê, bahse dîroka heskîfê wê were kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, bahs w werê kirin. Rewşa li gelek deveran bi vî rengî bi derewînî navlêkirin wê weke rewşeka li ser rastîya dîroka herêmê nûxûmandinê bê. Wê, i wê re wê, gelek zaningehên xwe yê ku wan li herêmê pêşxistina wê ji wan bixwezin ku ew li ser wê "dîroka xiyalî" re ew mirovan li herêmê bidina bawerkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, di nava hewldanakê de bin. Di vê dema ku wê, bahse rûxandina heskîfê wê bê kirin de wê, berî wê û piştî wê dibê ku wê bi zêdeyî wê, navê salahadin wê, weke ku ew li wî xwedî derdikevin wê werênina li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, hanîna navê wî li ser ziman wê, çawa wê berhemên wî ên dema wî û demên desthilatdarîya eyûbîyan wê bi rûxênin wê bi wê çawa wê bikin ku ew têgihna şaş biafirênin û bi mirovan bidina bawerkirin û bi wê re ankû heya mirovan bidina li ser dever û tiştina din û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman.

Hêrişên li Heskîfê wê di vê çerçoveyê de wê, weke hêrişek giştî a li dîroka civakî a herêmê bê. Bi heman rengî kîrmana sûrê û li gelek deverên nisêbînê û cizîra bota, silopî, û hwd jî wê, deverên bi vengê ên dîrokî wê hebin û wê werina tûnakirin. Heta roja me jî wê, weke ku wan li ser dîroka heskîfê lêkolîn kirina wê hinek nivîsna jî wê werênina li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, dîroka ku ew bi navê wê hatîya li ser ziman wê, ji sadî 95ê wê rastîya heskîfê û dîroka wê berevajî bikê bê. Wê, rastîyê wê ser wê bi nûxûmanê. Wê çawa wê, perdeyekê wê li pêşîya nerîn, têgihîştin, fahmkirin û hişê mirovan a li ser dîroka herêmê wê, bi wê herêmê re wê, biafirênê wê, di vê çerçoveyê

de wê, ew nivîs wê werênina li nivîsandin. Di aslê xwe de em divê ku wê yekê wê, werênina li ser ziman ku ew, dîroka herêmê a bi rastî hê ji ti aliyê ve ew li gorî rastîya wê ne hatîya ser ziman û nivîsandin. Yên ku ew hatina nivîsandin jî wê, berevajî kirî nivîsandî bin. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê divê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Dîroka heskîfê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke dîrokeka pîrr kevn bê. Wê wê, herêmê wê, bi teybetî wê, malavanî ji gelek şariştanîyan re kirîya. Dîroka kirman û deverên avakirî ên heskîfê ku mirov wan lê bikolê wê weke yê kirmana sûrê wê heta serdema hûrî û mîtannîyan wê herin. Di van deman de jî wê, ew werina avakirin. Di dema hûrî û mîtannîyan de wê, ev herêm wê weke herêna dîrokî ên navend bin. Wê li herêmê wê, weke navendek bajarvanî ku wê, kerwanên bazarganîyê bin û ankû zanistvan û aqilmendên demê bin wê bikin ku ew xwe bigihênina wê herêmê. Herêmên Hêskîfê û yê sûrê wê di dewama hevdu wê de wê, weke herêmna asê bin. Di gelek deman li wan herêman hêrişên hov bûna lê wan herêman jîyane di nava xwe de parastîya.

Di vê çerçoveyê de wê, piştî dema Hûrî û mîtannîyan wê di dema medîya de jî wê, ev herêm wê weke herêmna navend bin. Her wusa wê, keyên demî wê, hertimî wê bo xweşikatiya wê herêmê wê werina wê herêmê û wê li wê bijîn. Di vê çerçoveyê de wê, ev navendîya herêmên heskîfê û sûrê wê di dema desthilatdarîya eyûbîyan de wê, pîrr zêde wê bi awayekî xort wê were parastin. Eyûbîyan wê, di dema xwe de wê gelek deverên weke mizgeft, hamam, deverên razanê û hwd wê bo mêhvanên herêmê ku ew ji deverên dûr dihên wir wê çêbikin. Lê ji wê zêdetirî wê, ev herêm wê ji aliyê jîyane civakî ve wê, xwediyê gelek nişanakên bi wê rengê bin ku wê, dîroka civakîya herêmê a dema neolîtîkê jî wê bi xwe re wê pîrr zêde wê kevn bibê. Ji vê aliyê ve jî ji xwe wê li herêmê wê ti lêkolîn newina kirin û wê, çawa wê pêşîya lêkolînan li wê herêmê bi van aliyan ve wê werkirin wê bigirin wê, di wê çerçoveyê de wê, ji devê gelek kesên weke ku ew di zanîngehan de weke rêveber in û hwd wê gotinê bidina gotin. Wê bi rêya wan wê pêşîya rêkolînen bi vê rengê ên civakî, erkolojîkî û antropolojîkî wê bigirin. Lê di aslê xwe de ev herêm wê, ji van aliyan ve wê, weke herêmna teybet ku ew mihtacê lêkolîna giring ên dîrokî bin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê bi teybetî wê, werênê li ser ziman. Wê, di derbarê dîroka herêmê a civakî û pşketinên wê yê şariştanî û hwd de wê, lêkolînen ku wê li vê herêmê wê werina kirin wê gelek rastîyan wê derxina li rohnîyê. Di serî de wê yekê divê ku mirov wê binxat bikê.

Di aslê xwe mirov wê, çendî ku wê karibê kirmana sûrê wê weke keleha hûrî û mîtannîyan wê werênê li ser ziman wê, heskîf jî wê ji van deman ve wê pêşkeve û wê piştî wê, di dema eyûbîyan de wê, weke navendeka dîrokî mazin wê, were li ser ziman. Rûxandina heskîfê wê bi serê xwe wê weke rûxandinaka berhemeka mazin a dema eyûbîyan ku wan li wê gelekî zêde kirîya wê, rûxandina wê bê. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rûxandina heskîfê wê, weke ku çawa wê rûxandina sûrê wê weke hêrişeka li dîroka Kurd a dema hûrî û mîtannîyan bê wê, bihemam rengê wê rûxandina heskîfê û ankû dibin avê de wê hiştina wê, heman rengê wê, rewşek û rengê hêrişê ê li dîroka civakîya herêmê bê. Mirov dikarê rûxandina heskîfê wê, weke rengê hêrişê ê li dema eyûbîyan jî wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, li wê rengê civakîya ku wê desthilatdarîya eyûbîyan wê, di dema xwe de wê li wê herêmê wê pêşbixin wê, çawa wê, nişanakên wê werina ji

holê rakirin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê armançê wê ew rûxandina wê û di bin avê de hiştina wê were kirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Heskîf wê, dîrokek pîrr zêde berfireh a bi deh hezar salî wê di nava xwe de wê bihawênê. Wê weke xêv û ankû hafizayeka civakî a dîrokî bê. Wê çawa wê ew xêv û ankû hafiza wê were tûnakirin wê wê armançê wê, ew rûxandina heskîfê wê werê kirin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, rewşa heskîfê wê, werênê li ser ziman. Mirov, dikarê rûxandina heskîfê weke ya sûrê weke rengêkê hêrîşê li pêşketina mirovatîyê a li herêmê û mejîyê mirovatîyê û dîroka wê jî wê, werênê li ser ziman. Ji aliyekî ve jî wê, weke hêrîşeka li pêşketina pêvajoyên aqil û felsefeyê, û civaketiya herêmê jî wê, werênê li ser ziman.

Şoreşa rojava û piştî salwegera wê ya pêncemîn ..

Berî ku mirov werê li ser salwegera pêncemîn a rewşa rojava a pêşketina wê, divê ku mirov hinekî bi kortsai ji destpêkê ve ji demên 6, 7 û 8ê cotmehê û heta wê demê wê hilde li dest. Ev jî wê, rewşa wê bide dîyarkirin. Wê bi kortasî wê bide nîşandin ku wê pêvajoyeka şoreşî wê Kurd wê di bin pêvajoya hêrîşan de wê heta vê salwegera pêncan a pêşketina wê bi xwe re wê, heta roja me wê werênin.

Pêvajoya berxwedana 6,7,8ê a cotmehê û serkevtina kobanê wê, di temenê wê pêşketina dîrokî ku ew heta vê demê xwe dide domandin de bê.

Ev demên ku em dikarin weke demna bahoze wan werênina li ser ziman wê, bi tîpên ku ew bi xwûnê hatina nivîsandin. Navê rojava jî wê, bi tîpên ji xwûnê wê were nivîsandin. Di destpêka pêvajoya mudahaleya li sûrê de herkesekê hizir dikir ku wê, hin komna wê weke komên dewşirme wê berhevbikin û wê rejima esadê wê bidina ardê û wê wan werênina li şûna wan û wê mijar jî wê weke ku ew dixwezîn wê were girtin. Kurdên bakûrê Kurdistanê ji destpêka salên 2010'an ve wê, gelek çalakîyên weke 'konên aşîtiyê', 'meşa aşîtiyê', 'nobeta aşîtiyê' û hwd wê, pêşbixin. Weke van wê bi dehan rengên çalakiyan wê pêşbixin. Wê, hemû bakûrê Kurdistanê wê, di her demê de wê, ji yê 7 salî heta 70 salî wê Kurdistanî wê li ser lîngan bê.

Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin ku ev pêvajoyê wê, bi 'pêvajoya çareseriyê' ku birêz ocalan li bakûrê Kurdistanê da destpêkirin re wê, kûr bibê. Birêz Ocalan ew bixwe jî ne li bendê nêzîkatîyeka rast ji rejima tirk bû. Ew di wê hizrê de bû ku ev pêvajoyê, herî hindik doza tûndûtûjî û şideta rejimê kêmbikê û Kurd di vê demê de xwe bi 'tekoşînê demokratîkî' û 'çalakiyên sîvîl' karibin xwe werênina li ser ziman. Ev ermanca birêz ocalan pêkhat. Wî bi pêvajoya ku da destpêkirin pêşî şideta rejimê heta astekê da girtin. Rayadarên tirk jî wê, di wê hizrê de bin ku ew çawa pêvajoya çareseriyê di xizmeta xwe de ew bikarbênin Kurdan bi wê bi tafîsênin. Wê her kirinên Kurdan û çalakîyên Kurdistanîyan wê, bi hênceta "zirarê dide pêvajoyê" wê pêvajoya wê bigirin. Wê, bi vê întîbayê û çêkirina wê re wê, di aslê xwe de wê gelek Kurdistanî wê, tevî çalakîyên demokratîkî ên sîvîl jî nebin. Ber ku wan di xwest ku pêvajoya çareseriyê herê serî.

Di serê her Kurdî de wê bêriya di aramiyê de jîyankirin wê hebê. Rayadarên tirk jî wê, ji aliyê derûnî ve wê, ji hin aliyan ve wê kifşbikin û wê gelek politikayên bêdengkirinê wê li ser wê re wê, di çerçoveya van pêvajoyên weke pêvajoya çareseriyê de wê bikarbênê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê,

dema ku wê, pêvajoya mudahaleya li sûrî destpêkir û gav bi gav wê, bi ber wê ve wê, dem wê herê wê Kurd wê, bi hemû aliyan wê, heya xwe wê bidina bi ser wê de. Bi teybetî jî wê Kurdên herêma botanê ên weke cizîrabota, nisêbîn, silopî, hezax û hwd wê, dengên xwe wê derxin. Bi wê re wê Kurdên li dora Rehayê jî wê, di wê rewşê de bin. Ber ku ev herêm wê, weke herêma ku wê, bi rojava wê girêdayî bin. Kesekê ku van herêman û demografiya wan bizanibê wê baş bizanibê ku wê, gelek malbatên Kurd wê, hinek xizmên wan wê li vî aliyê bin û wê hinek jî wê li wê aliyê din ê aliyê rojava bin. Kurd, ber vê yekê wê gotina "serxat" û "binxatê" wê, di jîyane xwe de wê pêşbixin.

Di dewama wê de wê, dema ku wê, pêvajoya şerê li sûrî destpêkir. Wê Kurdên rojava wê, bo ku ew şer ne bijiqê li herêmên wan wê bikevina nava lêgerînan. Wê, ber vê yekê wê, xizmên wan ên li herêmên bakûrê Kurdistanê jî wê, di nava tevgerê û baldariyê û heyîderfîyê de bin. Ev pêvajo wê, pîrr zêde wê, zêdetirî wê heya Kurdan wê li ser rojava wê bide nîşandin. Piştî ku şerê li nava sûrî zêdetir bû û bi alîkarîya rejîma tirk DAÎŞê hat pêşxistin û mazintir kirin û hat ajotin li ser rojava wê, Kurd jî wê, weke bergiran wê ji kobanê wê destpêbikin û wê dest dênina li ser rêveberîya bajarên xwe. Kesên ku ev rewş di şopandin digotin ku "Kurdan, şoreşek bêxwûn kir." Ev rast bû. Ev rewş wê, bi serê xwe wê, di serî de wê, rejîma tirk û piştî her sê rejîmên din ên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, aciz bikê. Ber vê yekê wê, bi dest bi rêxistinkirina pêvajoyên hêrişan a li herêmê wê bikin. Ev rewş wê, bi demê re wê gav bi gav wê, pêşde wê herê. Pêşî wê rejîma tirk wê hin komên tirkmen ên di bin serkêşîya serçete Dadixî de wê bidina hêrişkirin li ser gûndên Kurdên êzîdî ên weke 'qastel cendo.' Ev rewş wê piştî wê, dema ku wê, rejîma tirk wê, komên çeteyên Cebetîl-nasr wê birêxistin bikê û wê werênê û wê wan bide hêrişkirin li ser herêmên serêkahnîyê. Di dewama wê de wê, pêvajoyên herîşê û komkujiyan wê weke li 'til-êran', hesekê, qamişlo û hema bêja hemû bajarên din ên rojavayê Kurdistanê wê hêriş destpêbikin.

Ev pêvajoya hêrişan wê gav bi gav wê, were pêşxistin. Piştî civîna rayadarên tirk û yê rayadarên îranî di dema serdana T. Erdogan a li îranê ku wê, li 'qasrî-şerîn' wê li darbixin û pêde wê, piştî wê, weke ku wê, bi levkirina bi rejîma Malîkî a baxdadê re jî wê artîşa îraqê wê ji musilê wê bidina vekîşandin û wê DAÎŞê li wir wê bicih bikin. Ev wê, rewşeka dorpêçkirinê a li ser herêmên Kurdistanê bê. Piştî jî wê, bidest hêrişên li ser Kurdên şebekî, feylî û piştî êzîdî û hwd wê bidina destpêkirin. Ev destpêka pêvajoya hêrişên li rojava û li ser kobanê jî bê. Berê vê pêvajoya hêrişan wê gelek nîqaş wê li ser civîna duyem a cenevê wê bibin. Wê, dema ku ew bê encam bi dawî dibê wê ev rejîm jî wê hizirbikin ku ew, heta civîna sêyem a cenevê ew Kurdan bişikênin û bi wê re weke ku wan civîna paxta sadabadê li darxistin ew civîna sêyem a cenevê li darbixin û weke ya konfaransa lozanê bi encam bikin.

Di vê demê de wê pêvajoya hêrişên li ser rojava wê, bi yê li ser kobanê re wê bigihijê asta herî bilind. Wê, di vê demê de wê Kurd wê, ku wê asta hêrişan wê di 6, 7 û 8ê cotmehê de wê derkeve li asta bilind wê, hemû Kurdistanî jî wê li ewropa û her çar beşên Kurdistanê jî wê rabina li ser pîyan. Di vê demê de wê, ji hemû bajarên bakûrê Kurdistanê wê bênavber wê xwepêşandin û çalakîyên alîkarî, piştgirî û serxistina berxwedana kobanê û rojava wê pêşkevin û wê bidomin. Ev rewş wê weke rewşekA dîrokî bê. Di vê demê de wê, ev pêvajo wê, pîrr zêde wê mazin bibê.

Rayadarên tirk wê, hêvîya xwe bi serkevtinên DAÎŞê ve wê girêbidin. Wê dema ku wê bi vê rengê wê hêrişê zêde li rojava û kobanê wê bidin wê T. Erdogan jî wê, her ber

sînor wê li Antabê wê bibêjê "kobanê jî dikeve, ket." Her wusa wê, bi vê rengê wê bendewariya xwe wê werênina li ser ziman. Di vê demê de wê, dema ku wê koalisyona navnetewî wê li dijî DAÎŞê wê were avakirin wê li hemberî hêrîşên DAÎŞê wê di destpêkê de wê bêdeng wê bimênê. Lê raperîna Kurdan li hemû beşên Kurdistanê û welatên ewropa wê, ew wê bêdengîyê wê bide şikandin. Wê ew jî wê, bidest alikariya çekî û bombardimana hewayî wê bikin. Lê ya herî giring wê serkevtina hêza li ardê bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşên weke berxwedanî ên li girêspî, muştanûrê, mürşîtpinarê û hwd wê, bi awayekê vekirî wê, ji aliyê Kurdistanîyan ve wê, pêşkevin. Kurd wê, di vê demê de wê hemû sînoren rojava wê li wan wê bicivin û wê nobeta piştgirîyê û astengkirina derbasbûna DAÎŞîyan ji aliyê tirkîya ve li rojava wê pêşbixin. Ev jî wê, bê weke alikariyeka mazin ji rojava û bi teybetî serkevtina kobanê re. Ber vê yekê bê ku wê, hêzên rejima tirk wê bi hêrs wê hêrîş wan girseyên li ser sînoran civîyana wê bikin.

Ev rewş wê, weke rewşek dîrokî bê. Di vê çerçoveyê de wê, piştî wê, Kurd wê, pvajoyeka serkevtinê wê tevî gelek rûxandinan wê bijin.

Rayadarên tirk jî wê, di vê demê de wê bihizirin ku wan Kurd, di wê dema pêvajoya çareserîyê de zêde nekirina nava rehewetê de û ew hê di xwe bi çalak in. Ber vê yekê wê, di serî de wê ji nisêbîn, silopî, şîmax, cizîra bota û gelek deverên din ên herêma botanê wê bidest hêrîş û rûxandina bajarên Kurdan wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wan rûxandinan re wê, hêvî bikin ku wê, bi tememî wê pêşîya deng derxistina Kurdan û xwepêşandinên wan bigirin. Wê hemû rêveberîyên wan wê bigirin û wê biavêjina li zindanan. Di dewama wê de wê, pêvajoyeka ku wê, di wê de wê, rejima tirk wê bi navê "plana masterê" ku wê amede kirîya a tafisandin û şikandinê wê, di vê demê de wê, pêşbixê. Wê hemû bajarên din ên Kurdan wê, ji xwe re wê, bikê armanc. Di wê demê de hin Kurdên ku ew bo parastina jîyane xwe 'hendek' çêkiribûn wê weke hêncet wê werina ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ev ne rast bûba. Wê rastî wê ew ba ku wê, rejima tirk wê, dema ku wê çawa wê bidestê xwe wê du polîsên xwe wê li herêma Rehayê wê bikujê û wê weke hênceta dawî lêhanîna pêvajoya çareserîyê wê bi navbikê wê, ev rewş jî wê, rewşeka ku mirov ji aliyê tégîna çêkirina hêncetan ve wê, di wê çerçoveyê de wê werênê li ser ziman bê.

Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya serkevtina rojava û kobanê wê, çawa wê deng vedê wê, rayadarên tirk jî wê, bi rûxandin û komkujîyên bi vî rengê wê bixwezin ku ew bandûra wê bişikênin. Wê, bi wê rûxandinê re wê çawa wê derûnîya serkevtinê wê bin ya rûxandinê û hêstên şikeştî de wê, bihêlê wê, di vê çerçoveyê de wê, bihizirê. Vê rewşê mirov dikarê bişibihêne wê rewşa ku wê di dema rojên newrozê de ku ew şahî di dilan de neafirê wê, çawa wê weke ku wê li Heseke û ankû deverna din ên Kurdistanê wê komkujîyan wê bikin wê, bi heman mantiqê wê, werina kirin û pêşxistin.

6,7 û 8ê cotmehê wê, gîyaneka berxwedanî ku Kurd wê, weke 'gîyane kawa' bi nav dikin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê tégîn û berxwedaniyekê bê. Ew gîyan wê piştî wê, bi kesên nemir ên weke Mehmed Tûnc û hwd re ku wê di berxwedana cizira bota de wê, ji aliyê hêzên rejima tirk ve wê di jêzeminê de wê, werina qatilkirin wê, xwe bide diyarkirin. Piştî wê, ev gîyan wê, li rojava wê, pêvajoyeka berxwedanê wê bide pêşxistin ku wê, rojava wê ji nûve wê weke ku wê ji dagirkirina van komên çete ên bi alikariya rejima tirk û hwd ku wê, were rizgarkirin. Di dewama wê de wê, wê ew pêvajoya berxwedanê wê heta rizgarkirina Raqqa û di dewama wê de pêvajoya

rizgarkirina deyr ez zor'ê ku ew destpêkirîya mirov dikarê wê di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Ev herêmên deyr ez zor ku ew dikevina vê aliyê firatê de wê, pêvajoya rizgarkirina wan wê, ne kêmfî ya raqqeyê wê giring û dîrokî bê. Ev herêm wê, weke herêma rojava jî bin di demên bûhûrî de.

Pêvajoya berxwedanê a 6, 7 û 8ê cotmehê wê weke pêvajoyek dîrokî bê. Wê mirov dikarê weke pêvajoya temenê serkevtinên li rojava jî wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê, ev berxwedan wê bê temenê wê ku wê roja 1ê mijdarê wê weke roja berxwedana kobanê ku ew were destnîşankirin di qada navnetewî de. Ber çî wê serkevtina kobanê wê wilqasî giring û dîrokî bê. Wê ne tenê wê bi rojava ve wê girêdayî bê. Wê hinek encamên wê hinek encamên wê, di çerçoveya serkevtina Kurdan a li hemberî wan çeteyên ku rejimên herêmê di bin navê olê de wan bi rêxistinê dikin û têkbirina wan de wê hebê. Ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, ji hemû tekoşinên li dijî terora ku ew di bin maskeya olê de ew dihê pêşxistinê ku ew li welatên weke Pakistan û Afganîstanê û heta ku wê bigihê van herêmên din wê, giring bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, weke serkevtineka ku mirov karibê di vê çerçoveyê de jî wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de ji van aliyan ve serkevtina kobanê hê ew bi tamî ne hatîya şîrovekirin û fahmkirin. Ku ew were fahmkirin wê gîyaneka ku ew li hemberî van çeteyên ku ew di bin naavê olê de dihê bi rêxistinê wê, li hemberî wê çawa wê berxwedenek civakî wê were pêşxistinê wê pro-tîpa wê di hundûrê xwe de wê biparêzê. Ji vê aliyê ve jî wê berxwedana kobanê û serkevtina wê navê serkevtineka civakî a li hemberî a li dijî van rewşên xirab ku ew di bin maskeya olê de dihên pêşxistinê jî bê.

Ev pêvajoya wê, li rojava wê xwe bi sazûmanîyek civakî wê bide domandin. Piştî vanqas pêşveçûnan û pêvajoyên hêrişan ên li hemberî Kurdan wê Kurd wê, li rojava wê, di destpêkê de wê bo ku ew herêmên xwe ji pijiqîna şer li wê ji wê xilasbikin wê destdêna li ser rêveberîya bajarên xwe. Wê di 19ê temûza 2012'an de wê, ji kobanê destpêbikin û wê, ew wê destdanînê wê bikin û wê piştê wê hemû bajarên din ên Kurdan wê bikevina destê Kurdan de. Piştê wê, pêlên hêrişan heta pêvajoya berxwedana kobanê û serkevtina wê ku wê were wê destpêbikê. Rejimên herêmê ku Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatkirinê ne dixwestin ku Kurd bigihijina ti maf û azadiyê. Ber vê yekê wê, rewşeka bi vê rengê ku Kurd dest dênina ser rêveberîya bajarên xwe wê bo wan wê sedema hêrişan bê ku ew li civake Kurd pêşbixin bê. Ev pêvajoya berxwedanê û hêrişan a li hemberî civake Kurd wê heta pêvajoya dagirkirina cerablûsê, babê û îdlîbê ji aliyê çete û hêzên rejima tirk jî wê bidomê. Emê li jêr hinekî li ser rewşa îdlîbê bisekin in. Lê li vir em bi gotinekê wê bibêjin ku wê, di çerçoveya qatkirina herêmên Kurdan ji hevdû û birrîna têkiliyên wan ji hevdû û bi wê re wê çawa wê pêşîya serkevtina Kurdan bi statûya wan re wê bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewşên bi hêrişî wê li hemberî civake Kurd wê werina pêşxistin.

Piştî ku Kurdan di 19ê temûza 2012'an de dest danîna li ser rêveberîya bajarê kobanê û pêde wê, li herêmê û li Kurdistanê wê pêvajoyek nû wê destpê bikê. Di aslê xwe de wê rewşa ku wê, weke rewşeka berxwedanê ku wê gav bi gav wê, pêvajoya bi ber wê ve wê herê wê hê hingî wê destpêbikê. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk ku wan hebûna li ser esasê tîna hasibandina Kurdan avakirina û hizir û tefkîrkirina wê, di vê çerçoveyê de wê, her pêşketina li ser navê civake Kurd wê ji xwe re wê bikina armanc û wê bikina sedema hêrişan. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya rojava ku wê, di destpêkê de wê, weke ku wê gelek dordor jî wê werênina li ser ziman wê, weke "şoreşeka

bêxwûn" wê destpêbikê û piştê wê, çawa wê ew şoreşa bêxwûn wê were bixwûnkirin wê li ser wê esasê wê pêvajoyên hêrişan wê bidina dayîn destpêkirin.

Rayadarên tirk wê pêşî li ser sas û temenê "dij-Kurdîtîyeka ji nava Kurdan" wê pêşî wê ji wê hêvî bikin ku ew bi wê karibin derbeyê li wê pêşketina Kurdan bixin. Lê piştî ku ew hat fahmkirin wê, êdî wê ew bixwe wê pêvajoyên hêrişan wê bidest birêxistin kirina wê bidina destpêkirin. Pêvajoya destpêka hêrişên rejima tirk wê hê di dema hîlbijartiyên şaradariyan de wê, ew wê were kifşkirin. Bi hîlabazîyan hewldanên rayadarên tirk herêmên Rehayê û serêkahnîyê ku wan navê weke 'ceylanpînarê' gûharandîya ku ew dikin ku wan bikina destê xwe de wê, hê di wê demê de wê, di mejiyê Kurdan de wê, weke nîşanaka "amedekirina ji hêrişên rejima tirk ên li ser rojava" wê were dîtîn. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajo wê piştê wê were pêşxistin. Piştê jî wê, Kurd wê ji xwe wê di hizirkirin û pêşdîtina xwe de wê rast derkevin.

Di pêvajoyên piştê de wê, pêşî wê li ser komên çete ên weke 'cebetil-nasr' û hwd re wê ew pêvajoyên hêrişan wê werina bi rêxistin kirin. Piştê jî wê, gav bi gav wê, bi ber pêvajoya destpêkirina hêrişên DAÎŞê ve wê, pêvajo wê were birin. Di wê demê de wê, herkesekê li herêmê û bi teybetî rayadarên rejimên herêmê ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê, li bendê bin ku DAÎŞ, derbeyekê li Kurdan bixê. Di vê çerçoveyê de wê di bendewarîyeka mazin de bin. Piştê jî wê, di dewama wê de wê, dema ku wê hêrişên DAÎŞê wê destpê bikê wê, pêşî wê biawayekî plankirî wê DAÎŞ wê li musilê wê were bicihkirin. BI gotineka din wê Musil li wê were radestkirin. Piştê jî wê, di dewama wê de ku DAÎŞ ew li musilê hat bicihkirin û wê bidina hêrişkirin li ser şengalê, Piştê Heseke û di dewama wê de wê Kobanê û Raqqeyê. Armanc ew bû ku DAÎŞ van herêman piştî ku wê kirina destê xwe de wê, piştê wê afrînê jî wê bistênê. Di vê çerçoveyê de wê weke ku wê pêvajoyeka plankirî wê were xistin li fermiyetê.

Dem têve diçê. hêrişên DAÎŞê li herêmê destpêkirin. Di dewama wê de wê, di xatekê de wê ji musilê û heta şengal, hesekê, kobanê û raqqeyê wê di qadakê de wê xatekê di nava Kurdistanê de wê wereê kişandin. Bi teybetî wê herêmên başûr û rojava ku ew li wan nivçû jî bê ku ew ketina bindestê Kurdan de wê, çawa wê hêrişî wan bikê wê, DAÎŞ wê di wê çerçoveyê de wê were dayîn hêrişkirin. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku rejimên herêmê ku wan hasabên xwe li ser serkevîna DAÎŞê kiribûn wê ne tenê rojava wê, bi wê re wû başûrê Kurdistanê wê bikina berpêla hêrişên wê de. Di vê çerçoveyê de wê, piştî ku DAÎŞ li van herêman ew biserket wê, li başûr wê derbeyekê li Kurdan bixê û wê rêveberîya wê bide ardê. Lê hemû hasabên li ser DAÎŞê ku ew hatina kirin wê. li kobanê wê bialiqin.

Yên ku ew hasabkiribûn, wusa hizirkiribûn ku wê pêşketina rojava ji kobanê destpêkirîya û wê li wir bi tafisênin. Ber vê yekê wê, li kobanê wê hêrişeka mazin wê bikin. Wê weke ku çawa ku wê nazîyan hêrişî stalinggiradê dikirin û wê li berxwe wê berxwedaneka dîrokî wê bibînin wê bi heman rengê wê hêriş bikin. Kurdan di wê bajarê xwe yê piçûk de wê, berxwedaneka wusa mazin wê bidina nîşandin ku wê dîrokê binivîsênê. Dîrok nivîsand jî. Ber vê yekê bû ku wê, bo 'berxwedana kobanê' wê were gotin 'stalinggradana Kurdan'. Rast jî bû. Ew bû stalinggrada Kurdan. Kurdan li wir dîrok nivîsand û bi serketin. Berxwedana ku wan li kobanê dan nîşandin wê piştê wê di xatekê de wê heta pêvajoya rizgarkirina raqqeyê wê bidina domandin.

Ji berxwedana kobanê û heta rizgarkirina raqzeyê pêvajoya berxwedanê a li rojava wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka dîrokî bê. Wê bi wê re wê, dîroka herêmê wê were parastin. Rejimên ku wan DAÎŞ pêşxistin û ajotina bi ser Kurdan de wê, dema ku wê piştî wê re wê, encamê wê bi dest nexistin wê, piştî wê, pêvajoyên hêrişan wê xwe bixwe wê bidina pêşxistin. Wê çawa wê ji xwe re wê hêncetan wê çêbikin û wê li ser wê re wê hêrişan wê pêşbixin wê bikevina pay wê de. Di dema pêvajoya raqzeyê de ku ew hêzên Kurd ketina nava raqzeyê de û tax bi tax wê rizgar dikin de wê, çawa wê sabota bikin wê, pêvajoya hêrişên li ser Afrînê wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya hêrişên li ser Afrînê ên rejima tirk ku wan pêşdixê em, wan divê ku di dewama pêvajoya hêrişên DAÎŞê de wê hildina li dest.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê pêvajoya hêrişên li rojava wê, heta roja me jî wê, dawî li wan newê. Wê ji her aliyê ve wê hêrişî wê bikin. Ber ku wê rojava wê, weke modeleka nû a li ser navê xalkên herêmê ên Kurdistanî ku ew hatiya pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê bi tafisênin wê, li ser wê re wê pêvajoya hêrişan wê li darbixin.

Lê ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê mirov divê ku wê werênê li ser ziman ku wê, Kurd jî û rojhilat jî wê bi pêşketina wan re wê bikeve pêvajoyek nû de. Wê pêşketinên nû ên dîrokî wê li wê xwe bidina dîyarkirin. Wê ji nûve rengê nû wê derkeve li holê. Li rojhilat li her deverên wê, pêvajoyên şer ên ku dibin wê, weke ku em li Kurdistanê dibînin wê, şerê di nava tégîna metinger ku ew xwe li ser desthilatdariyan re dide dîyarkirin û hebûna xalkan ku ew dixwezin ku ew derkevina li dîka dîrokê de bê. Wê şerê di nava van herdû aliyên de bê. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek şer wê pro-tîpa wê li rojava wê xwe bide dîyarkirin. Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, weke aliyekî wê yê giring jî wê, pêşketina Kurdan a li rojhilat wê, bêgûman wê ahengên li herêmê wê hemûyan wê ji nû ve wê avabikê û saz bikê. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê were dîtîn ku wê êdî wê, bi vê rengê wê herîkîna bi ber pêşaroyê ve wê nebê. Di vê çerçoveyê de wê, rewş wê xwe bide dîyarkirin bê.

Pêvajoya berxwedana li rojava î ro li raqzeyê didomê. Bi rizgarkirina wê re wê, bêgûman wê, pêvajoyek şer wê dawî li wê were hanîn. Lê em niakrin bêjin ku wê dawî li şer û pevçûnên li rojhilat wê were hanîn. Ber ku rejimên ku ew hebûna xwe li ser xwûna gelan avakirina wê, hê jî wê weke ku ew bi wan re dihê dîtîn di nava xabata ji nû ve pêşxistina hin pêvajoyên din ên şer de na. Li Afrînê hêrişên ku ew li wê dikin wê nîşanaka wê bin.

Rejima tirk wê weke rejima herfî zêde ku ew di çerçoveya dijminatîya Kurdan de wê, berteka xwe wê bide dîyarkirin bê. Her wusa tenê ku mirov li gotinên wan î dawî binerê wê ne tenê rojava wê hemû pêşketinên civake Kurd wê ji xwe re wê bikina armanc. Her wusa piştî hatina rojava 'referandûma serxwebûnê a li başûrê Kurdistanê' wê, li ser wê re wê, bidest zirtên xwe yên li dijî başûr jî wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, gotina li dijî wê jî wê, bidina gotin. Bi wê re jî ew, nûha di nava her leyistikê de na ku wê, çawa wê Kurdan ji wê bi şûn ve gav bi wan bidina avêtin.

Rejimên herêmê ku wan heta roja me hebûna li ser tûna hasibandina Kurdan avakirina û bi xweşbînî ji hevdu re dihanîn li ser ziman ku wê Kurd wê êdî wê li dîka dîrokê nebin û ew wê li wan serdest bin wê, dema ku wan dît ku Kurd rabûna xwe êdî ew jî li dijî wan wê bi hemû dijminatîya xwe wê bidest hêrişê bikin û wê li dijî wan bisekin in. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê,

pêvajoyên hêrişan wê li dijî Kurdan wê bidina destpêkirin. Kurdên ku wan heta roja me tûna hasibandina êdî ku ew Kurd derdikeve li dika dîrokê ew bixwe wê hazm nakin ku wê li berçav bibînin û wê herê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, ev alî jî wê xwe bi nêzîkatîya wan re wê bide dîyarkirin.

Lê, evm vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku pêvajoya rojava ku ew çendî weke 'şoreşa rojava' dihê bi navkirin jî wê, weke şoreşeka di mejiyê hemû Kurdan û dilê wan de bûbê bê. Her wusa Kurdên rojhilatê Kurdistanê jî, bakûrê Kurdistanê jî wê, bi wan re wê, weke ku ew wê, bi rojava wê ew wê şoreşê wê di mejî û dilê xwe de wê bijîn. Ya ku wê bi zêdeyî wê, bê temenê hêrişan jî wê ev bê. Î ro li hemû beşên Kurdistanê, di vê çerçoveyê de ew rabûna serpiyan. Di mejiyê xwe de ew şiyarbûna. Hemû hêrişên ku rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd dikin jî wê, li wê rewşa şiyariyê bin. Minaq li bakûrê Kurdistanê xûrixandina bajarên Kurdan ên weke cizirabota, nisêbîn, silopî, gever, farqîn, sûr û hwd bi gelek deverên re wê, di enama wê de bê. Her wusa avêtina kayyuman li şaradarîyên Kurdan li Kurdistanê wê, di encama wê de bê. Wê çawa wê aîdfiyeta wan tûna bikin wê, di wê çerçoveyê de wê pêvajoyên hêrişan wê pêşbixin.

Lê çî bikin jî ew şoreş bûya. Herkesek ji wê agahdar a. Di farq û têgihîştina wê de ya. Ber vê yekê ew pêvajo gav bi gav bi ber pêşarokê ve diçe û di herikê. Dîrok li Kurdistanê î ro bi pêşketina civake Kurd û rabûna wê ya li ser pîyan û wê herikîne re dihê nivîsandin.

Di dewama wê de mirov divê ku hinekî jî li ser pêşveçûnên destpêkê ên di 6, 7 û 8'ê cotmehê û rewşa îdlîbê jî li ser wê bisekinê. Bi teybetî wê rewşa îdlîbê wê, çawa wê bê xistin weke rewşa hêrişî a li rewşa statûya rojava a Kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, rejima tirk wê komên çete wê li wir wê bicihbikê. Ji aliyekî din ve jî ku ew hesabên wê yên li ser idlîbê ku ew karibê bibê sêrî wê di çerçoveya wê de wê pêvajoya hêrişên li ser Afrînê û heta ku wê, dagirkirina wê jî wê bikê rojava xwe de. Wê bi wê re wê ji idlîbê û heta Afrînê ku ew kibreseka nû ji xwe re li wir çêbikê wê, di nava hasab û kîtabên wê de bê.

Rewşa îdlîbê û dijminatîya Kurd a rejima tirk a li hemberî civake Kurd wê hevdû werênina li ser ziman.

Di vê demê de hatina rojevê ku wê hêzên rejima tirk wê bikeve idlîbê wê, weke rewşeka ku mirov wê, bi serê xwe wê hilde li deest bê. Ji aliyekî ve jî mirov dikarê vê rewşê wê, wê weke aliyekî politikaya Rûsya û hinekî Amarika ku wê, bi wê pêşîya Kurdan wê bigirin bê. Yanî bi gotineka din wê, hevdû bi hevdû kontrolkirin jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ji destpêka alaqaya rejima tirk a li Sûrî wê, tenê wê bi Kurdan û rewşa wan ve wê girêdayî bê. Wê, çawa wê pêşîya Kurdan bigirê ku Kurd li wê beşa Kurdistanê a rojava ku ew statûyekê bidest bixin wê, bi wê armancê wê, her rê û rêbazê wê bikarbênê. Rewşên weke dagirkirina Cerablûsê jî mirov dikarê di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Oparasyona bi navê "firatê" jî wê, bi vê armancê bê. Nûha jî rewşa îdlîbê ku ew, bi wê dixwezê heta babê kontrol bikê wê, çawa wê bi wê pêşîya Kurdan bigirê wê bi wê ve wê girêdayî bê.

Ku karibê wê, çawa wê idlîbê wê bikê dest. idlîbê wê, weke herêmeka ku wê, li rex Afrînê bê. Rejima tirk wê, li wê herêmê wê, bixwezê ku ew Afrînê jî dagirbikê. Lê wê karibê van bikê? Bêgûman wê, ev rewş hemû jî wê, di pêşaroja wê de wê, weke rewşên ku wê lingên wê girêbidin bin. Di serî de mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Rûsya ku ew dixwezê Kurdan kontrolbikê wê, di her rewşê de wê, tirkan wê bikarbênê. Ji

aliyekî din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku amarika jî wê, çawa wê Kurdan mecbûrî xwe bikê wê, bi wê armancê jî wê, werew bikarhanîn bê. Ji xwe dema ku destûr hat dayîn li tirkiya ku ew bikeve cerablûsê de wê, ev armanc wê hebê.

Ji aliyê din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku rewşa Kurdan li rojava wê, weke rewşeka teybet bê. Kurdan, heta vê demê raqqa rizgarkirin û nûha denezendina wê xilaskirinê bi fermî maya. Di vê navberê de oparasyona bagerê a rizgarkirina Deyr ez zorê hatîya dayin destpêkirin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rejima tirk heta astekê komên ku wê weke bi navê ' artîşa azad a sûrî' ku wê berhevkerin bi Kurdan re dana şerkirin. Piştî jî komên weke cebetil-nasr' û hwd wê, gelek komên çete ên di bin navê olê de pêşxistina wê hebin. Li Idlibê wê ev kom wê hebin.

Ev kom wê, heta deverekê wê şerê wekeletê ê li ser navê tirkiya meşandin. Yên ku fahmkirin ku ev şerekê qîrêj a ku rejima tirk di meşênê û rejima tirk wan bo armancên xwe bikardihênê wan, yan xwe dana alîkî û yan jî ravîn ji herêmê. Tenê yên ku man û ku bi navê olê hatibûbûna xapandin kesên ku ew hatibûna xistin li nava DAÎŞê bê. Ew jî, dema ku hat dîtin ku ew hatina şikandin ji aliyê Kurdan ve wê demê iranê di cih de ji hin komên şîî ên îraqî 'haşdî şabî' pêşxist. Rejima tirk jî ket cerablûsê. Ev bergirên wan ên piştî şikandina DAÎŞê ku wan hizirkiribûn bûn.

Rejima tirk wê, çawa wê, derbeyê li Kurdên rojava û pêşketina wan bixê ew, bi wê armancê diçê li sûrî û herêmên weke Idlibê. Ev hewldanên rejima tirk wê li hemberf Kurdan wê karibin bi serkevin? Bêgûman wê, ew nebin. Ku ew çendî weke ku di demên berê de kirina ku ew komkujiyan jî werênina li serê Kurdan û xwe li ser wê re mazin bidina nîşandin jî wê, nikaribin wê ya ku ew dixwezîn wê, bidest bixin. Mijare îdlibê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring bê ku rejima tirk bi wê, dihizirê ku wê çawa wê derbeyê li Afrînê bixê. Afrîn wê weke herêmeka rojava ku nêzî herêma bahre sipî jî ya. Ew, li gorî xwe dihizirê ku wê, çawa wê, derîyê vebûna Kurdan li bahre sipî wê bigirê bê. Bo vê yekê ew dixwezê li ser herêmên weke cerablûsê, bab, idlibê û hwd re ew hinek 'qibris' na xwe yên nû li herêmê pêşbixê. Wê derfet wê ji wê re wê hebê? Bêgûman ne rewşa herêmê, ne ast û awayê pêşketina herêmê û rewşa sîyesetkirina li herêmê wê derfetê zêde ji vê re wê nedê nîşandin.

Mijar wê hertimî wê dervî gotinên ku ew bi wan li ser derûnîyê re dileyizin wê ji wan cûdatir bê. Di rastîyê de wê, rewş wê cûda bê. Li başûrê Kurdistanê Kurdan referandûm pêşxist. Li herêmên ên Kurdistanê tekoşina maf û azadiyê heya. Ev tekoşin wê, ji vê demê û pê de wê, zêdetirî wê pêşkeve. Li îdlibê wê hertimî wê weke herêmna ku wê temenê şerê gerilla jî li wan hebê. Ku Kurd vê bikina serê xwe de wê, li vê herêmê wê derfetê ji ti hêzê re wê nedina hiştin. Di serî de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Rejima tirk jî ew bo ku ew xwe ji rewşên weke gerlîatîyê li sûrî jî li hemberf wê were pêşxistin xilasbikê wê, di bin maskeya van komên ku ew wan weke bi weleketî li wir dide şerkirin wê bikeve wir. Lê ew jî wê ji wê re wê ne rewşeka xilaskirinê bê.

Rejima herêmê wê bi vê rengê wê nedomê. Li herêmê wê, bi teybetî di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, Kurd wê, di vê demê de wê, bikevina pêvajoyeka din a şer de. Li rojava pergale federatîf a weke ya salên 1990î a başûr temenê wê pêşketîya. Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku rewşa rojava wê, di vê demê de wê, weke rewşeka teybet bê. Amarika li ser rojava re ew

li sûrî ya. Aliyê din jî rejim wê weke lingê Rûsya bê. Hêzên din ên weke paramîliter ku rejima tirk wan li ser navê xwe dide şerkinin wê, weke ku çeteya hov a wan DAÎŞ bi dawî bû wê, ew jî wê, bi dawî bibê.

Bêgûman ji aliyê rojava ve ku mirov ketina rejima tirk li rojava û ankû idlibê bihizirê jî wê, ew ji aliyekî ve wê, ew hêtên ku wê di nava rojava û bakûrê Kurdistanê ku wê lêkirina wê ew jî wê werina derbaskirin. Wê, ew bixwe wê weke ku wê destê xwe li wan bixê û wê bide ardê bê. Bi wê rengê çendî ku wê rejima tirk wê şerê xwe yê li bakûrê Kurdistanê wê, barî li rojava bikê wê, bi heman rengê wê rewşa statûyîtiya Kurdistanê a rojava jî wê, were barkirin li bakûrê Kurdistanê ji aliyê Kurdan ve. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Yanî ketina rejima tirk li sûrî wê, bi vê rengê wê encamên wê yên ji aliyê din ve jî wê hebin. Ji aliyekî din ve jî wê, bide nîşandin ku ew sînorên ku wan, bi metingerî di nava Kurdan de kişandina ew çendî û çawa hatina kişandin. Wê ev wê were dîtîn. Di dawama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, bi ketina li rojava de wê, rewşa bakûr û rojava jî wê bike yek û wê bigihênê li hevdu. Di vê çerçoveyê de ku ew çendî ku ew zirtan dikê ku ew wê bikeve başûr de. Bi heman rengê wê rewşa başûr û bakûrê Kurdistanê jî wê bikê yek û wê rewşa qatbûyî a hêzên Kurd jî wê bike yek. Di vê çerçoveyê de wê îran jî wê, bêgûman wê ji aliyê rojhilatê Kurdistanê ve wê, bi bandûr bibê. Îran ew, dema ku ew bixwezê bi Kurdên başûr re bikeve şer de ew, divê ku pêşî şerekê weke rejima tirk bi Kurdên rojhilatê Kurdistanê ên di nava sînorê wê de re wê bide destpêkirin.

Di vê çerçoveyê de rewşa ketina tirkiya a li idlibê wê, ji van aliyên ve jî wê bêgûman wê bandûrên wê hebin. Bi vê rewşê re wê, çendî ku wê şer wê were deriyê Kurdan û mala wan jî lê wê, bi wê re wê, metingerî wê, ew sînorên ku wan di nava wan de kişandiya wê ew jî wê, êdî wê bi awayekê lêpîrsîner wê bikeve berçavê herkesekî de. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa pergale tîranî a rojhilat de wê, ev jî wê, bi awayekê wê bi hêzên ku wê li ser lingan digirin ên weke tirkiya û îran û hwd wê, bi wan re wê were dîtîn. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê rewşeka bi vê rengê wê li idlibê wê were pêşxistin wê, demê wê pêvajoya rizgarkirina idlibê jî wê ji Afrînê wê were destpêkirin. Bêgûman ji vê demê û pêde wê, li sûrî wê di pêvajoya rizgarkirina deyr ez zor û piştire de wê, bi rengên hêzên oparasyonel wê, pêvajoyên hêzên gerillatîyê jî wê pêşbixin. Ev jî wê, bi zêdetirî wê herêmên ku çiyayî ên weke çiyayê kirmanc ku ew dikevina sînorê afrîn û idlibê de jî wê, bibe ber xwe.

Di vê çerçoveyê de wê, ev ber çî wê were kirin. Ber ku wê, weke ku Kurdan li bakûrê Kurdistanê şerê gerilla ê demdirêj ku ew pêşxistin wê bi wê rengê wê li sûrî û rojava jî de wê dema ku ew demdirêj wê bihizirin wê, ew wê pêşbixin. Kî ku pêvajoyên weke yên dagirkirina cerablûs, bab û idlibê ku Kurd bidina berçavên xwe wê, ev pêvajoyên weke pêvajoyeka li pêşîya wan a ku ew nûha di nava rêxistinkirina wê de jî bin.

Şerê ku rejima tirk li hemberî Kurdan li bakûrê Kurdistanê dide û ew şer pijiqandîya li rojava jî wê bo wê, çendî ku ew bi gotinên weke "stretejiyên kûr" û hwd re mirovan bixapênê jî wê, bo wê jî "şere pîrûs" derbas nebê. Ew nûha şere pîrûs dide li hemberî Kurdan. Rûxandina bajarên Kurdan wê bo Kurdan wê temenê hevgirtin û şiyarbûyîneka dirokî bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê di vê demê de wê, rewşa idlibê wê gelek rewşên din jî wê, werênê li rojevê. Wê rewşên weke îskenderûn û xatayê jî wê werênê li rojevê. Wê li ser Afrînê re ku Anteb û hin herêmên

li dora ku ew herêmê wê yên ku ew ji wê hatina qatandin in wê, werina li rojevê. Bi heman rengê wê rewşa herêma afrînê û antabê wê weke ya serêkahnîyê ku ew dihê qatkirin li dûyan û qata ku ew di nava sînorê tirkîya dimênê wê ew weke "ceylanpinar" wê were bi navkirin û aliyê ku ew di nava sînorê sûrî de dimênê jî wê weke "ayn el arab" wê were bi navkirin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bi heman rengê rewşa afrînê jî wê bi herêmên wê yên weke ên li dora antebê ku ew ji wê hatina qûtkirin re wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê şerê rejîma tirk ê ku ew li herêmê li hemberî Kurdan dimeşênê wê, di vê pêvajoyê de wê, destpêka wê pijiqandina wê ya li rojava wê, bi oparasyona xwe ya dagirkirîyê a bi navê "fîratê" wê daya destpêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman ku pêvajoyên vê şerê rejîma tirk ên li sûrî wê, bêgûman wê weke ku ew dixwezê wê ne di çerçoveya giştîya sûrî de wê bi encam bibin û ne jî wê li rojava wê encama ku ew dixwezê wê, bidest bixê. Lê ew bi wê şerê, bi tememî têkiliyên xwe ji Kurdan qût dibê. Bi gotineka din ew ji Kurdan re dibêjê ku emê di ti demê de bi hevdû re nejin. Rastîya wê, ev a. Pêvajoya dagirkerîya ji cerablûsê û heta babê û idlibê jî wê di vê çerçoveyê de bê. Weke ketina idlibê a rejîma tirk wê, di dema hîttîyan de wê keyê wan ê bi navê key Tuthalya wê pêvajoyeka dagirkirinê wê ji helebê heta idlibê wê bide destpêkirin. Wê gelek xwûnê jî wê birijênê. Wê hinek herêmên wê deverê wê ji dîrokê wê bibê. Weke ku Kurd heta roja me bahse wê dikin wê, çok û gol wê ji xwûna mirovan wê sor bibin. Lê wê di dawîya dawî de wê, ew dagirkirina key Tuthalya wê bê sedema windakirina nêvî anatolîa. Bi teybetî ew herêmên weke "keyênîya qûzzûwatna" ber bahre sipî wê bi gelek herêmên din re wê winda bikê. Wê di dawîya dawî de wê ew jî wê, ji ber wê di qasra xwe de wê li ser taxtê xwe wê were kuştin. Dîrok vê carê wê çî bi xwe re wê bîhê? Emê bi hevdû re bibînin wê, dawîya wê de wê were dîtin ku wê encam wê ji wê ne cûdatir bê. Dîrok du caran weke hevdû dubara nekê. Hertimê wê, di nava şert û mercên xwe de wê, xwe bide domandin.

Li vir di dewama mijarê de divê ku mirov hinekî din jî bisekinê. Ber çî rejîma tirk dixwezê ku ew bikeve îdlibê? Di aslê xwe de wê, îdlib wê tenê çerçoveyeka seneryoyî bê. Armanca sereka wê afrîn bê. Bi rewşa çeteyên ku wê li îdlibê bi cihkirin û şandina hêzê li wir wê, çawa wê afrînê dorpêçbikin wê, di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ji xwe, rayadarên tirk ev herêmên ku ew ji aliyê wê û bakûrê Kurdistanê ve dikevina dahma Afrînê û ankû dikevina sînorê wê de wê, ev herêm weke "herêmên leşkerî" kirina pozisyonê de. Di vê çerçoveyê de jî wê aliyê ve ew, ji aliyê xwe ve ew pêxîstîya. Ji aliyê din ve jî wê, dema ku ew bikeve îdlibê wê, bi wê re wê, weke ji aliyê din ve jî wê, Afrîn were dorpêçkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Ji aliyê herêmên weke kîlîsê, anteb û reyhanlîya xatayê ve wê, bikeve dahma hevdû de. Ji xwe rejîma tirk ev herêm kirina weke herêmên leşkerî.

BI teybetî herêmên weke 'cebel', 'dart êzê' û 'atmê' ku wê ji aliyê ve wê, weke herêmên li dora Afrînê bin rayadarên tirk dixwezin ew li van herêman leşkergehan avabikin. Bi teybetî jî komên çete ew bi wan re di têkiliyê de ya wê, li wan deveran bicihkirina bi alîkarîya wan re ew, dixwezê ku pêvajoyeka şerê paritandinê li hemberî Afrînê ji van herêman bidina destpêkirin. Yanî, di vê çerçoveyê de plana şer a rejîma ku wê li ser Afrînê re wê bi Îdlibê re çêkirîya wê, di vê çerçoveyê de bê.

Her çendî ku wê, bê gotin ku wê li gorî 'levkirina li Astana wê leşker wê li îdlîbê wê pênçsed leşker wê were bicihkirin' û di dewama wê de dihê gotin ku wê li hemberî 'cebetil-nasr' bê jî di aslê xwe de ev gotin wê ne rast rast bin. Rejima tirk wê, ti carî nîyeta wê, şerkirina bi cebetil-nasr re tûna ya. Vajî wê, weke ku wê di pêvajoya destpêka şerê li hemberî rojava de ku wê li herêmên weke serêkahnîyê wê were dîtin wê, bi hevkarîya cebetil-nasr' wê hêrîşan wê pêşbixin. Vajî wê, wê bi Qatar'ê re wê rejima tirk wê hertimî wê li şûna tûnakirina cebetil-nasr' wê hertimî wê di rewşeka parastina wê û li gorî armancên xwe yê leşkerî wê bikarhanîna wê esas bigirin. Di vê rewşê de wê, rewş wê ji wê ne cûdatir bê.

Bi teybetî wê, çawa wê di rewşa îdlîb, Afrîn û helebê de wê kontrolkirinan li gorî xwe wê pêşbixin û wê li ser wê re wê pêvajoyên şer wê li hemberî herêmên Kurdan wê birêxistin bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê hilde li dest û wê fahmikê. Di rastiye de wê, armancên wan wê, di vê çerçoveyê de bin. Ji aliyekî din ve jî wê, hêzên ku ew li îdlîbê serdest bibin wê karibin tevliheviyê li herêmên weke Afrînê, helebê û heta ku li herêmên weke Lazkîyê û hamayê jî wê bidina çêkirin. Ji aliyekî din ve jî wê, ev wê encama wê bê ku ew dixwezî di rewşa siyêsî a sûrî de ku ew xwe bikina xwedî hêz û gotin û bi wê re ew, karibin li hemberî Kurdan gotinê bibêjin û ankû li gorî xwe pêvajoyên şer û hêrîşan li hemberî wan bi rêxistin bikin. Di vê çerçoveyê de ku mirov, dihizirê mirov wê kifş dikê ku rejima tirk di xwezê ku ew ji îdlîbê û heta Ezazê 'korîdorekê' bide vekirin û bi wê re çerçoveyek dorpêçî li Afrînê pêşbixê û temenê hêrîşan bi wê re li wê bide pêşxistin û domandin.

Lê çendî ku tirkîya di çerçoveya xwe nêzî Rûsya kir û bi wê re wê bikê û bixwezê ku ew van armancên xwe bikê pîretîkê de jî lê wê Rûsya jî wê, bi wê bawer nekê. Rûsya jî ji hinek Aliyan ve dibînê di zanê ku rejima tirk xwediyê hinek planên şer ên li ser Afrînê û herêmên ên Kurd a. Bi teybetî di nava herêmên bêşer de denezendina herêma Şahbayê wê hinekî jî wê nîşanaka wê rastiye bê. Derfet ne hiştina ku wê, ji aliyê hewayî ve wê, werina herêmê wê nîşanaka wê bê. Ji aliyekî din ve jî wê, rewşa kontrola hewayî a Rûsya û di bin de çûyîn û derbasbûyîn wan jî wê, nîşanaka wê rastiye bê.

Dema ku rewş û rast ev bê wê, tirkîya wê karibê van armancên xwe yê şer bikê pîretîkê? Di aslê xwe de di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku di vê çerçoveyê de êdî wê, herkesek wê ew wê rastiye wê bibînin û fahmbikin ku wê, tenê armancê rejima tirk wê hebê û ew jî wê Kurd bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê demê de çûyîna tirkîya û hêzên wê li Îdlîbê wê di bin kontrola Rûsya û hêzên wê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, li devera ku wê hêzên tirk wê bicih bibin wê, hêzên rûsî jî wê li wir wê bicih bibin. Ev jî wê, wê, weke aliyekî din bê ku wê, sînor wê ji wê re wê, were xizkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di bin rewşek bi vê rengê a kontrolî de pêşxistina hinek planên şer wê çendî wê temenê wê hebê? Di serî de rewşa sûrî, hin bi hin bi her rewşan aram ve diçê. Nûha komên çete ku ew bi tirkîya tevdişerihî ew tenê tevliheviyê derdixin. Wekî din wê, zêde ti komên din ên ku ew di wê hêzê û rewşê de bin ku ew karibin aloziyê derxin wê nebin. Dibê ku hêzên tirk li herêmê di demên pêş de bi şewayîna komkujîna bidina kirin. Lê wê ji wê pê de wê, zêde nikaribin tişteki din bikin. Rûsya bixwe jî wê, dizanê û fahm dikê ku wê rewşa îdlîbê wê bo lazkiya û hamayê jî wê giring bê. Ber vê yekê ew wê, vê herêmê wê ji aliyê xwe ve wê vala nehêlê. Di serî de ya ku mirov wê, fahmbikê wê, di serî de wê ev bê. Rejima tirk wê,

çawa ku wê, bi hênceta 'tûnakirina cebetil-nasr' wê, hêzê bişênê li wir wê, bi heman hêncetê jî wê, derewa wê xwe bide dîyarkirin. Ber ku wê, ti hewldan û pêvajoyên şer wê bi bi cebetil-nasr re wê nekê. Heta hinek gavên piçûk bi rengê 'pevşewîrî' ku ew bikin û hwd wê, ji wê zêdetirî wê ti tiştî wê nekin. Di nava sûrî de rejima tirk bi komên çete ku ew pêşdixê û bi wan aloziyan çê dikê û hwd wê, ji wê û pê de wê, ti tişt wê di destê wê de nebê. Sîyeseta derxistina aloziyan û li ser wê re hewldana xwe domandinê û hwd ew pêşdixê. Bo ku ew di vê demê de herêmên weke cerablûs, ezaz û hwd ku wê dagirkirina ku ew li xwe wan bigirê wê, rengê sîyesetê ew nûha dimeşênê. Wê rewşa li îdlîbê jî wê ji wê derbas nebê. Rewşa îdlîbê wê, ji hemû aliyên wê ve wê, bi şerê rejima tirk ê bi hebûna civake Kurd ve wê, girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de di serî de divê ku mirov wê fahmbikê. Rejima tirk ku ew li ser esasê tûnakirin û bêstatûî hiştin û bi wê re bişavtin û ankû asîmilekiirina civake Kurd re dihizirê wê, di encama wê rengê hizirkirina xwe de wê, ew van kirinan wê pêşbixê. Ji xwe wê, ber vê yekê û armancê wê dawîyê li pêvajoya çareserîyê jî wê, werênê. Wê hizir dikir ku wê, bi pêvajoya çareserîyê wê Kurdan wê kontrol bikê. Ber vê yekê wê, her kirin û xwepêşandinên Kurdan wê bi hênceta 'zîrarê dide pêvajoyê' wê bida astengkirin. Dema ku wê dît ku wê êdî wê, nema karibê wê bikê wê, êdî wê bi destê xwe dawî li wê pêvajoyê hanî û pêvajoya şer da destpêkirin.

Her çendî ku wê, di wê çerçoveya ku rejima tirk bi wê dixwezê çerçoveyek dorpêçkirinê li ser Afrînê biafirênê ku ev dikeve nava van hewldanan de jî wê, zêde temenê şerekê wusa zêde mazin bi Kurdan re wê nebê. Hin bi hin dem bi ber wê ve diçe. Kurd jî wê, li Afrînê û li dora wê, xwe ji hemû rewşan re wan amedekirîya. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew em rewşa ardnîgarî a Afrînê hildina li dest wê, ji wê û heta îdlîbê wê temenê meşandina şerekê gerilla jî wê ji aliyê Kurdan ve hebê. Herêma Afrînê wê herêmeka bêj û çiyayî bê. Wê temenê şerkirinê wê zêdetirî wê ji Kurdan re wê biafirênê. Her wusa Afrîn wê, çendî ku ew weke ku DAÎŞê li kobanê kir û ew dorpêçkir û hêrîşî wê kir ku rejima tirk û çeteyên bi heman rengê hêrîşî Afrînê bikin jî wê, nikaribin herêma Afrînê bidest bixin.

Rewşa herêmên Afrînê ên çiyayî hinekan ji wan, ev a. Çiyayê herî bilind li vê herêmê, Çiyayê Hawarê ye, ku 1200 m ji rûyê deryayê bilind e. Ew li bakur e û ji rojhilat ber bi rojava ve dirêj dibe. Di bakur û rojavayê vî çiyayî re sînorê navbera Bakurê Kurdistanê û Başurê Biçûk derbas dibe. Çiyayê Hawarê, ber bi başur ve, her kû diçe wê nizim dibe. Ew li rojhilat digihîne bilindcîhên Şikakan û li rojava digihîne Çiyayên Amkan û Xastiyan. Li hembera van hersiyan, li başurê vê herêmê, Çiyayê Lêlûn û ankû Bêlûs rawestiya ya. Çiyayê Lêlûn jî wê, ji rojhilat ber bi rojava ve ew diçe û li der û piştên vî çiyayî, axa Kurdan digihîne ya axa areban. Di navbera Çiyayê Lêlûn û Çiyayê Xastiyan de, deşta Cûmê heye. Deşta Cûmê wê weke deşteka ku ew, gelek bi xêr û bêr a. Ew li rojava digihîne deşta hemqê û li rojhilat, li ber bajarê Afrîn, ber bi bakur ve diçe û teng dibe. Ew, bi vî awayî, navçeya Şikakan ji Çiyayê Xastiyan cûda dike. Çemê Efrîn jî ku wê, bakurê Kurdistanê, ji navbera Meraşê û Dilokê (Entabê) hildavêje, li nêziya Kela Horî dikeve herêma Çiyayê Kurmênc. Çem, di navçeya Şikakên wê re, dihêt heya ber bajarê afrîn û di deşta Cûmê re derbas dibe û diçe û digihîjê li deşta hemqê, ku ew tevî Çemê Asê û Çemê Reş dibe wê, gişt bi hev re, li nêziya Entekê û ankû (xatayê dirijihin li derya Sipî.

Di vê çerçoveyê de wê, weke herêmeka ku ew ew li derîya sipî di vebê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di vê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Afrînê wê bi vê rengê wê, xwediyê rewşek teybet bê. Di nava dîroka Kurdistanê de jî wê, herêma Afrînê wê, weke herêmek teybet bê. Wê li rex nisêbînê û qamişlo wê li herêmê wê bi nav deng bê. Di nava civake Kurd de wê, nisêbîn wê weke gûla Kurdistanê, qamişlo weke xamla Kurdistanê û Afrîn weke rengê Kurdistanê wê were bi navkirin. Wê di nava çîrok û mamikên Kurdî de wê cih û war wê bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, li Kurdistanê ev herêm wê xwediyê mejûyeka giring bin. Ji aliyê Ardnîgarîyê ve wê, ev herêm wê weke herêmên Kurdistanê ên herî kevn ku ew li wan jîyane neolîtîkî û hwd ku wê, pêşî wê li wan destpê bikê. Heta ku wê, ji demên peleolîtîkê wê nişanaka mirovê 'neandertal' wê li van herêmên Kurdistanê wê werê dîtin. Bi teybetî wê bi herêma Afrînê re wê herêma Marê wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê bi kevnerî û mejûya wê re wê hilde li dest.

Ji destpêka pêvajoyên jenosîda Kurdên êzîdî pêvajoya hêrişên li ser afrînê û berxwedana afrînê a dîrokî

Bêjeya 'jenosîdê' wê weke bêjeyeka navnetewî a ku ew li ser esasê komkujiyên etnîkî ên bi armanca ji dîrokê birina wan ku ew dihê bikarhanîn bê. Di Kurdî de wê, beremberî wê, gotina 'qirkirinê', û dem bi dem ku çend ku wê xwediyê wateyeka din a cûda jî bê wê gotina 'komkujiyê' wê di wê wateyê de wê, were bikarhanîn. Lê di vê çerçoveyê de ku em, li ser gotinê re wê, bikin ku wê werênina li ser ziman wê, di nava Kurdan de wê, bo rewşên weke 'qirkirinê' û hwd wê gotina 'tûfanê', 'ferman' û hwd jî wê, were bikarhanîn. Gotinên weke «tûfanek di serê me de bûhûrî», «fermana me rakirin» û hwd wê, were bikarhanîn. Lê li ser esas û têngîna gotina «fermanê» re wê jî di vê ku bi wateyîya zimanî wê werênima li ser ziman ku wê, di wê de wê, têngîneka ku «wê, bi fermî farman dayîn» û ankû «weke di çerçoveya plangerîyeka ku ew hafî pêşhizirkirin û hwd re wê, xwediyê wateyekê bê. Dema ku wê, gotina «fermanê» wê were ser ziman wê, ew wate jî wê di Kurdî de wê, ji wê were fahmkirin ku wê, weke ku wê desthilatdarîyek û ankû rêveberîyek ku ew biryarê hilde û bi wê biryara xwe ya fermî fermanê werênê li serê civakekê wê di wê de wê, werênê li ser ziman. Bi têngîn û wateyeka din wê, di wateya gotina «fermanê» de wê, weke bi fermî biryar di derbarê tûnakirin û ankû ji dîrokê birina komek civakî û ankû xalkekê de were girtin wê, bi gotina fermanê re wê, were li ser ziman. Kurd û ankû Kurdên êzîdî wê dema ku wê

bêjin «fermana me rakirin» û ankû «fermana heftêûsêyan» wê, bi wê re wê, ew wê wateyê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, berê wê bi fermî wê reveberên serdest wê biryara ji dîrokê di derbarê wan de wê bidin û wê bi wê biryarê wê bidest komkujiyên bi armanca tûnakirina wan wê werênina li serê wan.

Minaq wê, di nava Kurdan de ku wê, bahse 'komkujiyên ku ew hatina hanîn li serê ermenîyan wê bikin wê, bêjin «fermana wan rakirin.» Ev gotineka ku wê, di mejî û zimanê Kurdan de wê, pirr zêde wê cihgirtî wê hebê bê. Di vê çerçoveyê de wê dema ku wê bahse komkujiyên ezîdîyan jî wê, bikin wê bêjin «ferman hanîna li serê wan.» Dema ku wê bêjin 'fermana wan rakirin' wê, bi wê re wê bi wateya ku ew 'bi tememî werina ji dîrokê birin' wê, werênina li ser ziman. Lê dema ku wê, weke ku wê, bo Kurdên êzîdî wê bêjin 'ferman hanîna li ser ziman' wê, bi wê wateyê wê bêjin ku ew «'fermana wan rakirin' lê nekarîn ku wan bi tememî ji dîrokê bibin. Ew hê dijîn.» Wê bi wê wateyê wê werênina li ser ziman.

Gotina 'fermanê' wê, weke gotinaka Kurdî ku wê, di vê çerçoveyê de wê, ji nava zimanê Kurdî wê di mejiyê hemû Kurdan de wê, were li ser ziman. Wê dema ku ew dihênina li ser ziman wê, bi têngîna qirkirina etknîkî û ankû kêmnîetewî wê were hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, gotina fermanê wê weke gotineka ku wê, di nava Kurdan de wê di zimanê wan de wê, were li holê û wê derkeve li pêş bê. Wê bo ku wê wê mazinbûna komkujiyê wê werênina li ser ziman wê, gotinên weke 'tûfanek hanî hanîn li serê me.' Wê di vê çerçoveyê de wê, werê hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke gotineka giring wê derkeve li pêş.

Gelek caran wê dema ku wê, di nava Kurdan de wê, bahse Kurdên komkujiyên demên zilanê, dersimê û hwd ku wê werina hanîn li ser ziman wê, gotina 'tûfanê' wê were hanîn li ser ziman. Wê bii heman rengê wê gotinên weke «fermana me hat rakirin.» Di dewama wê de wê bê gotin ku «tûfanek hanîn li serê me» û ankû «tûfane ku li serê me rabû.» Yan jî wê, bê gotin ku «tûfana ku li serê me rakirin.» Di vê çerçoveyê de wê, ew wê, werênina li ser ziman. Ev gotin wê, dema ku wê Kurd wê bi ibretî wê bahse komkujiyên rejima tirk hanîna li serê ermenîyan jî wê werênina li ser ziman. Di nava Kurdan de wê, gotina weke «dema ku fermana ermenîyan rakirin» wê weke gotineka navdar ku ew pirr zêdeyî dihê bikarhanîn û li ser ziman.

Di dewama wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, bahse komkujiyên xwe bikin wê, çawa wê, wê mazinahiya komkujiyê û ankû bandûra wê ya giran û mazin wê werênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, gotinên mazin ên weke gotinên 'tûfanê', 'fermanê', 'qirkirinê', 'komkujiyê' û hwd wê, were hanîn li ser ziman.

Herî zêde ku wê, gotina fermanê wê were li ser ziman wê di nava Kurdên ezîdî de wê gotina «fermanê» wê wateyeka wê ya teybet ku ew di mejiyê wan û hemû Kurdan de bicih bûya wê ew bi wê werê hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de gotinên weke «heftêûyek ferman», «heftêûdu ferman» û di dawîya dawî de wê bahse «heftêûsê fermanê» wê were kirin. Gotina gotina 'heftêûsê fermanê' wê weke gotineka ku wê li ser pêvajoya komkujiyên Kurdên êzîdî ku wê di 3' tabaxa 2014'an de wê bi destê DAÎŞê wê ji aliyê rejimên herêmê ve wê, were dayîn destpêkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê gotina 'heftêûsê ferman' wê ji me bixwezê ku mirov wê temenê wê hinekî fahmbikê. Di temen wê lêkolîn û nivîsa me ya li ser qirkirina Kurdên ezîdî de wê ev wê weke pêwîstiyeka ku em di destpêka vê nivîsê de wê bikin. Di vê nivîsê de wê, bêgûman wê ew ne armanca min bê ku ez ji destpêkê û heta dawîyê hemû aliyên wê komkujiyê wê

werênima li ser ziman. Lê weke aliyekî ku ew hê zindî ya bi teybetî vê pêvajoya jenosîda Kurdên êzîdî a li ser çiyayê şengalê wê bi serekeyî wê werênima li ser ziman. Bêgûman ev mijar wê, weke mijareka kûr ku mirov wê ji gelek aliyan ve wê hilde li dest bê. Bi teybetî, ji aliyê derûnî, civaknasî, dîrok, civakê û hwd ve bi van aliyan û gelek aliyên din re wê pêwîstî bi wê hebê ku mirov wê werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring ê vê pêvajoya jenosîda Kurd bê.

Î ro herî zêde wê, dema ku wê bahse pêvajoya jenosîda Kurdên êzîdî wê were kirin wê, rewşa berhevkirin û bi xwe re birina ji aliyê DAÎŞîyan ve gelek jinên Kurd ên êzîdî bin. Ev mijar wê, weke mijareka ku wê hatibê barkirin li rojeva neteweyên yekbûyî û welatên din ên ewropa jî. Lê ev wê, ti carî wê nikaribê wê bi serê xwe wê êşê û zilm û komkujiyê bi aliyên wê ve wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya Kurdên êzîdî wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekî giring ê pêvajoya jenosîda Kurd a giştî jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, pêwîstî bi wê hebê ku wê ew ji temenê wê ve ew were fahmkirin. Di vê çerçoveyê de wê dema ku mirov wê pêvajoya jenosîda Kurdên êzîdî wê dikê ku wê werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, ew pêvajoya wê, bi gelek aliyên wê yên civakî ên bi êş re wê were hanîn li ser ziman. Di dewama wê de wê, aliyekî jenosîda Kurdên êzîdî wê di çerçoveya manîpûlakirina pêvajoya jenosîda giştî a li ser serê civake Kurd jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, vê pêvajoya jenosîda civake Kurd a giştî wê, di bin maskeya nakokiyên olî û bawerî de wê, biveşêrên wê di vê çerçoveyê de wê, aliyekî jenosîda Kurdên êzîdî wê were hanîn li ser ziman. Gelek dordor wê dema ku wê bahse komkujiyên Kurdên êzîdî bikin wê di cih de wê weke argûmana ku wê di cih de wê dest biavêjinê û wê bikin ku wê werênina li ser ziman wê, cûdahîya rewşa bawerîyan bê. Di aslê xwe de destavêtina vê argûmanê wê, bi serê xwe wê weke rewşeka sernûxûmandinê bê. Weke ku çawa wê, di pêvajoya jenosîda Kurd helebçê de wê rejima demê a saddam wê navê «anfalê» wê li oparasyonên qirkirina Kurdan wê bikê û wê di vê çerçoveyê de wê bixwezê ku wê dibin maskeya olî de bide vêşartin bê. Ev rewş wê, di pêvajoya komkujiyên êzîdîyan de jî wê, were hanîn li ser ziman.

Di pêvajoya komkujiya Kurdên êzîdî de wê, ev wê weke aliyekî teybet wê xwe bide dîyarkirin ku wê, dema ku wê, dema ku em wê werênina li ser ziman wê, gotina «heftêûsê fermanê» derkeve li pêş. Ev wê were çî wateyê. Ev di mejiyê Kurdên êzîdî û hemû Kurdên din jî de wê, were wateya «heftêûsê pêvajoyên jenosîda Kurdên êzîdî ku wan heta roja me ew derbas kirina. Em dema ku vê dema ku ev pêvajoya ku em weke 'pêvajoya «heftêûsê fermanê» a qirkirina Kurdên êzîdî wê baş fahm nekin emê, bi wê ne fahmkirina xwe re emê temenê fermanên din ên ku wê piştî ku wê werina hanîn li serê Kurdên êzîdî û ankû beşên din ên civake Kurd emê bi xwe re wê biparêzên. Bo ev nebê û newê parastin û ankû ev pêvajoya qirkirina Kurdên êzîdî bi serê xwe bi hemû komkujiyên din ên li ser serê civake Kurd ku ew hatina kirin re ku ew werina fahmkirin em, divê ku wê bi teybetî bi serê xwe wê hildina li dest. Di vê çerçoveyê de wê, armanca vê xabatê wê ew bê ku ew têgînekê di derbarê wê «heftêûsê fermana» Kurdên êzîdî û bi wê re yên berê ku ew hatina hanîn li serê wan ku ew bi xwe re bide çêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê weke aliyekî ku em xwe di bin wê de bi berpîrsiyarî jî hîs dikin bê. Bo fahmkirina wê û ankû dana fahmkirina wê, hewce nakê ku mirov Kurd bê. Tenê ku mirov bê û hinekî jî têgîna mirovatîyê bi mirov re hebê wê têrê bikê û wê zêde jî wê bimênê.

Li vir divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku pêvajoya jenosîdkirina Kurdên êzîdî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka ku wê, aliyên wê yên dîrokî û mejûyî ê di çerçoveya mejûya civake Kurd jî wê hebin. Di roja me de wê, dema ku ez vê xabatê dikim û dest bi nivîsandina wê dikim de di roja me Kurdan û hemû cihanê de rewşa rûxandin û ji holê rakirina sûrê ji aliyê rejima tirk ve di rojevê de ya. Armanca di temenê rûxandina sûrê de wê çi bê? Wê ew bê ku ew kirmana dîrokî ku ew weke berhemeka dîrokî û mejûya civakê a zindîya wê tûna bikin. Bii gotineka din wê, weke regekê hêrîşî ê li mejî, mejû û dîroka civakê a giştî bixwe jî bê. Di vê çerçoveyê de û bi heman mantiqê ji aliyekî ve em, divê ku wê, komkujîya Kurdên êzîdî jî wê, hildê li dest û wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdên êzîdî wê, weke rewşeka teybet a ku mirov wê, bi teybetî bi mejûya wan û ya giştîya civake Kurd re wê, werênê li ser ziman bê. Het roja me wê, tenê li kevnûna bawerîya wan re wê, ew werina li ser ziman. Lê ev bi tenê bi serê xwe wê, nikaribê rewşa wan werênê li ser ziman û bide fahmkirin. Her wusa wê, rewşa ardnîgarîya Kurdên êzîdî herêma şengalê, û rengê pêşketina wan ya civakî û hwd wê, weke aliyekî giring wê, ev wê xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, herêma şengalê wê weke herêmeka navend ku wê ji rengê pêşketina civakê û bawerîya Kurdên êzîdî re bê. Wê Kurdên êzîdî wê xwediyê rengê pêşketina bawerî û olî bin ku em nişanakên wê yên bingihîni heta serdemên sûmerîyan wê dikarin bibin û wê fahmbikin. Di serdema hûrî û mîtannîyan de wê, serdemna wê yên hemdem wê werina jîyankirin. Piştî wê, Zerdestî wê ji wê weke mezhebekî wê di dema medîya de wê pêşkeve û wê derkeve li dika dîrokê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê, di dema hûrî û mîtannîyan de wê, rewşên weke yên kevneşopîya bawerîya bi ga û piştî wê bi Mîtra û gûrandina wî re wê weke kevneşopîyekê wê xwe di nava bawerîyê de wê bide domandin wê, heta roja me jî wê, di nava ol û bawerîya êzdayî de wê xwe bide domandin. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê, ew wê xwe bide dîyarkirin.

Em di dewama wê de wê, temenê wê û wê kevneşopîyê jî wê di dewama wê de di destpêkê de wê bi çend gotinan wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rengên bawerîyên bi vî rengî ên weke yên êzîdîyan wê kevn bin. Minaq wê, dema ku em tenê li ser rewşa têgîna ku wê, ga wê weke rewşeka bi nirxî wê di çerçoveya bawerîyê de wê, were hanîn li ser ziman bê. Bi heman rengî ku wê wê li kevîya devê derîyê laleşa nûranî wê hatibê çêkirin tefsîra marê reş wê biheman rengî wê xwe bide dîyarkirin. Ev nirxên weke ku wê bi pîrozî wê werina li ser ziman wê, di temenê pêşketina kevneşopîyên civakî ên civake Kurd de jî bin. Minaq em dema ku wê, tenê pêjna şahmaran wê dahûr dikin û wê her pêjn(figûr)ên ku ew di wê de ew hatina berhevdû ji wan pêjna şahmaran hatîya çêkirin wê ew wê, weke pêjnna ku wê pîroz ên têgîna bawerîya êzdayî bin. Di laleşa nûranî de heta roja me hebûna jinekê ku ew nanê şikeve çî dikê û di dema hackirina êzîdîyan de ew gezekê dide wan wê, ev rewşa pîroz jî wê, di çerçoveya têgîna pîroz a ku ew li jinê hatîya baxşkirin de wê, were pêşxistin û li ser ziman. Di dewama wê de wê, ew wê were dîtîn ku ev rewş û pêjnên ku em wan di wê çerçoveyê de wê di nava bawerîya êzdayî de wan kifş dikin wê, dema ku ezm olzanîya

wê bi teybetî şîrove dikin wê, di çerçoveya wê de wê me bigihênina li têgîneka teybet a giring.

Heta ku em wê rewşa têgîna êzdayî wê kifş nekin û wê dernexina li têgîhiştinê wê ew wê jî wê, bi rastîya wê re wê, newê fahmkirin. Emê li jêr li ser wê bisekin in. Lê li vir, bi vir ve girêdayî ez vê gotinê di çerçoveya mijara jinê a ber çî bi zêdeyî wê, di dema pêvajoyên jenosîdkirina Kurdên êzîdî de wê derkeve li pêş? Ber ku wê, jin wê di nava rengê bawerîya wan de wê, xwediyê têgîna pîroz bê. Wê bi pîrozî wê were hildan li dest. Vê dema ku ew têgîna pîroz ku ew dihê dîtî wê, bo ku weke 'êşeka bawerîyî' bidina wan wê, di wê çerçoveyê de wê, ew hêrîşa li jinên êzîdî wê zêdetirî bi hovîtî wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê ev wê xwe bide dîyarkirin.

Bi gotineka din wê, bi wê zêde bi hovîtî û xadarî hêrîşkirina li jina Kurd a êzîdî wê, weke di rengê hêrîşkirina li nîrxeka wê bawerîyê a pîroz jî wê, tefkîr bikin û wê herina bi ser wê de. Kevneşopîya pîrozîya jinê û ankû weke nîrxekê dîtina jinê wê dinava civake Kurd de wê, di çerçoveya nîrxên olî de wê, bi pîrozî wê were hildan li dest. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, dema ku em, rwşên olî ên roja me jî wan dahûr dikin û dikin ku wan fahmbikin em bi wan re wê kifş dikin û fahm dikin. Di dewama wê de wê jî em wê werênina li ser ziman. Wê bandûra wê çanda bawerîyî a dîrokî û kevnera wê, di rewşa çanda civakî a Kurdên ne êzîdî de jî wê li pêş bê. Heta ku di nava baweriyên din ên ku wê li Kurdistanê wê pêşkevin û bicih bibin de jî wê, were bicihkirin. Tenê ku mirov şîroveyên Ahmedê xanî bi Zînê re ku wan dibinê û ankû ên bavê Tahîrê Êryanî ku em bi Layla re wan kifş dikê û hwd wê, bi vê rengê wê gelek tefsîrên din wê hebin ku ew dihên pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, weke kevneşopîyeka civakî ku wê heta roja me jî wê hemû baweriyên Kurdistanî ew pîrozîya wê bi nîrx pêşwazî kirina «kevneşopîya hemawîyê» wê her wusa wê, weke kevneşopîyeka jina Kurd a pîroz a bi hezaran salan bê ku ew di vê çerçoveyê de wê xwe di nava jîyane civakê de wê, bide domandin bê. Em dema ku dîroka van kevneşopîyên civakî jî wan lêkolîn dikin em di vê çerçoveyê de em, ji temen ve digihijina têgînen bawerîya êzdayî ên destpêkê. Di dewama wê de wê ev rewş wê, xwe bi gelek rewşên din re jî wê, bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, dema ku mirov li kevneşopîya şahmaran dinerê wê biheman rengê mirov wê bigihîjê wê têgîhiştinê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, pêjna şahmaran wê weke pêjnena ku wê di wê de hemû nîrxên pîroz ku ew hatina hev girtinkirin û ankû sentezkirin bê. Minaq wê, her sê rengên weke 'keskûsorûzer' ku ew bi pîrozî dihên dîtî wê, di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê, ew reng di çêkirina pêjna şahmaran de wê, werina bikarhanîn. Di dewama wê de wê pêjna jinê wê pîroz wê were dîtî wê ew di wê de wê, bi taca li ser serê wê re wê, ew wê, were bicihkirin. Di dewama wê de wê, marê reş ku ew bi nîrx dihê dîtî wê, ew jî wê, di wê de wê, bi heman rengî wê, werê bikarhanîn û bicihkirin.

Kevneşopîya şahmaran wê, di vê çerçoveyê de wê, weke sentezekê wê xwe ku ew jî nîrxên pîroz hatîya afirandin bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, weke nîrxeka pîroz a ku mirov wê di vê çerçoveyê de ku wê, werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de wê, weke aliyekî din jî wê, ev rewşa pêjna şahmaran wê weke nîrxeka pîroz a xwedewendî wê hertimî wê di malên Kurdan de wê weke kevneşopîyekê wê li ser 'xaliçeyan wê were naqşkirin û wê werê dalaqandin. ' Di vê çerçoveyê de wê, ev kevneşopî wê, bihezaran salan wê xwe bide domandin. Di vê çerçoveyê de wê, kevneşopîya êzdayîyê wê, weke kevneşopîyeka Kurdistanî a civakî a bihezaran salan ku ew h li gorî rastîya xwe baş ne

hatîya fahmkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê mirov divê ku wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê hêrîş li êzdayîyê wê werina kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê li vê kevneşopîya wê û dîroka wê were kirin wê di vê çerçoveyê de wê ew hêrîş li wê werina kirin. Mirov ku rewşa têgîna bawerîya êzdayî wê tenê bi serê xwe wê ji rastîya civakê û mejûya wê dûr hilde li dest wê bi rastî û tememî wê newê fahmkirin. Wê mirov wê nikaribê wê bi tememîya wê re wê hilde li dest û wê fahmbikê bê.

Di vê çerçoveyê de wê, hêrîşên ku ew li ser bawerîyê re wê li êzdayîyê wê werina kirin wê, aliyekî wan ê bi armanca qatkirina hebûna civakê a li ser bawerîyan re jî wê hebê. Divê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, di serî de wê, fahmbikê.

Di rewşa têgîna ezdayîyê de wê, hêrîşên ku ew li wê bawerîya wê dihên kirin

Di rewşa têgîna ezdayîyê de wê, hêrîşên ku ew li wê bawerîya wê dihên kirin wê, di wê xate wê ya yazdanî de ku wê, çend bawerî hebin wê çawa wê pêşî wê nakokîyê di nava wan de wê çêbikin wê ew jî wê weke aliyekî wê weke armanca rêveberîyên herêmê ên ku ew dixwezî ku civake Kurd weke qatkirî bimênê bê. Di dewama wê de wê, li ser wê xatê ku ew çî bawerî bi rengê cûda pêşketina wê, di vê çerçoveyê de wê, di xate wê de wê, di çerçoveya mahkûmkirina wê bawerîyê de wê bikina ber hêrîşan de. Mîna gotinên ku wê, bi teybetî wê, «ew, bergê ji şaytên re dîkin» wê şewayekê hêrîşkirinê ê ku mirov wê di vê çerçoveyê de ê bi rengê re reşkirinê ê weke propagandaya olî bê. Di vê çerçoveyê de wê, hêrîş li nîrxên olî, pîroz û yazdanên wê baerîyê wê werina kirin. Kesên ku ew hêrîşê li wê nîrxên wê olê dîkin ew, ne di dîrokê de îflahbûna û ne jî di nedze mirovatîyê de karîna ku ew bi awayekê ji dil karîna bahsa nîrxên mirovatîyê bi navê xwe re bikin. Di serî de divê ku mirov wê rastîyê wê binê wê binxat bikê.

Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrîşên li êzdayîyê wê, piştî dema medîya wê, di dema axamanîşan de jî wê hinekî wê bibê. Di dema Sasanîyan de wê, çendî ku wê mezhebê zerdeştîyê wê ji xwe re wê weke 'ola fermî' jî wê hilbijêrên jî lê wê dîsa wê gelek pêvajoyên komkujiyê ên ku wê di wan dema wê, rêveberîya sasanîya ku wê werênê li serê Kurdên êzîdî wê bibin. Ev rewşa hanîna li serê Kurdên êzîdî komkujiyan wê piştî hatina ola îslamê jî wê zêdetir wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, bi armanca ku ew wê qada ku ew ola êzdayî li wê serdest a ew, xwe li wê serdest biikin wê rêya mahkûmkirina ola êzdayî wê, ji xwe re bijêrên. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bi propagandayên li ser olê re bê û ankû bi hêrîşên fizîkî re bê wê, gelek komkujiyên mazin wê werênina li serê Kurdên êzîdî. Rewşa Kurdên êzîdî wê piştî têkçûna babek û Mîr caferê Dasnî wê wê, zêdetirî wê werina hanîna li serê Kurdên êzîdî. Di vê çerçoveyê de wê, civake Kurd a ku ew bawerîya xwe bi melekê tawis dihênê wê, di vê çerçoveyê de wê, bikeve bin pêvajoyeka hêrîşan de.

Di dema mîr Caferê Dasnî de wê, xalîfê Abasîyan wê komên tirkmanan ên ku ew ji herêmên din ên asya bi goçberî dihên vê herêmê û ew piştre dibîna misilman jî wê, werina bikarhanîna Di dewama wê de wê, pêvajoyeka rêza komkujiyan wê, li hemberî Kurdên êzîdî wê, were pêşxistin. Ev rewş wê, heta serdema desthilatdarîya şadadîyan wê xwe bide domandin. Piştî rêveberîya Kurd a şadadîyan ew pêşket û pêde wê, wê

pêşîya wan komkujiyan wê ji aliyekî ve wê were girtin. Lê heta ku wê dem wê were wê demê wê komkujiyên ku wê werina serê civake Kurdên êzîdî wê, wan ji kal bikê. Wê rewşa wan pîrr xirab bikê. Wê rewşa bawerîyan wan jî wê, xirab bikê. Gelek aşîrên Kurdên êzîdî wê bo ku ew xwe ji tûnabûnê û hêrîşan rizgarbikin wê rêya bûyîna misilman wê bijêrên. Lê wê ew jî wê wan ji komkujiyan wê rizgar nekê.

Ev pêvajoya hêrîşan heta serdema hatina Şêx Adî û piştî wî Şêx Faxrê Adîya wê, wusa bidomê. Kes û mirovê ku ew weke pêxemberekê wê xate pîroz a êzdayî ku wê ola êzdayî wê ji nûve li hevdû wê bicivênê û wê temenê pêşketina wê ya wê demê wê çêbikê û wê olê wê li gorî demê wê şîrove bikê wê şêx Adî bê. Di vê çerçoveyê de wê rewşa wî wê weke aliyekî giring wê xwe di vê çerçoveyê de wê, bide diyarkirin. Şêx Adî wê, pêvajoya propagandayên li dijî ola êzîdî wê vala dervê û wê dênê li holê ku ew hêrîş li oleka 'ahlî-kîtap' dibê. Di nava hemû xate olên yek-xwûdayî de wê, weke rêgezê wê heta wê demê jî wê hatibê qadaxakirin ku wê, *olên ahlî kîtap* wê li wan hêrîş nebê.

Di vê çerçoveyê de wê, Şêx Adî wê, ked û tahba wî wê, weynea dîrokî wê di dema xwe de wê bileyzê. Piştî wî re wê, şêx faxrê Adîya wê, were. Ew wê, bi zanebûna xwe re wê, temenekî pîrr mazin wê çêbikê. Şêx faxrê adîya wê, li ser wêjeyê, felsefeyê, dîrokê û hwd wê hizirkirinên wî wê, bibin. Wê, di van waran de wê berhemana jî wê binivîsênê. Wê weke ku mirov wê ji navê wî jî wê fahmbikê wê, di şopa şêx adî de wê were. Navê wî, bi rengê "faxrê adîya" di Kurdî de wê, were wateya 'zaroyê (şêx) adîya' jî. Wê di nava civake Kurd de wê, weke 'şêxê şêxan' jî wê were li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê were li ser ziman.

Wê çendî ku wê şêx Adî wê ola êzdayî wê cardin wê li gorî wê temenê pêşketina wê çêbikê jî lê wê piştî wê, desthilatdarîyên ku ew li herêmê pêşdikevin wê, pêvajoyên hêrîşên nû wê li êzdayîyê wê bidomênin. Ev rewş wê, bi demê re wê werê domandin.

Têgîn û mertebeya 'şêxtîyê' wê weke mertebeyek û têgîneka Kurdîstanî a ku wê pêşî wê temenê wê di êzdayîyê de wê hebê bê. Di vê çerçoveyê de wê, piştî wê re wê, dema ku wê ola îslamê wê pêşkeve jî wê, ev têgîn û mertebe wê, werê bûhûrandin li wê. Lê di aslê xwe de wê, ev rewş wê rewşeka têgîna ola êzdayîyê bê.

Di rewşa Kurdên êzîdî de wê, herî zêde wê, di dema osmanîyan de wê, pêvajoyên hêrîşan ên xadar wê li wan wê werina li darxistin. Ber ku ew dixwezî ku ew li herêmê bibina xwedî cih û hêz wê, li ser wê esasê wê êdî wê hêrîşên xwe wê li beşên civake Kurd wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, gelek Kurdên nezan û jî têgihîştina dîrokê bêfahm in ên ku misilman jî wê, ew wê di wan pêvajoyên hêrîşên li Kurdên êzîdî de wê, werina bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de gotinên weke «heçîyê du êzîdîyan bikujê wê herê bihûştê» wê, di vê çerçoveyê de wê, ew biavêjina li holê û hinek Kurdên misilman jî wê di wê şopê de wê şor ku tûxmê xwe wê bikişênin. Lê wê li ser van gotinan re wê, bi teybetî wê, bi awayekî sistemetîkî wê şewayekê hêrîşî wê li hebûna civake Kurdên êzîdî wê bi demê re wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di nava civakê de wê, beşên civakê wê bi destê civakê wê werina şikandin û bêhêzkirin û ev rewş û gotin wê werina pêşxistin. Heta deverêkê jî wê, mixabin wê bandûra van gotinan wê li hinek dordorên civakî ên ku ew ne di wê bawerîyê de na ên misilman jî wê bibê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşên nû wê bi demê re wê, derkevina li holê. Her wusa hewldana wan ji bawerîyên wan dûrêkirin û rewşên weke dest avêtina li jin û keçên Kurdên êzîdî wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser têgînên olî re wê, werê pêşxistin. Wê bikina serê

ciwanan de ku ew herê keçeka êzîdî bi ravanê û bi wê re bizewîcê û wê bikê misilman wê herê bihûştê. Lê wan mirovan ne dizanî ku ew sûcekî dijmirovî di nava xwe bixwe de wê dikin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov wê ji piçûkayîya wan ve wê teşwîkî wê kirina şûcên li dijmirovî ên li dijî hevdû wê bên kirin. Ev rewş wê, bi demê re wê, weke rewşeka hêrîşê a li nîrxên civakê ku ew dihên kirin bê. Wê, di dewama wê de wê, ew rewş wê, weke rewşna ku wê, civakê bi xwe wê li ser rengên bawerîyên wan re wê bikê duqat bê. Ev rewş wê, piştî wê, çawa wê, werina domandin wê biawayekî bi plankirî wê werina domandin. Minaq wê sazîyên olî wê, çawa wê weke «kuştina Kurdên êzîdî helal a» wê, werênina li ser ziman. Ev gotin û rûşên bi vê gotinê re wê, di dema hêrîşên DAÎŞê ên li rojava, başûr û şengalê ku ew dibin de wê, gotina ku wê bi wan bidina gotin ku wê ew bê ku «kuştina Kurdan helal a.» Di vê çerçoveyê de wê, ev gotin wê werina gotin û hanîn li ser ziman. Di dewama wê de wê, ev gotin wê, bina temenê pêvajoyên hêrîşên ên demên dawî de jî. Lê ev gotin wê, bi vê rengê wê dîrokeka wan ya ku mirov wê li ser dîroka ola desthilatdarîyê re ku wê, werênê li ser ziman jî wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin û domandin. Em di vê demê de wê, dema ku em li gotinên ku ew weke 'refarans' ku ew dihên pêşxistin û dihên xistin li temenê hêrîşên li Kurdên êzîdî û li Kurdên din jî wê, di vê çerçoveyê de wê, dîrokeka wan wê di çerçoveya ola desthilatdaran de ku ew bi wê dixwezî civakê kontrol bikin de wê hebê.

Li vir wê dema ku mirov wan gotinên ku ew di demên berê de ew li hemberî Kurdên êzîdî ku ew hatna bikarhanîn ku em, li wan dinêrin wê, wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê bi şewayekê propagandayî wê, bi rengê oparasyonên têgihê wê ew bi demê re wê li ser mejîyan wê werina pêşxistin. Ev rewş wê, bi demê re wê, zêdetirî wê, pêşkevê. Di demên dawî de wê, bi dema hêrîşên DAÎŞê re wê zêdetirî wê ev rewş wê were derxistin li holê. Her çendî ku wê, ji gelek aliyan ve wê, dema ku wan komkujiyên ku ew di sale 2014'an de ku wê li şengalê wê werina li serê Kurdên êzîdî wê hinek kes wê tahbê bidina xwe ku wê ew wê li ser farqîya olî û bawerîyan a ji hevdû re wê, wê bikin ku wê werênna li ser ziman jî lê wê, di aslê xwe de wê, ev alî wê tenê wê weke aliyekî wê yê ku mirov wê fahmbikê ê pîr piçûk bê. Wê dibê ku ji sedî 5'an jî wê bi xwe re wê newênê li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, li îranê wê dema ku wê Kurdên ku ew tekoşîna maf azadîyê pêşdixin ku wê, bi hêncetên weke «li dijî navê xwûdê rabûya» wê bi derve bikin û wê wan kiryarên xwe wê bi vê rengê wê, di bin maskeya olê de wê werênina li ser ziman wê, ev rewşa komkujiyên êzîdîyan jî tenê bi aliyê wê yê olî ve wê, bi iserî hanîna li ser ziman jî wê, weke aliyekî ku wê, çawa wê bi wê aliyê komkujiyên ku ew bi wê dihênina li serê rewşa civakê wê di bin wê de wê bi veşêrên bin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, rewşê wê hinekî jî bê ku mirov wê, dahûr dikê û wê dikê ku bi hûrgilên wê re wê ji hevdû derxê û wê fahmbikê wê bêgûman wê di vê çerçoveyê de wê, bi gelek aliyan re wê, mijar wê xwe biawayekî pîr zêde wê bide dîyarkirin.

Di destpêka pêvajoya hêrîşên DAÎŞê de ku ew wê pêşî ji musilê wê ji Kurdên şebekî, feyilî û êzîdî wê destpêbikin wê, hinekî wê, bi wê armanca wê li rengê komkujîyan dayîna dîmen û rengê olê ve wê girêdayî bê. Saddam jî wê, dema ku wê, pêşî bidest komkujiyên 'enfalê' bikê wê ji Kurdên feyilî û şebekî wê dest bi komkujiyên li başûrê Kurdistanê bikê. Di dewama wê de wê, ev rewş û rengê bi wê komkujî hanîna li serê civake Kurd wê, weke renekî teybetî ku ew mirov wê, bi teybetî wê hilde li dest

û wê, fahmbikê bê. Wê çawa wê, olê wê weke maske wê ji komkujiyên xwe re wê, bikarbênin wê, biheman rengê wê, werênina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, di rastîya ti bawerîyê de wê, hêrîşkirina li bawerîyeka din û komek din a civakî a etnîkî wê nemeşrû bê. Di vê çerçoveyê de wê di serî de wê mirov wê werênê li ser ziman. Her wusa wê dema ku ew dikin ku wan hêrîşên xwe di vê çerçoveyê de wan, di bin maskeya olê de bidina kirin wê, tenê wê weke rengêkî ê xirab ku ew weke maskeya dihê bikarhanîn wê, di wê çerçoveya wê de wê ew komkuji wê werina kirin. Komkujiyên ku ew dihên li serê Kurdên êzîdî wê di vê çerçoveyê de wê, dîrokek wan ya teybet wê, hebê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê, ev wê, hebê.

Li vir divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, çawa wê weke aliyekî teybet wê, ev wê xwe bidina dîyarkirin wê, weke rewşeka teybet bê. Em dema ku vê pêvajoya komkujiyên Kurdên êzîdî wan hildina li dest dem bi dem û cih bi cih em divê ku wê, bi rewşên dîrokî ên demên berê re ku ew bûyîna û rûdana û ew hanîna li serê Kurdên êzîdî wan di wê çerçoveyê de wê, hildina li dest û wê, werênina li ser ziman. Ber ku em dema ku vê, komkujiya vê demê a li şengalê ku ew bi DAÎŞê hat dayin kirin ku em wê tenê bi wê rewşa wê û dema wê bi tenê re wê hildina li dest wê, di zane min de wê, ew wê ji gelek aliyan ve wê, ew newê fahmkirin. Bi teybetî ew dijberî û dijminatîya ku ew li bawerîya êzdayî ku ew li ser olê re ew hat pêşxistin û weke ku ew hat xwestin ku ew bê xwestin bê kirin malê 'xate olên-semewî' jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî ku mirov wê, di wê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Ber çi wilqasî zêde reşkirin bi awayekî xort li hemberî xate êzdayîyê ew hat pêşxistin? Gelek sedemên wê hena. Lê sedema wê ya pêşî wê bi têgîna desthilatdarîyê û serdestîya li wê demê û civakê û herêmê ve wê, girêdayî wê were li ser ziman bê. Berî hatina mesihîyê jî û piştê îslamê jî wê, weke oleka yek-xwûdayî a yazdanî wê êzdayî wê xwedîyê rengêkî pêşketî bê. Wê li giştîya Kurdistanê wê serdest bê. Wê di vê çerçoveyê de wê olzanîya êzdayî ku mirov wê, bi temen û dîroka wê re wê, li ser felsefeyê wê re wê bikê ku wê fahmbikê wê, ev bi awayekî vekirî wê werê dîtin. Ji ber hingî hêrîşê li vê xata bawerîyê bûna û mejîyê mirovan bi wê hanîna wan ya li ser ziman ve mijul maya wê, êdî wê zêde wê, derfetê wê zêde ji xwe re wê nebînê ku wê, li ser mejûya wê bi dîroka wê re û temenê wê yê pêşketîna civakê û pêşveçûnên wê yên dîrokî û olzanîyê ku ew serî biwastênê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, ev wê xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî giring û bi teybet bê.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê werênê li ser ziman ku wê mirov wê çawa wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, mirov wê dikarê wê, werênê li ser ziman bê.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê mirov wê werênê li ser ziman ku wê, li vir wê dema ku mirov wê li ser pêşveçûnê xate êzîdayî li wan dihizirê wê, ew bi wê re wê, were dîtin ku wê tekoşîneka li wê xwe serdestkirinê wê hertimî wê li ser wê re wê, were dîtin. Ev wê ji aliyekî din ve wê, were wê wateyê ku ew wê, çawa wê li ser serê civake Kurd bigiştî wê xwe bi wê re wê şerê xwe li wê serdestkirinê ku wê bidin jî bê. Di vê çerçoveyê de tenê wê, li ser nakokîya nava

bawerîyan re li ser wê re gotin hanîna li ser ziman wê têra fahmkirina wê nekê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê.

Li vir em vê yekê wê, werênina li ser ziman ku wê, bi mejûya wê re wê, dema ku mirov wê dîroka civakê wê di hilde li dest wê, ev wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, weke aliyekî teybet wê xwe bide dîyarkirin bê ku wê, dema ku mirov wê werênê li ser ziman wê, weke aliyekî teybet wê, çawa wê civak wê were xistin bin sehê de wê li ser wê re wê ev wê weke rewşna teybet wê werina pşxistin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku şerê rejimên herêmê ku ew li ser serê civakê dihê dayîn meşandin wê, di vê çerçoveyê de wê, ew komkujiyên ku ew dikin ku wan li ser bawerîyan re wê, di bin maskeya bawerîyan de wan dihênina li ser ziman wê, weke aliyekî hêrîşî ê li ser bawerîyan re li hebûna civakê jî bê. Dema ku mirov wê rewşa dîrokê wê bi pêşveçûnên wê civakî re wê, hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin. Di rewşa hêrîşên li bawerîyê de wê jî aliyekê ve wê, weke şewayekê ê li mejiyê civakê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew bawerî çendî kevn diçê wê ew weke dîroka wê ya kevn wê, wê bê xistin bin pêvajoyên hêrîşê de. Lê di aslê xwe de wê, di keseyetîya wê de wê, ya ku ew dihê bin pêvajoyên hêrîşan de wê, rastîya hebûna civakê, mejiyê wê û nîrxên wê yên civakî wê bi hebûna wê re wê bê.

Di rewşa pêvajoya hêrîşên li Kurdên êzîdî de wê, di vê çerçoveyê de wê, şewa û rengê pêvajoya hêrîşan wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rastîya wê ya civakî re wê, were hanîn ku ser ziman. Di rastîya civakê de wê, weke aliyekî giring wê di temenê wê de wê hebê. Em li vir wê yekê wê di serî de wê, werênina li ser ziman ku ew, pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê ên li Kurdên êzîdî û piştre li giştîya Kurdistanê ku wê, weke aliyekî hêrîşî ê bi xadarî wê were pêşxistin wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, wê dema ku mirov wê dikê ku wê fahmbikê mirov, hingî wê baştir derdixê li têgihiştinê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, di temenê wê de wê sazûmanaka li ser rengên têgîhî ku ew wê çawa wê bi maskeya olî wê bidina dîyarkirin jî wê hebê. Minaq wê pêvajoya şerê DAÎŞê wê weke konsepteka şerê rejimên herêmê ê li hemberî hebûna civake Kurd a wê, di destpêka wê de wê ji Kurdên şebekî, feylî û ezîdî wê bê dayîn destpêkirin. Lê wê dema ku wê didina destpêkirin ku ew bo ku wê li ser 'nakokîyên olî' û ankû 'nakokîyên nava bawerîyan' re wê, werênina li ser ziman wê, destpêka wê şerê bi armanca jenosîdkirina civakê wê, ji Kurdên şebekî, feylî û ezîdî wê bê dayîn destpêkirin. Di dewama wê de wê, li ser gotinên weke «kuştina Kurdan helal a» wê, li ser wê re wê, herîkîna wî şerî li ser serê giştîya civakê wê bidina domandin. Di dewama wê de jî em vê yekê jî wê, divê ku wê werênina li ser ziman ku ew gotinên weke «kuştina Kurdan helal a» wê, berê wê weke gotinên «kuştina êzîdîyan helal a» wê werê hamîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew wê, civakê şerê jenosîdkirina wê bikin, dest biavêjina jin û keçên wê, malên wan talan bikin û kavihbikin û hwd wê, ji wan re wê, bi awayekî ku wê ji xwe re wê weke «meşrû» dibînin wê bikin.

Pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd wê, di çerçoveya giştîya wê de wê, weke pêvajoyekê wê li herêmê wê, xwediyê dîrokekê bê. Wê dema ku mirov wê, şerê bi armanca jenosîdkirina civakê wê werênê li ser ziman wê, bi dîroka wê re wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov divê ku wê, bi temenê wê wê yê

ku ew li bawerîyan û ankû 'nakokîyên nava bawerîyan ku ew bi xwe çê dikin re ku ew diafirênina re wê, hildina li dest.

Li vir em vê yekê jî wê werênina li ser ziman ku dîroka Kurdên êzîdî wê pîrr kevn wê herê, Di serdemên navîn de wê, wê serdemeka nû wê, bi xwe re wê, bijîn. Di destpêka dema serdema navîn de wê, bi derketina şêx Adî re wê, ew destpêka wê bibê. Piştî wê, di dewama wê de pêşketinên nû wê bi wê re wê, di çerçoveya pêşketina wê de wê, xwe bidina diyarkirin.

Di serdemên navîn de wê çendî ku wê, bi vê rengê wê weke serdemeka ku wê di de wê de wê, gelek pêşeng û keseyetên giring wê derkevin û wê pêvajoyeka giştî û giring wê bidina destpêkirin jî lê wê, bihemana rengê wê ev serdem wê weke serdemeka ku wê bo Kurdên êzîdî wê weke serdemeka bi xwûn jî bê. Di vê çerçoveyê de jî wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bi teybetî di dema osmanîyan de wê, piştî şerê çardiranê û pê de wê, osmanî wê bo ku ew civake Kurd wê bişikênin û xwe di nava wê de serdest bikin wê, bikin ku ew pêvajoyên bi vî rengî bidina destpêkirin. Osmanî wê di wê demê de wê, di nava civake Kurd de wê, zêde newina herêkirin. Wê hebûna xwe wê nikaribin bidina herêkirin. Bo vê yekê jî wê, beşên civakê wê, çawa wê werênina berhevdu li ser têngînên olî re wê, bi wê re bikin ku weyn bileyizin. Lê bi wê re jî wê, di herdemê de wê ne tenê Kurdên êzîdî wê Kurdên misilman jî wê, ji hêrişên wê yên xadar û hov wê bahre xwe wê bigirin. Her yên ku ew dihatina li serê Osmanîyan wê, weke ku wê di dema komare tirk a roja me de ku wê bibê wê, bikê ku ew bi hêrişkirina li Kurdan re ew xwe «bide îspatkirin» wê, bihemana rengê wê, pêvajoyek bi vê rengê wê, di demên osmanîyan de jî wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê di her demên wê de wê, «seferên ku osmanîyan li Kurdistanê kirina» wê hebin. Wê dîroka wan seferên ku wn li Kurdistanê li ser serê civake Kurd kirina wê, hebûna wan bi oparasyonên qirkirinê ên komare tirk ên li ser serê civake Kurd re wê, xwe bidina domandin. Divê ku mirov van oparasyonên qirkirinê ên leşkerî û sîyêsî ku rayadarên komare tirk wan li dijî Kurdan pêşdixin wan, pêş-dîroka wan heta wan demên seferên osmanîyan ên li ser serê civake Kurd li Kurdistanê wan bibê û wan werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşek teybet wê hebê. Di nava Kurdan de wê, bi şewayekê wê li ser aşîran re wê, çawa wê hinekan wê hildina li cem xwe û wê hineka li dijî yên din wê bikarbênin wê bi vê rengê wê nakokîyê di nava wan de wê pêşbixin wê, di dewama wê de wê, di roja me de wê, heman rewş wê li dijî civake Kurd wê li ser aşîrên Kurd re wê were pêşxistin. Di deverên ku wan, encam bidest nexistina jî wê, oparasyonên qirkirinê ên leşkerî û sîyêsî wê li hemberî civake Kurd wê li dar bixin.

Di pêvajoya şerê jenosîdkirina civake Kurd de ku wê, bi DAÎŞê wê li hemberî civake Kurd wê, were pêşxistin de wê, dîsa wê heman rewş wê bihemana rengê wê were bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, «Kurdên misilman» wê li dijî Kurdên ku ew tekoşîna Kurdistanê didin wê, bikarbênin wê, di wê çerçoveyê de wê, bikevina nava hewldanekê de. Di her demên berê de wê, temenê tekoşîna azadiya Kurdistanê wê, hinek şêxên Kurd wê û ankû hinek oldarên Kurd wê ji wê re wê pêşengiyê wê bikê. Wê çawa wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê olî ku ew li ser wê re Kurd, tekoşîneka azadiyê a Kurdistanî pêşnixin wê, bi wê armancê wê olê wê li dijî civakê û azadiya wê, çawa bi gotinbikin wê bikevina nava hewldana wê de. Di vê çerçoveyê de wê, di nava rewşekê de bin. Di pêvajoya destpêka şerê jenosîdkirinê ê DAÎŞê de wê T. Erdogan wê herê herêmên Kurdan wê, gotinên weke «ew zerdeştî na» wê werênê li ser ziman. Armanca

van gotina çî bû? Wê ew bê ku wê çawa wê, weke «bêol» wê bidina nîşandin û wê li ser wê re wê weke di pozisyoneka li dijî olê de wê werênina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa hêrîşên li Kurdên êzîdî de jî wê aliyekî bi vî rengî wê hebê. Ber vê yekê, weke aliyekî giring wê hebê ku mirov wan aliyan jî wan werênê li ser ziman. Berî pêvajoya şerê jenosîdkirinê ê DAÎŞê de wê «dîyenetê tirk» wê hertimî wê gotinên weke «ew, li dijî olê na» û ankû «ew, ji şaytên re bergê dikin» û hwd wê, werênina li ser ziman. Ev gotin wê, demê ku wê ber çî wê wusa zêde wê werênina li ser ziman wê, di destpêkê de wê ti kesek wê zêde wê fahm nekê. Lê çendî ku wê piştê wê dem dirêj bibê û wê têve herê wê, hin bi hin wê were dîtî û wê, di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyeka ku ew bi wan gotina temenê wê hatîya hûnandin bê. Her wusa di pêvajoyên destpêkê de wê li herêmên şengalê minaq wê komkujiyên weke di 14ê tabaxa 2007'an de ku ew li şengalê bi taqandina kamyonên bombabarkirî ew dihên kirin re wê, komkujiyên li hemberî Kurdên êzîdî wê destpêka wan wê, di çerçoveya pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ê li hemberî Kurdên êzîdî û giştîya civake Kurd de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew li hemberî Kurdên êzîdî didana şerkirin wê, ji wan re wê bê gotin ku «win, li dijî yên ku ew ne misilman şer dikin» û ankû wê di dewama wê de wê ji wan re wê were gotin ku «win, bo îslamê win şer dikin.» Lê di aslê xwe de ev gotin hemû wê, weke gotinên ku ew bi armanca xapandinê ku ew dihatina bikarhanî bûn.

Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya pêşî a berî hêrîşên DAÎŞê ên li şengalê divê ku mirov hêrîşên piçûk û mazin ên li herêma şengalê û li herêmên din ên şengalê ku ew li Kurdên êzîdî dikirin wan bi teybetî hilde li dest. Wê aliyekî van hêrîşan ê teybet wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê ciwanan wê bi xapênin wê, pêşî wê weke beşa civakî a «ne misilman» wê li wan bidina hêrîşkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ew pêvajoya hêrîşan wê hin bi hin wê temenê wê were pêşxistin. Piştê heta ku wê pêvajoyê wê were dema pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê, berî wê, gotinên weke «kuştina Kurdan helal a» wê, gotinên bi vî rengî wê werina gotin. Wê di dewama wê de wê gotinên ku ew wê, çawa wê, li ser tîgînên olê re wê mirovan wê bikina 'rewşek motiveyî' a li dijî Kurdan de wê, di vê çerçoveyê de wê, di destpêkê de wê rengê hêrîşî wê li hemberî Kurdan wê bidina destpêkirin.

Ji şengalê û ankû herêmên Kurdên ne misilman destpêkirina pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveyeka plangerîyeka ku ew li ser olê ku ew hatîya kirin de wê were kirin û pêşxistin. Wê, di dewama wê de wê, mirovan wê bi wê re wê bixapênin ku «ew, dema ku jineka êzîdî bigirin ew ji wan re ew helal a» wê, bi wan bidina bawer kirin. Di dewama wê de wê, pêvajoya hêrîşên DAÎŞê heta ku ew diharikê li rojava wê, piştê wê, gotina 'jinên êzîdî' ku ew helal a' in wê, li şûna wê, gotina 'jinên Kurd ji we re halal in ku wan ji wan re bibin û bikina carîya.' Wê di vê çerçoveyê de wê, piştê wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rengê rengên hêrîşan wê li ser olê re wê çawa wê li ser olê re wê, werina pêşxistin wê, bi awayekî plankirî wî ew pêvajoyê wê werina bi rêvebirin. Di vê çerçoveyê de wê, gelek kesên ku ew di bin navê olê de ew dihatina xapandin û ew dihanîna Kurdistanê û li dijî civakê ew didana şerkirin wê, gelek ji wan wê «serserîyên ku ew ti tişt di jîyane xwe de bi hevdu ne xistina» bin. Wê bi gotinên weke «win, kî jinê ji xwe re bigirin winê wê weke carîya ji xwe re bibin» wê, bi vê rengê wê ew werina xapandin. Gelek ji wan kesên ku ew dihatina birin li herêmê û dikirina nava DAÎŞê û li dijî civake Kurd di dana şerkirin wê,

bi «hizirkirina ku ew herin û ji xwe re hinek jinan bibînin û bikina carfya» wê bihanîyan li herêmê. Di vê çerçoveyê de wê, mizgeftên li ewropa ên tirkên û hwd jî wê, weke bîroyên şandina kesên li nava DAÎŞê li herêmê wê kar bikiran. Bi wê re wê, gelek dever û mizgeftên cemeata gûlen bixwe jî wê, li ewropa û deverên din ên afrîqa û welatên arab wê, bi vê rengê wê weke bîroyên şandina mirovan li herêmê li nava DAÎŞê wê karbikin. Rewşa pêşxistina DAÎŞê li herêmê wê di vê çerçoveyê de wê, bi tûraka pîr zêde mazin a li ser çapamenîya civakî û rêxistinên binardê ên saloxgerî û hwd re ku wê, ji her deverên dînyê wê were pêşxistin wê, were bi rêvebirin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Berî pêvajoya hêrişên DAÎŞê ku wê li şengalê wê destpêbikê wê pêşî wê ji herêmên ji dora musilê wê bi kaffileyên wê komên mirovan ku wê pîranîya wan wê tirkmen bin wê, werina şandin li herêmên şengalê di bin navê «ji şer ravînê» de. Wê di nava wan koman de jî wê gelek kesên DAÎŞî û ku wê piştê wê dema ku wê, şerê DAÎŞê wê li dijê şengalê destpê bikê ku wê ew wê werina bikarhanîn wê werina bicihkirin. Piştê jî wê, gelek ji wan mirovan wê, dema ku ew hêrişên DAÎŞê li herêmê destpêkirin wê, gelek ji wan kesên ku ew di bin navê «ji şer ravînê» ku ew hanîna li herêmê wê piştê wê, ew bi xwe wê tevî şerê DAÎŞê li dijî Kurdên êzîdî wê bibin.

Gelek êzîdîyên ku ew ji herêmên xwe ravîyan wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, bahse 'cîran' wan ku ew, îxbarî DAÎŞê dikirin» wê, bahse wan bikin. Ew kesên weke «cîran» jî wê, ji wan kesên ku ew hatibûn û xwe li wan sipartibûm û piştê nanê wan xwaribûn bûn. Wê, piştê wê, dema ku ew pêvajoyên hêrişê destpêkirin wê ew rastî wê zêdetirî wê derkevina li holê.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, hêrişên DAÎŞê wê li şengalê wê destpêbikin wê, gelek kes wê, werênina li ser ziman ku «ew, ne li bendê rengê hêrişê ê bi vî rengî bûn.» Di vê çerçoveyê de wê, weke ku ew «gafil» wê werina girtin wê li wan wê were. Ber ku hêvî dikirin ku ê, hêzên li herêmê ên Kurd û îraqî wê bikevina rewşa parastinê de. Lê dema ku DAÎŞ li musilê bi awayekê plankirî hat bicihkirin wê, di çerçoveya wê awayê plankirî de wê, hêzên ku ew weke hêzên parastinê na wê, rajina çekên xwe û wê xwe ji herêmê vekişînin. Ya ku wê êzîdî û ti kesek jî ne li bendê bê wê ew bê. Vê rewşê jî dida nişandin ku wê, plangerîyeka çawa wê, Kurdên êzîdî û bigîştî civake Kurd wê bi wê re wê rû bi rû bê. Lê dema ku Di vê çerçoveyê de wê, ji nava wan komên ku ew hatina herêmê wê piştê wê, gelek ji wan wê, weke çeteyên DAÎŞê wê derkevina li ber wan. Wê, bidest kuştina mirovan wê bikin. Wê bi teybetî wê jin û zaroyan wê berhev bikin û wê mirovên mazin wê qatil bikin. Di vê çerçoveyê de her devere ku ew xwe digihêninê de wê, bi vê rengê wê dest bi komkujiyan bikin.

Ji herêmên şengalê ên ku ew li kevîya kûntara çîyayê şengalê na wê, di cih de wê ew hemû wê bê ku ew tişteki xwe hildin wê pêlavên xwe bikina lingên xwe xwe û wê, xwe bipêrênina li çîyayê şengalê.

Çîyayê şengalê wê, weke çîyayê ku ew di ket nava başûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê de. Ber vê yekê wê, di serdemên hûrî û mîtanîyan de wê, bi wê rewşa xwe wê çîyayê şengalê wê weyneka navendî jî wê ji wan herêman re wê bileyizê. Ji çîyayê Kurda ê rojavayê Kurdistanê û heta ku wê bigihîjê şengalê wê, hertimî wê rêwîtiyên mazin wê bûban. Şengalê wê weke devereke pîroz ba. Li wê laleşa nûranî hebû. Ber vê yekê wê, qadr û qiymetê wê zêdetir wê hebê. Gelek mirovên ku wê xwe bigihênina li şengalê û bo ku vacîbîyên xwe yê olî werênina li cih wê, di wan çîyayan de wê

rêwîfîyan wê bikin. Lê bi wê re jî wê, bi teybetî wê weke ku em wê di nava vegotin, çîrok û nivîsandinên herêmi de kifş dikin wê, di dema osmanîyan de wê li herême gelek hêrişên hov bûna û di wan deman wê dema ku wê bi artişên mazin hatina wê girseyên gel wê bisipartina li rêza çîyayên şengalê. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke aliyekî teybet bê.

Di vê demê de jî wê, rewşa çîyayê şengalê wê ji wê necûdatir bê. Ji herêmen navendî ên şengalê wê mirov wê dema ku ew ji herêmen xwe di ravin de wê, xilaskirina canê xwe wê, xwe bisipêrênina li çîyayê şengalê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku mirov wê, di demê de wê bibinê wê, dema ku wê hêriş wê li şengalê wê zêde bibin wê, bi mirovên jin û zaroyan re ku ew di sipêrênina li şengalê wê çîyayê şengalê wê bikeve rojava hemû cihanê de. Di vê çerçoveyê de wê, herkesek wê, cardin wê navê wê bi bihîzê. Wê bi komkujiyên ku ew li berçavên hemû cihanê ew dihatina hanîn li serê Kurdên êzîdî wê çîyayê şengalê wê werê li rojavê. Çîyayê şengalê wê di vê çerçoveyê de wê, nav bide. Wê were naskirin. Di vê demê de jî wê, weke ku wê di nava Kurdan de wê, were ser ziman wê, çîyayê şengalê wê weyna xwe ya dîrokî a parastinê wê bileyizê. Di vê çerçoveyê de jin, zaro û kesên ku ew di xwestin ku ew ji axa xwe dîrkevin wê, xwe bisipêrênina li çîyayê şengalê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Çîyayê şengalê wê, di vê rengê de wê, were dîtin û wê mirov wê bi kesên ku ew bi kafilayan ku ew ji hêrişan diravin wê di dîmenên ku ew ji wê dihên weşandin de wê were dîtin.

Pêvajoyên komkujiyên li Kurdistanê ji Komkujîya zilanê, komkujîya dersimê û heta komkujîya helebçê û heta komkujîya şengalê û kobanê

Pêvajoya komkujîyan a li şengalê wê, berîya wê jî wê hebê. Divê ku mirov hinekî li ser wê berîya wê hinekî bisekinê. Heta ku mirov wê fahm nekê wê mirov wê, nikaribê wê komkujîya hov a li hemberî nirxên mirovatîyê jî wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa îran û tirkîya wê, di serî de wê, di wê pêvajoyê de wê, derkeve li pêş. Wê ev herdû rejim wê, di sazûmankirina vê pêvajoyê de wê, paya wan wê pirr zêde wê hebê.

Her wusa di vê çerçoveyê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku ev pêvajoya komkujîyê wê, weke pêvajoyeka komkujîyê ku miirov wê di dewama xate komkujîyên Kurdan ên ku ew hatina li serê wan de wê hilde li dest. Komkujîya zilanê, komkujîya dersimê û heta komkujîya helebçê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke gelek aliyên ku mirov wan werênê li ser ziman bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, dikarê wê, werênê li ser ziman. Pêvajoya komkujîyên li şengalê wê di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê heta dem wê were 3'ê tabaxê wê berî wê, gelek komkujîyên piçûk û mazin û rewşenn hêrişîyê ku wê weke temenê dijberî û dijminatîyê de wê werina bikarhanîn de wê werina pêşxistin. Wê di vê çerçoveyê de wê, rewşeka hêstî a ku wê were xistin li temenê hêrişan de wê hertimî wê bi vê rengê wê hertimî wê zindî wê were hiştin. Di dewama wê de jî wê, ew komkujî wê werina pêşxistin.

Di wê demê de wê, rengên hêrişên ku ew bi gotinî û hwd ku ew li ser propagandayên olê û hwd re ku ew dihatina pêşxistin wê, weke aliyna ku wê, tenê wê bi wan bixwezîn ku ew temenê wan werê çêkirin bê. Wekî din jî wê, wê zêdetirî wê ti wateya wan nebê. Lê li vir wê dema ku mirov wê rewşa komkujîyê wê hilde li dest wê, di serî de wê ji aliyê pêvajoya hêrişên li hebûna civake Kurd ve wê, bi teybetî wê divê ku mirov wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveyê de wê fahmbikê. Kurd

wê, bo ku ew Kurd in wê hertimî wê, rastî hêrişan wê werin û wê werina qatilkirin. Lê Kurdên êzîdî wê hem bo ku ew Kurd in û hem jî bo ku ew êzîdî na wê rastî hêrişan werina û wê werina qatilkirin. Di vê çerçoveyê de wê, ji herdû aliyan ve jî wê, ew rastîya wan wê temenê hêrişên li wan bê.

Li vir wê, dema ku wê, bahse hêrişên li Kurdên êzîdî wê were kirin wê bahse êzîdîbûyîna wan û propagadayên ku ew li ser olê re li dijî wan dihên kirin wê bahse wê were kirin. Ev wê tenê aliyekî wê yê bi xwe re wê werênê li ser ziman. Lê wê hemûyî wê bi xwe re wê newênê li ser ziman. Ku mirov wê bi hemû aliyên wê re wê, werênê li ser ziman wê, divê ku mirov rewşa civake Kurd a ku ew heta roja me bêstatû hatîya hiştin wê bi teybetî wê weke aliyekî giring ê bingihîni wê di temenê wan hêrişan de wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew statûya Kurd ew hat ji holêrakerin wê, hebûna Kurd bixwe jî wê bê sedema hêrişên li wan. Wê axiftina wan ya bi zimanê wan wê bê sedema kuştina wan. Wê bawerkirinên wan ên olî wê bina sedema kuştinên li wan. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku em bixwezin ku li ser van sedemên bi axiftina zimanî, bawerkirin û bergkirin û rewşa Kurdbûna Kurdan re mirov wê, yek bi yek wê karibê li her çar beşên Kurdistanê wê, bisedan minaqan wê kifşbikê ku ew bi wê re rûdana. Ti rewş wê, bêsedem wê rû nedê. Yanî bi gotinaka din ku wê, bi sedan mirov wê ber ku ew Kurdî axiftina, Kurdbûna û bawerkirina xwe wê, werina qatilkirin wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, dikarê wê werênê li ser ziman ku wê rewşa Kurdên êzîdî wê bi zêdeyî wê ji aliyê rengê bawerîya wan ve wê derkeve li pêş. Mirov wê dema ku wê jî aliyê bawerîya wan ve wê hilde li dest wê, mirov nikaribê wê tenê ber ku ew bawerîya wan ji ya bawerîya wan cûdaya wê tenê bi wê re wê werênê li ser ziman. Ev sedem wê weke sedemekî ku wê li ber sedemên din wê pîr piçûk bimênê bê. Sedema herî giring û mazin wê ew bê ku ew bawerîya êzdayî ew bawerîyeka Kurdîstanî ya û zimanê wê Kurdî ya. Ew civake Kurd ew hatîya bêstatû hiştin wê, ber vê yekê, wê di serî de wê, bo ku ew bawerî û hwd ku ew bi navê wê re newê li ser ziman wê, bê xistin bin pêvajoya wê hêrişê de. Di vê çerçoveyê de wê, civake ku wê, bêstatû hatî hiştin ku ew bi navê wê ti bawerî, têgihîştin û felsefe û hwd ew nebin. Ber vê yekê wê, bi xadarî wê ew hêriş wê li wê were kirin. Wekî din ji xwe, wê dema ku mirov li rewşa têgîna hemû bawerîyên yek-xwûdayî binerê wê, bi wê bawer bikê ku wê, «bawerîyek ku ew 'ahlî-kîtap' bê wê li wê hêriş newê kirin.» Êzdayî û mezhebên wê yên weke Zerdeştî û hwd jî wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê pirtûkên xwe yên pîroz bin. Ji vê aliyê ve ku mirov ji aliyê olî ve li wê binerê wê, di aslê xwe de wê temenê hêrişan wê li wê tûne bê.

Ber vê yekê wê dema ku mirov wê rewşa pêvajoyên hêrişan ên li civake Kurd û bi teybetî jî li civake Kurd a êzîdî wê hilde li dest wê, di serî de wan hêrişên li wê wan, bi têgîna bêstatû hiştina civake Kurd ve girêdayî wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Civake Kurd wê, weke civakeka ku wê, ji vê aliyê ve wê dema ku mirov dîroka wê hilde li dest wê, dîroka wê, weke dîrokeka komkujiyan bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê werênê li ser ziman. Em li vir wê dema ku em li serdemên berî serdemên navîn li wan dînerê wê, di wan de wê were dîtin ku wê, Kurdên ku ew bawerîyên wan ji hevdû cûda wê, bi hevdû re wê, bê ku ew di nava wan de ti pîrsgirêk rûbidin wê bijîn. Ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring ku mirov wê, bi teybet wê, werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê

werênê li ser ziman ku wê, rewşa civakî wê bi awayekê cihêrengî wê xwediyê awayekê bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê bahse civake Kurd wê were kirin wê bê gotin ku 'ew civakeka pîrr zimanî, pîrr bawerî ya. Pîrr zimanîya wê jî wê, dîsa wê ji aliyekî ve wê, cihêrengîyên zaravayî ên zimanê Kurdî wê di wan de wê weyn bileyizê Lê ji aliyekî din ve jî wê komên din ên etknîkî ên weke asûrî û ermenî û hwd jî wê di nava Kurdan de wê bijîn. Wê bihezaran salan wê bi hevdû re wê, bijîn. Wê di nava wan de wê ti pîrsgirêk wê rû nedin.

Ev rewş wê, heta dema ku wê, weke demeka reş a dema osmanîyan ku wê li herêmê serdest bibin wê xwe bidomênê. Ji vê demê û pê de wê gûharîn wê bibê. Wê li herêmê wê, ji vê demê pê de wê pêvajoyên hêrişan ên bi armanca serdestbûnê ku wê li ser cihêrengîyên bawerîyan re ku wê li hevdû wê bidina pêşxistin û hwd wê pêşkeve. Di vê demê û pê de wê herêm wê serdemeka tarî a reş wê li wê destpêbikê. Wê serdema komkujiyan wê li wê destpêbikê. Wê pêvajoyên jenosîdê wê li ser serê civakan wê werina bi rêvebirin.

Di vê demê de wê rewşa Kurdên êzîdî wê, ji wê bahre xwe wê bigirê. Pêvajoyên hêrişî ên li Kurdên êzîdî wê bi teybetî wê, di vê çerçoveyê de wê bo ku ew hebûna civakê ji hevdû bi felişênin wê li ser beşên civakê re wê li wan zêdetir wê werina kirin. Heta ku wê, beşên civakê wê li ser rengên bawerîya wan re wê li hemberî hevdû wê werina sorkirin û dana hêrişkirin. Aliyekî pêvajoya hêrişan ên li herêmê di vê çerçoveyê de wê, bi armanca xwe serdestkirinê wê li herêmê wê werina pêşxistin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, civake Kurd wê, di vê pêvajoyê de wê, ji ber cihêrengîyên nava wê, wê weke civakeka ku wê herî zêde wê li wê hêriş wê werina kirin bin. Her wusa wê, piştî serdemên navîn wê, komên civake Kurd ên weke Kurdên êzîdî, yersanî, feylî, şebekî û hwd wê li nava xwe wê xwe bidina girtin. Wê zêde wê têkiliyeka wan bi derve wê nebê. Heta ku wê, zawacên wan jî wê di nava wan de wê were kirin. Ev rewş wê, weke bergireke wan a bi armanca xwe ji tûnakirin û tûnabûnê xilaskirinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, karibin xwe bidina domandin. Civake Kurd wê, piştî ku wê îslam wê were wê weke civake herî zêde ku wê bikeve zorê de. Ber ku civake Kurd wê, di heman rengê de wê, xwediyê têgîneka bawerî a yek-xwûdayî bê. Heta ku mirov dikarê bêjê ku wê nîrx û têgînên bawerî ên dîrokî ên ber diclê û firatê wê werina xistin li temenê pêşketina xwe de. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê, hebê. Lê dema ku wê, ev bawerî wê bidina xwedî 'sûr' û wê bidest hêrişkirinê li hevdû bikin wê, hingî wê, pêvajoyeka din a «şerê bawerîyan a bi hevdû re» wê destpê bikê. Ev jî wê, di temenê wê de wê, armancên serdestbûnê ên bi desthilatdariyê re wê hebin. Di dewama wê de wê, ev jî wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de ez divê ku wê yekê jî wê, werênîma li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke aliyekî serdestîyê wê bi awayekî tûj wê bawerîyan wê werênê ber hevdû. Di vê çerçoveyê de wê, bo armancên xwe wê her rêyê û kirinê wê ji xwe re wê mûbah wê bibînê. Di vê çerçoveyê de wê, rengêkê desthilatdarî wê di serdemên navîn de wê pêşkeve. Ev rengê desthilatdariyê wê, di serî de wê têgîna civakan wê tûna bihasibênê û wê civakan wê ji dîrokê bibê. Ne tenê li anatolia wê li mesopotamiya jî wê, gelek xalk û bawerîyî wê rewşên wan ên çandî û zimanî re wê, li ser vê esasê re wê werina ji dîrokê birin.

Di dewama wê de ez divê ku vê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê rewşa têtîngên bawerîyan a xistina wan bin pêvajoyên hêrîşan de wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê temenekê bê. Lê li vir em vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku wê, di serdema me de wê, ev pêvajoyên xistina bawerî û xalkan bin pêvajoyên hêrîşan de wê li gorî demê wê, bi rêyên li ser aqil ên weke 'bişavtinê' û hwd re wê, werê kirin û pêşxistin. Di vê çerçoveyê de hewldana li hemû bawerîyan serdestkirina bawerîyekê û wê weke 'bawerîya hemû kesên' hanîna li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, di encama pêvajoyên bişavtinê ên li ser bawerîyan re ku wê werina pêşxistin de bê.

Em di dewama wê de wê vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku wê, ev pêvajoyên hêrîşan ên li bawerî û xalkan wê weke pêvajoyîna ku wê di roja me de wê bi plankirî wê werina meşandin bin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman bê. Ez li vir wê, weke aliyekî teybet wê, dixwezim ku wê, werênima li ser ziman ku wê, di roja me de wê, pêvajoyên hêrîşan wê, di vê çerçoveyê de wê, bi awayê fizîkî û çandî û hwd wê, ji du aliyan ve wê, bi teybetî wê werina pêşxistin û domandin.

Bawerî wê, ji aliyekî ve wê, di nava wê civake ku ew ya wê ya de wê, weke aliyekî sazûmanî ê hizirkirinê û xwe li hevdû girtinê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, civak wê xwe bi çandî, rewşenberî û hwd wê li ser wê re wê biafirênê û wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê rengên bawerî û felsefeyên nava civakê ku ew hena wê, civak wê bixwezê ku ew li gorî rastîya xwe wan bi rastîya xwe re wan werênê li ser ziman û li ser wê re jî rastîya xwe bi mejûya xwe û têtîngên xwe re ew xwe bi wan re werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê têtîkiliyeka civak û bawerîyê wê ji navikê ve wê bi hevdû re wê li ser têtîngên, aqil û zanîna re wê bi hevdû ve wê hebê. Di dewama wê de mirov, dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, ew wê xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê ew wê weke aliyekî teybet wê xwe bide dîyarkirin bê.

Ez li vir wê yekê jî wê, werênima li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê hebê. Ez li vir wê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê ev wê hebê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, hebê ku wê, civak û bawerî wê hevdû wê bi demê re wê biafirênin. Wê dîrokê wê bi xwe re wê bidîna domandin. Ji xwe ku mirov dîroka bawerîyan lêkolîn bikê wê, dema wê ya afirîna ji pêvajoyên anamîsmê, totemîsmê û heta awayê olên pîr-xwûdayî û ji wê bi ber pêvajoya yek-xwûdayî û hwd ve wê, di xateka ku wê, di çerçoveya wê de wê werê li ser ziman. Çendî ku pêvajoyên civakîyê pêşketin û pêşveçûn wê, bi wê re wê, ew rengê têtîngên jî wê li gorî wê awa û rengekî sazûmanî wê hin bi hin wê bi xwe re wê, bide çêkirin. Her pêvajoyê wê li ser ya berî xwe re wê, di temenê kûrbûnekê de wê, xwe bide dîyarkirin bê. Bi demê re wê rêveberî û hwd ku wê pêşkevin û wê derkevina asta desthilatdarîyên mazin wê, di vê çerçoveyê de wê, malzaroka wan wê ew rewşa ku ew bi demê re pêşdikeve a bi têtîngên bê. Bi wê re jî wê, rewşa mazinbûna a weke pîrûkbûnê ku ew wê li ser serê civakê wê bi zanebûna xwe re wê, derkevina li pêş bin. Jiv ê aliyê ve jî wê, dema ku mirov li êzdayîyê dînerê wê, nîşanaka wê bi 'mîrovê pîr' ê ku ew di nava bawerîya êzdayî de ew, weke 'mertebeyekê' dihê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, bi wê re wê werênê li ser ziman.

Civake Kurdên êzîdî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî ku wê, gelek rastîyên civakî wê bi xwe re wê, bide dîyarkirin. Gelek bawermendên wê bixwe jî ew rastîya wê, bi tememî hê li gorî rastîya dernexistina li têgihîştinê. Bi dîroka wê re wê di awayekê rast de ew fahm nekirina. Li vir ku mirov wê bawerîyekê wê hilde li dest wê, tenê weke têgîneka ku ew li wê were bawerkirin wê, tenê hildana li dest wê, di serî de wê, temenê tûnakirina wê jî wê ew rengê nêzîkatîyê a li wê bê. Di serî de wê, bi rewş û rengê wê yên civakî, bi mejûya wê re ew çawa pêşketîya û hwd ew, divê ku ew bi hemû aliyên wê re ew li ser temenê wê ew were hildan li dest û fahmkirin. Li vir mirov wê jî wê, divê ku wê werênê li ser ziman ku wê civake Kurd a êzîdî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya pêvajoyên hêrîşê ên li hebûna civake wê ew wê, gelek sedemên hêrîşê wê hem li ser têgînên propagadayên olî re û hem jî wê bi awayê wê yê civakî wê li wê werina pêşxistin. Li ser wan re jî wê, hem li wê û hem jî wê li civakê wê were hêrîşkirin. Di vê çerçoveyê de wê, di demên destpêkê ên ku wê rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê DAÎŞê wê bidina hêrîşkirin li ser serê civake Kurd wê, bi zêdeyê wê rayadarên wê, wê gotinên weke «ew bêol in», «ew, bawerîyê ji zerdeşt re dikin» û hwd wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, temenê hêrîşan wê çawa wê li ser olê û bawerîyê re wê biafirênin wê bikevina nava hewldan û tahba wê de.

Di destpêka pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li hebûna civake Kurd û bi teybetî jî li Kurdên êzîdî wê, di vê çerçoveyê de wê, nîqaşên li ser ‘bêolîyê’ û hwd re wê zêde wê werina kirin. Ji xwe rejima tirk li ser AKPê re bi zêdeyî xwe li olê pêçan û di bin maskeya olê re kirina xwe weke ‘oldar’ hanîna li ser ziman jî wê hinekî jî wê, têkiliyeka wê ya mazin wê bi van pêvajoyên hêrîşên ku ew li hemberî civake Kurd wan pêşdixê ve wê, girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku miirov wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de wê, berî wê li bakûrê Kurdistanê wê gotinên weke «ew, zerdeştî na» wê zêde wê werina bikarhanîn. Wekî din jî wê, gotinên weke «ew bêol in» û di dewama wê de wê gotinên weke «hêrîşan li nîrxên me yên olî dikin» û hwd wê, werênina li ser ziman. Ev gotin wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya plangerîyekê de wê, werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, weke aliyekî teybet wê, ev wê xwe bide dîyarkirin.

Di vê pêvajoyê de wê, hemû nîqaşên sîyesî û ankû ramiyarî wê «dîyenetî tirk» wê di nava wan de wê xwedî gotin bê. Ev jî wê, weke aliyekî ku mirov wê, bi teybetî li ser van nîqaşan re wê, werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de wê, weke aliyekî din jî wê, ev wê hebê. Wê di pêvajoya mudahaleya amarika a li Îraqê de wê, li ser Sûnnîyan re wê, ev pêvajo wê bi destpê rejimên weke rejima tirk û hwd wê, werê pêşxistin. Kesên weke ‘Tarîk haşîmî’ ku ew diçin xwe li tirkîya digirin, her çendî ku wê ew wê weke rewşeka xwe ‘sîpartin’ û parastinê wê were ragihandin jî lê wê, li pişt wê rewşên bi vî rengî ên ku wê piştê wê di rewşa hêrîşên DAÎŞê de wê weke temen wê li ser sûnnîyan re wê werina bikarhanîn wê hebin. Ev jî wê, weke aliyekî teybet bê. Ji nava îraqê û baxdayê her ro taqîna bombayan wê ji aliyekî ve wê, weke rewşeka sernûxûmandinê ji hêrîşên ku wê bi alikariya rejima tirk wê li herêmên başûrê Kurdistanê wê werina taqandin bê. Di vê çerçoveyê de hêrîşên weke 14’ê tabaxa 2007’an û hwd ku wê li Kurdên êzîdî wê were kirin û wê bi sedan Kurdên êzîdî wê werina qatilkirin û birîndarkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, werina kirin. Wê bi wê re wê, wê, bi «taqîna bombayan a ji aliyê terorîstan ve» wê werê hanîn li ser ziman. Lê di aslê xwe de mirov li wê jî wê werênê li

ser ziman ku wê di har qadê de wê rejima tirk û hwd wê, gotina 'terorê' wê weke gotineka ji kirinên xwe yê komkujiyane re wê weke sernûxûmandinê wê bikarbênin wê, di vê rewşê de wê, di rewşa hêrîşên li başûrê Kurdistanê û li îraqê û şengalê jî wê, weke maske û sernûxûmandinekê wê werina bikarhanîn.

Di dewama wê de em, vê yekê jî wê, werênina li ser ziman wê, ev jî wê, weke aliyekî wê, xwe bide diyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide diyarkirin bê. Her wusa di vê rewşê de wê, weke aliyekî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Li şengalê gelek rêbazên jenosîdkirinê ên ku me berê di pêvajoyên komkujiyên bi armanca jenosîdê ku ew li 'helebeçê' û hwd hatina bikarhanîn wê, di vê demê de jî wê werina bikarhanîn. Li wê zêdetirî wê, rêbazê destavêtina li jinan û ravandina zarokan wê, zêdetirî wê di dema komkujiyên rejima tirk ên di dema komkujiya dersimê de wê werê dîtin. Di vê demê de wê, rayadarên tirk ên leşkerî wê bi kamyonan wê keçzaro û kûrzaroyên Kurd wê ji herêmê wê bi ravênin û wê bibin ku ew heta roja me ew nayêna zanîn ku ew li kûderê hatina birin. Heta roja me jî hê rayadarên tirk di derbarê wan de ne gotina ku ew birina kûderê.

Ev rêbazê jenosîdê wê dema ku wê, hêrîş wê li hebûna civakekê wê werina kirin wê werina pêşxistin. Di wê çerçoveyê de wê, hebûna civakê ku wê, temenê wê ku ew zarok di afirênin û jin di afirênin wê ew wê werina armanca girtin. Di komkujiyên li şengalê de jî wê wusa bê. Heta roja me wê, dema ku wê bahse komkujiya şengalê wê werê kirin wê bahse jinên û zaroyên ku wê di dema hêrîşên xwe de wê çeteyên DAÎŞî ku wan bidina berhevdu û wê bikina kamyonan û wê bibin deverna ku ew nayêna zanîn. Her wusa gelek caran li deverên ku DAÎŞê ewder di bin sehêta xwe digirtin li wan bahse «bazara firotina jinên ciwan» dihat kirin. Di vê çerçoveyê de wê, gelek nûçe jî wê werina li ser ziman. Bi teybetî li Raqqe, musil, telefar û hinekî deverên din ku ew der li wan çeteyên DAÎŞê serdestbûna wê li wan wê ew rewş wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wan werênê li ser ziman.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wan werênê li ser ziman ku wê rewşa komkujiya şengalê wê zêdetirî wê bi «jinên ravandî» re wê were li rojevê. Minaq wê keça Kurd a êzîdî Nadya Mûrad wê yek ji wan keçên Kurd ên êzîdî ku ew hatibû ravandin ji aliyê DAÎŞê ve. Piştî ku ew ji destê hovên DAÎŞî rizgar bû wê, di gelek civîn û konferansan de bahse kirinên hov ên çeteyên DAÎŞê ên dij-mirovî kir. Ev keça Kurd a ciwan wê, bi awayekî hov wê were ravandin û wê weke kole û carîya wê ji aliyê DAÎŞîyan ve wê were bikarhanîn.

Di aslê xwe de wê, rewşa Nadya murad ku ew hat rojeve cihanê jî wê, tenê yek ji wan mînaqên bi êş ên ji wan keçên Kurdên êzîdî ku ew bi hovîti hatina ravandin bê. Di vê çerçoveyê de wê rewşa wê were li ser ziman. Di rewşa wê de wê rewşa Nadya mûrad ku wê bigotinên xwe di civîna 2016an de wê rewşa xwe ya êş wê werênê li ser ziman. Di sale 2014'an de wê, karibê ji destê DAÎŞîyan bi revê. Piştî ravîna wê, wê demekê wê weke dema hatina xwe û dermankirinê ku ew derbas dikê wê ew wê bibê weke dengê gelek keçên Kurd ên êzîdî ku ew heman rewş hatîya li serê wan. Gotina wê ya pêşî wê ew bê ku ew dihênê li ser ziman di civîna neteyên yekbûyî de wê ew bê ku «weke min gelek keçên din ên êzîdî wê di destê wan de hebin. Ez alikariyê ji we dixwezim ku win wan ji destê wan rizgar bikin» bê. Di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman. Wê gotinên wê û rondikên ji çavên ku ew dikevin wê tevî hevdu bibin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew rewşa wê were berçavê dînyê. Rewşa keça Kurd Nadya mûrad wê, weke

rewşa keçeka Kurd ku ew li şengalê hati li serê keçeka Kurd bê. Lê ku em dîroka wê, bi civake wê re wê, werênina li ser ziman wê, weke Nadya mûrad wê di dema komkujîya dersimê de jî û di dema komkujîya helebçê de jî wê biheman rengê wê bi hezaran keçên ciwan ên Kurd wê werina ravandin û wê bîn birin li deverên nedîyar. Bi vê rengê destavêtina li jin, keç û zaroyan wê, di çerçoveya pêvajoya jenosîdkirina civakê de wê bê pêşxistin. Ku em van pêvajoyên destavêtinê ku ew bi awayekê wê heta roja me wê, li hemberî jin, keç û zaroyên Kurd wê, werina pêşxistin ku em bi serê xwe û ji wê pêvajoya jenosîdkirina civakê wê hildina li dest wê, newê fahmkirin. Wê ev pêvajoyên destavêtinê wê, di çerçoveyeka plankirî de wê, werina kirin û pêşxistin. Ev jî wê, weke lingekê şerê tûnekirin û jenosîdkirina civakê ku ew ku ew li ser serê wê dihê meşandin bê. Di rewşa gelek mijarên hildana destavêtinê li bakûrê Kurdistanê û hwd de wê, tenê di çerçoveya 'tûndûtûjîya li dijî jinê' wê, were hanîn li ser ziman. Ev mirov dikarê bi wê werênê li ser ziman. Lê ku mirov ji rastîya wê ya esasî wê, dîr hilde li dest wê, newê fahmkirin. Rastîya wê ya esasî jî wê çi bê? Ew jî wê, ew bê ku ew destavêtin hemû wê di çerçoveya pêvajoya jenosîdkirina civakê de ku ew dihên pêşxistin bin. Bi heman rengê rewşa li şengalê jî û li beşên din Kurdistanê jî di vê çerçoveyê de mirov di çerçoveya politikayên tûnakirin û jenosîdkirina civakê de wê, werênê li ser ziman. Kîryarên destavêtinê wê li Kurdistanê wê, hertimî wê, di rengê hêrişkirina li hebûna civakê de wê, werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, rengê pêşketina civakê, kevneşopî, rewîst û têkiliyên nava civakê ên bi wan têgînan wê werina fahmkirin û wê li ser wan rengên têkiliyan re wê, çawa wê, bi şewayekê wan rengên hêrişkirinê bi deestavêtinê wê pêşbixin û wê, bi wê re wê encamê wê li gorî wê bidest bixin wê, di çerçoveya wê de wê bi plangerîyekê wê werina kirin û pêşxistin. Gelek rewşên ku ew di bin reng û perdeya olê de ew dihên pêşxistin jî wê, di dewama wê de wê, werina pêşxistin bin. Heta roja me jî wê, ji wê xabar wê newê girtin. Wê ji wan wê bîn birin li welatên arab ên weke misir, sûûdî arabîya û hevd. Lê keçên ciwan ên Kurd ku wê rejima tirk wê ji dersimê wê berhevbikin wê wan, bidina li rojavayê li tirkîyê û wê wan wê, bidina windakirin. Li wan welatan wê dema ku bahse 'bûrkayê' û ankû 'çarşafê' werê kirin ku ew bi ser rûyê jinê dikin wê aliyekî wê yê jî wê ji têgîna olî dîr wê, van rastîyan wê di bin xwe de wê vêşarê. Bo ku ew rewş û ew jin newina dîtin jî û newina zanîn jî wê, di wê çarşafê de wê îsrar wê were kirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê, ew wê xwe bide dîyarkirin.

Di rewşa keçên êzîdî û ravandina wan de wê, rojeveka cihanî wê biafirê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, rewş û pêvajoyek wê were û bijî. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî teybet wê, ew jî wê xwe bide dîyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, çawa wê, xwe bide dîyarkirin bê. Li vir divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa keçên Kurdên êzîdî wê heta roja me jî wê, di vê çerçoveyê de wê di rojevê de bê.

Pêvajoya komkujîyên Kurdên êzîdî û wê rewşa destavêtina jinan wê weke aliyekî wê yê teybet bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku wê pêvajoya hêrişên li şengalê wê ji DAÎŞê ve wê bi alikariya rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd wê werina dayîn destpêkirin û hwd wê, di hêrişên xwe de wê, pêşî wê dest biavêjina jinan. Wê zaroyên piçûk wan digirin wê bidina berhevdû û wê wan bi xwe re wê bibin. Heta roja me jî wê bi hezaran keçên ciwan ên êzîdî û zaroyên piçûk ew hatina birin ji wan agahî nayê girtin. Di pêvajoya

rizgarkirina raqqeyê de wê gelek keç û zaroyên Kurd ên êzîdî wê werina rizgarkirin. Lê dîsa wê hê gelek zaro û keçên ciwan wê ji wan xabar nayê girtin.

Di rewşa hewldana hanîna li ser ziman a pêvajoyên komkujiya şengalê û her wusa «rewşa keçên Kurdên êzîdî ku ew hatina ravandin» wê, xwediyê cihekî teybet bê. Ku mirov vê pêvajoyê hewl dide ku wê fahmbikê û mirov şîroveyên xwe li ser wê kûrdikê wê bi wê re wê, gelek tiştên din jî wê, di temenê wê de wê werina li holê û wê werina dîtin.

Her wusa di rewşa pêvajoyên komkujiyên Kurdan hemûyan de wê weke ku me hinekî li jor hanî li ser ziman wê têngînên olî wê, zêdetirî wê, werina bikarhanîn. Wê, çawa wê, têngîna olê wê bikarbênin jî wê, hêstên olî wê li ser gotinên weke «bertek» ku ew dihên hanîna li ser ziman re wê, bê kirin ku wê, li ser wê re wê were pêşxistin. Minaq di hefteya sêymin a temûza 2017an de wê dema ku wê di nava Îsraîl û filistinê de wê, pirsgirêka 'mescîdî-aksa' wê cardin wê rû bidê wê rayadarên îsraîlî wê bi T. Ardogan ve girêdayî wê gotinekê wê werênina li ser ziman. Ew jî wê ew bê ku ew dihênina li ser ziman ku «T. Ardogan weke 'koordînatî' dikê ku ew xwe bide dîyarkirin lê divê ku ew ji wê re derfet newê dayîn nîşandin.» Ev gotin rayadarên îsraîlî wê di xwe de wê weke kirdeyek vêşarî wê rastiyeke din jî ku wê çawa wê rayadarên tirk wê, olê wê weke politika wê bikarbênin û wê li ser wê re wê hertimî wê bikin ku xwe bidina jîyankirin wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de ew gotinên T. Ardogan ên di wê demê de û di demên berê de ku wî li ser rewşa filistinê wî hanîna li ser ziman mirov, dikarê wan di şewayekê de weke gotinên wî yê di destpêka pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li hemberî civake Kurd de ku ew li ser olê re ew dihênê li ser ziman bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew gotinên weke «ew zerdeştî na» ku ew dihênê li ser ziman wê, bi wê re wê, ew vê gotinê di wê întîbayê de dihênê li ser ziman ku «ew, ne misilman in qatle wan halal a» wê, di wê wate û têngînê de wê werênê li ser ziman. Rast a ku êzîdîtî jî û Zerdeştîtî jî wê weke têngîna bawerî ên Kurdîstanî ên berî hatina îslamê ku ew li Kurdistanê bi serdestî û serwerî di nava civakê de hebûn bin. Wê bi hezaran salan weke ku wê li ser êzîdîyê re wê were dîtin wê pêvajoyên pêşketina civakî wê li Kurdistanê wê xwe bi wê re wê bidina dîyarkirin. Di dewama wê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan û civakatiya wan wê hinekî wê li ser wê re wê, werê li ser ziman. Dema ku ew bi van gotinên ku ew «di temenekê mahkûmkirinê de» ku ew gotinan li ser êzdayîtyê û ankû zerdeştîtyê û hwd re ew dihênina li ser ziman wê, çawa bikin ku wê kes û mirov wê li ser olê re wê rastîya xwe civakî wê înkâr bikin bê. Ji xwe wê, di her demê de wê, gotinên olî û sazûmana pergalek baweriyê wê, weke rewşeka ku wê çawa wê bi wê re wê rewşa civakê wê ji holê rabikin û tûnabikin wê bikin ku wê bikarbênin. Dîroka têngînên olî ên serdest ên bi rejimên serdest re wê, li Kurdistanê wê, li her çar beşên Kurdistanê jî wê di vê çerçoveyê de wê bi vê armancê wê were bikarhanîn.

Di dewama wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa olê wê weke aliyekî teybet ku wê hertimî wê, di temenê pêvajoyên hêrişan de jî wê, were bikarhanîn bê. Li ser rewşa pirsgirêka filistin û îsraîlê a 'mescîdî-aksa' de wê tiştekî din jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di pêvajoya ku wê, DAÎŞê li musilê wê wê were bicihkirin û wê piştî wê li herêmên Kurdistanê û şengalê wê were dayîn hêrişkirin de jî wê, hingî wê hin pêvajoyên bi vî rengî ên hêrişkirina li hevdû wê di nava filistin û îsraîlê de wê, rûbidin. Di wê demê de wê ev pêvajo wê pîrr zêde wê di mizgeftên tirkînan ên li welêt û li welatên

ewropa de wê bi zêdeyî wê weke propaganda wê were hanîn li ser ziman. Li ser wê re wê, gelek kesên ciwan ên ku ew misilman wê li ser wan bertekan re wê bidina xapandin û wê şandin li nava DAÎŞê, di wê demê de wê li ser wan bertekên nava îsraîlê û filistinê re ku ew bi vê rengê ji aliyê rayadarên tirk ve bi rengên propagandayên olî hat îstismarkirin re wê, bi hezaran ciwan û kesên 'ekstremîst' wê werina berhevkerin û wê werina şandin li nava DAÎŞê û wê li herêmê wê li hemberî Kurdan wê, werina dayîn şerkirin. Di vê dema dawî a di rewşa weke di 17 û 18 temûza di 2017an de ku wê di nava îsraîlê û filistinê wê weke 'pirsgirêka mescîdî-aksa' ku wê rûbide wê, bê sedema w ku wê Kurd wê bi awayekê xwezayî wê bikina berlêpirsînê de di vê çerçoveyê de. Ber ku wê, çendî ku wê zêde di çapameniyê de wê zêde newê li ser ziman jî wê, di wê dema berê a di destpêka radestkirina musilê li DAÎŞê de wê hingî ew pirsgirêka nava îsraîlê û filistinê wê bi vî rengî wê, pîr zêde wê were bikarhanîn. Di wê demê de kê m jî bê, wê hinekî wê were li ser ziman. Lê wê rastîya wê ji van aliyan ve wê kê m wê were li ser ziman. Lê di vê demê de wê Kurd wê, zêdetirî wê ji van aliyan ve wê bidest lêpirsînê li ser gotinên T. Ardogan ên li ser pirsgirêka filistinê û îsraîlê a 'mescîdî-aksa' ku ew rûdide û ew dihên li ser ziman wê bihizirin.

Di wê demê de wê, rewşa «radestkirina musilê li DAÎŞê» wê çawa bê em wê jî wê hinekî li ser wê bisekin. Ber ku ew jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin. Wê weke aliyekî vê mijarê bê. Berî nûha di gelek nivîsên xwe yên ku me nivîsandina de me, ew hinekî li ser sekinî. Lê ev mijar wê, hê jî ku di vê demê de dihê gotin ku «musil, ji DAÎŞê hatiya rizgarkirin» jî lê hê wê, gelek aliyên wê yên ku ew ne hatina zelal kirin wê hebin. Bi gotina 'rizgarkirina musilê' re weke ku ew aliyên ne zelal û servêşarî ew dihên xwestin ku ew bi tememî ser wan were nûxûmandin û ew newina dîtin. Ji 'destpêkeka bi wê radestkirina musilê' wê, çawa wê were wê pêvajoya bi gotina 'rizgarkirina musilê' wê, dîsa wê tekoşîna Kurdistanîyan û bi berxwedanan re serkevtina wan wê bide dîyarkirin. Piştî radestkirina musilê li DAÎŞê û li wê bicihkirina DAÎŞ wê, piştî ku wê li rojava û şengalê wê Kurd li hemberî wê, piştî wê rewşa oparasyona rizgarkirina musilê wê ji aliyekê ve wê bê weke xwe li wê serkevtî ê bi tekoşîna Kurdan ku ew pêşketîya dana nişandin bê. Ya ku wê, rewşa rizgarkirina musilê wê, di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin wê, ne rewşa DAÎŞê a li musilê bê. Wê rewşa serkevtina Kurdan a li hemberî wê bê. Ji aliyekê ve mirov, dikarê rewşa 'oparasyona rizgarkirina musilê' wê, weke rewşa piştî rizgarkirina şengalê ku wê, piştî wê rizgarkirinê wê rewşên hêrişkirinê ên weke bi hin komên ku ew 'Kurd in' ku ew ji aliyê rejîma tirk ve hatina birêxistinê û dana wan a hêrişkirin li ser şengalê û di dewama wê de bombardimana şengalê bi balafirên şer ên tirk ku wê, çawa wê, bi wê li ser nakokîyên ku ew di nava rêxistinên Kurdan re wê bileyizin li nava Kurdan û wê, bi wê leyistinê wê ew wê hêsta netewî a Kurdistanî ku wê Kurd bi li şengalê xwedîderketinê ku wê bidina nişandin ku wê çawa wê ser wê bêxwazin bi rengên van hêrişan wê were sernûxûmandin wê, rewşa oparasyona musilê jî wê, ji aliyekê ve wê, reng û rewşek bi vê rengê jî hebê. Rewşa rizgarkirina musilê, avakirina hêzên hazdî-şabî li herêmên li dora Kurdistanê bicihkirina wan û dagirkirinên rejîma tirk ên li dora cerablûs, ezazê bi hêrişên wê yên li ser rojava û hwd re wê, xwediyê çerçoveyeka ku wê, bi wê çawa wê bi wê pêşîya statûya Kurdistanî a serbixwe wê bigirê wê, di wê çerçoveyê de wê, ew oparasyona musilê wê were bi xosletkirin. Di pêvajoya destpêka hêrişên DAÎŞê de wan, hizir dikir ku wê qad bi tememî jî serdestîya hêzên Kurd wê

were «paqij kirin.» Lê dema ku wan, dît ku Kurd ne hatina paqijkirin û têkneçûn li hemberî DAÎŞê wê, wê carê bi wê serkevtina Kurdan ew ew serdestîya wan û wan a serdestîyê weke herêmen Kurdistanê ku ew di wê de bi tenê li wê ne serdest bin wê, bi wê armancê wê, oparasyonê rizgarkirina musulê wê bi rewşa avakirina hêzên weke yên 'hazdî-şabî' re wê, xwediyê armancaka weke 'parvekirina wê serdestîya Kurdan' a ku wan bi serkevtina xwe ya li hemberî DAÎŞê bidestxistina bê. Di dewama DAÎŞîyan de wê 'hazî şabî' jî wê, weke çerçoveka ku mirov dikarê wan bi hevdû re weke iblîsên sedsalê jî bi nav bikê bin. Di vê çerçoveyê de wê, her çendî ev rewş wê weke rewşa rizgarkirina musulê jî wê, were ravakirin jî wê, ji aliyekî ve jî wê, ev armanca wê jî wê hebê. Li ser rewşa oparasyona rizgarkirina musulê' wê, hêzên 'hazdî-şabî wê bi vê armancê wê werina avakirin. Di dewama wê de wê, rewşa pêşxistin û zêdetirikirina nakokîyên nava hêz û rêxistinên Kurdan û rewşên weke nîqaşên li ser şengalê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bin. Sîyeseta oparasyona rizgarkirina musulê a hikimeta baxdadê, hebûna hazdî-şabî wê, ew rewşa weke nakokîyên nava sîyeseta Kurd û rêxistinên Kurd wê weke dewama wê bê. Di vê çerçoveyê de van nakokîyan, tengezerîyên ku ew di nava sîyeseta Kurd de ew dihên pêşxistin, rewşa avakirina hêzên hazdî-şabî, ji hin aliyan ve rewşa rengê oparasyona rizgarkirina musulê, dagirkirina herêmen rojava ên weke cereblûs, ezazê û hwd ji aliyê rejima tirk û hwd, van rewşan hemûyan bi hemû hêrişên rejima tirk ên li dijî rojava re weke rewşna dorpêçkirinê n ku wê, di vê dema nû a piştî têkbirina DAÎŞê ku ew li dora civake Kurd, sîyeseta Kurd û rewşa tekoşîna azadîya civake Kurd dihê pêşxistin bê. Em ku van rewşên bi nîyet û tûgîna 'dorpêçkirina Kurdan û sîyeseta wan ku em wan baş fahmnekin emê, pêşveçûnên li herême ên di dema nû ên piştî paqijkirina DAÎŞê ji herême jî wan baş fahmnekin. Ev rewşên sîyesî û bi leşkerî ku ew weke rewşna dorpêçkirinê dihên pêşxistin ku em wan baş fahm nekin emê nikarin rewşa jêdereka baş bo sîyeseta Kurd jî bikê. Hemû têtetî û jêderên sîyeseta Kurd wê, di nava wê çerçoveyê de wê, bi nakokîyên ku ew di wê de dihên derxistin re wê, were dîtî.

Di rewşa radestkirina Musulê li destê DAÎŞê de wê piştî hevditina T. Erdogan a li îranê a bi rayadarên îranî li qasra sadabadê ku wê bikin û pê de wê, bi awayekê zimnî weke levkirineka di nava rayadarên tirk, îranî û îraqî de wê, hêzên Îraqê ji musulê wê werina vekişandin û wê piştî wê DAÎŞê wê li wir wê bicih bibê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê werênê li ser ziman ku wê, di wê demê de wê weke aktorê serek ku wê di rewşa radestkirina musulê li DAÎŞê de wê serokwezirê demê ê Îraqê Nûrî el-malîkî bê. Malîkî wê, li ser tîkiliyên xwe bi îran û tirkîya re wê, ew wê bikê. Di wê demê de derxistina tengezerîya niftê di nava tirkîya û hikimeta baxdadê de jî wê weke rewşeka sernûxûmandinê a ji vê rewşê re jî bê. Ev wê pirr piştî wê were kifşkirin û dîtî. Lê dema ku ew dihê dîtî jî wê, hem bo musulê û li wê bicihkirina DAÎŞê jî wê dereng bê.

Di vê çerçoveyê de wê yekê jî mirov divê ku wê werênê li ser ziman ku wê weke aliyekî din ê teybet wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, ew vê xwe bide dîyarkirin. Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa li musulê bi cihkirina DAÎŞê wê di çerçoveya wê konseptê ku ew bi wê DAÎŞ li ser serê Kurdistanê û li herême ku ew hatîya pêşxistin de wê ew wê bibê. Wê li ser wê re wê, DAÎŞê wê ji musulê wê li ser şengalê re wê xwe bigihênê rojeva û wê herêmen weke şadadê, hesekê û ji wan heta Kobanê û Afrînê wê di xatekê de wê, ew li wê biheta

serdestkirin. Di wê çerçoveyê de wê li ser wê re wê, civake Kurd û Kurdistan wê weke ku wê li ser wê re wê li gorî demê wê di çerçoveya 'nakokiyên şîî û sunnî' de wê, ji nû ve wê biheta qatkirin. Ya ku ew hatibû hizirkirin bi wê re wê ew bê. Di dewama wê de wê, derbeyek li tevgera Kurd a rojava û bakûrê Kurdistanê jî wê biheta xistin û wê rayadarên tirk wê li ser wê re wê «pêvajoya çareseriyê» ku birêz Ocalan dabûbû destpêkirin wê li gorî xwe û xwestekên xwe wê di çerçoveya bêstatû hîştina civake Kurd de wê bi encam bikiran. Bi wê re jî wê, DAÎŞê wê bi hêrişên xwe wê, derbeyek li civake Kurd a başûrê Kurdistanê jî wê bixista. Di vê çerçoveyê de wê planaka giştî wê li ser «pirsgirêka Kurd» re wê bi DAÎŞê re wê were çêkirin. Wê DAÎŞê wê ew her çar rejimên herêmê û bi teybetî jî wê herêm wê bi tememî wê ji pirsgirêka Kurd wê xilas bikira. Di vê çerçoveyê de ew hasab hatibû kirin. Rêxistina DAÎŞê ku ew bi armanca xwe ji pirsgirêka Kurd xilaskirina hatibû pêşxistin wê bi berxwedana Kurdan a weke li şengalê, kobanê û hwd re wê, reng bigûharênê. Wê bi awayekê din wê encamê derxê li holê. Wê pirsgirêka Kurd wê, zêdetirî wê bi rengê wê re û wê bi rengên hêrişên rejimên herêmê ên li ser serê civake Kurd re wê, werenê li berçav. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş hemû wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşkevin û wê werina pêşxistin. Rewşa şengalê wê, di nava wan pêvajoyên hêrişan de wê, xwediyê cihekê teybet bê. Her wusa wê, dema ku wê, DAÎŞê wê ji musilê wê bi civakên ne misilman re wê dest bi hêrişê bikê û wê bi wê re wê, di mejiyê cihane îslamê de wê bide nişandin ku ew «şerê li dijî qayrî misliman dikê» wê, di vê çerçoveyê de wê, bi çerçoveyeka sernûxûmandinê re wê, rejimên herêmê ên li pişt DAÎŞê ên weke rejima tirk û hwd wê, bikin ku wê werênina li ser ziman.

Bêgûman wê ev plan û plangerîya li ser DAÎŞê re wê pîr kûr û berfireh bê. Mirov wê dema ku wê çerçoveya wê li ser wê bihizirê wê demê mirov divê ku mirov heta pêvajoyên bi navê «rewşa teşebûsa derbeyê» a li tirkiya ku ew weke konseptê de di dewama wê û hêrişên li bajarên Kurdan ên li bakûrê Kurdistanê de ku ew hatîya pêşxistin de wê, ew jî wê were li ser ziman. Di rastiyê de wê li holê ti hewldanên bi teşebûşî ên derbeyî wê nebin. Wê konseptek şer a bi armanca jenosîdkirina civakê wê hebê. Wê tenê wê rewşa 'teşebûsa derbeyê' wê navê pêvajoyeka wê konseptê a pişt re ku ew dihê pêşxistin bê. Ew jî wê, weke pêvajoyeka ku wê di dewama rewş rejima derbeya 12'ê êlûnê de ku wê li ser serê civake Kurd wê bi armanc û rojevên wê derbeya 12ê êlûnê re ku wê were pêşxistin bê.

Di rewşa şengalê de wê, ev pêvajo jî wê weke aliyekî wê, bi pêvajoya hêrişên li ser serê civake Kurd re wê werina pêşxistin bin. Her wê çawa ku wê ev pêvajo wê bi vê rengê wê werina pêşxistin wê, Kurdên êzîdî ên ku ew ji şengalê hatina û xwe gihandina li tirkîyê wê çawa wan ji herêmê wê bîr şandin li welatên ewropa ku ew cardin ne vegerihina li war û malên xwe wê, ew jî wê weke lingekê vê rewşê wê werê li ser ziman. Emê li jêr zêdetirî li ser wê rewşê bisekin in. Lê li vir di vê çerçoveyê de jî wê, bi vir ve girêdayî em divê ku çend gotinan wê werênina li ser ziman. Piştî ku pêvajoya hêrişan destpêkir û hêzên Kurd ên weke YPGê ku wan xwe gihand herêmê wê pêşîya komkujiyeka pîr zêde mazin ku ew hatîya plankirin wê bigirin. Wê hingê wê, ji aliyekê ve wê hêzên Kurd wê hem şer û tekoşîna parastinê wê di destpêkê de wê pêşbixin û wê ji aliyekî din ve jî wê, korîdorekê wê vekin û wê ewlehîya wê bigrin û wê di wê re wê mirovan wê bi jin û zaroyan re wê, bikin ku wan bigihênina rojava û wan û jîyane wan

xilasbikin. Piştre wê, di destpêka gihiîna wan ya li rojava de wê, 'wergeha newrozê' wê were avakirin ku ew weke navenda pêşî ku wê kesên ku ew xwe bigihênina li wir ku ew alikariya tibbî û ankû tendûrûstî ku ew hildin. Lê di rêyan de wê gelek zaro û jin wê jîyane xwe wê ji dest bidin. Ber vê yekê wê, bi demê re wê were fahmkirin ku wê zor bê ku wê hemû kesan bigihênina li rojava. Ber vê yekê wê, li ser çiyayê şengalê wê deverên ewla weke wergehan wê werina vakirin û wê ewlahiya wan wê were girtin û wê kesên ku ew xwe digihênina li çiyayê şengalê wê li wir wê werina dermankirin û wê rewşa wan û ya jîyane wan wê were xistin bin ewlehiyê de. Di rê de wê gelek zaro wê ji nêza û tîbînê wê jîyane xwe wê ji dest bibin. Gelek ji wan jî ku wê, bi awayekî birindar ku wê karibin xwe bigihênina li serê çiyayê şengalê wê, li wir wê ji ber kêmbûna derfetên dermankirinê û hwd wê jîyane xwe wê ji dest bidin. Di vê çerçoveyê de wê rewşeke trejedîyî wê ji her aliyên wê ve wê di destpêka sedale 21'ê de wê li şengalê li ber çavên hemû mirovatiyê wê bi hovî wê were jîyankirin.

Di vê çerçoveyê de wê jî divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, bi wê re jî wê, hêzên Kurd ên weke HPG, YPG, YPJ û hwd û wê, xwe bigihênina li şengalê. Di wê demê de wê, di destpêkê de wê ev hêzên Kurd wê, rewş û cihên parastinê ên ewla wê bikin ku wan çêbikin. Bo ku mirovên ku ew xwe digihênina li şengalê ku ew karibin aliarî ji wan re were dayîn û ew jîyane wana ji mirinê werê xilaskirin. Di vê çerçoveyê de wê rewşek wê bibê. Bi wê re jî wê, bi awayekî zû xwe mobilîzekirina hêzên Kurd wê, bîdest bersivdayîna li hêrişên DAÎŞê wê bikin. Lê Kurdên êzîdî wê bi awayekî gafil ku ew bi ser wan re hatibû girtin wê, weke ku ew di destpêkê de wê nizanibin ku wê, ew rastî çi feleketê hatina. Wê bi demê re wê, ew wê, hin bi hin wê rewşa wan were fahmkirin. Di aslê xwe de wê, ti Kurdî wê hêvîyeka hêrişeka bi vî rengî a bi hov ne dikir. Di destpêkê de gelek Kurdên bakûrê Kurdistanê wê bi gaffleta ku wê "pêvajoya çareseriyê" heya û wê ew wê herê serî ku wan xwe di xapand wê bawer ne dikirin. Bi heman rengî li rojava jî hêvî ne dikirin ku wê, bi wê rengê wê hêriş li wan werê kirin. Di destpêka şoreşa rojava de wê, herkesekê bawer bikê ku wan şoreşek bêxwûn kirîya. Bêî ku wê xwûna ti kesekî ji yên Kurd û yên rejimê jî wê birihijê wê Kurdan dest danîna li ser rêveberîya bajarê xwe yê kobanê. Piştre di dewama wê de hemû bajarên din ên rojava bi heman rengê Kurdan û hêzên Kurdan dest danîna li ser ziman. Vê jî wê, di mejiyê Kurdan de ew bawerî çêkiribû ku wê, xwûna ti kesekê wê ne rijihê. Lê wusa nebû. Piştî Kurdan dest danîna li ser rêveberîya bajarên xwe yên li rojava wê, hin bi hin wê pêl bi pêl wê pêvajoyên hêrişan wê li wan werina pêxistin. Pêşî wê li herêmên til-êran û hwd wê komkuji wê werina kirin. Piştre wê komên çete ku rejima tirk li pişt wan a û alikariya çekdarî dide wan wê hêrişî bajarên Kurdan û herêmên weke yên Afrînê, helebê û hwd wê bikin. Li herêmên weke taxên helebê ên weke taxên şex-maqsûd û eşrefîya û hwd wê, di destpêkê de wê hertimî wê bèn xistin bin pêlên hêrişên çeteyan de.

Wekî ku ev jî wê nebeş bê wê piştre wê piştî serdana T. Erdogan a li Îranê û hevdiştinên wan ên bi rayadarên îranî re li qasra sadabadê û hwd wê, weke nişanaka pêlên din ên hêrişên li herêmên Kurdan bê. Ji xwe wê piştî van hevdiştinên rayadarên îranî wê weke ku wê, bi awayekî levkirî wê Malikî wê hemû hêzên îraqê wê ji musilê wê bide vekişandin. Piştre jî wê, li ser wê re wê, weke aliyekî din wê xwe bide dîyarkirin bê

Ev rewş wê, weke pêvajoya destpêka hêrîşên DAÎŞê jî bê. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê, di vê demê de wê, ev pêvajo wê weke pêvajoyina ku wê, di wê de wê planên mazin wê werina kirin bin. Pêvajoya hêrîşên DAÎŞê berî ku ew DAÎŞ, li musilê were bicihkirin wê, li rojhilatê Kurdistanê wê pêvajoyeka pêşî a weke ya xapandina ciwanên Kurd û li tevî wê rêxistina hovkirinê wê were destpêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, rayadarên îranî wê çendî ku wê heya wan ji wan rewşna wê hebê û wê dúbare û dúbare wê Kurdên herêmê û rêxistinên wan wê werênina li ser ziman jî lê wê ti gavavêtinê wê nekin. Wê ji neditî ve wê werin. Piştî wê, di dewama wê de wê, pêvajoya li musilê bicihkirina DAÎŞê û hwd wê, were dayîn destpêkirin. Ev pêvajo wê, weke pêvajoyeka şer a jenosidkirina civakê a ku wê li berçav wê bibêjê ez hatim bû. Wê li berçavê hemû hêzên cihanê û herêmê wê ew wê were kirin û pêşxistin. Di dewama wê de wê jî wê weke ku me li jor hanî li ser ziman wê, li ser tengezerîyên ku wê, bi avêtina roketên hamasê li îsraîlê û wê pêvajoyên pevçûnê ên di nava îsraîl û filistinê de wê bidina çêkirin û wê li ser wan re wê propagandayên olî wê pêşbixin û wê bi wan propagandayan wê mirovan ji her deverên cihanê wê berhev bikin û wê bişênina li nava DAÎŞê. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyek wê xwe bide nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, gelek çaran wê were li rojevê ku wê rayadarên tirk wê bi hamasê wê pêvajoyên bi vî rengî ku ew dikarin li ser wê re siyeseta xwe ya qirêj a bi rengê ol îstismarkirinê bikin wê rewşên bi vî rengê bidana kirin. Di vê çerçoveyê de wê gelek dordor wê werênina li ser ziman ku wê saloxgerîya tirk wê li pişt gelek hêrîşên hamasê û hwd ên li îsraîlê ên bi vî rengî jî dibê jî bê. Ber vê yekê ya ku ew di her firsandê de wê, li ser rewşa filistinê wê gotinê bibêjin. Wê bi daravîni wê kesên weke Dawûtoğlu û hwd wê hêstirên darawîni wê bi rijênin li ber çapameniyê. Ew hêstirên ku wê, çawa wê, di çapameniyê de wê divê ku ew were ditin û ew li ser wan re karibin siyesetê bikin bin.

Di rewşa pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li şengalê û rojava û ankû li başûrê Kurdistanê de wê, bi vê rengê wê tengezerîya îsraîl û filistinê wê were hanîn li rojevê û bikarhanîn. Minaq dema ku wan nekarîya ku ew rewşa tengezerîyê di nava filistin û îsraîlê de derxin wê, bixwe wê rewşên weke "mavî marmare" û ankû "marmareya şîn" wê pêvajoyên bi vî rengî ên tengezerîyan wê bixwe wê pêşbixin û wê li ser wê re wê siyeseta xwe wê bikin. Ev rewş hemû wê weke rewşna ku wê çawa wê li ser wan re wê siyesetê li mejiyê cihane îslamê bikin û wê îstismarkirinên ku ew dixwezîn bikin wê temenê wan çêbikin bin. Di dewama wê de wê, weke ku wê, di rewşa DAÎŞê de wê, were ditin ku wê, van argûmanên weke "îsraîl hêrîşî filistinê dikê" wê, li ser xesesiyetên olî ku ew hatina pêşxistin re wê werênina li ser ziman û wê li ser wê re wê mirovan bixapênin û wê bênin û bidina nava DAÎŞê û ankû rêxistinên weke DAÎŞê û wê bidina şerkirin. Tenê bo vê rewşê û rewşên weke vê jî bê wê, tengezerîyên weke ya bi pîrşîrêkên weke pîrşîrêka nava îsraîl û filistinê re wê, pêwîstiya wê ji wan re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, werina pêşxistin. Ev rewş wê, weke rewşna ku wê, bi vê rengê wê bi plan wê werina pêşxistin bin. Lê bi wê re wê, "nakokîyên olî" ku ew wê çawa wê pêşbixin û wê li ser wan re wê siyesetê bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê wê çêbikin. Pîrşîrêka nava Îsraîl û filistinê wê ji ber van aliyên wê yên ku ew ji aliyê rejîmên herêmê ve jî ew bi vê rengê zêdetirî dihê bikarhanîn wê hertimî wê bi provakasyonên li pêşîya çareserkerîna wê ku wan danîna re wê, li ser wê re wê nehêlin ku ew were çareserkerin. Ber ku ew li ser wê re wê, bi "tengezerîyên sunî(ne ji dil û

ankû derewînî)” ku ew di derdixin re wê, hertimî wê di armancên xwe de wê bikarbênin. Ber vê yekê ti carî naxwezî ku ew pirsgirêk were çareserkerin. Weke ku çawa ku rejîma tirk di vê çerçoveyê de ku ew ti carî naxwezî ku pirsgirêka kibrisê jî were çareserkerin. Li ser pirsgirêkan re hebûna xwe ya bi pirsgirêk bi vê rengê didina domandin û jîyandin.

Pêvajoya rizgarkirina şengalê, berî û piştî wê

Pêvajoya hêrişên DAÎŞ ên li rojava wê, ji gelek aliyên ve wê xwe bide diyarkirin. Wê di dewama wê de ku wê hêrişê zêde bibin wê bi berxwedanên Kurdan ên weke *berxwedana kobanê* û hwd re wê, pêvajoya hêrişan wê were şikandin. Ji berxwedana kobanê û heta pêvajoya rizgarkirina raqqeyê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê di xatekê de wê ew pêvajoya berxwedanê wê were meşandin. Kurdan rizgarkirina raqqeyê bi dirîşmeya ‘tola şengalê û tola keçên êzîdî ku ew hatina ravandin’ ew pêşxist û domand û bi serxistin. Di rastiyê de wê, pêvajoya berxwedanê a ji kobanê heta rizgarkirina şengalê û raqqeyê wê, weke pêvajoyeka ku mirov wê bi teybetî li ser wê bisekinê bê. Ev berxwedan û pêvajoyên paqijkirina herêman ji DAÎŞîyan wê, weke pêvajoyeka ku wê bê malê dîrokê bê. Kurdan, rojava, başûr û şengal ji DAÎŞê rizgarkirin. Lê hê ew azad nekirina. Weke ku Kurdên êzîdî bo şengalê dihênina li ser ziman ku “*şengal hat rizgarkirin, lê hê ne hat azadkirin.*” Ev têgihîştina vê gotinê wê ne tenê bo şengalê wê hebê. Wê mirov dikarê bo hemû her çar beşên Kurdistanê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Her rizgarkirin wê newê wateya azadkirinê. Weke ku wê, di rewşa şengalê, rojava, bakûr û rojhilatê Kurdistanê de wê, di pêvajoya hêrişên DAÎŞê de wê were dîtin. Dema ku rizgarkirin bi azadbûnê newê tacîdarkirin wê, ew rizgarkirin wê, nebê xilasîyeka rast. Wê ew rizgarkirin wê, weke xilasîyeka ku wê xwe di her dem û rewşê de wê bi heman rengê de wê bidomênê bê. Di xilaskirinê de wê, têkiliya rizgarkirinê û azadkirinê wê bi têgîneka serbixwe wê xwediyê rastîyêkê bê.

Li şengalê jî wê, piştê wê, pêvajoyên berxwedanê wê li dora wê werina pêşxistin. Piştî ku wê hinek gundên li dora navenda şengalê wê werina rizgarkirin wê pêvajoya rizgarkirin navenda şengalê wê ji aliyê HPG, YPG, YPJ û PÊŞMERGE’yan ve wê were rizgarkirin. Lê pêvajoya şengalê û rizgarkirina wê, wê heta roja me jî wê bidomê. Di dewama wê de wê, ber ku wê herêma şengalê wê li herêmê weke navendek û herêmek stretejîkî bê. Wê piştê wê Îran jî wê DAÎŞê xwe bi rengê weke ‘hezdi-şabî’ û hwd re wê pêşbixê û wê bixwezê ku ew li şengalê û deverên din ên li dora musilê bicih bikê. Wê, ji xwe re wê li herêmên weke şêladizê, kanîmasî, delakokê, beşîka û hwd wê ragirê. Wê ji van navendan wê alîkarîya leşkerî û pêşengîya hêrişan wê ji DAÎŞê re wê bikê. Ji van herêman wê hemû herîşên DAÎŞê ên li rojava, şengalê û başûrê Kurdistanê ên wê demê û demên berî wê jî wê werina birêvebirin.

Hêrişên li şengalê ên ku wê DAÎŞ wan bikê wê, di vê çerçoveyê de wê, ji aliyê rejimên herêmê ên weke wê ji herêmên weke Beşîka û hwd wê werina birêvebirin. Heta ku wê, DAÎŞ wê di musilê de wê leşkerên tirk jî wê hebûna xwe ya li beşîka wê biparêzên. Wê di hênceta ku ew hêzên herêmî ‘perwerde dikin’ de wê li wir bin. Lê di aslê xwe de wê, ev derewek bê. Pêşketinên piştê wê, ji xwe re wê, vê rastiyê wê, bide diyarkirin. Piştî ku wê, piştî heyva tabaxê a 2015an û pê de wê hêzên Kurd wê bilevkirinekê wê, pêvajoya rizgarkirina navenda şengalê wê bidina destpêkirin. Eev

pêvajo w heta 13 mijara 2015'an wê bidomê. Di 13 mijdare di 2015'an de wê, were ragihandin ku wê, navenda şengalê wê ji aliyê hêzên Kurd ve wê ji çeteyên DAÎŞê wê were paqijkirin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek wê hebê. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya rizgarkirina navenda şengalê wê, çendî ku wê hinekî jî wê xweşgînî û xweşbînîyekê wê bikê dilê Kurdan de jî lê wê, rastiyên piştî rizgarkirina wê ku wê derkevina li holê wê, zêdetirî wê êşê wê bikê dilê mirov de. Piştî Rizgarkirina navenda şengalê wê, gelek malbatên Kurdê êzîdî wê vegehîna li ser malên xwe yên ku ew ji aliyê DAÎŞîyan ve kirina weke kavi. Lê wê ji wê zêdetir wê, di pêvajoya paqijkirina navenda şengalê ji taqamenîyan wê, rastî *gelek gorên komî* wê were. Di nûçeya beşa 'sputnikê' a kurmançî de wê di nûçeya wê ya di 8ê kanûna 2015an de wê, were li ser ziman ku wê, bi carekê wê 18 gorên komî wê werina dîtin. Di nûçeyê de wê, were li ser ziman ku wê, were li ser ziman ku wê rêveberê giştî ê karûbarê ayinî ê êzîdîyan Hadî Dûbanî ragihandîya ku wê, li deverên weke sînûrê wê piştî rizgarkirinê wê di cih de wê wergerên li herêmê wê bidin. Di cih de wê, piştî ku wê, nûçeya rizgarkirina wê were bihîstin wê di cih de wê ser hezar malbatî re wê wegerihin. Piştî wan wê bi çend rojan re wê, ser sê-hezaran wê qafîlyek din a Kurdên êzîdî wê vegehîna li ser malên xwe. Çendî ku navend hatibû rizgarkirin jî lê wê deverên weke gir-ûzer, telbanet, telqeseb, sibe şêx xidir, Hardan-hêj wê hê weke gelek deverên ên li dora navenda şengalê wê di destê çeteyên DAÎŞê de bin. Rêveberê giştî ê karûbarê ayinî ê êzîdîyan Hadî Dûbanî wê dema ku ew wan agahîyan dide wê, bi wê re wê werênê li ser ziman ku wê li dora 19 û heta 21 gorên komî wê werina dîtin. Piştî wê, ev rastî wê zêdetirî wê were piştrastkirin. Li hema bêja hemû deverên ku ew ji destê DAÎŞê hatina rizgarkirin wê, li wan wê gorên komî wê werina dîtin. ..

Di wê dema ku wê, çeteyên DAÎŞê ew li wê serdestbûn de wan, hizir kirîya ku wê, ne şengal û ne jî dora wê wê, di destê wan de wê bimênê. Ew rêxistina ku weke rêxistineka jenosîdkirina civakê hatîya avakirin ji aliyê rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd ve wê, heta ku ji wê were û devera ku ew xwe digihêninê de wê mirovên ku ew bibînin wê, wan qatil bikin. Piştî ku DAÎŞê ji şengalê û deverên ên rojava hat derxistin wê, hin hêzên li pişt wan ên weke rejima tirk wê bi dest çêkirina nûçeyên meşrû dayîna kuştina mirovan a ji aliyê DAÎŞê ve ku wê çawa wê 'asayî' bidina nişandin wê bidest çêkirina nûçeyan bikin. Wê kesna wê bibînin û wê weke ji devê wan wê ragihênin ku "me ji wan re digot bibina misilman û ku ew ne dibûn me ew di kuştin." Lê ev nûçe wê, çawa wê, wan komkujiyan wê di bin maskeya olê de wê ser wan binûxûmênin wê di wê çerçoveyê û bi wê armancê de wê, bihatan çêkirin û ragihandin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê rewşên olî ên ku ew, weke "hadîs" û hwd ku wan li gorî xwe berê çêkirina û ragihandina wê, li ser wan re wê bikevina pay şîrovekirinê bi vî rengî de. Lê di aslê xwe de wê, ev ragihandin hemû jî wê, weke ragihandinên sernûxûmandinê bin. Di dewama wê de wê, wek ragihandinên ku wê, kîjan rejim û hêz ew li pişt DAÎŞê bûn û alikarî didanê de ku wê çawa wê wan paqij derxin û ankû wê wan ji berçav dûrbikin û yan jî wê, bi vê rengê wê wan dervî komkujiyan bidina nişandin wê, bi vê armancê wê ev nûçe wê bidan çêkirin.

.Di serî de ev rewş dide nişandin ku hêzên Kurd bi hevdu re yekbin û bi yekîti tevbigerihi, wê çendî karibin serkevtinên mazin bidest bixin. Her wusa mirov divê ku vê yekê jî, werêne ser ziman ku dema ku hêzên Kurdistanî bi hevkarî şengal rizgar kirdin. Her wusa li vir, divê ku mirov vê yekê jî werêne ser ziman ku giringîya şengalê û

rizgarkirina wê ji gelek aliyan ve mirov dikarê bahse wê bike. Her wusa, rêya çûyîna çeteyên DAÎŞ'ê a ji herêmên Iraqê ên weke musilê li rojava jî, bi awayekî hat girtin. Di serî de divê ku mirov wê yekê jî, werêne ser ziman ku ev ser 7 heyvan re bû ku hinek taxên şengalê di destê şervanên Kurd ên weke HPG û YBŞê de bûn. Piştê jî bi oparasyona leşkerî ku dana destpêkirin re azadkirina şengalê çêkirin. Di rojên dawî de wusa dihê ditin ku pêşmerge jî, hatina hanîn li herêmê ku tevli rizgarkirina şengalê bibin.

Şengal, ji aliyê Kurdan ve rizgarkirina wê dihê çî wateyê? Di serî de divê ku mirov ji aliyê Kurdan ve di çerçoveya bersiva wê pirsê de wê pirsê bibersivênin. Ev giring a. Ji aliyê civate Kurd ve giringiya wê bi tevgerîna di yekîfî û yekbûnekê de xwediyê wateyekê ya. Şengal, herêmeka dîrokî ya Kurdistanê ya. Her wusa, çeteyên DAÎŞ'ê li şengalê komkujiyên mazin li şengalê kirin. Dîmênên ku di wan de bi girseyî mirovan bi jin, zarok û pîr û kalan ve ku ji şengalê di ravîn û di rêyan de na hatin. Wan dîmenan dilê her mirovê Kurd û yên ku ji xwe re dibêjin ez mirovim êşand û kir qat.

Piştî wan dîmenan re hêzên Kurd ên YPG xwe gihand şengalê û çiyayê şengalê, li wir, xatek parastinê pêşxist û her sivîlên ku ghiştin wir, parastin. Bi demê re bi sed hezaran ezîdî li çiyayê şengalê bûn kom. Navenda şengalê ket bin destê çeteyên DAÎŞ'ê de. Ji 3'ê tabaxa 2014'an û heta roja me ku weke 13 mijdara 2015'an wê êşê xwe da domandin. Ji wê demê û heta roja me, gelek hêzên Kurd bi hevdu re ketin nava hewkariyê de û bi hevdu re şengalê rizgarkirin. Di nava van hêzan de HPG', YBŞ, YPG, YPJ, YPJ-şengal û piştê jî pêşmerge tevli wê pêvajoya rizgarkirina şengalê bûn. Di hundûrê wê pêvajoyê de tekoşîna li hemberî çeteyên DAÎŞ'ê doma. Li rojava jî, di wê pêvajoya ku pêvajoya azadiya şengalê hatibû destpêkirin, li rojavayê Kurdistanê jî pêvajoya azadkirina Heskê jî ji aliyê hêzên Kurd ên rojava ve hatibû dayîn destpêkirin.

Hêzên Kurd, di roja 13 mijdara 2015'an de hêzên Kurd bi hevkarîya hevdu şengal rizgarkirin. Piştî salekê rizgarkirina şengalê, di serî de bi xwe re derengiyekê jî dide dîyarkirin. Diviyabû ku dema ku kobanê hat rizgarkirin û pê de, ew pêvajo bêrawastandin li şengalê hatiba domandin û şengal hatiba domandin. Lê di wê de li şengalê kêmasî mabûn bû. Rizgarkirina şengalê, divê ku mirov giring û pîroz binirxêne. Her wusa, divê ku mirov weke rizgarkirina beşeke Kurdistanê werêne ser ziman. Ev serkevtin, bêgûman, keda hemû hêzên Kurd ên weke HPG, YBŞ, YPJ û pêşmergeyan jî di wê de heya. Di vê çerçoveyê de şengal, weke kobanê bûya, navendeka ku mirov dikarê bi yekîfîyeka navxweyî ya Kurdistanî ya hêzên Kurd re werênina ser ziman.

Her wusa divê ku mirov wê yekê jî werêne ser ziman ku şengal, weke navendeka giring ku têkilîya rojava başûr bi hevdu re xort dike û ji aliyê rojava ve bo rojava û ji aliyê başûr ve jî bo başûr, dibê weke navendek têkildanînê ya herêmê jî. Di vê çerçoveyê de divê ku mirov bi giringî werêne ser ziman.

Herêma şengalê weke herêmeka giring di nava başûr û rojava de dibê herêmek navend jî. Ji wê aliyê ve jî divê ku mirov li wê bînerê. Her wusa dema ku mirov bi mejiyê mirovekî ku li rastîya civate Kurd û pêşketina wê dihizirê ku bi wê bihizirê, mirov wê bibêje ku herî zêde wê şengal bibê herêmek ku başûr û rojava wê bigihêne hevdu jî. Li ser şengalê re başûr û rojava ku bi hevdu re karin di her warê de têkilîyê dênin û pergalek hevbeş ya başûr û rojava ku bi hevdu re pêş dikeve pêş bixin. Her wusa, di vê çerçoveyê de, bi pêşxistina çûn û hatina başûr û rojava li hevdu û her wusa di warê perwerde, pergal û rêveberîya siyêsî, bi hevdu re di warê pêşxistina

makanizmayên parastinê û hwd de, ku gelek warên din jî di nav de, di hemû waran de wê rojava û başûr di yekhengiyê de pêş bikeve.

Di vê çerçoveyê de şengal, weke navendek Kurdistanî ku rojava û başûr ku li wan du desthilatdarîyên Kurdistanê avakirî hene ku wan digihêne hevdû, ku di vê çerçoveyê de li wê were nerîn, wê çêtirîn were fahmkirin. Ji xwe, hêzên ku dixwestin ku şengalê di bin destê çeteyan de bihêlin, pêşî di xwestin ku pêşîya vê rastiye bigrin. Dema ku Kurd, şengalê bi erk û rastiya bi vî rengî fahnekin û wê pêşnixin, wê di serî de di nava xwe de jî bikina temenê pirsgirêkên desthilatdarî ên li Kurdistanê ku zirerên mazin bide civate Kurd. Ji xwe, piştî rizgarkirina birêz Mesûd berzanî ên piştî rizgarkirina şengalê ji destê çeteyên DAÎŞê ku li çiyayê şengalê kir û di wê de dibêje ku "tenê pêşmerge di rizgarkirina şengalê de hebûn", weke gotinek şaş û xelat û ne rast, di vê çerçoveyê de dibina temenê kirinên xelat. Ku li gorî van gotinên birêz Berzanî tevgerin bibê, divê ku mirov bibêje ku rêveberîya Kurd a başûr, wê hebûna şengalê bike temenê gelek pirsgirêkên nû di nava civate Kurd bixwe de jî.

Her wusa, li vir, divê ku em vê yekê bibêjin ku gotinên Birêz Berzanî ku dibêje ku "tenê pêşmerge di rizgarkirina şengalê de hebûn", ne rast in. Hêzên Kurd ên weke YPG, HPG, YPJ û YBŞ jî hebûn û ev hêzên Kurd di destpêkê de û heta dawîyê de di rizgarkirina şengalê de hebûn. Hêzên ku temenê tekoşinê li hemberî çeteyên DAÎŞê li herême dana domandin, ji xwe ev hêz bûn. Piştî rizgarkirina şengalê, ya rast ew bû ku birêz Berzanî kiriba û bi hemû hêzên Kurd re weke serokê Kurdistanî hevdîtin kiriba û piştî peyamek li ser navê hemû hêzên Kurd û civate Kurd daba civate Kurd û hemû cihanê jî. Ya ku wê cidiyeta rêveberîya Kurd û serokê Kurd daba nişandin jî, wê ev ba. Çûyîna wî ya li ser serê çiyayê şengalê û li ber çend mikrofênên 4 û ankû 5 telewiyonên Kurd ên başûrî û gotina wî ya "tenê pêşmerge di rizgarkirina şengalê de hebûn" wê weke serokê Kurd, bo wî bixwe jî, weke nişanaka piçûkatiyekê bê. Di serî de diviyabû ku weke ku çawa ku di destpêka şerê bi DAÎŞ re de ku birêz Berzanî çû û bi hêzên Kurd ên Gerilla re jî li Maxmûrê rûnişt û bi hevdû re di çerçoveyek Kurdistanî peyamek da cihanê û civate Kurd û van hêzên Kurd bi hevdû re di parastina başûrê Kurdistanê de cih û war girtin, di vê çerçoveyê de diviyabû ku birêz Berzanî heman cidiyet, berpîrsiyarî û serokatî, di rizgarkirina şengalê de jî dabana nişandin. Di rewşek bi vî rengî de ku bi sedan tv'yên Kurd û cihanê ku li wir daban amede kirin û li ser navê hemû civate Kurd û gelê ezîdî gotin bigota. Ya ku cidiyeta wî daba nişandin jî, wê ev ba.

Lê birêz Berzanî, ne weke serokê Kurdistanî, lê weke serokê partîyekê tevgerîya û peymanek ji rêzê da. Di peyame xwe de hebûna pirranîya hêzên din ên weke HPG, YPG, YPJ, YBŞ û hwd ku di rizgarkirina şengalê de cih girtibûn înkâr kir û got ku "tenê pêşmerge di rizgarkirina şengalê de hebûn." Hemû dunya û cihan jî, weke navê xwe dizanê ku ev gotina birêz Berzanî ne rast a. Birêz Berzanî, diviyabû ku xwe ne kiriba rewşek bi vî rengî ya piçûk de. Ya ku weke serokê Kurd, ku ji wî dihat hêvî kirin bi cidiyetê tevgerîya ba û rastî weke ku heyî ji civate Kurd û cihanê re hanîba ser ziman. Wê çaxê, wê hemû dunyê jî weke serokê Kurd cidiyeta wî dîtîba û wê civate Kurd jî, zêdetirî rêz û hürmet bidayê de.

Her wusa, di vê çerçoveyê de bi helwesta xwe re birêz Berzanî, pîr piçûk hizirîya. Yên ku ev aqil danê de û ew bi wî rengî dana tevgerîn, di serî de di mejîyê xwe de pîr piçûk hizirîna. Ne li gorî rastiya civate Kurd û mejûya wê hizirîna. Yan jî, heya van

mejiyan, ji rastî û mejûya civate Kurd tûna ya. Tenê, di çerçoveya hinek berjewendiyên piçûk de hizirîna û dixwezîna ku serkevtin û rizgarkirina şengalê jî, bikina xizmeta hinek berjewendiyên xwe yê piçûk ên keseyetî û rêxistinî ên piçûk de. Yê ku li şengalê bi vî rengî hizirîna, ne weke navendek Kurdistanî ku karibê rojava û başûr bingêhe li hevdû li şengalê hizirîna. Li şengalê, weke bajarekî ku bikina bin kontrola xwe de li wê hizirîna. Ev jî, ne hizirîna rast a.

Li vir, divê ku mirov vê yekê werêne ser ziman ku şengal ji aliyê hemû hêzên Kurdistanî ve hatîya rizgarkirin. Birêz Berzanî, li şûna ku dubendiyê bike nav de, ji hemû hêzên Kurdistanî ku di rizgarkirina şengalê de cihgirtina hilde şûn xwe û li pêşîya hemû capameniya Kurdistan û cihanê bahse rizgarkirina şengalê bike. Yekîtiya Kurdistanî divê ku were esas hildan. Her wusa, di vê çerçoveyê de divê ku weke navendek Kurdistanî ya di nava rojava û başûr de li wê binerê. Nêzikatiyên li ser partîyan re, divê ku êdî newê dayîn nîşandin. Nêzikatiyek netewî ya Kurdistanî divê ku were dayîn nîşandin.

Rizgarkirina şengalê ji destê çeteyên DAÎŞ'ê divê ku bê xistin temenê têkiliyên mazin ên di nava rojava û başûr de. Divê ku rizgarkirina şengalê, bê xistin temenê gihandina li hevdû a rêveberîya Kurd a li başûr û li rojava. Her wusa, şengal, newê xistin weke 'hendekek' di nava rojava û başûr de. Di vê pêvajoyê de di ancama gelek xelatîyên dîrokî ên şîyeseta Kurd de jî, civate Kurd zirer dîtîya. Xelatîya dîrokî, ew a ku di wan rojên berî dema ku wê DAÎŞ'ê hêrîşî rojava û başûr kiriba, niqaş û amedekariyên bo kongira netewî hebû. Ku ew bi serkevtî hatiba bi ancankirin û kongira netewî a Kurd hatiba li darxistin, wê î ro ew xûrixandinên li kobanê, başûr û rojava û kobanê, ne wilqasî zêde mazin bûba. Yanî, di vê çerçoveyê de, divê ku hemû şîyesetmederên Kurd jî, berpîrsîyarîya di xûrixîna Kurdistanê a bi destê DAÎŞê de bibînin. Çend ku piştî ku hêrîşên DAÎŞê destpêkir û hêzên Kurd bi hevdû re ketina nava hevkarîyekê û bi hevdû re tevgerîyan û bersiv dana DAÎŞê jî, lê dîsa ev ser wê xelatîya wan ya dîrokî nanûxûmêne.

Li şûna ku diviyabû ku li ser yekîtiya civate Kurd û kirina yek ya hêzên parastina civate Kurd û Kurdistanê, kirina niqaşên 'kê şengal rizgarkir' û ankû hêzek li hemberî ya din xwe dana nîşandin, nîşanaka ku Kurdan û rêveberîyên Kurd ên ku di roja me de hena, bi rêxistinîyên wan re, rastî, serdem û ev pêvajo baş ne xwandin û fahm nekirina. Ya giring, ew a ku ji î ro û pê de, hemû hêzên parastina Kurdistanê, ku Pêşmerge bê, YPG bê, HPG bê û ankû hemû hêzên din ên piçûk û mazin bin, di bin sazûmanakê û sêwanaka netewî de werina kirin yek ku bi hevdû re parastina Kurdistanê, civate Kurd û nirxên civatî biparêzê. Pêvajoya hêrîşên DAÎŞ ku li rojava û kobanê û li başûr û şengalê da nîşandin ku, divê ku hêzek netewî ku hemû hêzên Kurdistanî ên parastinê dike nava xwe de divê ku hebe.

Di warê şîyesî de divê ku yekîtiyekê di nava xwe de çê bikin. Di warê hemû aliyên din de ên bi sazûmanî jî divê ku yekîtiyeka ku civatî hebe. Heta ku divê ku pergale perwerdeya civatî a Kurdistanî jî, divê ku bi hevdû re di ahengekê de xwediyê pêşketinekê bê. Ya rastî bo civate Kurd çiya, divê ku di wê çerçoveyê de nêzikatî were kirin. Ev, divê ku newê kirin. Rastîya civate Kurd, divê ku were parastin. Şîyeseta Kurd, ku xwediyê fêreka ku ji vê pêvajoya ku di wê de ya, derxe. Divê ku fêrê ji Helebçê, berî wê komkujiya zilane, dersimê û hemû komkujiyên ku piştî hatina kirin, divê ku derxe. Dema ku hemû hêzên Kurd, bi hevdû re ne di yekîtiyekê de bin, tişt a ku hat hanîn li ser

komara Kurd a mihabadê, wê were serê wan jî. Di vê çerçoveyê de, divê ku mirov vê yekê werêne ser ziman ku şengalê deriyê başûrê Kurdistanê ê li rojavayê Kurdistanê û deriyê rojavayê ê li başûrê Kurdistanê bê. Her wusa, bi wê re jî şengalê deriyê başûrê Kurdistanê û rojavayê ê li rojhilat û bakûrê Kurdistanê ê ku hatî vekirin bê.

Oparasyona rizgarkirina şengalê wê, di lê mijarê û 2'ê mijdarê de wê, bi lez wê were ragihandin. Di vê demê de wê, ji gelek aliyan ve wê, hêzên Kurd wê bidest ketina navenda şengalê bikin. Di vê demê de wê, hêzên herêmê ên şengalê weke 'hêzên parastina şengalê' û hwd jî wê, ji keç û lawên êzîdî wê bidest rêxistina wan wê were kirin. Wê heta wê demê jî wê, gelek ciwanên êzîdî wê di nava refên wê rêxistina leşker a êzîdîxanê de wê cihên xwe wê bigirin. Di dewama wê de wê, leşkergeh û hwd ên weke bi navê 'dewrêşê Ewdî' wê werina avakirin û wê ji wan wê gelek ciwanên Kurd û êzîdî wê bidest xwe perwerdekirina bi leşkerî û hwd bikin. Ev dem wê, weke demeka demezrînê wê bi vî rengê bimeşê. Di dema wê de wê, dema ku wê rewşa şengalê û birêxistinkirina hêzên parastina şengalê ku wê derkevina li pêş wê, ev rewş wê bi serê xwe wê, weke rewşeka ku wê, rejimên herêmê wê bidest hewldana xwe tevli wê kirinê wê bikin. Îran wê komên bi navê 'hazdî-şabî' wê avabikin wê ji aliyê başûrê şengalê û hinek aliyên din ên ku ew hê weke di destê DAÎŞê de mana wê bikin ku wan "rizgar bikin" û xwe li wan bicih bikin. Bi vê armanca xwe bicihkirinê wê, ev rewş wê zêdetirî wê, derkeve li pêş. Ji aliyekî din ve jî hinek komên ku ew weke "Kurd" in û li pişt rêxistinkirina wan rejima tirk heya û navê "pêşmergêyên roj" li xwe dikin wê bi dest hêrîşên provakatif wê bikin. Wê li ser xwest û li gorî politikayên rejima tirk wê li herêmê wê hinek hêrîşan wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş jî wê, weke aliyekî ku mirov wê, bi teybetî wê hilde li dest bê. Wê ber çî wê ev rewşên weke bertekên leşkerî wê derkevina li holê? Ber ku herêma şengal weke ku me hinekî li jor hanî li ser ziman wê herêmek stretejîkî bê û ev rejimên herêmê ên ku Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin ên weke îran û rejima tirk û îraq jî û hwd wê, nexwezin ku ev deverên stretejiikî bi tememî bikevina destê Kurdan de. Ber vê yekê wê, ev rewşên provakatif ên weke ku wê îran wê li ser 'hazdî-şabî' û rejima tirk wê li ser kom weke bi navê "pêşmergêyên roj" û hwd re wê pêşbixê wê, bi wê sedemê wê pêşbixê.

Di dewama wê de wê, ji aliyekî ve din ve jî wê, rayadarên tirk wê bi rêxistinên Kurd ên weke PDK û hwd re wê têkiliyê dênin û wê bixwezin ku ew li ser wê re li dijî rêxistinên din ên Kurd 'pozisyoneka dijber' bi wê bidina pêşxistin. Her wusa di nava PDKê' û PKKê de wê munaqase û nîqaşên li ser rewşa kontrolkirina şengalê re ku wê werina kirin û wê heta wê asta ku wê gotinên xirab jî wê ji hevdû re wê bibêjin wê têkiliyeka wan nîqaş û rewşan wê bi vê rewşa wûcane herêma şengalê ve girêdayî wê bê. Wê di temenê dayîna kirina wan nîqaşan wê bi vê rengê rejimên herêmê jî wê hebin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê rewşê wê di pozisyoneka ku wê bi wê Kurdan wê werina berhevdû wê, di vê çerçoveyê de wê, destê rejimên weke rejima tirk û hwd wê di wê de wê hebê. Îran jî wê, pirsgirêkan wê bi destê komên ku ew li herêmê weke 'hazdî-şabî' ku ew diafirênê re wê, rewşa xwe bide hîskirin. Di vê çerçoveyê de wê rewşa şengalê wê piştî rizgarkirina wê re wê li ser êşên Kurdên êzîdî re wê ev rewşên xirab ku wê dúbare mirov bi êşênin wê rû bidin. Em hinekî divê ku wan jî li ser wan bisekin û wan hildina li dest.

Ev rewşên bi êş ên ku wê rûbidin wê, di vê rengê de wê, xwediyê awayê bin. Lê di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoyên hêrîşên li

şengalê ku wê, bi destê hêzên Kurd wê, tevî hemû pirsgirêkên ku ew di nava wan de hatina derxistin ku wê bidestê wan wê ew pêvajoyên hêrişan wê werina şikandin wê, vê carê wê rejimên herêmê wê bidest pêşxistina politikayên din ên dijberiyê wê li ser şengalê re wê pêşbixin. Rejima tirk wê, di hevdîtinên xwe "di lijneya bilind a ewlakariyê" a bi navê 'MGK' de wê, vê rewşê wê hildin li dest û wê, bi gotinên weke "emê destûrê nedin ku PKK li herêmê xwedî hebûn bê." Di aslê xwe de wê ev gotinên weke 'em, naxwezî PKK li herêmê xwedî hebûn bê' wê, gotinên weke hêncet bin. Hêncet û sedema sereka û pêşî wê, rewşa Kurdan a giştî bê. Kurd di vê demê de wê bi şengalê re wê li gelek deverên din wê, serdestiyê wê bidest bixin. Herêmên weke kerkûkê ku ew bi salane ku Kurd ji rêveberîya baxdadê dixwezî ku 'madeya 140 cibicîh bikê û çareserbikê jî wê, ji ber çî newê cibicîhkrin û çareserkirin wê aliyekî wê, mirov dikarê di çerçoveya van nîqaşan de jî wê hilde li dest. Bizanebûnî û awayekî bi plan ew çareserkirina li kerkûkê ne dihat pêşxistin. Ber ku wê, ev rewş wê, weke rewşna ku wê, çawa wê, bi wan wê pêşîya Kurdan bigirin û wê Kurdan di rewşekê de bidina hiştin bê. Yanî wê, bi gotineka din wê, rewşa kerkûkê wê weke rewşeka girêdana wan bi xwe ve wê biheta bikata bikarhanîn.

Di rewşên weke yên şengalê de jî wê, her wusa wê ji ber rewşa wê ya stretejîkî wê, ew nîqaş wê piştî rizgarkirina wê werina pêşxistin. Ber ku wê, şengal wê ji aliyekî ve wê, herêmeka Kurdistanê a ku ew dervî çerçoveya rêveberîya başûrê Kurdistanê hatiya hiştin bê. Û ji aliyekî din ve jî wê, bikeve sînorê rojavayê Kurdistanê de. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku Kurd li wê serdest bin wê, di nava wan de wê ti sînor wê nebê. Ya ku wê zêde wê ew li ser wê bisekinê wê ev bê. Ber ku wan dixwest ku ew sînorê di nava Kurdan de ku ew hatiya pêşxistin were parastin. Dema ku rewşa rojava pêşket wê, rejima tirk wê bo ku têkiliya Kurdên bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê ji hevdû qûtîkê wê hêtan di nava rojava û bakûrê Kurdistanê de wê, werina çêkirin. Berî wê, 'hendek' kolan lê ew hendek jî ne gihiştina li armanca xwe. Piştî li ser wê re wê, hêtan lêkin.

Mantiqê ku wê rayadarên tirk û yên baxdadê û ankû hikimeta îraqê ku wê nêzî şengalê bibin jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi mantiqê wan hêtên ku ew di nava rojava û bakûr de ku ew hatina çêkirin bê. Wê, biheman rengê û mantiqê wê li şengalê wê nêzîkatîyê wê pêşbixin. Di dewama wê de wê, herina bi ser şengalê de. Wê nexwezî ku ew herêm bi serê xwe bimênê. Bi heman rengê re hebûna 'hazdî-şabî' ku wê weke komna çendari ku wê bidestê rejima îranê wê li sînorên Kurdistanê wê werina pêşxistin wê di reng û awayê DAÎŞê ku orjîna wê farîsiya de wê xwediyê reng û awayekê bê. Armanca DAÎŞê ew bê ku wê, çawa wê pêşîya Kurdan wê bi serdestbûna wan ya li herêmê wan bigirê û wê bi komkujiyan wê wê pêşbixê bê. DAÎŞa farîsî 'hazdî-şabî' jî wê, xwediyê heman politikayê bê. Wê politikaya wê ew bê ku ew wê, çawa wê li şûna hêzên Kurd wê ew çawa wê li ser wan herêmên Kurdistanê wê serdest bê û wê pêşîya pekparatiya wê ya li herêmê wê bigirê bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke piştî têkçûna DAÎŞê wê 'hazdî-şabî' wê weke rêxistina çekdarî a DAÎŞwarî ku wê çawa wê pêşîya serdestîya Kurdan bigirê û ankû wê li ser herêm û axên xwe yên ku Kurdan ji DAÎŞê rizgarkirina ku ew dikin xwe serdest bikin wê, çawa wê pêşîya wann bigirê wê bi wê armancê wê ew were pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê divê ku mirov wê bi teybetî wê werênê li ser ziman. Rewşa ketina artîşa tirk biawayekî dagirkerî li cereblûs, ezazê û hwd wê, bi heman rengê wê ji aliyê şengalê ve wê, hazdî şabî wê li ser

navê farisan wê ew wê rewşê wê pêşbixê. Ti farqa herêmên ku Hazdî şabî dagir dikê û yên ku rejima tirk dagir dikê weke li cereblûs û ezazê û hwd wê ji hevdû tûne bê. Mirov nikarê wan ji hevdû cûda werênê li ser ziman. Wê di temenê wan wê heman zihniyet wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê bi teybetî bi vê rengê wê divê ku mirov wê binxatbikê û wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di rewşa politikayên ku wê rejima tirk wê bi wê herêmên rojava ên weke cereblûsê û ezazê dagirbikê de wê, bi heman politikayan û zihniyetê wê hazdî şabî wê were pêşxistin û wê ew wê bê bicihkirin li herêmên weke yên musilê û şengalê û hwd. Di vê çerçoveyê de wê, politikayaka ku wê çawa wê bi wê bixwezê ku wê Kurdan wê kontrol bikin wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê hilde li dest û wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê jî divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê piştî rizgarkirina şengalê wê ev rewş wê bi awayekî vekirî wê hin bi hin wê rengê xwe bidina dîyarkirin û wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, ev politika wê ji aliyekê din ve wê, weke derbeyek din a li Kurdên êzîdî jî bê. Her wusa di nava şengalê de wê, bi awayekî çendî ku ew herêmeka piçûka wê, sê û ankû çar komên leşkerî ên ji hevdû cûda wê, werina pêşxistin. Ev hemû wê li gorî tégînên partî û rêxistinan bin. Di vê çerçoveyê de wê, qatbûnek wê, di nava hêzên êzîdî bixwe de wê were pêşxistin. Piştî ku hazdî şabî ku ew dihê pêşxistin û xwestina wê jî ku ew hin komên di nava xwe de ji ciwanên êzîdî pêşbixê û di xîmeta xwe li şengalê û hwd bide şerkirin jî wê rewşa wê qatkirinê wê zêdetir kûrtir bikê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ev rewş wê, çendî ku wê weke rewşna leşkerî bin lê wê ji aliyekî din ve jî wê, di rewşên sîyesî û aramiya herêmê de jî wê, bina temenê pirsgerêkên ku wê piştê wê rûbidin bin.

Gelek kesên êzîdî û malbatên wan wê di nava wê aramiyê de wê piştî dilwaswasbûnê jî wê dûdîlî bin ku ew vejerina li herêmên xwe. Ber ku ev rewşa qatbûyî a leşkerî û parastinê wê zêdetirî wê hêsteke arami û parastinê wê nekê dilê wan de. Di vê çerçoveyê de wê piştê wê şengalê wê weke herêmeka ku wê, çawa wê were bahrkirin û ankû beşkirin û wê herkesek wê ji aliyê xwe ve wê xwe li wê serdest bikê wê li holê bimênê. Ev rewş wê, di aslê xwe de wê jî bêtifaqîya hêzên Kurd jî wê rûbide. Ber ku ew bêtifaqî di nava wan de heya wê, ew jî wê temen û derfetê jî hêzên derve ku ew, dixwezî werina herêmê û xwe li herêmê bicihbikin û bikina bihêz wê temenê wê bide afirandin.

Hêzên Kurd ku mirov ji van aliyan ve li wan dinerê wê demê mirov dibînê û li wê dihizirê ku ew wan ji dîroka xwe ti fêr û azmûn dernexistina. Hêzên başûr wê xwe jî rewşên aşîrî derbas nekin. Hêzên din ên beşên din Kurdistanê jî wê, ji reşwên rêxistinî û mantiqê wê dernexin. Ev rewş wê, weke rewşna ku wê ne tenê li pêşîya çêkirina tifaqê Kurdistanê w asteng bê wê, her wusa wê temen û derfet û deriyê hêrîşên nû wê li herêmê wê li civake Kurd wê bide vekirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, weke rewşeka teybet ku mirov wê, bi teybetî wê hilde li dest û wê fahmbikê bê. Di dewama wê de wê ev rewş wê, zêdetirî wê piştê jî wê derkevina li pêş. Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê ev rewşên ku em dikarin di çerçoveya pirsgerêkên civake Kurd de wan hildina li dest wê, bi demê re wê temenê

kirina sîyesetê û leyistina li nava Kurdan a rejimên herêmê ên weke îran û rejima tirk jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşê divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, piştî pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ku ew rûdidin wê zêdetirî wê mirov wê biêşênin. Ber ku wê dema ku mirov li rewşa şengalê û wê trejedîya wê dinerê û mirov li van rewşên ku ew di nava rêxistinên Kurd de ku ew rû didin ku em li wan dinerin wê, weke rewşna ku wê, çawa wê bi wê pêşîya Kurdan bigirin jî wê, mirov biêşênin bin. Di vê çerçoveyê de wê ev rewş wê weke rewşna ku wê, weke ku wê herkesek wê bikeve derdê xwe serdestkirinê de wê, rewş û dîmenekê wê bide li berçav. Rêxistin û ankû partî, jî amûrekî bi wê pêşxistin civakê zêdetirî ew, bûna weke "armancake" li ser serê civake Kurd a qatbûyî jî. Rêxistinên Kurd ên roja me ku ew hena ew li piçûk û mazinahîya xwe nenarin û ew dixwezî hêzeka xwe ya piçûk bi leşkerî çêbikin û ew bajarkek jî bê bikina destê xwe û li ser wê xwe serdestbikin û bidina jîyandin. Di vê çerçoveyê de wê, xwediyê mejiyekî qat bin. Wê bi vê mejiyê xwe re wê ne xwediyê rengê hizirkirinê ê bi çerçoveyeka giştî a li civake Kurd bin. Rewşa wan wê, rewşên weke bêtifaqîya wan wê jî aliyekê ve wê di temenê sedemên trejedîyên civake wan de bê. Wê di dewama wê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, di mejiyê xwe de wê, ne xwediyê hizreka bi tifaqê yekîtiya civake Kurd bin. Di vê çerçoveyê de wê, weke "sefilên sedsalê" wê, di rewş û dîmen û wêneyekê de wê xwe bijîn û wê bidina jîyankirin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê rewşa wan werênê li ser ziman.

Li vir jî aliyê tûnebûna tifaqê nava Kurd jî ve jî mirov divê ku pêvajoyên komkujiyan ên weke komkujiya şengalê, kobanê, berî wan ên zilan, dersim û helebçê û hwd divê ku mirov binerê. Di dewama wê de wê bi sedan komkuji wê werina serê civake Kurd. Di dewama wê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Ji aliyekî ve jî wê dema ku ew yekîti û tifaqê nava Kurd nebê wê ew jî wê, weke aliyekî teybet wê xwe di rewşa hêrîşên li civake Kurd de wê weke temenekê xwezayî wê, jî wan hêrîşan re werênê li ser ziman û bide dîyarkirin. Mixabin ya ku wê, bi demê re wê were dîtin jî wê hebê. Ber vê yekê ya ku wê, rejimên herêmê wê li dijî tifaqê nava civake Kurd û çêkirina yekîtiya civake Kurd bin. Bo ku ew karibin li nava civake Kurd bileyizin û her wusa wê rewşa nava Kurd wê jî xwe re wê karibin bikina temenê herîşan û ankû wê bikina temenê çêkirina nakokîyan di nava rêxistinên Kurd û hwd de wê, li ser wê re li nava civake Kurd bileyizin. Wê ber vê yekê bi tûndî li dijî çêkirina yekîtiya nava civake Kurd û rêxistinên Kurd bin. Wê, dixwezî. Bi wê re jî wê pêşîya pêşketina civakê û rizgarkirina wê bigirin. Ev rewş wê, bi vê rengê wê weke rewşna ku mirov wan bi teybetî di vê çerçoveyê de wan hilde li dest bin. Di dewama wê de mirov vê yekê jî wê, bi wê re wê werênê li ser ziman ku heta ku ev bêtifaqî wê hebê wê dawî li nakokîyên navxweyî jî wê nebê. Ber ku ew rejimên herêmê Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê hertimî wê li ser wê re wê bikin ew wan nakokîyan çêbikin û bi wan re hertimî rêxistinên Kurd werênina berhevdû.

Li şengalê ew rewşa nebûna tifaqê nava rêxistinên wê bandûra xwe wê li wê jî wê bikê. Her wusa jî xwe mirov, dema ku pêvajoyên destpêka hêrîşên DAÎŞê wan şîrove dikê wê berî wê, dîsa wê, pêvajoyeka wusa wê were dayîn destpêkirin ku wê, rêxistinên Kurd wê gotinên xirab ên hevdû ji hevdû dîrxistinê wê werênina li ser ziman. Wê her wusa wê, heta ku wê, gotinên weke "wê, rêveberîya û partîya wê ya serdest a desthilatdar PDKe, wê jî PKKê bixwezê ku ew jî qadilê jî derkeve. Wê di vê çerçoveyê

de wê, gotinên xirab jî wê ji hevdû re wê bibêjin. Berî pêvajoya hêrişên DAÎŞê bûyîna wan nîqaşan wê pîrr manîdar bê. Bêgûman mirovekî ku wan nîqaşan tenê bi serê xwe wan werênê li ser ziman wê weke ku "wan, rêxistinên Kurd ew ji hevdû re kirina." Lê di aslê xwe de wê, mirov nikarê tenê bi wê rengê wan werênê li ser ziman. Divê ku mirov, têkiliya wan nîqaşan lingekê wê bi îranê û lingê wê yê din ê mazin bi rejîma tirk û şerê wê yê li dijî civake Kurd ê li bakûrê Kurdistanê û piştê li rojavayê Kurdistanê ku wê daya destpêkirin jî wê hilde li dest.

Di dewama wê de wê, ev rewş wê, mirov divê ku wan bi hevdû re wê, hilde li dest. Ber vê yekê çendî ku ez di vê çerçoveyê de ez li hemû rêxistinên Kurdan bi rexneyî gotinê bibêjim lê ez, divê ku wê, rewşa wan jî fahmbikim ku wê, rewşa leyistina li nava wan a rejîmên herêmê jî ji berçav dîrnekim û wê fahmbikim. Di vê çerçoveyê de wê, ji hemû aliyan ve wê hildima li dest. Gelek kesên ku ew xwe weke nivîskar dihênina li ser ziman ku ew li ser van rewşên rêxistinî ku ew ji derve hatîya pêxistin ku ew gotinê li dijî partîyên Kurd dibêjin wê, di aslê xwe de wê, ji aliyekê ve wê li hemberî dîrokê û civake Kurd wê nezanîya xwe wê bidina dîyarkirin. Wê bi wê nezanîya xwe re wê, ew bixwe wê bina temenê çêkirina nakokîyan di nava rêxistin û partîyên Kurd de. Ji xwe di rewşek bi vî rengî xwe de weke alî nîşandin û ankû di wê çerçoveyê de gotin bilêvkirin bi serê xwe wê xizmetî wê politikaya çêkirina nakokîyan a rejîmên herêmê ên weke rejîma tirk û îranê hwd wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê ji wê zêdetirî jî wê ji zêdetirî jî wê, zirerek mazin wê bide civake Kurd. Ya ku wê, heta nûha zirera mazin daya civake Kurd jî ev bûya. Ji bilî çend kesên bi nîyet xirab wê, gelek kesên ku ew di van mijaran de gotinê bilêvdikin wê bi nezanîya xwe wê gotinê bikin.

Ji aliyekî din ve jî mirov, divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku mirov wê rewşê bi heman rengî ev rewşên bi nakok ku ew dihên pêxistin û dihên xwestin ku ew werina domandin wê, weke rewşna ku mirov wan di serî de kifşbikê bin. Minaq gotina "şerê birakûjî" wê weke gotineka ku wê bandûra wê li mejîyê civake Kurd û herî Kurdî wê pîrr zêde wê hebê. Lê di vê çerçoveyê de wê çalakî û pêvajoyên hêrişan wê çawa wê bidina pêxistin wê, piştî rizgarkirina şengalê re wê bi hewldanên rayadarên rejîma tirk ên li ser çend kesên Kurd ên weke 'pêşmergeyên roj' xwe dikin re wê, di vê çerçoveyê de wê, cihê gotinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyê mirov, divê ku wê bi teybetî wê ji gelek aliyan ve wê, wê hilde li dest. Pêvajoya rizgarkirina şengalê ku wê piştî bi hêrişkirinên şengalê wê ji aliyê DAÎŞîyan ve wê were dagirkirin, bi dereng ketina rizgarkirina wê bixwe jî wê, mirov dikarê bi sedemek bi vî rengî ve girêdayî wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, rizgarkirina şengalê ku ew Kurdên êzîdî bin û ankû ne êzîdî bin ku ew ji kîjan rengên bawerîyên Kurdistanî bin wê bo wan wê weke rûmetekê bê. Di serî de divê ku mirov wê yekê wê fahmbikê. Li ser pêxistina dijberîya di nava bawerîyan de ku ew hêst jî pêşîya wê girtina wê, bi wê re wê pêşîya hatina cem hevdû a Kurdan jî wê were girtin. Em di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê di serî de wê hildina li dest û wê fahmbikin. Li vir ez divê ku wê yekê ji aliyê têgîna derûnîyê ve wê weke gotinekê wê werênîma li ser ziman ku mirov weke zindiyekî ku ew xwediyê hebûneka derûnî ya wê, her tişt ku ew bi kirin bê û gotin bê û hwd wê li ser wî xwedî bandûr bê. Bandûr wê ji xwe wê weke xosletekî derkkirinê ê di temenê pêşketina me mirovên weke zindîyan ku ew dihizirin de bê. Di vê çerçoveyê de wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de mirov wê yekê jî wê, dibînê ku wê dema ku wê gotin wê bi rêya ramyarîyê û ankû sîyesetê wê ji aliyê rayadarên rejîmên herêmê ku wê li nava Kurd

wê bibêjin wê çawa wê van aliye tégînî wê bi teybetî wê li berçav bigirin û wê li ser wan û li gorî wan wê gotina xwe bibêjin. Bo ku ew bandûr zêdetirî li wan bibê wê, zêdetirî wê, ew wê bibêjin.

Di dewama wê de wê, dema ku ew gotinê bawerîyan ew wê bibêjin wê, pêşî wê wan kesên ji wê bawerîyê w di nava wan çerçoveya bawerîya wan de wê çawa wê dorpeçbikin û wê di wê çerçoveyê de wê sînora di nava wan de wê bikişênin û li ser wê sînore re wê werênina hemberî hevdû. Wê wan bikina rika hevdû de. Li ser wê re jî wê, regekê siyasetê ê li ser awayê bawerîyan re ku wê were kirin mirov wê, di serî de wê kifş dikê.

Di pêvajoya hêrîşên li şengalê de wê, ev yek wê were dîtin. Bi giştî jî wê di pêvajoya hêrîşên DAÎŞê de wê ev wê bi awayekê vekirî wê werê dîtin. Gotinên rayadarên tirk ên weke T. Ardogan "ew, bê ol in" û ankû "ew, ji zerdeşt re bergê dîkin" wê, di vê çerçoveyê de wê weke gotinna ku wê, çawa wê hem bi wê bawerîyan wê werênina ber hevdû û wê kuştina wan wê "meşrû" wê bidina nîşandin. Dema ku ew, mirovan di xapênin û wan dişênina li nava rêxistinên kujar ên weke DAÎŞê de wê, bi wan bidina bawerkirin ku ew, di vê sedsale 21'ê de ew bo olê û bawerîyê şer dîkin û xwe fede dîkin. Di vê çerçoveyê de wê, ol wê weke narkota wan ya ku ew bi wê mirovan dixapênin û didina şerkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di rewş awayekê de wê, olê wê bo xwe wê bikarbênin. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke xiyenetka wan kes û rejiman a li olê û tégînên bawerîyî û dîroka mirov a hizirkirinê giştî jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê ev rewş wê, weke rewşna ku mirov wê, bi teybetî wê werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de divê ku mirov wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku mirov, dîroka olan lêkolîn bikê mirov wê, di çerçoveya ji hevdû girtin û bi bandûra ol û bawerîyan de wê, li ser cihûtîyê jî, mesihîtiyê jî û îslamê jî wê bandûra bawerîyên di xate yazdanîyê de ku ew dihên ên weke yên dema gûtî, hûrî û mîtannîyan û piştî heta dema bawerîya Mîtra, Zerdeşt, Manî û hwd ku ew dihê wê bandûra pêşketina van bawerîyan wê li ser hersê olên semewî ên ku ew piştî hatina jî bin. Ti kesekî ku ew dîrokê dizanê wê, nikaribê wê înkâr bikê. Di vê çerçoveyê de wê weke ku wê çawa ku wê bandûra mîtravanîyê wê li mesihîyê wê zêde hebê wê, bi wê re wê ya Zerdeştîyê wê cihûtîyê û mesihîyê wê hebê. Bi bawerîyên mîtra, Zerdeşt re wê bandûra bawerîya Manî li ser îslamê wê di xate êzdayîtiyê de wê, ji wan nekêmtir bê. Wê pîr zêde wê bê. Dema ku em ji van aliyan ve wê, hildina li dest wê, hemû hêrîşên li êzdayîtiyê wê di aslê xwe de wê li wan bawerîyan bixwe jî bê. Wê weke bêrûmetîyeka li hemû tégînên bawerîyê bê.

Di roja me de êzdayîti ew dema ku ew dihê li ser ziman wê, zêdetirî wê, bi dîrokê re wê ew newê ser ziman. Ber ku ew dîroka wê zêde ne hatîya nivîsandin. Yan jî hatîya nivîsandin wê weke di destpêka hatina îslamê de wê hemû lîteratûr û ankû wêjeya van olên qadîm ên dîrokî ên weke yên êzdayîyê wê werina tûnakirin. Wê berhem û nivîsên wan wê werina tûnakirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, piştî jî wê, nivîsandina dîroka wan wê, rastîyê astengîyên ku em dikarin bi wan tûnakirina re di heman wateyê de werênina li ser ziman wê bibê. Di dewama wê de wê, êdî wê, di vê çerçoveyê de wê, kêmbimênê. Di vê çerçoveyê de em, vê yekê jî wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê, di çerçoveya rastîya civake Kurd de ku mirov wê hilde li dest wê, çawa wê pêşîya tékiliya bawerîyên wê ku ew ku ew bi hevdû re dênin wê were girtin wê,

were dîtin. Çendî ku wê di xate êzdayîyê de wê bawerîyên Kurdistanî ên weke yaresanî û ankû yarsanî, şebekî, feylî û hwd wê, di xate êzdayîyê de wê xwediyê bawerîya bi bi melekê tawis jî bin wê, têkiliya wan wê bii hevdu re wê heta ku mirov tûna ya wê kêmbê. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşekê de wê bijîn. Ev rewşa bêtêkiliya bawerîyên civake Kurd ku ew ji heman kokê jî na wê, weke aliyekî din ê ku ew bi bandûra wê qatkirina civakî ku ew xwe didê diyarkirin bê. Her wusa di vê çerçoveyê de ew, bawerîyên Kurdistanî ku ew olzanîya xwe werênina li ser ziman û hinekî herina berî wê, ew wê bixwe wê bibînîn ku ew bi kîjan kokê ve girêdayî na û ew divê ku ew xwe li ser çî kokê werênina li ser ziman wê, bi awayekê vekirî wê bi çavên serê xwe wê bibînîn.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku pêvajoya komkujiyên li şengalê çendî ew, divê ku were kirin li sedema ku ew rewşên civakî û rêxistinên sîyesî ên Kurd hemû werina xistin berlêpîrsîneka rast de wê, di vê çerçoveyê de ji aliyê civakî ve jî û têkiliyên bawerîyên Kurdistanî ve ew têkiliya nava wan ku ew nîn a û ankû hatîya qûtîkirin û birrîn ji wê aliyê ve jî mirov, divê ku wê bikê sedema fahmkirineka civakî. Di vê çerçoveyê de wê di aslê xwe de wê bersiva herî dîrokê wê ji wê kirina wê komkujiyê û armancên rejimên herêmê ên ku ew li pişt wê komkujiyê na wê, weke bersiveka dîrokî ji ji wan re bê. Di rastiyê de ev pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ku ew li şengalê û rojava û başûrê Kurdistanê wê, divê ku mirov wê bikê temenê têgihîştineka civakî a dîrokî de. Wê hingî wê bi dîrokî wê bersiv hatibê dayîn û wê bi wê re wê pêşîya komkujiyên din ên bi vî rengî ên hov û xadar û bêahlaq wê were girtin. Komkujiyên bi vî rengî ku wê bi ti ahlaqê mirovatîyê ve wê mirov nikaribê wê werênê li ser ziman wê ji destpêka avabûna komare tirk, rejima îranê, îraq û sûrî ve wê bi berdewamî wê werina li serê civake Kurd. Berî komare mihabadê û piştî wê komkujiyên rejima îranê li rojhilatê Kurdistanê, berî komkujiyên weke yên helebçê û piştî komkujiyên ku wê werina li serê civake Kurd ji aliyê rejima îraqê ve û tirkîyê jî wê ji berî komkujîya zilanê û komkujîya dersimê û piştî wan re di dewama wan de komkujiyên ku rejima tirk bi rêxistinkirina hanîna li serê civake Kurd wan, di vê çerçoveyê de dûbare divê ku mirov wan werênê li ser ziman û bahse wan bikê. Ev wê, weke aliyê ku mirov wan di serî de wan fahmbikê bin

Pêvajoyên komkujiyên berî komkujîya şengal û kobanê ku wê li rojava û başûr û piştî di dewama wê de wê bi rûxandîna û kavilkirina bajarên Kurdan ên bakûrê Kurdistanê ji aliyê rejima tirk ve wê, ku wan hanîna li serê civake Kurd wê di çerçoveyekê de wê bi armancekê wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, armancekê rastarast divê ku mirov wê navê wê li wê bikê wê bi armanca jî dîrokê birin û tûnakirina hebûna civake Kurd bê. Di vê çerçoveyê de rejimên herêmê ku wan hebûna xwe li ser tûnakirin û tûna hasibandîna civake Kurd pêşxistina wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê hebûna xwe re wê, di temenê kirina wan komkujîyan de wê cihbigirin. Çendî ku navên rêxistinên weke DAÎŞê û hwd wê, were li ser ziman û bilêvkirin jî wê, ev rêxistin wê ji aliyê wan rejiman ve wê werina pêşxistin bin. Mirov nikarê wan pêvajoyên komkujîyan û îro wan rêxistinên ku ew bi wan komkujîyan dikin ji hebûna zihniyeta wan rejiman dûr şrove bikin û wan werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê di serî de wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê jî mirov, divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê ev rêxistin wê bo hanîna li cih a armancên wan rejiman ku ew bi hebûna wan re li ser tûna hasibandîna hebûna civake Kurd re wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Wekî din ku mirov rabê û

komkujiyên weke komkujiyên li şengalê bi ew bi awayekê hov û namerdane ku ew hatina kirin em tenê li ser hebûna cûdahîya bawerîyan û hwd re wê, tenê bi nakokîyên nava olan re wê werênina li ser ziman re ev ji rastîyê dûr bê. Wê rastîyê wê bi me nede fahmkirin. Mirov wê wusa wê nikaribê rastîyê biawayekê rast wê fahm jî bikê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di ve demê de reêveberîya rejima tirk a AKPê ku ew olê weke kirasekî li xwe dikê û xwe di wê de dikê ku werênê li ser ziman wê, ne ji ber ku ew xwediyê bawerîyeka bi wî rengî bê. Wê ji ber wê bê ku ew ji ber ku ew politikayên xwe yên jenosîdkirina civakên herêmî di bin wê de bide kirin û vêşartin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di rewşa wê de wê ev rewş wê hebin. Wekî din mirov, wê nikaribê bi ti sedemên din wê werênê li ser ziman. Hertimî ji aliyê xwe ve wê, hanîna li ser ziman a pirsgirêkên weke nava îsraîl û filistinê û hwd, ku ew kirina weke pirsgirêkeka olî jî wê, di vê çerçoveyê de wê bi vê armancê bê. Wê çawa wê di xizmeta politikayên xwe de wê, bikarbênê bê.

Rewşa şengalê wê, di vê çerçoveyê de wê bi komkujiyên ku ew ber û di roja me de ku ew li wê hatina kirin wê, divê ku mirov bike sedema lêpîrsîna van rewşan hemûyan jî. Ber ku ev rewş hemû wê weke çerçoveyekê wê li herêmê wê werina bikarhanîn û wê li ser wan re wê bi awayekê wê politikayên xwe yên komkujiyê wê bikina merîyetê de. Rewşa şengalê wê, weke rewşeka teybet a ku mirov wê, ji aliyên komkujiyên ku ew li wê hatina kirin ve wê ji gelek aliyên ve wê divê ku wê, hilde li dest. Di roja me de wê, gotina "heftêûsê ferman" ku wê Kurdên êzîdî wê werênina li ser ziman wê nîşanak û navê heftêûsê komkujiyên bi vî rengî ên weke komkujiya şengalê a ku ew di ew demên cûr bi cûr de ew hatî kirin bê. Di nava wan pêvajoya heftêûsêyan de wê, gelek komkujiyên ku ew hatina kirin wê di dema osmaniyan de wê, werênina hanîn li serê civake Kurd a êzîdî. Wê bi wê re jî wê, di bin maskeya olê de wê weke ku "du bawerîyan di nava xwe de ew hêrîş û komkuji li hevdû kirina" wê, hanîna wê ya li ser ziman wê tenê weke aliyekî sernûxûmandinê bê. Divê ku mirov wê di çerçoveya rewşa civake Kurd a giştî de wê hilde li dest û wê werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrîşên li şengalê wê, dema ku mirov wê lêkolîn dikê wê, ji gelek aliyên ve wê, divê ku mirov wê, hilde li dest. Weke ku me hinekî li jor hanî li ser ziman wê pêşî wê, ji aliyê ku ew weke bawerîyeka Kurdistanî a kevî ve wê, li wê hêrîş wê werina kirin. Ji aliyekî din ve jî wê, çawa wê, nîrxên ku ew bi navê civakê dihên li ser ziman wê, çawa wê bîna xistin bin hêrîşê de wê, hilde li dest bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, li ser ziman. Ji musilê bijartina bidest hêrîşkirinê jî wê, bi serê xwe wê weke mijareka ku mirov wê, divê ku wê, bi teybetî wê hilde li dest bê. Musil wê, weke herêmekê Kurdîstanî jî bê. Lê wê li wê, gelek bawerîyên cûda wê li wê bijîn. Mînaq asûrî jî wê li wê bijîn. Wan, bawerîya mesîhiyê bo xwe parastinê ku di demên berê de bijartina wê, di vê demê de wê ew bawerî wê, weke 'sedem û hênceta hêrîşê' wê di temenê hêrîşên li wan de wê, were hanîn li ser ziman. Lê ji aliyekî din ve jî wê, rewşa weke nîşandina bawerîyan weke hêncetê wê, di aslê xwe de wê gelek rewşên bi komkuji ên ku rejimên herêmî hanîn li serê civakên herêmî wê di bin xwe de wê vêşarî wê li ser wan binûxûmnê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Rewşa musilê wê, ji aliyekî ve wê, weke aliyekî giring wê, ne tenê Kurd û hinek xalkên din ên ên bi bawerîyên cûda wê li wê bijîn. Bi wan re wê, weke Kurdên êzîdî, şebekî, feylî û hwd wê li wê bijîn. Wê di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, DAÎŞê wê bi

dest û alikariya rejimên herêmê ên weke rejima tirk û hwd wê ji musilê wê, bidest hêrişê bikê wê, rewşa civakên 'gayri mislim' ên li wê herêmê wê ji herîşên xwe re wê, weke maske wê bikarbênin.

Ji destpêka li musilê bicihkirina DAÎŞê û heta pêvajoya "rizgarkirina wê" jî wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyeka ku wê, têkiliya rayadarên tirk wê bi DAÎŞîyên li wir re wê hebê. Wê herêmên weke beşika û hwd ku ew dikevina herêma musilê de wê, hêzên tirk wê li wir wê bicih bin. Lê wê ti hêriş ji DAÎŞê wê li wan nebê. Piştî ku ew rewş hat dîtîn wê, bo ku wê, dîmenê wê ji berçav wê dûrbikin wê, dîmenekê weke "DAÎŞê li wir hêrişî wan kir" wê nûçeyna wê, di pêvajoya destpêka destpêkirina rizgarkirina musilê de wê werina li ser ziman. Lê ew jî wê, derew bin. Wê ti rastiye wan nebin. Pêvajoya radestkirina musilê ku ew li DAÎŞê hatkirin wê, çawa wê weke ku wê bê xwestin ku ew bi wê derbeyekê li civake Kurd bixin jî wê, pêvajoya rizgarkirina û piştî wê jî wê, heman hewldan wê li ser rewşên di bin navê "rizgarkirina musilê" de ku ew dihên pêşxistin re wê, xwe bide dîyarkirin. Her wusa wê, bi alikariya îranê ku qaşo wê li dijî DAÎŞê şerbikê û wê herêman ji DAÎŞê wê rizgarbikê wê, rewşa pêşxistina komên leşkerê bi navê "hazdî şabî" wê, di aslê xwe de wê, weke encama hewldana leşkerî ku wê, çawa wê bi wê ew wê kontrolkirina herêmên Kurdan wê bi wê re wê, li gorî xwe bikin wê, ew werina pêşxistin. Rewşa dagirkirina herêmên rojava ên weke Cerablûs, ezaz û hwd ji aliyê rejima tirk ve ku wê were çî wateyê wê, pêşxistina Hazdî şabî wê ji aliyekê ve wê were heman wateyê. Wê di vê çerçoveyê de wê, dû rewşên ku mirov wan weke hevdû di awayekê de wan werên li ser ziman. Her rewş jî wê, du rewşên dagirkerî û metingerî ku ew li hemberî civake Kurd wê werina pêşxistin bin.

Bi destpêka rastkirina musilê li DAÎŞê re pêvajoya hêrişan û destpêkirina wan

Musil û 'rizgarkirina' wê, bi serê xwe weke mijareka ku mirov di nava vê pêvajoya pêvajoya jenosîdkirinê a li ser serê civake Kurd bi ew DAÎŞê hatîya pêşxistin de ew, divê ku were hildan li dest bê. Musil, di encama planaka mazin a ku ew rejimên herêmê ên weke rejima tirk, hikimeta demê a Îraqê û hinekî jî Îran jî di nav de wê, bi awayekî plankirî wê were radestkirin li DAÎŞê. Wê, DAÎŞ wê di wê de wê were bicih kirin. Piştî serdana T. Erdogan a li Îranê û di qasra sadabadê de hevdîtînen wan ên demê in bi rayadarên Îranî re ku wê, bikin û piştê wê, pêvajoyeka ku wê, di wê de wê, DAÎŞ wê, gav bi gav wê, were ajotin li bazarê û wê li musilê bicih bikin wê destpêbikê. Di vê çerçoveyê de wê, destê hikimeta demê a Malîkî wê, bi têkilîyên wan ên vêşarî ên bi rayadarên tirk re wê, di temenê wê de wê hebê.. Di wê demê de wê li bakûrê Kurdistanê û tirkîya jî wê "pêvajoya çareseriyê" wê hebê. Rayadarên tirk li şûna ku wê, di vê pêvajoyê de wê gavên çareserkirina pîrsgirêka Kurd wê biavêjin wê gav bi gavê wê pêvajoya bi ber şerê DAÎŞê ve wê, temenê wê bi hûnin. Di vê çerçoveyê de wê, di rewşa radestkirina Musilê li DAÎŞê û her wusa piştê hêrişkirina wê ya li Şengalê û di dewama wê de li herêmên rojava ên ên weke hesekê, kobanê û hwd wê, wê di nava de wê, pêvajoya hêrişkirinên DAÎŞê wê were pêşxistin.

DAÎŞ wê, wê di vê çerçoveyê de wê, weke projeyeka sedsalê a jenosîdkirina civake Kurd û baweriyên din ên Kurdistanî wê bi alikariya rejimên ku Kurdistan di nava wan de hatîkirin wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, ew rejimên herêmên ku ew Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatkirin wê, di vê pêvajoyê de wê, weke aliyekî piştgir ji wê pêvajoya DAÎŞê re jî bê. Nakokîyên sûnnî û şîî ên ku di nava îranê

sûnnîyan hena de jî wê, nebina asteng ku ew di vê pêvajoya pêşxistina DAÎŞê de ew weyn û rol bileyizin. Di heyv û rojên berî radestkirina musilê li DAÎŞê de wê, nûçeyên ku ew ji herêmên rojhilatê Kurdistanê wê, werin wê, ew bin ku wê, çawa wê, hin melleyên rejimê ên herêmê wê, ciwanên Kurd wê bikin ku wan bixapênin û wan bikina nava wê rêxistina kujar de. Bi wê re jî wê, pêşî wê çendî ku wê ji nava civake Kurd wê bertek w hebin jî wê, rayadarên îranî wê, wan kirin û kiryarên li rojhilatê Kurdistanê wê bidina domandin. Piştî ku ji xwe hêrîşên DAÎŞê destpêkirin û hanîna li ser ziman "nakokîya di nava sûnnî û şîîyan" de wê, ew rewşên li rojhilatê Kurdistanê ku ew berî pêşxistina radestkirina Musilê li DAÎŞê li rojhilatê Kurdistanê wê, werina dayîn ji bîr kirin. Wê herkesek wê mejîyê xwe wê bi wê ve wê bide girêdan. Dema ku mirov pêvajoya destpêka pêşxistina DAÎŞê wê baş û rast fahm nekê mirov wê, di dewama wê de wê mirov wê, baş fahm nekê ku ew ber çî hatîya pêşxistin û ber çî ew hat dayîn hêrîşkirin li Kurdan. Her wusa wê, berî DAÎŞê, di pêvajoya pêşxistin DAÎŞê de wê, gotinên rayadarên îranî ên weke "dema bilindbûna pîrsgirêka Kurd" ku ew dihênina li ser ziman wê, weke aliyekî wan ê temenê têkili û nîqaşên wan ên bi rayadarên tirk re ên weke li qasra sadabadê û hwd bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke pêvajoyek wê, were pêşxistin.

DAÎŞ, wê musil wê, li wê were radest kirin. Plana ku ew li ser DAÎŞê re hatibû amedekirin jî wê, ew ba ku wê, Ji musilê û li er şengalê û heta rojava û li ser hesekê û heta li ser kobanê û heta Afrînê re wê, biheta xistin li destê wê de û wê "dewletek sûnnî" dê di vê xatê de wê li ser axa Kurdistanê wê biheta avakirin û wê bi wê re wê Kurdistanê wê, weke ku wê jinûve wê ew nakokîyên sûnnî û şîî wê biheta bikarhanîn wê li ser wê re wê jinûve wê, li gorî demê wê biheta qatkirin. Di vê çerçoveyê de wê, planaka pîr zêde ku wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk û îranê û hwd ku wan bawerîya xwe hanîya wê bi DAÎŞê wê kiriban merîyetê. Wê li gorî rayadarên îranî wê, "ew bilindbûna pîrsgirêka Kurd û statûya wê pêşîya wê bigirta." Wê, li gorî rayadarên tirk jî wê, rewşa Kurdan wê bi tememî wê ji holê rabikiriba û wê derbeyek mazin wê li civake Kurd, tevger Kurd û hwd wê bixista û wan jî wê li ser wê re wê, "pêvajoya çareserîyê" wê li gorî xwe û xwesteka xwe wê dawî li wê bihanîyan. Di vê çerçoveyê de wê, hemû aliyên wê, bendewerîyek wê ji DAÎŞê wê heba. Gelek hêzên mazin ên ku ew li rojhilat siyasetê dikin jî wan jî wê, li ser wê re wê, mudahaleyên xwe wê pêşbixista. Bi vê rengê wê, bi DAÎŞê re wê herkesek wê ji aliyê xwe ve wê, li gorî siyaseta xwe wê encam wê ji wê bigirt û girtin jî. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, weke aliyê pêşî DAÎŞê, dema ku ew li berxwedana Kurdan aliqî û bi serneket wê, êdî wê, weke çekek kujar wê, di destê hêzên herêmê û aligirên wê de wê bimênê. Piştî têkçûna wê ya li hemberî Kurdan wê Îran wê hêzên weke "hazdî şabî" wê ava bikê. Artîşa îraqê jî wê xwe weke xilaskerê musilê wê li ser wê re wê, bi li darxistina oparasyona musilê re wê, weke leheg wê denezênê.

Di aslê xwe de wê, ev pêvajo wê, weke ku ew ji pêşve ew hatî hizirkirin wê, di pêşxistina wê de wê, hemû dordorên ku ew î ro weke «li dijî DAÎŞê na» wê, telîya wan di pêşxistina DAÎŞê de wê hebê. Wê hemû wê, hasabê wan ew bê ku wê çawa derbeyekê dîrokî wê li civake Kurd wê bixê. Wê pêşîya li herêmê pêşketina temenê statûya Kurd wê bigirê wê, di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de mirov wê, di ser de wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê, komkujiyên ku DAÎŞê kirina mirov, divê ku wan weke komkujiyên rejimên ku Kurdistan û civake Kurd di nava wan de hatîya qatkirin şîrovebikê û wan werênê li ser ziman. Wekî din ku mirov, wan komkujiyên hov ên DAÎŞê tenê bi navê wê(DAÎŞê) werênê li ser ziman wê, weke "paqijkirinekê" wê ji wan re jî bê. Ber vê yekê, di serî de wê, xelatîya pêşî wê, di vir de wê were kirin. Wê şaşîya pêşî a di fahmkirina rastîya DAÎŞê de jî wê, di vê xatê û nûqtayê de wê were kirin. Ber vê yekê, di serî de divê ku mirov wê, rastîya wê baş fahm bikê. Mirov ku pêşketina DAÎŞê û kirinên wê, ji politika û rastîya rejimên herêmê dûr şîrovebikê wê, ew bi serê xwe wê newê fahmkirin. Wê di wir de wê mirov di fahmkirina wê de wê bikeve şaşiyê de.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di rewşa pêvajoya rizgarkirina musilê de jî wê, di aslê xwe de wê, kavilkirina wê ya weke ya bi zihniyeta DAÎŞwari a rejima tirk ku ew wê li bajarên bakûrê Kurdistanê dikê hatî kirin wê, bi wê rew wê dîmenekê bide li berçav ku ew weke ku ew di bin wam moloz û kavilkirinên bajêran de wê rastîya xwe ya bi tîkiliya xwe ya bi DAÎŞê re ku ew dixwezin ku wê di bin wê de bidina vêşartin bê. Rewşa musilê wê, di hebûna xwe de wê gelek rastîyên servêşarî ku ew heta roja me jî hê ew ne hatina kifşkirin wê di xwe de wê bi hawênê wê hebin. Mirov nikarê wê tenê weke bajarekî ku ew DAÎŞê "kirî dest" û jî wê "hatî rizgarkirin" wê, bi wê rengê wê hildina li dest. Ku mirov wê tenê di vê çerçoveyê de wê, hilde li dest û wê, werênê li ser ziman wê, di serî de wê, ew rastîya wê newê fahmkirin. Di serî de divê ku mirov wê rastîyê wê werênê li ser ziman.

Pêvajoya dagirkirina musilê ji aliyê DAÎŞê ve û ankû weke ku ew dihê dihê zanûn ku "radeskirina musilê li DAÎŞê" wê demê û pêvajoyê wê, li dora herêmên musilê ên weke şengalê û hwd wê, bi awayekê wê derfetên pêşxistina rewşên parastinê û hwd wê, li wan li hemberî DAÎŞê wê hebê. Piştê wê, were dîtî ku wê, rewşa 'radestkirina musilê li DAÎŞê' wê, hewlbê dayîn ku ew di bin gotin û pêvajoya bi navê "rizgarkirina musilê ji destê DAÎŞê" de ew were vêşartin. Lê ew bi awayekê bi zanebûnî ne hat pêşxistin. Bi wê re gav bi gav wê, çawa wê DAÎŞê wê bi ber şengalê ve wê were temenê wê li berçavê hemû cihanê û di bin bêdengîya hemû cihanê de wê, were kirin. Gav bi gav wê pêvajoyeka hêrîşan a li şengalê ku ew dibêjê 'ez hatim' wê li berçavê hemû kesî wê were pêşxistin. Çendî ku dema ku pêvajoya xistina DAÎŞê li musilê de ku ew xalkên wê herêmê bidest goçberîyan kir hingî dikarî bergirên mazin bigirtan. Ew temen û derfet hebû. Hingî DAÎŞ wê, ne wusa mazin jî bê li herêmê. Ji xwe piştî ku ew li musilê hat bicihkirin û pê de wê, bidest tevlîkirina mirovan li nava wê zêdetirî wê were kirin. Lê bi teybetî wê, bi wê re wê, were dîtî ku wê, ji aliyekî ve wê politika û kirinên hikimeta demê a Malîkî û tîkiliyên wî yê bi îran û tirkîya ên demê re wê bi hevdu re wê çerçoveyeka wê pêvajoya li musilê bicihkirina DAÎŞê wê biafirênin. Piştê jî wê, DAÎŞ wê, berê xwe bide herêmên Kurdan. Di vê çerçoveyê de wê, pêşî herêmên Kurdan ên başûrê Kurdistanê ên weke şengalê ku ew dervî çerçoveya rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, ew wê bîn xistin bin pêla hêrîşên DAÎŞê de.

Ji xwe ev herêmên başûrê Kurdistanê ku ew, dervî çerçoveya rêveberîya başûrê Kurdistanê hatina hiştin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke herêma ku wê, çawa wê pêşî bîn dagirkirin û wê li ser wan re wê, bidest hêrîşê li herêmên din wê werê kirin bin. Di vê çerçoveyê de wê, bi teybetî herêmên weke maxmûrê, xanaqîn, celewla, şengal û hwd, ku wê Kurdên nêzî tevgera Kurd a PKKê li wan bicih in li wan hêrîşkirin wê, di serî de wê rengê armanca rejimên herêmê a li se DAÎŞê jî wê bide dîyarkirin. Ji aliyekî din ve jî

mirov, divê ku vê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku ev herên başûrê Kurdistanê ku ew çerçoveyê çerçoveya rêveberîya wê hatina hiştin wê, weke temenê dorpeçkirina başûrê Kurdistanê û herêmên din ên baş û dervî başûr jî wê bikin wan werênina bikarhanîn. Bi van herêman û şengalê re wê, di serî de wê hem başûr jî û hem rojava jî wê biheta dorpeçkirin. Di aslê xwe de wê, heta wê demê jî wê, rayadarên tirk û hwd wê, hertimî werênina li ser ziman ku PKKê ji qandilê were derxistin. Wê gotinên bi vî rengî wê bèn pêşxistin û wê bn xistin temenê pêvajoya hêrişên li şengalê ên piştî rizgarkirina wê ya ji destê DAÎŞê. Ku heta vê dema pêvajoya hêrişên DAÎŞê ew derxistin hatiba kirin û pêkhatiba wê, begûman wê hem herêmên başûrê Kurdistanê û bi wê re rojavayê Kurdistanê jî wê derbeyên mazin wê bixwera. Wê ew hêrişên DAÎŞê wê biser jî ketiban. Bi serneketina wê hewldana bi armanca derxistina hêzên Kurd ji van herêmên Kurd wê ji aliyekî ve jî wê, pêşîya serkevtina hêrişên DAÎŞê jî wê bigirê. Ber ku herêmên qandil û zagrosan di wan de PKK heya wê êdî ne îran karibê rêxistinên xwe yên weke hizbillah û hwd li wan bicih bikê û ne jî wê rayadarên tirk wê karibê li ser wan re pêvajoyan hêrişan ên weke yên li ser DAÎŞê û hwd re wan li ser wê re biser bixê. Ber vê yekê wê, ev rewş wê, weke aliyekî giring wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin. Hebûna hêzên Kurd li qandil û zagrosan wê, di vê çerçoveyê de wê, ne tenê weke rewşeka parastinê bê bo başûrê Kurdistanê wê, bi heman rengê wê pêşîya serkevtinên hêrişên bi vî rengî DAÎŞwarî jî ên li dijî civake Kurd jî wê bigirê. Ji vê aliyê ve jî wê, dema ku mirov pêvajoya serneketina hêrişên DAÎŞê û di dema hêrişên wê de di cih de ji qandilê çûyina yekîneyên hêzên Kurd li şengalê wê, di aslê xwe de wê weke aliyekê temenê têkçûna DAÎŞê a li şengalê jî bê. Ber vê yekê ya ku wê, rayadarên tirk wê, pîr bi hêrs wê gotinan li ser hebûna hêzên Kurd li qandil û zagrosan wê bikin. Ber ku di van herêmên Kurdan de hebûnek hêzek Kurd wê, hertimî wê temenê pêşilêgirtina pêvajoyên hêrişê ên bi vî rengî bê. Ji vê aliyê ve divê ku mirov wê, di serê de wê hilde li dest û wê fahmbikê. Di rewşa pêvajoya şengalê de jî wê, rewş wê ev bê. Çendî ku wê, di destpêka pêvajoyên hêrişên DAÎŞê de wê ji rojava wê, hêzên yekîneyên YPGê wê werina herêmê û wê herêmên şengalê wê bidest rizgarkirina mirovan wê bikin lê wê, berî wê, ev herêmên qandilê wê, rewşa pêşîya serketina van hêrişan wê bigirê. Di vê rewşê de wê, mirov dikarê wê weke aliyekî teybet wê, werênê li ser ziman. Ji aliyê din ve jî hebûna hêzên Kurd li şengalê û ankû li dora çiyayên şengalê jî wê, wateyê wê ew bê ku wê, pêşîya pêvajoyên hêrişên DAÎŞê wê bi tememî wê bigirê bê. Wê ji rojava jî wê, bê weke piştgiri û aniyeka parastinê. Wê bi wê re wê, weke serdestiyeka hêzên Kurd a li herêmên wan bê. Ya ku wê, bi zêdeyî wê rayadarên tirk wê li wê bertekê wê bidina nişandin jî wê ev bê.

Piştî rizgarkirina navenda şengalê wê, bi lezûbaz wê rejima tirk wê hebûna YPG û û hwd a li şengalê wê werênê li rojevê. Wê hinekî jî wê, di temenê wê bi lezûbaz hanîna li rojevê wê ev plan wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Piştî ku hêrişên DAÎŞê li Kurdistanê li civake Kurd destpêkîrin wê, bi fermana Malîkî wê herêmên weke kerkûkê jî wê hemû hêzên xwe yên îraqî bidina vekişandin. Ber ku wan hizir dikir ku wê, DAÎŞ wê, bi tememî wê karibê van herêman wê bikê destê xwe û wê her wusa wê, bi wê re wê derbeyekê li rêveberîya başûrê Kurdistanê jî wê bixê û bi wê re wê, bi çûyîna wê li rojavayê Kurdistanê re wê, li wir jî wê derbeyek mazin li rewşa Kurdan bixê. Di vê çerçoveyê de ew hizir dikirin. Ev herêmên ku wan, bi tememî hêzên xwe ji van vekişandin wê, bi tememî bi awayekê wê ji hêrişên DAÎŞê re

wê werina hiştin. Wê di vê çerçoveyê de wê, weke planaka sedsalê a li hemberî hebûna civake Kurd a şikandin û jenosîdkirinê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, rêbazên jenosîdkirinê ku rejima saddam wî di dema komkujiyên xwe yên ku wî li serê civake Kurd li başûrê Kurdistanê kirin û navê "enfalê" li wan dikir wê di vê dema komkujiyan de jî wê werênina dîtin. Di dema komkujiya helebçê û her wusa gelek komkujiyên din ên başûrê Kurdistanê de jî wê, bi heman rengê wê bi hezaran kêçên ciwan ên Kurd ku ew ji herêmê weke ku DAÎŞê li şengalê kir ku ew hatina berhevkerin û birina û heta roja me jî ew keçên Kurd ji wan agahî nayê girtin. Di vê çerçoveyê de mirov divê ku wê yekê wê werênê li ser ziman ku pêvajoya hêrişên DAÎŞ ên komkujiyane wê, mirov dikarê ji aliyekî din ve jî wê, werênê li ser ziman. Ew jî wê, bi wê rengê bê ku wê, rejimên herêmê ku wan planaka mazin ku wê di wê de wê komkujiyên pîr mazin û bêahlaq wê werina kirin ku plankirina bo ku ew navê wan di wan komkujiyan de newê li ser ziman lê ku DAÎŞ, li ser navê wan û bo wan Kurdan bi tememî ji dika jîyane derxê û wan tûnabikê ew hatîya amedekirin. Di vê çerçoveyê de wan jî hizir dikir ku wê, rêxistineka weke DAÎŞê a kujar wê, zêde di gelemperîya cihanê de wê "meşrû" newê dîtin û wê newê pêşwazî kirin. Ber vê yekê wê, li ser wê re wê, çawa wê hemû xwestekên xwe yên li dijî Kurdan wê bi plangerîyekê wê werina li cih û piştê wê li hemberî wê weke ku wê li îraqê û hwd wê were dîtin wê oparasyonê li wê bikin û wê xwe biwê re wê hem weke xilasker wê bidina nişandin hem jî wê bêjin "meyizênin me, ew rêxistina ku ewqas komkuji kirin me ew tûna kir û dawî li wê hanî." Bi vê rengê wê ew jî wê, bi awayekê wê, weke ku "ew têkiliya wan bi DAÎŞê re tûneyî wê xwe bidan nişandin. Ji xwe rejima tirk li nava tirkiya gelek komkujiyên ku wê Dana kirin û weke "DAÎŞê ew komkuji kirina" ku ew, dikê wan werênê li ser ziman û di nava xwe de qaşo oparasyonên li girtinê ku ew di wan de DAÎŞî hatina girtin ku ew li ser çapameniyê ew dihêniina li rojevê wê hinekî jî wê, bi vê armancê bê. Di vê çerçoveyê de wê, armanc wê di temenê wan oparasyonan de wê hebin. Di rastîya wan oparasyonan di jîyanê de tûna na. Lê li ser çapameniyê re wan oparasyonan weke ku ew li mejiyê mirovan bikin jî wê, bi awayekî plankirî wan dikin û weke ku "ew wan didina domandin" jî wê dihênina li rojevê. Lê wekî din di jîyanê de wê, di rastîya wan tûne bê.

Her wusa di vê çerçoveyê de wê, DAÎŞ wê, weke rêxistineka bi vî rengî wê, di çerçoveyek giştî a herêmê de ku wê karibê "derbeyê li hemû Kurdan bixê" ew hatîya pêşxistin û avakirin bê. Di dewama wê de ew, bi vê rengê wê xwediyê rewşekê bê.

Di rewşa hêrişên DAÎŞê de jî wê, rewşeka ku ew pîr zêde ew di çapameniyê de ew dihê manipûlekirin wê, hebê. Ew jî wê, rewşa cûdahîya bawerîya êzîdîyan bê. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, werê hanîn li ser ziman ku "ew ber ku ew ne misilman bûn ew rastî hêrişê hatina." Ev jî wê, tenê weke aliyekî hem yê sernûxûmandinê bê û hem jî wê weke aliyekî ku ew rewşê ji sêdaî 5'ê jî wê nikaribê bi xwe re ew werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov li ser vê têgîna li ser bawerîyê re wê rewşê wê bikê ku wê fahmbikê wê mirov wê nikaribê wê rewşa wê bi rastî û baş fahmbikê. Ji aliyekî din ve jî ku mirov tenê ji vê aliyekê ve wê fahmbikê wê hemû aliyên din ê di temenê rastîya kirina komkujiyê de ku ew hena ên weke aliyê civakî û hwd wê, ew ser wan wê were nûxûmandin. Ber vê yekê, divê ku mirov wê bi vê aliyekê ve wê, newênê li ser ziman û wê fahm nekê.

Di dema komkujiyên sale 1925an ku rejima tirk kirin de jî wê, bi vî rengî wê di destpêkê de wê hinekî li ser şêx Seîd re wê, propagandayên weke "wî dixwest ku ew

şerîatê werênê” û hwd wê bihatan hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, xwe weke ‘layîq’ wê bida nîşandin û li ser wê re wê ji hemû dordorên çep û rast wê bixwestan ku ew wê weke ”paşverû” bibinin û wê mahkûm bikin. Ji xwe wê, di vê çerçoveyê de wê, di rastîya wê, gotina Kurd bikarhanîn jî wê qadaxa bê. Ber ku wan, dixwest ku ew rewşê li ser olê re wê bi vê rengê wê manipûla bikin. Bi heman rengî wê di rewşa şêx Esadê Erbilî de jî wê heman rewş wê hebê. Dema ku ew dikevê rê ku ew û ji osmanîyan mafê Kurdan bixwezê wê pêşî ew û kûrê wî werina girtin û wê werina bi darvekirin. Di dewama wê de wê, çawa wê, manipûle bikin wê, çîroka ‘kubîlay’ wê derxin û wê bixwezin ku wî weke yekî ku wî li dijî paşverûtîyê şerkirîyê şerkirîya û bi wê re ew hatîya kuştin û li ser wê re wê, êdî wê van rewşên din wê werênina li ser ziman û wê bidest manipûlekirina wê bikin. Di dewama wê de divê ku mirov vê yekê wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Di rewşa hêrîşên li ser şengalê de jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rastî wê li ser cûdahîya bawerîyan re wê, werênina li ser ziman. Rayadarên tirk li dijî tevgera Kurd a bakûrê Kurdistanê jî wê dema ku ew gotinê dibêjin wê gotinên weke ”ew ne misilman in”, ”Zerdeştî na”, ”ew ermenî na”, ”ew ne sûnetkirî na” û hwd wê, werênina li ser ziman. Ev gotin wê weke gotinna ku wê, çawa wê, di vê çerçoveyê de wê bi wê mantiqê wê rewşê manipûle bikin. Di dewama wê de wê, pêvajoyên hêrîşên xwe wê li hemberî civake Kurd jî ku wê, ti tiştî ji leze xwe wînda nekê wê bidina domandin.

Di dewama wê de em, vê yekê jî wê bi rewşa Kurdên êzîdî re wê werênina li ser ziman ku wê, dem bi dem wê ‘dîyeta tirk’ wê, werênê li rojevê ku ”ezîdî bergê ji şaytên re dikin.” Di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Di dewama wê de wê, T. Ardogan ew di dema destpêka pêvajoyên hêrîşên DAÎŞê de wê, herê herêmên Kurdan û wê werênê li ser ziman ku ”ew bergê ji Zerdeşt re dikin”, ”ew ne misilman in, ew zerdeştî na” û hwd wê, gotinan wê werênê li ser ziman. Ev rewş û gotin wê, di vê çerçoveyê de wê xwediyê rewşek û awayekê gotinê bin. Em dema ku van rewşan van baş fahm nekin emê nikaribin van hêrîşan jî wan baş fahm nekin. Manipûlekirinên li ser olê û ankû têgînên bawerîyan re ku ew dihên kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê, di nava Kurdan de wê, zêdetirî wê, werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê bi wê wan ji rastîya wan a civakî wê dûrbikin wê, di vê çerçoveyê de wê ew rewş wê li ser bawerîyan re wê werina pêşxistin.

Bi vê rengê, dema ku mirov pêvajoyên şerê rejîma tirk ê li hemberî civake Kurd ku wê meşandina lêkolîn dikê wê, di vê çerçoveyê de wê, bi çî awayê ku wan ol bikarhanîna wê were dîtîn. Ev rewş wê, li îraqê û îranê û sûrî jî wê hebê. Bi heman rengê wê were dîtîn. Di pêvajoya komkujîya helebçê de ku wê saddam navê ”enfalê” wê li oparasyonên xwe yê jenosîdkirinê ên li ser serê civake Kurd wê bikê wê, di vê çerçoveyê de wê wate û temenê wê hebê. Ji aliyê din ve jî pêvajoya hêrîşên bi navê DAÎŞê pêşxistina wê û DAÎŞê wê weke ”rêxistineka olî” hanîna li ser ziman jî wê, di aslê xwe de wê, bi vê rengê politikaya wan ku wan hertimî ol weke maske li komkujîyên xwe ku wan li Kurdistanê li ser serê civake Kurd kirina ve wê were li ser ziman. Her wusa wê rewşa cûdahîya bawerîyî a di nava civake Kurd de wê, çawa wê li hemberî hevdu û li hemberî civakê wê werina bikarhanîn wê bi serê xwe wê mijareka lêkolîneka berfireh bê.

Li herêmê û bi teybetî jî ku mirov li rewşa civake Kurd binerê wê, xwediyê dîrokeka civakî û bawerîyî a bi hezaran salan bê. Ne dîroka rejîma tirk û ya şûnpêyên wê

osmanîyan wê karibê wusa kevn herê û ne jî wê ew li herê mêmê xwediyê dîrokeka wusa kevn bin. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov, divê u wê di dewama wê de wê werênê li ser ziman ku wê, di rewşa wan de wê, ev jî wê were dîtin ku wê, çawa wê weke aliyekî teybet wê ev wê xwe xwe bide dîyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, wê werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê. Di dewama wê de ez divê ku vê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, rewşa komkujiyên ku ew rejimên ku ew li ser serê xalkên herê mêmê dikin wê, hertimî wê ol û bawerî wê weke aliyekî wê, were bikarhanîn bê.

Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke aliyekî teybet wê xwe bide dîyarkirin bê. Di dewama wê de em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, ev wê were dîtin. Di dewama wê de ez divê ku vê yekê jî wê werênima li ser ziman ku wê, di pêvajoya komkujiyên li şengalê de wê zêdetirî wê ev rewşa bikarhanîna ol û bawerîyê wê were dîtin.

Li vir wê jî em wê werênina li ser ziman ku wê rewşa li şengalê wê dîrokeka wê ya pîrr zêde kevn wê hebê. Her wusa wê li ser şengalê xwe serdestkirin û armanca xwe gihandina li şengalê û serdestkirina wê a rejima tirk wê heta serdemên osmanîyan wê herê. Di ti demê de ew serdestîya wan xwestîya bidest nexistina. Ew di dilê wan de maya. Hinekî jî wê, di temenê hêrişên wan ên li şengalê de wê ev wê hebê. Di dewama wê de em, vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, dema ku ew di dema konferansa lozanê de bahse 'jî dest çûyina musil û kerkukê' di çerçoveya 'misakî milî' de wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê temenekê wê metingerî û dagirkerîyê wê hebê. Ev têgîna faşîzan wê çawa wê hertimî wê rewşên dagirkerîyê ên li wan herêman wê 'meşrû' wê werina dayîn nişandin wê weke temenê wê yê werê bikarhanîn. Ev têgînen metingerîyê wê dema ku wê, hêzek û ankû desthilatdarîyek wê li ser armancên xwe yên emperyal re wê herêmek din a civakek din wê dagir bikê wê, di wê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyekê bê. Di dewama wê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê, weke aliyekî teybet wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê xwe bide dîyarkirin bê.

Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê rewşa pîrsgirêka Kurd ku ew heta roja me ew ne hatîya çareserkerin û weke 'pîrsgirêkekê' ku ew heta roja me ew hatîya hanîn wê, têkiliya wê bi wê zihniyeta dagirker û emperyal a faşîzan re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê çawa wê, hebûna desthilatdarîyan wê, bi zihniyeta wan re wê weke artarnatîfîya li civakan wê were dîtin û wê li ser wê re wê pêvajoyên demê wê werina bûhûrandin wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de ez, divê ku wê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke rewşeka teybet ku mirov wê, dikarê wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Di rewşa pêvajoya hêrişên li şengalê de wê, weke aliyekî pêvajoya hêrişan a li hemberî civake Kurd wê her dayimî wê were domandin bê. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov dîroka pêvajoyên hêrişên demên bûhûrî ên li beşa civake Kurd a Kurdên êzîdî wê were kirin ku mirov li wê binerê wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser wê re wê gelek hêrişên ku ew li Kurdên êzîdî kirina û ankû Kurdên ne êzîdî ku ew kirina wê, weke 'pêvajoyîna hêrişê ku ew li dijî komna ne misilman' ku ew hatina kirin wê bidna nişandin. Ji vê aliyê ve wê, rewşa pêvajoya hêrişên li Kurdên êzîdî wê weke aliyekî sernûxûmandinê jî wê, werê bikarhanîn.

Li ser rengê vêşartina komkujiyên civakî li Kurdên êzîdî û li giştiya civake Kurd ku ew di bin maskeya olî de dihê vêşartin

Di hemû pêvajoyên komkujiyan ên ku ew hatina hanîn li serê civake Kurd wê, hertimî wê, fektora ol û bawerîyê wê weke maskeyeka sernûxûmandinê wê werina pêşxistin. Piştî, piştî serdestbûyîna Sasanîyan li herêmê û pê de wê, dawî li van şewayên Kurdan wê newê. Piştî wê tirk jî ku ew dihên li herêmê wê, wan ji xwe re wê weme minaq wê bigirin û wê bi heman rengê wê bixwezin ku ew komkujiyên ku ew dikin yan weke komkujiyên ku ew di encama hin nakokiyên olî de ku ew bûna û yan jî wê, weke komkujiyên ku ew dikin wê li hemberî wan wê xwe weke "desthilatdariyana oldar" wê bidina nişandin û wê li ser wê re wê, bikin wan komkujiyan li ser wan binûxûmênin. Ku wê beşna ji Kurdên yarsanî ji bin Kurdên mezdek komkujiyên ku wê ji sedsale 4' min û heta sedsale 7' min wê, bînavber ku wê ji aliyê sasanîyan ve wê werina li serê wan, û di dewama wê de wê komkujiyên ku wê piştî hatina îslamê ku wê, werina hanîn li serê Kurdên babekî wê, tenê hinek ji wan komkujiyên ku wê bi hovî wê werina hanîn li ser ziman. Berxwedana kurmîrê Kurd babek li hemberî xalîfê Abasî wê, bê malê dîrokê. Berî babekîyan wê rewşa bavê mislimê xorasanê û xayînî qatilkirina wî û piştî qatilkirina wî re pêvajoyên hêriş û komkujiyan ku wê, werênina li serê Kurdên xorasanî wê, heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, ji wan wê were bahs kirin. Di dewama van pêvajoyên hêrişan û di dewama wan de ew berxwedanên ku Kurd li hemberî wan didin nişandin jî wê, bi heman rengê wê navdar bin.

Piştî tafisandina van berxwedanên Kurd û Kurdistanî bo ku ew di mejiyê civakê de newina ser ziman û nebina minaq ji kesna din re wê çawa wê ji navê civakê û ji rastîya wan dûr wê werênina li ser ziman jî wê weke aliyekî din ê ku mirov wê bi teybetî wê dikarê li ser wê bisekinê bê.

Ji berxwedana mezdekê Kurd û heta babekê Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, ew xate berxwedanê lê wê, hebûna xwe wê bidomê. Wê xeleke dawî a van berxwedanên Kurd û Kurdistanî ên dîrokê wê heta dema berxwedana dîrokî a mîr caferê daşnî wê hebûna xwe bidina domandin. Lehengîya ku ew bi navê wan re dihê li ser ziman wê, li ser vê xatê wê piştî wê heta dema ku wê navê dewrêşê ewdî ku wê derkeve li pêş li dika dîrokê. Berxwedan û şerê Dewrêşê ewdî heta ku wê ew jî wê, weke ku wê were serê mezdek, bavê mislimê xorasanê, babek, mîr caferê daşnî û hwd wê, weke dewrêşê ewdî Kurdna jî wê bi xayînî wê werina qatilkirin bin. Lê tevî wê jî wê, nikaribin pêşîya wê navdayîna wê mîranîya wan ku ew di nava helbestên ji devê dengbêjên Kurd de ku ew bi layiqîya xwe were li ser ziman. Çi rasthatina ku wê, mezdek wê bi tevneka komplogerî wê were qatilkirin. Bavê mislimê xorasanî wê bi hênceta ku wê xalîfê abasî wê ew wî dewet bikê û wê ji wî re wê agahiyê wê bişênê ku "em aşîtyê bikin" ew xwarina weke "xwarina aşîtyê" ku ew dihê danîn li ber wî wê ew di ser wê de wê bi xayînî wê were qatilkirin. Mîr Caferê Daşnî jî wê, bidilgirtin û tirsandina destavêtina li jinan wê ew wê were tehdîdkirin û wê piştî wê ew were girtin û wê êşkenceyên ku ew li wî dihêkirin wê ew were qatilkirin. Berî wî, ji xwe wê babek wê ji aliyê xalîfe abasî ve wê, bi hin kesên ku di ew di bin navê "navbeynkariyê" de ku wê werina şandin li cem wî û wê ew were dewetkirin li hevdtîna bi wan re û wê di wê hevdtînê de wê bi çend rêhevalên wî re wê were girtin û wê bê hanîn li qasra xalîfe û wê êşkenceyan wê ew wê were qatilkirin. Di dewama wê de wê, dema ku ew êşkenceyan li babek dikin wê

herdû ling û destê wî bi saxî wê jêkin. Bi wê rengê piştî ku ew dest û lingên wê dihên jêkirin ew dihê xwestin ku ew were derxistin li pêşîya gel bo ku ew çavtirsandinê di nava gel de bide çêkirin. Bi vê re wê, gotineka babek wê weke navê wî ku ew bûya malê dîrok wê di wê heyemê de wê ew wê bibêjê. Berî ku ew were derxistin li pêşîya gel bi wê rewşa destûling jêkirî ew ji yên ku ew w derdixin dixwezê ku ew hinek xwûna li rûyê wî bixin. Ew dema ku ew jê dipirsin ber çî ew jî wê bersivê dide wan. "we dest û lingên min jêkir. Xwûna laşê di harikê û laşê min sipî dibê. Rûyê min jî bi wê re bêxwûn dimênê û sipî dibê. Hinek xwûna min li rûyê min bixwin ku kes li rûyê ne nerê û nebêjê 'ew rûyê wî ji tirsî sipî bûya.'" Ev gotina babek jî wê têrî xwe hebê ku ew tirsekin mazin di wê demê de bikê dilê xalîfe û hemû kesên li dora wî de.

Ev rewşa ku wê mêrxasîya Kurdên xate êzdayî dihênê li ser ziman wê, heta dema mêrxasîya mîr caferê daşnî û dewrêşê ewdî wê xwe bide domandin. Piştî jî wê, li şengalê wê di dema rizgarkirina wê de wê, bi ciwanên wan lehengan re wê ew gîyan wê xwe bide domandin. Bêgûman kes û civakek ku ew çendî xwe û dîroka xwe bizanibê wê zêdetirî û çêtirî wê bi xwe bawerîya wî zêdetirî wê hebê. Ev wê, bi demê re wê, were dîtî ku çendî ku ciwanên Kurd wê mejûya xwe têgihin û li wê serwaxt dibin ew, zêdetirî bêsekn dibin. Li hemberî hemû hêrîşên DAÎŞê ên hov wê bi wê gîyanê wê li şengalê, herêmên din ên başûr, rojava û kobanê wê were sekin in. Bi heman rengê wê li bakûrê Kurdistanê wê bi wê gîyanê wê gel wê li ser pîyan bê. Her çendî ku wê, bi olê wê bikin ku wê tirsê wê bikina dilê mirovan û wê hem wan bixapênin û hem jî wê tirsê wê bikina dilê wan de jî wê, zalimên roja me ku ew xwe weke 'oldar' didina nişandin jî wê, di ya xwe de wê bi sernekevin.

Di rewşên bikarhanîna olê û 'tûndrewîya wê' weke rêyên xwe bi wê serdestkirinê de wê, bi sernekevin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê werênê li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê. Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoyên hêrîşan wê hertimî wê, ol wê di wê de wê werê bikarhanîna. Di dema babek de jî wê ol wê li ser meleyên demê re wê were bikarhanîna. Wê propagandayên weke "ew, bav bi keçê û dê bi kûr re di razihê." Ev rengên propaganda wê, di roja me de wê, weke ku em ji devê rayadarên tirk, îranî û hw dibîzin wê bi rengê "ew bergê ji şaytên re dikin", "ew Zerdeştî na", "ew xwûdenenas in." "bêol in" û hwd wê, bi vê rengê wê gelek propagandayan wê bikin. Di dewama wê de jî wê, komkujîyan wê werênina li serê civakê.

Di rewşa bikarhanîna olê de wê, dema ku mirov dîrokê ji vê aliyê ve wê dihilde li dest wê mirov wê rastî dîrokeka pirr demdirêj wê were. Di vê çerçoveyê de wê, şewa û rengên propagandayên ku ew li ser olê re ew dihên kirin wê, weke aliyana ku wê, çawa wê, bi wê re wê xwe serdest bikin û girseyan wê bi wê re wê bindest bikin bin. Rêveberîyên herêmê wê, di rastîya wan ya mejûyî de wê, ne rêveberna ku ew li xalk û piştî li gelek hizirin û projeyên pêşxistinî bo wê werina li holê û rêz û hürmetên xwe bidina nişandin bin. Ber vê yekê wê, hertimî wê ol wê di destê wan de wê weke amûrekê çewşandinê û tafisandinê û bêdengkirinê wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, zêde li olê xwedî derketin û xwe weke 'oldar' dana nişandin jî wê, di aslê xwe de wê ev rastîyên wan ên vêşarî wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov rastîyê wê hin bi hin wê lêdikolê wê ev alî wê zêdetirî wê derkeve li pêş. Her wusa di rewşa DAÎŞê jî wê, ev wê bi awayekî vekirî wê, xwe bi zelalî wê bide nişandin. Pêvajoyên hêrîşên li civake Kurd ku ew li başûr û şengalê û li rojava kobanê û li bakûrê Kurdistanê

ku ew dihên pêşxistin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke 'rêxistinna ku ew bi navê olê weke DAÎŞÊ hatina pêşxistin û ankû rêveberîyna weke ya AKPê li tirkîya ku ew xwe weke 'oldar' dide nîşandin wê ji aliyê wan ve wê bikê. Wê ev wê, rengê bikarhanîn û îstismarkirina olê a ji aliyê wan ve wê, bi awayekî vekirî wê bidina nîşandin. Hêrişên li hebûna civake wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşî wê ew hebûna wan civakan wê li ser propagandayên olî re wê weke 'armanc wê were dayîn nîşandin' û ankû weke ku wê, rêveberên îslamî wê bikin wê "fetwa" serê wan bidin û wê piştî wê wan bikina bin pêvajoya komkujiyan û jenosîdkirinan de. Di vê çerçoveyê de wê, di pêvajoya hêrişên li şengal û başûr û rojava û kobanê de jî wê were dîtîn. Berî wan pêvajoyên hêrişên DAÎŞÊ gotinên weke "kuştina Kurdan helal a", "destavêtina jin, mal û canê wan helal a", "mêrên Kurd bikujin û jinên wan ji xwe re weke carîya bibin" û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê weke gotinên "fetwa" û "propagandayên wan" wê werina kirin. Li ser wê re wê, êdî wê pêlên hêrişên ku wê di wan de wê, komkujiyan wê bikin wê bidina destpêkirin.

Tundrewîya ku ew li ser bawerîyan re ew li dijî hevdu ew hatîya pêşxistin wê ji aliyekî ve wê, di temenê wê de wê, têgîna 'nîjadperestîtiya rejimên herêmê wê hebê.' Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Bê têgîneka nîjadperest pêşxistineka tundrewîyê di serdemeka me wê, hinekî zor bê. Ber vê yekê wê dema ku em rewşên tundrewîyên ku ew bi navê olê û bawerîyan dihên li ser ziman em di temenê wan de têgînên weke nîjadperestîtiyê nîjadî û ya desthilatdarî ji herdû aliyên ve wan yek bi yek wan hilde li dest û fahm bikê.

Di vê çerçoveyê de wê, hingî wê rastîya wê baştir û rasttir wê were dîtîn û fahmkirin. Di dewama wê de em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, ev wê weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin bê. Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku em di pêvajoya hêrişên DAÎŞÊ ku em wê, biawayekî vekirî wê kifş dikin. Di dewama wê de wê, pêvajoyên hêrişên DAÎŞÊ wê, di serî de wê, nûqtîya ku ew li wê hêrişê dikin em di serî de wê werênina li ser ziman. Nûqtîya ku ew li wê hêrişê dikin wê Kurdîtiyê bê û her wusa bawerîyên ku ew di nava wê Kurdîtiyê de ku ew hatina pêşxistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê pêvajoya hêrişên DAÎŞÊ wê li rojava wê destpêbikê wê gotinên weke "kuştina Kurdan helal a" "destavêtina li jin, mal û tiştên wan helal a", "dema ku win Kurdekî bikujin jin û keçên wan ji xwe re weke carîya bibin, ew ji wê re ew helal in" û hwd. Wê bi vê rengê wê nêzîkatîyê wê li Kurdan wê werê kirin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ewê hêrişî şengalê dikin jî wê li gorî vê mantiqê ku ew di mejiyê van kesên hov û kujar de hatîya bicihkirin wê ew wê hêrişên xwe wê bikin. Wê komkujiyan bikin. Wê kesên mazin wê bikujin. Wê weke ku wê rejima tirk di dema komkujiya dersimê de kir û saddam di dema komkujiya helebçê de kir wê, keç û zaroyên ciwan ên Kurd wê, berhev bikin û wê bi xwe re wê bibin. Wê keçên ciwan wê ji xwe re wê, weke carîya û koleyan wê, bikarbênin û bifiroşin. Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê wê, nêz bibin û wê zaroyan û keçên ciwan wê berhev bikin û wê bi xwe re wê bibin.

Piştî pêvajoyên DAÎŞÊ ên li şengalê û rojava wê bi hezaran keçên ciwan û zaro wê bi vî rengî wê werina ravandin ji herêmê. Heta roja me jî wê, ji wan keç û zaroyan wê ti agahî wê newê girtin. Divê ku ez di dewama wê de vê gotinê jî wê, bi vir girêdayî wê werênima li ser ziman ku di dema komkujiya dersimê de ku rejima tirk ew keç û zaroyên Kurd ku wê piştî komkujiyê ji herêmê bi kamyonan ew birina û piştî komkujiya

helebçê ku rejima saddam ku wê, bi kamyonan wê keç zaroyên Kurd wê ji herêmê wê bibin wê, heta roja me wê, ji wan ti agahî wê newê girtin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman.

Li şengalê jî wê, bi heman rengê wê dema ku ew hêriş dikin wê bi hezaran kesan wê bikujin, birindar bikin û wê bi ravênin. Her wusa di vê çerçoveyê de ew keçên ku ew, DAÎŞîyan ravandina wê weke koleyan wê bina bazaran wê wê bi firoşîn. Di dema hebûna DAÎŞê li musilê ku ew heya de wê, gelek caran wê were rojevê ku wan li wir bazara firotina jinan danîna û li wê jinên ciwan di firoşîn. Di vê çerçoveyê de ev, gelek caran di çapameniya cihanê û ya Kurd de jî ew het li ser ziman. Ji wê hat bahskirin. Piştê jî wê, bahse birina gelek keç û zaroyên Kurd weke ku di dema komkujîya helebçê de ku ew hatina birin li hin welatên arab ên weke misir, yemen, qatar, sûtûdî-arabîya û hwd û ew li wan hatina firotin. Di vê çerçoveyê de wezeretên van welatan jî ew çendî di derbarê van rewşan de ew xwedî agahî jî na jî ew di derbarê van rewşên ku ew li welatên wan qawimîna heta roja me ti ragihandin nekirina. Bi vê rengê di aslê xwe de ew jî hem bi wê bêdengîya xwe û hem jî bi wê rewşa xwe re ew dibina hevkarê wê pêvajoya jenosîdkirinê a li ser serê civakên li herêmê ên weke civake Kurd jî. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wan bi teybetî wê divê ku mirov wê binxatbikê û wê werênê li ser ziman. Di rewşa keçên Kurdên êzîdî ên ku ew di vê demê de jî ew hatina ravandin bi heman rengî ji herêmê hatina birin ew jî gelek ji wan di vê çerçoveyê de ew li van welatan ew hatina windakirin û heta roja me ew, ji wan ti agahî nayê girtin.

Li vir ez di dewama wê de dûbare balê dixwezim ku bikişênima li ser wê jî ku wê, rewşa "ravana keçên êzîdî" wê, weke rewşeka ku wê berê jî wê, were kirin bê. Li jor hinekî jî bê ez li wê wê sekinim. Lê li vir ez dixwezim di dewama vê mijarê de wê, hinekî din jî wê li ser wê bisekinim. Di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya têgîna 'misilmankirinê' de wê, gelek kesên ku ew xwe weke pêşengên olî bi navkirina wan, hanîna li ser ziman ku "wê, dema ku win herin keçeka ezîdî bi ravênin û wê li xwe mahr bikin û wê bînina li ser dînê xwe winê, herina li bihûştê." Di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê wê, hertimî wê, di nava civakeê de wê, çawa wê temenê hêrişan li Kurdên êzîdî wê "meşrû" bikin û wê bi wê re wê temenê komkujîyên mazin wê li wan biafirênin wê, temenê wan wê bi vê rengê wê werênina afirandin. Di dewama wê de wê gotinên weke "tu du êzîdîyan bikujê tê herê bihûştê" wê, di vê çerçoveyê de wê, bikina serê mirovan de. Wê temenê wê jî wê, çawa wê meşrû bikin wê, bi awayekî wê, bi gotinên weke "ew bergê ji şaytên re dikin" wê, bikarbênin. Gelek mirov û kesên nezan, ahmaq û bêaqil wê, li ser van gotinan re wê werina xapandin. Wê bi wê re wê, ew bên dayîn hêrişkirin li Kurdên êzîdî.

Ev rewş wê, weke gotinna ku wê, pêşî wê ji aliyê desthilatdarîyên demê ve wê, werina bikarhanîn bin. Lê piştê wê, di nava civakê de jî wê, werina bicihkirin. Heta ku wê, piştê wê hinek ahmaq, nezan û bêaqilên Kurd jî wê, bi wê bawer bikin. Wê li ser wê re wê, hêrişî tûxmê xwe bixwe bikin. Wê bina "kesên weke ji tûxmê kew" li hemberî civake ku ew xwe bixwe ji wê na. Di vê çerçoveyê de wê, temenê hêrişan wê li wan wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, çawa wê temenê van hêrişan wê li ser têgînên bawerîyê re wê şirovabikin wê, di vê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, piştî salên 1990î û pê de wê, 'dîyeta tirk' wê bi awayekî peryodîkî wê her demê wê gotinên di derbarê êzîdîyan de wê, werênina li ser ziman. Wê di vê çerçoveyê de wê, çawa wê dijminatîyekê wê temenê wê biafirênin di nava civake Kurd

de wê, li ser wê re wê bixabitin û gotinan wê bibêjin. Ji xwe kesên ku ew weke li "îmam-hatîp" ku ew Kurd in wan perwerde dikin wê, çawa di çerçoveyeka bi vî rengî de wê li civake wan û nirxên wan ên civakî wê, di temenekê dijminatîyê de wê, perwerdebikin wê, bi teybetî wê li ser wê re wê, bixatibin. Wê kesên ku ew wan di bin navê "olê" û ankû "perwerdeya olî" de wan perwerde dikin wê, wan werênina wê astê ku ew karibin li civake ku ew ji wê bixwe na ku ew çekê bikişênin. Her wusa ew tûxmê qirbikin. Di vê çerçoveyê de wê, wan perwerde bikin. Li bakûrê Kurdistanê, minaqên weke "hûda-par", "hizbîleh" û hwd ku Kurd wê weke "hizbîl-kontra" bi nav dikin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê minaqna li berçav bin. Wê di vê çerçoveyê de wê, di dewama wê de wê pêvajoyên hêrişê wê li hemberî civakê wê ji her aliyê ve wê pêşbixin. Di aslê xwe de ku mirov dîroka rejîma tirk ê bikarhanîna olê û îstîsmarkirina wê ya bawerîyan ku wê lêkolîn bikê wê, mirov wê bi wê re wê rewşa rengê pêşxistina DAÎŞê û hwd jî wê, bi awayekî vekirî wê fahmbikê û bibînê. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê, bi awayekê ve kirî wê ew wê bibînin. Di dewama wê de mirov, divê ku wê yekê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya DAÎŞê wê weke weke pêvajoyeka hêrişê a li hemberî civake Kurd ku wê li her çar beşên Kurdistanê wê hêrişî civake Kurd û nirxên wê bikê bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, wê werênê li ser ziman. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, heta roja me wê, bi vê rengê wê pêvajoyên hêrişan wê li hebûna civaka Kurd wê werina pêşxistin. Di nava civake Kurd de wê, ew rewşên cûdahîya bawerîyan ku ew hena wê, çawa wê bikina temenekê hêrişê wê li ser wê re jî wê, hertimî wê rengê aqilê rejîmên herêmê wê li hemberî civake Kurd wê hebê. Di nava civake Kurd de wê, Kurdên ku ew bi bawerîya êzîdî, yarsanî, zerdeştî, şebekî, feylî, elewî û jî mezhebên îslamê ku ew pêşketina ên weke şîî, sûnnî, şaffî û hwd wê hebin. Ev rewşa civakî a li ser bawerîyan re wê, rejîmên herêmê ew wê, ji we re wê, weke firsendekê ku ew li nava civakê li ser wan bileyizin wê li wê binerin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê hildana li dest. Di rengê hildana li dest a rewşa bawerîya êzdayî wê di vê çerçoveyê de wê xwediyê mejûyeka bi hildana li dest re wê hebê.

Dîroka êzîdîtîyê wê dema ku mirov wê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, weke dîrokek hêrişan jî bê. Heta roja me wê, çawa wê, di nava bawerîyan de wê nakokîyan wê derxin û wê li ser wan wê, nakokîyan wê derxin wê, ev rewş wê, bi awayekê teybet wê werina hildan li dest. Di pêvajoya hêrişên li DAÎŞê ên li şengalê de jî wê, di vê çerçoveyê de wê, temenekê hêrişê wê li wan wê were pêşxistin. Wê çawa wê, wan bi şûn ve wê gavê bidina avêtin wê, di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê bawerî wê werina bikarhanîn.

Em bo ku zêde mijare xwe ji hevdû belav nekin em cardin vegeirihina li ser rewşa pêvajoyên hêrişên ku DAÎŞê ên ku wê li civake Kurdên êzîdî kirî. Li şengalê wê, pêvajoya hêrişan wê, dema ku mirov wê dihilde li dest wê, bi wê re wê mirov wê ew wê jî wê kifşbikê ku wê, çawa wê hebûna civakê wê, ji hevdû wê belav bikin wê di wê çerçoveyê de wê, ew hêriş wê werina kirin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov li reng û awayê hêrişên li şengalê û li Kurdên êzîdî dinerê wê, bi wan re wê were dîtin ku wê, temenê civakê ku ew cardin xwe li hevdû nedê li hev wê çawa wê were xirakirin wê di wê çerçoveyê de wê were hêrişkirin. Di nava civakê de wê jin wê weke aliyekî bingihîna î avakarîya civakî bê. Wê çawa wê, dest biavêjina li wê, li wê hizirîna. Di dewama wê de wê, dema ku ew hêrişî şengalê dikin wê zaroyan wê ku ew di gihênina li wan wê, berhevbin û wê bi xwe re wê bikina devereke nedîyar. Di dewama

wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyek hêrîşan a bêahlaq û namerdane wê were bi rêvebirin. Wê weke ku wê dema ku wê sirban wê hêrîşî bosna-hersekê' kir wê, di şêwayekê bi wê rengê de wê, renekê hêrîşê wê were pêxistin. Mejiyê ku ew hêrîşên DAÎŞê koordîna dikir û dida bi rêvebirin wê weke mejiyekî ku wê rewşa bosna-hersekê ku wê çawa wê, weke stretejiyeka hêrîşkarîyê di çerçoveya jenosîdkirina civake Kurd û Kurdên êzîdî de wê, pêxistîya wê, xwe bi awayekê vekirî wê bide dîyarkirin. Gelek rêbazên jenosîdkirinê ku me ji pirtûkên dîrokê li van herêman xwandin wê, dúbare wê li hemberî Kurdên êzîdî û bigîştî li hemberî civake Kurd wê werina ceribandin.

Di dewama wê de wê, ev rewşên hêrîşê ên li şengalê wê dema ku mirov li reng û çerçoveya rengê hêrîşan ku mirov dinerê mirov, bi awayekê wê jî wê kifşdikê ku wê çawa wê hebûna civakê wê ji nava wê ve wê, derbeyê li wê bixin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rengna hêrîşan bin. Mirov nikarê wan hêrîşan di çerçoveya stretejiyên leşkerî de wan, hilde li dest. Ber ku ew ne weke stretejiyeka leşkerî ku wê li hemberî hêzek leşkerî wê bi serkevin ew hatina hizirkirin. Weke şêwayekê stretejikî ku wê çawa wê pêvajoyên hêrîşkirinê wê li nava civakê wê werina pêxistin wê, di vê çerçoveyê de wê ev hêrîş wê werina pêxistin. Yanî wê, bi gotinaka din wê, weke renekê hêrîşî ê di çerçoveya tûnakirina hebûna civakê de wê, hilde li dest bê. Her çendî ku wê, di bin maskeya "bawerîyan" de wê, kes wê werina berhevkinin û wê ew hovîti bidestê wan wê were dayîn kirin jî wê, li pişt wan wê zihniyeta ku ew Kurdistan qatkirî û hebûna civake Kurd dixwezê tûna bikê wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, di çerçoveya olî de jî mirov nikarê wan werênê li ser ziman. Têgînên bawerîyan bi awayekê bêhaya û bêahlaq ku ew çawa hatina bikarhanîn weke maske mirov, dîmenekê wê yê vekirî û li berçav bi wan kujarên ku ew komkuji kirin û yên ku ew dana kirin re wê kifş dikê.

Li şengalê ev rewş wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa di vê çerçoveyê de mirov ku wê rewşa têgîna ku wê 'hebûna civake Kurd weke li dijî olê' ku wê bide nîşandin ku ew temenê hêrîşan li wê pêşbixin ku em wê bikin ku wê lêkolîn bikin û wê werênina li ser ziman em, divê ku wê dîroka perwerdeyên olî ên rejima tirk ên weke li 'îmam-hatîp'an jî wê, di nava wê de wê, hildina li dest û wê şîrovebikin. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov, dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê xwe weke oldar wê bidina nîşandin wê, civake Kurd wê weke "bêol" wê bidina nîşandin wê, rastîya wê bi gotinên rayadarên tirk ên weke "ew li dijî olê na", "ew zerdeştî na", "êzîdî bergê ji şaytên re dikin" û hwd re wê, bibîne. Ev reng û şêwayên propaganda wê, weke reng û şêwayna propaganda ên ku wê sasanî jî wê li dijî Manî û hwd wê bikin bin. Ji aliyê rejima îranê ve jî wê, temenê wê, dema ku ew ciwanên Kurd ew di darizênin û biryarên bi darvekirinê di der haqê wan de didin wê, gotinên weke "ew li dijî navê xwûdê rabûna" û ankû "wan, navê xwûdê red kirîya" û hwd wê, li ser wê re wê werênina li ser ziman. Ev rengên hêrîşkirîya li ser olê re wê rengê mifteyên mejiyê rejima sûrî û ya îraqê jî wê li hemberî civake Kurd wê bide dîyarkirin.

Pêvajoyên hêrîşên li şengalê wê, dema ku mirov wê dihilde li dest wê, bi wê re wê, gelek aliye din jî wê xwe bidina dîyarkirin. Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, heta roja me wê, pêvajoyên hêrîşan wê li şengalê û civake Kurdên êzîdî û bigîştî li civake Kurd wê werina pêxistin. Rewşa civake Kurd a giştî ku ew li herêmên xwe yên Kurdistanî ku ew 'bêstatû' hatina hiştin wê, di temenê van hêrîşên bi armanca tûnakirinê de bê. Pêvajoya bêstatû hiştina civake Kurd û dîroka

hêrîşên li wê ên bi armanca tûnakirinê wê, piştî konferansa Lozanê wê zêdetirî wê zêdetir bin. Piştî konferansa Lozanê bi dawî dibê bi hevîkê wê destpêka van pvajoyên hêrîşan ên li hemberî civake Kurd wê di çerçoveya konseptek komarê de wê ji aliyekê rejima tirk ve wê, were dayîn destpê kirin. Di wê demê de wê, Îran wê, bi tîkiliyên xwe bi ingilistan û amarika re wê, pêvajoyên komkujiyan wê li rojhilatê Kurdistanê wê pêşbixê. Ingilistan wê di wê demê de wê li îraqê bê û wê weke aliyekê sêyemin ê wê pêvajoya komkujiyan a li hemberî civake Kurd wê bi xwe re wê, bi afirênê. Dema ku wê, di wê de wê şêx Mahmûd berzencî ku wê bahse *kêyanîya Kurdistanê* wê bikê wê belafirên şer ên demê ên ingilistanê wê bidest rijandina bombayan li ser serê wî civake Kurd a başûrê Kurdistanê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku em, pêvajoya hêrîşên li hemberî civake Kurd wan hildina li dest wê şûnpêya van hêrîşan bi mejûya wan re wê heta van deman wê herê. Em î ro çendî ku em dibêjin ku wê, di nava îran, îraq, sûrî û tirkiya de wê Kurdistan wê di konferansa lozanê de wê were qatkirin wê, di wê demê de wê li sûrî wê hêzên Firansa wê hebin. Li îraqê jî wê hêzên ingilistanê wê hebin. Yanî wê, bi gotineka din wê, di rewşa demezrendina wê pergale komkujiyê a li ser serê civake Kurd de wê, ew jî wê, weke du welatên ku ew bi sîyaseta xwe metingerî a li herêmê ku wê, di nava wê de wê cih bigirin bin. Ji wê demê û heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, ew pêvajoya hêrîşan a li civake Kurd wê dawî li wê newê. Wê di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ez li vir tenê vê agahiyê jî wê li vir wê werênina li ser ziman ku wê di sale 1925'an de wê raperîna Kurdên bakûrê Kurdistanê ku wan li dijî rejima tirk di serkêşîya şêx Seîd de kir ku di wê demê de firansa xate trenê a ku ew di bin kontrola wê de ya ku wê ji rejima tirk re nevekiriba û wê, alikarî neda ba wan wê, ew bi serneketiban. Çendî ku wê, Kurdan wê bi amedekarîna ku wan, hê ew bi dawî nekiribûn ku ew raparîna dabûbûn destpêkirin jî.

Di vê çerçoveyê de wê, di wê demê de wê, di aslê xwe de wê di konferansa Lozanê de wê, weke hêzên ku wê Kurdistan wê di nava wan de wê, were qatkirin wê, rejima tirk, îran, ingilistan û firansa bin. Piştî jî wê, ingilistan û firansa wê, çawa wê, sazûmana bi metingerî ku ew li herêmê wê ava dikin wê bidina domandin wê li ser wê bihizirin. Piştî ku wê, li dora 1925'an wan ku wê, hêzên ingilistan wê vekîşihîn ji herêmê wê rejimeka bi navê îraqê wê avabikin wê Kurdan wê, nava wê de wê çawa wê bidina tafisandin wê bikevina pay wê de. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê firansa jî wê dema ku ew di vekîşihîn wê di rewşên weke 'paxta sadabadê' û hwd re wê, li herêmê wê naqşaya wê, wê bi reng bikin. Wê piştî vekîşîna firansa wê rejima sûriya roja me ku ew li wê mudahale dihên kirin wê were avakirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, Kurdan wê bédeng wê bikin û wê bi tafisênin van her çar welatên weke tirkiya, îran, ingilistan û firansa wê, bi hevdû re wê, kar bikin. Wê plan û politikayên tafisandinê wê heta salên 1990î jî wê, bi hevdû re wê çêbikin. Di sale 1946'an de wê, dema ku wê, hêzên sovyet wê bikevina rojhilatê Kurdistanê de wê, di encama wê de wê 'komare Kurd a mihabadê' wê were avakirin wê, di aslê xwe de wê, di encama dîfîna rayadarên sovyetî wê, rewşa tafisandinê bê. Ew nakotîyên wan gelemperî ku wan di çerçoveya tégîna sosyalîzm û kapîtalîzmê de wan bi hevdû re didan wê, çawa wê, hevdû zayif bikin wê di wê çerçoveyê de wê, herina bi ser hevdû de. Di dewama wê de wê, yekîfîya sovyet wê bikeve rojhilatê Kurdistanê de. Di wê ketina yekîfîya sovyet a li rojhilatê Kurdistanê de wê, di aslê xwe de wê, ew rewşa sazûmana ku wan di konferansa lozanê û 'sykes-picot' de ku wan avakirîya wê weke

derbeyekê li wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, ji xwe wê, piştî wê, dişa wê bi levkirina wan re wê, wê hêzên yekîtiya sovyet wê, bi fermana stalin wê ji herême vekîşihîn wê ji aliyekê ve wê pêvajoyeka komkujiyan a li hemberî civake Kurd wê ji nûve wê bidina destpêkirin. Komare Kurd a mihabadê ku ew hatibû avakirin wê, piştî ku wê hêzên sovyet wê xwe bikişênin wê, hêzên rejima îranê ê demê wê bidest hêrişî herêmên rojhilatê Kurdistanê bikin wê, bi hezaran Kurdan wê qatilkirin. Wê, di dewama wê de wê serokkomarê Kurd 'qazî mihemed' wê dilbigirin û wê piştî wê, bi darve bikin. Di vê çerçoveyê de wê, ew pêvajoya jenosîdê a li ser serê civake Kurd wê, piştî ketina yekîtiya sovyet li rojhilatê Kurdistanê û vekîşîna wê re wê, weke ku ew ji nûve wê, were dayîn meşandin.

Pêvajoyên hêrişên li rojhilatê Kurdistanê wê, piştî wê, rejima îraqê ku wê, ingilîzan wê avakirina wê di ti demê de wê hêrişên wê li hemberî Kurdan wê, di dewama wê de wê li başûrê Kurdistanê dawî li wan wê newênin. Bi heman rengî wê rejima sûrî ku wê piştî paxta sadabadê ku wê were avakirin û wê hêzên firansa wê ji herême wê vekîşihîn wê û li şûna wê li herême wê mazin bibê wê, ew jî wê, pêvajoya hêrişên xwe yên li hemberî civake Kurd wê, bidomênê. Di wê demê de jî wê, ji xwe wê rejima tirk wê, heta wê demê wê li zilanê, agirî, botanê, dersimê û hwd wê, komkujiyên ku wê, di wan de wê bi deh hezaran Kurdan wê qatilkirî û wê gûnd û navçeyan wê naqşayê wê bibê û wê li hemberî Kurdan wê, di dewama wê de wê pêvajoyên şer wê pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, piştî komkujiya dersimê wê, weke ku rejimên herême ku ew li ser serê civake Kurd ew hatina avakirin wê, weke rejimna ku wê, wê bihizirin ku wan bi tememî "Kurd bêdengkirin" û wê êdî wê deng ji wan dernekeve wê bihizirin. Wê li ser wê bêdengiyê wê *paxta sadabadê* wê were li darxistin. Ji konferansa Lozanê û heta paxta sadabadê wê, pêvajoyeka komkujiyan ku wê, di wê de wê, bi sed-hezaran Kurd wê ji aliyên rejima îranê, tirkiya û îraqê wê demê ku ingilîz li wê na û sûrîya wê demê ku firansîz li wê na wê, werina kirin.

Piştî wê bêdengiyê re wê, ne bi gelekî re wê li Kurdistanê wê hin bi hin wê ji nava nîfşên nû ên Kurd ku ew dixwênin wê dest wê bilind bibin. Wê bi wê re wê, bandûra bayê çapê ku ew çendî piçûk jî bê wê li Kurdên xwendekar wê bibê. Lê çîrûska mazin wê bi rewşa komare Kurd a mihabadê re wê, di nava Kurdan de wê, bibê. Wê di wê demê de wê, Kurd wê, hin bi hin wê, avabûna komare Kurd a mihabadê wê, bandûrek mazin wê li wan bikê. Wê şiyariyekê wê di mejiyê wan de wê bikê. Piştî ku wê, komare Kurd wê, were rûxandî jî wê, tekoşîna Kurdistanî wê piştî wê re ku wê, ew pêşketina têgîna komare Kurd a mihabadê wê were xistin li temenê wê de wê li ser wê re wê were pêşxistin. Di dewama wê de wê, ev jî wê weke aliyekî din wê xwe bide diyarkirin bê. Li başûrê Kurdistanê û rojhilatê Kurdistanê wê, ji nûve wê tevger wê pêşkevin. Her wusa li bakûrê Kurdistanê jî wê, tevger wê pêşkevin. Ev rewş wê, di çerçoveya têgîna Kurdistanî de wê, çerçoveyek hizirkî û aqilî û hişmendî wê bi xwe re wê biafirênê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê PDK; YEKÎTÎ û piştî PKK wê bi gelek rêxistinên piçûk û mazin re wê derkevina li dîka dîrok û sîyesetê. Ev jî wê, destpêke pêvajoyek nû a tekoşîna Kurdistanî a li her çar beşên Kurdistanê bê. Têgîna civakî a Kurdistanî ku ew hê di nava xwe de ew dijî wê, bi çand û zimanê wê re wê, ew wê di temenê wê pêşketina ku ew dibê de wê, were bicihkirin. Li ser wê re wê, êdî wê pêvajoyên nû wê, pêşkevin. Piştî salên 1990î wê pêvajoya tekoşîna azadî û serxwebûna Kurdistanê wê zêdetirî wê derkeve li pêş. Rejima tirk wê, bo ku ew wê temenê civakî ê tekoşîna

Kurdistanê tûna bikê wê ser 5 hezaran re wê gûnd û navçeyên Kurdistana bakûr wê bi zorê wê bide valakirin û wê bi milyonan Kurdan wê li cihanê wê bikê pênar. Berî wê, rejima îraqê jî wê li başûrê Kurdistanê wê serî li pêvajoyên komkujiyê ên weke *komkujiya helebçê* û hwd wê bide û wê bi sed hezaran Kurdan wê qatil bikê. Ev jî wê, bi wê armanca pêşîya tekoşîna Kurdistanê bigirin û wê bi tafîsênin bin. Lê wê tevî wê jî wê, ev pêvajoyên komkujiyan ku wê rejimên herêmê wê li ser serê civaka Kurd wê pêşbixin jî wê Kurdistanê wê karibin tekoşîna xwe di çerçoveyek hemdem a zarzor de wê bigihênina heta roja me. Li ser wê re wê, dema ku wê li başûr, rojava û hwd ku wê DAÎŞ wê were pêşxistin û wê were dayîn hêrişkirin li civake Kurd û li Kurdistanê wê, di dewama wan pêvajoyên hêrişên rejima îraqê ên li başûrê Kurdistanê û rejima tirk ên li bakûrê Kurdistanê, rejima îranê ên li rojhilatê Kurdistan û rejima sûrî a li rojavayê Kurdistanê û hwd de wê, ku ew dikin de wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû fêrûazmûnên rejima saddam û ya piştî a Malîkî wê, bi fêrûazmûna îran û tirkîyê re wê xwe di laşê DAÎŞê de wê, weke pêvajoyeka şerê jenosîdê ê li hemberî civake Kurd wê bide nîşandin û dîyarkirin. Pêvajoya komkujiyên li Kurdistanê ku wê, ji van deman wê were û heta vê demê ku wê li şengalê û başûrê Kurdistanê û li rojavayê Kurdistanê û kobanê û hwd wê, xwe bide nîşandin û di dewama wê de wê bi pêvajoya hêrişên rejima tirk ên bi rûxandina bajarên bakûrê Kurdistanê re wê bide domandin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê xwediyê dîrokek û mejûyekê li şûn xwe bê. Em dema ku wan pêvajoyên li piştî van pêvajoyên şerê jenosîdê ku wê rejimên herêmê wê li ser DAÎŞê û hwd re wê bidina domandin em wan fahm nekin emê bi ji gelek aliyan ve rastîya ku ew DAÎŞ li ser wê mazin bûya û ankû ew hatiya pêxistin jî wê fahm nekin. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke aliyekî giring wê xwe bide dîyarkirin. Em li vir di aslê xwe de wê, di dewama wan pêvajoyên komkujiyê ên li ser serê civake Kurd de ku ew dihên pêşxistin de wê, rewşa rûxandina şengalê, bajarên rojava weke kobanê û bajarên bakûrê Kurdistanê û hwd ew di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyek çawa bin û em divê ku li ser çî rastîyê wê fahmbikin em, divê ku wê, hinekî serî li ser wê bi wastênin û wê fahmbikin.

Rûxandina bajarên Kurdistanê weke şengalê, kobanê, cizira bota, nisêbîn, sûr, farqîn, gever û bi gelek bajarên din re ku ew hat kirin û wateya wê.

Ku em rewşa rûxandina bajarên Kurda û Kurdistanê rûxandina wan hildina li dest em nikarin bi tenê bi şengalê û rûxandina wê re bi sinor wê hildina li dest. Di vê ku mirov wê, di dewama wê de wê, di çerçoveyek giştî de wê, hildina li dest. Dema ku em wê di çerçoveyek giştî de wê hildina li dest de jî wê, em divê ku wê li ser sê esas û tememan wê hildina li dest. Esas û tememê pêşî wê ew bê ku wê, çawa wê bi wê rûxandina bajarên re wê, mejûya civakê, û tîkiliya wê ya bi mejîyê mirovan û dîroka civakê re ku wê, tûna bikin bê. Yanî bi gotineka din wê weke hewldanaka *"bêdîrokkirinê"* bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê hilde li dest. Ew rewşa jîyane herêmê a li wan bajarên wê bi hezaran salan wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew pêvajoya hêrişên DAÎŞê li Kurdistanê û civake Kurd dihê dayîn destpêkirin wê, ne tenê li mirovan wê bê dayîn destpêkirin. Her wusa wê li cih û war û kevîrên wê axê jî wê ew hêriş wê werina pêşxistin. Aliyê din ê weke esas û temenê duyem jî wê xwe li ser esasê tûnakirina hebûna civakê re bê. Wê di dewama wê de wê, dema ku wê, hêrişê wan herêman dikin wê di serî de wê, hêrişên xwe wê di rengê tirsandinê de ku

wê, çawa wê mirovan wê ji herêmên wan wê bidina goçberkirin wê ew hêriş wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê dema ku wê, pêvajoya hêrişên DAÎŞê wê li bajarên Kurdan ên weke şengal, kobanê û bajarên bakûrê Kurdistanê ku wê artişa tirk wê bikê wê, weke rêgez û zagona pêşî wê ew bê ku wê, bi darzore wê çawa wê mirovan wê ji cih û warên wan wê bidina goçberkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê zore bidina wan. Ku mirov pêvajoya destpêkê a hêrişên DAÎŞê ku wê werê pêşxistin de wê, wê pêşî wê weke "hêrişên tirsandinê û dana goçberkirinê ji herêmê wan" wê, ew rengên hêrişan wê werina pêşxistin. Di vê çerçoveyên de wê, di encama wê de wê weke ku wê di dîmenên ji şengalê ku wê di wê demê de wê werin wê, di wan de wê were dîtin ku wê, bi deh hezaran kes wê bikevina rêyan de ku ew ji herêmên xwe biravin û ew jîyane xwe xilasbikin bin. Ev wê, weke aliyekî girigin ê vê rewşê û vê ku mirov wê, bi teybetî wê hildina li dest bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke esasek giring wê çawa wê têkiliya mirovan wê bi herêmên wan ve wê bidina birrîn wê li ser wê re wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrişan wê pêşbixin. Di dewama wê de wê, ev jî wê, were dîtin ku wê, mirov wê, dema ku ew ji herêmên wan dihên goçberkirin ku ew mirov bo ku ew cardin ne vegehihina li cih û warên xwe wê, berê wan bidina welatên weke tirkiya û wê ew jî wê, bi zore wê berê wan bidina bi welatên ewropa ve. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyeka dîrxistina mirovan ji cih û warên wan wê li ser rewşa goçberiyê re wê werê pêşxistin. Ev jî wê, weke rengê politikaya jenosîdê ku wê li ser DAÎŞê û hêrişên wê re wê were pêşxistin bê. Di dewama wê de wê weke esas û temenê sêyemî jî wê ew bê ku ew kesên ku ew ji cih û warên wan hatina dîrkin ku ew dema ku ew vegehihina li cih û warên xwe jî ku ew weke berê wê rastîya cih û warê xwe li şûna wê nebinin û wê, hêstiyariya xwe li wê winda bikin. Wê, ber vê yekê wê, di vê çerçoveyê de wê, ev reng û pêvajoyê hêrişan wê bi teybetî wê, çawa wê weke awayekî rûxandinî wê pêşbixin wê pirr zêde wê li ser wê bisekin in. Di vê çerçoveyê de wê, di dewama wê de wê pêvajoyên hêrişê wê werina pêşxistin. Mirovên ku ew ji cih û warên wan hatina dîrkin wê bi xwen û xiyalên ku ew herina ewropa û wê li wir wê bigihijina jîyaneka pêşketî û ku wê her cûre derfet wê bikeve destê wan de ku ew bi wê bijîn wê, bikina serê wan de. Ev kesên ku ew heya wan ji dînyê tûnaya wê bi vê rengê wê, ew wê werina xapandin û wê saloxgeriyên herêmê ên weke ya tirkê wê wan bi gaffleyan wê bike keştîyên piçûk û wê li ser avê re wê bikê ku wan bişên li welatên ewropa. Wê gelek ji wan keştîyan jî wê, bi zanebûnî wê ji aliyê wan saloxgeriyên weke yên rejîma tirk ve wê werina noqî avêkirin. Ev jî wê, weke aliyekî teybet wê xwe di vê çerçoveyê de wê esas, temen û aliyê sêyemî wê xwe bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, li rengê hizirkirina rejîmên herêmê ên weke rejîma tirk dihizirin wê, bi wê re wê, were dîtin û kifşkirin ku wê li reşa DAÎŞê wê weke serkevtin û serneketinê wê li wê ne nerin. Wê, di vê çerçoveyê û awayê de wê, bi rengê wê binerin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê bajaran ku ew weke xêv û hafizayên civakî û keseyetî ên civakê na ku ew werina tûnakirin. Di vê çerçoveyê de wê, rûxandina bajaran û tûnakirina wan xêv û hafizayên civakî wê ji xwe re wê bikina weke armanc. Di serî de wê, ji vê aliyê ve wê, reng û awayê hêrişê wê were pêşxistin û bi rêxistin kirin.

Ji xwe wan hizirkirîya ku wê, DAÎŞ wê, bi rengê xwe re wê, ti carî wê ji aliyê cihane roja me ve wê newê herêkirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê kirinên xwe yên bi vî rengî wê di çerçoveya bi vê rengê bi rûxandina bi destê wê ku wê bidina kirin wê, li wê

bihizirin. Di dewama wê de wê, ew wê, DAÎŞê wê ji xwe re wê weke rêxistineka kontrayî a 'teşeron' wê bikarbênin. Wê piştî ku ew kirin bi wê dana kirin wê, xwe weke 'têkiliya wan bi wê re tûneyî' wê bidina dîyarkirin. Li ser wê re jî wê, heta ku wê, "dijberîya xwe" wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, piştê wê li ser wê re wê pêvajoyên weke yên oparasyonên tûnakirinê ku ew li wê hatina kirin wê, rejimên herêmê jî wê li wê hizirin ku ew oparasyonên tûnakirina DAÎŞê wê, her tiştê ku ew hafî kirin wê bi rengê ku "DAÎŞê ew kirina" wê bi navê wê re wê bi wê re wê werina sernûxûmandin. Di vê çerçoveyê de wê, ew wê weke ku ew 'ti têtikiliya wan bi tiştî re tûnayî wê "paqij" wê bimênin. Ya ku wan hizirkirîya jî di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê ev bê. Di dewama wê de wê, li wê xwe weke 'dijberî' û 'ti têtikiliya wan bi wê re tûneyî' ew di wê dema ku ew oparasyonên paqijkirina DAÎŞê li rojava û şengalê dihên meşandin de ew jî wê, di nava xwe de wê, bi awayekê "sansasyonel" wê weke ku ew oparasyonên girtinê li DAÎŞê dikin wê li ser çapameniyê re wê, hin rewşna wê di vê çerçoveyê û rengê de wê di nava xwe de wê, werênina li ser ziman. Ev jî wê, weke oparasyonên têgihê ên xwe "paqij" derxistinê û ankû xwe 'paqij' dana nîşandinê bin. Lê di aslê xwe de wê ev oparasyon ku wê, çendî wê bi armanca ser rastîyan bi nûxûmênin wê bikin jî wê, ev oparasyon wê nikarin rastîyan ser wan bi nûxûmênin. Di aslê xwe de ev oparasyonên ku ew di nava xwe de ew weke "oparasyonên li dijî DAÎŞê" û ankû weke 'oparasyonên li DAÎŞê' ku ew "dikin" û dihênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, weke oparasyonên di vê çerçoveyê de ku ew dixwezîn ku pêşîya rastîyê bi rastîya wê re ku ew were fahmkirin ku ew pêşîya wê bigirin bê. Wê weke leyistikna ku ew "bixwe bikin û bixwe di wê de ew bileyizin" bin. Di vê çerçoveyê de wê, weke oparasyonên ku ew, şerê rast ne fahmkirinê ku ew bi mejiyê mirovan re ku ew dikin bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew oparasyonên 'paqijkirina DAÎŞê' ku ew bi dawî bûn wê, bi wê re wê êdî wê navê wan jî wê, bi wê re wê newê li ser ziman û wê ji aliyê xwe ve wê ser rastîyan wê bi nûxûmênin wê, di vê çerçoveyê de wê, weke oparasyonên têgihê ên bi armanca rastîyê vajî wê li gorî xwe bidina fahmkirin bin. Li ser wê re wê, ew jî wê, di dewama wê de wê, êdî wê bixwezîn ku ew politikayên xwe jenosîdkirina civakê wê li ser serê wê bidina domandin. Di dewama wê de wê, ne hêlin ku ew rastî were dîtin.

Li şengalê di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wan pêvajoyên hêrişên DAÎŞê wan hildina li dest em divê ku wan, ji van aliyan ve jî wan hildina li dest û wan fahmbikin. Di aslê xwe de wê, ev pêvajoyên weke yên li ser çapameniyê re ê weke 'oparasyonên têgihê' ku rejimên herêmê weke ku me li jor hanî li ser ziman ku wê, rejimên herêmê ji aliyê ve wê bimeşênin wê weke aliyekî ve şerê DAÎŞê ku wan li dijî civake Kurd daya pêşxistin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di roja me de wê, çapamenî û bi wê re rojnema wê, li şûna ku ew 'rastîyan' werênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê weke rêyna şerê derûnî û ankû meşandina oparasyonên têgihê û propaganda ku wê werina bikarhanîn bin. Her wusa di pêvajoya hêrişên DAÎŞê ev rewş wê li îranê û li tirkîya jî wê dema ku mirov li nava çapameniya wan û nivîsên wan ên di rojnemeyên wan ên wê demê de ku mirov li wan dinerê wê, ev rastî wê bi awayekê vekirî wê werina dîtin û kifşkirin.

Li şengalê pêvajoya şerê DAÎŞê ku wê meşand wê, weke aliyekî wê, ew bê ku wê çawa wê, şengal wê ji Kurdên êzîdî wê were valakirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî wê yê giring wê xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê,

ev rengê politikaya şerê jenosîdê ku rejimên herêmê li ser DAÎŞê re wan li dijî civake Kurd meşand wê bi heman rengê wê ev politika wê li rojava jî wê, were meşandin. Di destpêka pêvajoyên şerê DAÎŞê de wê, pêşî wê hemû hêza DAÎŞê wê rejimên weke rejima tirk wê bikarbênin ku ew bi sed hezaran kesan bidina goçberkirin li tirkîya û tirkîya jî wan bikê temenê politikayên xwe yên li dijî ewropa û hwd de ku ew bikarbênê bê. Bo vê armancê jî wê, hêrîşên dana goçberkirinê ên 'sansasyonel' wê, pîrr zêde wê bikin û wê bikin mirovan bi wan bidina tirsandin. Di vê çerçoveyê de goçberên ku ew bi zorê li tirkîya dana goçberkirin wê, tirkîya wê li ser wan re wê bi yekîfîya ewropa re wê 'peymanî pênebaran' wê bide çekirin û mohrkirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku wê bi vê rengê re wê were dîtin wê çawa wê weke 'kozekê' wê pênebar wê werina bikarhanîn wê, li ser wan wê bileyizê. Wê bi wê rengê wê bixwezê ku ew politikayên xwe yên şaş û yên bi armanca jenosîdkirina civakê û hwd ku ew bi wan bide herêkirin wê bikarbênê.

Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya têkiliyên rayadarên tirk ku ew bi rayadarên ewropî re didênin wê li ser vê esas û rewşê bê. Di dewama wê de wê, hemû rewşên ku ew dikarin bi çi cûreyê pêşbixin wê bi vê rengê wê bikarbênin. Wê li ser wan wê, sîyeseta xwe wê bikin ku wê bimeşênin. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî şerê jenosîdê ê DAÎŞê jî wê ev rewşa rejima tirk a li ser goçberan re wê biafirênê. Di vê warê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di vê rewşê de wê mirov wê, dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di wê navberê de jî wê, rayadarên tirk bo ku hêrîşên DAÎŞê bi serkevin wê weke ku wê di pêvajoya hêrîşên li kobanê û pêvajoya hêrîşên li rojava ên li herêmên din de û di dewama wê de wê weke di pêvajoya hêrîşên li şengalê de wê, astengîyan wê bi armanca pêşlêgirtina alîkarîyê ji Kurdên ku ew ji komkujiyan diravin ku ew li wan werê kirin jî wê derxê. Wergehên bi navê 'wergehên afadê' ku wê di nava xwe de wê, avakirin wê, tenê weke rewşa manipûlasyonê ku wê çawa wê ser vê rewşê û bi vê rengê tevgerîna xwe wê binûxûmênê wê bi wê armancê weke dîmenna li berçav ku ew hatina pêşxistin bin. Ew wergeh wê bixwe jî wê, weke aliyek û lingekê domandina wê şerê DAÎŞê ê li hemberê civake Kurd bin. Di vê çerçoveyê de wê, ji wergehan wê gelek caran wê weke ku wê di çapameniya Kurdan û ya cihanê de wê were li ser ziman wê rayadarên tirk wê mirovan wê ji wan wergehan wê bi xapênin û wê bi zorê bibin û tevî DAÎŞê û ankû komên çete ên ku ew li rojava û başûr li dijî Kurdan didina şerkirin wê bikin. Ev jî wê, weke aliyekî wê, were li rojevê bê. Ber vê yekê wê, hem Kurdên êzîdî ên ku ew di destpêkê de ravîna li bakûrê Kurdistanê û yên rojava û sûrî wê, piştî wê, bikevina nava xwe xilaskirina ji tirkîya de. Ber vê yekê wê, gelek ji wan wê rêyên kuştinê jî wê bijêrên ku ew bo ku ew xwe bigihênina li welatên ewropa û ankû deverna din ên dervî tirkîya. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman wê, rewş wê herî zêde wê bo Kurdên êzîdî ên ku ew ravîna ji hêrîşên DAÎŞê û ku ew hatina li tirkîya û bakûrê Kurdistanê. Wê, ew rewşa xirab ku ew ji wê ravîna wê ne besî wan bê. Wê vêca wê, bi vê rengê wê deverên ku ew diçinê de wê, li wan wê rastî destdirêjî, kuştin û rengên hêrîşên ên bi fizîkî û gotinî û hwd, wê werin.

Di aslê xwe de wê ev pêvajo wê bo Kurdên êzîdî ê ku ew ji herêmên wan ravîna wê zortir wê bi vê rengê wê derbas bibê. Di dewama wê de wê, piştî ku wê navenda şengalê wê ji çeteyên DAÎŞê wê were rizgarkirin de wê, dema ku wê gelek malbatên Kurdên êzîdî wê wergerihin li cih û warên xwe wê, dîmenê ku ew di dema ku ew di vegehihin û ew rastî wê dihên wê zêdetirî wê hêstek zor wê bi wan re wê çêbikê. Ber ku wê, ti tiştê

ku wan li cih berda bûn wê weke xwe wê li cihê wê berdabûn wê newê dîtin. Wê her tişt wê bi malên wan re wê werina rûxandin, talankirin û kavilkirin. Ev jî wê, weke aliyekî din yê vê pêvajoya rûxandina bajarên Kurdan bê ku em divê ku wê, li ser wê bisekin in û wê fahmbikin bê.

Ev rewşa rûxandina bajarên ku mirov wê fahm nekê û wê pêvajoya hêrişên DAÎŞê ku mirov wê tenê li ser komkujiyên ku wê bi jîyane mirovan re kirina wê werênina li ser ziman wê, kêr û netêr wê bimênê. Wê, zêde mirov wê hingê wê nikaribê zêdetirî rewşê jî wê bide fahmkirin. Ber ku wê, rewşa pêvajoya hêrişên DAÎŞê wê, aliyê wê yê rûxandina bajarên Kurdan wê, weke aliyekê wê yê teybet wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê rûxandinê wê, çawa wê xêv, bîrhanîn û rewşên wan yên jîyane civakî bi mejûya wan ya herêmê re wê, tûnabikin wê, di vê çerçoveyê de wê, herîşên rûxandinê wê li ser serê wan wê bi vê rengê wê bi rûxandina bajarên wan re wê bi serê wan de wê werênin.

Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrişên DAÎŞê ên jenosîdê wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bide dîyarkirin. Mirov ku DAÎŞê wê weke rêxistinekê wê hilde li dest jî wê, şaş bê. Di aslê xwe de wê, weke kontrayên rejimên herêm ku ew bi tevlîkirina hin şovenîstên tirk, arab û faris û hwd re ku ew hatiya sernûxûamandin û weke 'rêxistin' hatî dayîn nîşandin bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê weke li ser 'olê' re wê weke 'rêxistinek olî' dana nîşandin jî wê, bi armanca berhevkirina mirovan di bin navê û her wusa bi wê rengê dayîna wan a şerkirinê ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Bê hebûna rejimên herêmê ênli pişt wê jî wê ew nikaribê di ti demê de ne karibê û hêrişan pêkbênê û ne jî wê karibê xwe xwe li ser lingan bigirê. Di pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li şengalê û rojava de wê, ev rastî wê, were dîtin. Di rewşa pêşxistina DAÎŞê de wê, weke rejima tirk wê ya îranê û îraqê jî wê, li pişt wê hebê. Fêrûazmûnên jenosîdkirina civaka Kurd a ji dema saddam û heta dema malîkî li Îraqê wê di çerçoveya rêbazên jenosîdkirina civakî de wê werina bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ev li vir wê yekê jî wê, werênima li ser ziman. Birêz Ocalan dema ku wê, bi dervekirina Saddam di şibihênê li 16' min Leuisê fransî ê berî şoreşa firansa. Lê li vir wê, di rewşa xate pêvajoya zihniyeta Saddam de ku ew bo ku ew were domandin wê bi alîkarîya rejimên herêmê wê, di dewama wî de wê, li ser heman esasê wê, Malîkî wê, weke dewamkerê Saddam wê li ser tememê wî û rewşa wî û zihniyeta wî re wê werênina li ser rejima îraqê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê re wê, bixwezin ku "aliyekî saddam xwe bi malîkî re bide domandin" wê, li ser wê re wê bikevina nava hewldanekê de di çerçoveyê de wê, rewşek teybet a ku mirov wê, divê ku wê fahmbikê wê derkeve li pêş. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, di xate rêveberîya îraqê de wê, weke rewşeka domandina rêveberîya saddam wê, rêveberîya Malîkî wê bê xwediyê reng û awayekê rêveberiyê. Di vê çerçoveyê û rengê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ew jî wê, di rewşa dewama 'aliyê saddam ku ew dijî' weke Malîkî re wê werênê li ser ziman. Komkujiyên ku saddam kirin wê, bi helebçê re wê bidomê û wî navê 'anfale' lê kir. Komkujiyên malîkî jî wê, destpêka wê, pêvajoya wê ya pêşî wê bi hatina li ser rêveberiyê û li giştîya îraqê bi têkiliyên wî yên bi îran û tirkiya re ew bombayên ku ew li îraqê ditaqîn re wê were dîtin. Pêvajoya komkujiyên wî yên duyem jî ku em dikarin weke "komkujiya helebçê a ku Malîkî dakirin" wê, destpêka wê bi li musilê bicihkirina DAÎŞê û dayîna hêrişkirinê li ser

Kurdan re wê, bi komkujiyên weke komkujiya şengalê û hwd re wê, werênê li ser ziman. Di çerçoveya sînorên îraqê de wê, komkujiyên şengalê wê, komkujiya helebçê a duyemin ên saddamê duyemin Malîkî bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Em çendî ku karibin vê pêvajoya komkujiyên din ên li başûrê Kurdistanê û li şengalê weke pêvajoya komkujiya helebçê wê şîrove bikin wê, weke saddamê vê demê jî Malîkî jî mirov dikarê wî werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Pêvajoya jenosîdkirina civake Kurd a di dema desthilatdariya saddam de wê, ji destpêka xwe ve wê di çerçoveya îraqê de wî, dabûbû destpêkirin wê bi Malîkî re wê xwe bi komkujiyên weke li şengalê û hwd re wê bide domandin. Lê di vê pêvajoya komkujiya saddamê vê demê Malîkî de wê, ne tenê ew wê weke leystikvan wê li pişt perdeyê wê ew hebê. Wê li rex wî tirkîya û îran jî wê bi wî re wê hebê. Di vê çerçoveyê de, di dema piştî têkbirina DAÎŞê li şengalê û herêmên din ên başûrê Kurdistanê û musilê û derketina li holê cardin a Malîkî û gotinên wî yên weke *"Kurd, nikarin serxwebûnê denezênin"* ku ew bi lêvdikê wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê di dewama vê rastîya wî ya saddamwarî de wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, di temenê hemû kirin û kiryarên wan weke yên bi komkujiyên ku ew dihênina li serê civake Kurd de jî wê, ev rastî wê hebê. Wê çawa wê pêşîya serxwebûn û azadbûna Kurdan wê bigirin wê li ser wê re wê, wan pêvajoyên hêrişan wê li hebûna civake Kurd wê bi rêxistin bikin û wê pêşbixin.

Li vir di dewama wan pêvajoyên hêrişên bi komkujiyî ku birêxistinkirina de wê, kavilkirin û rûxandina bajarên Kurdan jî wê, çawa wê, Kurdan û civake Kurd wê bi wê jî wan rewşên wan yên pêşketî bi şûn ve wê bidina xistin bê. Wê çawa wê rewşa wan ya civakî wê xirabikin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, hêriş werina kirin. Di pêvajoya ragihandina "kirina referandina serxwebûna Kurdistanê li başûrê Kurdistanê" de wê, rayadarên tirk wê, gotinên weke "ew hê ji rewşa aşîrî xwe derbas nebûna û ew ne xwediye têgihêk netewî na" û hwd wê, bi gotinên bi vê rengê wê gotinan wê ji aliyekê ve bilêvbikin. Lê wê, çendî wê rastîya ku Kurdan ku wan di bin zorê de wê girtîya ku wê bidina domandin wê, ji aliyekê din ve jî wê; hewldana bi berdewamî di wê rewşê de girtinê ku ew israr dikin jî wê werênina li ser ziman bê. Temenê wê israrkirina girtina Kurdan di wê pozisyonê de û bi wê re ne hiştina pêşketina wan û hertimî bi hêrişan jî holê rakirina pêşveçûnên wan ên navexweyî ên civakî û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi pêvajoyên hêrişên wan rejimên herêmê ên ku ew bi komkujiyên weke yên bi komkujiya şengalê û bi komkujiyên li rojava re ew bi encam dibê wê bikin mudahaleyê li wê bikin û pêşîyê li wê bigirin. Ji aliyê din ve jî wê, rewşa rûxandina bajarên Kurdan wê, aliyekê wê yê ku mirov wê di vê çerçoveyê de jî wê, werênê li ser ziman wê hebê. Ew jî wê, di vê warê de wê, bi awayekê ji holê rakirin û tûnakirina pêşketinên nava civakê û temenên wê yên mihtemel ku ew hena bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Şengal wê, dema ku em wê berî pêvajoya hêrişên DAÎŞê ên li wê, ku em wê werênina li ser ziman wê, weke bajarekê dema serdema kevnera(antik) û ankû bajarekê dema 'ronasansê' weke filoransa û ankû venedikê û hwd ku ew di wê de civîna bi felsefeyê û her cûreyên pêşketinên bi aqil ku ew bûna re wê, dîmenekê wê bi xwe re wê bide me. Di dewama wê de wê, Şengal wê li herêmê wê, heta wê demê jî wê ji aliyê danehevî('accumulation')ya têgihîştinî û têngîna dîrokî a bi kombûna zanîne û temenê pêşketina bi aqil û felsefeyê ê li wê re wê, weke

bajarekî dema ronasanê ku ew temenê ronanesek civakîya wê xwediyê dîmenekê li berçav bê. Di serî de wê, bi wê aliyê rûxandina bajêr û dana goçberkirinê komên civakî ên êzîdî û hwd re wê, bê xwestin ku ew temen wê, were ji holê rakirin. Heman rewş wê li bajarên bakûrê Kurdistanê ên weke cizirabota, nisêbîn, silopî, gever, sûr û bajarên din ên ku ew ji aliyê artîşa tirk ve bi DAÎŞwarî ku ew hatina rûxandin ve jî wê rewşa wan wê wusa bê. Di vê çerçoveyê de wê aliyê rûxandina bajarên Kurdan li bakûrê Kurdistanê, rojavayê Kurdistanê û başûrê Kurdistanê weke li şengalê û hwd wê, aliyekê wan rûxandina ên bi vî rengî wê bi zelalî wê hebê ku mirov wê werênê li ser ziman. Dema ku em van aliyên rewşa bajaran û rûxandina wan fahmnekin û tenê weke bi hêrîşên DAÎŞê û topbarankirinên wê û yên rejîma tirk ên li rojava û hwd re ku em wê rûxandinê werênina li ser ziman re wê, ev gelekî ji fahmkirina rastiyê dûr bê. Wê ev rewşên weke yên bi hêrîşên DAÎŞê û ankû bi hêrîşên li DAÎŞê re ku ew bajar hatina rûxandin wê, tenê wê weke aliyê ji sadî 5'an wê bi xwe re wê werênê li ser ziman bê. Lê aliyê din yê ji sadî 95'ê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rewş û armanca ji holêrakirin, tûnakirina wê pêşketina nava civakê a çandî, zimanî, rewşenbîrî, hişmendî û hwd re ku ew bi civakî afirîya û ew heya ku ew wê ji holê were rakirin wê, bi wê armancê wê ew rengên hêrîşan wê li hebûna bajaran wê bi awayekê hovî wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, van rewşên pêşketina bajêran wê ji holêrakibikin û wê di dewama wê de wê têkiliyên weke bi xêvî(memory) û hwd wê, di nava mirov û cih û waran de ku ew bi mejûya civakî re heya wê, çawa wê ji holêrabikin wê di dewama wê de wê armanca duyemîn a sereka jî wê ev bê.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa bajaran û rûxandina wan em divê ku wê ji aliyê wê rûxandina ku ew li wan hatîyakirin ve wê, bi teybetî wê hildina li dest. Di aslê xwe de wê, weke aliyekî teybet jî wê, ev wê, xwe weke armanca bi hêrîşên DAÎŞê û yên rejimên herêmê ên weke li civake Kurd û hwd wê, were dîtin. Em ku van aliyan wan fahm nekin emê bi tememî nikaribin wê, rewşa pêvajoyên hêrîşan ku ew dihên bi rêxistin wan baş fahmbikin. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî din ê bi wê rûxandinê re jî wê, ew bê ku wê, çawa wê hebûna civakê wê hertimî wê, di bin pêvajoyên hêrîşê de wê, were girtin bê. Di vê çerçoveyê de wê, bandûr, rewş û derûniya hêrîşan re ku wê, çawa wê pêşketina pêşketina wê û xwe ji nûve adilandin û pêşxistina wê bigirin wê, ev wê were kirin. Mînaq wê, piştî têkbirina DAÎŞê wê li keviyên başûrê Kurdistanê û şengalê wê pêşxistina komên Hazdî-şabî bi bidestê îranê û rejîma baxdadê bi hevdû re wê, di vê çerçoveyê de bê. Ji aliyekî din ve ku wê, rejîma tirk wê li herêmên rojavayê Kurdistanê ên weke ezazê, cerablûsê û hwd jî nûve hewldana avakirina komên çete bo dana hêrîşkirinê li ser civakê û hewldana di bin maske û kirasê cebetil-nasr de li wir bicihkirina "el-qaîde" û hwd jî wê, hinekî di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, bi hebûna civakî, pêşketina wê û her wusa rewşên wê yên bi vî rengî ve wê girêdayî bê. Wê çawa wê pêşîya wan bigirin wê hinekî jî wê, bi wê ve wê girêdayî bê.

Di dewama wê de wê, her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê wê, pêvajoyên hêrîşan ku ew ev rejimên herêmê ku ew li civake Kurd bi rêxistin dikin wê, armanca sereka wê, pêşketina nava civakê bê. Bo ku ew karibin xwe weke "pêşketî" li ser serê civakê bidana diyarkirin û civakê di bin de wê, asîmle bikin û ankû bişavtina wê bidomênin û bi wê re jî wê, tûna bikin. Di vê çerçoveyê de wê, bi rengê û şewayekê wê, hêrîşên hebûna civakê wê bi hêrîşên li pêşketina civakê re wê di ahengekê de wê

werina kirin û pêşxistin û domandin. Wê, di vê çerçoveyê de wê li ser wê ahenge rengê hêrîşên fizîkî û çandî ên li hebûna civakê û li pêşketina wê re wê, pêvajoyên bişavtinê wê bi şitt wê bidina domandin û wê zorê bidina wan. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê re wê bixwezin ku wê, di çerçoveya tûnakirina civakê de ku ew bi wê encamê bidest bixin. Di vê çerçoveyê de bi sed hezaran kesên Kurdistanî ên rojavayî û şengalî ên Kurdên êzîdî wê bi teybetî wê hîlbijêrên û wê bikin ku wan bi zorê jî bê wan bişênina li wetatên ewropa. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, di vê çerçoveya wê rengê hizirkirinê ku wan gihandîya li rengê planî de wê were kirin û pêşxistin. Yanî, wê, goçberkirinên ji rojava jî û ji şengalê jî wê, bi ne tenê bi armanca valakirina şengalê û rojava bikin. Wê ji aliyekî din ve jî wê, weke rewşeka hêrîş mudahaleyî li wê pêşketina navxweyî a civakî bê. Wê, çawa wê bidina goçberkirin wê, ew li wê re wê, bidina kirin. Piştî ku osmanîyan li anatolia serdest bûn û stembûl dagirkirin wê, rewşa rewşenbîrî, çandî û hwd ku ew bi sedsalan li herêmê heya wê ji herêmê wê bê dayîn ravandin li herêmên din ên ewropa. Di vê çerçoveyê de wê, ev rengê dana ravandina pêşketina xalkên herêmê wê, weke bê gihandin li rengê stretejiyekê ku ew li ser wê re bi xalkên herêmê û pêşketina wan re şer dikin û wê ji herêmê diidna ravandin. Di vê çerçoveyê de wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşîya pêşketina herêmê wê bigirin. Weke rêbzakekê xwe serdestkirin û kontrolkirina pêşketina xalkên herêmê jî wê, rêya dana goçberkirinê a pêşketina xalkên herêmê bi hebûna wan re wê, were bijartin. Wê ev wê weke stretejiyekê jî wê li herêmê wê, ji aliyê rejimên herêmê ve wê were pêşxistin.

Dema ku mirov di pêvajoya rengê hêrîşên DAÎŞê ve wê li herêmê binerê wê mirov wê, vê yekê wê, biawayekê vekirî wê kifşbikê. Aliyekî din ê ku mirov wê kifşbikê û wê binxatbikê jî wê, ev bê ku wê, rêxistinên kujar ên weke DAÎŞê ku ew dihên pêşxistin wê tenê weke rêxistinên ku ew werina serdestkirin li wan dinerin. Wê, weke rêxistinên ku ew bi wan xalkan û pêşketina wan ji herêmê tûna dikin û ankû ji holê dirakin û piştre ku weke ku wê li DAÎŞê wê oparasyonên 'paqijkirina wê' wê werina kirin wê, ew jî wê li ser wê re wê xwe bi rengna din wê bi 'firoşina' li mirovatîyê. Di vê çerçoveyê de wê weke aliyekî din ê teybet jî wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrîşên li şengal û rojava wê, di vê çerçoveyê de wê gelek rastiyên ku mirov wan divê ku wan fahmbikê wê derxistina li holê li serrû. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov wê, divê ku wê werênê li ser ziman ku wê ev pêvajoyên hêrîşan wê, çawa wê li hemberî hebûna xalkan wê werina bi rêxistinê di dewama hevdû de wê, rê û rêbazên wê yên bi jenosîdwarî jî wê bide dîyarkirin li berçav.

Rewşa şengalê wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rewşa rojava û bajarên bajarê Kurdistanê ku artîşa tirk wan bi DAÎŞwarî rûxand wê gelek rastiyên dîrokî jî wê, di çerçoveya rewşa rengê desthilatdarîyên ku ew bi dagirkerî li ser serê xalkên herêmê ên weke civake Kurd û hwd ku wan xwe serdestkirina jî wê bide dîyarkirin. Ev rengê ku wan xwe bi wê serdestkirîya wê, rengê mêtîngerîya klasîk a sedsala 19'în û 20'în bê. Lê wan ew bi şewayna nû û bi rengê hizirkirina li roja me wê, barî serdema sedsala 21'ê jî kirina. Yan jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku ew hewl didin ku wê barî ve serdemê bi wê rengê bikin. Di vê çerçoveyê de ew nûha li ser têgînên olî û bawerîyan û biridoziyên xwe yên nijadperest re ku wan bi hevdû diveşerên wê, bikin wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, rewş wê bi awayekê vekirî wê xwe bide dîyarkirin.

Rewşa şengalê wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê li wê dihizirê wê, bibinê ku wê rengê hêrîşkirinên li wê ku wê bi DAÎŞê wê werina kirin wê, di bin

maskeya cûdahîyên olî ên ji hevdû de wê, bikin wê werênina li ser ziman. Yanî wê, werênina li ser ziman ku ”ew ol û bawerî, di demên berê de jî ev bi vê rengê komkuji hanîna li serê hevdû. Ber ku ew ji hevdû cûda dihizirin. Dixwezin xwe li ser hevdû serdest bikin. Wê bi vê rengê wê werênina li ser ziman. Bi teybetî jî wê, di vê demê de wê hin propagandayên ku wê, rayadarên tirk û îranî wê di vê demê de wê, dúbare bikin û berê jî ku ew hatina kirin li ser êzîdîyan re û gotina «ew bergê ji şaytên re dikin» wê, di vê çerçoveyê de wê, weke maskeyna bi propagandayên olî ku ew ji van rewşên hêrîşên DAÎŞê re ku ew dihên pêşxistin bin. Lê di esasî de wê, li vir wê mijar ne mijare bawerîyan bê. Wê mijar ne mijare ku em di vê çerçoveyê de wê, dikarin weke pirsgirêkeka nava bawerîyan ku wê werênina li ser ziman. *Bawerîya êzdayî wê, weke bawerîya aşîfxwez û aramîxwez bê.* Wê hertimî wê, weke ku wê mirov ji felsefeya wê û dîrok û mejûya wê fahmbikê wê hertimî wê ji tûndûtûjîyê wê dûr bê û wê di nava aşîfîyê de wê tevbigerihe. Ev aliyê wê tégîna bawerî jî wê, were kifşkirin û wê hertimî wê, di demên berê de wê li hemberî wê were bikarhanîn. Ber vê yekê ya ku wê, heta roja me wê, weke ku wê Kurdên êzîdî wê werênina li ser ziman ku wê «heftêûsê komkujiyên mazin» ên bi vê rengê ku wê Kurdên êzîdî wê weke «heftêûsê farmanan» wê bi nav bikin wê werina li ser wê wan. Di vê çerçoveyê de wê, dîrok û mejûya bi gotina «heftêûsê ferman» û ankû «fermana heftêûsêyemin» ku ew werina lêkolînkirin wê, di temenê wê de wê ev rastî wê bi gelek aliyên wan ên ku mirov divê ku wan fahmbikê re wê, werina dîtî û kifşkirin. Pêvajoyên hêrîşên demên berê wê, weke weke pêvajoyên roja me wê, pêvajoyên hêrîşê ên li hebûna civake Kurd ku ew di bin maskeya ol û bawerîyê de ku ew hatina sernûxûmandin bin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov di serî de wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Di vê demê de jî wê, heman rê û rêbaz wê di vê çerçoveyê de wê were pêşxistin. Wê ol wê, weke «birdozîyek şer» a di destê desthilatdarîyên herêmê de wê were pêşxistin û wê were bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa olî ku ew di reng û awayê «birdozîyek şer» de ku ew dihê bikarhanîn, bi gotinkirin, bi rêxistinkirin û ser ziman wê, divê ku mirov di serî de wê kifşbikê û wê fahmbikê. Wê ev wê me bigihênê temenê pêvajoyên hêrîşên li xalkên herêmê jî ku mirov wê fahmbikê bê.

Ku vê rewşa bajarên Kurdan ku ew bi armancên di temenê rûxandina wan de wê, bi du aliyên din ve wê di çerçoveya hewldana rûxandina civakê de wê girêbide û wê werênê li ser ziman. Aliyê din ê pêşî wê her wusa wê rewşa jinên Kurd ên êzîdî bê. Aliyê din ê duyemîn jî wê rewşa bi qadaxayên li ser zimanê Kurdî û ne hiştina xwe perwerdekirna civake Kurd û xwe pêşxistina wê ya bi zimanê xwe û çanda xwe jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê re wê hilde li dest. Ber ku wê, ev jî wê, weke aliyekî teybet wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin. Em li vir vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa Kurdên êzîdî û bigîştî reşa civake Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi çerçoveyek giştî wê xwe bi hêrîşên li ser wê ku ew dihên pêşxistina re wê bide dîyarkirin. Rûxandina bajaran wê, mirov nikarê wê tenê wê weke rûxandinekê wê werênê li ser ziman. Divê ku mirov di çerçoveya pêşketina civakê, hêst û ramanên wê yên bi cih ve girêdayî û hwd ve wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ew rewşa wê ya şariştanî û civakî wê bi wê rewşa wê ya bajarî re wê were li ser ziman. Dema ku wê li rewşa bajaran wê hêrîş wê werina kirin wê di serî de wê li wê rengê jîyane wê, hêrîş wê werina kirin. Di dewama wê de wê, jîyane wê ya civakî bi

temenê wê û mejûya wê ya ku ew heyî re wê, were armanc girtin. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê were dîtin.

Em dema ku wê, rewşa rûxandina şengalê û bajarên din ên rojava û bakûrê Kurdistanê ku em wan hildina li dest û di dewama wê de wê goçberîya ku ew ji wan bajarên hatî kavilkirin ku ew li cihanê dihê pêşxistin wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê wateyeka bi rûxandina civakê bi xwe re bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov wê kifşbikê.

Mirov nikarê wê tenê wê weke rewşna bajarî ku ew hatina rûxandin bi tenê bi serê xwe wan werênê li ser ziman. Ku em wê bi wê rengê wê werênina li ser ziman wê, ew yan bi nîyetek xirab bê û yan jî wê bi nezanîyeka pîrr bi cahilane re bê. Di vê çerçoveyê de wê xwe bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê jî mirov divê ku wê werênê li ser ziman ku wê bajarên Kurdan wê, ew armanc girtina wan wê, di çerçoveya armanc girtina jîyane wan a civakî ku ew bi pêşketina xwe ya re bê. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de ew qadaxaya li ser ziman û çand û xwe pêşxistina bi raman û têgihîştina xwe ya civakî re jî wê, weke aliyekî ku wê, çawa wê, dema ku ew rûxandin hat kirin û di dewama wê de ne hiştina ku ew xwe werênina li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê hebûna civakê wê di bin wê rûxandinê de wê bidina hiştin wê bi armancê bê. Di vê çerçoveyê de wê rastîya wê binxat bikin û wê werênina li ser ziman. Ji aliyê din ve jî wê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya wê rûxandinê de wan girseyên civakî ku ew xwediyê jîyaneka xwe ya civakî de na û ji wan herêmên wan dana goçberkirina wan û di dewama wê de wê weke ku wê li rojava û şengalê wê bi teybetî wê bi herîşên li civake Kurd re wê were dîtin ku wê, dest bê avêtin li jinan û hwd jî wê, weke aliyekî din ê wê rûxandinê ku wê ji aliyê xwe ve wê temem bikê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de wê, aliyê rûxandina bajaran û kavilkirina wan wê, çawa wê bi goçberkirina girseyên ji wê civakê û bi destavêtina li jinên wan wê temem bikin wê, di wê çerçoveyê de wê, rewşek wê were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rengên hêrîşî wê ne rengna hêrîşî ên leşkerî bin. Wê rengna hêrîşî ku wê li hebûna civakê û bi armanca ji hevdû belavkirina wê bin. Di vê çerçoveyê de wê, weke hêrîşna namerdane bin.

Li vir ku mirov rewşa hêrîşên li civake Kurd ku em tenê bi komkujiyên ku ew bi jîyane mirovan û ankû bi girtin û avêtina wan a li zindanan bi tenê re wê werênina li ziman re wê pîrr kêr bê. Aliyên din ên ku wê di çerçoveya van hêrîşên li hebûna civakî ku wê temem dikin wê, bi vê rengê wê rûxandina bajaran, qadaxayên weke qadaxayên li ser zimanê Kurdî û her wusa astangîyên ku ew bi teybetî dihên danîn li pêşîya xwe afirandina bi çandî, ramanî û rewşenbîrîya wê civakê û hwd re ku ew dihên kirin wê weke aliyên din ên ku wê ew wê temem bikin bin. Di vê rewşê de mirov, divê ku rewşa rûxandina bajaran û hêrîşên li ziman bi qadaxayan û ne hiştina xwe pêşxistina bi çand, ramanî rewşenbîrî û hwd pêşdixin wê, bi hevdû ve wê girêdayî werênê li ser ziman. Rejimên herêmê wê, bi vê rengê wê "serdestîya xwe" wê li ser rûxandinên bi vê rengê a weke ya li bajaran û li ser wê re wê ne hiştina xwe afirandina weke bi çandî, zimanî, rewşenbîrî û hwd re wê bikin ku wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wan rewşên ku ew weke tenê bi serê xwe ew dihên kirin wê, di çerçoveya jîyane civakî de wê çerçoveyeka wan wê hebê. Divê ku mirov wan di vê çerçoveyê de bi wê çerçoveya wan re wan hilde li dest û wan werênê li ser ziman. Wê hingî wê rengê wan wê bi awayekê vekirî wê,

were dîtin. Minaq em nikarin şerê rejima tirk û rejimên din ên li hemberî civake Kurd ku ew bi salan dikin wê, ji qadaxaya ku wan danîya li ser zimanê Kurdî dûr werênina li ser ziman. Em nikarin van şer û qadaxayên li ser ziman ji astengiyên ku ew dihênina li pêşîya xwe afirandina bi çandî, zimanî û rewşenbîrî û hwd ku wan ew danîna ji wan, dûr û cûda werênina li ser ziman. Di dewama wê de em nikarin van şer, qadaxayên li ser ziman û astengiyên li pêşîya xwe afirandina bi çandî, zimanî, rewşenbîrî û hwd ji wan rûxandinên bajarên Kurd û hwd cûda werênina li ser ziman. Di dewama wê de van rewşan hemûyan em nikarin dûrî wê destavêtina li jinên Kurd ên weke li şengalê û li bajarên bakûrê Kurdistanê ku rayadarên tirk û hwd dikin dûr wê werênina li ser ziman. Ev hemû di çerçoveyê de wê, bi hevdû ve wê girêdayî bin. Ew çerçove jî wê, çerçoveyek civakî bê ku ew li wê bi wan rewşan li wê hêriş bi van rewş û awayan dihê pêşxistin bê.

Di rewşa pêvajoya rûxandina şengalê û armancên bi vê rengê bi tememî ji holêrakirina wê bawerîya wê ya Kurdistanî de jî wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê bi rastîya wê ya civakî ku ew di bin pêvajoyên hêrişê de ya re wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, bi rastîya wê re wê werênê li ser ziman. Wê hingî wê rastîya wê bi başî û rastî wê, were fahmkirin. Wekî din tenê wê, weke bawerîyekê hilde li dest û mirov bibêjê ku ew bawerî di bin hêrişê de ya wê, bi serê xwe wê bi tenê wê nikaribê vegotinbar bê. Wê mirov nikaribê rastîya wê jî bi tememî, bi rastî û bi başî wê bide fahmkirin. Wê hingî wê, gelek aliyên wê yên ku ew divê ku ew, werina dîtin û fahmkirin wê, newina dîtin û newina fahmkirin. Di vê rewşê de jî wê, rastîya wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de di vê beşa vê lêkolînê de em, divê ku di dewama wê rûxandina bajarên Kurdistanê ên weke li şengalê, kobanê û hwd de wê, bi wan rastîyên wan ên civakî jî wan di temenê wê de û bi wê re wan werênê li ser ziman. Wê hingî wê, ew bi awayekê rast û baş wê, were fahmkirin. Wê mirov wê, hingî wê rastîya wê bi awayekê çêtirin wê fahmbikê. Dema ku ew hêriş bûn li van bajarên Kurdistanê wê û bo çî ew hêriş bûn û ankû ew rûxandin bi çî armancê ku ew hatina kirin ku mirov wan nizanibê mirov wê, têngihiştî bê di wê rastîya wan hêrişan de jî.

Li vir di dewama wê de ez divê ku vê yekê jî wê, werênima li ser ziman ku wê rewşa bajarên Kurdan ên weke şengalê û rûxandina wan, weke ku me hinekî li jor bi gotinkir û hanî li ser ziman wê, çawa wê bi wê rûxandinê re wê rastîya wan ya civakî û mejûya wê ew wê were ji holêkirin wê di vê çerçoveyê de wê ew rûxandin wê werina kirin. Di dewama wê de wê ew rûxandin wê were kirin. Wê li ser wê esasê wê ew rûxandin wê were pêşxistin. Ew rûxandinên weke şengalê, cizîrabota, nisêbîn, silopî, gever, sûr û hwd, bi gelek rûxandinên ên weke van rûxandinan re mirov ku wan bi rewşa girtinên rojnemeyên Kurdî ên weke 'azadîya welat', sazîyên zimanî, çandî û hwd re wan hilde li dest wê hingî wê rastîya wan wê, baştirin wê were dîtin û fahmkirin. Ber ku wê ev rewş wê weke rewşna ku wê bi hevdû ve wê girêdayî bin. Em divê ku wan di vê çerçoveyê de em, wan aliyan bi hevdû ve girêdayî wan hildina li dest û wan werênê li ser ziman.

Destavêtina li jinan wê, weke projeyeka jenosîdkirina civakî bê

Li ser rewşa trejediya jinên Kurdên êzîdî sekinîn wê, aliyê vê mijarê ê herî biêş ku em wê dihênina li ser ziman bê. Ku em vê destavêtinê wê tenê wê, ber ku ew jin êzîdîbûn ku ew bû ku em wê werênina li ser wê, ji aliyên pêvajoyên hêrişên bi vî rengî

ên di çerçoveya jenosîdkirina civakê re wê bina weke sernûxûmandinekê. Ber vê yekê em divê ku wê, pêşî weke ew ber ku Kurd bûn ku ew rastî wê rewşê hatin wan werênina li ser ziman û piştî ber ku ew êzîdîbûn ew rastî wê rengê hêrişê hatin werênê li ser ziman. Ev herdû alî ku ew yek jî ji wan kêm bê wê, rastîyê bi tememî newênê li ser ziman. Destavêtina li jinên Kurd ên êzîdî û berî wê hemû rewşên bi vê rengê ên ku ew li bakûrê Kurdistanê, başûrê Kurdistanê bi komkujiyên weke komkujiya helebçê re ku bûna, li rojavayê Kurdistanê ku ew bûna û li rojhilatê Kurdistanê ku ew bûna û hatina pêşxistin em, divê ku wan di çerçoveyeka bi armanca jenosîdkirina civakê de wê werênina li ser ziman. Mijare destavêtina li keç û jinên Kurdên êzîdî wê ji aliyekî ve jî wê, reng û awayê hêrişên bi armanca jenosîdkirina civake Kurd jî wê, bi xwe re wê, bi teybetî wê bidîna nîşandin. Ber vê yekê wê, weke aliyekî vê mijarê ê ku em bi teybetî li ser wê bisekin bin. Di destpêka vê lêkolîna xwe ya li ser pêvajoyên jenosîda Kurdên êzîdî de ev mijar, diviyabû ku ew di destpêkê de biheta li ser ziman. Min bi zanebûnî min li dawîyê bicihkir û hanî li ser ziman. Sedema min a li *dawîya mijarê* hanîna li ser ziman wê ew bê ku hemû pêvajoyên jenosîdkirina civakê û politikayên wê ku ew dihên pşxistin heta ku mirov wan bi hemû komkujiyên ku ew hatina kirin jî wê, ev mijara bi teybetî a dest avêtina li jinê jî wê, baş newê fahmkirin. Wê mijar di bin gotinên weke 'nebûna azadîya jinê a li rojhilat' de û ankû pirsgirêkên azadîya jinê ên ku ew di temenê wan de ol dihê bicihkirin re wê, ser wê biheta sernûxûmandin. Bo ew nebê û rastîya mijarê bi rastîya wê re bi başî were fahmkirin û dîtî min, xwest ku di dewama fahmkirina politîka û kirinên bi jenosîdwarî ên ku ew bi demê re li hemberî civake Kurd ku ew çawa hatina pêşxistin de ez, wê werênima li ser ziman. Ber ku wê, destavêtina li jinê wê, di çerçoveya projeya jenosîdkirina civakê de wê bê kirin û pêşxistin. Ev bi rastîya wê re bo ku ew were dîtî û fahmkirin, min di vê çerçoveyê de ew di dawîya mijarê de ew hanî li ser ziman. Ez dibêjim 'dawîya mijarê' lê wê, ev ne dawîya hanîna li ser ziman bê. Bi gotina 'dawîya mijarê' re wê ew qastkirina min hebê ku ez pêşî van politikayên jenosîdê ên di temenê vê kirinê de ku ew pêşî ez wan werênima li ser ziman û piştî de dewama wê de wê, werênima li ser ziman. Ev wê, weke aliyekî giring ê fahmkirina vê mijarê jî bê. Di serî de em, mijarê bo ku wê, bi rastîya wê re wê, werênina li ser ziman û fahmbikin wê, ev wê weke aliyekê giring bê. Di vê çerçoveyê de ev wê giring bê ku em weke şewayekê wê werênina li ser ziman.

Piştî ku çeteyên DAÎŞ'ê hêrişî şengalê kirin, trejedyeka mazin bû. Bi sed hezaran şengalî goçber bûn. Bi hezaran Kurdên êzîdî jî hatina qatil kirin. Lê di vê trejedyê Kurdên êzîdî de, herî zêde dîsa jinan û zarokan zirera mazin dît. hertimî, zihniyeta mêtînger ku li gorî ya mêr a, di şeran de jin weke 'genîmetê' de dîtîya û dest danîya li ser wê. Mixabin, di wê sadsale 21'ê de ku jenosîda Kurdên êzîdî bû de, dîsa heman tişt bû. Di jenosîda Kurdên êzîdî de, bi hezaran mêr hatina qatil kirin û bi hezaran jin, weke 'genîmeta şer' hatina berhevkirin û ravandin. Her wusa, destavêtina Jinan, weke kevneşopîyeka vê zihniyeta kujar a.

Di hemû komkujiyên mazin ên ku hatina Kurdên êzîdî de jî, destavêtina Jinan bûya. Her wusa, ne tenê di komkujiya Kurdên êzîdî de, komkujiyên ku bigiştî hatina serê civate Kurd hemûyan de, destavêtina li jinê bûya. Lê di hêrişên weke ên li beşên civate Kurd ên weke êzîdî û hwd de, ev destavêtin zêdetirî bûya. Ji ber ku civate Kurdên êzîdî ji aliyê bawerîya xwe ve cuda ya jî, ev cudahîya rengê bawerîya wê bûya sedema destavêtina jinên Kurdên êzîdî. Di demên buhurî ên berê de, weke bûyarên ku bûna

malê dîrokê jî, bi sedan û hezaran keçikên malbatên êzîdî hatina ravandin. Heta ku di sala 2013'an de jî, ciwanekî misilman, keçikeka ji malbetaka êzîdî ya temen piçûk ravandîya û xwestîya ku bê dilê wê zawacê bi wê re çê bike û piştre wê ravandinê "meşrû" bide nîşandin. Bi sedan rewşên bi vî rengî ên ku hatina hanîn serê ciwanên jin ên ji malbatên Kurdên êzîdî hena.

Tevî ku ev rewş hena û di dîrokê de gelek minaqên bi vî rengî hena jî, dîsa saziyên civate êzîdî ji van rewşan ti ders û fêr dernexistina ku di nava civate êzîdî de, komelên Jinan ava bikin û di van waran de têgihîştinê çê bikin û makanizmayên xwe bi xwe parastinê bo ciwanên jin ên êzîdî ne hatina afirandin û pêşxistin. Î ro, di nava civate Kurd de, weke rêxistina jinê a giştî "komên jinên Kurdistanê" 'KJK' hatîya avakirin. Her wusa, "yekîneyên parastina jinê" 'YPJ' bi leşkerî hatiya avakirin. Ev xwe bi xwe rêxistinakirina jinê çendî rast û giring a, evçendî di nava her beşên civate Kurd de bi rêxistin kirina vê rêxistina Jinan û pêşxistina makanizmayên xwe parastinê jî giring a. Bi teybetî, ev têgihîştina xwe parastinê a jinê, divîyabû ku di nava jinên Kurd ên ku bawerîya wan êzîdî, şebekî, yeresanî û hwd de, herî zêdetir biheta pêşxistin. Ku di demên buhurî de, ev birêxistinkirin di nava jinên êzîdî de hatiba pêşxistin, wê î ro ew jinên ciwan ên êzîdî ku ji aliyên çeteyên DAÎŞ'ê ve hatina ravandin, wê î ro di nava wê rêxistina xwe parastinê a jinên êzîdî ên li şengalê de ba û wê xwe parastiban.

Ev bûyar û mijar, divê ku ji wê pîrr zêde ders û fêr were derxistin. Herî wê zêde, pêwîstîya jinê, divê ku xwe birêxistin bike. Ev yek, weke pêwîstîyekê ya. Herî zêde, beşên civate Kurd, ên weke êzîdî, şebekî, yeresanî û hwd ku rengê bawerîya cuda ya, divê ku ew rêxistinkirina jinê û makanizmayên xwe parastinê divê ku di nava wan de werê pêşxistin. Her wusa, jinên ciwan ên êzîdî jî divê ku ji van dîrokên bi êş ders û fêrê derxin û divê ku yekîneyên parastina jinê a şengalê ava bikin, pêşbixin û di navê de cihên xwe bigrin. Bi vî rengî, hem xwe û hem jî civate xwe bitêgihîştin biparêzên. Herî zêde, jin, divê ku xwe birêxistin bike.

Ji vê jenosîda şengalê ku hatîya serê Kurdên êzîdî, ders û fêra herî mazin ya dîrokî jî divê ku ev bê ku were derxistin. Bêgûman heta roja me, bi gelek jinên civate Kurdên êzîdî, di nava tekoşîna azadîya Kurdistanê de cihê xwe girtina û hinek ji wan pekrewan jî bûna. Tenê ku bo bîrhanîna wan jî bê û bo ku mirov layiqî wê bîrhanîna wan jinên leheng ên Kurdistanî jî bê, divê ku ew rêxistinîtiya jinê zêdetirî were pêşxistin. Herî zêde, di vê demê de, weke ku li rojavayê Kurdistanê, "yekîneyên parastina jinê ên rojava" hena, divê ku bi heman rengî yekîneyên parastina jinê ên şengalê jî were pêşxistin. Jinên êzîdî, divê ku di vê warê xwe de xwe birêxistin bikin. Heta ku jinên ku li male xwe na jî, bo ku di male xwe de xwe biparêzên û bo ku dema ku telûkeyek were serê wan, divê ku di nava wan yekîneyên parastina jinê ên şengalê de xwe bi têgihîştin û perwerde bikin. Ev yek, weke zarorîyekê divê ku were ditin.

Berî nûha, gelek caran xwe xwe parastina şengalê hatîya kirin. Lê mixabin ew, ne hatîya pêşxistin. Ku di demên buhurî de, ew xwe-parastina cewherî ku bi ciwanên êzîdî hatiba avakirin û pêşxistin, wê î ro rewşa şengalê jî ne ev ba. Bo vê yekê, ji van aliyên ve jî, gelek ders û fêrên dîrokî divê ku were derxistin ji vê trejediya şengalê. Çeteyên DAÎŞ'ê, pêşî ew hêrişên xwe li rojavayê Kurdistanê dan kirin. Li wir, jin û mêran bi hevû re li ber wê li berxwe da. Li wir, bi serneketin. Lê civate Kurdên êzîdî ji aliyên xwe-parastinê ve bêparastin bû. Êdî ji wan aliyên bêparastin ên beşên civate Kurd ve bidest hêrişê li civate Kurd kirin. Minaq, ev rengê xwe birêxistinkirina jinê, herî zêde,

divê demê de divê ku li rojhilatê Kurdistanê û başûrê Kurdistanê divê ku were pêşxistin. Beşên Kurdistanê ên ku herî zêde mihtacî wê na, ev in.

Piştî ku hêrîş li şengalê destpêkirin, 'yekîneyên parastina şengalê' bi navê 'YPS' hatina avakirin. Her wusa, divê ku ev avakirin, dualî bê. Aliyê wê ê jin jî divê ku hebe, Bi wê re jî ne tenê ciwanên mêr ên êzîdî tevî wê bibin. Divê ku ciwanên jin ên êzîdî jî tevî wê bibin. Ji xwe, herî zêde, divê ku ew tevî bibin. Ku demekê berî vê demê, jinên ciwan ên êzîdî, ew birêxistinkirin di nava wan de hatiba pêşxistin di temenê xwe-parastina cewherî de, wê î ro bahse "fîrotina bi hezaran keçan bi destê DAÎŞ'ê di bazaran de ne hatiba kirin. Civateka weke civate Kurd a êzîdî, ku dema ku bahse wê dîroka wê dihê kirin û dihê gotin ku "72 ferman hatina serê wê", ku ji aliyê xwe parastina cewherî ve bêrêxistin bê, mirov tenê dikarê bi qafletekê wê werêne ser ziman. Herî zêde, divîyabû ku î ro, jina Kurd a êzîdî ji van aliyan ve xwe birêxistin bikira. temenê vê jî, ji aliyê têgihîştinî ve di nava civate êzîdîtîyê de heya. Di nava rengê bawerîya êzîdîtîyê de "jin, pîroz a." Di vê temenê de, di temenê parastina pîrozîya xwe de, divê ku êdî li mijarê binerê û xwe-parastina were pêşxistin.

Di demên berê de, dema ku kengî hêrîş li civate Kurd a êzîdî bûna, hertimî destavêtina jinê jî bûna. Heta ku ev destavêtin, bûya mijare helbestan jî. Mijareka ku vilqasî, dihê zanîn, divê ku di temenê wê de xwe birêxistinkirin jî werê kirin. Jinên ciwan ên êzîdî, li şûna ku wê di wan wergehan de li bendî êşên nû ku werina serê wan bin, divê ku rabina ser xwe û herî wê tevî "yekîneyên parastina şengalê" bibin. Bi wê tevîbûnê re, yekîneyên parastina jinê ên şengalê ava bikin. Û bi wê re jî, di xate 'Binevş agal' an de bimeşin. Binevş Agal jineka êzîdî ku li ber hêrîşên ku hatina ser serê civate wê li berxwe daye û di wê bawerîyê de pekrawan bûya. Birhanîna Binevş agal' an bi vî rengî, dikarê werê parastin û jîyandin. Xîreta jina Kurd a êzîdî û bi rûmet, binevş agal dîroka wê nivîsandîya.

Binevş Agal, manifestoya hemû civatên Kurdistanê ên jin a. Lê bi teybetî jî, Binevş Agal, ji ber ku bi koka xwe ji malbetek êzîdî bû, manifestoya jinên ciwan ên civate êzîdî ya. Binevş Agal, rêya rastîyê û qanciyê şanî daye. Ya ku î ro tenê li ciwanên Kurd jê dikeve ku di rêyê de bimeşin. Binevş Agal, weke keçîkek êzîdî, biqasî wê dayika pîroz a li laleşê ku ji destê wê gezek her êzîdî dixwê pîroz a. jinên ciwan ên êzîdî, divê ku di vê temenê de li wê xwedî derkevin. Piştî vanqas êş û eleman re jinên ciwan ên êzîdî rabina ser xwe. Ev komkujîya mazin ku di van rojan de tê serê Kurdên êzîdî li şengalê, ku em weke "fermane 73'min" bi nav dikin, divê ku ders û fêra herî mazin ya ku ji wê derxin ew bê ku her jinek ciwan a êzîdî bibe binevş agal'elek. Civateka ku andamên ku jin jî bin û mêr jî bin, ku ji dîroka xwe ya ku hatî jinkirin ku ders û fêran dernexin, ew mahkûmên têkçûnê û ji dîrokê çûnê na. Ciwanên êzîdî jî, divê ku wê dersê ji dîrokê derxin. Ciwanên êzîdî ku mêr bê, divê ku di rêya 'dewrêşê ewdî' de bê û ku jina ciwan bê, divê ku di rêya Binevş Agal de bê. Di van rojên dîrokî û ên bi êş de, her jinên êzîdî divê ku herina nava yekîneyên parastina şengalê, ku hem xwe û warê xwe biparêzên û hem jî bi wê navê jina Kurd a êzîdî li dîrokê ku layîqî wê binivîsêna.

Di dewama wê rûxandina bajaran ku me hinekî li jor bi wateya wê re wê, kir ku wê, werênina li ser ziman wê, bi wê re wê rewşa destavêtina li jinên Kurdên êzîdî ku ew ket rojeva cihanê jî wê di dewama wê de wê hildina li dest. Ev rewşa destêavtina li jinan wê, dema ku wê, ew li herême wê werê li ser ziman wê, tenê wê li ser rewşên weke yê" ew, bi bawerîyan re wê sînorê azadîyê ku ew jinê re dihê naskirin" re wê were

hanîn li ser ziman. Ev rewşa weke li ser rengê bawerîyan û sinorê azadîyan ku ew ji wan re dide naskirin wê di aslê xwe de wê, tenê û tenê wê aliyekê pîrr piçûk ku ew weke rewşek sernûxûmandinê jî dem bi dem û cih bi cih ku ew dihê biharhanîn bê.

Di dewama wê de wê, rewşa destavêtina li jinê wê mirov wê, nikaribê wê tenê wê bi wê rewşê re wê werênê li ser ziman. Rasta ku wê, li rojhilat wê çandak li ser mêrtiyê re wê bi hezaran salan wê pêşketî wê hebê. Wê ev çand wê heta roja me wê, bi rêya bawerîyan wê xwe bi serdestî wê, bide dîyarkirin. Heta ku wê, desthilatdar wê xwe werênina li ser ziman wê, li ser wê re wê, weke 'oldar', 'bav', 'yê xwediyê hetîştî' û hwd wê, werênina li ser ziman. Lê li hemberî wêqas pêşketina bi têgihîştinî û demkî wê, ev rewş wê, zêde pêşve neçin. Ber vê yekê wê, ev rewş wê weke rewşna ku wê çawa wê, weke rewşna sernûxûmandinê wê ji hêrîşên xwe yên li hebûna civakan re wê, bikarbênin wê, li ser wê re wê bihizirin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa jinê ku mirov wê hilde li dest wê ji gelek aliyan ve wê, pêwîstî bi şewayên civakî, civaknasî, derûnî û têgihîştinî û hwd wê hebê. Bi van aliyan re wê, gelek aliyên din jî wê, pêwîstîya bi fahmkirina wan re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di dewama wê de wê jî mirov divê ku wê, werênê li ser ziman ku wê, di nava Kurdên berê de wê, jin wê pîrozîyek wê li wê were baxşirin. Di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekê ve wê şûretê afrînerîya xwûdê' wê di wê de wê were dîtin. Ber vê yekê ya ku wê, hertimî wê jin wê, di nava çanda Kurdistanî de wê, bi kevneşopiyên wê yên weke 'kevneşopîya hemawîyê' hwd re ku wê, bi têgînên weke yên şahmaran û hwd re jî wê were li ser ziman wê, bi pîrozî wê were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa jinê wê di nava çanda Kurdan a bawerîyî de wê, xwe bide dîyarkirin. Herî zêde ku ew weke bawerîyek Kurdistanî ya wê, di nava êzdayîyê de wê, zêdetirî wê, xwe bi têgihîştineka bawerîyî a pîroz re wê bide dîyarkirin.

Ev çanda jinê a pîroz a b hezaran salan wê weke çandaka Kurdistanî wê heta roja me jî wê, di nava êzdayîyê de wê xwe bide dîyarkirin û domandin. Wê ev çand wê, xwe bide domandin. Li şengalê wê, dema ku wê dema ku wê çeteyên DAÎŞê wê hêrîşî jinên êzîdî bikin wê, ew li wê bihizirin ku ew 'êşeke bawerîyî' jî didina wan li ser wê re wê, bi wê armancê wê ew destavêtin jî wê were kirin. Lê ev wê aliyekî wê yê din ê ne zêde mazin bê. Aliyê wê yê herî zêde ê mazin ku wê rejimên herêmê wê di çerçoveya politikayên xwe yên roja me de ku ew li wê dihizirin û bi wê re wê, çawa wê hebûna civakê wê ji hevdû wê qatbikin û belav bikin wê, di wê çerçoveyê de wê li ser wê re wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, hêrîşa li jinê wê, weke hêrîşeka li hebûna civakê bixwe jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew hêrîş wê wê li wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê li bakûrê Kurdistanê wê, dema ku wê, hêrîşên rejima tirk li hebûna civake Kurd dibûn wê, çawa wê, hebûna wê civakê wê bi wan hêrîşan wê ji hevdû wê belav bikê wê, pêşî wê, çawa wê bo wê pêşîya tevî xwepêşandinan bûyîna jinan bigirê û wê jinan di malê de wê bigrê wê, hêrîşên destavêtinê wê bi vê armancê wê werina kirin. Di dewama wê de wê, têgihîştinên olî wê, bi vê rengê wê di vê çerçoveyê de wê, werina şîrovekirin û wê bi wê re wê bikin ku ew pêşîya tevgerîya jinê û tekoşinkirna wê bigirin. Di vê çerçoveyê de wê, şîroveyên ku ew li ser bawerîyê re dikin wê, di vê rewşê de wê, di çerçoveya şerê rejimên herêmê ên bi armanca jenosîdkirina hebûna civakê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê fahmbikê.

Di dewama wê de divê ku mirov wê jî wê werênê li ser ziman ku wê, destavêtina li jinê wê, di vê warê de wê, weke aliyekî bi şerê jenosîdî ve wê li herêmê wê pîrr zêde wê were pêxistin. Ev rewşên ku wê, weke wê li ser bawerîyan re wê weke rewşên” pêşilêgirtinê” a rewşa jinê û pêşketina wê de wê werina bikarhanîn jî wê, di wê rewşê de wê werina bikarhanîn. Dema ku rejimên herêmê ên weke rejima tirk dîtin ku wê gotinên li ser bawerîyan re wê têrê nekin ku ew jinan di malên wan de bidina hiştin wê, êdî wê rêyên weke destaavêtinê û hwd wê bi gelek awayên wan re wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, rengna din ên hêrişê wê li rewşên weke yên jina Kurd û hwd wê, pêşbixin.

Saziyên bi wezeretî ên weke yên weke” wezeretên malbatî” ku ew dihên pêşxistin wê, tenê wê karûbarê wan ew bê ku ew politikayan di vê çerçoveyê de wan pêşbixin. Wê piştî politikayên xwe jî wê bidina li gotinên olî. Di vê çerçoveyê de wê, rewşên politikî wê pêşbixin. Ev rewş wê, li hemberî civakê wê, di rewşa şerê rejimê ê li bakûrê Kurdistanê û destavêtinên de wê, rewşa hêrişan wan ên li ser rojava û rewşa hêrişên li ser şengalê û bidest avêtina li jinan re wê, rengê xwe wê biawayekî vekirî wê bide dîyarkirin. Rejimên herêmê ên weke rejima tirk, ber çî wê bi zêdeyî wê mijare destavêtina li jinê wê weke li şengalê û hwd wê, bidina derxistin li pêşîyê? Ber ku wê, çawa wê, rewşeka weke ya bi rengê hêrişa derûnî ku wê karibin bi wê biafirênin û wê derûnîya giştî a civakî wê, di bin wê de wê bidina hiştin bê. Aliyê din jî wê, çawa wê, hebûna civakê a tekoşar wê ji wê tekoşariya wê bidina dîrkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, aliye wê yê sêyem jî wê çawa wê jinê wê ji qada tekoşinê wê bidina dîrkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, bi van hersê aliyan wê xwe bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, weke aliyekî teybet wê ev wê xwe bide dîyarkirin. Her wusa em vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa destavêtina li jinê wê politikaya jenosîdê ku wê, heta roja me wê, rejimên serdema me ku wan, kengî xwestîya ku ew civakekê bi hebûna wê re ji dîrokê bibin û wê tûnabikin wê destavêtina li jinê jî wê bi hêrişên xwe yên ku ew ji gelek aliyan ve li wê hebûna wê civakê dikin re wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke rewşeka civakî wê were hildan li dest. Jin wê, weke regekî afrînerîya civakî jî bê. Her wusa wê, xwe domandina civakê wê bi jinê re bê. Wê çawa wê ew wê were ji holê rakirin wê, di vê çerçoveyê de wê, ew hêriş û pêvajoyên wê bi wê re wê li ser rewşa jinê û hwd re wê werina pêşxistin. Ber vê yekê wê, di serî de wê hemû pêvajoyên şerên bi armanca jenosîdkirinê ên ku rejimên herêmê li hemberî civake Kurd dana û pêşxistina wê ji nava civakê ve wê, hertimî wê du beşên civakê wê bi serekayî wê bina armanca wan hêrişan a pêşî wê cih bgirin. Yek wê jin bê. Ya din jî wê, zarok bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekî teybet wê, di vê rewşê de wê, werênê li ser ziman. Di rewşa pêvajoyên hêrişên rejima tirk ên ji destpêka komarê û heta roja me wê weke ku em bi komkujiyên weke ‘komkujîya zilanê’, ‘komkujîya dersimê’ û hwd re wê heta roja me wê, were dîtin ku wê, çawa wê di komkujîyan de wê destavêtina li jinan û piştî komkujîyan wê zaroyan wê bi komî wê, weke ku wan di dema komkujîya zilanê û komkujîya dersimê û hwd de wê berhevbin û wê bibina li deverên ne diyar. Ev rewşên weke rêbazên jenosîdê ku wê rayadarên tirk wê di komkujiyên weke komkujîya zilanê û komkujîya dersimê û hemû komkujiyên din ên ku wan li ser serê civake Kurd kirina de ku wê serî li wan wê bixin wê, piştî wan wê saddam jî wê, di dema komkujîya helebçê de wê, serî li wê rêbazê bixê. Wê hêzên saddam wê bi oparasyonên qirkirinê re wê komkujîyan wê bikin û wê ji aliyekî din ve

wê, jinên ciwan ên Kurd û zarokan wê berhevdu bikin û wê binabirin li deverna nedîyar ku ew heta roja me jî ew ji wan ti agahî nayê girtin. Ev rewş û rêbazên jenosîdkirinê a li ser serê civakê wê di pêvajoya hêrişên li rojava û li şengalê de jî wê, weke rê û rêbazna jenosîdkirina hebûna civakê wê serî li wan wê were xistin bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa ku ew weke destavêtina li jinan ku wê tenê bi navê DAÎŞê re wê were li ser ziman wê, di aslê xwe de wê weke rê û rêazbeka şerê rejimên herêmê ên li hemberî civake Kurd ku ew gelek caran serî li wê hatîya dayîn bê. Di vê demê de tenê bi navê DAÎŞê re wê, destavêtinê hanîna li ser ziman jî wê, weke rê û rêbazeka sernûxûmandinê jî van kirinên rejimên herêmê ên weke rejima tirk û ya îran û îraqê û hwd re bê.

Dema ku mirov rewşa destavêtinan wan hilde li dest mirov ne weke rewşna ferdî wan hilde li dest. Weke rewşna bi plan û program ku ew dihên pêşxistin di çerçoveya mantiqê hêrişên li hebûna civakê de wan, fahmbikê. Wê hingî wê ev wê werina fahmkirin. Li şengalê wê, dema ku wê, rewşa destavêtina li jinê û her wusa li zarokan wê were kirin wê, weke rewşna ku ev rêxistinên kujar ên weke DAÎŞê ku ew li gorî bîrdozîya xwe ya olî wê dikin wê, bi întîbayekê wê werênina li ser ziman. Bo wê întîbayê xort jî bin wê, gelek rêxistinên weke van ku ew li ser olê re li welatên din ên afrîqa û hwd ku ew hatina wê, kirinên bi vê rengê wê bidina kirin. Minaq li boko-haram, el-şabab û hwd bi hinek rêxistinên din ên weke wan ku ew hatina avakirin rewşên weke bi komî ravandina keç zaroyan û piştê bihîstina qatilkirina wan wê, di aslê xwe de wê, weke rewşna bi teybetî a xortkirina vê întîbayê bi navê olê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Li Kurdistanê wê, dema ku wê ev rêxistinên weke DAÎŞ jî aliyê rejimên herêmê ve dihê pêşxistin û her wusa rêxistinên weke ‘cebetil-nasr’, ‘el-qaîde’ û hwd ku ew wan dikin ku li herêmê bicihbikin û li hebûna civakê bidina şerkirin wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê têgîn û armancakê bê. Em dema ku van aliyan bixwezin ku wan fahmbikin em, divê ku di serî de ji temen ve rastîya rejimên herêmê, politikayên wan û hebûna wan a li dijî civakên herêmê a şerker jî wê fahm bikin. Em dema ku van aliyan wan fahm nekin wê, rewş jî wê newina fahmkirin. Rejima tirk û îranê û hwd wê, ji şerê cihanê ê yekem ve wê, bi awayekê aktîv wê di nava pêşxistina pêvajoyên şer ên li hemberî civake Kurd de bin. Wê bidestê wan wê bi sed-hezaran Kurd wê werina qatilkirin. Wê, ev rewş wê, heta roja me jî wê, bidomê. Di vê çerçoveyê de wan, ew pêvajoya tememkirina jenosîdkirina civakê ku wan nekarîya bi hêza bibina serî wê, vê carê wê rêxistinên weke wan wê, bikin ku wê, li herêmê bicihbikin û li dijî hebûna civakê bikina pozisyonekê û li ser wê re encamekê li gorî xwe bidest bixin. Di vê çerçoveyê de ew, xwe weke” oldar” nîşandin û li gorî xwedî derketina wan jî wê, di aslê xwe de wê, di temenê wê de wê, ev hebê.

Pêvajoyên hêrişên DAÎŞê wê, dema ku wê li herêmê wê, li dijî civake Kurd wê bê dayîn destpêkirin wê, qatilên wê rêxistinê ku ew bo komkujîyan hatina mmotivekirin bi tiştên weke ‘haşhaşê’ û hwd wê, rewşa jinê jî wê, ji wan re wê bikina weke” armanca bawerîyî” û ankû” armanca olî” jî. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê yekî DAÎŞî wê serê jinekê jêbikê û wê bikê destekî xwe û wê telfiya xwe rakê bi hewa de wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, kuştina wê” meşrû” wê bidina nîşandin wê, hinekî wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê bikin. Her wusa wê, bi têgîneka ku wê, jin ew weke zindiyeka ku ew were kuştin wê li wê were nerîn. Wê, weke” bêqadr” û” bêqiymet” wê li wê were nerîn. Di vê çerçoveyê de wê, hebûna jinê wê weke” hebûneka li dijî xwûdê” wê bidina

nîşandin. Wê, bi wê întîbayê wê wan kesan wê perwerde bikin. Gotinên ku wê, weke ku me hinekî li jor hanî li ser ziman wê bo giştiya civake Kurd û bi teybetî bo Kurdên êzîdî wê werina gotin ku ew bi wan armanc dihên dayîn nîşandin wê, bo jinê jî wê werina gotin. Wê, bi întîbayeka olî wê, çawa wê, jin wê weke” zindiyeka ku ew mirovan ji rê derdixe” wê werê li ser ziman wê bahse wê were kirin. Gotinên weke” jin şaytan a” wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, weke gotinna ku wê werina li ser ziman bin. Ev gotin û gotinên weke wan wê, di demên berê de jî wê, pîrr zêde wê, li hemberî hebûna jinê wê werina gotin bin.

Di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê ‘lêxistina li jinê’ ku ew di nava malbatê de jî bê wê, were *meşrû* dayîn nîşandin. Wê, bi wê re wê, jin wê, ew tenê wê weke zindiyeka ku ew tenê bo şahwetê were bikarhanî bê. Mirov wê xwe bi wê ‘tetmîn’ û ankû ‘têrbûnê’ bikê bê. Wê ji vê aliyê ve wê, li wê were nerîn. Wê hertimî wê di xismeta şahwetê de bê. Wê ew şahwet jî wê, di wê de wê şaytan wê hebê. Wê jin wê weke zindiya yekane ku ew şahwetê pêşdixê bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê li wê were nerîn. Wê, ev gotinên ku ew berê wê, li ser jinê wê werina gotin wê, di vê dema ku wê di wê de wê, hêrîşên DAÎŞê wê li civake Kurd wê werina dayîn destpêkirin wê, zêdetirî wê, ji aliyê kesên ku ew xwe weke” oldar” didina nasîn ve wê werênina li ser ziman. Ji vê aliyê ve jî wê, weke aliyekî giring wê, xwe temenekê hêrîşkirinê wê bi şiyarkirina li ser van gotinan re wê were pêşxistin. Ev alî wê, di aslê xwe de wê, li hemberî rewşa jinê a civake Kurd û bi teybetî jî a rewşa jinê a tekoşar ku ew di nava jina Kurd de ew li herê mê di van deh salên dawî de ku ew zêdetirî pêşketiya û derketiya li pêş jî bê. Wê çawa wê pêşiya wê bigirin wê, bi van aliyan wê ew wê werina pêşxistin. Gotinên weke ”jin, divê ku di gotina mêrê xwe de bê.” ”Jin, divê ku ji gotinaka mêran dernekeve.” ”Jin, divê ku ji male xwe dernekeve.” ”Jin, divê ku xweji derve dûr bigirê.” ” jin, ”jina baş ew a ku ew li mêrê xwe bihisênê bê”, divê ku ew ji wê re were gotin ew weke wê bikê (bi gotina çî wê re were gotin ew weke wê bikê wê, qastî mêr, bîra, bav û hwd wê were kirin. Di dewama wê de wê, li derve wê mêrên civakê jî ku ew çî ji wê re wê werênina li ser ziman ew dernekeve dervî gotina wan. Ber vê yekê ya ku wê, li sûkan jî wê, dema ku wê jinek wê çengê xwe û hwd wê vekê wê mêrekî ku ew wê nasnekê jî wê, tevî wê bibê û wê ji wê re bêjê” xwe bigire [binûxûmêne] bê).” Di vê çerçoveyê û rengê de mirov wê, dema ku mirov, li rewş û gotinên ku ew li hemberî jinê dihêna gotin ku em li wan bigerihîn em dikarin bi hezaran gotinên ku ew bi xirabî hatina gotin mirov rastî wan dihêt. Çendî ku wê, bahse” destûran û bi wê danîşankirina sinorê azadiyê” wê, were kirin jî lê wê, dervî wê, herî zêde wê ev rewşên ku ew hatina kirin weke kevneşopî û hwd wê, ji wan zêdetirî wê di kifşkirina rewşên jîyanî de wê werina bikarhanî. Tiştên bi destûrî rêveberan mekarî bikin wê, bi kevneşopî û olê wê bi vê rengê wê bixwezî ku ew wê bikin. Ol wê, bi vê rengê wê weke rêya kontrolkirinê wê were biikarhanî.

Em li vir vê yekê jî wê, divê ku wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa jinên êzîdî ku ew bi hêrîşî hat pêşxistin wê, piştî ku wê gelek jinên Kurd ên êzîdî wê bi tahba xwe wê xwe ji destê wan hovên DAÎŞî rizgarbikin û bi ravin û wê xilasbîbin wê, piştî ku ew diaxiftin wê, gotinên ku ew wan dihanîna li ser ziman di çerçoveya nêzîkatîya li wan de wê, di vê çerçoveyê de wê, çerçoveyeka têgînî wê bi teybetî wê bide dîyarkirin. Di nava gotinên hemûyan de wê, çend wê bi teybetî wê bale mirov wê bikişênin. Gotinên weke” win mirinê haq dikin”, ” win, ne mirov in”, ” win, kole na”, ” win, nêzîkatîya rast haq nakin”, ” Emê we bi qalênin”, ” wê, mafê jîyanê ji wê re wê nebê”, ” win, her tiştê

xirab ku ew li hemberî we were kirin haq dikin” û hwd wê, bi vê rengê wê bi sadan rengên din wê gotinan wê ji wan re wê werênina li ser ziman. Di dewama wê de wê, dema ku wê jinên ku wan xwe xilaskirina wê, di derbarê nerîna bi meyzendinê a li wan de wê, gotin ku ew dihanîna li ser ziman wê bigotan” win, şaytan in.” Wê gotinên bi vî rengî wê ji wan re wê werina bikarhanîn. Di dewama wê de wê, berî wê dema ku wê hêrişên DAÎŞê wê werina dayîn destpêkirin wê, gotinên weke” jin, mirov ji rê derdixê”,” jin, iblîs a, aqil ji rê dibê”,” jin, qancik a” û hwd wê, gotinên bi vê rengê wê pîr zêde wê, werina bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, nerînek wê li jinê wê ji aliyê ‘oldarên rêveberiyê’ ve wê di mejiyê mirovan de wê werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, êdî wê, werina dayîn şerkirin li hemberî civakê. Dema ku wê hêrişî li şengalê bikin wê, propagandayên ku ev” oldarên rêveberiyê” ku ew li dijî jinên êzîdî bi teybetî dikin wê hebin. Ew jî wê, bi wê rengê bin ku” ew, ne misilman in”,” ew, jinna ku ew ji were halal in”,” win, kîjan jinê ji wan ji xwe re bigirin wê, ji xwe re weke ‘carîya’ wê bibin.”, ” destavêtina li wê halal a.” Di vê çerçoveyê de wê, gotin wê werina bikarhanîn. Gelek gotinên din jî wê werina bikarhanîn. Wê gotinên ku wê, çawa wê ew wê destavêtinê û kuştina wan wê” meşrû” wê bidina nîşandin wê, bikarbênin. Ev jî wê, weke rewşa teybet ên bi gotinî bin. Rewşên weke yên destavêtina li jinê wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveyeka plankirî de wê, di reng û şewayekê bi mantiqê regekê hêrişa li hebûna wê civakê de wê, were pêşxistin.

Li herêmê wê, dema ku mirov ji aliyê têgînên olî ve binerê wê, bi vê rengê wê li giştîya herêmê wê pîrsgirêkek jinê wê li herêmê wê ji ber zihniyetê wê xwe bide dîyarkirin. Ev wê, ji wê ti gûman nebê. Ev pîrsgirêka jinê wê di her qadên jîyanê de wê bi her şewayê wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê,” çandaka destavêtinê” ku weke birêz ocalan jî wê balê dikişênê li ser wê, ew wê were pêşxistin û wê hebê. Lê bi wê re divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku mirov wê li pîrsgirêka jinê wê li wê bihizirê wê, ev wê were dîtî ku wê, ji herêmê heta ku wê were herêmê wê di wê de wê, gûharîn wê di wê de wê hebê. Ev alî wê heta roja me wê, kêr wê li ser wê were sekin in. Yan jî wê, ev alî wê, di bin gelek aliyên din ên giştî de wê ji nedîtî ve wê were dîtî. Û ankû wê newê dîtî. Ev rewş û awa wê, bi demê re wê weke aliyekî teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Minaq wê, dema ku mirov wê were Kurdistanê wê, ev pîrsgirêka jinê wê zêdetirî wê xwe bi tûndûtûjî wê bide dîyarkirin. Tûndûtûjîya li hemberî jinê ku ew li hemberî jinên Kurd dihê pêşxistin wê zêdetir bê û wê ji zihniyet û politikayên rejimên serdest ên herêmê wê çavkanîya xwe wê bigirê.

Pîrsgirêka jinê em li Kurdistanê wê hildina li dest em wê, nikarin weke ya pîrsgirêka jinê a tirk, arab û ankû faris wê hildina li deest. Vê bêgûman wê pîrsgirêkên wan jî wê hebin. Lê wê rengên pîrsgirêkên wan wê cûda bê. Ber vê yekê wê, hertimî wê, ev pîrsgirêk wê, nêzîkatîyeka ku ew di rewşa xwe de dihê fahmkirin û hûrgilkin wê pêwîstî wê bi wê hebê. Jina Kurd wê, pêşî wê, ber ku ew Kurd a û ber ku ew jina Kurd a wê, rastîyek regekî tûndûtûjîya teybet wê were. Di vê çerçoveyê de wê, li herêmên bakûrê Kurdistanê, ji sadî 95 ên destavêtina mêran ku wê bi destê rayadarên tirk wê pêk were wê ne rашtatînek bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Bûyarên destavêtinê ên weke li herêmên dersimê, êlihê, mêrdînê, nisêbînê û gelek dibistan û îmam-xatîp’ an de ku ew dihên kirin wê bi destê leşker û rayadarên tirk wê werin kirin. Ev jî wê, reng û awayekê wê yê teybet bê. Ji aliyê din ve jî wê, pîrsgirêka wê ya xwe dana fahmkirinê wê ya hemû jinên din wê zêdetir bê. Ber ku wê zimanê wê

qadaxa bê û wê nikaribê xwe bi zimanê xwe werênê li ser ziman. Çendî ku wê, jina Kurd di keseyetîya xwe rewşa 'bişavtinê' û ankû 'asimilasyonê' pêşxist û ji zimanê xwe dûr bi zimanê tirkî, arabî û ankû farîsî xwe hanî li ser ziman wê dervî rastîya xwe wê hinekî wê xwe wê werênê li ser ziman. Lê ev jî wê, ne rewşna ku wê rastîya wê, werênina li ser ziman. Vajî wê, ev rewş wê, weke rewşna ku wê ji gelek aliyên ve wê pêşîya xwe hanîna li ser ziman û rewşên wê yên bi pirsgirêkî wê li ser wan bide nûxûmandinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Her civak wê, xwedîyê rengên xwe yê pêşketinê ê bi mejû û xate xwe ya pêşketinê bê. Wê di wê xate wê ya pêşketinê de wê, rengê ku ew pêşketîya wê weke aliyekî wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di wê xate wê de kevneşopîya jina Kurd wê, weke ku wê, bi çanda 'şahmaran', çanda 'kevneşopîya hemawîyê' û hwd re wê were li ser ziman. Di vê çandê de jî wê, jin wê, bi pîrozîyek wê li wê were baxşkirin û wê were hanîn li ser ziman. Minaq wê, di çanda êzdayî de wê, ev wê weke aliyekî teybet wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, çanda jina Kurd wê, di nava wê de wê bi vê rengê wê li pêş bê. Di demên dawî de wê ji ber nezanîna mejûya xwe û rastîya wê ku ew gelek aliyên wê kevneşopîya wê, hatibibina jîbîrkirinê jî lê wê, rastîya wê ev bê.

Minaq wê, dema ku wê hêrîşî jinên Kurd ên êzîdî wê werê kirin û wê ew destavêtin wê li wan wê were kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya mantiqê ku ew hêrîş li wê hebûna wê civakê dihê kirin wê ew hêrîş wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, ji ber rewşa hebûna civakîya xwe wê jina Kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, rastî hêrîşê wê were. Hebûna civake wê, wê sedema hêrîş, destavêtin û hwd bê ji wê re. Di vê çerçoveyê de wê, rastîya wê divê ku mirov wê di serî de wê, werênê li ser ziman.

Ku mirov ji aliyê jina Kurd a êzîdî ve wê, hilde li dest wê, ev sedem û hêncetên hêrîşê ên li wê zêdetir wê xwe bidina dîyarkirin. Ew, sedemên hêrîşên wê, ku mirov li wan dihizirê mirov dibînê ku wê ew wê hem ber ku ew Kurd a û hem jî ber ku ew êzîdî ya wê, rastî hêrîşan wê werê. Bi civakên ku ew rastî hêrîşê dihên wê, bi wê hêrîşa li wan re wê, bi civakên wan re wê rêveberiyên ku ew wan hêrîşan pêşdixin wê pêşî ew bêwijdan bibin. Pêşî wê, ji aliyê rengê bawerîya wan ve wê, bi vê rengê weke ku me li jor hinekî hanî li ser ziman wê, ew wê rastî wê hêrîşên wan re wê pêşkevê. Wê jinên Kurd ên êzîdî, ber ku ew, ji bawerîya êzdayî na û Kurd in wê, rastî hêrîşê werin. Sedema din a duyem wê ber ku ew Kurd û xwedîyê wê çand û zimanê xwe yên Kurdî na wê rastî hêrîşê werin. Di dewama wê de wê, ber ku ew di nava civake xwe de ew bi vê rengê ew xwedîyê hebûnekê na wê, rastî hêrîşê wê werin.

Aliyê din ên tûndûtûjîya malbatî wê, gelek faktoren wê yên derveyî û hundûranî wê hebin. Em dema ku wê ji vê aliyê ve wê, hildina li dest wê, aliyekî weke temenê wê tûndûtûjîya nava malbatê wê rewşa bindestîya keseyetîyê jî bê. Mirovê ku ew ji aliyê têgîna xwe ya civakî û rewşa wê ve bindest a û ew ji aliyê rejimê ve ew, hertimî rastî tûndûtûjîyê dihê wê, ew jî wê, dema ku ew hat malê wê, heman rengê tûndûtûjîyê ku ew ji rejimê dibînê wê li jin, keç, dayik û jinên din ên li dora xwe wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî din wê ev wê xwe bide dîyarkirin.

Em vê rewşê wê, weke rewşeka asayî wê divê ku wê nebînin. Ji xwe, ew çendî ku ew wusa hat dîtin wê ji aliyekî ve wê, rengê dîtinê wê temenê domandina wê jî bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, dikarin wê, werina li ser ziman. Ev rewşa kesê bindest ku ew li male xwe kesna bindest dixwezê wê, di rewşa civake Kurd de wê, weke rewşeka ku wê tûndûtûjîyê wê biafirênê û wê zêdetirî temenê pirsgirêkê bê.

Vêca ku wê dema ku mirov li rewşa jinên Kurd ên weke jinên Kurdên êzîdî binerê wê, ev rewş wê zêdetirî wê xwe bi pirsgirêk wê bide diyarkirin. Minaq wê, ji ber rengê bawerîya wan wê, di demên berê de jî wê, ew wê weke sedema hêrişê a li wan bê. Minaq wê, gotinên weke "herê keçekê êzîdî bi ravênê û wê li xwe mahrka û wê bêna ser dînê xwe" wê, weke gotineka ku wê, di vê çerçoveyê de wê, bê xistin li serê mirovan de bê. Ev jî wê, bê temenê bisadan rewş û bûyarên bi vê rengê ên bi tûndûtûjî jî ku wê pêşkevin bin. Rewşa rengê hêrişan ku ew bi vê rengê bi plangerî dihê pêşxistin wê, weke rewşna teybet ên ku mirov wan werênê li ser ziman bê.

Di vê çerçoveyê de wê, şewayekê tûndûtûjî wê li dijî jinê wê bi awayekê pirralî wê li giştîya herêmê wê were pêşxistin. Lê wê ev rewşên pirsgirêkî ên pirralî ku ew dihên Kurdistanê wê bi gelek dîmen û rengên bi vê rengê re wê ew wê xwe bidina diyarkirin. Di bin tûndûtûjîya van hêrişan de jî wê, ji nava civakê wê sazî û kesên ku ew wê kevneşopîya baş a di van mijaran de ku ew werênina hanîn li ser ziman û bîna dayîn pêşxistin jî wê kêmbimênê û ankû wê nebê. Ev jî wê, zêdetirî wê, weke rewşên ku wê di nava wan gengêşîya pirsgirêkan de wê, temenê şikeştin, bêhêvîbûn û hwd bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rengên pirsgirêkê wê di nava civakê de wê bi hemû beşên civakê re wê hebê. Lê di vê pêvajoya hêrişên li Kurdên êzîdî de wê, rewşa ku mirov wê kifşdikê wê, çawa wê rengê wan ê bawerîyî ku wê, were kirin weke sedem û hênceta hêrişan li wan. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, di roja me de wê bahse tûndûtûjîya li jineka Kurd a êzîdî wê were kirin wê, li ser rengê bawerîya wê were wê were gotin ku "ew, êzîdî ya." Bi vê gotinê û derûnîya ku ew gotin bi wê dihê gotin wê, weke ku ew jin wê tûndûtûjîyê haq dikê û li wê, kirina wê tûndûtûjîyê ew 'meşrû' ya wê werê hanîn li ser ziman bê.

Hêrişên li şengalê û Kurdên êzîdî û bi wê re ew hêsta netewî a bi lîxwedîderketinê ku ew pêşket wê dîrokî bê

Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê wê, rewşa Kurdên hêrişî wê, gelek rewşên hêstiyarî wê, di nava civake Kurd de wê biafirênê. Di serî de wê, rewşa Kurdên hêrişî û hêrişên ku ew li wan dibin wê bê temenê têgîneka hêstiyarî û hêstî a netewî jî. Em dema ku wê, dîroka komkujiyan a rejimên herêmê ên weke rejima tirk, rejima îranê, ya îraq û sûrî ku wan hanîna li serê civake Kurd wê, mûqayasseya ku em bi wê re wê bikin wê, bi wê re wê, were dîtin ku wê, çendî ku wê, komkujî bûna û ankû wan rejiman hanîna li serê civake Kurd wê, herêmkî wê bimênin. Minaq komkujiya geliyê zîla li bakûrê Kurdistanê ku wê di wê de wê tenê li navendekê wê ser bîst-hezaran re wê Kurd wê di wê de wê werina qatilkirin wê, herêmkî wê bimênê. Bi heman rengê wê, komkujiya dersimê ku wê, bi komkujiyên li hewirdora wê û piştê ku wê li wê herêmê wê werina kirin wê li dora sed-hezarî û dibê ku ew zêdetir jî bê wê Kurd werina qatilkirin. Bi heman rengê wê, mirov dikarê bi komkujiyên weke komkujiyên dema rûxandina komare mîhabadê û hwd jî wan werênê li ser ziman. . .

Ev komkujî û gelek komkujiyên din wê, bi hizrên ku ew li ser wan dihên ser ziman û lîkolînên ku ew li ser wan re dihên kirin re wê, hin bi hin wê bîna malê giştîya civakê. Piştê wê, rewş wê bo komkujiya helebçê jî wê wusa bê. Lê pêvajoya komkujiya şengalê-kobanê wê, weke pêvajoyeka ku wê, di dema xwe de wê, bi hemû êş û elemên ku wê bi demê re wê werina pêşxistin re wê li her çar beşên Kurdistanê wê Kurdan wê rakê serpîyan û wê bigihênê li hevdû bê. Hemû Kurdan wê,

ew rengê bawerîyê ku ew di nava wan de weke ji hevdû dûrxistina wan ku ew hatina pêşxistin Kurdan ew derbaskirin û bi têgîneka li ser bawerîyan re jî wê, bi netewî wê li hevdû xwedî derkevin. Ti kesek wê, ne bêjê ew ne ji bawerîya in û ezê lê xwedî dernekevim. Li Kurdistanê ku ew ew bawerîya wan çi bê wê, bi hevdû re wê li dora rojava û şengalê wê bigihijina li hevdû. Ji vê aliyê bawerîyê ve mirov divê ku mijarê bi teybet wê, hilde li dest. Ber ku wê, weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin. Her timî wê, rejimên ku Kurd û Kurdistan di nava wan de hatîya qatkirin wê li ser rengên bawerîyan a hanîna berhevdû û vajî hevdû dana nişandinê re wê qatkirina nava civakê û ne hiştina hatina wan ya cem hevdû û çêbûna tifaqe navxweyî wê, bi wê bikin. Di roja me de xwe weke 'oldar' nişandan û rêxistinên kujar di bin maskeya olê de avakirin û dana hêrişkirin li ser serê civake Kurd wê, weke renekê teybet ê vê politikaya bi wê bikarhanîna bawerîyan a li dijî hevdû bê. Bi hêsta netewî re Kurdan ew derbas kirîya. Ya ku rejimên herêmê ku ew di bin maskeya ol û bawerîyan de şerê wê bi civake Kurd re dikin jî wê, ev pêşketina bi têgînî a netewî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê komkujiya şengalê wê weke komkujiyeka ku wê, çendî wê bi gelek êşên mazin re wê were li ser ziman jî lê wê, gihandina Kurdan a li hevdû jî wê pêşbixê. Di aslê xwe de wê, li ser şengalê pêşxistina tengezerîyan di nava hêzên Kurd ên sîyesî û hwd de jî wê, hinekî jî wê sedema wê ev bê. Rejimên herêmê wê, hêsta netewî ku ew pêşketîya wê dibînin. Wê, çawa wê ji holê rabikin û ankû wê, di bin nakokîyan de wê bihêlin ku ew newê dîtîna û di mejiyan de ew newê kifşkirin wê nakokîyên nava hêzên sîyesî ên Kurd wê li ser şengalê re wê werina pêşxistin.

Di temenê hemû nakokîyên ku ew dihên pêşxistin de jî wê, têgîna netewî ku ew pêşketîya ku wê, çawa wê, ew wê ji holê rabikin wê hebê. Di vê çerçoveyê de ew wan hêrişên xwe pêşdixin. Li ser wê re ew wan hêrişên xwe pêşdixin.

Ber vê yekê rewşa şengalê ku ew piştî ku ew navenda wê ji çeteyên DAÎŞê ew hat rizgarkirin wê, çawa wê werê xistin temenê nakokîyan wê rejimên herêmê ên weke rejima tirk wê bi teybetî wê li ser wê serî bi wastênin. Sedemên vê yên dîrokî û civakî hena. Em li vir divê ku hinekî jî li ser wê jî bisekin in. Ev sedemên wê newina fahmkirin wê, ev gotinên me jî wê, bi başî newina fahmkirin. Di serî de em, bo ku em baştirin fahmbikin em divê ku em dîroka şengalê, civake Kurdên êzîdî û bawerîya wan bi mejûyên wan re wê, bi teybetî hildina li dest. Ezîdî wê weke bawerîyeka Kurdîstanî a xas bê. Wê, bi wê re wê, renekî civakî, dîrokî û bawerîyî ê Kurdîstanî ê teybet bê. Ya ku wê, rengê xwe wê bide şengalê jî wê ev bê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke aliyekî teybet wê hebê.

Di rewşa şengalê de wê, ev jî wê, were dîtîna ku wê, şengal wê, dema ku wê, ew hebûna wê, ew hêstên ku ew bi giştîya civake Kurd re wê, çê dikê ew, dibê temenê şiyarîyên mazin ên dîrokî û ên civakî bi her Kurdî re jî bê. Ev şiyarî wê, di warê hêstên netewî, dîrokî, felsefîkî û hwd de jî wê, xwediyê wateyekê bin.

Rewşa şengalê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka teybet bê. Hêrişên bi xadarî li şengalê hatina kirin û li civake Kurdên êzîdî hatîna kirin wê, yên ku ew hêriş kirin û dana kirin jî wê bi êmin ew hêrişkirin ku ew wê hêrişê li hebûna civake Kurd û mejiya wê dikin. Ber vê yekê ew di wê çerçoveyê de ew hêriş pêşxistina. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya hêrişan wê çawa wê li ser şengalê wê bidina domandin wê li ser nakokîyên ku ew di nava hêzên Kurd ên sîyesî de wê di afirênin re wê, temenê wê bidina domandin. Piştî rizgarkirina navend û bakûrê şengalê ji çeteyên DAÎŞê wê,

nakokîyên sîyesî ku ew di nava rêxistinên Kurd de ew dihên hanîn li ser ziman wê, di temenê wê de bê. Wê, bi wan nakokîyên ku ew pêşdixin wê, çawa wê pêşîya bi tememî rizgarkirina şengalê wê bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê, werina bikarhanîn. Minaq başûrê şengalê hê bi tememî ne hatîya rizgarkirin. Lê rêxistinên Kurd jî ji ber wan nakokîyên xwe yên sîyesî ên navxweyî ku ew di nava wan de hatina çêkirin ew heta roja me ew başûrê şengalê ne hatîya rizgarkirin.

Rewşa heta roja me ne rizgarkirina başûrê şengalê wê, weke aliyekî ku wê, çawa wê, bi wê pêşîya wê hêsta netewî ku ew pêşdikeve wê bi wê bigirin wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê were bikarhanîn. Rewşa ne rizgarkirina başûrê şengalê, pêşxistina hebûna 'hazdî-şabî' ji aliyê îranê û li dora van herêmên Kurdistanê bicihkirina wê û di dewama wê de dagirkirina cerablûs, ezaz û marê û hwd ji aliyê rejima tirk ve wê, di çerçoveyê de wê, politikayna dorpêçkirin, sehêt(kontrol)kirin û her wusa domandina wê rewşa ne azad di dest girtina civake Kurd de wê hevdû temem bikin bin. Wê, divê ku mirov bi hevdû re wê, weke çerçoveyeka konseptî a li dijî pêşketina civake Kurd û şikandina hêst û hebûna netewî a civake Kurd bi hebûna wê re jî wê hilde li dest. Ev rewş wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rewşa ne rizgarkirin başûrê şengalê wê, çawa wê, bê xistin temenê pêvajoyên hêrîşên nû li şengalê û li giştîya civake Kurd û hwd wê, di vê çerçoveyê de jî wê, were bikarhanîn. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên rizgarkirina şengalê û piştre nîqaşên ku ew, bi armanca derxistina nakokîyan di nava Kurdan de ku wê, hin Kurd di nava Kurdan de wê bikin û ankû hin hêzên derve wê bikin wê, bi vê armancê bê. Kesên ji nava Kurdan ku ew car bi car dinivîsênin û bi gotinên ku ew bikardihênin li ser dijberîya hêzên Kurd a li hevdû ku ew gotinan dikin wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke renekê din ê leyistina bidestê van Kurdan li nava Kurdan bi armanca şikandina Kurdan û pêşketina wan ya netewî û tifaqe wan ya navxweyî civakê bê. Di serî de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Gelek dordorên ku ew di bin navê 'rexneyê' de wan hêrîşan qaşo li ser navê rêxistineka Kurd li rêxistinên din ên Kurd pêşdixin wê, di vê çerçoveyê de wê, xismeta şikandina civake Kurd wê bikin. Wê xismeta wê rewşa bi şandina vîna civake Kurd wê bikin. Wê ev jî wê, bi zanebûnî bê û ankû ne bi zanebûnê bê wê xismetî bi berdewamî domandina wê bêtifaqîya bi qatkirina Kurdistanê li çaran di konferanse lozanê de dikin. Di roja me de wê li hemberî pêşketina hêstên netewî, hevgirtin û yekgirtinîya civake Kurd a hevdû wê, ev dordor wê bi gotinên xwe wê li pêş bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, di nava hewldanên xwe yên nexêr de bin. Heta roja me wê, ev dor wê biqasî rejimên herêmê ku ew hêrîşî civake Kurd dikin û bi sedan komkuji hanîna li serê civake Kurd wê zirerek mazin wê bidina civake Kurd.

Pirsgirêkên li ser şengalê re ku wê piştî rizgarkirina wê ew wê bi Kurdan re wê werina derxistin û ankû wê, di nava rêxistinên Kurd de wê bi rengê nakokîyan wê werina derxistin wê, weke renekê hêrîşkarî ê li wê têgîna 'netewî' a ku ew bi wê çerçoveya li wê xwedîderketina Kurdan a li şengalê jî bê. Pêvajoyên hêrîşên li rojava, Afrînê û ankû li kobanê û dora wê dihên kirin jî wê, armanca bi vê rengê wê di temenê wê de wê hebê. Wê, çawa wê, wê hêsta ku ew pêşdikeve wê, bi wan rengên hêrîşan wê bişikênin û ji holêrabikin wê, bi teybetî wê wan rengên hêrîşan wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov, dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, şengal wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî ku mirov wê, bi teybetî wê, li ser wê bisekinê bê. Armanca hêrîşên di dema pêvajoyên bi hêrîşên DAÎŞê re wê ew bê ku ew çawa wê, ew wê rewşa Kurdistanî a şengalê û civakîya wê ya Kurdî û êzdayî wê ji holêrabikin. Pêvajoya duyem a piştî rizgarkirina şengalê ku wê, bi rengê nakokîyên nava rêxistinên Kurdan û hwd ku wê, li ser şengalê re wê were kirin wê, çawa wê, ew wê hêsta wê ya netewî û Kurdistanê ku ew heya û pêşketîya û bi lêxwedîderketinê derketiya li pêş wê ji holê rabikin û ankû wê nehêlin ku ew were kifşkirin û wê di bin dîmenê rengê "hêrîş" û "nakokîyan" de wê, bidina vêşartin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Bi teybetî pêvajoya hêrîşên piştî rizgarkirina şengalê ji DAÎŞê û rizgarkirina kobanê û herêmên din ên rojava ji DAÎŞê ku wê li hemberî Kurdan û van herêman wê ji aliyê rejima tirk û hwd ve wê were pêşxistin wê, aliyekî wan ê bi şewayê hêrîşî li wê hêta civakî, netewî û Kurdistanî ku ew hatîya pêşxistin jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Em dema ku van, rengên hêrîşên ku ew li şengalê û rojava ku ew dihên kirin ku em wan bi rastîya wan re wan, baş fahmnekin emê nikaribin wan bi başî werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de em, ku van bi başî fahm nekin jî em, nikaribin wan vala jî derxin. Famkirin wê, nêvî bi nêvî wê temenê vala derxistina wan hêrîşan bi armanca wan re bê. Di serî de mirov divê wê di serî de wê, werênê li ser ziman. Li şengalê, piştî rizgarkirina şengal û navenda wê, pêvajoyên nakokîyan û dem bi dem weke hin hêrîşên bi destê "hin Kurdna" ku ew li şengalê hatina kirin wê, çawa wê hêstê wê rengê weke 'şengalê hê rizgar nebûya' ku wê, bidina mirovan û wê di serê mirovan de wê çêbikin wê, bi wê armancê bê. Ber vê yekê ya ku wê Kurdên êzîdî wê, di serî de wê, ew wê hêstê wê hîsbikin û wê, ew wê, werênina li ser ziman ku "şengalê hat rizgarkirin lê şengal ew, hê ne hatîya azadkirin." Di vê çerçoveyê de têgîna bi gotina 'şengal hat rizgarkirin lê ne hatîya azadkirin' wê, weke têgîneka ku wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşketî bê. Wê, di encama wan rengê hêrîşan û wê derûnîya ku ew bi wan hêrîşan re ew dihê xwestin ku ew di mejiyê mirovan de were bicihkirin wê, di encama wê de wê, ew derkeve. Hêrîşên ku ew bi vê armancê ew li şengalê û ankû li rojava û herêmên wê dihên kirin wê, weke aliyekî wan ê giring ku wê, çapameniya Kurd wê bi giranî wê di nava xwe de wê ew wê werênê li ser ziman bê. Lê wê çapameniya wan rejimên ku ew didin kirin jî wê, zêde cihnegirê bê. Ev jî wê, weke reng û şewayekê pêşxistina wê rengê wê bandûrê bê. Di vê rewşê de wê, her kirin wê, di vê çerçoveyê de wê, bi hasab wê were kirin û pêşxistin.

Piştî ku ew rewşa başûrê Kurdistanê wê, piştî mudahaleya li îraqê a amarîka re ku wê, bi rêveberîya başûrê Kurdistanê re wê, bihemû Kurdan re wê çêbibê wê, çawa wê, pêşîya wê were girtin û wê ew hêst wê, bi vê rengê wê, were şikandin ev rewşên weke nakokîyên nava rêxistinên Kurd û her wusa weke di dîmenekê de hildana li cem xwe a rêxistinek Kurd û li ser wê re çûyîna bi ser rêxistinên Kurdan re wê, ev wê, bê xwestin ku ew were kirin. Tiştê ku ew bi vê rengê di roja me de li hemberî şengalê û rojava hat kirin wê, jî wê demê û heta roja me li ser başûrê Kurdistanê re wê, bi vê rengê wê ew wê were pêşxistin.

Bêgûman, hildana rêxistina Kurd li cem xwe ku ew rejima îranê bê û ankû rejima tirk jî bê wê, ne ji kul û derdê Kurdan bê. Wê ne ji ber ku ew li Kurdan dihizirin û dixwezin ku ew têkiliyek rast bi wan re dênin bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, bi vê rengê

wê çawa wê, bi şêwayekê wê bi derûnî û rewşên din wê, li mejiyê Kurdan wê hebûna wê çawa bikina weke 'rengêkê hêrîşê' û li ser wê re wê ew hêstên netewî û hwd ku ew pêşketina wê wan bidina şikandin û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê armancê wê ew wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de ev rengê politikayê ku ew li hemberî başûrê Kurdistanê û rêveberîya Kurd a başûr ku wê heta roja me wê, bi wê li hemberî mejiyê civake Kurd wê, bi şêwayekê li ser "têkiliyên me yên baş" re wê çawa wê ji hevdû dûrkerin û bêtifaqî û wê binxistina hêstên civakî û netewî wê re wê encamê bidest bixin wê, bi wê armancê wê ew wê nêzikatîyê li wê bikin. Di vê demê de jî wê, ev bi şêwayna din wê li hemberî şengalê wê ew wê werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, hêrîşên ku ew di vê çerçoveya vê rengê de wê di bin rengên gotinên weke "şerê birakuji" û hwd de wê bidina pêşxistin wê, ne hêrîşna ji Kurdan ên li Kurdan bin. Wê weke hêrîşna di bin maskeya têgîna "hêrîşna ji Kurdan li Kurdan" ku ew hatina pêşxistin bin. Wê weke hêrîşna ku ew di vê çerçoveyê de û bi vê mejiyê wê, rejimên herêmê ên weke rejima tirk û îranê û hwd ku wan li hemberî civake Kurd ew dana pêşxistin bin. Dema ku em wan hêrîşan vêca dibin gotina 'şerê birakuji' de wê şîrovebikin wê ew şîrove wê, ne tenê weke şîroveyek şaş û xelat wê bimênê wê, bi heman rengê wê bi wê re wê weke şîroveyek ji van kiryanan re ku wê, bibê weke şîroveyek sernûxûmandinê jî bê. Di serî de wê, divê ku mirov van aliyan bi teybetî wan kifşbikê û wan werênê li ser ziman. Ev fahmkirina me ya ku em di vê warê û qadê de bi xwe re wê, bidina çêkirin wê, weke fahmkirin û têgihîştina wê ya ku ew wê van aliyan hêrîşî ên bi derûnî û hwd ku ew bi rengên fîzîkî, çandî û her yusa bi sîyesî li Kurdan û li nava Kurdan dihên kirin jî wê, vala derxistina wan jî wê bi xwe re wê werênê.

Di dewama wê de wê, rewşa musilê û 'radestkirina wê ya li DAÎŞê' em wê hildina li dest û wê fahmbikin. Di wê demê de wê, rewşa «radestkirina musilê li DAÎŞê» wê çawa bê em wê jî wê hinekî li ser wê bisekin. Ev jî wê, di vê çerçoveyê de wê giring bê. Ber ku ew jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekî giring wê, di vê rewşê de wê, xwe bide dîyarkirin. Wê weke aliyekî vê mijarê jî bê. Berî nûha di gelek nivîsên xwe yên ku me nivîsandina de me, ew hinekî li ser sekinî. Lê çendî ku me ew hanîn li ser ziman wê, di dewama wê de wê aliyên din ên ku ew bi dîrok û mejû, rengê hizirkirinê ê rejimên herêmê, politika û hwd de jî wê, gelek aliyên din ên ku em divê wan fahmbikin wê xwe bidina dîyarkirin. Em mijar wê, di çerçoveya pêvajoyên hêrîşên li hebûna civake Kurd de wê, weke aliyana têgînî, giring û dîrokî bin. Lê ev mijar wê, hê jî ku ew di vê demê de dihê gotin ku «musil, ji DAÎŞê hatiya rizgarkirin» jî lê hê wê, gelek aliyên wê yên ku ew ne hatina zelalkirin û fahmkirin wê hebin. Wê sernûxûmandî mabin bin. Bi peyva 'rizgarkirina musilê' re weke ku ew aliyên nezela û sergirtî ew dihên xwestin ku ew bi tememî ser wan were girtin û ew newina dîtin. Ji 'destpêkeka bi wê radestkirina musilê li destê DAÎŞê' ve wê, çawa wê were wê pêvajoya bi gotina 'rizgarkirina musilê ji destê DAÎŞê' wê, dîsa wê tekoşîna Kurdistanîyan û bi berxwedana wan re serkevîna wan wê bide dîyarkirin. Piştî radestkirina musilê li DAÎŞê û li wê bicihkirina DAÎŞ wê, piştî ku wê li rojava û şengalê wê Kurd li hemberî wê serkevin û pê de wê, piştê wê rewşa oparasyona rizgarkirina musilê wê ji aliyekê ve wê bê weke xwe li wê serkevî ê bi tekoşîna Kurdan ku ew pêşketîya dana nîşandin bê. Pêvajoya hertimî di rojevê de hiştina 'kirina oparasyona musilê' û dirêjkirina wê ya bi demê re û ankû weke ku ew dihê li ser ziman taxîrkirina dema wê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke nîşanayaka ku mirov dikarê gelek tiştan bi têgihîştinî di vê çerçoveyê de ji wê fahmbikê bê. Ya ku wê, rewşa

rizgarkirina musilê wê, di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin wê, ne rewşa DAÎŞê a li musilê bê. Wê rewşa serkevtina Kurdan a li hemberî wê bê. Ji aliyekê ve mirov, dikare rewşa 'oparasyona rizgarkirina musilê' wê, weke rewşa piştî rizgarkirina kobanê û herêmên din ên rojava û piştê rizgarkirina şengalê û pê de ku wê, were pêşxistin bê. Piştî wê rizgarkirinê şengalê jî wê rewşên hêrîşkirinê ên weke bi hin komên ku ew 'Kurd in' ku ew ji aliyê rejima tirk û hwd ve ku ew, li şengalê dana wan a hêrîşkirin û di dewama wê de bombardimana şengalê a bi balafirên şer ên tirk ku wê, çawa wê, bi wê li ser 'nakokîyên' ku ew di nava rêxistinên Kurdan de wê biafirênin û bi wê bileyizin li nava Kurdan wê, bi wê leyistinê wê ew wê hêsta netewî a Kurdistanî ku wê Kurd bi wê li şengalê xwediderketinê ku wê bidina nişandin ku wê çawa wê ser wê bê xwastin ku ew bi rengên van hêrîşan ser wê were sernûxmandin wê, rewşa oparasyona musilê jî wê, ji aliyekê ve wê, reng û rewşek bi vê rengê wê li ser wê re wê bileyizin. Rewşa rizgarkirina musilê, avakirina hêzên hazdî-şabî û li herêmên li dora Kurdistanê bicihkirina wan û dagirkirinên rejima tirk ên li dora cerablûs, ezazê û hwd, bi hêrîşên wê yên li ser rojava û hwd re wê, xwediyê çerçoveyeka ku wê, bi wê çawa wê bi wê pêşîya statûya Kurdistanî a serbixwe wê bigirê bê. Di wê çerçoveyê de wê, ew oparasyona 'rizgarkirina musilê' jî wê, were bi xosletkirin. Di pêvajoya destpêka hêrîşên DAÎŞê de van rejimên herêmê, hizir dikir ku wê qad bi tememî ji serdestîya hêzên Kurd wê were «paqij kirin.» Heta ku rewşa statû û rêveberîya başûrê Kurdistanê jî wê di nav de bê.

Lê dema ku wan, dît ku Kurd, ne hatina paqijkirin ji herêmên wan û têkneçûn li hemberî hêrîşên DAÎŞê wê, wê carê bi wê serkevtina Kurdan ew ew serdestîya wan a weke li herêmên wan ên Kurdistanê ku ew di wê de bi tenê li wê ne serdest bin wê, bi wê armancê wê, oparasyonê rizgarkirina musilê wê bi rewşa avakirina hêzên weke yên 'hazdî-şabî' û hwd re wê, xwediyê armancaka weke dorpêçkirin û 'parvekirina wê serdestîya Kurdan' a ku wan bi serkevtina xwe ya li hemberî DAÎŞê bidestxistina re jî bê. Oparasyona musilê ji aliyê hikimeta baxdadê û rejimên herêmê ve wê, bi vê armancê jî wê were bikarhanîn. Li ser wê rewşê wê, hêzên herêmî ên weke hazdî-şabî û hwd wê werina pêşxistin. Di dewama wê de wê, hêrîşên rejima tirk li bakûrê Kurdistanê, rojava û hwd wê werina pêşxistin û domandin. Ev rewş wê, weke rewşna ku wê, serkevtina Kurdan, pêşketina wan û rewşa wan ya siyêsî a li herêmê ku wê bi wan wê werê dorpêçkirin bin.

Î ro jî em, weke li şengalê piştî rizgarkirina wê û li rojava weke hêrîşên rejima tirk ên li ser Afrînê, şahba û hwd re wê, dibinin ku ev rewşa weke ya weke hewldana dorpêçkirina hebûna civake Kurd û siyêseta wê, ku ew çawa dihê xistin temenê pêvajoyên nû ên hêrîş û pêvajoyên nû komkujîyan ku ew werênina li serê civake Kurd.

Di vê çerçoveyê de wê, her çendî ev rewş wê weke rewşa rizgarkirina musilê jî wê, were ravakirin jî wê, ji aliyekê ve jî wê, ev armanca wê jî wê hebê. Li ser rewşa oparasyona 'rizgarkirina musilê' wê, hêzên 'azdî-şabî' wê bi vê armancê wê werina avakirin. Di dewama wê de wê, rewşa pêşxistin û zêdetirkirina nakokîyên nava hêz û rêxistinên Kurdan û rewşên weke nîqaşên li ser şengalê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê rewşekê bin. Siyêseta oparasyona rizgarkirina musilê a hikimeta baxdadê, hebûna hazdî-şabî wê, ew rewşa weke 'nakokîyên nava siyêseta Kurd û rêxistinên Kurd' wê weke dewama wê bê. Di vê çerçoveyê de van nakokîyan, tengezerîyên ku ew di nava siyêseta Kurd de ew dihên pêşxistin, rewşa avakirina hêzên hazdî-şabî, ji hin

aliyan ve rewşa rengê oparasyona rizgarkirina musilê, dagirkirina herêmên rojava ên weke cereblûs, ezazê û hwd ji aliye rejima tirk û hwd, van rewşan hemûyan bi hemû hêrişên rejima tirk ên li dijî rojava re wan, weke rewşna dorpêçkirinê ên ku wê, di vê dema nû a piştî têkbirina DAÎŞê ku ew li dora civake Kurd, siyeseta Kurd û rewşa tekoşîna azadiya civake Kurd hatina pêşxistin bin. Em ku van rewşên bi nîyet û têngîna 'dorpêçkirina Kurdan û siyeseta wan ku em wan baş fahmnekin emê, pêşveçûnên li herêmê ên di dema nû ên piştî paqijkirina DAÎŞê ji herêmê jî wan baş fahmnekin. Ev rewşên siyesî û bi leşkerî ku ew weke rewşna dorpêçkirinê dihên pêşxistin ku em wan baş fahmnekin emê, nikarin rewşa jêderê baş bo siyeseta Kurd jî çêbikin. Hemû tîketin û jêderên siyeseta Kurd wê, di nava wê çerçoveyê de wê, bi nakokîyên ku ew di wê de dihên derxistin re wê, were dîtin.

Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, dema ku mirov wê şengalê wê, hilde li dest ku wê, rêxistinên Kurd wê, weke "nakokîyên siyesî" ên nava siyeseta Kurd wê bidina ravakirin û hanîn li ser ziman jî wê, di vê çerçoveyê de wê temenê wê hebê. Di aslê xwe de wê, rêxistinên Kurd ku ew di farqê de bin û ne di farqê de jî bin wê di vê çerçoveyê de wê di leyistikeka siyesî ku ew li nava wan dihê leyistin de wê ew ji wê re wê bina weke alî û temen û destik jî. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Rewşa şengalê, piştî rizgarkirina wê, ew hêsta ku wê, bi Kurdan re ew bi wê çêbûya ew bi tememî ne hatîya ser ziman. Ew di bin sernûxûmandîna wan rewşên "siyesî" ên weke bi nakokîyan ku ew hatina çêkirin de wê, weke temên û korbanê wê bimênin. Heman tiştê mirov dikarê bo rojava û rewşa wê ya pêşketî jî wê, werênê li ser ziman. Ev rewş wê, ne tenê wê weke rewşna ku wê pêşîya hatina wan a li cem hevdû wê bigirê wê, bi wê re wê temenê pêşketina wan a siyesî wê bigirê û her wusa temenê pêşveçûnên ku ew bi hevdû re di nava xwe de bidina çêkirin jî wê ji holê rabikê. Bi wê re jî wê, rewşa wan û ya civake wan wê her timî wê, ji hêrişên ku rejimên herêmê li hemberî wê bi rengên weke yên DAÎŞê û hwd re wan bi rêxistin bikin re jî wê vekirî bihêlê. Ji vê aliye ve Kurd, divê ku ew xwe bixwe pêş fahmbikin û bikina berlêpîrsîneka rast de. Piştê li ser wê re hewirdora xwe ew fahmbikin.

Di rewşa pêvajoyên hêrişên li şengalê de ku ew dihên pêşxistin de em, divê ku wan hêrişan ji van aliyan ve wê, hildina li dest. Her wusa em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa Kurdan wê, weke rewşek teybet wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bidina diyarkirin. Kurdên êzîdî wê, piştî rizgarkirina şengalê ji DAÎŞê wê gotinekê wê bikarbênin. Ew gotin me li jor hanî li ser ziman. Ew jî wê, ew bê ku wan digot ku "şengal hat rizgarkirin lê ne hat azadkirin." Di aslê xwe de wê, ev gotina Kurdên êzîdî ku wan piştî rewşa rizgarkirina şengalê bo şengalê û rewşa wê hanîna li ser ziman wê, bo rewşa giştîya civake Kurd û rewşa giştîya başûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê wê gotineka bi têngîhiştin a bûhûrîner bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê bo wan jî wê, werênê li ser ziman. Minaq em rewşa rojava wê werênina li ser ziman. Rojava ji rejima baasê a Esad û DAÎŞê hat rizgarkirin. Kurd bi hêza xwe li wê serdest in di roja me de. Lê ez vê yekê wê, werênima li ser ziman ku wê, rewşa azadbûna wan hê ew pê ne hatîya. Em divê ku vê yekê jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi teybetî wê, binxat bikin û wê werênina li ser ziman. Rewşa aloziyên li başûrê Kurdistanê û tengezeriyên ku ew, li ser şengalê re di nava rêxistinên Kurdan de dihên derxistin û rewşên weke yên hêrişên li rojavayê Kurdistanê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke nişanaka wê ne azadbûyîna wan jî bin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrîşên DAÎŞê wê bi serê xwe wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya kiryarên rejimên herêmê ên weke rejima tirk û ya îranê û hwd de wê gelek tiştan wê ji me re wê bidina gotin. Em dema ku di çerçoveya kiryarên van rejimên herêmê û mejûya wan de van pêvajoyên hêrîşê ên weke yên DAÎŞê û hwd de ku wê dikin ku wê fahmbikin wê, hingî wê, bi awayekî zelalî wê rastîya wan wê were dîtîn û fahmkirin.

Li vir em divê ku vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa Kurdên êzîdî wê di nava van pêvajoyên hêrîşê ên li dijî hebûna civake Kurd û giştîya wê de wê, xswediye cihekê teybet bê. Ber vê yekê em, divê ku cihekê teybet ji rewşa hêrîşên li ser şengalê û civake Kurdên êzîdî re wê vaqatênin. Bi heman rengê em dikarin bahse rewşa Kurdên elewî ên weke li dora dersimê ku ew bi komkujiyên weke "komkujîya dersimê" û hwd re dijîn re wê, werênina li ser ziman. Komkujîya dersimê ew heta roja me jî ew, bi rastîya wê re ew ne hatîya fahmkirin. Nêzikatîyên li wê, û her rewşa rewşa Kurdên zaza û ankû kirmanckî ku ew dijîn û hwd wê, nîşanaka wê ne fahmkirina wan jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku rewş ev bê, wê, demê rewşa komkujîya şengalê a roja me mirov wê çerçoveyê de jî wê, bi perspektîfekê wê hildê li dest û wê fahmbikê. Wê ji wê re jî wê, bê weke perspektîfekê. Di aslê xwe de wê, ew ne fahmkirin wê, weke aliyekê wê di temenê domandina wê xate komkujîyê a li dijîn van beşên civake Kurd û ankû li ser serê giştîya civake Kurd jî bê. Ber vê yekê wê, weke aliyekê wê, divê ku mirov wê hilde li dest. Rewşa Kurdên elewî ku wê, aliyekî elewîtiya wan wê, di temenê komkujîya wan de wê, were bicihkirin û wê ew bi wê were salixkirin û hanîn li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, bişîbihê rewşa Kurdên êzîdî. Di vê çerçoveyê de wê, piştî komkujîya dersimê rengên pêvajoya hêrîşê ku wê, bi rengê bişavtinê û hwd ku wê li dersimê û hwd wê li ser serê wan were meşandin wê, li şengale roja me jî wê, bi ji herêmên wan dana goçberkirina şengalîyan û ne hiştina ew vegeirihina li cih û warên xwe wê, nîşanaka wê bin. Kurdên êzîdî ku ew qaşo di "wergêha afadê a li midyadê" de ku ew dihên girtin wê, rewşa wan wê, ji vê rewşê re wê, mînaqek herî giring û li berçav bê.

Em li vir vê yekê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, weke aliyekî teybet wê xwe bide diyar kirin bê. Her wusa komkujîya şengalê wê, di vê çerçoveyê de wê, gelek aliyên wê yên ku mirov wê fahmbikê wê hebin. Di zane min de weke ku min, hinekî li jor di çerçoveya komkujîya dersimê de wê, ji aliyekê ve bi wê çend gotin hanîn li ser ziman wê, bi heman rengê wê bi komkujîya helebçê re jî wê gelek aliyên ku ew hê ne hatina dîtîn û fahmkirin ku wê, pêwîstî bi wê hebê ku mirov hinek şiroveya bi komkujîya Kurdên êzîdî re pêşbixê û wan werênê li ser ziman wê, pêwîstî bê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, çerçoveya pêvajoyên ku rejimên herêmê ew dihênina li ser serê civake Kurd û politikayên wan ên di temenê wan komkujîyan de jî na wê, baştirin wê werina dîtîn û fahmkirin.

Li şengalê wê, pêvajoyeka komkujîyê a mazin wê hebê. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, ji gelek alî û dimenan ve wê, pêwîstî bi wê hebê ku mirov wê fahmbikê bê. Piştî komkujîya gelîyê zîla bûyîna komkujîya dersimê, ji wê jî heta pêvajoya komkujîya li rojhilatê Kurdîstanê û mîhabadê, ji wê jî heta ya pêvajoya komkujîya helebçê û di dewama wê de heta pêvajoya komkujîya şengalê û li kobanê û rojava û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê di xateka komkujîyane de wê pêvajoyên komkujîyên wê bênavber wê li ser serê civake Kurd wê ji aliyê rejimên herêmê ên weke rejima tirk, îranê û piştî rejimên îraqê û sûrî ve wê werina domandin. Î ro jî em bi komkujîyên li şengalê û li

koban û li rojava, asta wê xate pêvajoyên komkujiyan ên li ser serê civake Kurd a herî li jor dijîn. Di vê çerçoveyê de wê, bi armanca 'ji dîrokê birinê' wê ew pêvajoyên komkujiyê wê di roja me de wê werina domandin. Ji xwe, dema ku civakek ew 'bêstatû' were hiştin û bi vê rengê di xatekê de pêvajoyên komkujiyê bi dayîmî werina hanîn li serê wê û bi wê re zimanê wê were qadaxakirin û newê hiştin ku ew xwe werênê li ser ziman wê, ev weke pêvajoyeka ku em dikarin wê di çerçoveya têgîna 'ji dîrokê birinê' de wê, bi gotina 'jenosîdê' re wê werênina li ser ziman bê.

Li Kurdistanê em heta roja me jî ku em mejûya civake Kurd wê dihildina li dest wê, di dewama wê de wê, bi awayekê vekirî û zelal dibînin. Bi teybetî wê, rengê pêvajoya komkujiyan ên li şengalê wê, weke renek û dîmenekê giştî ê bi wêneyî ê komkujiyên li ser serê civake Kurd bê. Bo ev dîmen û wêne di çerçoveya giştîya pêvajoyên komkujiyê ên li ser srê civake Kurd newê fahmkirin wê, fektora ol û bawerîyê weke di çerçoveya cûdahiya wê de wê were derxistin li pêş. Minaq wê, bê gotin ku "ew êzîdî na û ber ku ew êzîdî na ew rastî wê komkujiyê hatina." Ev gotin wê, çendî ne xelat jî bê lê wê dema ku mirov ji dîmen û wêneyê giştî ê civake Kurd dût wê hanî li ser ziman wê, rengê rastîya pêvajoyên hêrîşên li civake Kurd û bi teybetî li civaketîya Kurdên êzîdî ku ew heta roja me ku ew hatîya kirin û pêşxistin û domandin wê, ser wê were nûxûmandin. Em î ro dibêjin ku "73 ferman" heta vê fermana dawî hatîya serê Kurdên êzîdî. Ev rast a. Di vê çerçoveyê de wê dîroka wan ji destpêkê û heta roja me bi hemû komkujiyên bi vê rengê di dewama wê de ku ew, hatina li serê Kurdên êzîdî wê, ne tenê bi rastîya wan ya êzdayî a bawerîyî û olî re wê were li ser ziman. Wê bi wê re wê, bi rastîya wan ya civakî re wê, werê li ser ziman. Kurd ber ku ew Kurd in ew rastî hêrîşan hatin û komkujiyên hatina li serê wan. Lê êzîdî jî wê hem ber ku ew Kurd in û hem jî ber ku ew êzîdî na wê rastî hêrîşan wê werina û wê komkujiyên bi vê rengê ên mazin wê werina li serê wan û hem jî ber ku ew Kurd in wê, ew komkuji wê werina li serê wan. Di vê çerçoveyê de wê, di destpêkê de wê Kurdîtîya wan wê di temenê sedema hanîna li serê wan a wan komkujiyan de bê. Piştî jî wê, ol û bawerîya wan a êzîdayî a qadîm wê di temenê wan pêvajoyên hêrîşên ku ew hatina li serê wan û komkujiyên hatina hanîn li serê wan de bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li serê ser ziman. Ev herdû sedem di temenê komkujiyên ku ew hatina hanîn li ser wan de wê, wilqasî bi hevdû ve girêdayî bin ku em nikaribin wan ji hevdû cûda werênina li ser ziman bin. Di dewama wê de em, ji yekê ji wan sedeman dût komkujiyên ku ew hatina li serê Kurdên êzîdî werênina li ser ziman wê, ji gelek aliyan ve wê ser wan komkujiyan û armancên wan wê were nûxûmandin. Ber vê yekê, bi herdû sedemên wan ên bingihîni re ew komkujiyên ku ew hatina li ser wan bi rastîya wan re divê ku ew werina hanîn li ser ziman.

....

Ez vê xabate xwe atfî hemû korbanîyên jenosîda dersimê û di şaxsê wan de hemû korbanîyên ku ew di hemû komkujiyên din ên ku rejima tirk li bakûrê Kurdistanê ji destpêka komare xwe û heta roja me danekirin de ku jîyane xwe windakirina dikim. Wekî din jî vê pirtûkê atfî hemû korbanîyên ku wê di hêrîşên li rejima tirk ên li ser rojava û bi teybetî Afrînê ku wê bête qatilkirin dikim. Di dewama wê de jî di hefteya pêşî a gûlane 2017an de rejima îranê heft ciwanên Kurd bi dervekiribûn wan biir tînim

û di keseyetîyan de hemû Kurd û ciwanên Kurd ên ku wê demên berê ên cûr bi cûr de bi darvekirina bi bîr tênim.

Abdusamet Yigit, Cîzîra bota, Kurdistan, 20ê çile ya 2018, roja dewspêka berxwedana afirînê a a dîrokî ..

”